

Η ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΕΩΣΦΟΡΟΥ

Ο Εωσφόρος στον ουρανό, πριν από την επανάστασή του, ήταν ένας έξοχος και εξυψωμένος ἄγγελος, ο πιο τιμημένος μετά τον αγαπητό Υἱό του Θεού. Το παρουσιαστικό του, όπως και των άλλων αγγέλων, ήταν χαρούμενο και αντικατόπτριζε την πλήρη ευτυχία. Το μέτωπό του, ευρύ και τεταμένο, φανέρωνε μία ύπαρξη με εξαιρετικά αναπτυγμένη διάνοια. Η διάπλασή του ήταν τέλεια και η στάση του μεγαλόπρεπη και ευγενική. 'Ενα ιδιαίτερο φως, αστραφτερότερο και ομορφότερο από ό,τι των άλλων αγγέλων, ακτινοβολούσε από την όψη του και έλαμπε ολόγυρά του. Ο αγαπητός όμως Υἱός του Θεού υπερέβαινε σε δόξα όλα τα αγγελικά πλήθη. Ήταν ισότιμος με τον Πατέρα πριν ακόμη από τη δημιουργία των αγγέλων. Ο Εωσφόρος φθονούσε τον Χριστό και σταδιακά απέβλεπε στα πρωτεία τα οποία ανήκαν αποκλειστικά σ' Αυτόν.

Ο ύψιστος Δημιουργός συγκέντρωσε τα επουράνια πλήθη με την πρόθεση να απονείμει, παρουσία όλων των αγγέλων, ιδιαίτερη τιμή στον Υἱό Του. Ο Χριστός ήταν καθισμένος στο θρόνο μαζί με τον Πατέρα και οι ουράνιες υπάρξεις συγκεντρώθηκαν ολόγυρά τους. Τότε ο Θεός ανακοίνωσε την προσωπική Του εντολή ότι η παρουσία του ισάξιου Υἱού Του, οπουδήποτε και αν εμφανιζόταν, θα είχε την ίδια ισχύ όπως η ίδια η δική Του. Ο λόγος του Υἱού έπρεπε να υπακούεται με την ίδια προθυμία όπως ο λόγος του Πατέρα, γιατί Εκείνος ήταν εξουσιοδοτημένος με την ίδια δύναμη να κυβερνά τα πλήθη του ουρανού. Μια ιδιαίτερη συνεργασία επρόκειτο σύντομα να γίνει κατά την προσχεδιασμένη δημιουργία της γης και κάθε ζωντανής ύπαρξης επάνω σ' αυτήν. Ο Χριστός έπρεπε να εκτελεί τις προθέσεις του Θεού, χωρίς όμως να προβαίνει σε οποιαδήποτε πράξη ανεξάρτητη από το θέλημά Του. Τα σχέδια του Πατέρα θα εκπληρώνονταν μέσω του Υἱού.

Η Πτώση του Εωσφόρου

Ο Εωσφόρος φθόνησε τον Χριστό. Και όμως, όταν η ολομέλεια των αγγέλων υποκλίθηκε μπροστά στον Ιησού αναγνωρίζοντας την υπεροχή, τη θεία εξουσιοδότηση και δίκαια διακυβέρνησή Του, υποκλίθηκε και αυτός μαζί τους, αλλά στην καρδιά του φώλιαζε η ζήλεια και το μίσος. Ο Χριστός είχε ανακηρυχτεί ανώτατος ἀρχοντας του ουρανού, ἔχοντας ισότιμη δύναμη και εξουσία με τον ίδιο τον Θεό. Είχε συμμετάσχει σε ένα ιδιαίτερο συμβούλιο με τον Πατέρα κατά το οποίο συζητήθηκαν μελλοντικά σχέδια που για τον Εωσφόρο παρέμεναν ἀγνωστα. Ο «Υιός της Αυγής» δεν μπορούσε να καταλάβει ούτε να γνωρίσει τις προθέσεις του Θεού. Το γεγονός ότι είχε υπέρμετρα εξυψωθεί και ευνοηθεί, περισσότερο από όλους τους αγγέλους στον ουρανό, δεν του ἤταν αρκετό για να αποδώσει ευγνωμοσύνη και δόξα στον Δημιουργό του. Φιλοδοξούσε να γίνει ίσος με τον Θεό και συνεχώς αυτεπαινούταν για τη μεγαλοσύνη του. Ἡξερε ότι οι ἀγγελοι τον τιμούσαν και υπάκουαν στις προσταγές του με μεγάλη προθυμία. Είχε σταθεί στο πλευρό του μεγάλου Δημιουργού και τον ἐλούζαν οι αέναες ακτίνες της δόξας που περιέβαλαν τον αιώνιο Θεό. Αναρωτιόταν γιατί να τιμάται ο Χριστός παραπάνω από αυτόν. Μήπως η περιβολή του δεν ἤταν εξίσου λαμπρή και όμορφη;

Αποσύρθηκε από την ἀμεση παρουσία του Πατέρα δυσαρεστημένος και γεμάτος μίσος για τον Ιησού Χριστό. Αποκρύπτοντας τους πραγματικούς σκοπούς του, συγκάλεσε τα πλήθη των αγγέλων. Εξέθεσε το θέμα του που ἤταν ο ίδιος ο εαυτός του. Σαν αδικημένος, αναφέρθηκε στην προτίμηση του Θεού για τον Ιησού παραβλέποντας αυτόν τον ίδιο. Δήλωσε ότι η ελευθερία που μέχρι τότε είχαν απολαύσει λάβαινε τέλος, επειδή ένας απόλυτος Ηγεμόνας είχε διοριστεί στην εξουσία του οποίου όφειλαν δουλοπρεπή υποταγή. Διαβεβαίωσε ότι ο ίδιος δεν θα υποβαλλόταν περισσότερο σ' αυτή την καταπάτηση, ούτε των προσωπικών του ούτε και των δικών τους δικαιωμάτων. Δεν θα αναγνώριζε ποτέ πια την υπεροχή του Χριστού. Ἡταν αποφασισμένος να διεκδικήσει την τιμή που ἐπρεπε να του είχε απονεμηθεί και να αναλάβει την αρχηγία όλων εκείνων που θα γίνονταν οι οπαδοί του.

Διαφωνία επικράτησε μεταξύ των αγγέλων. Ο Εωσφόρος και οι υποστηρικτές του αγωνίζονταν να φέρουν μεταρρύθμιση στο διακυβερνητικό σύστημα του Θεού. Ἡταν δυστυχισμένοι, επειδή αδυνατούσαν να διεισδύσουν στην ανεξερεύνητη σοφία Του και να εξακριβώσουν τις προθέσεις Του για την εξύψωση του Υιού Του, με την παραχώρηση μιας τόσο απεριόριστης δύναμης και κυριότητας. Επα-

Η Πτώση του Εωσφόρου

ναστάτησαν εναντίον της εξουσίας του Υιού.

Οι ειλικρινείς και νομοταγείς άγγελοι επιχείρησαν να συμφιλιώσουν τον ισχυρό επαναστάτη με το θέλημα του Δημιουργού του. Δικαίωναν τον Θεό που απέδιδε την τιμή στον Χριστό και με τη λογική προσπαθούσαν να πείσουν τον Εωσφόρο ότι η δική του θέση δεν θα υποβαθμιζόταν τώρα που ο Θεός δόξασε τον Ιησού. Καθαρά έδειξαν ότι ο Χριστός ήταν ο Υιός του Θεού. Ήταν αυθύπαρκτος με τον Θεό πριν από τη δημιουργία των αγγέλων. Στεκόταν πάντοτε στα δεξιά του Πατέρα. Η ήρεμη, γεμάτη αγάπη εξουσία Του, δεν είχε ποτέ μέχρι τότε αμφισβητηθεί και οι ουράνιες στρατιές, χωρίς να παίρνουν προσταγές, με χαρά εκτελούσαν το θέλημα του Κυρίου τους. Οι άγγελοι θρήνησαν. Με αγωνία προσπαθούσαν να τον παρακινήσουν να εγκαταλείψει το κακό του σχέδιο και να υποταχθεί στον Δημιουργό τους. Η αρμονία του ουρανού δεν είχε ποτέ πριν διαταραχτεί. Για ποιο λόγο τώρα έπρεπε να παρουσιαστεί ασυμφωνία;

Ο Εωσφόρος αρνήθηκε να μετανοήσει και τότε, απευθυνόμενος στους νομοταγείς και πιστούς αγγέλους, τούς χαρακτήρισε σκλάβους. Οι ουράνιες αυτές υπάρξεις έμειναν έκπληκτες, βλέποντας ότι ο Εωσφόρος κατάφερε να ξεκινήσει ανταρσία. Εκείνος τους υποσχέθηκε ένα καινούργιο, ανώτερο κυβερνητικό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο όλοι θα απολάμβαναν την ελευθερία. Πλήθη αγγέλων εξέφρασαν την πρόθεσή τους να τον δεχτούν ως αρχηγό τους. Ο Εωσφόρος, βλέποντας ότι οι προσπάθειές του στέφονταν με επιτυχία, κολακεύόταν στην ιδέα ότι θα έπαιρνε την ολομέλεια των αγγέλων με το μέρος του, ότι θα γινόταν ισότιμος με τον Θεό και ότι όλη η στρατιά του ουρανού θα υπάκουε σ' αυτόν. Για μία ακόμη φορά οι αφοσιωμένοι άγγελοι τον προειδοποίησαν και τον διαβεβαίωσαν για το ποια θα ήταν τα αποτελέσματα που θα δημιουργούσε η επιμονή στην απειθαρχία του. Εκείνος που τους δημιούργησε ήταν σε θέση να ανατρέψει την κυριαρχία τους και να τιμωρήσει υποδειγματικά το θράσος τους και την τρομερή ανταρσία τους. Κανένας άγγελος δεν μπορούσε να αντισταθεί στο νόμο του Θεού ο οποίος ήταν τόσο ιερός όσο ο ίδιος ο Θεός. Προειδοποιούσαν τους επαναστάτες να κλείσουν τα αυτιά τους στους απατηλούς συλλογισμούς του Εωσφόρου και παρότρυναν τόσο αυτόν όσο και τους οπαδούς του να παρουσιαστούν στον Θεό και να ομολογήσουν το λάθος που διέπραξαν αμφισβητώντας την εξουσία Του.

Η Πτώση του Εωσφόρου

Πολλοί ήταν διατεθειμένοι να προσέξουν τη συμβουλή αυτή και να μετανοήσουν για τη δυσαρέσκειά τους, για να γίνουν πάλι αποδεκτοί από τον Πατέρα και τον αγαπητό Του Υιό. Τότε όμως ο ισχυρός επαναστάτης δήλωσε ότι ως καλός γνώστης του νόμου του Θεού ήξερε ότι αν υπέκυπτε σε δουλοπρεπή υπακοή θα έχανε την υπόληψή του και ο Θεός δεν θα του εμπιστεύσταν πια την υψηλή του θέση. Τόνισε ότι τόσο αυτός όσο και οι ακόλουθοι του είχαν πλέον προχωρήσει πολύ μακριά ώστε να επιστρέψουν. Ο ίδιος δεν ήταν διατεθειμένος να υποκύψει σε δουλική λατρεία του Υιού του Θεού, γι' αυτό ήταν έτοιμος να αντιμετωπίσει τα αποτελέσματα. Βεβαίωσε ότι ήταν αδύνατο ο Θεός να τους συγχωρέσει και η μόνη πορεία που απέμενε να ακολουθήσουν αυτός και οι οπαδοί του ήταν να διεκδικήσουν την ελευθερία τους η οποία δεν τους αποδίδονταν οικειοθελώς.

Οι αφοσιωμένοι άγγελοι έσπευσαν στον Υιό του Θεού και Του ανέφεραν τι ακριβώς συνέβηκε. Βρήκαν τον Πατέρα σε σύσκεψη με τον Υιό Του. Για το καλό των πιστών αγγέλων, η ψεύτικη εξουσία του Σατανά θα ανατρεπόταν για πάντα. Ο πανίσχυρος Θεός μπορούσε να διώξει αμέσως τον αρχιαπατέώνα από τον ουρανό, αλλά αυτός δεν ήταν ο σκοπός Του. Θα έδινε στον επαναστάτη μία ευκαιρία να αναμετρηθεί ισάξια με το δικό Του Υιό και τους αφοσιωμένους αγγέλους Του. Σ' αυτόν τον αγώνα κάθε ουράνια ύπαρξη φανερά έπρεπε να εκλέξει τον αρχηγό της. Δεν ήταν ασφαλές αυτοί που συμμετείχαν στην ανταρσία του Σατανά να εξακολουθούν να έχουν θέση στον ουρανό. Είχαν μάθει πώς να επαναστατούν ενάντια στον αμετάβλητο νόμο του Θεού και αυτό ήταν αθεράπευτο. Αν ο Θεός είχε χρησιμοποιήσει τη δύναμή Του να τιμωρήσει τον αρχιεπαναστάτη, οι δυσαρεστημένοι άγγελοι δεν θα είχαν φανερωθεί. Γι' αυτό ο Θεός ακολούθησε μια άλλη τακτική, με σκοπό να αποκαλύψει σε ολόκληρη τη στρατιά του ουρανού τη δικαιοσύνη Του.

Πόλεμος στον Ουρανό

Η επανάσταση εναντίον της διακυβέρνησης του Θεού ήταν το μεγαλύτερο έγκλημα. Ολόκληρος ο ουρανός ταράχτηκε. Οι άγγελοι παρατάχθηκαν κατά ομάδες και σε κάθε μία από αυτές ένας ανώτερος διοικητής άγγελος ήταν επικεφαλής. Ο Σατανάς πολεμούσε ενα-

Η Πτώση του Εωσφόρου

ντίον του νόμου του Θεού, εξαιτίας της φιλοδοξίας του να εξυψώσει τον εαυτό του και της ἀρνησής του να υποταχθεί στην εξουσία του Υιού του Θεού, του μεγάλου Διοικητή του ουρανού.

Ολόκληρο το ουράνιο στράτευμα κλήθηκε να παρουσιαστεί μπροστά στον Πατέρα για να αποφασιστεί η κάθε περίπτωση ξεχωριστά. Αδιάντροπος ο Σατανάς εξέφρασε τη δυσαρέσκειά του, επειδή ο Χριστός είχε προτιμηθεί από αυτόν. Στάθηκε υπερήφανα και υποστήριξε ότι αυτός ἐπρεπε να είναι ίσος με τον Θεό, να καλείται στις συνελεύσεις με τον Πατέρα και να γνωρίζει τις προθέσεις Του. Ο Θεός πληροφόρησε τον Σατανά ότι οι μυστικοί σκοποί Του θα αποκαλύπτονταν αποκλειστικά και μόνο στον Υἱό Του, ότι όλη η ουράνια οικογένεια - συμπεριλαμβανομένου και του πιο ευνοούμενου αγγέλου - όφειλε να Τον υπακούει χωρίς αντιρρήσεις και ότι αυτός δυστυχώς είχε αποδειχτεί ανάξιος για μία θέση στον ουρανό. Τότε ο Σατανάς ἔδειξε υπεροπτικά τους οπαδούς του που αποτελούσαν το μισό περίπου πλήθος των αγγέλων και φώναξε: «Αυτοί είναι με το μέρος μου. Θα τους διώξεις και αυτούς, δημιουργώντας ένα τόσο μεγάλο κενό στον ουρανό;» Δήλωσε ότι ήταν έτοιμος να αντισταθεί στην εξουσία του Χριστού και να διεκδικήσει τη θέση του στον ουρανό ακόμη και με τη βία. Η μία δύναμη ενάντια στην ἄλλη.

Οι καλοί ἀγγελοί ἐκλαψαν όταν ἀκουσαν τα λόγια του Σατανά και είδαν τη μεγάλη υπερηφάνειά του. Ο Θεός ανακοίνωσε ότι οι αντιδραστικοί δεν μπορούσαν να παραμείνουν περισσότερο στον ουρανό. Η υψηλή θέση και η ευτυχισμένη ζωή τους είχε διατηρηθεί με τον όρο της υπακοής στο θεϊκό νόμο. Καμία πρόβλεψη δεν είχε ληφθεί για να σωθούν εκείνοι που θα τολμούσαν να δείξουν ανυπακοή στις εντολές Του. Ο Σατανάς συνέχισε με θράσος την ανταρσία του και εξέφρασε την περιφρόνησή του για τη διακυβέρνηση του Δημιουργού την οποία δεν μπορούσε πλέον να ανεχτεί. Ισχυρίζόταν ότι οι ἀγγελοί δεν χρειάζονταν νόμο, αλλά ἐπρεπε να αφεθούν ελεύθεροι να ακολουθούν το θέλημά τους που θα τους οδηγούσε πάντοτε στο σωστό. Δήλωνε ότι ο νόμος περιόριζε την ελευθερία τους και ότι η κατάργησή του ήταν ο μεγάλος σκοπός του. Σύμφωνα με τη γνώμη του η κατάσταση των αγγέλων χρειαζόταν βελτίωση. Ο Θεός όμως είχε θεσπίσει το νόμο και του είχε δώσει την ίδια με Αυτόν αξία. Η ευτυχία όλων των ουράνιων κατοίκων συνδέόταν στενά με την ύπαρξη της διακυβέρνησής Του. Στον κάθε ἀγγελο είχε δοθεί ἔνα ξεχωριστό ἔργο και μέχρι την ανταρσία του Σατανά επικρατούσε τέλεια τάξη και αρμονία στο σύμπαν.

Η Πτώση του Εωσφόρου

Τότε ξέσπασε πόλεμος στον ουρανό. Ο Υιός του Θεού και οι αφοσιωμένοι ἄγγελοι Του, ενεπλάκησαν σε διαμάχη με τον αρχιεπαναστάτη και τους ακόλουθούς του. Ο Χριστός και οι πιστοί νομοταγείς ἄγγελοι υπερίσχυσαν, ενώ ο Σατανάς με τους συνένοχους διώχτηκαν από τον ουρανό. Σύσσωμη η ουράνια στρατιά αναγνώρισε και λάτρεψε τον Θεό της δικαιοσύνης. Κανένα ίχνος ανταρσίας δεν απέμεινε στον ουρανό. 'Όλα έγιναν πάλι ειρηνικά και αρμονικά ὡπως πρώτα. Οι πιστοί ἄγγελοι θρήνησαν την τύχη εκείνων που υπήρξαν σύντροφοί τους στην ευτυχία και η απώλειά τους έγινε αισθητή.

Ο Πατέρας συσκέφτηκε με τον Υἱό Του για την ἀμεση εφαρμογή του σχεδίου Τους να δημιουργήσουν τον ἀνθρωπο για να κατοικηθεί η γη. Θα τον ἔθετε σε περίοδο δοκιμασίας προκειμένου να εξεταστεί η νομιμοφροσύνη του. Αν περνούσε τη δοκιμασία με επιτυχία, θα ήταν αιώνια ασφαλής και βαθμηδόν θα γινόταν ίσος με τους αγγέλους. Θα είχε την εύνοια του Θεού και θα συνομιλούσε με τις ουράνιες υπάρξεις. Ο Θεός θεώρησε ότι ἐπρεπε ο ἀνθρωπος να δοκιμαστεί ερχόμενος αντιμέτωπος με τη δύναμη της ανυπακοής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. α')

Ο Πατέρας και ο Υιός ανέλαβαν την επίτευξη του μεγάλου, θαυμάσιου έργου που είχαν σχεδιάσει - τη δημιουργία του κόσμου. Η γη βγήκε από το χέρι του Δημιουργού αφάνταστα όμορφη. Δεν ήταν απλά μία απέραντη πεδιάδα, αλλά η μονοτονία της σκηνής διακοπτόταν από υψώματα και βουνά ανάμεσα στα οποία έρεαν ποτάμια και υδάτινες εκτάσεις. Οι γυμνοί, απόκρημνοι βράχοι δεν ήταν ορατοί, αλλά βρίσκονταν κάτω από την επιφάνεια αποτελώντας τη ραχοκοκαλιά της γης. Τα βουνά δεν ήταν πανύψηλα και ανώμαλα όπως είναι τώρα, αλλά κανονικά και με όμορφο σχήμα. Οι λόφοι και οι πανέμορφες πεδιάδες στολίζονταν με κάθε είδους φυτά, λουλούδια και ψηλά μεγαλόπρεπα δέντρα που ήταν κατά πολὺ μεγαλύτερα και ωραιότερα από τα τωρινά. Η ατμόσφαιρα ήταν καθαρή και υγιενή και η γη έμοιαζε με ένα υπέροχο, αρχοντικό παλάτι. Οι άγγελοι έβλεπαν με ευχαρίστηση το αποτέλεσμα απολαμβάνοντας τα θαυμάσια έργα του Θεού.

Αφού δημιουργήθηκε η γη και εμπλουτίστηκε με διάφορα ζώα, ο Πατέρας και ο Υιός εκπλήρωσαν το σχέδιο που είχαν συλλάβει πριν από την πτώση του Σατανά: να πλάσουν τον άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα Τους. Είχαν μαζί συνεργαστεί για τη δημιουργία της γης και κάθε ζωντανής ύπαρξης επάνω σ' αυτήν. Τώρα ο Θεός λέει στον Υιό Του: «Ας κάμωμεν άνθρωπον κατ' εικόνα ημών». Όταν ο Αδάμ δημιουργήθηκε από τα χέρια του Πλάστη Του, είχε ψηλό ανάστημα, το διπλό από ό,τι οι σύγχρονοι άνθρωποι, με τέλειες αναλογίες. Τα χαρακτηριστικά του ήταν όμορφα, άφογα. Το χρώμα της επιδερμίδας του δεν ήταν ούτε άσπρο ούτε χλωμό, αλλά ροδαλό και έλαμπε από υγεία. Η Εύα δεν ήταν τόσο ψηλή όσο ο Αδάμ. Το κεφάλι της ξεπερνούσε ελαφρά τους ώμους του. Σαν τον σύζυγό της και αυτή

Η Δημιουργία

ήταν επιβλητική, με τέλειες αναλογίες και πανέμορφη όψη!

Το αναμάρτητο ζευγάρι δεν φορούσε τεχνητά ρούχα. Τους κάλυπτε ένα φωτεινό και ένδοξο ένδυμα όμοιο με αυτό των αγγέλων. Όσο διάστημα παρέμεναν υπάκουοι, εξακολουθούσαν να περιβάλλονται από το φωτεινό αυτό ένδυμα. Καθετί που δημιούργησε ο Θεός ήταν τέλειο σε ομορφιά και φαινόταν πως τίποτε δεν έλειπε από τη γη που θα μπορούσε να προκαλέσει μεγαλύτερη ευτυχία στον Αδάμ και στην Εύα. Ο Θεός όμως τους έδωσε ένα ακόμη δείγμα της αγάπης Του, φυτεύοντας έναν κήπο αποκλειστικά γι' αυτούς. 'Ενα μέρος του χρόνου τους έπρεπε να το διαθέσουν για την ευχάριστη περιποίησή του και ένα άλλο για να δέχονται τις επισκέψεις των αγγέλων, υπακούοντας τις υποδείξεις τους. Η εργασία τους δεν ήταν κουραστική, αλλά ευχάριστη και αναζωογονητική. Ο όμορφος κήπος θα γινόταν το σπίτι τους.

Ο χώρος αυτός ήταν γεμάτος από κατάφορτα δέντρα με νοστιμότατους καρπούς, με ωραία μυρωδιά και πλούσια γεύση, προορισμένα από τον Θεό για την τροφή του αναμάρτητου ζεύγους. Υπήρχαν εκεί όμορφες αναρριχώμενες κληματαριές, φορτωμένες από καρπούς που υψώνονταν ολόισια, προσφέροντας ένα θέαμα που άνθρωπος δεν έχει δει από την εποχή της πτώσης. Τα φρούτα ήταν πολύ μεγάλα, με ποικίλες αποχρώσεις, μερικά μελανά, άλλα βυσσινιά, κόκκινα, ροδαλά και ανοιχτοπράσινα. Αυτή η όμορφη και πλούσια φρουτοπαραγωγή επάνω στα κλωνάρια των κληματαριών ήταν τα ονομαζόμενα σταφύλια. Παρόλο που δεν συγκρατούνταν από διχτυωτά πλέγματα, δεν σέρνονταν στο χώμα, λύγιζαν όμως από το βάρος του καρπού. Στον Αδάμ και στην Εύα είχε ανατεθεί η περιποίηση των κληματαριών, σχηματίζοντας κιόσκια με τα κλωνάρια τους, και η οικοδομή κατοικιών από τις φυσικές ομορφιές των δέντρων που ήταν φορτωμένα με ευωδιαστά φρούτα.

Η γη ήταν καλυμμένη με όμορφη πρασινάδα, ενώ χιλιάδες μυρωδάτα λουλούδια, κάθε ποικιλίας και χρωμάτων, βρίσκονταν άφθονα ολόγυρά τους. Καθετί ήταν δημιουργημένο με λαμπρότητα και καλαισθησία. Στη μέση του κήπου βρισκόταν το δέντρο της ζωής που ξεπερνούσε σε μεγαλοπρέπεια όλα τα υπόλοιπα. Οι καρποί του έμοιαζαν με αργυρόχρυσα μήλα και είχαν την ιδιότητα να διαιωνίζουν τη ζωή. Τα φύλλα του περιείχαν θεραπευτικές ιδιότητες.

Ο Αδάμ και η Εύα στην Εδέμ

Το άγιο ζευγάρι ἡταν πολύ ευτυχισμένο στην Εδέμ. Τους είχε δοθεί η δυνατότητα να ασκούν ἐλεγχό σε κάθε ζωντανή ὑπαρξη. Το αρνί και το λιοντάρι ἐπαιζαν κοντά τους ειρηνικά ἢ ξάπλωναν μαζί στα πόδια τους. Κάθε είδους πουλιά, με διάφορα χρώματα και φτερώματα, πετούσαν ανάμεσα στα δέντρα και στα λουλούδια και γύρω από τον Αδάμ και την Εύα. Η γλυκιά μελωδία τους αντηχούσε στον αέρα προσφέροντας δοξολογίες στον Πλάστη τους.

Ο Αδάμ και η Εύα ἡταν γοητευμένοι με τις ομορφιές της Εδεμικής κατοικίας τους. Ἁταν κατευχαριστημένοι με τους μικρούς τραγουδιστές γύρω τους, με το χρωματιστό, καλοσχεδιασμένο φτέρωμά τους και με την ευχάριστη μελωδία τους. Οι πρωτόπλαστοι ενώνονταν μαζί τους στις υμνωδίες, φάλλοντας ύμνους ευχαριστίας, δοξολογίας και λατρείας προς τον Πατέρα και τον αγαπητό Υἱό Του για τα δειγματα της αγάπης που τους περιέβαλαν. Η τάξη και η αρμονία της δημιουργίας φανέρωνε την απεριόριστη σοφία και γνώση του Θεού. Κάθε φορά που ανακάλυπταν στον κήπο της Εδέμ κάποια καινούρια ομορφιά και μεγαλύτερη λαμπρότητα, η καρδιά τους γέμιζε με περισσότερη αγάπη και εξέφραζαν λόγια ευγνωμοσύνης και σεβασμού προς τον Πλάστη τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΡΣΙΑΣ

Στη μέση του κήπου, κοντά στο δέντρο της ζωής, βρισκόταν το δέντρο της γνώσης του καλού και του κακού το οποίο είχε ειδικά σχεδιαστεί από τον Θεό για να δοκιμαστεί η υπακοή, η πίστη και η αγάπη του ανθρώπου προς Αυτόν. Ο Κύριος πρόσταξε τους πρωτόπλαστους να μη φάνε από τον καρπό του, ούτε καν να τον αγγίξουν, για να μην πεθάνουν. Μπορούσαν ελεύθερα να γευτούν από όλα τα άλλα δέντρα του κήπου, αν όμως έτρωγαν από αυτό το συγκεκριμένο, ο θάνατος θα ήταν βέβαιος.

Ο όμορφος αυτός κήπος, ειδικά δημιουργημένος για τον Αδάμ και την Εύα, είχε καθετί που θα τους έκανε ευτυχισμένους. Ο πάνσοφος Θεός όμως προτίμησε να δοκιμάσει την αφοσίωσή τους πριν αυτοί γίνουν αιώνια ασφαλείς. Αν και τους αγαπούσε πολύ και συχνά συνομιλούσε με αυτούς, ο Θεός δεν έθεσε το κακό έξω από τα πλαίσια τους, επιτρέποντας έτσι τον Σατανά να τους πειράξει. Αν έβγαιναν νικητές από τη δοκιμασία, θα απολάμβαναν αιώνια την εύνοια του Θεού και των ουράνιων αγγέλων.

Ο Σατανάς εξεπλάγη με τις καινούριες συνθήκες διαβίωσής του. Η ευτυχία του χάθηκε. Κοίταζε τους αγγέλους του που άλλοτε ήταν μαζί του τόσο ευτυχισμένοι, τώρα όμως ήταν και αυτοί διωγμένοι από τον ουρανό. Πριν από την πτώση τους, ούτε μία σκιά δυσαρέσκειας δεν είχε αμαυρώσει την τέλεια ευτυχία τους. Τώρα πια όλα είχαν αλλάξει. Πρόσωπα, που άλλοτε αντανακλούσαν την εικόνα του Δημιουργού τους, εξέφραζαν πλέον μελαγχολία και απογοήτευση. Ανάμεσα στους αγγέλους ξέσπασε διχασμός, διαφωνία και αλληλοκατηγορία, στοιχεία που πριν από την ανταρσία τους ήταν άγνωστα στον ουρανό. Ο Σατανάς με τρόμο παρατηρούσε τα οικτρά αποτελέσματα της εξέγερσής του. Φοβόταν να αντιμετωπίσει το μέλλον και να αναλογιστεί τις συνέπειες των πράξεών του.

Άλλοτε, όταν έφτανε η ώρα της χαρμόσυνης υμνωδίας για τη δο-

Συνέπειες της Ανταρσίας

ξολογία του Θεού και του Υιού Του, ο Σατανάς διηγύθυνε την ουράνια χορωδία. Εκείνος έδινε την πρώτη νότα. Ολόκληρη η στρατιά του ουρανού ενωνόταν με αυτόν και ἐνδοξοὶ μουσικοὶ ἡχοὶ αντιλαλούσαν τιμώντας τον Θεό και τον αγαπητό Υἱό Του. Τώρα όμως αντί για τους γλυκύτατους μουσικούς ἡχους, διαφωνία και οργισμένα λόγια έφταναν στα αυτιά του μεγάλου αρχιεπαναστάτη. Πού βρίσκεται; Μήπως όλα είναι ἔνας εφιάλτης; Έχει διωχτεί από τον ουρανό; Θα ξανανοίξουν οι πύλες του ουρανού να τον δεχτούν; Η ώρα της λατρείας πλησιάζει όπου οι λαμπροί και ἀγιοι ἄγγελοι υποκλίνονται μπροστά στον Πατέρα. Αυτός δεν θα συμμετάσχει πια στην ουράνια υμνωδία. Δεν θα υποκλίθει ποτέ ξανά με σεβασμό και ιερόπρεπο δέος μπροστά στην παρουσία του αιώνιου Θεού.

Αν μπορούσε να ξαναγίνει πάλι όπως παλιά, αγνός, ειλικρινής και αφοσιωμένος, ευχαρίστως θα κατέθετε τις αξιώσεις της κυριαρχίας του. Είχε όμως χαθεί χωρίς ελπίδα σωτηρίας, εξαιτίας της αλαζονικής ανταρσίας του. Και δεν ήταν μόνο αυτό. Είχε οδηγήσει και ἀλλούς στην επανάσταση και στην απώλεια – αγγέλους οι οποίοι δεν είχαν ποτέ διανοηθεί να αμφισβητήσουν το θέλημα του Ουρανού μέχρι την ώρα που αυτός το ἔβαλε στις σκέψεις τους. Ισχυρίστηκε ότι θα μπορούσαν να απολαύσουν μεγαλύτερο καλό, μία ανώτερη και ενδοξότερη ελευθερία. Με αυτό το τέχνασμα τούς είχε εξαπατήσει. Το βάρος της ευθύνης τον πίεζε και δεν μπορούσε να απαλλαγεί από την ενοχή. Οι ἄγγελοι του ἐγίναν ανήσυχοι, διατηρώντας φρούδες ελπίδες για το μέλλον. Η επανάσταση αντί να προκαλέσει μεγαλύτερο καλό τους ἔφερε αντιμέτωπους με τα θλιβερά αποτελέσματα της ανυπακοής και της περιφρόνησης του νόμου. Οι δυστυχισμένες αυτές υπάρξεις δεν θα ήταν δυνατόν ξανά να τεθούν κάτω από την ἡπιά εξουσία του Ιησού Χριστού. Ποτέ πια δεν θα μπορούσαν να παρακινηθούν από τη βαθιά ειλικρινή αγάπη, την ειρήνη και την ευτυχία την οποία τους ενέπνεε η παρουσία Του ώστε να επιστρέψουν και με χαρά να δείξουν υπακοή και σεβασμό σ' Αυτόν.

Ο Σατανάς Επιζητεί την Επαναφορά του

Ο Σατανάς έτρεμε καθώς αντίκριζε το έργο του. Ολομόναχος σκεπτόταν τα παρελθόντα, τα παρόντα και τα μελλοντικά του σχέδια. Το μεγαλόσωμο κορμί του ριγούσε σαν να βρισκόταν εκτεθειμένο σε θύελλα. Ήνας ἄγγελος κατέβηκε από τον ουρανό. Ο Σατανάς τον

Συνέπειες της Ανταρσίας

κάλεσε και ικέτεψε για μία συνάντηση με τον Χριστό. Η ευκαιρία που ζητούσε του δόθηκε. Διηγήθηκε στον Υἱό του Θεού πως μετανόησε για την ανταρσία του και επιθυμούσε πάλι τη θεική εύνοια. Ζήτησε να αναλάβει ξανά τη θέση που είχε στο παρελθόν και να τεθεί κάτω από τις υπηρεσίες του Υψίστου. Ο Χριστός έκλαψε για τη δυστυχία του Σατανά, αλλά, έχοντας σκέψη Θεού, του είπε ότι δεν θα μπορούσε ποτέ να επανέλθει στην προηγούμενη κατοικία του. Ο ουρανός δεν θα έπρεπε ξανά να διακινδυνέψει με την επιστροφή του, επειδή η αμαρτία και η επανάσταση ξεκίνησαν από αυτόν. Οι σπόροι της ανταρσίας φώλιαζαν ακόμη μέσα του. Δεν υπήρχε καμία δικαιολογία για την επανάσταση που ξεσήκωσε. Στην απόγνωσή του είχε καταστρέψει όχι μόνο τον εαυτό του, αλλά και το πλήθος των αγγέλων το οποίο θα ζούσε ευτυχισμένα στον ουρανό εάν εκείνος παρέμενε σταθερός. Ο νόμος του Θεού μπορούσε να καταδικάσει, όχι όμως να συγχωρέσει.

Ο Σατανάς μετανόησε για την ανταρσία του χωρίς όμως να παραδεχτεί ότι είχε κάνει κατάχρηση της καλοσύνης του Θεού. Δεν ήταν δυνατό μετά την πτώση του στην αμαρτία η αγάπη του για τον Θεό να έχει αυξηθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μπορεί τώρα και να υπακούει και να υποτάσσεται ευχάριστα σ' Αυτόν. Η αθλιότητα που ένοιωθε χάνοντας τη γλυκιά ατμόσφαιρα του ουρανού, η συναίσθηση της ενοχής που πίεζε την καρδιά του και η απογοήτευση που εισέπραξε, ήταν οι λόγοι της θλίψης του. Το να πρωτοστατεί έξω από τον ουρανό ήταν κάτι εντελώς διαφορετικό από το να τιμάται μέσα στα πλαίσια του ουρανού. Η απώλεια όλων των προνομιών τού φαινόταν ανυπόφορη. Ήθελε να τα επανακτήσει.

Η σοβαρή αυτή αλλαγή του αξιώματός του δεν αύξησε την αγάπη του για τον Θεό ούτε για το σοφό και δίκαιο νόμο Του. Όταν ο Σατανάς πείστηκε ότι δεν υπήρχε πιθανότητα να επανακτήσει την εύνοια του Υψίστου, εκδήλωσε την κακία του με αυξημένο μίσος και διάπυρη ορμητικότητα.

Ο Θεός γνώριζε ότι μία τέτοια αποφασιστική ανταρσία δεν θα παρέμενε σε αδράνεια. Ο Σατανάς θα ανακάλυπτε τρόπους για να ενοχλήσει τους πιστούς αγγέλους και να δείξει περιφρόνηση στην εξουσία του Θεού. Καθώς ήταν αδύνατο πια να του επιτραπεί η διέλευση από τις πύλες του ουρανού, θα μπορούσε να περιμένει ακριβώς στην είσοδο και όταν οι άγγελοι θα μπαινόβγαιναν, θα τους χλεύαζε και θα γινόταν η αιτία να διαφωνούν μεταξύ τους. Θα μπορούσε ακόμη να παρακινήσει τον Αδάμ και την Εύα να επαναστατή-

Συνέπειες της Ανταρσίας

σουν κατά του Θεού γνωρίζοντας ότι με την πράξη αυτή θα προξενούσε λύπη στον ουρανό και θα κατέστρεψε την ευτυχία του ζευγαριού.

Η Σκευωρία Εναντίον της Ανθρώπινης Οικογένειας

Οι οπαδοί του τον αναζητούσαν και αυτός με περιφρονητικό ύφος τούς πληροφόρησε ότι σκόπευε να αποσπάσει από τον Θεό τον επιβλητικό Αδάμ και τη σύντροφό του Εύα. Αν μπορούσε με κάποιο τρόπο να τους παραπλανήσει και να παρακούσουν τον ιερό νόμο, τότε ο Θεός θα έθετε ένα σχέδιο βάση του οποίου θα μπορούσαν να συγχωρηθούν. Οπότε, αυτός και όλοι οι πεσμένοι άγγελοι, δικαιωματικά θα μπορούσαν να συμμεριστούν με το ανθρώπινο ζευγάρι την ευσπλαχνία του Θεού. Αν το σχέδιο αυτό αποτύχαινε και εφόσον οι πρωτόπλαστοι παραβίαζαν το νόμο του Θεού, τότε αυτός θα συμμαχούσε μαζί τους. Το νεαρό ζευγάρι μετά την αμαρτία θα ερχόταν αντιμέτωπο με τη θεϊκή οργή, όπως και ο Σατανάς με τους αγγέλους του. Η παράβαση θα έθετε και αυτούς σε κατάσταση ανταρσίας και θα μπορούσαν, ενωμένοι με τον Αδάμ και την Εύα, να επανακτήσουν την Εδέμ που θα διατηρούσαν ως κατοικία τους. Εάν ακόμη κατάφερναν να προσεγγίσουν το δέντρο της ζωής στη μέση του κήπου, η δύναμη τους, όπως πίστευαν, θα εξισωνόταν με τη δύναμη των αγίων αγγέλων, οπότε ούτε Αυτός, ο ίδιος ο Θεός, θα μπορούσε να τους διώξει.

Ο Σατανάς έκανε ένα συμβούλιο με τους κακούς αγγέλους του. Δεν ήταν όλοι τους πρόθυμοι να συμμετάσχουν σ' αυτό το επικίνδυνο και τρομακτικό έργο. Τους είπε ότι δεν θα εμπιστευόταν σε κανέναν τους την εκτέλεση αυτού του σχεδίου, επειδή πίστευε ότι μόνο αυτός είχε την απαιτούμενη σοφία για ένα τόσο σημαντικό εγχείρημα. Αποφάσισε να τους αφήσει να σκεφτούν προσεκτικά το θέμα αυτό, ενώ εκείνος θα αποσυρόταν για να επεξεργαστεί τα σχέδιά του. Ήθελε να καταλάβουν ότι αυτή ήταν η τελευταία και μοναδική ελπίδα τους. Εάν αποτύχαιναν τώρα, τότε κάθε προσδοκία για επανάκτηση μιας θέσης στον ουρανό ή σε κάποιο δημιουργημένο χώρο από τον Θεό, ήταν χαμένη.

Ο Σατανάς απομακρύνθηκε για να σκεφτεί μόνος του τα σχέδια που θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν με σιγουριά την πτώση του Αδάμ και της Εύας. Φοβόταν ότι πιθανόν ο σκοπός του να αποτύχαινε. Υπήρχε η πιθανότητα να μη βελτιωθεί καθόλου η δυσάρεστη

Συνέπειες της Ανταρσίας

κατάστασή του, ακόμη και αν ο Αδάμ και η Εύα παραβίαζαν το νόμο του Θεού. Το μόνο που θα κατάφερνε ήταν να μεγαλώσει την ενοχή του.

Έτρεμε στη σκέψη ότι θα βύθιζε το άγιο, ευτυχισμένο ζευγάρι μέσα στις τύψεις και στη δυστυχία που ο ίδιος υπέφερε. Φαινόταν αναποφάσιστος. Άλλοτε σταθερός και σίγουρος και άλλοτε διστακτικός και ταλαντεύομενος. Οι άγγελοι του τον αναζητούσαν προκειμένου να του κοινοποιήσουν την απόφασή τους. Ήταν έτοιμοι να ενωθούν με τον αρχηγό τους, να αναλάβουν με αυτόν την ευθύνη και να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες των πράξεών τους.

Ο Σατανάς έδιωξε από μέσα του κάθε αίσθημα απόγνωσης και αδυναμίας. Ως αρχηγός τους αποφάσισε να αναλάβει την υπόθεση και να κάνει οτιδήποτε μπορούσε για να περιφρονήσει την κυριαρχία του Θεού και του Υιού Του. Τους γνωστοποίησε τα σχέδιά του. Αν εμφανίζόταν με τη μορφή που είχε κάνοντας παράπονα για τον Υιό του Θεού, ο Αδάμ και η Εύα δεν θα τον άκουγαν καθόλου. Αν προσπαθούσε να τους φοβίσει χρησιμοποιώντας τη δύναμη ενός ισχυρού αγγέλου, δεν θα κατόρθωνε τίποτα. Οι πρωτόπλαστοι θα ήταν προετοιμασμένοι για μία επίθεση από τον Σατανά. Σκέφτηκε ότι με την πονηριά και την εξαπάτηση, θα κατάφερνε αυτό που με τη δύναμη και τη βία δεν θα μπορούσε ποτέ να πετύχει.

Προειδοποίηση του Αδάμ και της Εύας

Ο Θεός συγκέντρωσε τα αγγελικά στρατεύματα προκειμένου να ληφθούν μέτρα για την αποφυγή του απειλούμενου κακού. Το ουράνιο συμβούλιο αποφάσισε να στείλει αγγέλους στην Εδέμ, για να προειδοποιήσουν τον Αδάμ για τον κίνδυνο που διέτρεχαν από τον εχθρό. Δύο ουράνιοι απεσταλμένοι έσπευσαν να βρουν τους πρωτόπλαστους. Το άγιο ζευγάρι τούς δέχτηκε με χαρά εκφράζοντας τις ευχαριστίες τους προς τον Δημιουργό τους για τα άφθονα δώρα που τους περιέβαλλαν. Καθετί επιθυμητό και ελκυστικό ήταν στη διάθεσή τους να απολαύσουν και τα πάντα φαίνονταν να ανταποκρίνονται τέλεια στις ανάγκες τους. Η ευλογία όμως που εκτιμούσαν περισσότερο από κάθε άλλη, ήταν η συντροφιά του Υιού του Θεού και των αγίων αγγέλων. Είχαν την ευκαιρία να διηγηθούν στους επισκέπτες τους πολλές από τις νέες ανακαλύψεις που έκαναν σχετικά με τη φυσική ομορφιά της Εδέμ και να υποβάλλουν ερωτήσεις για πράγμα-

Συνέπειες της Ανταρσίας

τα τα οποία δεν ήταν ικανοί παρά αμυδρά μόνο να κατανοήσουν.

Με αγάπη και καλοσύνη οι ἀγγελοι τούς ἔδιναν τις πληροφορίες που επιθυμούσαν. Διηγήθηκαν στους πρωτόπλαστους τη θλιβερή ιστορία της επανάστασης και της πτώσης του Σατανά. Ἐδωσαν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το δέντρο της γνώσης το οποίο είχε φυτευτεί στον κήπο ως δείγμα της υπακοής και της αγάπης τους προς τον Θεό. Ὁπως οι ἀγγελοι διατηρούσαν την ευτυχία και την υψηλή θέση τους στον ουρανό με τον ὄρο της υπακοής, ἐτοι και εκείνοι μπορούσαν, είτε να υπακούσουν στο νόμο του Κυρίου τους και να μείνουν αφάνταστα ευτυχισμένοι, είτε να παρακούσουν και να χάσουν την υψηλή τους θέση βυθιζόμενοι στην απελπισία.

Είπαν στον Αδάμ και στην Εύα ότι ο Θεός δεν θα τους ανάγκαζε να κάνουν το θέλημά Του και ότι ήταν ελεύθεροι να δείξουν την αφοσίωσή τους ἡ την αδιαφορία στην εντολή Του. Ο Θεός ἐκρινει σωστό να θέσει σ' αυτούς μία μόνο απαγόρευση. Τόνισαν όμως ότι η παραβίαση του θελήματος του Θεού ασφαλώς θα ἔφερνε το θάνατο. Ενημέρωσαν τον Αδάμ και την Εύα ότι ο υψηλότατος ἀγγελος, ο αμέσως επόμενος μετά τον Χριστό, αρνήθηκε να υπακούσει στο νόμο του Θεού τον οποίο είχε θεσπίσει για τη διακυβέρνηση των ουράνιων υπάρξεων. Αυτή η ανταρσία προξένησε πόλεμο στις ουράνιες αυλές και κάθε ἀγγελος που ενώθηκε με αυτόν, αμφισβητώντας την εξουσία του παντοδύναμου Θεού, διώχτηκε από τον ουρανό. Ο αποβλημένος πια εχθρός ήταν ενάντιος σε καθετί που ενδιέφερε τον Θεό και τον αγαπητό Του Υιό.

Οι ἀγγελοι τούς προειδοποίησαν ότι ο Σατανάς σκόπευε να ἔρθει σε επαφή με αυτούς για να τους βλάψει, γι' αυτό ἐπρεπε να προφυλαχτούν. Ὅσο παρέμεναν πιστοί στον Θεό, ο πονηρός δεν θα μπορούσε να τους κάνει κακό γιατί σε περίπτωση ανάγκης κάθε ἀγγελος του ουρανού θα ἐσπευδε να τους βοηθήσει. Εάν όμως παραβίαζαν την εντολή του Θεού, τότε ο Σατανάς θα αποκτούσε τη δύναμη να τους ενοχλεί, να τους αναστατώνει και να τους βασανίζει. Εάν σταθερά αντιμετώπιζαν την πρώτη πρόκληση του Σατανά, θα ήταν εξίσου ασφαλείς όσο και οι ουράνιες υπάρξεις. Άλλα εάν υποχωρούσαν στον πειραστή, Εκείνος που δεν παρέβλεψε την αμαρτία στους εξυψωμένους αγγέλους δεν θα αθώωνε ούτε αυτούς. Θα ἐπρεπε να υποστούν την τιμωρία της παράβασής τους, επειδή ο νόμος του Θεού είναι το ίδιο ἀγιος όπως και ο Θεός και απαιτεί απόλυτη υπακοή από όλες τις υπάρξεις του σύμπαντος.

Οι ἀγγελοι τόνισαν στην Εύα να είναι προσεκτική και να μην απο-

Συνέπειες της Ανταρσίας

μακρυνθεί από τον άντρα της κατά τη διάρκεια των καθημερινών ασχολιών της, επειδή διέτρεχε τον κίνδυνο να έρθει σε επαφή με τον αμαρτωλό εχθρό. Αν χωρίζονταν ο ένας από τον άλλον θα αντιμετώπιζαν μεγαλύτερο κίνδυνο παρά αν έμεναν μαζί. Οι άγγελοι τούς συνέστησαν να ακολουθούν πιστά τις οδηγίες που είχε δώσει ο Θεός σχετικά με το δέντρο της γνώσης, επειδή με την τέλεια υπακοή θα ήταν ασφαλείς και ο εχθρός τους δεν θα είχε τη δύναμη να τους εξαπατήσει. Ο Θεός δεν θα επέτρεπε στον Σατανά να τους παρακλουθεί σε ολόκληρο τον κήπο της Εδέμ βάζοντάς τους συνεχείς πειρασμούς. Θα μπορούσε μόνο να τους πλησιάσει στο δέντρο της γνώσης του καλού και του κακού.

Ο Αδάμ και η Εύα διαβεβαίωσαν τους ουράνιους απεσταλμένους ότι ποτέ δεν θα παραβίαζαν τη σαφή εντολή του Θεού, επειδή η εκτέλεση του θελήματός Του αποτελούσε τη μεγαλύτερη ευχαρίστησή τους. Οι άγγελοι, ενωμένοι με τον Αδάμ και την Εύα, έψαλλαν μελωδικές υμνωδίες και καθώς οι δοξολογίες τους αντηχούσαν από την ευτυχισμένη Εδέμ, ο Σατανάς άκουγε τον ήχο της χαρούμενης λατρείας προς τον Θεό και τον Υιό Του. Καθώς άκουγε, ο φθόνος, το μίσος και η κακία του αυξανόταν ολοένα και περισσότερο. Εξέφρασε στους ακόλουθούς του την ανυπομονησία του να παρασύρει το αναμάρτητο ζευγάρι στην παρακοή, επικέφροντας σ' αυτούς την άμεση οργή του Θεού και να μεταβάλει τις δοξολογίες τους σε μίσος και κατάρες για τον Πλάστη τους.

Συνέπειες της Ανταρσίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΤΩΣΗ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. γ')

Ο Σατανάς, έχοντας τη μορφή φιδιού, κάνει την είσοδό του στην Εδέμ. Το φίδι ήταν μια όμορφη ύπαρξη με φτερά που έμοιαζαν με αστραφτερό χρυσάφι. Καθώς βρισκόταν στον αέρα, η παρουσία του έλαμπε. Δεν σερνόταν στη γη, αλλά πετώντας πήγαινε από το ένα μέρος στο άλλο και έτρωγε φρούτα όπως οι άνθρωποι. Ο Σατανάς εισχώρησε στο φίδι, κάθισε στο δέντρο της γνώσης και άρχισε να τρώει με την ησυχία του τον καρπό.

Η Εύα, απορροφημένη από τις ασχολίες της, χωρίς αρχικά να το συναισθανθεί, απομακρύνθηκε από τον άντρα της. Όταν κατάλαβε ότι ήταν μόνη της, ένοιωσε ότι κινδύνευε, αλλά απέρριψε τους φόβους της με τη σκέψη ότι είχε σοφία και δύναμη να αντιληφθεί και να αντιμετωπίσει το κακό. Αυτό την είχαν προειδοποιήσει οι άγγελοι να μην το κάνει. Η Εύα άρχισε να παρατηρεί τον καρπό του απαγορευμένου δέντρου με ανάμικτη περιέργεια και θαυμασμό. Το φρούτο φαινόταν πολύ ωραίο και αναρωτιόταν γιατί ο Θεός τούς είχε τόσο ρητά απαγορέψει να το φάνε ή να το αγγίξουν. Αυτή ήταν η ευκαιρία του Σατανά. Της έκανε την ερώτηση σαν να ήταν ικανός να διαβάσει τη σκέψη της: «Τω όντι είπεν ο Θεός, Μη φάγητε από παντός δένδρου του παραδείσου;» Με γλυκά, ευχάριστα λόγια και με μελωδική φωνή, απευθύνθηκε στην κατάπληκτη Εύα η οποία ξαφνιάστηκε όταν άκουσε ένα φίδι να μιλάει. Εκείνο παίνεψε την ομορφιά της και την εξαίρετη χάρη της και τα λόγια του δεν της ήταν καθόλου δυσάρεστα.

Η σκηνή αυτή προκάλεσε την περιέργεια της Εύας. Αντί να απομακρυνθεί από το μέρος εκείνο, έδωσε προσοχή στα λόγια ενός φιδιού. Ούτε καν πέρασε από τη σκέψη της η υποψία ότι το φίδι θα μπορούσε να είναι το μέσο που χρησιμοποιούσε ο εξόριστος εχθρός.

Πειρασμός και Πτώση

Ο Σατανάς ήταν εκείνος που μιλούσε, όχι το φίδι. Η Εύα κολακεύτηκε, γοητεύτηκε, ξεμυαλίστηκε. Αν είχε συναντήσει ένα επιβλητικό πρόσωπο με μορφή αγγελική, θα προφυλαγόταν. Εκείνη όμως η παράξενη φωνή έπρεπε να την στείλει στο πλευρό του συζύγου της για να τον ρωτήσει πώς κάποιος άλλος μπορούσε με τόση άνεση να της μιλάει. Αντί γι' αυτό, άρχισε να συζητάει με το φίδι. Στην ερώτησή του απάντησε: «Από του καρπού των δένδρων του παραδείσου δυνάμεθα να φάγωμεν, από δε του καρπού του δένδρου, το οποίον είναι εν μέσω του παραδείσου, είπεν ο Θεός, Μη φάγητε απ' αυτού, μηδέ εγγίσητε αυτόν, δια να μη αποθάνητε». Στα λόγια αυτά το φίδι αποκρίθηκε: «Δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει, αλλ' εξεύρει ο Θεός, ότι καθ' ην ημέραν φάγητε απ' αυτού, θέλουσιν ανοιχθεί οι οφθαλμοί σας, και θέλετε είσθαι ως θεοί, γνωρίζοντες το καλόν και το κακόν».

Ο Σατανάς έκανε την Εύα να σκεφτεί ότι, εάν έτρωγαν από το απαγορευμένο δέντρο, θα αποκτούσαν καινούργια και ανώτερη γνώση από εκείνη που είχαν μέχρι τότε. Αυτό είναι το έργο του Σατανά από τον καιρό της πτώσης του μέχρι σήμερα και το εκτελεί με μεγάλη επιτυχία. Παρακινεί τους ανθρώπους να ερευνούν τα μυστικά του Παντοδύναμου χωρίς να ικανοποιούνται με αυτά που ο Θεός τούς έχει αποκαλύψει και ούτε να υπακούουν σε όσα τους έχει προστάξει. Επιδιώκει να τους παρασύρει στην παραβίαση των εντολών του Θεού και να τους κάνει να πιστεύουν ότι εισέρχονται σε ένα θαυμάσιο πεδίο γνώσης. Αυτό δεν είναι παρά μία μεγάλη απάτη. Οι άνθρωποι αρνούνται να καταλάβουν αυτά που ο Θεός έχει αποκαλύψει και παραβλέπουν τις εντολές Του. Προσπαθούν να ανακαλύψουν όσα Αυτός έκρινε σωστό να μη φανερώσει στους ανθρώπους. Ενθουσιάζονται με τις προοδευτικές ιδέες τους, γοητεύονται με τη δική τους μάταιη φιλοσοφία. Με αυτή όμως τη γνώση είναι σαν να ψηλαφίζουν σε πυκνό σκοτάδι. Δεν μαθαίνουν ποτέ και ποτέ δεν είναι ικανοί να πλησιάσουν την αλήθεια.

Δεν ήταν θέλημα Θεού το άγιο ζευγάρι να γνωρίσει το κακό. Τους είχε δοθεί το καλό, αλλά είχε κατακρατηθεί το κακό. Η Εύα έκρινε ότι ήταν σοφά τα λόγια του φιδιού και δέχτηκε από αυτό τη διαβεβαίωση: «Δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει, αλλ' εξεύρει ο Θεός, ότι καθ' ην ημέραν φάγητε απ' αυτού, θέλουσιν ανοιχθεί οι οφθαλμοί σας, και θέλετε είσθαι ως θεοί, γνωρίζοντες το καλόν και το κακόν». Παρουσιάζοντας ψεύτη τον Δημιουργό τους, ο Σατανάς υπανίχθηκε με θράσος ότι ο Θεός τούς είχε απατήσει με σκοπό να τους

Πειρασμός και Πτώση

εμποδίσει να αποκτήσουν ανώτερη γνώση σαν τη δική Του. Ενώ ο Θεός δήλωσε: «...καθ' ην ημέραν φάγης απ' αυτού, θέλεις εξάπαντος αποθάνει», ο Σατανάς είπε: «...δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει».

Ο πειραστής διαβεβαίωσε την Εύα ότι μόλις αυτή θα έτρωγε τον καρπό θα αποκτούσε γνώση που θα την έκανε ίση με τον Θεό. Κέρδισε την προσοχή της. Το φίδι έφαγε άφοβα από τον καρπό του δέντρου και τον χαρακτήρισε όχι μόνο τελείως ακίνδυνο, αλλά νοστιμότατο και αναζωογονητικό. Της είπε ότι επειδή ο καρπός είχε θαυμάσιες ιδιότητες να χορηγεί σοφία και δύναμη, ο Θεός τούς απαγόρεψε να τον δοκιμάσουν ακόμα και να τον αγγίξουν. Δήλωσε ότι απέκτησε την ικανότητα της ομιλίας, επειδή είχε φάει από τον απαγορευμένο καρπό. Υπαινίχθηκε ότι ο Θεός δεν ήταν ικανός να εκτελέσει την τιμωρία. Αυτή ήταν μόνο μία απειλή για να τους τρομάξει και να τους στερήσει από μεγαλύτερο καλό. Ο πειραστής είπε ακόμη ότι δεν ήταν δυνατό να πεθάνουν αφού είχαν ήδη φάει από το δέντρο που διαιώνιζε την αιώνια ζωή. Ισχυρίστηκε ότι ο Θεός τους εξαπατούσε για να τους εμποδίσει να βρουν μεγαλύτερη ευτυχία. Ο πειραστής έκοψε το φρούτο και το έδωσε στην Εύα. Αυτή το πήρε στο χέρι της. Τότε της είπε: «σου είχε απαγορευτεί ακόμη και να το αγγίξεις, μην τυχόν πεθάνεις». Όπως δεν έπαθε κανένα κακό αγγίζοντας τον καρπό, έτσι, δεν θα της συνέβαινε τίποτα τρώγοντάς τον. Η Εύα ξεθάρρεψε επειδή δεν αισθάνθηκε άμεσα δείγματα της δυσαρέσκειας του Θεού. Έβρισκε τα λόγια του πειραστή λογικά και σωστά. Έφαγε, ενθουσιάστηκε με τη θαυμάσια γεύση του καρπού και της φάνηκε ότι ένοιωσε την καταπληκτική επίδρασή του.

Η Εύα Μεταβάλλεται σε Πειραστή

Έκοψε τότε η ίδια από το δέντρο και έφαγε. Φαντάστηκε τον εαυτό της να αποκτά τη δύναμη μιας καινούργιας, εξυψωμένης ύπαρξης, νομίζοντας ότι αυτή ήταν η αναζωογονητική επίδραση του απαγορευμένου καρπού. Ένοιωθε μία παράξενη και αφύσικη διέγερση καθώς αναζητούσε το σύζυγό της με τα χέρια φορτωμένα με τον απαγορευμένο καρπό. Του διηγήθηκε τον έξυπνο διάλογο με το φίδι και ήθελε να τον οδηγήσει αμέσως στο δέντρο της γνώσης. Του είπε ότι είχε φάει από το φρούτο και αντί να αισθανθεί ότι πεθαίνει ένοιωθε μία ευχάριστη, αναζωογονητική δύναμη. Αμέσως μόλις η Εύα παραβίασε την εντολή, έγινε το μέσο που χρησιμοποίησε ο Σα-

Πειρασμός και Πτώση

τανάς για την καταστροφή του συζύγου της.

Θλίψη σκίασε το πρόσωπο του Αδάμ. 'Ηταν φοβισμένος και ξαφνιασμένος. 'Ενας αγώνας ξεκίνησε στο μυαλό του. Εξέφρασε στη γυναίκα του τη βεβαιότητα πως αυτός ήταν ο εχθρός για τον οποίο είχαν προειδοποιηθεί, οπότε αυτή έπρεπε να πεθάνει. Η Εύα όμως τον διαβεβαίωσε ότι δεν ένοιωθε κανένα κακό σύμπτωμα, αλλά μάλλον μία ευχάριστη αίσθηση και τον παρακάλεσε να φάει.

Ο Αδάμ κατάλαβε πολύ καλά ότι η σύντροφός του είχε παραβεί τη μοναδική απαγόρευση που τους είχε επιβληθεί προκειμένου να δοκιμαστεί η πίστη και η αγάπη τους. Η Εύα έκρινε ότι τα λόγια του φιδιού που την διαβεβαίωναν ότι δεν θα πέθαιναν ήταν σωστά, επειδή δεν αισθανόταν κανένα σύμπτωμα της δυσαρέσκειας του Θεού, αλλά μάλλον ένα ευχάριστο συναίσθημα σαν αυτό που πίστευε ότι οι άγγελοι ένοιωθαν.

Ο Αδάμ λυπήθηκε που η Εύα είχε απομακρυνθεί από το πλευρό του, αλλά το κακό είχε γίνει. 'Έπρεπε να χωριστεί από εκείνη την οποία υπεραγαπούσε. Πώς θα μπορούσε να το αντέξει αυτό; Η αγάπη του για την Εύα ήταν μεγάλη. Βαθιά απογοητευμένος, αποφάσισε να συμμεριστεί τη συνέπεια της αμαρτίας της. 'Ενιωθε ότι η Εύα ήταν μέρος του εαυτού του και δεν μπορούσε να υποφέρει τη σκέψη του αποχωρισμού. Εάν αυτή έπρεπε να πεθάνει, θα πέθαινε και αυτός μαζί της. 'Εδειξε έλλειψη πίστης προς τον ελεήμονα και γενναιόδωρο Κύριό του. Δεν σκέφτηκε ότι ο Θεός, ο Δημιουργός του, ο οποίος είχε πλάσει την Εύα για σύντροφό του, θα μπορούσε να την αντικαταστήσει. 'Έπειτα αναρωτήθηκε μήπως τα λόγια του φιδιού βγουν αληθινά. Η Εύα στεκόταν μπροστά του το ίδιο όμορφη, αξιαγάπητη και φαινομενικά αθώα όπως πριν από την πράξη αυτή της παρακοής. Εκδήλωνε μεγαλύτερη, βαθύτερη αγάπη γι' αυτόν από ό,τι πριν παρακούσει. Κανένα ίχνος θανάτου δεν παρουσιάζόταν σ' αυτήν. Του είχε μιλήσει για την ευχάριστη επίδραση που ασκούσε ο καρπός, για τη βαθιά αγάπη της γι' αυτόν και έτσι ο Αδάμ αποφάσισε να αντιμετωπίσει τις συνέπειες. Άρπαξε το φρούτο, γρήγορα το έφαγε και, όπως η γυναίκα του, δεν ένοιωσε άμεσα τα βλαβερά συμπτώματά του.

Η Εύα πίστευε πως ήταν ικανή να διακρίνει μεταξύ καλού και κακού. Σκέφτηκε πως το φίδι ήταν ένας ιδιαίτερος φίλος της που έδειχνε μεγάλο ενδιαφέρον για το καλό της, αφού αυτό της αποκάλυψε πώς να εισέλθει σε μία ανώτερη σφαίρα γνώσης. Αν όμως είχε μιλήσει με τον άντρα της και αν είχαν διηγηθεί στον Πλάστη τους τα λό-

Πειρασμός και Πτώση

για του φιδιού, θα είχαν αμέσως απελευθερωθεί από τον έντεχνο πειρασμό του. Ο Κύριος δεν θα τους άφηνε να παρατηρήσουν το φρούτο του δέντρου, επειδή αυτό θα τους εξέθετε στον μεταμφιεσμένο Σατανά. Ήξερε ότι θα παρέμεναν εντελώς ασφαλείς αν δεν άγγιζαν τον καρπό.

Η Ανθρώπινη Ελευθερία της Εκλογής

Ο Θεός είχε λεπτομερώς πληροφορήσει τους προπάτορές μας για το δέντρο της γνώσης, για την πτώση του Σατανά και για τον κίνδυνο που θα διέτρεχαν ακούγοντας τις προτάσεις του. Δεν τους είχε στερήσει τη δύναμη να φάνε τον απαγορευμένο καρπό. Τους άφησε ελεύθερους είτε να ακούσουν το λόγο Του, να υπακούσουν στις εντολές Του και να ζήσουν, είτε να πιστέψουν τον πειραστή, να παρακούσουν και να πεθάνουν. Και οι δύο έφαγαν και η μεγάλη σοφία που απέκτησαν ήταν η γνώση της αμαρτίας και η συναίσθηση της ενοχής. Το φωτεινό περιβλήμα που τους κάλυπτε σε λίγο εξαφανίστηκε. Συναισθανόμενοι την ενοχή, ένιωσαν ξαφνικά να τρέμουν και προσπάθησαν να σκεπάσουν τα ακάλυπτα σώματά τους.

Ο Αδάμ και η Εύα προτίμησαν να ακούσουν τα λόγια ενός φιδιού, όπως νόμισαν, το οποίο δεν τους είχε δώσει καμία ένδειξη της αγάπης του. Δεν είχε κάνει τίποτα για την ευτυχία τους, ενώ ο Θεός τους είχε προμηθέψει με κάθε τι το όμορφο και ωφέλιμο. Οπουδήποτε και αν έστρεφαν το βλέμμα τους, αντίκριζαν την αφθονία και την ομορφιά. Και όμως, η Εύα απατήθηκε από το φίδι πιστεύοντας ότι κάτι τους είχε κατακρατηθεί που θα μπορούσε να τους κάνει σοφούς, όπως τον ίδιο τον Θεό. Αντί να δείξει εμπιστοσύνη στον Δημιουργό της, εκδήλωσε τέλεια δυσπιστία στην καλοσύνη Του και τίμησε τα λόγια του Σατανά.

Στην αρχή, μόλις ο Αδάμ έφαγε το φρούτο νόμισε ότι εισχωρούσε σε μία ανώτερη σφαίρα της ύπαρξής του. Σε λίγο όμως η σκέψη της παράβασής του τον τρομοκράτησε. Η ατμόσφαιρα που μέχρι τότε είχε ήπια και ομοιογενή θερμοκρασία, τούς έκανε να κρυώνουν. Το ένοχο ζευγάρι ένιωσε το αίσθημα της ενοχής, το φόβο του μέλλοντος, τη γυμνότητα της ψυχής. Η αγάπη και η γαλήνη που γνώριζαν μέχρι τότε χάθηκαν και στη θέση τους εμφανίστηκε η αίσθηση της έλλειψης που ποτέ προηγουμένως δεν είχαν νιώσει. Για πρώτη φορά έστρεψαν την προσοχή τους στην εξωτερική τους εμφάνιση. Το φωτεινό περιβλήμα που τους σκέπαζε είχε εξαφανιστεί και για να το αντικαταστήσουν προσπάθησαν να βρουν ένα κάλυμμα για τα

Πειρασμός και Πτώση

σώματά τους. Συναισθανόμενοι τη γυμνότητά τους, δεν μπορούσαν να αντικρίσουν τον Θεό και τους αγγέλους.

Άρχισαν να βλέπουν τον αληθινό χαρακτήρα της αμαρτίας. Η ανυπακοή τους στην εντολή του Θεού φάνηκε καθαρά. Ο Αδάμ κατηγορούσε την Εύα για την ανοησία της να φύγει από κοντά του και να απατηθεί από το φίδι. 'Ελπιζαν όμως και οι δύο ότι ο Θεός που τους αγαπούσε πολύ και είχε κάνει το παν για την ευτυχία τους, θα συγχωρούσε τη μοναδική παράβασή τους και δεν θα τους επέβαλλε τρομερή τιμωρία.

Ο Σατανάς θριάμβευε με την επιτυχία του. Είχε οδηγήσει τη γυναίκα να δυσπιστήσει στον Θεό, να αμφιβάλλει για τη σοφία Του και να επιχειρήσει να εισχωρήσει στα πάνσοφα σχέδιά Του. Μέσω αυτής είχε κατορθώσει να καταστρέψει τον Αδάμ ο οποίος, εξαιτίας της αγάπης του για την Εύα, παραβίασε την εντολή του Θεού.

Η είδηση της πτώσης του ανθρώπου διαδόθηκε στον ουρανό. Κάθε άρπα σίγησε. Οι άγγελοι θλιμένοι έβγαλαν τα στεφάνια από τα κεφάλια τους. Ολόκληρος ο ουρανός ταράχτηκε. Οι ουράνιες υπάρξεις λυπήθηκαν για τη μεγάλη αχαριστία προς τον Θεό ο οποίος τους είχε χορηγήσει πλούσια δώρα. Κλήθηκε ένα συμβούλιο προκειμένου να αποφασιστεί η τύχη του αμαρτωλού ζευγαριού. Οι άγγελοι φοβήθηκαν μήπως οι πρωτόπλαστοι έτρωγαν από το δέντρο της ζωής διαιωνίζοντας τη ζωή της αμαρτίας.

Ο Κύριος επισκέφτηκε τον Αδάμ και την Εύα και τους γνωστοποίησε τις συνέπειες της παράβασής τους. 'Όταν άκουσαν να πλησιάζει η μεγαλειότητά Του, προσπάθησαν να κρυφτούν από Αυτόν που πριν την αμαρτία Τον υποδέχονταν με χαρά. «Εκάλεσε δε Κύριος ο Θεός τον Αδάμ, και είπε προς αυτόν, Πού είσαι; Ο δε είπε, Την φωνήν σου ήκουσα εν τω παραδείσω, και εφοβήθην, διότι είμαι γυμνός και εκρύφθην. Και είπε προς αυτόν ο Θεός, Τις εφανέρωσεν εις σε ότι είσαι γυμνός; Μήπως έφαγες από του δένδρου από του οποίου προσέταξα εις σε να μη φάγης;» Δεν έκανε ο Θεός την ερώτηση αυτή για να πληροφορηθεί ο Ιδιος τα γεγονότα, αλλά για να αποδειχτεί το σφάλμα του ένοχου ζευγαριού. Γιατί ένιωσες ντροπιασμένος και κρύφτηκες; Ο Αδάμ αναγνώρισε την παράβασή του όχι επειδή μετανόησε για τη μεγάλη του παρακοή, αλλά επειδή ήθελε να ρίξει την ευθύνη στον Θεό. «Η γυνή την οποίαν έδωκας να ήναι μετ' εμού, αυτή μοι έδωκεν από του δένδρου και έφαγον». Τότε απευθύνθηκε προς τη γυναίκα: «Τι είναι τούτο το οποίον έκαμες;» Η Εύα απάντησε: «Ο όφις με ηπάτησε και έφαγον».

Η Κατάρα

Ο Θεός τότε στράφηκε στο φίδι: «Επειδή ἔκαμες τούτο, επικατάρατος να ἡσαι μεταξύ πάντων των κτηνών, και πάντων των ζώων του αγρού, επὶ τῆς κοιλίας σου θέλεις περιπατεῖ, και χώμα θέλεις τρώγει, πάσας τας ημέρας της ζωῆς σου». Ὁπως το φίδι είχε εξυψωθεί πάνω από τα ζώα του αγρού, ἐτσι θα υποβιβαζόταν κάτω από όλα αυτά και θα μισούταν από τον ἀνθρωπο, γιατί αυτό ἐγινε το μέσο με το οποίο ενήργησε ο Σατανάς. «Προς δε τὸν Αδάμ εἶπεν, Επειδὴ υπήκουσας εἰς τὸν λόγον τῆς γυναικός σου, καὶ ἐφαγες απὸ τοῦ δένδρου, απὸ τοῦ οποίου προσέταξα εἰς σε λέγων, Μη φάγης απ' αυτού, κατηραμένη να ἡναι η γη εξαιτίας σου, με λύπας θέλεις τρώγει τους καρπούς αυτής πάσας τας ημέρας της ζωῆς σου και ακάνθας και τριβόλους θέλει βλαστάνει εἰς σε καὶ θέλεις τρώγει τὸν χόρτον του αγρού, εν τῷ ιδρώτι του προσώπου σου θέλεις τρώγει τὸν ἄρτον σου, εωσού επιστρέψεις εἰς τὴν γην εκ τῆς οποίας ελήφθης».

Ο Θεός καταράστηκε τη γη εξαιτίας τῆς αμαρτίας του ζευγαριού που ἐφαγε από το δέντρο τῆς γνώσης και δήλωσε: «Με λύπας θέλεις τρώγει τους καρπούς αυτής πάσας τας ημέρας της ζωῆς σου». Ο Θεός είχε παραχωρήσει στον ἀνθρωπο το καλό, κατακρατώντας τους το κακό. Αντίθετα προς τὴν εντολή Του, εκείνοι ἐφαγαν τὸν απαγορευμένο καρπό και στο εξής θα συνέχιζαν να τὸν τρώνε - να ἔχουν δηλαδή τὴν γνώση του κακού - σε ὅλη τὴν υπόλοιπη ζωὴ τους.

Από εκείνη τὴν εποχὴ και μετά, ο ἀνθρωπος θα υφίστατο τους πειρασμούς του Σατανά. Μία ζωὴ συνεχούς μόχθου και αγωνίας ορίστηκε για τὸν Αδάμ αντὶ για τὴν χαρούμενη, ευχάριστη εργασία που είχε απολαύσει μέχρι τότε. Θα εκτίθονταν στὴν απογοήτευση, στὴ λύπη, στὸν πόνο και τελικὰ στὸ θάνατο. Είχαν πλαστεῖ από τὸ χώμα τῆς γης και στὸ χώμα πάλι θα κατέληγαν.

Οι πρωτόπλαστοι πληροφορήθηκαν ὅτι ἐπρεπε να χάσουν τὴν εδεμική κατοικία τους. Αποδέχτηκαν τὰ λόγια του Σατανά και πίστεψαν ὅτι ο Θεός μπορούσε να πει ψέματα. Με τὴν παράβασή τους ἀνοιξαν δρόμο για τὸν Διάβολο από ὅπου τώρα αυτὸς μπορούσε να τους πλησιάσει ευκολότερα. Δεν ἦταν σωστὸ γι' αυτούς να παραμείνουν στὸν κήπο τῆς Εδέμ γιατί, εάν στὴν αμαρτωλὴ τους κατάσταση ἐτρώγαν από τὸ δέντρο τῆς ζωῆς, θα διαιώνιζαν μία ζωὴ αμαρτίας.

Πειρασμός και Πτώση

Αν και αναγνώριζαν ότι είχαν εγκαταλείψει κάθε δικαίωμα στην ευτυχισμένη εκείνη κατοικία τους, παρακάλεσαν να τους επιτραπεί να παραμείνουν εκεί. Υποσχέθηκαν στο εξής να δείξουν τέλεια υπακοή στον Θεό. Τους εξηγήθηκε όμως ότι, περνώντας από την αθωότητα στην ενοχή, όχι μόνο δεν κέρδισαν περισσότερη δύναμη, αλλά έγιναν πλέον πολύ αδύναμοι. Αφού είχαν υποχωρήσει στον πειρασμό ενώ ήταν ακόμα αναμάρτητοι, τώρα πια που είχαν συνειδητοποιήσει την ενοχή τους, θα διέθεταν μειωμένη δύναμη για να διατηρήσουν την ακεραιότητά τους. Είχαν μεγάλη αγωνία και τύψεις. Αναγνώρισαν ότι ο μισθός της αμαρτίας είναι θάνατος.

Στους αγγέλους ανατέθηκε αμέσως να φυλάξουν το δέντρο της ζωής. Το σχέδιο του Σατανά ήταν ο Αδάμ και η Εύα να παρακούσουν τον Θεό, να αποδοκιμαστούν από Αυτόν και στη συνέχεια να παίρνουν καρπούς από το δέντρο της ζωής για να μπορέσουν να διαιωνίσουν μια ζωή αμαρτίας. Άγιοι όμως άγγελοι στάλθηκαν για να τους εμποδίσουν να πλησιάσουν το δέντρο αυτό. Γύρω από αυτούς τους φύλακες ξεπηδούσαν φωτεινές ακτίνες που έμοιαζαν με απαστράπτοντα ξίφη.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

Η πτώση του ανθρώπου στην αμαρτία βύθισε τον ουρανό στη θλίψη. Ο κόσμος που είχε δημιουργήσει ο Θεός επρόκειτο να γεμίσει από θνητούς, καταδικασμένους στη δυστυχία, στην αρρώστια και στο θάνατο, χωρίς να υπάρχει διέξοδος σωτηρίας. Όλη η οικογένεια του Αδάμ έπρεπε να πεθάνει. Η έκφραση του αξιαγάπητου Ιησού ήταν γεμάτη συμπάθεια και θλίψη. Σε λίγο πλησίασε στο δυνατό φως που περιέβαλλε τον Πατέρα. Ένας άγγελος μετέδωσε ότι ο Ιησούς συνομιλούσε με τον Πατέρα Του. Η αγωνία των αγγέλων ήταν πολύ μεγάλη. Τρεις φορές ο Ιησούς πήγε στην παρουσία του Πατέρα Του και εισχώρησε στο δυνατό φως που Τον περιέβαλλε. Η μορφή του Ιησού έγινε ευδιάκριτη όταν την τρίτη φορά βγήκε από το πατρικό περιβάλλον. Το παρουσιαστικό του ήταν ήρεμο, απαλλαγμένο από κάθε αμηχανία και αμφιβολία και έλαμπε από καλοσύνη και ομορφιά που ανθρώπινα λόγια αδυνατούν να περιγράψουν.

Ο Ιησούς τότε ενημέρωσε τους αγγέλους ότι είχε βρεθεί μία λύση για τη σωτηρία του καταδικασμένου ανθρώπου. Παρακάλεσε τον Πατέρα Του να προσφέρει Αυτός τη ζωή Του λύτρο για τη σωτηρία του ανθρώπου. Με την αξία του αίματός Του και την υπακοή στο νόμο του Θεού, θα μπορούσαν οι άνθρωποι να αποκτήσουν την εύνοια του Θεού, να επανέλθουν στον όμορφο παράδεισο και να φάνε από τον καρπό του δέντρου της ζωής.

Στην αρχή οι άγγελοι δεν χάρηκαν όταν άκουσαν το σχέδιο της σωτηρίας. Σύμφωνα με αυτό, ο Αρχηγός τους θα έστεκε ανάμεσα στην οργή του Θεού και στον αμαρτωλό άνθρωπο, θα υπέφερε την αδικία και το χλευασμό και ελάχιστοι θα Τον δέχονταν ως Υίο του Θεού. Σχεδόν όλοι θα Τον μισούσαν και θα Τον απέρριπταν. Θα εγκατέλειπε όλη τη δόξα Του, θα εμφανιζόταν στη γη ταπεινωμένος ως άνθρωπος, και με προσωπική εμπειρία θα γνώριζε λύπες και δοκι-

To Σχέδιο της Σωτηρίας

μασίες προκειμένου να βοηθήσει τους πειραζόμενους. Όταν η αποστολή Του ως δάσκαλος θα τελείωνε, θα παραδιδόταν στα χέρια των ασεβών και θα υπέφερε κάθε δυνατή αγριότητα και βασανισμό από αμαρτωλούς ανθρώπους παρακινούμενους από τον Σατανά και τους αγγέλους του. Θα πέθαινε με τον πιο απάνθρωπο τρόπο κρεμασμένος μεταξύ γης και ουρανού, σαν να είναι ο μεγαλύτερος αμαρτωλός. Θα περνούσε ώρες τέτοιας τρομακτικής αγωνίας που οι άγγελοι δεν θα μπορούσαν ούτε καν να αντικρίσουν, αλλά θα έκρυβαν το πρόσωπό τους από το θέαμα αυτό. Δεν θα αντιμετώπιζε μόνο σωματικό πόνο. Η ψυχική θλίψη Του θα ήταν τόσο μεγάλη που δεν θα μπορούσε με κανένα τρόπο να συγκριθεί με το σωματικό βασανισμό. Το βάρος των αμαρτιών ολόκληρου του κόσμου θα έπεφτε επάνω Του. Θα πέθαινε, θα ανασταινόταν την τρίτη ημέρα και θα ανέβαινε στον Πατέρα Του να μεσιτεύσει για τον παραστρατημένο, αμαρτωλό άνθρωπο.

Ο Μοναδικός Τρόπος Σωτηρίας

Οι άγγελοι προσκύνησαν τον Αρχηγό τους και προθυμοποιήθηκαν να θυσιαστούν εκείνοι για τον άνθρωπο. Ο Ιησούς τούς είπε ότι η ζωή ενός αγγέλου δεν θα μπορούσε να πληρώσει το χρέος. Μόνο η δική Του θυσία θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή από τον Πατέρα για τη σωτηρία του ανθρώπου. Τους καθησύχασε λέγοντάς τους ότι θα είχαν και αυτοί να παιξουν κάποιο ρόλο στο σχέδιο της απολύτωσης. Επειδή θα έπαιρνε την ανθρώπινη φύση, η δύναμη Του δεν θα μπορούσε να συγκριθεί ούτε καν με τη δική τους και τότε αυτοί θα έπρεπε να Τον συμπαραστέκονται και να Τον ενισχύουν. Όταν οι άγγελοι θα έβλεπαν την ταπείνωση και τα βάσανα του Κυρίου τους, θα γέμιζαν με λύπη και εξαιτίας της αγάπης τους προς Αυτόν, θα ήθελαν να Τον λυτρώσουν από τους δολοφόνους Του. Δεν θα έπρεπε όμως να επέμβουν για να εμποδίσουν οτιδήποτε και αν έβλεπαν. Επιπλέον, ενεργό ρόλο θα έπαιζαν και στην ανάστασή Του. Το σχέδιο της σωτηρίας είχε ήδη καταστρωθεί και είχε γίνει αποδεκτό από τον Πατέρα Του.

Ο Ιησούς έδωσε χαρά στους αγγέλους. Τους πληροφόρησε ότι στο μέλλον οι λυτρωμένοι θα ήταν μαζί Του και ότι με τη θυσία Του θα έσωζε πολλούς και θα κατέστρεφε αυτόν που είχε τη δύναμη του θανάτου. Ο Πατέρας Του θα Του έδινε τη βασιλεία την οποία θα

To Σχέδιο της Σωτηρίας

κατείχε στους αιώνες των αιώνων και ο Σατανάς με τους αμαρτωλούς θα καταστρέφονταν χωρίς ποτέ πια να ενοχλήσουν τον ουρανό ή την εξαγορασμένη νέα γη. Ζήτησε από τους αγγέλους να συμφωνήσουν με το σχέδιο που ο Πατέρας Του είχε εγκρίνει και να χαίρονται, γιατί με το θάνατό Του ο αμαρτωλός ἀνθρωπος θα μπορούσε πάλι να συμφιλωθεί με τον Θεό και να απολαύσει τον ουρανό.

Τότε χαρά, ανέκφραστη χαρά, πλημμύρισε τον ουρανό. Η αγγελική χωραδία έψαλλε για τη μεγάλη ευσπλαχνία και συγκαταβατικότητα του Θεού που παρέδωσε τον πολυαγαπημένο Του Υιό να πεθάνει για μία επαναστατημένη φυλή. Ήταν ένας ύμνος δοξολογίας και λατρείας για την αυταπάρνηση και την αυτοθυσία του Ιησού που καταδέχτηκε να εγκαταλείψει την αγκαλιά του Πατέρα Του για μία ζωή γεμάτη από βάσανα και αγωνία και να υποστεί έναν ατιμωτικό θάνατο για να δώσει ζωή σε άλλους.

Τότε κάποιος άγγελος είπε: «Νομίζετε ότι ο Πατέρας παρέδωσε τον πολυαγαπημένο Του Υιό χωρίς να αγωνιστεί; Όχι, όχι. Απαιτήθηκε αγώνας με τον Θεό του ουρανού για να αποφασιστεί είτε να εγκαταλείφθει ο αμαρτωλός ἀνθρωπος, είτε να παραδοθεί ο αγαπημένος Υιός Του και να πεθάνει γι' αυτόν». Οι άγγελοι ενδιαφέρονταν τόσο πολύ για τη σωτηρία του ανθρώπου, ώστε μερικοί από αυτούς προθυμοποιήθηκαν να εγκαταλείψουν τη δόξα τους και να δώσουν τη ζωή τους για την καταδίκασμένη ανθρωπότητα. «Αλλά», συνέχισε ο ουράνιος ακόλουθος του Θεού, «αυτό δεν θα ωφελούσε σε τίποτα. Η παράβαση ήταν τόσο βαριά που η ζωή ενός αγγέλου δε θα ήταν ικανή να πληρώσει το τίμημα. Μόνο ο θάνατος και η μεσολάβηση του Υιού Του θα μπορούσε να πληρώσει το χρέος και να σώσει το χαμένο ἀνθρωπο από την απόγνωση, τη θλίψη και τη δυστυχία».

Στους αγγέλους είχε ανατεθεί το έργο να ανεβοκατεβαίνουν με το ένδοξο θεραπευτικό βάλσαμο για να απαλύνουν τα βάσανα του Υιού του Θεού και να Τον υπηρετούν. Επιπλέον, ευθύνη τους θα ήταν να προστατεύουν τους ανθρώπους που θα δέχονταν τη χάρη του Θεού, από τους κακούς αγγέλους και από το σκοτάδι που θα έριχνε συνεχώς ολόγυρά τους ο Σατανάς. Ήταν φανερό ότι ο Θεός δεν μπορούσε να τροποποιήσει το νόμο Του για να σώσει τον αμαρτωλό, καταδίκασμένο ἀνθρωπο, γι' αυτόν το λόγο επέτρεψε να πεθάνει ο αγαπητός Του Υιός.

Για μία ακόμη φορά ο Σατανάς χάρηκε μαζί με τους ακόλουθούς του, επειδή, προκαλώντας την πτώση του ανθρώπου, θα κατέβαζε τον Υιό του Θεού από την υψηλή Του θέση. Δήλωσε στους αγγέ-

To Σχέδιο της Σωτηρίας

λους του ότι όταν ο Ιησούς θα ἐπαιρνε την ανθρώπινη φύση, θα Τον νικούσε και έτσι θα Τον εμπόδιζε να ολοκληρώσει το ἔργο της απολύτρωσης.

Ο Σατανάς παρουσιάστηκε όπως ἦταν ἀλλοτε, ἑνας ευτυχισμένος, ανώτερος ἄγγελος. Κατόπιν εμφανίστηκε με την τωρινή του ὄψη. Ακόμη ἔχει βασιλική μορφή. Τα χαρακτηριστικά του εξακολουθούν να είναι ανώτερα, επειδή είναι ἄγγελος που ἔχει πέσει. Η ἐκφραστή του ὄμως δείχνει αγωνία, μέριμνα, δυστυχία, μίσος, πονηριά, απάτη και κάθε ἀλλο κακό. Το μέτωπο εκείνο, το ἀλλοτε τόσο αριστοκρατικό, ἀρχισε να μικραίνει. Είχε επι τόσο διάστημα προσκολληθεί στο κακό, ὡστε καθετί το ενάρετο εξαφανίστηκε και κάθε κακό χαρακτηριστικό αναπτύχθηκε. Το βλέμμα του ἔγινε σκληρό, πονηρό, διαπεραστικό. Είναι μεγαλόσωμος, αλλά η επιδερμίδα του κρέμεται από τα χέρια και το πρόσωπό του. Εμφανίζεται να κρατάει το πηγούνι του με το αριστερό του χέρι. Φαίνεται σκεπτικός. Παρουσιάζει ἑνα χαμόγελο που προξενεί ανατριχίλα, γεμάτο από κακία και σατανική πανουργία! Χαμογελά με αυτὸν τον τρόπο τη στιγμή που θα επιλέξει το θύμα του και μόλις το πιάσει στην παγίδα του το χαμόγελο γίνεται τρομακτικό.

Ο Αδάμ και η Εύα, ταπεινωμένοι και ανέκφραστα θλιμμένοι, εγκατέλειψαν τον ὄμορφο κήπο ὅπου είχαν ζήσει τόσο ευτυχισμένα μέχρι τη στιγμή που παραβίασαν την εντολή του Θεού. Η ατμόσφαιρα ἀλλαξε. Δεν ἦταν πια σταθερή ὥπως πιριν από την παράβαση. Ο Θεός τούς ἔδωσε να φορέσουν δερμάτινα ρούχα για να τους προφυλάξει από το ψύχος και τον καύσωνα ὅπου θα ἦταν εκτεθειμένοι.

Ο Αμετάβλητος Νόμος του Θεού

Ολόκληρος ο ουρανός θρήνησε για την παρακοή του Αδάμ και της Εύας που προκάλεσε την οργή του Θεού σε ολόκληρη την ανθρώπινη φυλή. Διακόπηκε η επικοινωνία τους με τον Θεό και αυτοὶ βυθίστηκαν σε μεγάλη δυστυχία. Οι αρχές της δικαιοσύνης του Υψίστου ἦταν αδύνατο να μεταβληθούν για να λυθεί το πρόβλημα του ανθρώπου. Δεν θα μπορούσε ποτέ ούτε να μειωθεί η δύναμη του νόμου ούτε να αφαιρεθεί ἐστω και ἔνα ελάχιστο τμήμα από αυτό.

Ἄγγελοι του Θεού επισκέφτηκαν τον Αδά� και την Εύα και τους πληροφόρησαν ότι, παρόλο που δεν μπορούσαν πια να μείνουν στον

To Σχέδιο της Σωτηρίας

κήπο της Εδέμ εξαιτίας της παράβασης του νόμου του Θεού, υπήρχε ακόμη ελπίδα γι' αυτούς. Ο Υιός του Θεού, ο οποίος συζητούσε μαζί τους στην Εδέμ, συγκινήθηκε αντικρίζοντας την απελπιστική τους κατάσταση. Εθελοντικά προσφέρθηκε να σηκώσει ο ίδιος το βάρος της τιμωρίας που τους άξιζε και να πεθάνει αντί γι' αυτούς, έτσι ώστε ο άνθρωπος να μπορέσει να ζήσει με την πίστη στην εξιλαστήρια θυσία Του. Μέσω του Χριστού ανοίχτηκε μία πόρτα ελπίδας ώστε ο άνθρωπος, παρά τη μεγάλη αμαρτία του, να μην τεθεί κάτω από τον απόλυτο έλεγχο του Σατανά. Η πίστη στην αξία του Υιού του Θεού θα ενίσχυε τόσο πολύ τον άνθρωπο, ώστε θα ήταν ικανός να αντισταθεί στα τεχνάσματα του Σατανά. Θα του χορηγούταν μία δοκιμαστική περίοδος και με μία ζωή μετάνοιας και πίστης στη θυσία του Υιού του Θεού, θα μπορούσε να εξίλεωθεί από την ανομία και να φτάσει στο σημείο που η τήρηση του νόμου του Θεού θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή.

Οι άγγελοι διηγήθηκαν στον Αδάμ και στην Εύα τη λύπη που αισθάνθηκε ο ουρανός όταν μαθεύτηκε ότι είχαν παραβεί το νόμο του Θεού, γεγονός που ωθήσε τον Χριστό να προσφέρει τη δική Του πολύτιμη ζωή.

Οι πρωτόπλαστοι κατάλαβαν πόσο άγιος ήταν ο νόμος του Θεού, αφού για να σωθούν από την παράβασή του θα έπρεπε να θυσιαστεί ο Υιός του Θεού. Παρακάλεσαν να επιτραπεί σ' αυτούς και στους απογόνους τους να υποστούν την ποινή της παράβασής τους για να μην υποβληθεί σε μία τέτοια μεγάλη θυσία ο αγαπητός Υιός του Θεού. Η αγωνία του Αδάμ μεγάλωσε. Είδε ότι η αμαρτία του προκάλεσε τρομακτικές συνέπειες. Ο τιμημένος Αρχηγός του ουρανού που είχε περπατήσει και μιλήσει μαζί του, Εκείνος που οι άγγελοι τιμούσαν και λάτρευαν, έπρεπε να υποβιβαστεί από την υψηλή Του θέση και να πεθάνει για το δικό του αμάρτημα;

Ο Αδάμ πληροφορήθηκε ότι η ζωή ενός αγγέλου δεν αρκούσε για την εξόφληση του χρέους. Ο νόμος του Θεού που αποτελεί τη βάση της διακυβέρνησής Του, τόσο στον ουρανό όσο και στη γη, ήταν εξίσου άγιος όπως ο ίδιος ο Θεός. Γι' αυτόν το λόγο, η ζωή ενός αγγέλου δεν θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή θυσία για την παράβασή του. Κατά την άποψη του Θεού, ο νόμος Του είχε μεγαλύτερη αξία από τους αγίους αγγέλους που περιβάλλουν το θρόνο Του. Ο Πατέρας δεν μπορούσε να καταργήσει ή να αλλάξει ούτε ένα διάταγμα του νόμου Του προκειμένου να αποδεχτεί τον άνθρωπο στην αμαρτωλή κατάσταση. Ο Υιός του Θεού όμως ως δημιουργός του, μπο-

To Σχέδιο της Σωτηρίας

ρούσε να κάνει εξιλασμό γι' αυτόν. Οι άγγελοι πληροφόρησαν τον Αδάμ ότι όπως η παράβασή του είχε προξενήσει το θάνατο και την αθλιότητα, έτσι και η θυσία του Ιησού θα έφερνε την αιώνια ζωή.

Μια Ματιά στο Μέλλον

Στον Αδάμ αποκαλύφτηκαν σημαντικά μελλοντικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν μετά από την έξοδό του από την Εδέμ, στην εποχή του κατακλυσμού και στη συνέχεια μέχρι την πρώτη παρουσία του Χριστού στη γη. Η αγάπη του Θεού για τον Αδάμ και τους απογόνους του, θα οδηγούσε τον Υἱό του Θεού να καταδεχτεί να πάρει την ανθρώπινη φύση, για να εξυψώσει με τη δική Του ταπείνωση όλους όσους θα πίστευαν σ' Αυτόν. Του φανερώθηκε ότι παρόλο που η αξία της θυσίας του Ιησού ήταν αρκετή για τη σωτηρία όλου του κόσμου, πολλοί θα προτιμούσαν τη ζωή της αμαρτίας από τη ζωή της μετάνοιας και της υπακοής. Η θυσία του Χριστού είχε τέτοια ανυπολόγιστη αξία, ώστε ο άνθρωπος που θα τη δεχόταν θα γινόταν πολυτιμότερος από το καθαρό χρυσάφι.

Ο Αδάμ είδε στις μετέπειτα γενεές να αυξάνεται η εγκληματικότητα, η ενοχή και η διαφθορά ολοένα και περισσότερο, επειδή ο άνθρωπος θα έκλεινε, λόγω της διεφθαρμένης πλέον φύσης του, προς την αμαρτία. Παρόλο όμως το κύμα της ανθρώπινης μιζέριας και συμφοράς, θα υπήρχαν πάντοτε μερικοί οι οποίοι θα διατηρούσαν τη γνώση του Θεού και θα παρέμεναν αμόλυντοι ανάμεσα στην επικρατούσα ηθική κατάπτωση. Ο Αδάμ κατάλαβε τι είναι η αμαρτία: είναι η παράβαση του νόμου. Είδε ότι η φυλή θα κατέληγε στην ηθική, στην πνευματική και στη σωματική εξαθλίωση εξαιτίας της παρανομίας, μέχρι που ο κόσμος θα γέμιζε από κάθε είδους ανθρώπινη δυστυχία.

Η διάρκεια ζωής του ανθρώπου θα συντόμευε εξαιτίας του αμαρτωλού τρόπου ζωής του. Τελικά, η ανθρώπινη φυλή θα υποβιβαζόταν τόσο πολύ και θα γινόταν ολοένα κατώτερη, σχεδόν ανάξια. Οι άνθρωποι θα καταντούσαν ανίκανοι να εκτιμήσουν τη θυσία στο Γολγοθά και το σχέδιο της σωτηρίας, λόγω της εντρύφησης στις σαρκικές σκέψεις και στα πάθη. Και όμως, παρά την αδυναμία και τις εξασθενημένες πνευματικές, ηθικές και σωματικές δυνάμεις της

To Σχέδιο της Σωτηρίας

ανθρωπότητας, ο Χριστός εξακολουθεί να ενδιαφέρεται για τον αδύναμο, διεφθαρμένο και υποβιβασμένο ἀνθρωπο και τον καλεί να ἐρθει σ' Αυτὸν για να αναπληρώσει την αδυναμία και να καλύψει όλες τις ανάγκες του.

Η Προσφορά της Θυσίας

Σύμφωνα με την ιδιαίτερη υπόδειξη του Θεού, ο Αδάμ πρόσφερε θυσία για την αμαρτία του. Αυτή η πράξη ἦταν γι' αυτὸν μία υπερβολικά επώδυνη τελετή. Ἐπρεπε να υψώσει το χέρι του και να αφαιρέσει τη ζωή που ο Θεός μόνο μπορούσε να δώσει. Τη στιγμή εκείνη για πρώτη φορά αντιμετώπισε το θάνατο. Καθώς αντίκριζε το αιματοβαμμένο θύμα να σπαρταράει με την αγωνία του θανάτου, ἐπρεπε να δει μακριά, με τα μάτια της πίστης, τον Υἱό του Θεού που επρόκειτο να θυσιαστεί για χάρη του ανθρώπου.

Αυτή η τελετουργική προσφορά θα ἦταν για τον Αδάμ μία ακατάπαυστη υπενθύμιση της αμαρτίας του. Σκοτώνοντας το ζώο θα είχε τη δυνατότητα να συναισθανθεί περισσότερο την παράβασή του την οποία τίποτα δεν θα μπορούσε να επανορθώσει εκτός από το θάνατο του αγαπητού Υιού του Θεού. Άξιο θαυμασμού ἦταν το γεγονός ότι ο Δημιουργός του, ωθούμενος από απέραντη καλοσύνη και ασύγκριτη αγάπη, θα πλήρωνε τόσο μεγάλο λύτρο για τη σωτηρία του ενόχου. Ὄταν ο Αδά� ἐσφαζε το αθώο θύμα του, αισθανόταν σαν να έχουνε το αἷμα του Υιού του Θεού με το ίδιο του το χέρι. Ἡξερε ότι αν είχε παραμείνει υπάκουος στον Θεό δεν θα υπήρχε θάνατος ούτε για τα ζώα ούτε για τον ἀνθρωπο. Μία ακτίνα ελπίδας φώτισε το σκοτεινό και φοβερό μέλλον και το έσωσε από την τέλεια καταστροφή.

Στην αρχή, η κεφαλή κάθε οικογένειας θεωρούταν αρχηγός και ιερέας του σπιτιού του. Αργότερα, καθώς οι ἀνθρωποι πληθύνονταν στη γη, ἀντρες διορισμένοι από τον Θεό εκτελούσαν τις θυσίες για το λαό. Το αἷμα των ζώων ἐπρεπε να συνδέεται στη σκέψη του αμαρτωλού με το αἷμα του Υιού του Θεού. Η σφαγή του θύματος ὄφειλε να μαρτυρεί σε όλους ότι ο μισθός της αμαρτίας είναι θάνατος. Με την εκτέλεση της θυσίας, ο αμαρτωλός ομολογούσε την ενοχή του και εκδήλωνε την πίστη του αποβλέποντας μακριά, στη μεγάλη και τέλεια προσφορά του ίδιου του Υιού του Θεού την οποία

To Σχέδιο της Σωτηρίας

προεικόνιζε η τελετή αυτή. Χωρίς την εξιλαστική θυσία του Χριστού, δεν μπορούσε να υπάρξει ευλογία ή κάποια διόδος σωτηρίας για τον άνθρωπο. Ο Θεός διαφύλαξε με ζήλο την τιμή του νόμου Του του οποίου η παράβαση προξένησε ένα τρομερό διαχωρισμό μεταξύ Θεού και ανθρώπου. 'Όταν ο Αδάμ ἡταν αναμάρτητος απολάμβανε ἄμεση, ελεύθερη και ευτυχισμένη επικοινωνία με τον Πλάστη του. Μετά την παρακοή του, ο Θεός μπορούσε να επικοινωνεί με τον άνθρωπο μέσω του Χριστού και των αγγέλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ο ΚΑΪΝ, Ο ΑΒΕΛ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΤΟΥΣ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. δ' 1-15)

Οι γιοι του Αδάμ είχαν εντελώς αντίθετο χαρακτήρα. Ο Άβελ σεβόταν τον Θεό, ενώ ο Κάιν υπέθαλπε επαναστατικά αισθήματα και γόγγυζε κατά του Δημιουργού για την κατάρα που είχε έρθει στην ανθρωπότητα και στη γη λόγω της αμαρτίας του Αδάμ. Τα αδέλφια γνώριζαν ότι ο Θεός θα πρόσφερε τον Υἱό Του για τη σωτηρία της ανθρώπινης φυλής. Ζητήθηκε από αυτούς να εφαρμόσουν ένα σύστημα με το οποίο θα έδειχναν πίστη και εξάρτηση στον υποσχόμενο Λυτρωτή. Έπρεπε να σφάζουν τα πρωτότοκα του ποιμνίου και να τα προσφέρουν με σεβασμό στον Θεό. Η θυσία αυτή θα διατηρούσε διαρκώς στη σκέψη τους την αμαρτία τους και τον ερχομό του Λυτρωτή ο οποίος θα γινόταν η μεγάλη θυσία για τον άνθρωπο.

Ο Κάιν έφερε την προσφορά του στον Κύριο με γογγυσμό και δυσπιστία για την υποσχόμενη θυσία του Υιού του Θεού. Δεν ήθελε να εκτελέσει με λεπτομέρεια το σχέδιο της υπακοής, να πάρει ένα αρνί και να το προσφέρει με τα γεννήματα της γης. Πήρε μόνο ωμούς καρπούς, αψηφώντας την απαίτηση του Θεού. Αν και ο Κύριος είχε επισημάνει στον Αδάμ ότι χωρίς να χυθεί αίμα δεν θα ήταν δυνατή η συγχώρηση της αμαρτίας, ο Κάιν δεν έδωσε ιδιαίτερη προσοχή ούτε ακόμη στην ποιότητα των καρπών. Περιφρόνησε τον αδελφό του, ο οποίος του συνέστησε να μη βρεθεί στην παρουσία του Κυρίου χωρίς το αίμα της θυσίας, και παρουσίασε τους καρπούς του με αμφιβολίες και γογγυσμούς για τις απαιτούμενες τελετουργικές προσφορές. Η θυσία του δεν έγινε αποδεκτή από τον Θεό.

Ο Άβελ, με ταπεινή ευλάβεια και με μεγάλη πίστη στον Μεσσία, πρόσφερε από τα πρωτότοκα του ποιμνίου του και από το πάχος, σύμφωνα με την εντολή του Θεού. Η προσφορά, η οποία δόθηκε με

Ο Κάιν, ο Άβελ και οι Προσφορές τους

ταπεινή ευλάβεια και με μεγάλη πίστη στον Μεσσία, τιμήθηκε από τον Θεό και ἔνα φως ἀστραψε από τον ουρανό και την κατέκαιψε. Ο Κάιν όμως δεν διέκρινε κάποιο σημείο που να ἐδειχνεῖ ότι η δική του θυσία είχε γίνει δεκτή. Θύμωσε και με τον Θεό και με τον αδελφό του. Ο Κύριος καταδέχτηκε να στείλει ἐναν ἄγγελο να συνομιλήσει μαζί του.

Ο ουράνιος απεσταλμένος ρώτησε τον Κάιν για το λόγο του θυμού του και τον πληροφόρησε πως, αν είχε εκτελέσει τις οδηγίες του Θεού, Εκείνος θα δεχόταν και θα τιμούσε την προσφορά του. Η απόρριψή της όμως οφειλόταν στο γεγονός ότι δεν υποτάχθηκε με ταπεινοφροσύνη στα σχέδια του Θεού, δείχνοντας ανυπακοή στη θεϊκή εντολή. Ο ἄγγελος τόνισε στον Κάιν ότι ο Θεός δεν τον αδικήσει και ούτε ἐδειξε μεροληφία προς τον Άβελ. Αν ενεργούσε σωστά θα τον δεχόταν, ο αδελφός του θα τον ἀκουγει και θα γινόταν αυτός ο αρχηγός επειδή ἡταν ο μεγαλύτερος.

Ούτε όμως μετά από την καθοδήγηση του Θεού ἀλλαξει ο Κάιν. Αντί να ελεγχτεί και να μετανοήσει για τη δυσπιστία του, εξακολουθούσε να παραπονιέται για την αδικία και μεροληφία του Κυρίου. Εκδήλωσε ζήλια και μίσος προς τον αδελφό του, μάλωσε με αυτόν και τον επέπληξε. Με πραότητα ο Άβελ υπέδειξε το λάθος στον Κάιν και του επισήμανε ότι το σφάλμα ἡταν δικό του. Προσπάθησε να τον ηρεμήσει μιλώντας για την ευσπλαχνία του Θεού που διατήρησε στη ζωή τους γονείς τους, τη στιγμή που θα μπορούσε να τους τιμωρήσει με ακαριαίο θάνατο. Επέμενε ότι ο Θεός τούς αγαπούσε, διαφορετικά δεν θα είχε προσφέρει τον αθώο και ἀγιο Υἱό Του για να υποστεί την τιμωρία η οποία βάραινε τους ίδιους. Ο Κάιν όμως μίσησε τον αδελφό του από τη στιγμή που ο Θεός αποδέχτηκε την προσφορά του.

Η Αρχή του Θανάτου

Ενώ ο Άβελ δικαιώνει το σχέδιο του Θεού, η οργή του Κάιν ολοένα μεγάλωνε και φούντωνε εναντίον του αδελφού του, μέχρι που μέσα στο θυμό του τον σκότωσε. Ο Θεός ρώτησε τον Κάιν για τον Άβελ και εκείνος πρόφερε ἔνα ενοχοποιητικό ψέμα: «Δεν εξεύρω, μη φύλαξ του αδελφού μου είμαι εγώ;» Ο Θεός ἐδειξε ότι γνώριζε την αμαρτία του, ἤξερε την κάθε του πράξη και σκέψη και του είπε: «Η φωνή του αίματος του αδελφού σου βοά προς εμέ εκ της γης,

Ο Κάιν, ο Άβελ και οι Προσφορές τους

και τώρα επικατάρατος να ήσαι από της γης, ήτις ήνοιξε το στόμα αυτής δια να δεχθή το αίμα του αδελφού σου εκ της χειρός σου. Όταν εργάζησαι την γην, δεν θέλει εις το εξής σοι δώσει τον καρπόν αυτής, πλανήτης και φυγάς θέλεις είσθαι επί της γης».

Αρχικά, η φθορά της γης ήταν ελάχιστα αισθητή, τώρα όμως τη βάρανε μία διπλή κατάρα. Τα δύο αδέλφια αντιπροσωπεύουν τις δύο τάξεις ανθρώπων που θα υπάρχουν μέχρι τη δεύτερη έλευση του Χριστού: των πιστών και των απίστων. Ο Κάιν που έσφαξε τον Άβελ, συμβολίζει τους ασεβείς οι οποίοι θα μισούν τους δίκαιους, θα τους καταδιώκουν και θα τους θανατώνουν, επειδή η σωστή διαγώγη των πιστών καταδιάζει την αμαρτωλή πορεία τους.

Η ζωή του Αδάμ χαρακτηρίζόταν από θλίψη, ταπείνωση και αδιάκοπη μετάνοια. Ενώ δίδασκε το φόβο του Κυρίου στα παιδιά και στα εγγόνια του, συχνά επέκρινε τον εαυτό του με πικρία για την αμαρτία του η οποία προκάλεσε τόσο μεγάλη δυστυχία στους απογόνους του. Όταν έφυγε από τον όμορφο κήπο της Εδέμ, η σκέψη ότι κάποια μέρα θα πέθαινε τον έκανε να σκιρτά από τρόμο. Θεωρούσε ότι ο θάνατος ήταν μία τρομακτική συμφορά. Για πρώτη φορά συνειδητοποίησε τις φοβερές συνέπειές του όταν το ένα του παιδί σκότωσε το άλλο. Γεμάτος τύψεις για τη δική του παρακοή, στερημένος τον Άβελ, ατενίζοντας τον Κάιν το δολοφόνο του γιου του και γνωρίζοντας την κατάρα που ο Θεός πρόφερε εναντίον του, η καρδιά του Αδάμ γέμισε θλίψη. Με μεγαλύτερο ακόμη πόνο κατηγορούσε τον εαυτό του για την πρώτη του μεγάλη αμαρτία. Ζητούσε συγχώρεση από τον Θεό μέσω του υποσχόμενου Μεσσία. Ένοιωθε την οργή του Κυρίου για την αμαρτία που διέπραξε στον παράδεισο. Διαπίστωσε μεγάλη διαφθορά στους απογόνους του η οποία προκάλεσε αργότερα τον Θεό να καταστρέψει τους κατοίκους της γης με κατακλυσμό. Στην αρχή, η θανατική καταδίκη που ο Θεός ανήγγειλε στον άνθρωπο φάνηκε στον Αδάμ πάρα πολύ τρομακτική. Μετά όμως από εκατοντάδες χρόνια ζωής, κατάλαβε ότι η απόφαση αυτή έδειχνε την ευσπλαχνία του Θεού. Ήταν ο τρόπος για να τεθεί ένα τέλος σε μία αξιοθρήνητη ζωή.

Όταν ο Αδάμ διαπίστωσε τα πρώτα δείγματα της φθοράς της φύσης με το πέσιμο των φύλλων και το μαρασμό των λουλουδιών, πένθησε περισσότερο ακόμη από ό,τι οι σύγχρονοι άνθρωποι θρηνούν τους νεκρούς τους. Επειδή τα μαραμένα λουλούδια ήταν λεπτά και ευαίσθητα, δεν προξενούσαν τόσο βαθιά λύπη όσο τα ψηλά, μεγαλόπρεπα δέντρα, που ρίχνοντας τα φύλλα τους, παρουσίαζαν

Ο Κάιν, ο Άβελ και οι Προσφορές τους

μπροστά του τη γενική αποσύνθεση της όμορφης φύσης.

Στα παιδιά του και στα παιδιά των παιδιών του μέχρι την ένατη γενέα, περιέγραφε την τελειότητα της εδεμικής κατοικίας. Μιλούσε σ' αυτούς για την αμαρτία που διέπραξε, για τα τρομερά επακόλουθα αυτής και τη θλίψη που του προξένησε η ρήξη της οικογένειάς του που κατέληξε στο θάνατο του Άβελ. Διηγούταν τα βάσανα που ο Θεός του επέτρεψε να περάσει, για να τον διδάξει πόσο αναγκαία ήταν η αυστηρή τήρηση του νόμου Του. Τόνιζε ότι η αμαρτία έπρεπε να τιμωρηθεί ανεξάρτητα με το πόσο μεγάλη ήταν. Εκλιπαρούσε να υπακούουν στον Θεό ο οποίος θα τους φερόταν με ευσπλαχνία αν Τον αγαπούσαν και Τον φοβούνταν.

Άγγελοι επικοινωνούσαν με τον Αδάμ μετά την πτώση του και τον πληροφορούσαν για το σχέδιο της σωτηρίας, δείχνοντας ότι υπάρχει ακόμη ελπίδα για την ανθρωπότητα. Αν και ένα τρομερό χάσμα είχε δημιουργηθεί μεταξύ Θεού και ανθρώπου, ωστόσο είχε αποφασιστεί ο ερχομός του αγαπημένου Υιού του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου. Η μοναδική τους ελπίδα ήταν μέσω μιας ταπεινής ζωής μετάνοιας και πίστης στον ερχομό του Μεσσία. Όλοι όσοι θα δέχονταν με αυτόν τον τρόπο τον Χριστό ως αποκλειστικό Σωτήρα τους, θα ξανακέρδιζαν την εύνοια του Θεού μέσω της αξίας του Υιού Του.

Ο ΣΗΘ ΚΑΙ Ο ΕΝΩΧ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. δ' 25, 26, ε' 3-8, 18-24, και στην Επιστολή του Ιούδα εδαφ. 14, 15)

Ο Σηθ είχε άπταιστο χαρακτήρα και έκανε το σωστό όπως ο Άβελ. Σαν γιος του Αδάμ, είχε έρθει στον κόσμο με τα ίδια φυσικά χαρακτηριστικά όπως ο αδελφός του ο Κάιν. Είχε γεννηθεί με την τάση προς την αμαρτία, αλλά με τη χάρη του Θεού και δεχόμενος την πιστή καθοδήγηση του πατέρα του, τιμούσε τον Κύριο κάνοντας το θέλημά Του. Είχε απομακρυνθεί από τους διεφθαρμένους απογόνους του Κάιν και προσπαθούσε, όπως θα έκανε ο Άβελ εάν ζούσε, να στρέψει τις σκέψεις των αμαρτωλών ανθρώπων στον Θεό ώστε να αποδίδουν τιμή και σεβασμό σ' Αυτόν.

Ο Ενώχ ήταν άγιος άνθρωπος. Υπηρετούσε τον Θεό με ειλικρίνεια και σταθερότητα. Έβλεπε τη διαφθορά των απογόνων του Κάιν και τους έλεγχε για τη μεγάλη τους ασέβεια. Υπήρχαν στη γη άτομα που δέχονταν τον Θεό, που Τον σέβονταν και Τον λάτρευαν. Θλιμμένος όμως με την αυξανόμενη ασέβεια των απίστων και φοβούμενος ότι η ζωή τους θα μπορούσε να μειώσει το σεβασμό του προς τον Θεό, ο Ενώχ απέφευγε τη συνεχή συναναστροφή με αυτούς. Περνούσε πολύ καιρό απομονωμένος, αφοσιωμένος σε περισυλλογή και προσευχή, περιμένοντας με την παρουσία Του ο Θεός να του αποκαλύψει περισσότερο το θέλημά Του για να μπορεί να το εκτελεί. Ο Θεός, μέσω των αγγέλων, δήλωσε στον Ενώχ την πρόθεσή Του να καταστρέψει τον κόσμο με κατακλυσμό.

Ο πανέμορφος κήπος της Εδέμ από τον οποίο διώχτηκαν οι πράτορές μας, εξακολουθούσε να βρίσκεται στη γη μέχρι τον καιρό που έγινε ο κατακλυσμός. Ο Θεός είχε φυτέψει εκείνο τον κήπο, τον είχε ιδιαίτερα ευλογήσει και με τη θαυμαστή Του πρόνοια τον απέσυρε από τη γη και θα τον επαναφέρει πάλι, πιο ένδοξα στολι-

Ο Σηθ και ο Ενώχ

σμένο από ό,τι ήταν στην αρχή. Αυτό το κομμάτι του τέλειου δημιουργικού Του έργου, ο Θεός σκόπευε να το διατηρήσει ανέπαφο από την κατάρα που είχε πέσει στη γη.

Ο Κύριος παρουσίασε εκτενέστερα στον Ενώχ το σχέδιο της σωτηρίας και, με το Πνεύμα της προφητείας, τον οδήγησε μέσα από γενεές που θα ζούσαν μετά τον κατακλυσμό και του φανέρωσε σημαντικά γεγονότα που σχετίζονταν με τη δευτέρα παρουσία του Χριστού και με το τέλος του κόσμου (Επιστολή του Ιούδα εδάφιο 14).

Ο Ενώχ ανησυχούσε για την κατάσταση των νεκρών. Είχε την εντύπωση ότι οι δίκαιοι και οι αμαρτωλοί θα κατέληγαν εξίσου στο χώμα και αυτό θα ήταν το τέλος τους. Δεν μπορούσε να διακρίνει καθαρά τη ζωή των δικαίων πέρα από τον τάφο. Με ένα προφητικό όραμα διδάχτηκε σχετικά με το θάνατο του Χριστού και του παρουσίαστηκε ο ένδοξος ερχομός Του με την ακολουθία των αγγέλων για την απολύτρωση του λαού Του από τον τάφο. Παρατήρησε τη διεφθαρμένη κατάσταση του κόσμου, στην εποχή της δευτέρας παρουσίας του Χριστού. Είδε ότι θα υπήρχε μία υπερήφανη, αυθάδης, ισχυρογνώμονη γενεά, που θα επαναστατούσε εναντίον του νόμου του Θεού και θα καταφρονούσε την εξιλαστήρια θυσία Του. Διέκρινε τους δίκαιους, στεφανωμένους με δόξα και τιμή, και τους ασεβείς, απομακρυσμένους από την παρουσία του Κυρίου και ολοκληρωτικά κατεστραμμένους από τη φωτιά.

Ο Ενώχ φανέρωσε στους ανθρώπους όλα όσα του είχαν αποκαλυφτεί. Μερικοί πίστευαν στα λόγια του, επέστρεφαν από την ασέβειά τους και λάτρευαν τον Θεό.

Η Μετάθεση του Ενώχ

Η συνεχής επικοινωνία με τον Θεό έκανε τον Ενώχ να αυξάνεται πνευματικά. Το πρόσωπό του έλαμπε με ένα άγιο φως το οποίο διατηρούσε ανέπαφο ακόμη και όταν δίδασκε στους άλλους ανθρώπους. Η ουράνια και αξιοπρεπής παρουσία του έκανε τους ανθρώπους να τον βλέπουν με δέος. Ο Κύριος αγαπούσε τον Ενώχ επειδή απεχθανόταν την ασέβεια και αναζητούσε περισσότερη γνώση για τον Θεό για να μπορεί να εκτελεί το θέλημά Του στην εντέλεια. Λαχταρούσε να αποκτήσει ολοένα στενότερη σχέση με τον Κύριο που σεβόταν και λάτρευε. Ο Θεός δεν επέτρεψε ο Ενώχ να πεθάνει όπως οι άλλοι άνθρωποι, αλλά έστειλε τους αγγέλους Του να τον πά-

Ο Σηθ και ο Ενώχ

ρουν στον ουρανό χωρίς να γευτεί θάνατο. Υπήρχαν μερικοί από τους δίκαιους και τους ἀδίκους οι οποίοι παρέστησαν μάρτυρες της μετάθεσής του. Εκείνοι που τον αγαπούσαν νόμισαν ότι ο Θεός τον είχε αφήσει σε κάποιο από τα μέρη όπου ξεκουραζόταν και έτσι ἀρχίσαν να ψάχνουν προσεκτικά χωρίς ὄμως να μπορούν να τον βρουν. Δήλωσαν ότι δεν βρισκόταν πουθενά επειδή ο Θεός τον είχε πάρει.

Με τη μετάθεση του Ενώχ ο Θεός σκόπευε να διδάξει ἑνα σπουδαίο μάθημα. Η αμοιβή θα αποδοθεί σε όλους ὄσους, μέσω της πίστης, βασίζονται στην υποσχόμενη θυσία και υπακούουν ακριβώς στις εντολές Του. Εμφανίζονται πάλι δύο τάξεις ανθρώπων οι οποίες θα υπάρχουν μέχρι τη δευτέρα παρουσία του Χριστού - οι δίκαιοι και οι αμαρτωλοί, οι επαναστάτες και οι νομοταγείς. Ο Θεός γνωρίζει ὄσους Τον σέβονται. Χάρη του αγαπητού Υιού Του, θα τους τιμήσει και θα τους δώσει αιώνια ζωή, ενώ τους ασεβείς που καταπατούν την εξουσία Του θα τους αποκόψει, θα τους εξολοθρέψει από τη γη και θα είναι σαν να μην υπήρξαν ποτέ.

Όταν ο Αδάμ ἐπεσε από την ολοκληρωτική ευτυχία στην κατάσταση της δυστυχίας και της αμαρτίας, παρουσιάστηκε ο κίνδυνος να χάσει ο ἀνθρωπος το θάρρος του και να διερωτηθεί: «Ποιο το ὄφελος αν φοβηθήκαμε τον Θεό και φυλάξαμε τις εντολές Του αφού η βαριά κατάρα ἔχει πέσει επάνω μας και ο θάνατος μας περιμένει ὄλους;» Οι οδηγίες ὄμως που ο Θεός ἔδωσε στον Αδάμ, που ο Σηθ τις επανέλαβε και ο Ενώχ τις χρησιμοποίησε ως παράδειγμα, σκόρπισαν το σκοτάδι και τη θλίψη και ἐφέραν την ελπίδα στον ἀνθρωπο. Όπως με τον Αδάμ ἦρθε ο θάνατος, ἔτσι με τον Ιησού, τον υποσχόμενο Λυτρωτή, θα ἔρθει η αιώνια ζωή.

Με την ιστορία του Ενώχ οι αποθαρρυμένοι πιστοί διδάσκονται ότι παρόλο που ζουν ανάμεσα σε διεφθαρμένους, αμαρτωλούς ανθρώπους, αν υπακούουν στον Θεό, όπως ο πιστός Ενώχ, θα γίνουν δεκτοί από Αυτόν και τελικά θα υψωθούν στον ουρανό θρόνο Του.

Η απομάκρυνση του Ενώχ από τους αμαρτωλούς και η πολύωρη επικοινωνία του με τον Θεό μέσω της προσευχής, συμβολίζει τον πιστό λαό του Θεού ο οποίος τις τελευταίες ημέρες θα αποχωριστεί από τον κόσμο. Η αδικία θα κυριαρχεί σε τρομερό βαθμό πάνω στη γη. Οι ἀνθρωποι θα αφεθούν σε οποιαδήποτε φαντασία της διεφθαρμένης τους καρδιάς, σε εκδήλωση της απατηλής φιλοσοφίας τους και σε επανάσταση εναντίον της ύψιστης εξουσίας του ουρανού.

Ο λαός του Θεού θα ξεχωρίσει τη θέση του από τις ασεβείς πρά-

Ο Σηθ και ο Ενώχ

ξεις αυτών που τον περιστοιχίζουν. Οι πιστοί θα αναζητήσουν την αγνότητα των σκέψεων και την προσαρμογή στο θέλημα του Κυρίου τους μέχρι που θα αντανακλάν τον Χριστό στη ζωή τους. 'Όπως ο Ενώχ, έτσι και αυτοί θα γίνουν έτοιμοι για τη μετάθεσή τους στον ουρανό. Θα προσπαθούν να διδάξουν και να προειδοποιήσουν τους ανθρώπους. Δεν θα συμβίβαστούν με το πνεύμα και τις συνήθειες του κόσμου, αλλά με τα ἀγια λόγια και το παράδειγμά τους θα καταδικάζουν τις αμαρτίες των ασεβών. 'Όπως ο Ενώχ μετατέθηκε στον ουρανό πριν από την καταστροφή του κόσμου με νερό, έτσι οι ζωντανοί δίκαιοι θα μεταφερθούν από τη γη πριν αυτή καταστραφεί με φωτιά. Οι ἀγιοι θα δοξαστούν μπροστά σ' αυτούς που τους μισούσαν επειδή έδειξαν υπακοή στις δίκαιες εντολές του Θεού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. ζ', ζ', η', θ' 8-17)

Οι απόγονοι του Σηθ ονομάστηκαν γιοι του Θεού ενώ οι απόγονοι του Κάιν γιοι των ανθρώπων. Όταν οι γιοι του Θεού αναμίχτηκαν με τους γιους των ανθρώπων συνάπτοντας γάμους μεταξύ τους, διεφθάρησαν. Επηρεασμένοι από τις ειδωλολάτρισσες γυναίκες τους, έχασαν τον άγιο χαρακτήρα τους και ενώθηκαν με αυτές στον παγανισμό. Πολλοί εγκατέλειψαν το σεβασμό τους προς τον Θεό και καταπάτησαν τις εντολές Του. Υπήρχαν όμως μερικοί που ακολουθούσαν το σωστό, που σέβονταν και τιμούσαν τον Δημιουργό τους. Ο Νώε και η οικογένειά του ανήκαν στη μειονότητα των δικαίων.

Η ασέβεια των ανθρώπων ήταν μεγάλη και αυξανόταν ολοένα και περισσότερο σε σημείο που ο Θεός μετανόησε για τη δημιουργία του ανθρώπου. Είδε ότι η αχρειότητά του ήταν τεράστια και ότι «οι διαλογισμοί της καρδίας του ήταν διαρκώς κακία».

Εκατόν είκοσι χρόνια πριν από τον κατακλυσμό, ο Θεός με έναν άγγελο δήλωσε στον πιστό Νώε ότι δεν θα έδειχνε πια έλεος στη διεφθαρμένη ανθρώπινη φυλή, αφού πρώτα θα την ενημέρωνε για το σχέδιό Του. Θα καθοδηγούσε τον Νώε και θα τον έκανε πιστό κήρυκα για να προειδοποιήσει τον κόσμο για την επερχόμενη καταστροφή του. Οι κάτοικοι της γης δεν θα είχαν πλέον καμία δικαιολογία για την αμαρτωλή τους στάση. Ο Νώε έπρεπε να προειδοποιήσει τους ανθρώπους και παράλληλα να κατασκευάσει μία κιβωτό για τη σωτηρία τη δική του και της οικογένειάς του. Δεν θα κήρυττε μόνο, αλλά με το παράδειγμά του θα έδειχνε έμπρακτα ότι πίστευε στο μήνυμα που διέδιδε.

Ο Νώε και η οικογένειά του δεν ήταν οι μόνοι που σέβονταν και υπάκουαν τον Θεό. Ο άντρας όμως αυτός ήταν ο πιο ευλαβής και

Ο Κατακλυσμός

άγιος από όλους επάνω στη γη και ήταν εκείνος που ο Θεός επέλεξε για να εκτελέσει το θέλημά Του: να κατασκευάσει την κιβωτό και να προειδοποιήσει τον κόσμο για την επερχόμενη καταστροφή του. Ο Μαθουσάλας, ο πρόγονος του Νώε, έζησε ακριβώς μέχρι τη χρονιά του κατακλυσμού. Υπήρχαν και άλλοι που πίστεψαν στο κήρυγμα του πατριάρχη και τον βοήθησαν στην κατασκευή της κιβωτού οι οποίοι όμως πέθαναν πριν τα νερά πλημμυρίσουν τη γη. Ο Νώε, με το κήρυγμα και το παράδειγμά του κατασκευάζοντας την κιβωτό, κατέκρινε τον κόσμο.

Ο Θεός, σε όσους επιθυμούσαν, έδωσε την ευκαιρία να μετανοήσουν και να στραφούν σ' Αυτόν. Δυστυχώς όμως δεν πίστεψαν στο κήρυγμα του Νώε. Ειρωνεύονταν τις προειδοποιήσεις του και χλεύαζαν την κατασκευή του πελώριου εκείνου πλοίου επάνω στη γη. Οι προσπάθειες του Νώε να μεταρρυθμίσει τους συνανθρώπους του, απέτυχαν. Περισσότερο από εκατό χρόνια επέμενε στο σκοπό του να οδηγήσει τους ανθρώπους στη μετάνοια και στον Θεό. Κάθε κτύπος σφυριού επάνω στην κιβωτό ήταν ένα κήρυγμα για το λαό. Ο Νώε κατεύθυνε, κήρυττε, εργαζόταν, ενώ οι άνθρωποι τον κοίταζαν παραξενεμένοι, θεωρώντας τον φανατικό.

Η Κατασκευή της Κιβωτού

Ο Θεός έδωσε στον Νώε τις ακριβείς διαστάσεις της κιβωτού και συγκεκριμένες, λεπτομερείς οδηγίες για την κατασκευή της. Το κοίλο κατασκεύασμα είχε ετοιμαστεί σαν κατοικία με θεμέλια και έμοιαζε με πλοίο, για να μπορεί να επιπλέει στο νερό. Δεν υπήρχαν παράθυρα στα πλάγια της κιβωτού. Είχε ύψος τριών ορόφων και φωτίζόταν από ένα παράθυρο στη στέγη. Η πόρτα βρισκόταν στο πλάι. Τα διάφορα διαμερίσματα στα οποία θα έμεναν τα ζώα είχαν κατασκευαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να φωτίζονται από το φως που ερχόταν από πάνω. Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή της κιβωτού ήταν από ξύλο κυπαρισσιού ή γοφέρ που δεν αποσυντίθεται για εκατοντάδες χρόνια. Ήταν ένα κατασκεύασμα μεγάλης σταθερότητας και αντοχής που δεν μπορούσε να επινοηθεί με ανθρώπινη σοφία. Ο Θεός ήταν ο σχεδιαστής. Ο Νώε ο κατασκευαστής.

Καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια για να γίνει τέλεια η εργασία από ανθρώπινη πλευρά. Η ολοκλήρωση του οικοδομήματος προχωρούσε

πολύ αργά. Κάθε ξύλινο κομμάτι συναρμολογούταν με ακρίβεια και κάθε ένωση καλυπτόταν με πίσσα. Όλα όσα ήταν ανθρωπίνως δυνατό να γίνουν πραγματοποιήθηκαν για την επίτευξη ενός τέλειου έργου. Παρόλα αυτά, ήταν αδύνατο η κιβωτός από μόνη της και χωρίς τη βοήθεια του Θεού να αντέξει στην επερχόμενη θύελλα. Μόνο ο Θεός με τη θαυματουργική Του δύναμη μπορούσε να διαφυλάξει το μεγάλο καράβι επάνω στα βαθιά, οργισμένα κύματα.

Στην αρχή, πολλοί έδειχναν ότι δέχονταν την προειδοποίηση του Νώε, δεν επέστρεψαν όμως στον Θεό με πραγματική μετάνοια. Για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα που δόθηκε σαν προθεσμία πριν έρθει ο κατακλυσμός, η πίστη αυτών των ατόμων τέθηκε σε δοκιμή. Απέτυχαν να περάσουν τη δοκιμασία. Κυριευμένοι από την επικρατούσα απιστία, τελικά, ενώθηκαν με άλλους διεφθαρμένους που ειρωνεύονταν και κορόιδευαν τον πιστό Νώε. Δεν μπορούσαν να αποχωριστούν από τις αμαρτίες τους και συνέχιζαν να επιδίονται στην πολυγαμία και στην απόλαυση των βδελυρών παθών τους.

Η δοκιμαστική τους περίοδος πλησίαζε στο τέλος της. Στους άπιστους, είρωνες κατοίκους του κάσμου, θα δίνονταν ένα ιδιαίτερο σημείο της παντοδυναμίας του Θεού. Ο Νώε ακολούθησε πιστά τις οδηγίες που του είχε δώσει ο Θεός για την κατασκευή της κιβωτού και είχε αποθηκέψει τεράστιες ποσότητες τροφίμων για τους ανθρώπους και για τα ζώα. Όταν το έργο αυτό ολοκληρώθηκε, ο Θεός διέταξε τον πιστό δούλο Του: «Είσελθε συ, και πας ο οίκος σου, εις την κιβωτόν, διότι σε είδον δίκαιον ενώπιον Mou» (Γέν. ζ' 1).

Τα Ζώα Μπαίνουν στην Κιβωτό

Άγγελοι είχαν σταλεί για να συγκεντρώσουν, από τα δάση και τα λιβάδια, τα δημιουργημένα από τον Θεό ζώα. Οι άγγελοι πήγαιναν μπροστά και τα ζώα ακολουθούσαν, δύο-δύο, αρσενικό και θηλυκό, επτά ζευγάρια από τα καθαρά και δύο από τα υπόλοιπα. Τα ζώα αυτά, από τα πιο άγρια μέχρι τα πιο ήμερα και ακίνδυνα, με ησυχία και επισημότητα έκαναν την είσοδο τους στην κιβωτό. Ο ουρανός ξαφνικά σκοτείνιασε αφού γέμισε από κάθε λογής πουλιά. Πετώντας έφτασαν στην κιβωτό, δύο-δύο, το αρσενικό με το θηλυκό του και από τα καθαρά πτηνά ανά επτά ζευγάρια. Οι άνθρωποι έμειναν έκπληκτοι, μερικοί φοβισμένοι, αλλά είχαν τόσο πολύ σκληρυνθεί από την ανταρσία, ώστε η πιο σημαντική αυτή ένδειξη της θεϊκής δύνα-

Ο Κατακλυσμός

μης άσκησε μία στιγμιαία μόνο επιρροή επάνω τους. Για επτά ημέρες, τα ζώα εκείνα εξακολουθούσαν να έρχονται στην κιβωτό και ο Νώε τα τακτοποιούσε στις καθορισμένες θέσεις τους.

Καθώς οι άνθρωποι ατένιζαν την αστραφτερή δόξα του ήλιου και τη γη ντυμένη με τη σχεδόν εδεμική ομορφιά της, διέλυσαν τους ξυπνημένους φόβους τους με θορυβώδη γλέντια και με τις πράξεις της αγριότητάς τους φαίνονταν να προκαλούν στον εαυτό τους την επίσπευση της ήδη αφυπνισμένης οργής του Θεού.

'Όλα τώρα ήταν έτοιμα για το κλείσιμο της πόρτας, το οποίο δεν μπορούσε να γίνει από τον Νώε από το εξωτερικό της κιβωτού. Τα ειρωνικά πλήθη παρατήρησαν έναν άγγελο να κατεβαίνει από ψηλά, με όψη αστραφτερή σαν αστραπή. Αφού έκλεισε τη βαριά εξωτερική πόρτα, έφυγε κατευθυνόμενος προς τον ουρανό.

Επτά ημέρες ήταν η οικογένεια του Νώε μέσα στην κιβωτό πριν αρχίσει να πέφτει η βροχή επάνω στη γη. Στο διάστημα αυτό τα κτοποιούνταν για τη μεγάλης διάρκειας παραμονή τους όταν τα νερά θα σκέπαζαν τη γη. Αυτές ήταν ημέρες που οι άπιστοι διασκέδαζαν βλασφημώντας τους πιστούς. Η φαινομενική καθυστέρηση στερέωνε την πεποίθησή τους ότι ο Νώε είχε εξαπατηθεί και ότι ο κατακλυσμός δεν επρόκειτο ποτέ να συμβεί. Μέχρι τότε, καμία φορά δεν είχε βρέξει. Καταχνιά υψωνόταν από το νερό και ο Θεός την έκανε να πέφτει τη νύχτα σαν δροσιά, αναζωογονώντας τη βλάστηση και προκαλώντας την αύξησή της.

Παρόλη την επίσημη επίδειξη της θεϊκής δύναμης - την είσοδο των ζώων και των πουλιών καθώς επίσης το κλείσιμο της πόρτας από τον άγγελο του Θεού - είχαν σκληρύνει τις καρδιές τους και εξακολουθούσαν να διασκεδάζουν και να κοροϊδεύουν τις σημαντικές εκδηλώσεις της θεϊκής δύναμης.

Το Ξέσπασμα της Θύελλας

Την όγδοη ημέρα μαύρα σύννεφα κάλυψαν τον ουρανό. Οι εκκωφαντικές βροντές και οι εκτυφλωτικές αστραπές τρόμαζαν ζώα και ανθρώπους. Άρχισε να πέφτει η βροχή. Ο κόσμος ποτέ πριν δεν είχε δει κάτι τέτοιο και οι καρδιές των ανθρώπων έτρεμαν από φόβο. Τα ζώα περιφέρονταν έξαλλα από τον τρόμο και οι κακόφωνες κραυγές τους έμοιαζαν να θρηνούν για το τέλος τόσο το δικό τους όσο και των ανθρώπων. Η θύελλα δυνάμωνε μέχρι που το νερό άρ-

Ο Κατακλυσμός

χισε να κατεβαίνει σαν ασυγκράτητος καταρράκτης. Τα ποτάμια ξεχείλισαν και πλημμύρισαν τις πεδιάδες. Τα θεμέλια της μεγάλης αβύσου σείστηκαν και υδάτινοι πίδακες ξετινάζονταν από τη γη με απερίγραπτη δύναμη πετώντας ολόκληρα βράχια εκατοντάδες μέτρα στον αέρα και καθώς έπεφταν, θάβονταν βαθιά μέσα στη γη.

Στην αρχή, οι άνθρωποι παρατηρούσαν την καταστροφή των δικών τους έργων. Τα λαμπρά κτίρια τους, οι όμορφοι κήποι και τα άλση όπου είχαν τοποθετήσει τα είδωλά τους, καταστράφηκαν από τους κεραυνούς του ουρανού. Τα χαλάσματά τους σκορπίστηκαν παντού. Οι βωμοί επάνω στους οποίους πρόσφεραν τις ανθρωποθυσίες τους ισοπεδώθηκαν, κάνοντας τους προσκυνητές να τρέμουν στη δύναμη του αληθινού Θεού και να καταλάβουν ότι η διαφθορά και η ειδωλολατρία τους προκάλεσαν την εξολόθρευσή τους.

Ενώ η μανία της θύελλας δυνάμωνε με ορμή, δέντρα, κτίρια, βράχια και κομμάτια γης εκτοξεύονταν σε κάθε κατεύθυνση. Ο τρόμος, ανθρώπων και ζώων, ήταν απερίγραπτος. Ακόμη και ο ίδιος ο Σατανάς, υποχρεωμένος να βρίσκεται ανάμεσα στους επαναστάτες, φοβόταν για τη ζωή του. Ήταν κατευχαριστημένος που έλεγχε μία τόσο ισχυρή φυλή και η επιθυμία του ήταν να τους δει να ζουν, να κάνουν βδελύγματα και να αυξάνουν την ανταρσία τους εναντίον του Θεού του ουρανού. Καταριόταν τώρα τον Θεό κατηγορώντας Τον για αδικία και αγριότητα. Όπως ο Σατανάς, πολλοί από τους ανθρώπους βλαστημούσαν τον Θεό και αν ήξεραν τον τρόπο θα Τον είχαν καθαιρέσει από το θρόνο της δικαιοσύνης Του.

Ενώ πολλοί καταριόνταν τον Δημιουργό τους, άλλοι έξαλλοι από το φόβο ύψωναν τα χέρια τους στον ουρανό, παρακαλώντας να γίνουν αποδεκτοί. Άλλα αυτό δεν ήταν πλέον δυνατόν να συμβεί. Ο Θεός είχε ασφαλίσει την πόρτα, τη μόνη είσοδο στην κιβωτό και είχε κλείσει τον Νώε μέσα και τους άθεους έξω. Μόνο Εκείνος μπορούσε να ανοίξει την πόρτα. Ο φόβος όμως και η μετάνοια των ασεβών, εκδηλώθηκαν πολύ αργά. Έπρεπε να μάθουν ότι υπήρχε ένας ζωντανός, ισχυρότερος από τον άνθρωπο Θεός τον οποίο όμως είχαν περιφρονήσει και βλασφήμησει. Επικαλέστηκαν ειλικρινά τη βοήθειά Του, αλλά το αυτί Του δεν ήταν ανοικτό στις κραυγές τους. Μερικοί μέσα στην απόγνωσή τους προσπάθησαν να χρησιμοποιήσουν βία για να μπουν στην κιβωτό, αλλά το πανίσχυρο εκείνο πλοίο άντεξε στις επιθέσεις τους. Μερικοί γαντζώθηκαν στην κιβωτό μέχρι που παρασύρθηκαν μακριά από τα ορμητικά κύματα ή αποσπάστηκαν από αυτήν προσκρούοντας στα βράχια και στα δέντρα που εκσφεν-

Ο Κατακλυσμός

δονίζονταν προς κάθε κατεύθυνση.

Εκείνοι που είχαν καταφρονήσει και ειρωνευτεί την προειδοποίηση του Νώε, πολύ αργά μετανόησαν για την απιστία τους. Η κιβωτός κουνιόταν και τρανταζόταν στριφογυρίζοντας με ορμή. Μέσα τα ζώα, βγάζοντας κάθε λογής κραυγές, προξενούσαν το μεγαλύτερο τρόμο. Ωστόσο, μέσα στην αναστάτωση των στοιχείων της φύσης, την εφόρμηση των νερών και την εκτίναξη των βράχων και των δέντρων, η κιβωτός έπλεε ασφαλής. Άγγελοι εξέχοντες σε δύναμη, την οδηγούσαν και την προστάτευαν. Κάθε στιγμή της τρομερής εκείνης θύελλας των σαράντα ημερονυκτίων, η διατήρηση της κιβωτού ήταν ένα θαύμα της θεϊκής παντοδυναμίας.

Έξω, τα ζώα εκτεθειμένα στη νεροποντή, έτρεχαν στους ανθρώπους σαν να ζητούσαν από αυτούς να τα προστατέψουν. Μερικοί από το λαό έδεσαν τα παιδιά τους και τον εαυτό τους επάνω σε δυνατά ζώα, επειδή ήξεραν ότι αυτά θα έκαναν το παν για τη ζωή και ότι θα σκαρφάλωναν στα υψηλότερα σημεία για να μην παρασυρθούν από τα νερά που ανέβαιναν διαρκώς. Η θύελλα δεν μετρίασε τη μανία της. Τα νερά γίνονταν περισσότερα από ό,τι στην αρχή. Μερικοί δέθηκαν σε γερά δέντρα επάνω στα μεγαλύτερα υψώματα της γης. Τα δέντρα όμως ξεριζώθηκαν, εκτινάχτηκαν με ορμή ψηλά στον αέρα και φαίνονταν να στροβιλίζονται με λύσσα, ώσπου βυθίστηκαν μέσα στα φουσκωμένα και αδηφάγα νερά. Επάνω στα βουνά άνθρωποι και ζώα πάλευαν μεταξύ τους για να συγκρατηθούν σε ελάχιστο χώρο, μέχρι που όλα μαζί καταπίνονταν από τα ταραγμένα νερά. Τα μεγαλύτερα υψόμετρα καλύφτηκαν από το υγρό στοιχείο, ενώ άνθρωποι και ζώα εξαφανίστηκαν από τα αφρισμένα κύματα.

Ο Νώε και η οικογένειά του περίμεναν ανυπόμονα να χαμηλώσει η στάθμη των νερών, επειδή λαχταρούσαν να ξαναπατήσουν στη γη. Ο πατριάρχης έστειλε έξω ένα κοράκι που πηγαινοερχόταν στην κιβωτό. Λίγες μέρες μετά άφησε ελεύθερο ένα περιστέρι, αλλά και αυτό μη βρίσκοντας μέρος να πατήσει επέστρεψε πίσω. Μετά από επτά ημέρες ξαναέστειλε το περιστέρι και όταν αυτό φάνηκε με ένα κλαδί ελιάς στο ράμφος του, προξένησε μεγάλη χαρά στην οκταμελή οικογένεια που είχε τόσο καιρό κλειστεί στο μεγάλο εκείνο πλοιό.

'Ενας άγγελος κατέβηκε από τον ουρανό και άνοιξε την πόρτα της κιβωτού. Ο Νώε μπορούσε να σηκώσει τη σκεπή, χωρίς όμως να μπορεί να ανοίξει την πόρτα που ο Θεός είχε κλείσει. Ο Κύριος μέσω ενός αγγέλου άνοιξε την πόρτα και κάλεσε την οικογένεια του Νώε να βγει από την κιβωτό μαζί με όλα τα ζώα που ήταν σ' αυτήν.

Η Θυσία του Νώε και η Υπόσχεση του Θεού

Ο Νώε δεν ξέχασε να ευχαριστήσει τον Θεό ο οποίος με το έλεός Του τούς είχε προφυλάξει τη ζωή. Κατασκεύασε αμέσως ένα βωμό και πρόσφερε θυσία από όλα τα καθαρά ζώα και πτηνά, δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο την πίστη του στον Χριστό, τη μεγάλη θυσία, και την ευγνωμοσύνη του στον Θεό για τη σωτηρία της ζωής τους. Η προσφορά του Νώε ευχαρίστησε τον Θεό ο οποίος ευλόγησε αυτόν και την οικογένειά του. Η ενέργεια αυτή δίνει ένα μάθημα σε όλους τους κατοίκους της γης. Σε κάθε ένδειξη ευσπλαχνίας και αγάπης του Θεού, η πρώτη πράξη όλων πρέπει να είναι η απόδοση ευγνωμοσύνης, ευχαριστίας και ταπεινής προσκύνησης σ' Αυτόν.

Προκειμένου να καθησυχάσει τον άνθρωπο από το φόβο ενός νέου κατακλυσμού κάθε φορά που θα συννέφιαζε ο ουρανός και θα έβρεχε, ο Θεός έδωσε στην οικογένεια του Νώε την ακόλουθη υπόσχεση: «Στήνω την διαθήκην μου προς εσάς και δεν θέλει πλέον εξολοθρευθή πάσα σαρξ από των υδάτων του κατακλυσμού, ουδὲ θέλει είσθαι πλέον κατακλυσμός διὰ να φθείρῃ την γην. Και είπεν ο Θεός, Τούτο είναι το σημείον της διαθήκης, την οποίαν Εγώ κάμνω μεταξύ Εμού και υμών, και παντός εμψύχου ζώου το οποίον είναι με σας εις γενεάς αιωνίους. Θέτω το τόξον μου εν τη νεφέλῃ, και θέλει είσθαι εις σημείον διαθήκης μεταξύ εμού και της γης, και όταν συννεφώσω νεφέλην επὶ της γης, θέλει φανή το τόξον εν τη νεφέλῃ... και το τόξον θέλει είσθαι εν τη νεφέλῃ, και θέλω βλέπει αυτό, δια να ενθυμώμαι την παντοτεινήν διαθήκην την μεταξύ Θεού και παντός εμψύχου ζώου εκ πάσης σαρκός, ἡτις είναι επὶ της γης» (Γέν. θ' 11-16).

Πόσο μεγάλη είναι η ευσπλαχνία του Θεού για τον αμαρτωλό άνθρωπο! Τοποθέτησε το όμορφο πολύχρωμο τόξο στα σύννεφα, ως ένδειξη της διαθήκης Του με τον άνθρωπο. Το ουράνιο αυτό τόξο θα μαρτυρούσε για πάντα στον κόσμο ότι ο Θεός κατέστρεψε τους κατοίκους της γης με κατακλυσμό εξαιτίας της μεγάλης ασέβειάς τους. Σκοπός Του ήταν όταν τα παιδιά των ερχόμενων γενεών θα ρωτούσαν για το λόγο της θαυμάσιας αυτής αφίδας που διασχίζει από άκρη σε άκρη τον ουρανό, οι γονείς τους να επαναλαμβάνουν την ιστορία του κατακλυσμού και να τους λένε ότι ο ύψιστος Θεός διαμόρφωσε το τόξο σαν σημείο ότι ποτέ πια νεροποντή δεν θα

O Κατακλυσμός

πλημμύριζε τη γη.

Με τον τρόπο αυτό θα δινόταν μία απόδειξη της αγάπης του Θεού προς τον ἀνθρώπο και θα αυξανόταν περισσότερο η εμπιστοσύνη του σ' Αυτόν. Παρόλο που ο Θεός είχε αναγκαστεί να καταστρέψει τη γη με τον κατακλυσμό, η ευσπλαχνία Του εξακολουθεί να περιβάλει τη γη. Ο Κύριος δήλωσε ότι κάθε φορά που θα βλέπει το τόξο θα θυμάται τη διαθήκη Του. Τα λόγια αυτά δεν σημαίνουν ότι ενδέχεται ποτέ να λησμονήσει, αλλά κάθε φορά που μας μιλάει χρησιμοποιεί τις δικές μας ανθρώπινες εκφράσεις, για να μπορούμε να Τον καταλάβουμε καλύτερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΒΑΒΕΛ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. ια' 1-9)

Ο ρισμένοι από τους απόγονους του Νώε ἀρχισαν να αποστατούν, ενώ ἔνα μέρος ακολούθησε το παράδειγμα του πατριάρχη και τήρησε τις εντολές του Θεού. Οι επαναστάτες είχαν διαφορετικές απόψεις για τα αίτια του κατακλυσμού. Μερικοί αρνούνταν την ὑπαρξη του Υψίστου και, κατά την ἀποψή τους, η καταστροφή του κόσμου οφειλόταν σε φυσικά αίτια. Ἀλλοι παραδέχονταν ότι υπήρχε ο Θεός και ότι Αυτός κατέστρεψε την προκατακλυσμαία γενεά. Τα αισθήματά τους, όπως του Κάιν, εξεγέρθηκαν εναντίον του Θεού, επειδή Εκείνος εξολόθρεψε τους ανθρώπους από τη γη.

Οι εχθροί του Θεού ἐνοιωθαν καθημερινά να επιπλήττονται από τα λόγια και τη θεοσεβή ζωή των ανθρώπων που αγαπούσαν και υπάκουαν τον Κύριο. Γι' αυτό συνεννοήθηκαν μεταξύ τους και αποφάσισαν να απομακρυνθούν από αυτούς. Η δίκαιη ζωή των πιστών αποτελούσε ἔνα συνεχή ἐλεγχό της λανθασμένης πορείας τους. Διήνυσαν μακρινή απόσταση και διάλεξαν μία μεγάλη πεδιάδα για να κατοικήσουν. Αποφάσισαν να κτίσουν μία πόλη και μέσα σ' αυτήν ἔνα πελώριο πύργο που να φτάνει μέχρι τον ουρανό για να μπορέσουν να μείνουν ὄλοι μαζί χωρίς ποτέ να διασκορπιστούν.

Σκέφτηκαν ότι θα ἤταν εξασφαλισμένοι σε περίπτωση νέου κατακλυσμού, επειδή θα ἔκτιζαν τον πύργο σε ὑψος πολύ μεγαλύτερο από εκείνο που είχε φτάσει η στάθμη των νερών. Ἡθελαν να κυβερνήσουν τους ανθρώπους και ὄλος ο κόσμος να τους τιμήσει και να τους λατρέψει σαν θεούς. Ο πύργος αυτός είχε επινοηθεί με σκοπό να εξυψώσει περισσότερο την υπερηφάνεια των κατασκευαστών και να στρέψει τις σκέψεις των επερχόμενων γενεών μακριά από τον Θεό, οδηγώντας τους στην ειδωλολατρία. Πριν ολοκληρωθεί η οικοδομή, οι ἀνθρωποί κατοικούσαν στον πύργο. Τα δωμάτια, θαυ-

Ο Πύργος της Βαβέλ

μάσια επιπλωμένα και στολισμένα, είχαν αφιερωθεί στα είδωλα τους. Όσοι δεν πίστευαν στον Θεό ἐλπιζαν να καταφέρουν να φτάσουν τον πύργο μέχρι τα σύννεφα για να ανακαλύψουν την αιτία του κατακλυσμού.

Εξύψωσαν τον εαυτό τους πάνω από τον Ύψιστο ο οποίος όμως δεν θα τους επέτρεπε να τελειώσουν το έργο τους. Ο πύργος είχε ήδη φτάσει σε μεγάλο ύψος όταν ο Θεός ἐστειλε δύο αγγέλους να τους μπερδέψουν στην εργασία τους. Υπήρχαν ορισμένοι ἀνθρωποί στους οποίους είχε ανατεθεί να ακούν τους εργάτες στην κορυφή του πύργου κάθε φορά που ζητούσαν υλικά για την εργασία τους. Ο πρώτος μετέδιδε την είδηση στο δεύτερο, εκείνος στον τρίτο, ἔως ότου ο λόγος ἐφτανε στο ἐδάφος. Καθώς το μήνυμα περνούσε από τον ἔναν στον ἄλλον, οι ἀγγελοί συνέχειαν τη γλώσσα τους και όταν η αίτηση ἐφτανε στους εργάτες του εδάφους, παραγγέλλονταν υλικά που δεν είχαν ζητηθεί. Υστερα από μεγάλες προσπάθειες να σταλεί η παραγγελία στους εργάτες στην κορυφή του πύργου, ανακάλυψταν ότι δεν ἤταν η σωστή. Απογοητευμένοι και εξοργισμένοι κατηγορούσαν εκείνους που θεωρούσαν υπαίτιους.

Μετά από αυτή τη σύγχυση δεν μπορούσε να υπάρξει αρμονική συνεργασία. Θυμωμένοι ο ἔνας με τον ἄλλον και ανήμποροι να δώσουν εξήγηση για τη διαφωνία και τις παράξενες λέξεις που ἀκουγαν, εγκατέλειψαν το έργο, χωρίστηκαν και σκορπίστηκαν σε όλο το πλάτος της γης. Το επάνω μέρος του πύργου κατακεραυνώθηκε από τον ουρανό, ως ἐνδειξη της δυσαρέσκειας του Θεού και τα κομμάτια του σκορπίστηκαν στη γη. Μέχρι εκείνη την εποχή, οι ἀνθρωποί μιλούσαν την ἴδια γλώσσα. Με αυτόν όμως τον τρόπο ο Θεός ἐδειξε στους αντιφρονούντες ότι Αυτός είναι ο κυρίαρχος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Ο ΑΒΡΑΑΜ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΕΡΜΑ ΤΗΣ ΥΠΟΣΧΕΣΗΣ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. ια' 1-5, ιγ', ιε', ις', ιζ', κα', κβ' 1-19)

Ο Θεός διάλεξε τον Αβραάμ προκειμένου να εκτελέσει το θέλημά Του. Ζήτησε από αυτὸν να εγκαταλείψει την ειδωλολατρική πατρίδα του και να απομακρυνθεί από τη φυλή του. Ο Θεός είχε αποκαλύψει στο νεαρό Αβραάμ το χαρακτήρα Του και τον είχε προφυλάξει από την ειδωλολατρία. Σκόπευε να τον κάνει ένα παράδειγμα πιστῆς και πραγματικής ευλάβειας για το λαό Του. Ο χαρακτήρας του διακρινόταν για την ευθύτητα, τη γενναιοδωρία και τη φιλοξενία. Ενέπνεε στους γύρω του σεβασμό ως μεγάλος αρχηγός του λαού. Με την αγάπη του για τον Θεό και την ακριβή εκτέλεση του θελήματός Του, κέρδισε την υπόληψη των υπηρετών και των γειτόνων του. Ο ευσεβής τρόπος της ζωής του, η ευθύτητα της πορείας του και η σωστή καθοδήγηση που έδινε στους οικείους του έκαναν τους δούλους του και ολόκληρο το σπιτικό του, να σέβονται, να αγαπούν και να τιμούν τον Θεό του κυρίου τους.

Ο Θεός παρουσιάστηκε στον Αβραάμ και του υποσχέθηκε ότι οι απόγονοί του θα αυξάνονταν σε μεγάλο βαθμό και θα γίνονταν σε αριθμό όσα είναι τα άστρα του ουρανού. Με ένα πυκνό σκοτάδι που ξαφνικά τον σκέπασε προκαλώντας τον τρόμο, ο Θεός τού αποκάλυψε τη μακρόχρονη, σκληρή σκλαβιά των απογόνων του στην Αίγυπτο.

Από την αρχή ο Κύριος, δείχνοντας καθαρά το θέλημά Του, είχε δώσει μία και μόνη σύντροφο στον Αδάμ. Ποτέ δεν σκόπευε να παντρευτεί ο άνθρωπος πολλές γυναίκες. Ο Λάμεχ ήταν ο πρώτος που στο σημείο αυτό ξέφυγε από τη συνετή εντολή του Θεού. Είχε δύο συζύγους οι οποίες δημιούργησαν διχόνοια στην οικογένειά του. Η

Ο Αβραάμ και το Σπέρμα της Υπόσχεσης

ζήλια ανάμεσα στις δύο έκανε τον Λάμεχ δυστυχισμένο. Αργότερα, όταν πλήθυναν οι ἀνθρωποι στη γη, οι ἀντρες ἐπαιρναν ὅσες γυναικες ἦθελαν. Αυτὸς ἦταν ἐναπότελος της μεγαλύτερα αμαρτήματα των κατοίκων της αρχαιότητας που προκάλεσε την οργή του Θεού. Η συνήθεια αυτή συνέχισε μετά τον κατακλυσμό και γενικεύτηκε τόσο πολύ ώστε και οι δίκαιοι εφάρμοσαν την πολυγαμία. Το γεγονός αυτό δεν έκανε την πράξη λιγότερο αμαρτωλή. Οι ἀνθρωποι διεφθάρησαν και στο σημείο αυτό απομακρύνθηκαν από το διάταγμα του Θεού.

Ο Θεός είπε για τον Νώε και την οικογένειά του που σώθηκαν στην κιβωτό: «Σε είδον δίκαιον ενώπιόν μου εν τη γενεά ταύτη» (Γέν. ζ' 1). Ο Νώε είχε μία μόνο σύζυγο και η οικογένειά του ευλογήθηκε από τον Θεό. Οι γιοι του, επειδή ἦταν δίκαιοι, προφυλάχτηκαν και αυτοὶ στην κιβωτό μαζὶ με τον πιστό πατέρα τους. Ο Θεός, σε καμία περίπτωση, δεν ενέκρινε την πολυγαμία η οποία είναι αντίθετη προς το θέλημά Του. Ήξερε ότι η ευτυχία του ανθρώπου θα καταστρεφόταν από αυτήν. Η γαλήνη του Αβραάμ διαταράχτηκε σε μεγάλο βαθμό με το δυστυχισμένο γάμο του με την Άγαρ.

Αμφιταλάντευση στις Υποσχέσεις του Θεού

Μετά τον χωρισμό του Αβραάμ από τον Λωτ, ο Θεός τού είπε: «Υψωσον τώρα τους οφθαλμούς σου, και ιδέ από του τόπου όπου είσαι, προς ἄρκτον και μεσημβρίαν, και ανατολήν και δύσιν, διότι πάσαν την γην, την οποίαν βλέπεις, εις σε θέλω δώσει αυτὴν και εις το σπέρμα σου ἔως αιώνος, και θέλω καταστήσει το σπέρμα σου ως την ἀμμον της γης, ώστε εάν δύναται τις να εξαριθμήσῃ την ἀμμον της γης, θέλει αριθμηθή και το σπέρμα σου» (Γέν. ιγ' 14-16). «Ἐγινε λόγος Κυρίου προς τον Ἀβραμ εν οράματι, λέγων, Μη φοβού, Ἀβραμ, εγὼ είμαι ο υπερασπιστής σου, ο μισθός σου θέλει είσθαι πολὺς σφόδρα... Εἶπε προσέτι ο Ἀβραμ, Ιδού, δεν ἔδωκας εις εμὲ σπέρμα καὶ ιδού, οικέτης μου θέλει με κληρονομήσει» (Γέν. ιε' 1,3).

Ο Αβραάμ, επειδή δεν είχε παιδί, νόμιζε ότι ο πιστός υπηρέτης του, ο Ελιέζερ, θα γινόταν ο υιοθετημένος γιος και κληρονόμος του. Ο Θεός ὡμως τού ἐδώσε τη διαβεβαίωση ότι δικό του παιδί θα τον κληρονομούσε. «Καὶ ἐφερεν αυτὸν ἔξω, καὶ εἰπεν, Ανάβλεψον τώρα εις τὸν ουρανὸν, καὶ αριθμησον τὰ ἀστρα, εάν δύνασαι να εξαριθμήσῃς αυτὰ. Καὶ είπε προς αυτὸν, ούτω θέλει είσθαι το σπέρμα σου»

Ο Αβραάμ και το Σπέρμα της Υπόσχεσης

(Γέν. 1ε' 5).

Εάν ο Αβραάμ και η Σάρρα περίμεναν, έχοντας πλήρη εμπιστοσύνη στην υπόσχεση ότι θα αποκτούσαν ένα γιο, θα είχαν αποφύγει μεγάλη στεναχώρια. Ενώ είχαν την πεποιθηση ότι θα εκπληρώνονταν τα λόγια του Θεού, παρόλα αυτά δεν μπορούσαν να πιστέψουν ότι η Σάρρα θα ήταν δυνατόν να αποκτήσει παιδί στα γεράματά της. Εκείνη πρότεινε ένα σχέδιο βάση του οποίου, όπως νόμιζε, η υπόσχεση του Θεού θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί. Παρακάλεσε τον σύζυγό της να πάρει για γυναίκα του την Άγαρ. Στο σημείο αυτό και οι δύο τους έδειξαν έλλειψη πίστης και απόλυτης εμπιστοσύνης στη δύναμη του Θεού. Ο Αβραάμ υπακούοντας στη φωνή της Σάρρας προκάλεσε μεγάλη δυστυχία στον εαυτό του και στη γυναίκα του. Ο Κύριος όμως είχε σκοπό να αποδείξει τη δύνατι της πίστης του Αβραάμ στις υποσχέσεις που του είχε δώσει.

Η Υπεροψία της Άγαρ

Η Άγαρ ήταν υπερήφανη, καυχησιάρα και φερόταν στη Σάρρα με περιφρόνηση. Την κολάκευε το γεγονός ότι θα γινόταν η μητέρα του μεγάλου έθνους που ο Θεός είχε υποσχεθεί στον Αβραάμ. Η Σάρρα θεωρούσε τον σύζυγό της υπαίτιο των προβλημάτων που βιώνε με την υπηρέτριά της και του έκανε συνεχώς παράπονα για τη συμπεριφορά της Άγαρ. Ο Αβραάμ, λυπημένος για την κατάσταση αυτή, επισήμανε στη Σάρρα ότι θα μπορούσε να ασκήσει έλεγχο επάνω στη δούλη της. Δεν έπρεπε όμως να τη διώξει επειδή επρόκειτο να γίνει η μητέρα του παιδιού του μέσω του οποίου, όπως πίστευε, θα εκπληρωνόταν η προφητεία. Θύμισε στη Σάρρα ότι ήταν η δική της απαίτηση να κάνει γυναίκα του την Άγαρ, διαφορετικά δεν θα την είχε παντρευτεί.

Επιπλέον, ο Αβραάμ ήταν αναγκασμένος να ακούει τα παράπονα της Άγαρ για την κακομεταχείριση της κυρίας της. Βρέθηκε σε πολύ δύσκολη θέση. Αν προσπαθούσε να επανορθώσει τα σφάλματα της Άγαρ, θα αύξανε τη ζήλια και τη δυστυχία της Σάρρας, της πρώτης και πολυαγαπημένης συζύγου του. Η Άγαρ απομακρύνθηκε από την παρουσία της Σάρρας. Ένας άγγελος του Θεού τη συνάντησε, την παρηγόρησε, αλλά και την επέίληξε για την αγέρωχη συμπεριφορά της, ενώ της ζήτησε να επιστρέψει στην κυρία της και να υποταχθεί σ' αυτήν.

Ο Αβραάμ και το Σπέρμα της Υπόσχεσης

Μετά τη γέννηση του Ισμαήλ, ο Θεός παρουσιάστηκε πάλι στον Αβραάμ και του είπε: «Θέλω στήσει την διαθήκην μου αναμέσον εμού και σου, και του σπέρματός σου μετά σε εις τας γενεάς αυτών, εις διαθήκην αιώνιον». Με τον άγγελό Του ο Θεός επανέλαβε την υπόσχεσή Του ότι θα δώσει στη Σάρρα ένα γιο και ότι θα την καταστήσει μητέρα πολλών εινώνων. Ο Αβραάμ δεν είχε ακόμη καταλάβει την υπόσχεση του Θεού. Αμέσως η σκέψη του στράφηκε στον Ισμαήλ, επειδή εξακολουθούσε να πιστεύει ότι από αυτόν θα προέρχονταν τα υποσχόμενα έθνη και από αγάπη προς το γιο του φώναξε: «Είθε ο Ισμαήλ να ζήσῃ ενώπιόν σου!»

Για μια ακόμη φορά η υπόσχεση επαναλαμβάνεται στον Αβραάμ με λόγια που δεν ήταν δυνατό να παρεμηνευτούν: «Η γυνή σου Σάρρα θέλει γεννήσει υιόν εις σε, και θέλεις καλέσει το όνομα αυτού Ισαάκ, και θέλω στήσει την διαθήκην μου προς αυτόν εις διαθήκην αιώνιον, και προς το σπέρμα αυτού μετ' αυτόν». Την επόμενη φορά που εμφανίστηκαν οι άγγελοι για την καταστροφή των Σοδόμων επισκέφτηκαν τον Αβραάμ και επανέλαβαν με μεγαλύτερη σαφήνεια ότι η Σάρρα θα αποκτούσε γιο.

Ο Γιος της Υπόσχεσης

Μετά τη γέννηση του Ισαάκ, η χαρά που ένιωσαν ο Αβραάμ και η Σάρρα προξένησε μεγάλη ζήλια στην Άγαρ. Ο Ισμαήλ είχε διδαχτεί από τη μητέρα του ότι θα ευλογούταν ιδιαίτερα από τον Θεό και ότι θα γινόταν κληρονόμος του πατέρα του. Συμμεριζόταν τα αισθήματα της μητέρας του και οργίστηκε με τη χαρά που προξένησε η γέννηση του Ισαάκ. Ξαφνικά αισθάνθηκε παραμερισμένος και άρχισε να περιφρονεί το νέο μέλος της οικογένειας. Η Σάρρα πρόσεξε τη στάση του Ισμαήλ απέναντι στο γιο της και πικράθηκε πολύ. Διηγήθηκε στον Αβραάμ την αγενή διαγωγή του Ισμαήλ και του είπε: «Διώξον την δούλην ταύτην, και τον υιόν αυτής, διότι δεν θέλει κληρονομήσει ο υιός της δούλης ταύτης μετά του υιού μου, του Ισαάκ».

Ο Αβραάμ πληγώθηκε βαθιά. Ο Ισμαήλ ήταν γιος του και τον αγαπούσε. Πώς μπορούσε να τον διώξει; Μέσα στην αμηχανία του αναζήτησε την καθοδήγηση του Θεού. Ο Κύριος, μέσω των αγγέλων Του, ζήτησε από τον Αβραάμ να ακούσει τη φωνή της γυναίκας του. Η αγάπη του για τον Ισμαήλ και την Άγαρ δεν έπρεπε να σταθεί εμπόδιο, επειδή μόνο με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να αποκατα-

Ο Αβραάμ και το Σπέρμα της Υπόσχεσης

στήσει την ειρήνη και την ευτυχία στο σπίτι του. Ο άγγελος τού ἐδωσε την παρήγορη υπόσχεση ότι ο Θεός δεν θα εγκατέλειπε τον Ισμαήλ, αν και θα ἤταν μακριά από το σπίτι του πατέρα του, αλλά θα τον ευλογούσε και θα τον ἔκανε μεγάλο ἔθνος.

Ο ευγενικός και καλοσυνάτος χαρακτήρας του Αβραάμ εκδηλώθηκε με τις θερμές παρακλήσεις που ἔκανε για τους κατοίκους των Σοδόμων. Λύγισε από τη λύπη και τα πατρικά αισθήματά του υπέστησαν σκληρή δοκιμασία όταν ἐδιωξε την Ἀγαρ και το γιο του Ισμαήλ, να περιπλανηθούν σαν ξένοι σε μία ἀγνωστή γη. Υπέφερε πολὺ.

Εάν ο Θεός είχε εγκρίνει την πολυγαμία, δεν θα είχε συμβουλέψει τον Αβραάμ να διώξει την Ἀγαρ και το γιο της. Ο σκοπός ἦταν να διδάξει σε όλους ἔνα μάθημα. Τα δικαιώματα και η ευτυχία στη σχέση ενός γάμου, πρέπει να είναι πάντοτε σεβαστά και να προφυλάσσονται, ακόμη και αν χρειαστεί να γίνει μεγάλη θυσία. Η Σάρρα ἦταν η πρώτη και η μόνη πραγματική γυναίκα του Αβραάμ. Ως σύζυγος και μητέρα είχε δικαιώματα τα οποία κανείς ἀλλος δεν μπορούσε να ἔχει στην οικογένεια. Τιμούσε τον ἀντρα της αποκαλώντας τον «κύριο», παράλληλα ὁμως ζήλευε μήπως ο σύζυγός της ἐτρεφε αισθήματά προς την Ἀγαρ. Ο Θεός δεν επέπληξε τη Σάρρα όταν ζήτησε την εκδίωξη της αντιζήλου της. Ο Αβραάμ ελέγχθηκε από τους αγγέλους επειδή εκδήλωσε απιστία στη δύναμη του Θεού, γεγονός που τον οδήγησε να κάνει την Ἀγαρ γυναίκα του, νομίζοντας ότι ἔτσι θα εκπληρωνόταν η υπόσχεση.

Η Ὑψιστη Δοκιμασία της Πίστης

Ο Θεός ἐκρινε ότι ἐπρεπε και πάλι να δοκιμάσει την πίστη του Αβραάμ με μία τρομερή δοκιμασία. Εάν είχε περάσει με επιτυχία την πρώτη δυσκολία, δηλαδή, εάν περίμενε υπομονητικά να εκπληρωθεί η υπόσχεση μέσω της Σάρρας και δεν είχε πάρει για γυναίκα του την Ἀγαρ, δεν θα περνούσε τη σκληρότερη δοκιμασία η οποία υποβλήθηκε ποτέ σε ἀνθρωπο. Ο Θεός πρόσταξε τον Αβραάμ: «Λάβε τώρα τον υἱόν σου τον μονογενή, τον οποίον ηγάπησας, τον Ισαάκ, και ὑπαγε εις τον τόπον Μοριά, και πρόσφερε αυτὸν εκεὶ εις ολοκαύτωμα, επὶ ενός των ορέων, το οποίον θέλω σοι ειπεῖ».

Ο Αβραάμ δεν ἐδειξε ἔλλειψη εμπιστούμης στον Θεό και ούτε δίστασε, αλλά νωρίς το πρωί πήρε δύο από τους υπηρέτες του και το

Ο Αβραάμ και το Σπέρμα της Υπόσχεσης

γιο του Ισαάκ, καθώς επίσης ξύλα για το ολοκαύτωμα και πήγε στο μέρος που του όρισε ο Θεός. Δεν φανέρωσε στη Σάρρα τον πραγματικό σκοπό του ταξιδιού, γνωρίζοντας ότι η αγάπη της για τον Ισαάκ θα την έκανε να δυσπιστήσει στον Θεό και να κρατήσει το γιο της. Ο Αβραάμ δεν επέτρεψε να παρασυρθεί από τα πατρικά του αισθήματα και να επαναστατήσει εναντίον του Θεού. Η εντολή του Κυρίου αναστάτωσε την ψυχή του: «Λάβε τώρα τον υιόν σου». Και κατόπιν, σαν να ήθελε ο Θεός να πονέσει βαθύτερα ακόμη την καρδιά του, πρόσθεσε: «Τον μονογενή τον οποίον ηγάπησας, τον Ισαάκ», δηλαδή το μόνο γιο της υπόσχεσης, «και πρόσφερε αυτόν εκεί εις ολοκαύτωμα».

Τρεις ημέρες ο πατέρας αυτός ταξίδευε με το γιο του έχοντας την ευκαιρία να σκεφτεί και να αμφισβητήσει την πρόθεση του Θεού, φτάνει να το ήθελε. Δεν έδειξε όμως απιστία. Δεν σκεπτόταν πια ότι η υπόσχεση θα μπορούσε να εκπληρωθεί με τον Ισμαήλ, επειδή ο Θεός καθαρά του είχε πει ότι θα έβρισκε εκπλήρωση στο πρόσωπο του Ισαάκ.

Ο Αβραάμ πίστεψε ότι ο Ισαάκ ήταν ο γιος της επαγγελίας. Επίσης, ήξερε ότι ο Θεός εννοούσε ακριβώς αυτό που του είπε όταν του ζήτησε να θυσιάσει το γιο του. Δεν αμφέβαλλε για την εκπλήρωση της υπόσχεσης. Πίστευε όμως ότι Αυτός που έδωσε στη Σάρρα ένα γιο στα γεράματά της, είχε τη δύναμη να δώσει πάλι ζωή και να επαναφέρει τον Ισαάκ από το θάνατο.

Ο Αβραάμ άφησε τους συνοδούς του σε κάποιο σημείο της διαδρομής και πρότεινε να πάει μόνος με το γιο του λίγο μακρύτερα για να προσκυνήσει. Δεν επέτρεψε στους υπηρέτες να τον συνοδέψουν γιατί, από την αγάπη τους προς τον Ισαάκ, ήταν πιθανό να τον εμποδίσουν να εκτελέσει τη διαταγή του Θεού. Πήρε τα ξύλα από τα χέρια των βοηθών του και τα έβαλε επάνω στους ώμους του γιου του. Είχε μαζί του τη φωτιά και το μαχαίρι. Ήταν έτοιμος να εκτελέσει την τρομερή αποστολή που του ανέθεσε ο Θεός. Πατέρας και γιος βάδιζαν μαζί.

«Τότε ελάλησεν ο Ισαάκ προς Αβραάμ τον πατέρα αυτού, και είπε, Πάτερ μου. Ο δε είπεν, Ιδού εγώ, τέκνον μου. Και είπεν ο Ισαάκ, ιδού το πυρ και τα ξύλα, αλλά πού το πρόβατον διά την ολοκαύτωσιν; Και είπεν ο Αβραάμ, Ο Θεός, τέκνον μου, θέλει προβλέψει εις εαυτόν το πρόβατον διά την ολοκαύτωσιν. Και επορεύοντο οι δύο ομού» (Γέν. κβ' 7-8). Σταθερά περπατούσε ο άκαμπτος, ο γεμάτος αγάπη και βάσανα πατέρας, στο πλευρό του γιου του. 'Ο-

Ο Αβραάμ και το Σπέρμα της Υπόσχεσης

ταν ἐφτασαν στο σημείο που ο Θεός είχε υποδείξει στον Αβραάμ, ἔκτισε ἑνα θυσιαστήριο, τακτοποίησε τα ξύλα και αφού ἔκανε ὅλες τις ετοιμασίες για τη θυσία, τότε πληροφόρησε τον Ισαάκ για την εντολή του Θεού εκείνος να προσφερθεί ως ολοκαύτωμα. Επανέλαβε τη συχνή υπόσχεση του Θεού, ότι αυτός μέσω του Ισαάκ θα γινόταν ἑνα μεγάλο ἔθνος. Εξέφρασε την πεποίθησή του ότι εκτελώντας το πρόσταγμα να τον θυσιάσει, ο Θεός θα εκπλήρωνε την υπόσχεσή Του επειδή ἡταν ικανός να τον επαναφέρει από το θάνατο.

Το Μήνυμα του Αγγέλου

Ο Ισαάκ πίστευε στον Θεό. Είχε δίδαχτεί από παιδί να υπακούει τον πατέρα του και αγαπούσε και σεβόταν τον Κύριο. Μπορούσε αν ἡθελε να αντισταθεί στον Αβραάμ, αλλά αφού τον φίλησε στοργικά, αφέθηκε να δεθεί και να τοποθετηθεί επάνω στα ξύλα. Καθώς το χέρι του πατέρα υψώθηκε για να σφάξει το γιο του, ἑνας ἀγγελος του Θεού που είχε προσέξει όλη την πιστότητα του Αβραάμ ενώ βάδιζε στο Μοριά, φώναξε από τον ουρανό λέγοντας: «Αβραάμ, Αβραάμ. Ο δε είπεν, Ιδού εγώ. Και είπε, Μη επιβάλης την χείρα σου επί το παιδάριον, και μη πράξης εις αυτό μηδέν, διότι τώρα εγνώρισα ότι συ φοβείσαι τον Θεόν, επειδή δεν ελυπήθης τον υιόν σου τον μονογενή δι εμέ. Και υψώσας ο Αβραάμ τους οφθαλμούς αυτού, είδε, και ίδού κριός ὅπισθεν αυτού, κρατούμενος από των κεράτων αυτού εις φυτόν πυκνόκλαδον, και ελθών ο Αβραάμ, ἐλαβε τον κριόν, και προσέφερεν αυτόν εις ολοκαύτωμα αντί του υιού αυτού» (Γέν. κρ' 12-13).

Ο Αβραάμ πέρασε ολοκληρωτικά και μεγαλόπρεπα τη δοκιμασία και με την πιστότητά του επανόρθωσε την προηγούμενη ἐλλειψη της απόλυτης εμπιστοσύνης του στον Θεό. Η ἐλλειψη εκείνη τον είχε οδηγήσει να κάνει την Ἀγαρ γυναίκα του. Μετά από την εκδήλωση της πίστης του Αβραάμ, ο Θεός ανανέωσε την υπόσχεσή Του. «Και εφώνησε δεύτερον ο ἀγγελος του Κυρίου προς τον Αβραάμ εκ του ουρανού, και είπεν, Ὦμωσα εις εμαυτόν, λέγει Κύριος, ότι, επειδή ἐπραξας το πράγμα τουύτο, και δεν ελυπήθης τον υιόν σου, τον μονογενή σου, ότι ευλογών θέλω σε ευλογήσει, και πληθύνων θέλω πληθύνει το σπέρμα σου ως τα ἀστρα του ουρανού, και ως την ἄμμον την παρά το χείλος της θαλάσσης, και το σπέρμα σου θέλει κυριεύσει τας πύλας των εχθρών αυτού, και εν τω σπέρματι σου θέ-

Ο Αβραάμ και το Σπέρμα της Υπόσχεσης

λουσιν ευλογηθεί πάντα τα ἔθνη της γης, διότι υπήκουσας εις την φωνὴν μου» (Γεν. κβ' 15-18).

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΑΑΚ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. κδ')

Ο Χαναναίοι ήταν ειδωλολάτρες και ο Θεός είχε απαγορέψει την επιγαμία των παιδιών Του με εκείνο τον λαό επειδή γνώριζε ότι αυτού του είδους οι γάμοι θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην αποστασία. Ο Αβραάμ είχε γεράσει και περίμενε ότι σύντομα θα πέθαινε. Ο Ισαάκ δεν είχε παντρευτεί ακόμη. Ο πατριάρχης φοβόταν για την επιρροή που θα μπορούσε να ασκήσει η διαφθορά που περιέβαλε τον γιο του και ανυπομονούσε να διαλέξει γι' αυτόν μία σύζυγο που δεν θα τον απομάκρυνε από τον Θεό. Ανέθεσε την υπόθεση αυτή στον έμπιστο, έμπειρο δούλο του, Ελιέζερ, ο οποίος ήταν ο επιστάτης σε όλα τα υπάρχοντά του.

Ο Αβραάμ ζήτησε από τον υπηρέτη του να δώσει επίσημο όρκο στον Κύριο ότι δεν θα έδινε Χαναναία γυναίκα στον Ισαάκ, αλλά θα πήγαινε στους συγγενείς του που πίστευαν στον αληθινό Θεό και από εκεί θα διάλεγε σύντροφο γι' αυτόν. Διέταξε τον επιστάτη του να μη χρειαστεί να μετακομίσει ο Ισαάκ εκεί, επειδή οι κάτοικοι είχαν σχεδόν εξολοκλήρου μολυνθεί από την ειδωλολατρία. Σε περίπτωση που θα ήταν αδύνατο να βρεθεί μια γυναίκα που να δεχτεί να εγκαταλείψει την οικογένειά της, τότε ως απεσταλμένος θα θεωρούταν ελεύθερος από τον όρκο που είχε δώσει.

Για το σοβαρό αυτό ζήτημα, ο Ισαάκ δεν έκανε την εκλογή συντρόφου αψηφώντας τη γνώμη του πατέρα του. Ο Αβραάμ ενθάρρυνε τον υπηρέτη λέγοντάς του ότι ο Θεός θα έστελνε τον άγγελό Του για να τον καθιδηγήσει στην εκλογή του. Ο Ελιέζερ ξεκίνησε για το μακρινό ταξίδι. Ενώ έμπαινε στην πόλη όπου κατοικούσε η συγγένεια του Αβραάμ, προσευχήθηκε με θέρμη στον Θεό να τον οδηγήσει στην κατάλληλη νύφη για τον Ισαάκ. Ζήτησε να του δοθεί κάποιο σημάδι ώστε να μην κάνει λάθος στο ζήτημα αυτό. Ξεκου-

ράστηκε κοντά σε ένα πηγάδι που ήταν τόπος γενικής συγκέντρωσης. Εκεί, παρατήρησε τους ελκυστικούς τρόπους και την ευγενική συμπεριφορά της Ρεβέκκας και πήρε την απόδειξη ότι ήταν αυτή που ο Θεός επέλεξε για σύζυγο του Ισαάκ. Η κοπέλα κάλεσε τον υπηρέτη στο πατρικό της σπίτι. Ο Ελιέζερ διηγήθηκε στον πατέρα και στον αδελφό της Ρεβέκκας την ένδειξη που είχε λάβει από τον Θεό ότι αυτή έπρεπε να γίνει η γυναίκα του Ισαάκ, του γιου του κυρίου του.

Ο υπηρέτης του Αβραάμ τούς είπε: «Τώρα λοιπόν, εάν θέλητε να κάμητε έλεος και αλήθειαν προς τον κύριόν μου, είπατε μοι, ει δε μη, είπατε μοι, δια να στραφώ δεξιά ἢ αριστερά». Πατέρας και αδελφός απάντησαν: «Παρὰ Κυρίου εξήλθε το πράγμα, ημείς δεν δυνάμεθα να σοι είπωμεν κακόν ἢ καλόν. Ιδού, η Ρεβέκκα έμπροσθέν σου, λάβε αυτήν, και ύπαγε, και ας ἡναι γυνή του υιού του κυρίου σου, καθώς ελάλησεν ο Κύριος. Και ότε ἤκουσεν ο δούλος του Αβραάμ τους λόγους αυτών, προσεκύνησεν ἐώς εδάφους τον Κύριον» (Γέν. κδ' 49-52).

Αφού δόθηκε η συγκατάθεση της οικογένειας, τότε ρωτήθηκε και η Ρεβέκκα αν ήθελε να γίνει σύζυγος του Ισαάκ και να κατοικήσει σε ένα τόσο μακρινό μέρος από το πατρικό της σπίτι. Εκείνη, πεπεισμένη από την εξέλιξη των πραγμάτων ότι ο Θεός την είχε διαλέξει για να γίνει γυναίκα του Ισαάκ, απάντησε: «Υπάγω».

Την εποχή εκείνη, κατά γενικό κανόνα, οι γάμοι συνάπτονταν από τους γονείς. Παρόλα αυτά, κανένας δεν ήταν υποχρεωμένος να παντρευτεί κάποιον που δεν μπορούσε να αγαπήσει. Τα παιδιά είχαν εμπιστοσύνη στην κρίση των γονέων τους, ακολουθούσαν τη συμβουλή τους και έδιναν τη συμπάθειά τους σε εκείνους τους οποίους οι θεοσεβείς, πεπειραμένοι γονείς τους επέλεγαν. Θεωρούνταν ἔγκλημα να ακολουθήσουν αντίθετη προς αυτούς κατεύθυνση.

Υπόδειγμα Υπακοής ενός Γιου

Ο Ισαάκ είχε μεγαλώσει ἔχοντας το φόβο του Θεού στην καρδιά του και ζούσε μία υπάκουη ζωή. Πίστευε στην καθοδήγηση του Θεού για την εκλογή μιας συζύγου. Σε ηλικία σαράντα ετών υποτάχθηκε στο θέλημα του πατέρα του ο οποίος ανέθεσε την ευθύνη στον ἐμπειρό, θεοφοβούμενο υπηρέτη του, να διαλέξει σύντροφο για το γιο του.

Ο Γάμος του Ισαάκ

Η ιστορία του Ισαάκ έχει καταχωρηθεί ως παράδειγμα προς μίμηση για τα παιδιά των επόμενων γενεών, ιδίως για εκείνα που ισχυρίζονται ότι αγαπούν τον Θεό.

Η συμμόρφωση του Ισαάκ με την κρίση του πατέρα του ήταν το αποτέλεσμα της ανατροφής που είχε λάβει. Είχε διδαχτεί να εκτιμάει τη ζωή της υπακοής και της ευγένειας. Η ανατροφή που έδωσε ο Αβραάμ στον Ισαάκ έχει καταχωρηθεί προς όφελος των γονέων και θα πρέπει να είναι παράδειγμα γι' αυτούς στο πώς πρέπει να διοικούν τις οικογένειές τους. Οφείλουν να εκπαιδεύουν τα παιδιά τους να υποχωρούν, και να σέβονται την εξουσία τους. Οι γονείς πρέπει να αισθάνονται ότι έχουν την ευθύνη να κατευθύνουν τα αισθήματα των παιδιών τους προς τα άτομα εκείνα που θα μπορούσαν να γίνουν κατάλληλοι σύντροφοί τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Ο ΙΑΚΩΒ ΚΑΙ Ο ΗΣΑΥ

*(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις,
κεφ. κε' 19-34, κζ' 1-32)*

Ο Θεός γνωρίζει το τέλος από την αρχή. Πριν από τη γέννηση του Ιακώβ και του Ησαύ, Αυτός ήξερε ακριβώς το χαρακτήρα που θα παρουσίαζαν. Γνώριζε ότι ο Ησαύ δεν θα Τον υπάκουε. Απάντησε στη γεμάτη αγωνία προσευχή της Ρεβέκκας και την πληροφόρησε ότι θα αποκτούσε δύο παιδιά. Της παρουσίασε τη μελλοντική εξέλιξη των δύο γιων της, ότι θα γίνονταν δύο έθνη, το ένα μεγαλύτερο από το άλλο, και ότι ο πρεσβύτερος θα υπηρετούσε το νεώτερο. Ο πρωτότοκος ήταν προικισμένος με ιδιαίτερα προσόντα και προνόμια τα οποία δεν είχε κανένα άλλο μέλος της οικογένειας.

Ο Ισαάκ αγαπούσε τον Ησαύ περισσότερο από τον Ιακώβ, επειδή του έφερνε κυνήγι και τον ευχαριστούσε το τολμηρό, γενναίο πνεύμα που εκδήλωνε κυνηγώντας τα άγρια ζώα. Ο Ιακώβ ήταν ο αγαπημένος γιος της Ρεβέκκας λόγω του ήρεμου χαρακτήρα του. Ήξερε πως ο Θεός είχε αποκαλύψει στη μητέρα του ότι ο μεγαλύτερος θα υπηρετούσε τον μικρότερο και σκέφτηκε πως η υπόσχεση αυτή δεν θα μπορούσε να εκπληρωθεί για όσο καιρό ο Ησαύ είχε τα προνόμια του πρωτότοκου. Όταν μια μέρα ο Ησαύ γύρισε από το χωράφι εξαντλημένος από την πείνα, ο Ιακώβ επωφελήθηκε από την ανάγκη του αδελφού του. Προθυμοποιήθηκε να ικανοποιήσει την πείνα του, αγοράζοντας τα πρωτότοκια, και ο Ησαύ δεχόμενος, πούλησε τα δικαιώματά του στον Ιακώβ.

Ο Ησαύ παντρεύτηκε δύο ειδωλολάτρισσες γυναικες που προξενούσαν μεγάλη θλίψη στους γονείς του. Και όμως, ο Ισαάκ εξακολουθούσε να αγαπάει τον Ησαύ περισσότερο από τον Ιακώβ. Όταν αισθάνθηκε το θάνατο να πλησιάζει, ζήτησε από τον αγαπημένο του γιο να του ετοιμάσει φαγητό για να τον ευλογήσει πριν πεθάνει. Ο

Ο Ιακώβ και ο Ησαύ

Ησαύ δεν φανέρωσε στον πατέρα του ότι είχε πουλήσει τα πρωτόκια του στον Ιακώβ και ότι αυτό είχε επισημοποιηθεί με όρκο. Η Ρεβέκκα άκουσε την επιθυμία του συζύγου της και θυμήθηκε τα λόγια του Κυρίου: «ο μεγαλύτερος θέλει δουλεύσει εις τον μικρότερον». Ήξερε ότι ο Ησαύ ελάχιστα εκτιμούσε τα πρωτότοκα δικαιώματά του και ότι τα είχε πουλήσει στον αδελφό του. Έπεισε τον Ιακώβ να ξεγελάσει τον πατέρα του και να διεκδικήσει με δόλο την ευλογία του την οποία δεν πίστευε ότι μπορούσε να αποκτήσει με κανένα άλλο τρόπο. Στην αρχή ο Ιακώβ δεν ήθελε να διαπράξει την απάτη αυτή, τελικά όμως συγκατατέθηκε στα σχέδια της μητέρας του.

Η Ρεβέκκα γνώριζε τη μεροληψία του Ισαάκ και πίστευε ότι, αν απλώς του μιλούσε χρησιμοποιώντας λογικά επιχειρήματα, δεν θα κατάφερνε να τον μεταπείσει γι' αυτό που σκόπευε να κάνει. Αντί να εμπιστευτεί τον Θεό, τον Ρυθμιστή των γεγονότων, εκδήλωσε έλλειψη πίστης, προσπαθώντας να πείσει το γιο της να εξαπατήσει τον πατέρα του. Η απόφαση που πήρε ο Ιακώβ δεν είχε την έγκριση του Θεού. Μητέρα και γιος έπρεπε να περιμένουν τον Θεό να εκπληρώσει το θέλημά Του με το δικό Του τρόπο και στο δικό Του κατάλληλο καιρό, αντί οι ίδιοι να προσπαθήσουν να προκαλέσουν την εκπλήρωση της προφητείας προσφεύγοντας στην απάτη.

Ανεξάρτητα με το αν ο Ησαύ είχε πάρει από τον πατέρα του την ευλογία η οποία δινόταν μόνο στον πρωτότοκο γιο, η ευημερία του θα προερχόταν αποκλειστικά από τον Θεό. Ο Κύριος θα του συμπεριφερόταν ανάλογα με τον τρόπο ζωής του, είτε θα τον ευλογούσε με καλοζωία, είτε θα τον αποστρεφόταν. Αν ο Ησαύ επέλεγε να αγαπά και να σέβεται τον Θεό, Εκείνος θα τον δεχόταν και θα τον ευλογούσε όπως τον δίκαιο Άβελ. Αν όμως έδειχνε ασέβεια, ακολουθώντας το δικό του διεφθαρμένο τρόπο ζωής, δεν θα ήταν ευλογημένος και ο Θεός θα τον απέρριπτε όπως τον ασεβή Κάιν. Αν ο Ιακώβ βίωνε μία δίκαιη ζωή με αγάπη και φόβο προς τον Θεό, αυτός θα γινόταν ο ευλογημένος του Θεού και χωρίς ακόμη να έχει γίνει δέκτης των ευλογιών που προορίζοταν στον πρωτότοκο γιο.

Τα Χρόνια Εξορίας του Ιακώβ

Η Ρεβέκκα μετανόησε πικρά για τη λανθασμένη συμβουλή που είχε δώσει στο γιο της, γιατί αυτή έγινε η αιτία του παντοτινού χω-

Ο Ιακώβ και ο Ησαύ

ρισμού της από αυτόν. Ο Ιακώβ αναγκάστηκε να φύγει για να σώσει τη ζωή του από το θυμό του Ησαύ και η μητέρα του ποτέ πια δεν τον ξαναείδε. Ο Ισαάκ όμως έζησε αρκετά ακόμη χρόνια και από τον τρόπο της ζωής των παιδιών του τελικά πείστηκε ότι η ευλογία δικαιωματικά ανήκε στον Ιακώβ.

Η συζυγική ζωή του Ιακώβ δεν τον έκανε ευτυχισμένο παρόλο που οι γυναίκες του ήταν αδελφές. Σύναψε ένα γαμήλιο συμφωνητικό με τον Λάβαν για να μπορέσει να παντρευτεί τη Ραχήλ. Επτά χρόνια πιστής υπηρεσίας πρόσφερε ο Ιακώβ για τη γυναίκα που αγαπούσε, ο Λάβαν όμως, ποθώντας να επιμηκύνει για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα τις πιστές υπηρεσίες του, τον ξεγέλασε δίνοντας του για σύζυγο τη Λεία. Όταν ο Ιακώβ αντιλήφτηκε την απάτη που έγινε σε βάρος του και το ρόλο που η Λεία είχε παιξει σ' αυτήν, αισθάνθηκε ότι δεν θα μπορούσε ποτέ να την αγαπήσει. Επέπληξε τον πεθερό του που εκμεταλλεύθηκε τα αισθήματά του κατ' αυτόν τον τρόπο. Ο Λάβαν παρακάλεσε τον Ιακώβ να μη διώξει τη Λεία επειδή αυτό θεωρούταν μεγάλη ντροπή, όχι μόνο για τη σύζυγο, αλλά και για ολόκληρη την οικογένεια. Ο Ιακώβ βρέθηκε σε πολύ δύσκολη θέση. Τελικά, αποφάσισε να κρατήσει τη Λεία και να παντρευτεί επιπλέον και τη Ραχήλ την οποία αγαπούσε πολύ περισσότερο από ό,τι την αδελφή της.

Ο πανούργος Λάβαν συμπεριφέρθηκε με πολύ εγωιστικό τρόπο στον Ιακώβ. Το μόνο που ήθελε ήταν να εκμεταλλευτεί την επιμελημένη εργασία που πρόσφερε ο γαμπρός του, ο οποίος θα τον είχε εγκαταλείψει πολύ νωρίτερα αν δεν φοβόταν να αντιμετωπίσει τον Ησαύ. Άκουσε τα παράπονα των γιων του Λάβαν που έλεγαν: «Ο Ιακώβ έλαβε πάντα τα υπάρχοντα του πατρός ημών, και εκ των υπαρχόντων του πατρός ημών απέκτησε πάσαν την δόξαν ταύτην. Και είδεν ο Ιακώβ το πρόσωπον του Λάβαν, και ίδού δεν ήτο προς αυτόν ως χθες και προχθές» (Γέν. λα' 1, 2).

Ο Ιακώβ ήταν συντετριμμένος. Δεν ήξερε τι να κάνει. Παρουσίασε την υπόθεσή του στον Θεό και ζήτησε την καθοδήγησή Του. Ευσπλαχνικά ο Κύριος απάντησε στη γεμάτη αγωνία προσευχή του. «Είπε δε ο Κύριος προς τον Ιακώβ, Επίστρεψον εις την γην των πατέρων σου, και εις την συγγένειάν σου, και θέλω είσθαι μετά σου» (Γέν. λα' 3).

«Τότε ἐστείλεν ο Ιακώβ, και εκάλεσε την Ραχήλ, και την Λείαν, εις την πεδιάδα προς το ποίμνιον αυτού. Και είπε προς αυτάς, βλέπω το πρόσωπον του πατρός σας, ότι δεν είναι προς εμέ ως χθες και

Ο Ιακώβ και ο Ησαύ

προχθές, ο Θεός όμως του πατρός μου εστάθη μετ' εμού, και σεις εξεύρετε ότι εν όλῃ τη δυνάμει μου εδούλευσα τον πατέρα σας, αλλ' ο πατήρ σας με ηπάτησε, και ἡλλαξε τους μισθούς μου δεκάκις, πλην ο Θεός δεν αφήκεν αυτὸν να με κακοποιήσει» (Γέν. λα' 4-7). Ο Ιακώβ διηγήθηκε στις γυναίκες του το μήνυμα που πήρε από τον Θεό, να εγκαταλείψει τον Λάβαν και να επιστρέψει στη συγγένειά του. Η Ραχήλ και η Λεία εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους για τη συμπεριφορά του πατέρα τους. 'Όταν ο Ιακώβ διηγήθηκε σ' αυτές τις αδικίες που του έκανε ο Λάβαν και τις πρότεινε να τον εγκαταλείψουν, η Ραχήλ και η Λεία τού είπαν: «Ἐχομεν ημείς πλέον μερίδιον, ἡ κληρονομίαν εν τω οίκω του πατρός ημών; Δεν εθεωρήθημεν υπ' αυτού ως ξέναι; Διότι επώλησεν ημάς, και ακόμη ολοκλήρως κατέφαγε το αργύριον ημών. Όθεν πάντα τα πλούτη τα οποία αφήρεσεν ο Θεός από του πατρός ημών, είναι ημών και των τέκνων ημών. Τώρα λοιπόν κάμε όσα σοι είπεν ο Θεός» (Γέν. λα' 14-16).

Η Επιστροφή στη Χαναάν

Μία μέρα που ἐλειπει ο Λάβαν, ο Ιακώβ πήρε την οικογένειά του και όλα τα υπάρχοντα του και τον εγκατάλειψε. Αφού είχε απομακρυνθεί ταξιδεύοντας τρεις ημέρες, ο Λάβαν πληροφορήθηκε τη φυγή του γαμπρού του και οργίστηκε πολύ. Τον καταδίωξε αποφασισμένος να τον φέρει πίσω με τη βία. Ο Κύριος όμως λυπήθηκε τον Ιακώβ και, ενώ ο Λάβαν κόντευε να τον πλησιάσει, τού είπε σε όνειρο να μην κάνει στο γαμπρό του ούτε κακό ούτε καλό. Αυτό σήμαινε πως δεν ἐπρεπε ούτε να τον εκβιάσει για να επιστρέψει, ούτε να τον πιέσει χρησιμοποιώντας κολακεία και δόλο.

'Όταν ο Λάβαν συναντήθηκε με τον Ιακώβ, ρώτησε το λόγο που εκείνος ἔφυγε κρυφά παίρνοντας μαζί τις κόρες του σαν να ἤταν αιχμάλωτες. Του είπε: «Δυνατή είναι η χειρ μου να σας κακοποιήση, πλην ο Θεός του πατρός σας χθες την νύκτα είπε προς εμέ λέγων, Φυλάχθητι μη λαλήσης σκληρά προς τον Ιακώβ» (Γέν. λα' 29). Ο Ιακώβ με τη σειρά του επισήμανε στον Λάβαν πόσο ἀδικα εκείνος του συμπεριφέρθηκε και ότι το μόνο που τον ενδιέφερε ἤταν το δικό του συμφέρον. Διηγήθηκε σ' αυτὸν την εντιμότητα που ἔδειξε όσο ζύσε κοντά του: «Θηριάλωτον δεν ἐφέρα εις σε, εγώ επλήρωνον αυτό. Από της χειρός μου εζήτεις ό,τι με εκλέπτετο την ημέραν, ή ό,τι με εκλέπτετο την νύκτα. Την ημέραν εκαιόμην υπό του καύ-

Ο Ιακώβ και ο Ησαύ

ματος και την νύκτα υπό του παγετού, και ἐφευγεν ο ὑπνος μου από των οφθαλμών μου» (Γέν. λα' 39, 40).

Στη συνέχεια, ο Ιακώβ πρόσθεσε: «Είκοσι ἔτη ἡδη ευρίσκομαι εν τη οικία σου, δεκατέσσερα ἔτη σε εδούλευσα δια τας δύο σου θυγατέρας, και εξ ἔτη δια τα πρόβατά σου, και ἡλλαξας τον μισθόν μου δεκάκις. Εάν ο Θεός του πατρός μου, ο Θεός του Αβραάμ, και ο Θεός του Ισαάκ, δεν ἡτο μετ' εμού, βέβαια κενόν ἡθελες με εξαποστείλει τώρα. Είδεν ο Θεός την ταλαιπωρίαν μου, και τον κόπον των χειρών μου, και σε ἡλεγξεν εχθές την νύκτα» (Γέν. λα' 41, 42).

Ο Λάβαν διαβεβαίωσε τον Ιακώβ ὅτι ενδιαφερόταν για τις κόρες του και τα παιδιά τους και ὅτι δεν είχε πρόθεση να τους βλάψει. Πρότεινε να συνάψουν μία συνθήκη λέγοντας: «Ἐλθέ λοιπόν τώρα, ας κάμωμεν συνθήκην, εγώ και συ, δια να ἴγναι εις μαρτύριον μεταξύ εμού και σου. Και ἐλαβεν ο Ιακώβ λίθον και ἐστησεν αυτὸν στήλην. Και είπεν ο Ιακώβ προς τους αδελφούς αυτού, Συνάξατε λίθους, και ἐλαβον λίθους, και ἐκαμον σωρόν, και ἐφαγον εκεὶ επὶ του σωρού» (Γέν. λα' 44-46).

Ο Λάβαν είπε: «Ἄς επιβλέψῃ ο Κύριος αναμέσον εμού και σου, ὅταν αποχωρισθώμεν ο εις από του ἄλλου. Εάν ταλαιπωρήσης τας θυγατέρας μου, ἡ εάν λάβης ἀλλὰς γυναίκας εκτός των θυγατέρων μου, δεν είναι ουδείς μεθ' ημών. Βλέπε, ο Θεός είναι μάρτυς μεταξύ εμού και σου» (Γέν. λα' 49, 50).

Ο Ιακώβ ἔκανε επίσημη συνθήκη ὅτι δεν θα ἐπαιρνε ἀλλες γυναικες. «Και είπεν ο Λάβαν προς τον Ιακώβ, Ιδού ο σωρός ούτος, και ιδού η στήλη αὐτη, την οποίαν ἐστησα μεταξύ εμού και σου. Ο σωρός ούτος είναι μαρτύριον, και η στήλη μαρτύριον, ὅτι εγώ δεν θέλω διαβή τον σωρόν τούτον προς σε, ούτε συ θέλεις διαβή τον σωρόν τούτον και την στήλην ταύτην, προς εμέ, δια κακόν. Ο Θεός του Αβραάμ και ο Θεός του Ναχώρ, ο Θεός του πατρός αυτών, ας κρίνη αναμέσον ημών. Ο δε Ιακώβ ὡμοσεν εις τον φόβον του πατρός αυτού Ισαάκ» (Γέν. λα' 51-53).

Συνεχίζοντας ο Ιακώβ το δρόμο του, συναντήθηκε με τους αγγέλους του Θεού και ὅταν τους είδε είπε: «Στρατόπεδον Θεού είναι τούτο». Σε ὄνειρο είδε τους ουράνιους απεσταλμένους του Θεού να στρατοπεδεύουν ολόγυρά του. Ο Ιακώβ ἐστείλε ἔνα απλό συμφιλιωτικό μήνυμα στον αδελφό του Ησαύ. «Και επέστρεψαν οι μηνυταί προς τον Ιακώβ λέγοντες, Υπήγαμεν προς τον αδελφόν σου τον Ησαύ, και μάλιστα ἐρχεται εις συνάντησίν σου και τετρακόσιοι ἀνδρες μετ' αυτού. Εφοβήθη δε ο Ιακώβ σφόδρα, και ἡτο εν αμηχανίᾳ, και

Ο Ιακώβ και ο Ησαύ

διήρεσε τον λαόν, τον μεθ' αυτού, και τα ποίμνια, και τους βόας, και τας καμήλους, εις δύο τάγματα, λέγων, Εάν ἐλθη ο Ησαύ εις το εν τάγμα, και πατάξῃ αυτό, το επίλοιπον τάγμα θέλει διασωθή. Και είπεν ο Ιακώβ, Θεέ του πατρός μου Αβραάμ, και Θεέ του πατρός μου Ισαάκ, Κύριε, όστις είπας προς εμέ, Επίστρεψον εις την γην σου, και εις την συγγένειάν σου, και θέλω σε αγαθοποιήσει, πολὺ μικρός είμαι ως προς πάντα τα ελέη και πάσαν την αλήθειαν τα οποία έκαμες εις τον δούλον σου, διότι με την ράβδον μου διέβην τον Ιορδάνην τούτον, και τώρα έγινα δύο τάγματα. Σώσον με, δέομαι σου, εκ της χειρός του αδελφού μου, εκ της χειρός του Ησαύ, διότι φοβούμαι αυτόν, μήπως ελθών πατάξῃ εμέ, και την μητέρα επί τα τέκνα. Συ δε είπας, Βέβαια θέλω σε αγαθοποιήσει, και θέλω καταστήσει το σπέρμα σου ως την άμμον της θαλάσσης, ἵτις εκ του πλήθους δεν δύναται να αριθμηθή» (Γέν. λβ' 6-12).

Ο ΙΑΚΩΒ ΚΑΙ Ο ΑΓΓΕΛΟΣ

*(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις,
κεφ. λβ' 24 - λγ'11)*

Η αμαρτία του Ιακώβ παρουσιάστηκε και πάλι έντονα στη σκέψη του. Φοβήθηκε ότι ο Θεός θα επέτρεπε στον Ιησαύ να του αφαιρέσει τη ζωή. Βυθισμένος σε μεγάλη θλίψη, προσευχήθηκε όλη τη νύχτα. Ένας άγγελος εμφανίστηκε μπροστά του και του παρουσίασε τον πραγματικό χαρακτήρα του σφάλματός του. Καθώς ο ουράνιος επισκέπτης γύρισε για να φύγει, ο Ιακώβ τον έπιασε και δεν τον άφησε να απομακρυνθεί. Ικέτεψε με δάκρυα, βαθιά μετανιωμένος για τις αμαρτίες που έγιναν η αιτία για είκοσι χρόνια να απομακρυνθεί από την οικογένειά του. Επικαλέστηκε τις υποσχέσεις και τις ευλογίες που ο Θεός έδωσε σ' αυτόν κατά το διάστημα της απουσίας του από το πατρικό σπίτι.

Ενώ ο άγγελος αγωνίζοταν να απομακρυνθεί από τον Ιακώβ, φανόταν να αντιστέκεται στην προσευχή του, επαναφέροντας συνεχώς στη μνήμη του τα αμαρτήματά του. Ο γεροδεμένος βοσκός, όλη τη νύχτα, πάλευε με τον ουράνιο απεσταλμένο εκλιπαρώντας τον να τον ευλογήσει. Ήταν αποφασισμένος να τον κρατήσει, όχι απλά ασκώντας σωματική δύναμη, αλλά με την ισχύ της ζωντανής πίστης. Στην απόγνωσή του, αναφέρθηκε στη μεταμέλεια της ψυχής του και τη βαθιά ταπείνωση που ένοιωθε για τα σφάλματά του. Ο άγγελος άκουγε την προσευχή του με φαινομενική αδιαφορία, προσπαθώντας διαρκώς να ελευθερωθεί από το σφικτό κράτημα. Μπορούσε κάλλιστα να χρησιμοποιήσει την υπερφυσική του δύναμη, προτίμησε όμως να μην το κάνει.

Ο άγγελος όταν είδε ότι δεν υπερίσχυε του αντιπάλου του, για να τον πείσει για τις υπερφυσικές του ικανότητες, τον άγγιξε στο μηρό ο οποίος εξαρθρώθηκε στη στιγμή. Ο Ιακώβ, παρόλο το σωματικό

Ο Ιακώβ και ο Άγγελος

πόνο, δεν εγκατέλειψε τις έντονες προσπάθειές του. Σκοπός του ήταν να αποκτήσει την ευλογία και ο φυσικός πόνος δεν ήταν ικανός για να αποσπάσει τη σκέψη του από το στόχο του. Η αποφασιστικότητά του ήταν ισχυρότερη τις τελευταίες στιγμές του αγώνα από ό,τι ήταν στην αρχή. Η πίστη του γινόταν ολοένα πιο επίμονη και δυνατή ακόμη και τη στιγμή που πλησίαζε η χαραυγή. Ήταν αποφασισμένος να αφήσει τον άγγελο μόνο αν εκείνος τον ευλογούσε. «Ο δε είπεν, Άφες με να απέλθω διότι εχάραξεν η αυγή. Και αυτός είπε, Δεν θέλω σε αφήσει να απέλθης, εάν δεν με ευλογήσες». Τότε ο άγγελος ρώτησε: «Τι είναι το όνομά σου; Ο δε είπεν, Ιακώβ. Και εκείνος είπε, Δεν θέλει καλεσθή πλέον το όνομά σου Ιακώβ, αλλά Ισραήλ, διότι ενίσχυσας μετά Θεού, και μετά ανθρώπων θέλεις είσθαι δυνατός» (Γέν. λβ' 26-28).

Νικητήρια Δύναμη

Η επίμονη πίστη του Ιακώβ νίκησε. Κράτησε σφιχτά τον άγγελο μέχρι που έλαβε την ευλογία που ζητούσε και τη διαβεβαίωση της συγχώρησης των αμαρτιών του. Τότε το όνομά του άλλαξε από Ιακώβ (υποσκελιστής) σε Ισραήλ (νικητής), ονομασία που αρμόζει σε έναν πρίγκιπα Θεού. «Ηρώτησε δε ο Ιακώβ, λέγων, Φανέρωσόν μοι παρακαλώ, το όνομά σου. Ο δε είπε, Διατί ερωτάς το όνομά μου; Και ευλόγησεν αυτόν εκεί. Και εκάλεσεν Ιακώβ το όνομα του τόπου εκείνου, Φανουήλ, λέγων, Διότι είδον τον Θεόν πρόσωπον προς πρόσωπον, και εφυλάχθη η ζωή μου» (Γέν. λβ' 29, 30). Ο Χριστός ήταν Αυτός που πάλεψε με τον Ιακώβ τη νύχτα εκείνη μέχρι τη στιγμή που τον ευλόγησε.

Ο Θεός, χωρίς να εγκρίνει καμία λανθασμένη πράξη του Ιακώβ, άκουσε τις ικεσίες του και άλλαξε τις προθέσεις του αδελφού του. Η ζωή του δούλου του, εξαιτίας της αμαρτίας του, ήταν γεμάτη αμφιβολία, αμηχανία και τύψεις, μέχρι τη στιγμή που πάλεψε με τον άγγελο και πήρε τη βεβαιότητα της συγχώρησης.

«Ναι, ενίσχυσε μετά αγγέλου, και υπερίσχυσεν, ἐκλαυσε, και εδεήθη αυτού. Εν Βαιθήλ εύρηκεν αυτόν, και εκεί ελάλησε προς ημας. Ναι, Κύριος ο Θεός των δυνάμεων, ο Κύριος είναι το μνημόσυνον αυτού» (Ωστή ιβ' 4-5).

Ο Ησαύ ξεκίνησε με ένα στράτευμα να βρει τον αδελφό του με σκοπό να τον σκοτώσει. Την ίδια όμως νύχτα που ο Ιακώβ πάλευε

Ο Ιακώβ και ο Άγγελος

με τον άγγελο, ένας άλλος ουράνιος επισκέπτης είχε σταλεί σ' αυτόν για να αλλάξει τις προθέσεις του την ώρα που κοιμόταν. Στο όνειρό του είδε τον αδελφό του που από φόβο είχε απομακρυνθεί από το πατρικό του σπίτι για είκοσι χρόνια, προκειμένου να διαφυλάξει τη ζωή του. Πρόσεξε τη θλίψη του μόλις θα ανακάλυπτε ότι η μητέρα του είχε πεθάνει. Είδε την ταπείνωσή του και τους αγγέλους του Θεού να τον περιβάλλουν. Ονειρεύτηκε ότι όταν συναντήθηκαν δεν είχε καμία πρόθεση να τον βλάψει. 'Όταν ξύπνησε, διηγήθηκε στους τετρακόσιους άντρες του το όνειρό του και έδωσε την εντολή να μην κάνουν κακό στον Ιακώβ επειδή ο Θεός ήταν μαζί του.

«Αναβλέψας δε ο Ιακώβ, είδε, και ιδού, ο Ήσαύ ἤρχετο και μετ' αυτού τετρακόσιοι ἀνδρες... Αυτός δε επέρασεν ἐμπροσθεν αυτών, και προσεκύνησεν ἔως εδάφους επτάκις, ἔως να πλησιάσῃ εἰς τὸν αδελφὸν αὐτού. Καὶ ἐδραμεν ο Ήσαύ εἰς συνάντησιν αὐτού, καὶ ενηγκαλίσθη αὐτὸν, καὶ ἐπεσεν επὶ τὸν τράχηλον αὐτού, καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἐκλαυσαν». Ο Ιακώβ παρακάλεσε τον Ήσαύ να δεχτεί το δώρο της συμφιλίωσης και όταν εκείνος αρνήθηκε, ο Ιακώβ επέμενε: «Δέξαι, παρακαλώ τας ευλογίας μου, τας προσφερομένας προς σε, διότι με ηλέησεν ο Θεός. Και εβίασεν αυτὸν και εδέχθη» (Γέν. λγ' 1-4, 11).

Ένα Πρακτικό Διδαγμα

Τα δύο αδέλφια αντιπροσωπεύουν δύο τάξεις ανθρώπων: τους δίκαιους και τους ασεβείς. Η μεγάλη αγωνία που πέρασε ο Ιακώβ όταν έμαθε ότι ο Ήσαύ στράφηκε εναντίον του, συμβολίζει τη θλίψη των δικαίων την εποχή που εκδίδεται το διάταγμα για να θανατωθούν, ακριβώς πριν από τη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού. Ενώ οι ασεβείς συγκεντρώνονται γύρω τους, αυτοί είναι ανήσυχοι επειδή, σαν τον Ιακώβ, δεν βλέπουν κανένα τρόπο διαφυγής. 'Όπως ο άγγελος εμφανίστηκε στο μετανιωμένο βοσκό και εκείνος τον κράτησε σφιχτά και πάλεψε μαζί του ολόκληρη τη νύχτα, ἔτσι και οι δίκαιοι, όταν ἔρθει ο καιρός της σκληρής δοκιμασίας τους, θα περάσουν μεγάλη αγωνία προσευχόμενοι στον Θεό. Καθώς ο Ιακώβ μέσα στη θλίψη του ικέτεψε για την απελευθέρωσή του από το χέρι του Ήσαύ μέχρι τη χαραυγή, κατά ανάλογο τρόπο, οι πιστοί μέσα στην πνευματική τους αγωνία θα κράζουν στον Θεό, μέρα και νύχτα, για να ελευθερωθούν από τους εχθρούς από τους οποίους περιβάλλονται.

Ο Ιακώβ και ο Άγγελος

Ο Ιακώβ ομολόγησε την αναξιότητά του: «Πολύ μικρός είμαι, ως προς πάντα τα ελέη και πάσαν την αλήθειαν τα οποία έκαμες εις τον δούλον σου» (Γέν. λβ' 10). Στη Θλίψη τους οι δίκαιοι θα έχουν βαθιά συναίσθηση της αδυναμίας τους και, όπως ο Ιακώβ, θα επικαλούνται τις υποσχέσεις του Θεού που μέσω του Χριστού δόθηκαν στους εξαρτημένους, απελπισμένους και μετανιωμένους αμαρτωλούς.

Ο Ιακώβ, βρισκόμενος σε μεγάλη θλίψη, έπιασε γερά τον ἄγγελο και δεν τον ἀφήνε να φύγει. Καθώς θερμοπαρακαλούσε με δάκρυα, ο ουράνιος απεσταλμένος τού υπενθύμιζε τα προηγούμενα σφάλματά του, ενώ ταυτόχρονα προσπαθούσε να ξεφύγει από αυτόν για να τον δοκιμάσει. Ἐτοι και οι δίκαιοι, την ημέρα της μεγάλης τους θλίψης, θα δοκιμαστούν για να δειξουν το μέγεθος της πίστης τους, την επιμονή και την ακλόνητη εμπιστοσύνη τους στη δύναμη του Θεού να τους ελευθερώσει.

Ο Ιακώβ δεν μπορούσε να απορριφτεί. Ἡξερε ότι ο Θεός ἡταν φιλεύσπλαχνος και γι' αυτό στηρίχτηκε στο ἔλεος Του. Εκδήλωσε λύπη και μετάνοια για τα σφάλματά του και επέμενε στο αίτημα να σωθεί από τον Ήσαύ. Εξετάζοντας τη ζωή του, ἐφτανε σχεδόν στην απόγνωση. Ἡξερε όμως ότι ο μόνος τρόπος για να μη χαθεί ἡταν να πάρει βοήθεια από τον Θεό. Κρατήθηκε γερά από τον ἄγγελο, με θλιμμένες, γεμάτες αγωνία κραυγές, μέχρι που νίκησε.

Τέτοια θα είναι η πείρα του λαού του Θεού. Ανακαλώντας στη μνήμη τους τα γεγονότα της ζωής τους, οι ελπίδες τους κινδυνεύουν να εξαφανιστούν. Καθώς όμως συνειδητοποιούν ότι η κατάστασή τους είναι πλέον ζήτημα ζωής ή θανάτου, θα εκλιπαρούν τον Θεό, θα αναφέρονται στη λύπη και στην ταπεινή μετάνοια που ἐδειξαν στο παρελθόν για τα πολλαπλά αμαρτήματά τους και θα επικαλούνται την υπόσχεσή Του: «Ἄς πιασθή από της δυνάμεως μου δια να κάμη ειρήνην μετ' εμού, και θέλει κάμει μετ' εμού ειρήνην» (Ησ. κζ' 5). Κατά αυτόν τον τρόπο, θα απευθύνονται μέρα-νύχτα οι ἐνθερμεμένες ικεσίες τους στον Θεό. Ο Κύριος δεν θα είχε ακούσει την προσευχή του Ιακώβ και δεν θα είχε σώσει ευσπλαχνικά τη ζωή του εάν εκείνος πρώτα δεν είχε μετανιώσει ειλικρινά.

Όπως ο Ιακώβ ἔτσι και οι δίκαιοι, θα εκδηλώσουν ακλόνητη πίστη και ισχυρή αποφασιστικότητα και δεν θα πάρουν αρνητική απάντηση. Θα αισθάνονται ἐντόνα την αναξιότητά τους, αλλά δεν θα έχουν κρυφά αμαρτήματα να αποκαλύψουν. Αν παρουσιάζονταν στη σκέψη των πιστών ανεξομολόγητες αμαρτίες, μέσα στο φόβο και στην

Ο Ιακώβ και ο Άγγελος

αγωνία τους θα συντρίβονταν. Η απελπισία θα είχε επισκιάσει τη βαθιά τους πίστη και δεν θα είχαν τη δύναμη να ικετέψουν τον Θεό για απελευθέρωση. Οι πολύτιμες στιγμές τους θα δαπανούνταν στην εξομολόγηση κρυφών αμαρτημάτων και στη θρηνωδία της απελπιστικής τους κατάστασης.

Η περίοδος της δοκιμασίας είναι ο καιρός που χορηγείται σε όλους για να ετοιμαστούν για την ημέρα του Θεού. Αδικαιολόγητος θα είναι όποιος αμελήσει την προετοιμασία του χωρίς να επικεντρώσει την προσοχή του στις προειδοποιήσεις που τώρα δίνονται. Η επιμονή και η αποφασιστικότητα που εκδήλωσε ο Ιακώβ παλεύοντας με τον άγγελο, πρέπει να αποτελέσει παράδειγμα για τους Χριστιανούς.

Αν όσοι ποθούν την ευλογία του Θεού, βασίζονται στις υποσχέσεις Του και είναι τόσο θερμοί και επίμονοι όπως ο Ιακώβ, θα βγουν νικητές όπως και εκείνος. Γίνεται τόσο λίγη εξάσκηση της πραγματικής πίστης και υπάρχει τόσο περιορισμένη αλήθεια σε πολλούς που ισχυρίζονται ότι είναι πιστοί, επειδή παραμένουν αδρανείς στα πνευματικά ζητήματα. Δεν θέλουν να καταβάλλουν προσπάθειες, να υποστούν αυταπάρνηση, να αγωνιστούν στην παρουσία του Θεού, να προσευχηθούν με θέρμη και γι' αυτό δεν παίρνουν την ευλογία. Η πίστη που θα αντέξει στον καιρό της θλίψης πρέπει να εξασκείται από τώρα. 'Οσοι σήμερα δεν καταβάλλουν ισχυρές προσπάθειες για την ενδυνάμωσή της, τότε θα βρεθούν τελείως ανέτοιμοι και αδύναμοι να αντέξουν την ημέρα της δοκιμασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Ο ΛΑΟΣ ΙΣΡΑΗΛ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Γένεσις, κεφ. λζ' -λθ', μα'-μθ' και στο βιβλίο Έξοδος, κεφ. ια' 1-4)

Ο Ιωσήφ ακολουθούσε τις συμβουλές του πατέρα του και με χαρά εκτελούσε το θέλημα του Θεού. Στενοχωριόταν με την κακή διαγωγή ορισμένων αδελφών του και με ευγενικό τρόπο τούς παρακαλούσε να κάνουν το σωστό και να εγκαταλείψουν τις αμαρτωλές τους πράξεις. Ο έλεγχός του προκάλεσε το μίσος τους. Ο Ιωσήφ, επειδή δεν άντεχε να τους βλέπει να αμαρτάνουν, ανέφερε τη συμπεριφορά τους στον πατέρα του, ελπίζοντας ότι το κύρος του θα τους έκανε να διορθωθούν. Το γεγονός ότι εξέθεσε τα σφάλματά τους εξόργισε τα αδέλφια του. Είχαν προσέξει τη μεγάλη αγάπη που έτρεφε ο πατέρας τους γι' αυτόν και τον φθόνησαν. Η ζήλεια τους έγινε μίσος και τελικά τους οδήγησε στο έγκλημα.

Ο άγγελος του Θεού μέσω ονείρων μετέφερε στον Ιωσήφ μηνύματα και εκείνος με αφέλεια τα διηγήθηκε στους αδελφούς του: «Ιδού, ημείς εδένομεν δεμάτια εν μέσω της πεδιάδος, και ιδού, εστήκωθη το ιδικόν μου δεμάτιον, και εστάθη ὄρθιον, και ιδού, τα δικά σας δεμάτια περιστραφέντα, προσεκύνησαν το ιδικόν μου δεμάτιον. Είπον δε προς αυτόν οι αδελφοί αυτού, Βασιλεύς θέλεις γίνει εφ' ημάς; Και εμίσησαν αυτόν έτι μάλλον δια τα ενύπνια αυτού, και δια τους λόγους αυτού. Ενυπνιάσθη δε και ἀλλο ενύπνιον, και διηγήθη αυτό προς τους αδελφούς αυτού, και είπεν, Ιδού, ενυπνιάσθην, ἀλλο ενύπνιον και ιδού, ο ἥλιος και η σελήνη και ἐνδεκα αστέρες με προσεκύνουν. Και διηγήθη αυτό προς τον πατέρα αυτού, και προς τους αδελφούς αυτού, και επέπληξεν αυτόν ο πατήρ αυτού, και είπε προς αυτόν, Τί είναι το ενύπνιον τούτο το οποίον ενυπνιάσθης; Άραγε θέλομεν ελθεί, εγώ και η μήτηρ σου, και οι αδελφοί σου, δια να σε προσκυνήσωμεν ἔως εδάφους; Και εφθόνησαν αυτόν οι αδελφοί αυ-

τού, ο δε πατήρ αυτού εφύλαττε τον λόγον» (Γέν. λζ' 7-11).

Ο Ιωσήφ στην Αίγυπτο

Οι αδελφοί του Ιωσήφ σκόπευαν να τον σκοτώσουν, αλλά τελικά αποφάσισαν να τον πουλήσουν ως σκλάβο για να τον εμποδίσουν να γίνει ανώτερος από αυτούς. Νόμισαν ότι με την απομάκρυνσή του δεν θα υπέφεραν πια από τα όνειρά του, εκμηδενίζοντας κάθε πιθανότητα για την εκπλήρωσή τους. Την κατεύθυνση όμως που ήθελαν να δώσουν στα γεγονότα ο Θεός την ανέτρεψε. Ενώ υπολόγιζαν ότι με αυτὸν τον τρόπο δεν θα συνέβαινε ποτὲ η εκπλήρωση των ονείρων, με αυτὸν ακριβώς τον τρόπο ο Θεός κατέστησε τον αδελφό τους κυρίαρχό τους.

Ο Κύριος δεν άφησε τον Ιωσήφ να πάει μόνος του στην Αίγυπτο. Άγγελοι προετοίμαζαν το δρόμο για την παραλαβή του. Ο Πετεφρής, αξιωματούχος του Φαραώ και αρχηγός των σωματοφυλάκων, τον αγόρασε από τους Ισμαηλίτες. Ο Θεός ήταν μαζί με τον Ιωσήφ, τον ευλόγησε και έκανε να κερδίσει τη συμπάθεια του κυρίου του. Ο Πετεφρής όλα του τα υπάρχοντα τα εμπιστεύτηκε στη φροντίδα του Ιωσήφ. «Και παρέδωκε πάντα όσα είχεν εις τας χείρας του Ιωσήφ, και δεν ήξευρεν εκ των υπαρχόντων αυτού ουδέν, πλην τον ἄρτον τον οποίον ἐτρωγεν» (Γέν. λθ' 6). Την εποχή εκείνη, θεωρούνταν βδέλυγμα να ετοιμάσει ένας Εβραίος φαγητό για έναν Αιγύπτιο.

Όταν ο Ιωσήφ ήρθε αντιμέτωπος με τον πειρασμό να παραβιάσει το νόμο του Θεού και να δείξει ανειλικρίνεια στον κύριό του, αντιστάθηκε με αποφασιστικότητα. Με την απάντηση που έδωσε στη γυναίκα του Πετεφρή απέδειξε ότι αγαπούσε και σεβόταν τον Θεό. Αναφέρθηκε στη μεγάλη εμπιστοσύνη που ο κύριός του τούτο είχε δείξει και στη συνέχεια φώναξε: «Πώς να πράξω τούτο το μέγα κακόν, και να αμαρτήσω εναντίον του Θεού;» Καμία παρακίνηση ή απειλή δεν μπορούσε να τον απομακρύνει από το σωστό δρόμο και να τον κάνει να ποδοπατήσει το νόμο του Θεού.

Δεν βυθίστηκε στην απελπισία ακόμη και όταν κατηγορήθηκε για ένα πλαστό, βδελυρό έγκλημα. Ξέροντας ότι είναι αθώος και ότι έπραξε σωστά, εμπιστεύτηκε την εξέλιξη των γεγονότων στον Θεό, και Εκείνος, που μέχρι τότε τον είχε υποστηρίξει, δεν τον εγκατέλειψε. Αλυσοδέθηκε και ρίχτηκε σε μία σκοτεινή φυλακή. Παρόλα αυτά, ο Θεός μετέτρεψε τη δυστυχία του σε ευλογία και έκανε να κερδίσει την εμπιστοσύνη του δεσμοφύλακα. Σε σύντομο χρονικό διά-

στημα η ευθύνη όλων των φυλακισμένων ανατέθηκε στον Ιωσήφ.

Η νίκη του Ιωσήφ είναι ένα παράδειγμα για όλους. Οι πιστοί μπορεί να βρεθούν εκτεθειμένοι σε πειρασμούς, οφείλουν όμως να γνωρίζουν ότι υπάρχει μία πηγή δύναμης στην οποία, αν απευθυνθούν, θα βγουν νικητές. Ο Θεός είναι έτοιμος κάθε στιγμή να τους βοηθήσει. Αν αυτοί υποκύψουν στον πειρασμό, αυτό θα γίνει εξολοκλήρου από δικό τους λάθος.

Πόσο δυνατή ήταν η επίθεση που έγινε ενάντια στις ηθικές αρχές του Ιωσήφ! Προερχόταν από ένα άτομο με μεγάλη επιρροή, το πιο κατάλληλο να τον παρασύρει. Και όμως, πόσο άμεσα και σταθερά αντικρούστηκε! Ο Ιωσήφ υπέφερε για τη διατήρηση της ακεραιότητάς του, επειδή εκείνη η οποία προσπάθησε να τον παρασύρει, τον εκδικήθηκε. Με την επιρροή που ασκούσε, κατόρθωσε να τον ρίξει στη φυλακή κατηγορώντας τον για ένα έγκλημα που ποτέ του δεν έκανε. Ο Ιωσήφ υπέφερε μη μπορώντας να αποδείξει την αθωότητά του. Άφησε όμως την υπόληψή του στα χέρια του Θεού. Παρόλο που για ένα διάστημα βασανίστηκε, προκειμένου να προετοιμαστεί για την ανάληψη μιας εξέχουσας θέσης, ο Θεός διαφύλαξε την υπόληψη εκείνη που είχε αμαυρωθεί από έναν πονηρό κατήγορο και αργότερα, στο δικό Του κατάλληλο καιρό, την έκανε να λάμψει. Ο Κύριος χρησιμοποίησε ακόμη και τη φυλακή για να τον υψώσει σε μεγάλη θέση. Έρχεται η ώρα που το καλό θα φέρει την ανταμοιβή. Η αγάπη του για τον Θεό, σαν μία ασπίδα, τον προστάτεψε από τον πειρασμό και τον έκανε να μείνει πιστός και δίκαιος στον κύριό του.

Ο Ιωσήφ δεν ξέχασε τον Θεό, ακόμα και όταν έγινε άρχοντας σε ολόκληρη την Αίγυπτο. Ήξερε ότι ήταν ξένος σε μία άγνωστη χώρα, μακριά από τον πατέρα και τα αδέλφια του. Πίστευε ακράδαντα ότι το χέρι του Θεού τον είχε καθοδηγήσει και τοποθετήσει σε μία σπουδαία θέση. Εξαρτώμενος διαρκώς από Αυτόν, εκτελούσε πιστά όλα τα καθήκοντα του αξιώματός του.

Ο Ιωσήφ περπατούσε με τον Θεό. Καμία δελεαστική απειλή δεν ήταν ικανή να τον κάνει να παρεκκλίνει από το μονοπάτι της δικαιοσύνης και να παραβεί το νόμο του Κυρίου του. Ο αυτοέλεγχος, η υπομονή στις αντίξοες περιστάσεις και η ακλόνητη πίστη του, έχουν καταχωρηθεί προς όφελος όλων εκείνων που θα ζούσαν κατοπινά στη γη. Όταν οι αδελφοί του Ιωσήφ ομολόγησαν σ' αυτόν την αμαρτία τους, τούς συγχώρησε ανεπιφύλακτα και με πράξεις καλοσύνης και αγάπης έδειξε ότι δεν υπέθαλπε πνεύμα εκδίκησης για την προηγούμενη σκληρή συμπεριφορά τους.

Ημέρες Ευημερίας

Στην αρχή, οι απόγονοι του Ισραήλ δεν ήταν σκλάβοι στην Αίγυπτο. Δεν είχαν ποτέ πουλήσει στον Φαραώ τα ζώα τους, τα κτήματά τους ή τον εαυτό τους προκειμένου να αγοράσουν τρόφιμα, όπως είχαν κάνει πολλοί Αιγύπτιοι. Χάρη των υπηρεσιών που προσέφερε στο βασίλειο ο Ιωσήφ, ένα τμήμα γης τούς είχε χορηγηθεί για να κατοικήσουν με τις αγέλες και τα κοπάδια τους. Ο Φαραώ εκτίμησε τη συνετή διαχείριση του Ισραηλίτη διοικητή σε όλα τα ζητήματα της δικαιοδοσίας του και ιδιαίτερα στις προετοιμασίες που είχε κάνει για να διασφαλίσει τροφή όταν ο μεγάλος λιμός ἐπληξε τη γη της Αιγύπτου. Πίστευε ότι ολόκληρο το βασίλειο χρωστούσε την ευημερία του στη σοφή διοίκηση του Ιωσήφ και για να δείξει την ευγνωμοσύνη του τού είπε: «Η γη της Αιγύπτου είναι ἐμπροσθέν σου. Εις το καλύτερον της γης κατοίκησον τον πατέραν σου και τους αδελφούς σου. Ας κατοικήσωσιν εν τη γη Γεσέν, και εάν γνωρίζης ότι ευρίσκονται μεταξύ αυτών ἀνδρες ἄξιοι, κατάστησον αυτούς επιστάτας επί των ποιμνίων μου» (Γέν. μζ' 6).

«Και κατώκισεν ο Ιωσήφ τον πατέρα αυτού και τους αδελφούς αυτού, και ἐδωκεν εις αυτούς ιδιοκτησίαν εν τη γη της Αιγύπτου, εις το καλύτερον της γης, εν τη γη Ραμεσσή, καθώς προσέταξεν ο Φαραώ. Και ἐτρεφεν ο Ιωσήφ τον πατέρα αυτού και τους αδελφούς αυτού και πάντα τον οίκον του πατρός αυτού με ἀρτον, κατά τας οικογενείας αυτών» (Γέν. μζ' 11, 12).

Για τις υπηρεσίες που ο Ιωσήφ πρόσφερε στο αιγυπτιακό κράτος, όχι μόνο παραχωρήθηκε στους Ισραηλίτες ἔνα μέρος της χώρας για κατοίκηση, αλλά επιπλέον εξαιρέθηκαν από τη φορολογία και πλουσιοπάροχα εφοδιάζονταν με τρόφιμα κατά τη διάρκεια του λιμού. Δημόσια ο βασιλιάς αναγνώρισε ότι, λόγω της ευσπλαχνικής επέμβασης του Θεού του Ιωσήφ, η Αιγύπτος απολάμβανε αφθονία, ενώ άλλα ἔθνη χάνονταν από την πείνα. Επίσης, τόνισε ότι εξαιτίας της σωστής διαχείρισης του Ιωσήφ, είχε πλουτίσει το βασίλειο. Ο Φαραώ από ευγνωμοσύνη περιέβαλε την οικογένεια του Ιακώβ με βασιλική εύνοια.

«Ἐτελεύτησε δε ο Ιωσήφ και πάντες οι αδελφοί αυτού, και πάσα

Ο Λαός Ισραήλ

η γενεά εκείνη. Και ηυξήνθησαν οι υιοί Ισραήλ, και επληθύνθησαν, και επολυπλασιάσθησαν, και ενεδυναμώθησαν σφόδρα, σφόδρα, ώστε ο τόπος εγέμισεν από αυτών. Εσηκώθη δε νέος βασιλεὺς επί την Αίγυπτον, ὅστις δεν εγνώριζε τον Ιωσήφ. Και είπε προς τον λαόν αυτού, Ιδού ο λαός των υιών Ισραήλ είναι πολύ πλήθος, και ισχυρότερος ημών, ἐλθετε, ας σοφισθώμεν κατ' αυτών δια να μη πολυπλασιασθώσι, και αν συμβή πόλεμος, ενωθώσι και ούτοι μετά των εχθρών ημών, και πολεμήσωσιν ημάς και αναχωρήσωσιν εκ του τόπου» ('Εξοδ. α' 6-10).

Η Καταδυνάστευση

Ο νέος βασιλιάς της Αιγύπτου γνώριζε ότι ο λαός Ισραήλ πρόσφερε μεγάλη βοήθεια στο βασίλειο και, ξέροντας ότι πολλοί εργάτες ἡταν ικανοί και επιδέξιοι, δεν ἤθελε να χάσει την υπηρεσία τους. Κατά συνέπεια, τους κατέταξε με τους σκλάβους που είχαν πουλήσει τα κοπάδια τους, τα χωράφια τους και τον εαυτό τους στην Αίγυπτο. «Κατέστησαν λοιπόν επ' αυτούς επιστάτας των εργασιών, δια να καταθλίβωσιν αυτούς με τα βάρη αυτών, και ωκοδόμησαν εις τον Φαραώ πόλεις αποθηκών, την Πιθώμ και την Ραμεσσή.»

«Όσον όμως κατέθλιβον αυτούς, τόσο μάλλον επληθύνοντο και ηυξάνοντο. Και οι Αιγύπτιοι απεστρέφοντο τους υιούς Ισραήλ. Και κατεδυνάστευον οι Αιγύπτιοι τους υιούς Ισραήλ αυστηρώς, και κατεπίκραινον την ζωήν αυτών δια της σκληράς δουλείας εις τον πιλόν, και εις τας πλίνθους, και εις πάσας τας εργασίας των πεδιάδων. Πάσαι αι εργασίαι αυτών, με τας οποίας κατεδυνάστευον αυτούς, ἥσαν αυστηραί» ('Έξοδ. α' 11-14).

Αν και υποχρέωναν τις γυναίκες να εργάζονται στα χωράφια σαν να ἡταν σκλάβες, ο αριθμός τους δεν ελαττωνόταν. Ο βασιλιάς και οι ἀρχοντές του συνεννοήθηκαν να αναγκάζουν το λαό να εκτελεί καθημερινά μία ορισμένη ποσότητα εργασίας. Ήλπιζαν να τους υποτάξουν με τη σκληρή δουλειά, μειώνοντας έτσι τον αριθμό τους και λυγίζοντας το ανεξάρτητο πνεύμα τους.

Όταν απέτυχαν στην εκπλήρωση του σκοπού τους, ἐλαβαν σκληρότερα μέτρα. Ο βασιλιάς διέταξε να θανατώνονται τα αρσενικά παιδιά τη στιγμή της γέννησής τους. Υποκινητής της εντολής αυτής ἡταν ο Σατανάς. Ήξερε ότι μεταξύ των Ισραηλιτών ένας απελευθερωτής επρόκειτο να γεννηθεί, για να απαλλάξει το λαό από την κα-

ταδυνάστευση. Σκεπτόταν ότι αν κατόρθωνε να παρακινήσει το βασιλιά να σκοτώσει τα αρσενικά βρέφη, ο σκοπός του Θεού θα αποτύχαινε. Οι μαίες όμως ήταν θεοφιβούμενες και δεν εκτελούσαν το διάταγμα του Αιγύπτιου βασιλιά, αλλά άφηναν ζωντανά τα νεογέννητα αγοράκια.

Ο Κύριος ενέκρινε τη στάση τους και τις ευλογούσε. Ο βασιλιάς οργισμένος από την αποτυχία του σχεδίου του, έκανε δριμύτερη και κατεπείγουσα την προσταγή του. Διέταξε όλο το λαό να δώσει μεγάλη προσοχή στην εντολή του: «Παν αρσενικόν το οποίον γεννηθή, εις τον ποταμόν ρίπτετε αυτό, παν δε θηλυκόν, αφήνετε να ζη».

Ο Μωυσής

'Όταν το απάνθρωπο αυτό διάταγμα τέθηκε σε ισχύ, γεννήθηκε ο Μωυσής. Η μητέρα του τον έκρυψε όσο καιρό μπορούσε. Αργότερα, ετοίμασε ένα σπάρτινο καλαθάκι το οποίο άλειψε με πίσσα για να το προστατέψει από το νερό. Έβαλε μέσα το μωρό και τοποθέτησε το κιβώτιο στην ακροποταμιά. Η αδελφή του, η Μαριάμ, περιφερόταν στο μέρος εκείνο κάνοντας την αδιάφορη, αλλά αγωνιούσε να δει τι θα γινόταν το αδελφάκι της. Οι ένθερμες προσευχές της μητέρας είχαν αναθέσει το παιδί της στη φροντίδα του Θεού και αόρατες ουράνιες υπάρχεις αιωρούνταν πάνω από το καλαθάκι του.

Οι άγγελοι οδήγησαν τα βήματα της κόρης του Φαραώ στον ποταμό, ακριβώς στο σημείο όπου βρισκόταν ο αθώας μικρούλης. Η προσοχή της στράφηκε στο παράξενο μικρό κιβώτιο και έστειλε μία από τις συνοδούς της να της το φέρουν. 'Όταν ξεσκέπασε το περιεργα κατασκευασμένο αυτό καλαθάκι, αντίκρισε ένα χαριτωμένο μωρό, «και ιδού, το νήπιον έκλαιε και ελυπήθη αυτό». 'Ήξερε ότι κάποια στοργική Ισραηλίτισσα είχε πάρει τα ασυνήθιστα αυτά μέτρα για να διαφυλάξει τη ζωή του πολυαγαπημένου μωρού της και αποφάσισε αμέσως να το υιοθετήσει. Η αδελφή του Μωυσή ξεπήδησε ξαφνικά και τη ρώτησε: «Θέλεις να υπάγω να καλέσω εις σε γυναικά θηλάζουσαν εκ των Εβραιών δια να σοι θηλάσει το παιδίον; Και είπε προς αυτήν η θυγάτηρ του Φαραώ, 'Υπαγε».

Χαρούμενη η Μαριάμ έτρεξε στη μητέρα της και της διηγήθηκε τα ευχάριστα νέα, οδηγώντας την βιαστικά στην κόρη του Φαραώ. Ανατέθηκε στη μητέρα ο θηλασμός και η ανατροφή του ίδιου του παιδιού της με μεγάλη αμοιβή. Γεμάτη ευγνωμοσύνη ανέλαβε το

Ο Λαός Ισραήλ

ασφαλές πλέον και ευχάριστο καθήκον της. Πίστευε ότι ο Θεός ήταν Εκείνος που είχε προστατέψει τη ζωή του παιδιού της. Με πίστη εκμεταλλεύθηκε την πολύτιμη ευκαιρία να αναθρέψει το γιο της για μία χρήσιμη ζωή. 'Έδωσε μεγαλύτερη προσοχή στη διδασκαλία του από ό,τι στα άλλα της παιδιά, επειδή ήταν πεπεισμένη ότι αυτό προ-ορίζόταν για κάποιο σημαντικό έργο. Με τη σωστή διδαχή της εμφύτευε στο νεανικό μυαλό του το φόβο του Θεού και την αγάπη για την αλήθεια και τη δικαιοσύνη και προσευχόταν θερμά ο γιος της να μπορέσει να μείνει μακριά από κάθε διεφθαρμένη επιρροή. Προσπάθησε να χαράξει στο μυαλό του την αμαρτία της ειδωλολατρίας και του δίδαξε να υποκλίνεται και να προσεύχεται στον αληθινό Θεό, τον μόνο που μπορούσε να τον ακούσει και να τον βοηθήσει σε ώρα ανάγκης. 'Ηξερε ότι σε λίγο καιρό έπρεπε να τον παραδώσει στη βασιλική θετή μητέρα του και ότι θα ήταν εκτεθειμένος σε επιδράσεις που θα απέβλεπαν να τον κάνουν να δυσπιστήσει στην ύπαρξη του Δημιουργού της γης και του ουρανού.

Οι οδηγίες που έλαβε από τους γονείς του ήταν τέτοιες που τον προστάτευαν από την αμαρτία και την υπερηφάνεια που θα μπορούσε να αισθανθεί μέσα στη χλιδή και τη σπάταλη ζωή της βασιλικής αυλής. Είχε καθαρό νου χωρίς ποτέ να χάσει τα θρησκευτικά μηνύματα που είχε δεχτεί στη νεαρή του ηλικία. Η μητέρα του τον κράτησε όσο καιρό μπορούσε, αλλά ήταν υποχρεωμένη να τον αποχωριστεί όταν έγινε δώδεκα περίπου ετών. Στην ηλικία αυτή έγινε ο γιος της κόρης του Φαραώ.

Ο σκοπός του Σατανά απέτυχε. Παρακινώντας τον Φαραώ να εξολοθρέψει τα αρσενικά παιδιά, νόμισε ότι θα ματαίωνε το σχέδιο του Θεού και δεν θα μπορούσε να γεννηθεί ο λυτρωτής του λαού Του. Το διάταγμα που καταδίκαζε τα εβραιόπαιδα σε θάνατο είχε ανατραπεί από τον Θεό, προκειμένου να μορφωθεί και να εκπαιδευτεί ο μελλοντικός αρχηγός των Ισραηλίτων.

Ο Φαραώ περίμενε να υψώσει το θετό εγγονό του στο θρόνο. Τον μόρφωσε και τον εκπαιδευσε ώστε να είναι επικεφαλής των αιγυπτιακών στρατευμάτων και οδηγητής αυτών στο πεδίο της μάχης. Ο Μωυσής έγινε ο ευνοούμενος του στρατεύματος του Φαραώ και τιμόταν επειδή κατεύθυνε τη μάχη με έξοχη επιδεξιότητα και σύνεση. «Και εδιδάχθη ο Μωυσής πάσαν την σοφίαν των Αιγυπτίων, και ήτο δυνατός εν λόγοις και εν έργοις.» Οι Αιγύπτιοι θεωρούσαν ότι ο Μωυσής είχε ασυνήθιστο χαρακτήρα.

Ειδική Εκπαίδευση για Αρχηγία

Άγγελοι πληροφόρησαν τον Μωυσή ότι ο Θεός τον είχε εκλέξει για να ελευθερώσει το λαό. Οι αρχηγοί του Ισραήλ είχαν επίσης ενημερωθεί από ουράνιους απεσταλμένους ότι ο καιρός της ανεξαρτησίας τους πλησίαζε και ότι ο Μωυσής θα ήταν εκείνος που θα εκτελούσε το έργο αυτό. Ο νεαρός άρχοντας νόμιζε ότι ο λαός θα ελευθερωνόταν με τη δύναμη των όπλων. Φανταζόταν ότι ο ίδιος θα οδηγούσε το εβραϊκό πλήθος εναντίον των αιγυπτιακών στρατευμάτων και θα λύτρωνε τους αδελφούς του από το ζυγό της καταδυνάστευσης. Έχοντας αυτό κατά νου, ο Μωυσής πρόσεχε τα αισθήματα που έτρεφε προς τη θετή μητέρα του και τον Φαραώ, φοβούμενος ότι η προσήλωσή του σ' αυτούς δεν θα τον άφηνε ελεύθερο να εκτελέσει το θέλημα του Θεού.

Ο Κύριος προστάτεψε τον Μωυσή από την επιρροή των ειδωλολατρικών συνηθειών που τον περιστοιχίζαν. Τις ηθικές αρχές που δέχτηκε στα νιάτα του δεν τις ξέχασε ποτέ. Ο σπόρος της αλήθειας που του εμφύτεψαν οι θεοφοβούμενοι γονείς του έφερε καρπό που τον προστάτεψε από τις φθοροποιές επιδράσεις της βασιλικής αυλής. Ήταν τόσο ισχυρή η αγάπη για τους αδελφούς του και τόσο μεγάλος ο σεβασμός του για τον Θεό και την εβραϊκή πίστη, ώστε δεν έκρυβε τη συγγένειά του προκειμένου να διαφυλάξει την τιμή του ως κληρονόμος της βασιλικής οικογένειας.

Όταν ο Μωυσής έγινε σαράντα ετών, «εξήλθε προς τους αδελφούς αυτού, και παρατηρών τα βάρη αυτών, βλέπει άνθρωπον Αιγύπτιον τύπτοντα Εβραίον τινά εκ των αδελφών αυτού. Περιβλέψας δε εδώ και εκεί, και ιδών ότι δεν ήτο ουδείς, επάταξε τον Αιγύπτιον, και έκρυψεν αυτόν εν τη άμμῳ. Και εξήλθε την ακόλουθον ημέραν, και ιδού, δύο άνδρες Εβραίοι διεπληκτίζοντο, και λέγει προς τον αδικούντα, Διατί τύπτεις τον πλησίον σου; Ο δε είπε, Τις σε κατέστησε άρχοντα και κριτήν εφ' ήμάς; Μήπως θέλεις συ να με φονεύσῃς, καθώς εφόνευσας τον Αιγύπτιον; Και εφοβήθη ο Μωυσής, και είπε, Βεβαίως το πράγμα τούτο έγεινε γνωστόν. Ακούσας δε ο Φαραώ το πράγμα τούτο, εζήτει να θανατώσει τον Μωυσήν, αλλ' ο Μωυσής έφυγεν από προσώπου του Φαραώ, και κατώκησεν εν τη γη Μαδιάμ» ('Εξοδ. β' 11-15). Ο Θεός κατέέθυνε την πορεία του και τον οδήγησε στο σπίτι του Ιοθόρ, ιερέα και άρχοντα της Μαδιάμ. Ο άνθρωπος αυτός είχε κόρες που έβοσκαν τα πρόβατά του. Ύστερα

Ο Λαός Ισραήλ

από ένα διάστημα, ο Μωυσής παντρεύτηκε ένα από τα κορίτσια του Ιοθόρ και έμεινε στην υπηρεσία του πεθερού του για σαράντα χρόνια, φροντίζοντας τα κοπάδια του.

Ο Μωυσής βιάστηκε πολύ όταν σκότωσε τον Αιγύπτιο. Νόμιζε ότι οι Ισραήλιτες είχαν καταλάβει ότι ο Θεός θα τον χρησιμοποιούσε για να τους ελευθερώσει. Το θέλημα του Κυρίου δεν ήταν εκείνος να λυτρώσει το λαό Ισραήλ με πόλεμο, όπως νόμισε, αλλά με τη μεγάλη δύναμη του Θεού ώστε η δόξα να δοθεί αποκλειστικά σ' Αυτόν. Η βίαιη πράξη του Μωυσή απορρίφτηκε από τον Θεό για την εκπλήρωση του σκοπού Του. Ο Μωυσής αμέσως μετά τη βασιλική αυλή και τα προνόμια που του προσφέρονταν σαν εγγονός του βασιλιά δεν θα μπορούσε να είναι ικανός να εκτελέσει το ιδιαίτερο έργο του Θεού. Χρειαζόταν χρόνο για να αποκτήσει πείρα και να διδαχτεί στο σχολείο της αντιξοότητας και της στέρησης. Ο Κύριος έστελνε αγγέλους, στους απόμερους τόπους όπου βρισκόταν, για να του φανερώσουν το μέλλον. Εκεί έμαθε πληρέστερα το σπουδαίο μάθημα του αυτοελέγχου και της ταπεινοφροσύνης. Φύλαγε τα κοπάδια του Ιοθόρ και καθώς εκτελούσε τα ταπεινά καθήκοντα του βοσκού, ο Θεός τον προετοίμαζε να γίνει ο πνευματικός ποιμένας του λαού Ισραήλ.

Μια μέρα, ενώ ο Μωυσής έβοσκε το κοπάδι κοντά στο Χωρήβ, το όρος του Θεού, «εφάνη εις αυτὸν ἀγγελος Κυρίου εν φλογὶ πυρός, εκ μέσου της βάτου... Και είπεν ο Κύριος, Εἶδον, εἶδον τὴν ταλαιπωρίαν του λαού μου του εν Αιγύπτῳ, και ἡκουσα την κραυγὴν αυτῶν εξαιτίας των εργοδιωκτῶν αυτών. Διότι εγνώρισα τὴν οδύνην αυτῶν, και κατέβην δια να ελευθερώσω αυτούς εκ τῆς χειρὸς των Αιγυπτίων, και να αναβιβάσω αυτούς εκ τῆς γῆς εκείνης, εις γην καλήν και ευρύχωρον, εις γην ρέουσαν γάλα και μέλι... και τώρα ίδού, η κραυγὴ των υιών Ισραήλ ἡλθεν εις εμέ, και είδον ἐτι τὴν κατάθλιψιν, με την οποίαν οι Αιγύπτιοι καταθλίβουσιν αυτούς. Ελθέ λοιπὸν τώρα, και θέλω σε αποστείλει προς τὸν Φαραὼ, και θέλεις εξαγάγει τὸν λαὸν μου τους υιούς Ισραήλ εξ Αιγύπτου» (Έξοδ. γ' 2, 7-10).

Ο καιρός είχε πλέον φτάσει που ο Μωυσής θα αντάλλαζε το ραβδί του βοσκού με τη ράβδο του Θεού με την οποία θα επιτελούσε μεγάλα θαύματα για την απελευθέρωση και την προστασία του λαού Ισραήλ από τους εχθρούς.

Ο Μωυσής δέχτηκε την εκτέλεση της αποστολής του. Στη συνέχεια, επισκέφτηκε τον πεθερό του και πήρε τη συγκατάθεσή του προκειμένου αυτός και η οικογένειά του να επιστρέψουν στην Αιγύ-

Ο Λαός Ισραήλ

πτο. Δεν τόλμησε να αναφέρει στον Ιοθόρ το μήνυμα που θα μετέδιδε στον Φαραώ, φοβούμενος ότι δεν θα επιτρεπόταν στην οικογένειά του να τον ακολουθήσει. Ο Κύριος τον ενίσχυσε και απομάκρυνε τους φόβους του λέγοντάς του: «'Υπαγε επίστρεψον εις Αίγυπτον, επειδή απέθανον πάντες οι ἀνθρωποι οι ζητούντες την ψυχήν σου».

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΘΕΪΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Έξοδος, κεφ. ε'1 - ιβ'28)

Ο λαός Ισραήλ ήταν σκλαβωμένος στους Αιγύπτιους για πολλά χρόνια. Αρχικά, λίγες μόνο οικογένειες εγκαταστάθηκαν στην Αιγύπτο, αλλά στη συνέχεια οι Ισραηλίτες έγιναν ένα μεγάλο πλήθος. Περιτριγυρισμένοι από την ειδωλολατρία, πολλοί από το λαό έχασαν τη γνώση του αληθινού Θεού και λησμόνησαν τα διατάγματά Του. Μαζί με τους Αιγύπτιους προσκυνούσαν τον ήλιο, τη σελήνη και τα ἀστρα, καθώς επίσης τα ζώα και τις εικόνες, ἔργα ανθρώπινων χεριών.

Καθετί που περιέβαλλε το λαό Ισραήλ είχε υπολογιστεί για να τον κάνει να ξεχάσει τον ζωντανό Θεό. Παρόλα αυτά, υπήρχαν μεταξύ των Εβραίων εκείνοι οι οποίοι γνώριζαν τον Δημιουργό του ουρανού και της γης. Υπέφεραν βλέποντας τα παιδιά τους να παρατηρούν κάθε μέρα και να συμμετέχουν μερικές φορές στα βδελύγματα των ειδωλολατρών, να προσκυνούν τις αιγυπτιακές θεότητες φτιαγμένες από ξύλα και πέτρες και να προσφέρουν θυσίες σ' αυτά τα ἄψυχα αντικείμενα. Στην απελπισία τους έκραζαν στον Θεό να τους λυτρώσει από τον αιγυπτιακό ζυγό για να απαλλαγούν από τη διαβρωτική επιρροή της ειδωλολατρίας.

Πολλοί από τους Εβραίους όμως προτιμούσαν να μείνουν στη σκλαβιά παρά να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες που απαιτούσε η μετανάστευση σε μία ξένη χώρα. Γι' αυτόν το λόγο, ο Θεός δεν τους απελευθέρωσε μετά την πρώτη επίδειξη της δύναμής Του μπροστά στον Φαραώ. Προκάλεσε διάφορα γεγονότα προκειμένου να εκδηλωθεί το τυραννικό πνεύμα του Αιγύπτιου ἀρχοντα και να αποκαλυφτεί ο χαρακτήρας Του στο λαό. Βλέποντας οι Ισραηλίτες τη δύναμη και την αγάπη Του θα ανυπομονούσαν να εγκαταλείψουν

Η Αποκάλυψη της Θεϊκής Δύναμης

την Αίγυπτο και να αφιερωθούν στην υπηρεσία Του.

Αν και πολλοί από το λαό είχαν διαφθαρεί από την ειδωλολατρία, υπήρχαν πιστοί που έμεναν ακλόνητοι. Δεν απέκρυψαν την πίστη τους, αλλά φανερά ομολογούσαν στους Αιγύπτιους ότι υπηρετούσαν τον μόνο αληθινό και ζωντανό Θεό. Εξιστορούσαν τις αποδείξεις της ύπαρξης και της δύναμής Του από τον καιρό της δημιουργίας μέχρι τις ημέρες του Ιακώβ. Οι Αιγύπτιοι είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη θρησκεία των Εβραίων. Προσπαθούσαν να μεταπείσουν τους λατρευτές του αληθινού Θεού με υποσχέσεις για αμοιβές και όταν αυτός ο τρόπος δεν έφερνε αποτέλεσμα κατέφευγαν σε αγριότητα και απειλέζ.

Οι δύο τελευταίοι βασιλιάδες που είχαν ανέβει στο θρόνο της Αιγύπτου, ήταν τυραννικοί και σκληροί στους Εβραίους. Οι πρεσβύτεροι του Ισραήλ προσπάθησαν να ενδυναμώσουν την πίστη των αδελφών τους επαναλαμβάνοντας τις υποσχέσεις που είχαν δοθεί στον Αβραάμ. Επιπλέον, αναφέρονταν στην προφητεία που είχε κάνει ο Ιωσήφ, λίγο πριν το θάνατό του, για την απελευθέρωση του λαού από την Αίγυπτο. Μερικοί άκουγαν και πίστευαν, ενώ άλλοι έβλεπαν τη θλιβερή κατάστασή τους και απελπίζονταν.

Οι Ισραηλίτες Επηρεασμένοι από το Περιβάλλον τους

Οι Αιγύπτιοι είχαν ακούσει για τις ελπίδες των Ισραηλιτών για απελευθέρωση και τους κορόιδευαν μιλώντας ειρωνικά για τον Θεό τους. Τους θύμιζαν την κατάστασή τους, τούς τόνιζαν ότι ήταν ένα έθνος σκλάβων και καυχησιάρικα τούς έλεγαν: «Άν ο Θεός σας είναι τόσο δίκαιος και σπλαχνικός και αν έχει μεγαλύτερη δύναμη από τους Αιγύπτιους θεούς, τότε γιατί δεν σας κάνει ένα ελεύθερο έθνος; Γιατί δεν εκδηλώνει την ανωτερότητα και τη δύναμή Του για να σας ανυψώσει;»

Κατόπιν, οι Αιγύπτιοι εφιστούσαν την προσοχή των Ισραηλιτών στο δικό τους λαό που προσκυνούσε τα είδωλα της εκλογής του, θεότητες τις οποίες οι Ισραηλίτες αποκαλούσαν ψεύτικες. Έλεγαν με υπεροψία ότι οι θεοί τους τούς προμήθευαν τρόφιμα, ρούχα, πλούτη και ότι ήταν εκείνοι που έδωσαν στην εξουσία τους τους Εβραίους για να τους καταδυναστεύουν και να τους αφαιρούν τη ζωή ώστε να μην υπάρχουν σαν λαός. Γελούσαν με την ιδέα ότι θα ερχόταν μία μέρα που οι Ισραηλίτες θα ελευθερώνονταν από τη σκλαβιά.

Η Αποκάλυψη της Θεϊκής Δύναμης

Ο Φαραώ μεγαλόστομα ἐλεγε ὅτι θα ἥθελε να δει τον Θεό τους να τους ελευθερώνει από τα χέρια του. Τα λόγια του βασιλία και των συμβούλων του ακούγονταν λογικά στους Ισραηλίτες και οι ελπίδες τους ολοένα και περισσότερο ἐσβηναν. Γνώριζαν ὅτι τους συμπεριφέρονταν σαν σκλάβους και ὅτι ἐπρεπε να υπομείνουν το βαθμό της καταδυνάστευσης που οι εργοδότες και οι αρχηγοί τούς επέβαλλαν. Τα αρσενικά παιδιά τους είχαν καταδιωχτεί και φονευτεί. Ακόμη και η ίδια η ζωή, εκείνων που πίστευαν και προσκυνούσαν τον Θεό του ουρανού, είχε καταντήσει δυσβάσταχτη.

Τότε σύγκριναν την κατάστασή τους με αυτήν των κυριαρχών τους, που δεν πίστευαν καθόλου σε ἔναν ζωντανό Θεό που είχε τη δύναμη να σώζει ἢ να καταστρέψει. Μερικοί από τους Αιγύπτιους προσκυνούσαν τα είδωλα, ξύλινες ἢ πέτρινες εικόνες και ἄλλοι προτιμούσαν να λατρεύουν τον ἥλιο, το φεγγάρι και τα αστέρια. Και ὅμως, ἡταν πλούσιοι και ευημερούσαν. Ορισμένοι από τους Εβραιούς σκέπτονταν ὅτι αν ο Θεός υπερείχε από όλους τους ἄλλους δεν θα τους ἀφηνε ἔτσι δούλους σε ἔνα ειδωλολατρικό ἔθνος.

Τα πιστά παιδιά του Θεού καταλάβαιναν ὅτι ο Κύριος επέτρεψε να μείνουν στην Αίγυπτο, εξαιτίας της δυσπιστίας του λαού και της διάθεσής του να συνάπτει γάμους με ἄλλογενείς, οδηγούμενος ἔτσι στην ειδωλολατρία. Βεβαίωναν ανεπιφύλακτα τους αδελφούς τους ὅτι ο Θεός θα τους ελευθέρωνε σύντομα από τη χώρα εκείνη και θα ἐσπαζε τον τυραννικό ζυγό τους.

Είχε φτάσει ο καιρός που ο Κύριος θα απαντούσε στις προσευχές του βασανισμένου λαού Του και θα τους ἐβγαζε από την Αίγυπτο με τέτοιες μεγάλες ενδείξεις της δύναμής Του, που οι Αιγύπτιοι θα αναγκάζονταν να ομοιογήσουν ὅτι ο Θεός των Εβραίων που είχαν περιφρονήσει, υπερείχε από όλους τους ἄλλους θεούς. Θα τους τιμωρούσε για την ειδωλολατρία και την υπεροπτική καύχησή τους στα ἄψυχα ξόανα. Πλησίαζε η στιγμή που ο Θεός θα δόξαζε το ὄνομά Του, ὡστε τα ἄλλα ἔθνη να μπορέσουν να ακούσουν για τη δύναμη Του και να τρέμουν με τις υπέροχες πράξεις Του και ο λαός Του, βλέποντας τα θαυμάσια ἔργα Του, να αποστραφεί την ειδωλολατρία και να προσφέρει αγνή προσκύνηση σ' Αυτόν.

Κατά την απελευθέρωση του Ισραήλ, ο Θεός ἐδειξε φανερά σε όλους τους Αιγύπτιους την ευσπλαχνία Του προς τα παιδιά Του. Θεώρησε σωστό να εκτελέσει την κρίση Του ὡστε ο Φαραώ να καταλάβει με σκληρό μάθημα, αφού δεν ἥθελε διαφορετικά να πειστεί, ὅτι η δική Του δύναμη ἡταν ανώτερη από κάθε ἄλλη. Για να μπορέ-

Η Αποκάλυψη της Θεϊκής Δύναμης

σει να αποκαλύψει το όνομά Του σε ολόκληρη τη γη, θα έδειχνε με υποδειγματικό και εντυπωσιακό τρόπο τη θεϊκή δύναμη και δικαιοσύνη Του σε όλα τα έθνη. Ο Θεός σκόπευε οι δυναμικές αυτές επιδείξεις να ενισχύσουν την πίστη του λαού Του και οι απόγονοί τους να λατρέψουν Αυτόν που είχε κάνει τόσα ευσπλαχνικά θαύματα για λογαριασμό τους.

Ο Μωυσής δήλωσε στον Φαραώ - ο οποίος ζήτησε από το λαό να κατασκευάζει πληθιά χωρίς να τους δίνεται άχυρο - ότι ο Θεός τον οποίο υποκρινόταν ότι δεν γνώριζε θα τον εξανάγκαζε να σεβαστεί τις απαιτήσεις Του και να αναγνωρίσει την εξουσία Του ως ανώτερου Άρχοντα.

Οι Πληγές

Τα θαύματα, με το ραβδί που έγινε φίδι και το νερό του ποταμού που άλλαξε σε αίμα, δεν συγκίνησαν τη σκληρή καρδιά του Φαραώ παρά μόνο αύξησαν το μίσος του εναντίον των Ισραηλιτών. Τα παραπλήσια έργα των μάγων του τον έκαναν να πιστεύει ότι τα θαύματα εκείνα είχαν επιτελεστεί με διάφορα τεχνάσματα. Τρανή όμως απόδειξη της θεϊκής ενέργειας δόθηκε με το τέλος της πληγής των βατράχων. Ο Κύριος θα μπορούσε σε μια στιγμή να τους κάνει σκόνη. Δεν το έκανε όμως μήπως, μετά την εξαφάνισή τους, ο βασιλιάς και ο λαός του θα έλεγαν ότι αυτό ήταν το αποτέλεσμα από τα ξόρκια, έργο των μάγων. Οι βάτραχοι ψώφησαν και μαζεύτηκαν τότε σε σωρούς. Τα αποσυντεθμένα πτώματα, τα οποία εκτεθειμένα μόλυναν την ατμόσφαιρα, τα έβλεπαν μπροστά τους. Ήτσι, ο βασιλιάς και ολόκληρη η Αίγυπτος είχαν την απόδειξη ότι η μάταιη φιλοσοφία τους δεν μπορούσε να αμφισβητήσει πως το έργο αυτό δεν έγινε με μάγια, αλλά ότι ήταν τιμωρία από τον Θεό του ουρανού.

Οι μάγοι δεν μπόρεσαν να προξενήσουν σκνίπες. Ο Κύριος δεν θα επέτρεπε να φανεί στους Αιγύπτιους, ούτε με οφθαλμαπάτη, ότι εκείνοι ήταν ικανοί να επιφέρουν την ίδια πληγή. Θα αφαιρούσε κάθε δικαιολογία για δυσπιστία από τον Φαραώ. Ανάγκασε και αυτούς ακόμη τους μάγους να πουν «δάκτυλος Θεού είναι τούτο».

Ακολούθησε η πληγή της κυνόμυγας. Αυτές δεν ήταν οι αβλαβείς μύγες που μας ενοχλούν ορισμένες εποχές του έτους, αλλά ήταν μεγάλες και φαρμακερές. Το τσίμπημά τους προκαλούσε έντονο πόνο σε ανθρώπους και ζώα. Ο Θεός προστάτεψε τους Ισραηλίτες

Η Αποκάλυψη της Θεϊκής Δύναμης

και δεν επέτρεψε να φανούν μύγες στα σύνορά τους.

Στη συνέχεια, ο Θεός έφερε την πληγή του θανατικού των ζώων, αλλά προφύλαξε τα κτήνη των Εβραίων, ώστε δεν πέθανε ούτε ένα από αυτά. Κατόπιν, ήρθαν τα ελκώδη εξανθήματα σε ανθρώπους και ζώα. Η τιμωρία αυτή πρόσβαλε και αυτούς τους ιδίους τους μάγους.

Ο Κύριος έστειλε στην Αίγυπτο χαλάζι, ανάμικτο με φωτιά, αστραπές και κεραυνούς. Ο ερχομός της κάθε πληγής από πριν είχε αναγγελθεί ώστε να μη δοθεί σε κανέναν η εντύπωση ότι συνέβηκε κατά τύχη. Απέδειξε στους Αιγύπτιους ότι ολόκληρη η γη βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο του Θεού των Εβραίων, ότι η βροντή, το χαλάζι και η θύελλα υπακούουν στη φωνή Του. Ο Φαραώ, ο υπερόπτης βασιλιάς που είχε κάποτε ρωτήσει, «Τις είναι ο Κύριος, εις του οποίου την φωνήν θέλω υπακούσει;» ταπεινώθηκε και είπε: «Ταύτην την φοράν ημάρτησα, Ο Κύριος είναι δίκαιος, εγώ δε και ο λαός μου είμεθα ασεβείς». Παρακάλεσε τον Μωυσή να μεσολαβήσει στον Θεό να σταματήσουν οι τρομερές βροντές και οι αστραπές.

Κατόπιν, ο Θεός έστειλε τη φοβερή πληγή της ακρίδας. Ο βασιλιάς προτίμησε να δεχτεί τα αποτελέσματα της θεομηνίας παρά να υποταχθεί στον Κύριο. Χωρίς τύψεις παρατηρούσε ολόκληρο το βασίλειο του να υφίσταται τις συνέπειες των τρομακτικών αυτών τιμωριών. Ο Κύριος τότε έστειλε το σκοτάδι στην Αίγυπτο. Οι άνθρωποι δεν στερήθηκαν μόνο το φως, αλλά η ατμόσφαιρα έγινε αποπνικτική, δυσκολεύοντας την αναπνοή. Και όμως, οι Εβραίοι ανέπνεαν καθαρό αέρα και είχαν φως στις κατοικίες τους.

Μία ακόμη φοβερή πληγή έστειλε ο Θεός στην Αίγυπτο, τρομερότερη από κάθε προηγούμενη. Ο βασιλιάς και οι ειδωλολάτρες ιερείς ήταν εκείνοι που αντιστέκονταν μέχρι τέλους στα αιτήματα του Μωυσή, ενώ ο λαός ζητούσε να επιτραπεί στους Εβραίους να φύγουν από την Αίγυπτο. Ο Μωυσής ανάφερε στον Φαραώ, στο λαό της Αιγύπτου και στους Ισραηλίτες, το είδος και το αποτέλεσμα της τελευταίας πληγής. Τη νύχτα εκείνη, την τόσο τρομερή για τους Αιγύπτιους και την τόσο ένδοξη για το λαό του Θεού, θεσπίστηκε το επισημό διάταγμα του Πάσχα.

Ήταν πολύ δύσκολο για το βασιλιά και για ένα λαό υπερήφανο και ειδωλολατρικό να υποχωρήσουν στις απαιτήσεις του Θεού του ουρανού. Πολύ άργησε ο Φαραώ να υποταχθεί. Κάθε φορά που αντιμετώπιζε κάποια μεγάλη συμφορά συνερχόταν για λίγο, μόλις όμως αυτή περνούσε, αναιρούσε ό,τι είχε υποσχεθεί. Έτσι, η μία πληγή μετά την άλλη έπεσαν στην Αίγυπτο. Ο βασιλιάς δεν υποχω-

Η Αποκάλυψη της Θεϊκής Δύναμης

ρούσε παρά μόνο όταν βρισκόταν αντιμέτωπος με τις τιμωρές κρίσεις του Θεού. Επέμενε στην ανταρσία του ακόμη και όταν η Αίγυπτος είχε καταστραφεί.

Μετά από κάθε άρνησή του να αφήσει τον Ισραήλ να φύγει, ο Μωυσής και ο Ααρών τον προειδοποιούσαν για το είδος και τις συνέπειες της κάθε πληγής που θα ακολουθούσε. Κάθε φορά έβλεπε να καταφτάνουν οι θεομηνίες ακριβώς όπως του είχαν πει ότι θα έρχονταν. Και όμως, δεν υποχωρούσε. Αρχικά σκόπευε να τους δώσει μόνο την άδεια να θυσιάσουν στον Θεό μέσα στη γη της Αιγύπτου. Αργότερα, όταν η Αίγυπτος είχε υποστεί την οργή του Θεού, επέτρεψε να φύγουν μόνο οι άντρες. Όταν η χώρα είχε σχεδόν καταστραφεί με την πληγή των ακρίδων, τότε επέτρεψε να φύγουν και οι γυναίκες με τα παιδιά, χωρίς να μπορούν να πάρουν μαζί τους τα ζώα. Τη στιγμή εκείνη, ο Μωυσής δήλωσε στο βασιλιά ότι ο άγγελος του Θεού θα φόνευε τα πρωτότοκά τους.

Η κάθε πληγή ήταν δριμύτερη από τις προηγούμενες και αυτή η τελευταία επρόκειτο να είναι η χειρότερη από όλες τις άλλες. Ο αγέρωχος όμως βασιλιάς δεν ταπεινωνόταν. Όταν οι Αιγύπτιοι είδαν τις μεγάλες προετοιμασίες που έκαναν οι Ισραηλίτες για την τρομακτική εκείνη νύκτα, κορόιδευαν το σημάδι του αίματος στους παραστάτες της πόρτας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Η ΦΥΓΗ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο 'Εξοδος, κεφ. Ιβ' 29-ιδ' 19)

Οι Ισραηλίτες είχαν ακολουθήσει τις οδηγίες που τους έδωσε ο Θεός και ενώ ο άγγελος του θανάτου περνούσε από τα σπίτια των Αιγυπτίων, εκείνοι ήταν πανέτοιμοι για το ταξίδι τους, περιμένοντας τον αντιδραστικό βασιλιά και τους άρχοντες να τους ζητήσουν να φύγουν.

«Κατά δε το μεσονύκτιον, ο Κύριος επάταξε παν πρωτότοκον εν τη γη της Αιγύπτου, από του πρωτοτόκου του Φαραώ όστις κάθηται επί του θρόνου αυτού ἡώς του πρωτοτόκου του αιχμαλώτου, του εν τω δεσμωτηρίω, και πάντα τα πρωτότοκα των κτηνών. Και εσηκώθη ο Φαραώ την νύκτα, αυτός και πάντες οι θεράποντες αυτού, και πάντες οι Αιγύπτιοι, και ἐγινε βοή μεγάλη εν τη Αιγύπτῳ, διότι δεν ἥτο οικία εἰς την οποίαν δεν υπήρχε νεκρός. Και εκάλεσε τον Μωυσήν και τον Ααρὼν δια νυκτός, και είπε, Σηκώθητε, εξέλθετε εκ μέσου του λαού μου, και σεις, και οι υἱοί του Ισραὴλ και υπάγετε, λατρεύσατε τον Κύριον, καθώς είπετε και τα ποιμνιά σας και τας αγέλας σας, λάβετε, καθώς είπετε, και απέλθετε, ευλογήσατε δε και εμέ. Και εβίαζον οι Αιγύπτιοι τον λαόν, δια να εκβάλωσιν αυτὸν ταχέως εκ του τόπου, διότι είπον, Ήμείς πάντες αποθνήσκομεν.

Και εσήκωσεν ο λαός την ζύμην αυτού πριν αναβή, ἔχων ἔκαστος την σκάφην αυτού επί τους ὠμούς αυτού, εντευλιγμένην εἰς τα φρέματα αυτού. Και ἔκαμον οι υἱοί του Ισραὴλ κατά τον λόγον του Μωυσέως, και εζήτησαν παρὰ των Αιγυπτίων σκεύη αργυρά, και σκεύη χρυσά, και ενδύματα. Και ο Κύριος ἔδωκεν εἰς τον λαόν χάριν ενώπιον των Αιγυπτίων, και εδάνεισαν εἰς αυτούς ὅσα εζήτησαν, και εγύμνωσαν τους Αιγυπτίους» ('Έξοδ. Ιβ' 29-36).

Το γεγονός αυτό είχε αποκαλυφτεί στον Αβραάμ τετρακόσια περίπου χρόνια πριν. «Και είπεν ο Κύριος προς τον Άβραμ, Έξευρε

Η Φυγή του Ισραὴλ από τη Σκλαβιά

βεβαίως ότι το σπέρμα σου θέλει παροικήσει εν γη ουχί εαυτών, και θέλουσι δουλώσει αυτούς και θέλουσι καταθλίψει αυτούς, τετρακόσια ἔτη. Το ἔθνος ὁμως, εἰς το οποίον θέλουσι δουλωθή, εγώ θέλω κρίνει, μετά δε ταύτα θέλουσιν εξέλθει με μεγάλα υπάρχοντα» (Γεν. ιε' 13-14).

«Μετ' αυτών συνανέβη και μέγα πλήθος σύμμικτον ανθρώπων, και ποίμνια, και αγέλαι, κτήνη πολλά σφόδρα.» Ο λαός Ισραὴλ βγῆκε από την Αἴγυπτο με τα υπάρχοντα τα οποία δεν ανήκαν στον Φαραὼ επειδή δεν του τα είχαν ποτέ πουλήσει. Ο Ιακώβ και τα παιδιά του όταν πήγαν να εγκατασταθούν στην Αἴγυπτο, είχαν πάρει μαζί τους τα κοπάδια και τις αγέλες τους τα οποία αργότερα αυξήθηκαν σημαντικά. Ο Θεός είχε τιμωρήσει τους Αιγύπτιους στέλνοντας τις πληγές εναντίον τους και τους έκανε να διώξουν βιαστικά το λαό. Του από την Αἴγυπτο με όλα τους τα υπάρχοντα.

«Οτε δε ο Φαραὼ εξαπέστειλε τον λαόν, ο Θεός δεν ωδήγησεν αυτούς διὰ της οδού της γης των Φιλισταίων, αν και ἡτο η συντομωτέρα, διότι ο Θεός είπε, Μήποτε ο λαός ιδών πόλεμον μεταμεληθή, και επιστρέψῃ εἰς Αἴγυπτον. Άλλ' ο Θεός περιέφερε τον λαόν διὰ της οδού της ερήμου προς την Ερυθράν θάλασσαν, και ανέβησαν οι υἱοί Ισραὴλ εκ της γης Αιγύπτου παρατεταγμένοι. Και ἐλαβε μεθ' εαυτού ο Μωσῆς τα οστά του Ιωσήφ, διότι είχεν ορκίσει μεθ' ὄρκου τους υιούς Ισραὴλ, λέγων, Ο Θεός βεβαίως θέλει σας επισκεφθή, και θέλετε αναβιβάσει τα οστά μου εντεύθεν μεθ' υμῶν» ('Εξοδ. ιγ' 17-19)

Ο Στύλος της Φωτιάς

«Και αναχωρήσαντες από Σοκχώθ, εστρατοπέδευσαν εν Εθάμ, κατά τα ἀκρα της ερήμου. Ο δε Κύριος προεπορεύετο αυτών, την ημέραν, εν στύλῳ νεφέλης, διὰ να οδηγή αυτούς εν τῇ οδῷ, την δε νύκτα εν στύλῳ πυρός, διὰ να φέγγη εἰς αυτούς, ὥστε να οδοιπορώσιν ημέραν και νύκτα. Δεν απεμάκρυνεν από της ὄψεως του λαού τον στύλον της νεφέλης την ημέραν, ούτε τον στύλον του πυρός την νύκτα» ('Εξοδ. ιγ' 20-22)

Ο Κύριος ἤξερε ότι οι Φιλισταίοι θα τους εμπόδιζαν να περάσουν μέσα από τη χώρα τους και, θεωρώντας τους ως σκλάβους που δραπέτεψαν από τους κυρίους τους, δεν θα δίσταζαν να τους πολεμήσουν. Ο Θεός οδηγώντας τους μέσα από τη θάλασσα, εκδήλωσε την ευσπλαχνία και τη δικαιοισύνη Του. Καθοδήγησε το λαό Του, μέσω

Η Φυγή του Ισραήλ από τη Σκλαβιά

του ηγέτη τους, στο σημείο ακριβώς που θα ἐπρεπε να στρατοπεδέψουν. Στον Μωυσή είχε αποκαλυφτεί ότι ο Φαραώ θα τους καταδίωκε, αλλά και ότι ο Θεός θα δοξαζόταν λυτρώνοντάς τους.

Μερικές ημέρες μετά τη φυγή των Εβραίων, οι Αιγύπτιοι δήλωσαν στο βασιλιά τους ότι οι σκλάβοι τους είχαν αποδράσει και ότι ποτέ πια δεν θα επέστρεφαν. Θρηνούσαν που τους επέτρεψαν να εγκαταλείψουν τη χώρα τους. 'Ήταν γι' αυτούς πολύ μεγάλη απώλεια να στερηθούν τις υπηρεσίες τους και μετανόησαν που συμφώνησαν για την αναχώρησή τους. Παρόλα όσα υπέφεραν από τις τιμωρίες του Θεού, είχαν τόσο σκληρυνθεί με τη συνεχή ανταρσία τους, ώστε αποφάσισαν να καταδιώξουν τους Ισραηλίτες και να τους επαναφέρουν με τη βία στην Αίγυπτο. Ο βασιλιάς πήρε ένα τεράστιο στράτευμα και εξακόσιες ἄμαξες και τους καταδίωξε φτάνοντας κοντά στη θάλασσα.

«Και ὅτε επλησίασεν ο Φαραώ, οι υἱοί Ισραὴλ ὑψωσαν τους οφθαλμούς αυτών, και ιδού, οι Αιγύπτιοι ἤρχοντο οπίσω αυτών, και εφοβήθησαν σφόδρα, και ανεβόησαν οι υἱοί Ισραὴλ προς τον Κύριον. Και είπον προς τον Μωυσῆν, Διότι δεν ἡσαν μνήματα εν Αιγύπτῳ, εξήγαγες ημάς διὰ να αποθάνωμεν εν τῇ ερήμῳ; Διὰ τί ἔκαμες εἰς ημάς τούτο, και εξήγαγες ημάς εξ Αιγύπτου; δεν είναι ούτος ο λόγος τον οποίον σοι είπομεν εν Αιγύπτῳ, λέγοντες, Ἀφες ημάς, και ας δουλεύωμεν τους Αιγυπτίους; διότι καλήτερον ἡτο εἰς ημάς να δουλεύωμεν τους Αιγυπτίους, παρά να αποθάνωμεν εν τῃ ερήμῳ. Και είπεν ο Μωυσῆς προς τον λαόν, Μη φοβείσθε, σταθήτε, και βλέπετε την σωτηρίαν του Κυρίου, την οποίαν θέλει κάμει εἰς εσάς σήμερον διότι τους Αιγυπτίους, τους οποίους είδετε σήμερον, δεν θέλετε ίδει αυτούς πλέον εἰς τὸν αἰώνα, ο Κύριος θέλει πολεμήσει διὰ σας, σεις δε θέλετε μένει ἡσυχοῖ» (Ἐξοδ. ιδ' 10-14).

Πόσο γρήγορα οι Ισραηλίτες ἔχασαν την πίστη τους στον Θεό! Είχαν παραστεί μάρτυρες όλων των πληγών που ο Κύριος εξαπέστειλε κατά της Αιγύπτου για να αναγκαστεί ο βασιλιάς να τους αφήσει να φύγουν. 'Οταν όμως η εμπιστοσύνη τους στον Θεό δοκιμάστηκε γόγγυσαν, παρόλο που είχαν δει την εκδήλωση της δύναμης Του κατά τη θαυμαστή απελευθέρωσή τους. Αντί να εμπιστευτούν τον Θεό μέσα στη δυστυχία τους, παραπονούνταν στον Μωυσή, υπενθυμίζοντας τον τους δισταγμούς που του είχαν εκφράσει στην Αίγυπτο. Στράφηκαν εναντίον του, κατηγορώντας τον ότι εκείνος ἤταν η αιτία της συμφοράς τους. Ο Μωυσῆς διαρκώς τους ενθάρρυνε να εμπιστευτούν τον Θεό και να απομακρύνουν κάθε ἰχνος δυσπιστίας

Η Φυγή του Ισραήλ από τη Σκλαβιά

τους ώστε να μπορέσουν να δουν τη σωτηρία που ο Κύριος ετοίμαζε γι' αυτούς. Με θέρμη ικέτεψε τον Κύριο για τη λύτρωση του εκλεκτού λαού Του.

Η Απελευθέρωση στην Ερυθρά Θάλασσα

«Και είπε Κύριος προς τον Μωυσήν, Τι βοάς προς εμέ; Ειπέ προς τους υιούς Ισραήλ να κινήσωσι, συ δε ύψωσον την ράβδον σου, και ἔκτεινον την χείρα σου επί την θάλασσαν, και σχίσον αυτήν, και ας διέλθωσιν οι υιοί Ισραήλ δια ξηράς εν μέσω της θαλάσσης» (Ἐξοδ. ιδ' 15, 16). Ο Θεός ήθελε ο Μωυσής να καταλάβει ότι Εκείνος θα εργαζόταν για το λαό Του και ότι η αδυναμία τους θα ήταν γι' Αυτόν ευκαιρία. Αυτό που θα έπρεπε να κάνει ο Μωυσής ήταν να προστάξει το λαό να προχωρήσει όσο μακρύτερα μπορούσε και έπειτα να χρησιμοποιήσει το ραβδί για το διαχωρισμό των νερών.

«Και εγώ, ίδού, θέλω σκληρύνει την καρδίαν των Αιγυπτίων, και θέλουσιν εμβή κατόπιν αυτών, και θέλω δοξασθή επί τον Φαραώ, και επί παν το στράτευμα αυτού, επί τας αμάξας αυτού, και επί τους ιππείς αυτού, και θέλουσι γνωρίσει οι Αιγύπτιοι ότι εγώ είμαι ο Κύριος, όταν δοξασθώ επί τον Φαραώ, επί τας αμάξας αυτού, και επί τους ιππείς αυτού. Τότε ο ἄγγελος του Θεού, προπορευόμενος του στρατεύματος του Ισραήλ, εσηκώθη, και ἡλθεν οπίσω αυτών, και ο στύλος της νεφέλης εστήκωθη απ' ἐμπροσθεν αυτών. Και εστάθη ὀπισθεν αυτών, και ἡλθε μεταξύ του στρατεύματος των Αιγυπτίων και του στρατεύματος του Ισραήλ, και εις εκείνους μεν ἥτο νέφος σκοτίζον, εις τούτους δε φωτίζον, την νύκτα, ώστε το εν δεν επλησίασε το ἄλλο καθ' ὅλην την νύκτα» (Ἐξοδ. ιδ' 17-20).

Οι εχθροί δεν μπορούσαν να δουν τους Εβραίους, επειδή ένα πυκνό μαύρο σύννεφο εμφανίστηκε ανάμεσά τους, βυθίζοντας τα αιγυπτιακά στρατεύματα στο σκοτάδι και προσφέροντας στο λαό ἀπλετο φως. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο Θεός για μία ακόμη φορά ἔδειξε τη δύναμή Του, για να επιπλήξει τους Ισραηλίτες για τη δυσπιστία και τους γογγυσμούς τους και για να δοκιμάσει στη συνέχεια κατά πόσο θα Τον εμπιστεύονταν αφού τους είχε δώσει μεγάλα σημεία της φροντίδας και αγάπης Του. «Ο δε Μωυσής εξέτεινε την χείρα αυτού επί την θάλασσαν, και ἔκαμεν ο Κύριος την θάλασσαν να συρθή ὄλην εκείνην την νύκτα υπό σφοδρού ανατολικού ανέμου, και κατέστησε την θάλασσαν ξηράν, και τα ὄδατα διεχωρίσθησαν. Και εισήλθον οι υιοί του Ισραήλ εις το μέσον της θαλάσσης κατά το ξηρόν, και τα ὄδατα ἡσαν εις αυτούς τοίχος εκ δεξιών και εξ αριστερών

Η Φυγή του Ισραήλ από τη Σκλαβιά

αυτών» ('Εξοδ. ιδ' 21, 22). Τα νερά υψώθηκαν και στάθηκαν και από τις δύο πλευρές σαν ένας παγωμένος τοίχος, ενώ ο Ισραήλ προχωρούσε σε στεγνό έδαφος μέσα στη θάλασσα.

Τα αιγυπτιακά στρατεύματα θριάμβευαν όλη εκείνη τη νύχτα πιστεύοντας ότι ο λαός Ισραήλ περιήλθε και πάλι στην εξουσία τους. Υπέθεσαν ότι δεν υπήρχε πιθανότητα διάσωσής τους, επειδή μπροστά τους απλωνόταν η Ερυθρά θάλασσα και πίσω τους, σε μικρή απόσταση, βρίσκονταν τα αμέτρητα στρατεύματά τους. Το πρώι όταν πλησίασαν τη θάλασσα, παρουσιάστηκε μπροστά τους ένα στεγνό μονοπάτι, τα νερά είχαν χωριστεί και υψώνονταν σαν τοίχος από τις δύο πλευρές, ενώ οι Ισραηλίτες βρίσκονταν στα μισά αυτής βαδίζοντας σε στεγνό έδαφος. Περίμεναν λίγο για να αποφασίσουν τι έπρεπε να κάνουν. Είχαν απογοητευτεί και εξοργιστεί που ενώ οι Εβραίοι είχαν σχεδόν πέσει στα χέρια τους και ήταν βέβαιοι γι' αυτό, ένας αναπάντεχος δρόμος ανοίχτηκε στη θάλασσα γι' αυτούς. Αποφάσισαν να τους ακολουθήσουν.

«Κατεδίωξαν δε οι Αιγύπτιοι, και εισήλθον κατόπιν αυτών, πάντες οι ίπποι του Φαραώ, αι άμαξαι αυτού και οι ιππείς αυτού, εν τω μέσω της θαλάσσης. Και εν τη φυλακή τη πρωινή, επέβλεψεν ο Κύριος εκ του στύλου του πυρός και της νεφέλης επί το στράτευμα των Αιγυπτίων, και συνετάραξε το στράτευμα των Αιγυπτίων. Και εξέβαλε τους τροχούς των αμαξών αυτών, ώστε εσύροντο δυσκόλως. Και είπον οι Αιγύπτιοι, Ας φύγωμεν απ' ἐμπροσθεν του Ισραήλ, διότι ο Κύριος πολεμεί τους Αιγυπτίους υπέρ αυτών» ('Εξοδ. ιδ' 23-25)

Οι Αιγύπτιοι επιχείρησαν να διασχίσουν τη θάλασσα από το δρόμο που ο Θεός είχε ετοιμάσει για το λαό Του, αλλά άγγελοι του Κυρίου πέρασαν μέσα από το στράτευμά τους και μετακίνησαν τις ρόδες των αμαξών τους. Οι στρατιώτες κινούνταν με δυσκολία και άρχισαν να προβληματίζονται. Θυμήθηκαν τις τιμωρές κρίσεις που ο Θεός των Εβραίων είχε στείλει στην Αίγυπτο για να αναγκαστούν να αφήσουν τους Ισραηλίτες να φύγουν και φοβήθηκαν ότι ο Θεός μπορούσε να τους παραδώσει στα χέρια τους. Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο Θεός πολεμούσε για τον Ισραήλ. Τρομοκρατήθηκαν στη σκέψη αυτή και προσπάθησαν να απομακρυνθούν από το λαό όταν ξαφνικά, «ο δε Κύριος είπε προς τον Μωυσήν, Ἐκτείνον την χείρα σου επί την θάλασσαν, και ας επιστρέψωσι τα ύδατα επί τους Αιγυπτίους, επί τας αμάξας αυτών, και επί τους ιππείς αυτών».

«Και εξέτεινεν ο Μωυσής την χείρα αυτού επί την θάλασσαν, και η θάλασσα επανέλαβε την ορμήν αυτής περι την αυγήν. Οι δε Αιγύ-

Η Φυγή του Ισραήλ από τη Σκλαβιά

πτιοι φεύγοντες απήντησαν αυτήν. Και κατέστρεψε Κύριος τους Αιγυπτίους εν τω μέσω της θαλάσσης, διότι τα ύδατα επαναστρέψαντα εσκέπασαν τας αμάξας και τους ιππείς, παν το στράτευμα του Φαραώ, το οποίον είχεν εμβή κατόπιν αυτών εις την θάλασσαν. Δεν έμεινεν εξ αυτών ουδέ εις. Οι δε υἱοί Ισραήλ επέρασαν δια ξηράς εν μέσω της θαλάσσης και τα ύδατα ήσαν εις αυτούς τοίχος εκ δεξιών αυτών, και εξ αριστερών αυτών. Και έσωσε Κύριος εν τη ημέρᾳ εκείνη τον Ισραήλ εκ χειρός των Αιγυπτίων, και είδεν ο Ισραήλ τους Αιγυπτίους νεκρούς επί το χείλος της θαλάσσης. Και είδεν ο Ισραήλ το μέγια εκείνο έργον το οποίον ἔκαμεν ο Κύριος επί τους Αιγυπτίους, και εφοβήθη ο λαός τον Κύριον, και επίστευσεν εις τον Κύριον, και εις τον Μωυσήν τον θεράποντα αυτού» ('Εξοδ. ιδ' 27-31).

'Όταν οι Εβραίοι διαπίστωσαν το θαυμάσιο έργο του Θεού με την καταστροφή των Αιγυπτίων, ἐψαλλαν όλοι μαζί ἐναν υπέροχο ύμνο ευγνωμοσύνης και δοξολογίας.

ΟΙ ΠΟΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Έξοδος, κεφ. ιε' 23- ιη' 27)

Ο λαός του Ισραήλ περπατούσε στην έρημο και για τρεις ημέρες δεν έβρισκε να πιει πόσιμο νερό. Υπέφερε από τη δίψα «και εγόγγυζεν ο λαός κατά του Μωυσέως λέγων, Τί θέλομεν πίει; Ο δε Μωυσής εβόησε προς τον Κύριον, και ἐδειξεν εις αυτὸν ο Κύριος ξύλον, το οποίον, ὅτε ἔρριψεν εις τα ὑδατα, τα ὑδατα εγλυκάνθησαν. Εκεὶ ἐδώκεν εις αυτοὺς παραγγελίαν και διάταγμα, και εκεὶ εδοκίμασεν αυτούς, και είπεν, Εάν ακούστης επιμελῶς την φωνὴν Κυρίου του Θεού σου, και πράττης το αρεστόν εις τους οφθαλμούς αυτού, και δώσῃς ακρόασιν εις τας εντολάς αυτού, και φυλάξῃς πάντα τα προστάγματα αυτού, δεν θέλω φέρει επὶ σε ουδεμίαν εκ των νόσων, τας οποίας ἐφέρει κατά των Αιγυπτίων, διότι εγώ είμαι ο Κύριος ο θεραπέυων σε» ('Έξοδ. ιε' 24-26).

Οι Ισραηλίτες εκδήλωσαν σκληρότητα και απιστία. Δεν ἡθελαν να υποστούν δοκιμασίες στην έρημο. Κάθε φορά που συναντούσαν δυσκολίες τις θεωρούσαν ανυπέρβλητες. Δεν ἐδειχναν εμπιστοσύνη στον Θεό και το μόνο που ἐβλεπαν μπροστά τους ἦταν ο θάνατος. «Και εγόγγυζε πάσα η συναγωγή των υιών Ισραήλ κατά του Μωυσέως και κατά του Ααρὼν εν τη ερήμω. Και είπον προς αυτούς οι υιοί Ισραήλ, Είθε να απεθνήσκομεν υπό της χειρός του Κυρίου εν τη γη της Αιγύπτου, ὅτε εκαθήμεθα πλησίον των λεβήτων του κρέατος, και ὅτε ετρώγομεν ἀρτον εις χορτασμόν! Διότι εξηγάγετε ημάς εις την έρημον ταύτην, δια να θανατώσητε με την πείναν πάσαν την συναγωγήν ταύτην» ('Έξοδ. ις' 2, 3).

Στην πραγματικότητα, δεν είχαν φτάσει στο σημείο να αισθανθούν την οδυνηρή κατάσταση της πείνας. Οι τρέχουσες ανάγκες τους ἤταν εξασφαλισμένες, αλλά ανησυχούσαν για το μέλλον. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν πώς θα ἤταν δυνατόν το μεγάλο αυτό

Οι Πορείες του Λαού Ισραήλ

πλήθος να επιζήσει με την απλή τροφή που διέθεταν και με τη φαντασία τους έβλεπαν τα παιδιά τους να πεθαίνουν από την πείνα. Ο Κύριος είχε επιτρέψει να γνωρίσουν δοκιμασίες και να τους λείψουν τα εφόδια τροφίμων, ώστε οι καρδιές τους να στραφούν σ' Αυτόν, που μέχρι τότε είχε γίνει ο ελευθερωτής τους. Εάν τον καιρό της ανάγκης επικαλούνταν τη βοήθεια Του, Εκείνος θα έδειχνε εμφανή στοιχεία της αγάπης και φροντίδας Του.

Αν και έβλεπαν συνεχώς τη δύναμη του Θεού, φαίνονταν απρόθυμοι να Τον εμπιστευτούν. Εάν είχαν πραγματική πίστη και σταθερή εμπιστοσύνη σ' Αυτόν ο οποίος είχε εργαστεί κατά θαυμαστό τρόπο για την απολύτωρασή τους από τη σκλαβιά, τις δυσχέρειες, τα εμπόδια, ακόμη και τις πραγματικές ταλαιπωρίες, θα τις αντιμετώπιζαν με χαρά. Επιπλέον, αν υπάκουαν στις εντολές Του, καμία αρρώστια δεν θα τους επηρέαζε επειδή τούς είχε πει: «Εγώ είμαι ο Κύριος ο θεραπεύων σε».

Μετά από αυτή τη σίγουρη υπόσχεση του Θεού, ήταν απαράδεκτο να προβλέπουν ότι αυτοί και οι απόγονοί τους θα πέθαιναν από την πείνα. Στην Αίγυπτο είχαν υποφέρει πολύ από το φόρτο της εργασίας. Τα παιδιά τους θανατώνονταν και ο Κύριος απαντώντας στις γεράτες αγωνία προσευχές τους, τούς είχε ευσπλαχνικά λυτρώσει. Είχε υποσχεθεί ότι θα ήταν ο Θεός τους, αυτοί θα ήταν ο λαός Του και θα τους οδηγούσε σε μία μεγάλη εύφορη γη.

Οι Ισραηλίτες όμως λιγοψυχούσαν σε κάθε εμπόδιο που συναντούσαν στο δρόμο τους για τη χώρα εκείνη. Όταν ήταν σκλάβοι στην Αίγυπτο υπέμειναν πολλές δυσκολίες, όμως βρισκόμενοι στην υπηρεσία του Θεού δεν ήταν διατεθειμένοι να ανεχτούν οποιαδήποτε ταλαιπωρία. Κάθε φορά που έρχονταν αντιμέτωποι με κάποια δυσκολία αφήνονταν σε αποκαρδιωτικές αμφιβολίες και βυθίζονταν στην απογοήτευση. Στρεφόμενοι εναντίον του Μωυσή, επέρριπταν σ' αυτόν την ευθύνη για όλες τους τις δυσκολίες και εξέφραζαν την επιθυμία τους να μην είχαν φύγει ποτέ από την Αίγυπτο, στην οποία δεν είχαν στερηθεί ποτέ το κρέας και το ψωμί.

'Ένα Διδαγμα για την Εποχή μας

Πολλοί, βλέποντας τους Ισραηλίτες του παρελθόντος, απορούν με την απιστία και τους γογγυσμούς τους και νομίζουν ότι αυτοί δεν θα συμπεριφέρονταν με αχαριστία. Όταν όμως η πίστη τους δοκι-

Οι Πορείες του Λαού Ισραήλ

μάζεται, έστω και με μικρές δυσκολίες, δεν δείχνουν περισσότερη εμπιστοσύνη και υπομονή από ό,τι ο αρχαίος Ισραήλ. Δεν ξέρουν καλά τον εαυτό τους.

Παρόλο ότι οι παρούσες ανάγκες τους αναπληρώνονται, πολλοί δεν θέλουν να εμπιστευτούν στον Θεό το μέλλον τους και ζουν σε μία διαρκή αγωνία με το φόβο ότι θα τους βρει η φτώχεια και τα παιδιά τους θα υποφέρουν. Όταν παρουσιάζονται δυσκολίες, όταν η πίστη και η αγάπη τους για τον Θεό δοκιμάζονται, οπισθοχωρούν μπροστά στη δοκιμασία και παραπονούνται για τη μέθοδο με την οποία ο Θεός διάλεξε να τους εξαγνίσει. Αποδεικνύεται ότι η αγάπη τους δεν είναι αγνή και τέλεια να υπομείνει τα πάντα.

Η πίστη του λαού του Θεού πρέπει να είναι ισχυρή, δραστήρια και ανθεκτική – ελπιζομένων πεποιθηση. Τότε τα λόγια τους θα είναι: «Ευλόγει η ψυχή μου τον Κύριον και πάντα τα εντός μου, ευλογείτε το άγιον όνομα αυτού».

Πολλοί θεωρούν την αυταπάρνηση πραγματική δυσκολία. Υποθάλπουν διεστραμμένες ορέξεις. Η ανάγκη για περιορισμό των βλαβερών αυτών επιθυμιών θα μπορούσε να κάνει αυτούς που είναι κατ' όνομα Χριστιανοί να επιστρέψουν στην παλιά αμαρτωλή τους ζωή. Μία απλή δίαιτα δεν θα μπορούσε ποτέ να οδηγήσει στο θάνατο από ασιτία, αλλά δυστυχώς κάπως έτσι αισθάνονται. Φτάνουν στο σημείο να συμπεριφέρονται όπως οι Ισραηλίτες. Θα προτιμούσαν τη σκλαβιά, τα αρρωστημένα σώματα, ακόμη και το θάνατο, παρά να στερηθούν τα καζάνια του κρέατος. Η υπόσχεση όμως που έχει δοθεί στο πιστό υπόλοιπο των καιρό της θλίψης, είναι ότι τα μόνα που δεν θα λείψουν θα είναι το ψωμί και το νερό.

To Μάννα

«Και αφού το στρώμα της δρόσου ανέβη, ίδού, επί το πρόσωπον της ερήμου ήτο λεπτόν τι στρογγύλον, λεπτόν ως πάχνη επί της γης. Και ότε είδον οι υιοί Ισραήλ, είπον προς αλλήλους, Τί είναι τούτο; διότι δεν ήξευρον τι ήτο. Και ο Μωυσής είπε προς αυτούς, Ούτος είναι ο ἄρτος, τον οποίον ο Κύριος σας δίδει δια να φάγητε, ούτος είναι ο λόγος τον οποίον προσέταξεν ο Κύριος, Συνάξατε εξ αυτού ἔκαστος ὃσον χρειάζεται δια να φάγη, εν γομόρ κατά κεφαλήν, κατά τον αριθμόν των ψυχών σας, λάβετε ἔκαστος δια τους ομοσκήνους αυτού.»

Οι Πορείες του Λαού Ισραήλ

«Και ἔκαμον ούτως οι υἱοὶ Ισραὴλ, καὶ συνήγαγον ἀλλος πολὺ καὶ ἄλλος ολίγον. Καὶ ὅτε εμέτρησαν με τὸ γομόρ, ὃστις εἶχε συνάξει πολὺ, δὲν ελάμβανε πλειότερον, καὶ ὃστις εἶχε συνάξει ολίγον, δὲν ελάμβανεν ολιγώτερον, ἐκαστος ελάμβανεν ὃσον εχρειάζετο εἰς αυτὸν διὰ τροφήν. Εἶπε δε προς αυτούς ο Μωυσῆς, ΑἽς μη αφίνη εξ αυτού μηδείς υπόλοιπον ἔως πρωΐ. Πλὴν δὲν υπήκουσαν εἰς τὸν Μωυσῆν, αλλὰ αφήκαν τινές υπόλοιπον εξ αυτού ἔως πρωΐ, καὶ εγένησε σκώληκας, καὶ εβρώμησε, καὶ εθυμώθη εναντίον αυτών ο Μωυσῆς. Καὶ συνήγον αὐτὸν καθ' εκάστην πρωίαν, ἐκαστος ὃσον εχρειάζετο διὰ τροφήν αυτού, καὶ ὅτε ο ἥλιος εθέρμαινε, διελύετο.

Την δε ἔκτην ημέραν συνήγαγον τροφήν διπλασίαν, δύο γομόρ δι' ἑνα, καὶ ἡλθον πάντες οι ἀρχοντες τῆς συναγωγῆς, καὶ ανήγγειλαν τούτο προς τὸν Μωυσῆν. Ο δε εἶπε προς αυτούς, Τούτο εἶναι τὸ οποίον είπε Κύριος, Αὔριον εἶναι Σάββατον, ανάπαυσις αγία εἰς τὸν Κύριον, ψήσατε ὁ,τι ἔχετε να ψήσητε, καὶ βράσατε ὁ,τι ἔχετε να βράσητε, καὶ παν τὸ περισσεύον εναποταμιεύσατε εἰς εαυτούς διὰ να φυλάπτητε ἔως πρωΐ. Καὶ εναπεταμίευσαν αὐτὸν ἔως πρωΐ, καθὼς προσέταξεν ο Μωυσῆς, καὶ δὲν εβρώμησεν, οὐδὲ ἔγεινε σκώληξ εν αυτῷ. Καὶ εἶπεν ο Μωυσῆς, Φάγετε αὐτὸν σήμερον, διότι σήμερον εἶναι σάββατον εἰς τὸν Κύριον, σήμερον δὲν θέλετε ευρεῖ αὐτὸν εν τῇ πεδιάδι. Εξ ημέρας θέλετε συνάγει αὐτόν, εν τῇ εβδόμῃ ὡμῶς ημέρα, τῷ σαββάτῳ, εν ταύτῃ δὲν θέλει ευρίσκεσθαι» ('Εξοδ. ις' 17-26).

Ο Θεός δὲν είναι λιγότερο ακριβολόγος σήμερα για την τήρηση του Σαββάτου από ὁ,τι ἡταν τότε, ὅταν ἔδωσε τις ιδιαίτερες αυτές οδηγίες. Ζήτησε από το λαό Του να ψήσει ὁ,τι εἶχε να ψήσει και να βράσει ὁ,τι ἐπρεπε να βράσει την ἔκτη ημέρα, την Παρασκευή, για να ξεκουραστεί το Σάββατο.

Ο Θεός ἔδειξε μεγάλη φροντίδα και αγάπη για το λαό Του στέλνοντας ψωμί από τον ουρανό. Ο ἀνθρωπος ἔφαγε «τροφή των αγγέλων», που σημαίνει, τροφή ετοιμασμένη γι' αυτούς από αγγέλους. Το τριπλό θαύμα του μάννα - διπλή ποσότητα ἐπεφτε την ἔκτη ημέρα και καθόλου την ἐβδόμη, η απαιτούμενη για το Σάββατο ποσότητα διατηρούταν νόστιμη ενώ αν για οποιαδήποτε ἀλλη μέρα φυλαγόταν λίγη ποσότητα γινόταν ακατάλληλη να χρησιμοποιηθεί - απέβλεπε να δειξει με εντυπωσιακό τρόπο, την ιερότητα του Σαββάτου.

Οι Ισραηλίτες ὅταν προμηθεύτηκαν ἀφθονη τροφή, ντράπηκαν για την απιστία και τους γογγυσμούς τους και υποσχέθηκαν στο εξής να εμπιστεύονται τον Θεό. Σύντομα ὡμῶς λησμόνησαν την υπόσχεσή τους και στην πρώτη δοκιμασία της πίστης τους απέτυχαν.

Νερό από το Βράχο

Περπάτησαν από την έρημο Σιν και στρατοπέδεψαν στο Ραφιδείν όπου δεν υπήρχε νερό να πιει ο λαός. «Και ελοιδόρει ο λαός κατά του Μωυσέως, λέγοντες, Δος εις ημάς ύδωρ δια να πίωμεν. Και είπε προς αυτούς ο Μωυσής, Δια τί λοιδορείτε κατ' εμού; Δια τί πειράζετε τον Κύριον; Και εδίψησεν ο λαός εκεί δια ύδωρ και εγόγγυζεν ο λαός κατά του Μωυσέως λέγοντες, Δια τί τούτο; Ανεβίβασας ημάς εξ Αιγύπτου, δια να θανατώσης ημάς, και τα τέκνα ημών, και τα κτήνη ημών με την δίψαν; Και εβόήσεν ο Μωυσής προς τον Κύριον, λέγων, Τι να κάμω εις τούτον τον λαόν; Ολίγον λείπει να με λιθοβολήσωσι.»

«Και είπε Κύριος προς τον Μωυσήν, Διάβηθι ἐμπροσθεν του λαού, και λάβε μετά σεαυτού εκ των πρεσβυτέρων του Ισραήλ, και την ράβδον σου, με την οποίαν εκτύπησας τον ποταμόν, λάβε εν τη χειρί σου, και ύπαγε. Ιδού, εγώ θέλω σταθή εκεί ἐμπροσθέν σου επί της πέτρας εν Χωρήβ, και θέλεις κτυπήσει την πέτραν, και θέλει εξέλθει ύδωρ εξ αυτής δια να πίη ο λαός. Και ἔκαμεν ούτως ο Μωυσής ενώπιον των πρεσβυτέρων του Ισραήλ. Και εκάλεσε το όνομα του τόπου Μασσά, και Μεριβά, δια την λοιδορίαν των ιιών Ισραήλ, και διότι επείρασαν τον Κύριον λέγοντες, Είναι ο Κύριος μεταξύ ημών ἡ ουχί;» (Ἐξοδ. Ιζ' 2-7)

Ο Θεός διέταξε το λαό Ισραήλ να κατασκηνώσει στο άνυδρο εκείνο μέρος, για να τον δοκιμάσει και να δει αν θα απέβλεπε σ' Αυτόν στην ταλαιπωρία του ἡ αν θα γκρίνιαζε, όπως έκανε παλαιότερα. Οι Ισραηλίτες, αναλογιζόμενοι όσα ο Θεός είχε κάνει γι' αυτούς κατά τη θαυμαστή απελευθέρωσή τους, θα ἐπρεπε να Του είχαν δείξει εμπιστοσύνη στη θλίψη τους με τη βεβαιότητα ότι δεν θα τους ἀφήνε να πεθάνουν από δίψα. Αντί όμως ταπεινά να παρακαλέσουν τον Κύριο να τους βοηθήσει στην ανάγκη τους, γόγγυζαν εναντίον του Μωυσή και απαιτούσαν αυτός να τους δώσει νερό.

Ο Θεός αλλεπάλληλα είχε εκδηλώσει με θαυμάσιο τρόπο τη δύναμή Του για να τους κάνει να καταλάβουν ότι όλες οι ευεργεσίες που λάβαιναν προέρχονταν από Αυτόν. Θα έδινε τις ευλογίες ἡ θα τις απέσυρε σύμφωνα με το θέλημά Του. Μερικές φορές οι Ισραηλί-

Οι Πορείες του Λαού Ισραήλ

τες αποκτούσαν πλήρη συναίσθηση της εξάρτησής τους και ταπεινώνονταν μπροστά στον Θεό. Ὄταν όμως βρίσκονταν σε ανάγκη, πεινασμένοι ή διψασμένοι, κατηγορούσαν για τη δυστυχία τους τον Μωυσή, σαν να είχαν αφήσει την Αίγυπτο για να του κάνουν το χατίρι. Ο Μωυσής θλιβόταν με τα σκληρά τους λόγια. Ρώτησε τον Κύριο τι έπρεπε να κάνει επειδή ο λαός ἤταν ἔτοιμος να τον λιθοβολήσει, και Εκείνος τον πρόσταξε να χτυπήσει το βράχο με τη ράβδο του Θεού. Ο στύλος της δόξας Του στάθηκε ακριβώς μπροστά στο βράχο. «Διέσχισε πέτρας εν τη ερήμῳ, και επότισεν αυτούς ως εκ μεγάλων αβύσσων και εξήγαγε ρύακας εκ της πέτρας, και κατεβίβασεν ὑδατα ως ποταμούς» (Ψαλμ. πη' 15,16).

Ο Μωυσής χτύπησε το βράχο, αλλά ἤταν ο Χριστός που ἐστεκε στο πλάι του και ἔκανε το νερό να τρέξει από τη σκληρή πέτρα. Ο λαός είχε πειράξει τον Κύριο λέγοντας: «Αν ο Θεός μας ἐφερε εδώ πέρα, τότε γιατί δεν μας δίνει νερό και ψωμί;» Αυτό το αὐ ἔδειχνε εγκληματική απιστία και ο Μωυσής φοβήθηκε ότι η τιμωρία του Θεού θα ἐπεφτει επάνω τους. Ο Κύριος δοκίμασε την πίστη των Ισραηλιτών, αλλά αυτοί απέτυχαν στη δοκιμασία. Συνεχώς παραπονούνταν για τροφή και νερό και διαμαρτύρονταν εναντίον του Μωυσή. Εξαιτίας της απιστίας τους, ο Θεός επέτρεψε να τους πολεμήσουν οι εχθροί τους με σκοπό να τους δείξει για μία ακόμη φορά από πού προερχόταν η δύναμή τους.

Απολυτρωμένοι από τον Αμαλήκ

«Τότε ἤλθεν ο Αμαλήκ, και επολέμησε με τον Ισραήλ εν Ραφιδείν. Και είπεν ο Μωυσής προς τον Ιησούν, Ἐκλεξον εις ημάς ἄνδρας, και εξελθών, πολέμησον με τον Αμαλήκ. Αύριον εγώ θέλω σταθή επί της κορυφής του βουνού, κρατών εν τη χειρί μου την ράβδον του Θεού. Και ἔκαμεν ο Ιησούς καθώς είπε προς αυτόν ο Μωυσής, και επολέμησε με τον Αμαλήκ. Ο δε Μωυσής, Ααρών, και Ωρ ανέβησαν επί την κορυφήν του βουνού. Και οπότε ο Μωυσής ὑψώνε την χείρα αυτού, ενίκα ο Ισραήλ, οπότε δε κατεβίβαζε την χείρα αυτού ενίκα ο Αμαλήκ. Αι χείρες δε του Μωυσέως ἤσαν βεβαρημέναι, ὅθεν λαβόντες λίθον, ἐθεσαν υποκάτω αυτού, και εκάθισεν επ' αυτού, ο δε Ααρών και Ωρ εις εκ του ενός μέρους, και εις εκ του ἀλλού, υπεστήριζον τας χείρας αυτού και αι χείρες αυτού ἐμενον εστηριγμέναι μέχρι δύσεως ηλίου» (Ἐξοδ. Ιζ' 8-12).

Οι Πορείες του Λαού Ισραήλ

Ο Μωυσής, με τα χέρια υψωμένα προς τον ουρανό και κρατώντας τη ράβδο του Θεού στο δεξί του χέρι, ικέτευε για θεϊκή βοήθεια. Καθώς η μάχη συνέχιζε, έγινε αισθητό ότι όσο διάστημα τα χέρια του ήταν υψωμένα, νικούσε ο Ισραήλ, ενώ όταν τα κατέβαζε νικούσε ο εχθρός.

Η στάση του Μωυσή με τα χέρια στραμμένα στον Θεό, σκοπό είχε να διδάξει τους Ισραηλίτες ότι όσο στήριζαν την εμπιστοσύνη τους στη δύναμη του Θεού και δόξαζαν το όνομά Του, Εκείνος θα πολεμούσε γι' αυτούς και θα υπέτασσε τους εχθρούς τους. Αν όμως διέκοπταν το δεσμό μαζί Του και βασίζονταν στη δική τους δύναμη, θα εξασθένιζαν περισσότερο από εκείνους που δεν γνώριζαν τον Θεό και οι εχθροί τους θα υπερίσχυαν. «Τότε κατέστρεψεν ο Ιησούς τον Αμαλήκ, και τον λαόν αυτού εν στόματι μαχαίρας.»

«Και είπε Κύριος προς τον Μωυσήν, Γράψον τούτο εν βιβλίῳ προς μνημόσυνον, και παράδος εις τα ώτα του Ιησού, ότι θέλω εξαλείψει εξάπαντος την μνήμην του Αμαλήκ εκ της υπό τον ουρανόν. Και ωκοδόμησεν εκεί ο Μωυσής θυσιαστήριον, και εκάλεσε το όνομα αυτού Ιεοβά Νισσί και είπεν, Επειδή χειρ υψώθη κατά του θρόνου του Κυρίου, θέλει είσθαι πόλεμος του Κυρίου προς τον Αμαλήκ από γενεάς εις γενεάν» (Εξοδ. Ιζ' 14, 15). Αν οι Ισραηλίτες δεν είχαν διαμαρτυρηθεί κατά του Κυρίου, ο Θεός δεν θα επέτρεπε να τους πολεμήσουν οι εχθροί τους.

Η Επίσκεψη του Ιοθόρ

Πριν φύγει από την Αίγυπτο, ο Μωυσής είχε στείλει τη γυναικά του και τα παιδιά του στον πεθερό του. Όταν ο Ιοθόρ ακούσει για τη θαυμάσια απολύτρωση των Ισραηλιτών από τη χώρα εκείνη, επισκέφτηκε τον Μωυσή στην έρημο φέρνοντας μαζί του τη γυναικά και τα παιδιά του. «Και εξήλθεν ο Μωυσής εις συνάντησιν του πενθερού αυτού, και προσεκύνησεν αυτόν, και εφίλησεν αυτόν και ηρώτησεν ο εις τον ἄλλον περὶ τῆς υγείας αυτών, και εισήλθον εις την σκηνὴν. Και διηγήθη ο Μωυσής προς τον πενθερόν αυτού πάντα όσα ο Κύριος ἔκαμεν εις τον Φαραώ και εις τους Αιγυπτίους υπέρ του Ισραήλ, πάντας τους μόχθους οίτινες συνέβησαν εις αυτούς καθ' οδὸν, και ηλευθέρωσεν αυτούς ο Κύριος.

Υπερεχάρη δε ο Ιοθόρ δια πάντα τα αγαθά όσα ο Κύριος ἔκαμεν εις τον Ισραήλ, τον οποίον ηλευθέρωσεν εκ χειρός των Αιγυπτίων.

Και είπεν ο Ιοθόρ, Ευλογητός Κύριος όστις σας ηλευθέρωσεν εκ χειρός των Αιγυπτίων, και εκ χειρός του Φαραώ, όστις ηλευθέρωσε τον λαόν υποκάτωθεν της χειρός των Αιγυπτίων. Τώρα γνωρίζω, ότι ο Κύριος είναι μέγας υπέρ πάντας τους θεούς, διότι εις το πράγμα, εις το οποίον υπερηφανεύθησαν, εστάθη ανώτερος αυτών. 'Ελαβεν ἐπειτα ο Ιοθόρ, ο πενθερός του Μωυσέως, ολοκαυτώματα και θυσίας δια να προσφέρῃ εις τον Θεόν, και ἤλθεν ο Ααρών, και πάντες οι πρεσβύτεροι του Ισραήλ, να φάγωσιν ἀρτον μετά του πενθερού του Μωυσέως, ἐμπροσθεν του Θεού» ('Εξοδ. ιη' 7-12).

Το παρατηρητικό μάτι του Ιοθόρ σύντομα διαπίστωσε τις βαριές ευθύνες που είχε επιφορτιστεί ο Μωυσής. Ο λαός ἔφερνε σ' αυτὸν όλα τα δύσκολα ζητήματα και εκείνος τους συμβούλευε βασιζόμενος στα διατάγματα και στο νόμο του Θεού. Ο Ιοθόρ είπε στον Μωυσή: «Ἄκουσον λοιπὸν την φωνὴν μου, θέλω σε συμβουλεύσει και ο Θεός θέλει εἰσθαι μετά σου. Συ μεν ἐσο ενώπιον του Θεού υπέρ του λαού, δια να αναφέρης τας υποθέσεις προς τον Θεόν. Και δίδασκε αυτούς τα προστάγματα και τους νόμους, και δείκνυε προς αυτούς την οδόν εις την οποίαν πρέπει να περιπατώσι, και τα ἔργα τα οποία πρέπει να πράττωσι. Πλην ἐκλεξον εκ παντός του λαού ἀνδρας αξίους, φοβουμένους τον Θεόν, ἀνδρας φιλαλήθεις, μισούντας την φιλαργυρίαν. Και κατάστησον αυτούς επ' αυτών, χιλιάρχους, εκατοντάρχους, πεντηκοντάρχους, και δεκάρχους. Και ας κρίνωσι τον λαόν πάντοτε, και πάσαν μεν μεγάλην υπόθεσιν, ας αναφέρωσι προς σε, πάσαν δε μικράν υπόθεσιν, ας κρίνωσιν αυτοὶ. Ούτω θέλεις ανακουφισθή, και θέλουσι βαστάζει το βάρος μετά σου. Εάν κάμης τούτο το πράγμα, και ο Θεός σε προστάζῃ ούτω, τότε θέλεις δυνηθῆ να ανθέξῃς, και προσέτι πας ο λαός ούτος θέλει φθάσει εις τον τόπον αυτού εν ειρήνη» ('Εξοδ. ιη' 19-23)

«Και ἤκουσεν ο Μωυσής την φωνὴν του πενθερού αυτού, και ἔκαμε πάντα ὄσα είπε. Και ἐκλεξεν ο Μωυσής εκ παντός του Ισραήλ ἀνδρας αξίους, και κατέστησεν αυτούς αρχηγούς επὶ του λαού, χιλιάρχους, εκατοντάρχους, πεντηκοντάρχους και δεκάρχους και ἔκρινον τον λαόν εν παντὶ καιρῷ. Τας μεν υποθέσεις τας δυσκόλους ανέφερον προς τον Μωυσήν, πάσαν δε μικράν υπόθεσιν ἔκρινον αυτοὶ. 'Επειτα προέπεμψεν ο Μωυσής τον πενθερόν αυτού, και απήλθεν εις την γην αυτού» ('Εξοδ. ιη' 24-27).

Ο Μωυσής ἀκούσε τις συμβουλές του πεθερού του. Το γεγονός ότι ο Θεός τον είχε τιμήσει πολὺ και είχε κάνει θαύματα χρησιμοποιώντας τον δεν σήμαινε ότι ο ίδιος δεν χρειαζόταν καθοδήγηση. Α-

Οι Πορείες του Λαού Ισραήλ

κολούθησε με χαρά το σχέδιο του Ιοθόρ, θεωρώντας ότι αυτό αποτελούσε μία συνετή λύση στο πρόβλημα που αντιμετώπιζε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασιζεται στο βιβλίο 'Έξοδος, κεφ. ιθ', κ')

Οταν οι Ισραηλίτες ἐφυγαν από το Ραφιδείν, ἐφτασαν «εις την ἔρημον Σινά, και εστρατοπέδευσαν εν τη ερήμῳ και εκεὶ κατεσκήνωσεν ο Ισραὴλ απέναντι του ὄρους. Ο δε Μωυσῆς ανέβη προς τὸν Θεόν και εκάλεσεν αυτὸν ο Κύριος εκ του ὄρους λέγων, Ούτω θέλεις ειπεὶ προς τὸν οἰκὸν Ιακὼβ, και αναγγείλει προς τους υἱούς Ισραὴλ. Σεις εἰδετε ὅσα ἔκαμα εις τους Αιγυπτίους, και σας εσήκωσα ως επὶ πτερύγων αετού, και σας ἔφερα προς εμαυτόν. Τώρα λοιπόν, εάν τωόντι υπακούσητε εις την φωνὴν μου, και φυλάξητε την διαθήκην μου, θέλετε είσθαι εις εμέ ο εκλεκτός από πάντων των λαών, διότι ιδικὴ μου είναι πάσα η γη. Και σεις θέλετε είσθαι εις εμέ βασιλείουν ιεράτευμα, και έθνος ἀγιον. Ούτοι είναι οι λόγοι τους οποίους θέλεις ειπεὶ προς τους υἱούς Ισραὴλ. Και ἡλθεν ο Μωυσῆς, και εκάλεσε τους πρεσβυτέρους του λαού, και ἔθεσεν ἐμπροσθεν αυτών πάντας εκείνους τους λόγους, τους οποίους προσέταξεν εις αυτὸν ο Κύριος. Και απεκρίθη ομοφώνως πας ο λαός λέγων, Πάντα ὅσα είπεν ο Κύριος, θέλομεν πράξει. Και ανέφερεν ο Μωυσῆς προς τὸν Κύριον τους λόγους του λαού» (Έξοδ. ιθ' 2-8)

Οι Ισραηλίτες σύναψαν μία επίσημη διαθήκη με τὸν Θεό και Τὸν αποδέχτηκαν ως κυβερνήτη τους γενόμενοι υπήκοοι της θεϊκῆς εξουσίας Του. «Και είπε Κύριος προς τὸν Μωυσῆν, Ιδού, εγὼ ἔρχομαι προς σε εν νεφέλῃ πυκνῇ, διὰ να ακούσῃ ο λαός ὅταν λαλήσω προς σε, και ἔτι να πιστεύῃ εις σε πάντοτε» (εδ. 9). Κάθε φορά που οι Εβραίοι συναντούσαν δυσκολίες στο δρόμο τους, είχαν την τάση να γογγύζουν εναντίον του Μωυσή και του Ααρὼν και να τους κατηγορούν ότι εκείνοι τους είχαν βγάλει από την Αίγυπτο με σκοπό να τους εξολοθρέψουν. Ο Θεός ἡθελε να τιμήσει στα μάτια τους τὸν Μωυσῆν ὡστε να τον εμπιστεύονται, να ακούν τις οδηγίες του και να

Ο Νόμος του Θεού

γνωρίσουν ότι το Πνεύμα Του ήταν εκείνο που τον καθοδηγούσε.

Προετοιμασία για να Πλησιάσουν τον Θεό

Όλος ο λαός ἐπρεπε να κάνει μεγάλη προετοιμασία για να παρουσιαστεί μπροστά στον Θεό, ώστε να μπορέσει να ακούσει το νόμο να προφέρεται από τον ίδιο. «Και είπε Κύριος προς τον Μωυσήν, Ὑπαγε προς τον λαόν, και αγίασον αυτούς σήμερον και αύριον, και ας πλύνωσι τα ιμάτια αυτών και ας ἡναι ἔτοιμοι εις την ημέραν την τρίτην, διότι εν τη ημέρᾳ τη τρίτη θέλει καταβή ο Κύριος επί το ὄρος Σινά, ενώπιον παντός του λαού» (Ἐξοδ. ιθ' 10).

Ζητήθηκε από το λαό η καθαριότητα των ρούχων και η αποχή από κάθε κοσμική εργασία, με μοναδικό καθήκον την καθιέρωσή τους στον Θεό. Ο Κύριος δεν είναι λιγότερο απαιτητικός σήμερα από ό,τι ήταν τότε. Είναι Θεός τάξης και απαιτεί από το λαό Του να εφαρμόζει λεπτομερώς τις συνήθειες καθαριότητας. Αυτοί που λατρεύουν τον Θεό με βρώμικα ρούχα και πρόσωπα εκδηλώνουν ἐλλειψη σεβασμού προς Αυτόν, προσβάλλοντας τον Πλάστη τους. Ο Δημιουργός του ουρανού και της γης ἔδωσε τόσο μεγάλη σημασία στην καθαριότητα ώστε είπε: «Ἄς πλύνωσι τα ιμάτια αυτών».

«Και θέλεις βάλει εις τον λαὸν ὄρια κυκλόθεν, λέγων, Προσέχετε εις εαυτούς μη αναβήτε εις το ὄρος, ἢ εγγίσητε εις τα ἀκρα αυτού. Ὁστις εγγίσῃ το ὄρος, θέλει εξάπαντος θανατωθή. Δεν θέλει εγγίσει εις αυτὸν χειρ, διότι με λίθους θέλει λιθοβιληθή, ἢ με βέλη θέλει κατατοξευθή, είτε ζώον είναι, είτε ἀνθρωπος, δεν θέλει ζήσει. Ὅταν η σάλπιγξ ηχήσῃ, τότε θέλουσιν αναβή επί το ὄρος» (Ἐξοδ. ιθ' 12). Η εντολή αυτή απέβλεπε στο να εντυπώσει στις σκέψεις του απειθάρχητου λαού μία βαθιά ευλάβεια για το νομοθέτη Θεό.

Η Μεγαλόπρεπη Εμφάνιση του Θεού

«Και εν τη ημέρᾳ τη τρίτη, το πρωί, ἐγειναν βρονταὶ και αστραπαὶ, και νεφέλη πυκνὴ ἥτο επί του ὄρους, και φωνὴ σάλπιγγος δυνατή σφόδρα και ἐτρεμε πας ο λαός ο εν τω στρατοπέδω» (Ἐξοδ. ιθ' 16). Η αγγελική στρατιά που συνόδευε τη θεϊκή Μεγαλειότητα, καλούσε το λαό με ἐναν ἥχο που ἐμοιαζε με σάλπιγγα και που ολοένα δυνάμωνε ἑώς ὅτου ὅλη η γη ἀρχισε να τρέμει.

«Τότε εξήγαγεν ο Μωυσής τον λαὸν εκ του στρατοπέδου, εις την συνάντησιν του Θεού και εστάθησαν υπό το ὄρος. Το δε ὄρος Σινά

ήτο όλον καπνός, διότι κατέβη ο Κύριος εν πυρί επ' αυτό, ανέβαινε δε ο καπνός αυτού ως καπνός καρίνου, και όλον το όρος εσείετο σφόδρα» ('Εξοδ. ιθ' 17, 18). Η μεγαλειότητα του Θεού κατέβαινε με μία ένδοξη συνοδεία αγγέλων που έμοιαζε με πύρινες φλόγες.

«Και ὅτε η φωνὴ τῆς σάλπιγγος προέβαινεν αυξανομένη σφόδρα, ο Μωυσῆς ελάλει, και ο Θεός απεκρίνετο προς αυτὸν μετά φωνῆς. Και κατέβη ο Κύριος επὶ τὸ ὄρος Σινά, επὶ τὴν κορυφὴν του ὄρους και εκάλεσεν ο Κύριος τὸν Μωυσῆν επὶ τὴν κορυφὴν του ὄρους, και ανέβη ο Μωυσῆς. Και εἶπε Κύριος προς τὸν Μωυσῆν, Καταβάς, διαμαρτυρήθητι προς τὸν λαόν, μήποτε υπερβώσι τὰ ὄρια, και αναβώσι προς τὸν Κύριον διὰ να περιεργασθώσι, και πέσωσι πολλοὶ εξ αὐτῶν και οἱ ιερεῖς δε οἱ πλησιάζοντες προς τὸν Κύριον, αἳς αγιασθώσι, διὰ να μη εξορμήσῃ ο Κύριος επ' αὐτούς» ('Εξοδ. ιθ' 19-22).

Στο Σινά ο Θεός πρόφερε με επιβλητική μεγαλοπρέπεια το νόμο Του για να πιστέψει ο λαός. Η υπαγόρευση των Δέκα Εντολών έγινε με μεγαλειώδεις επιδείξεις της κυριαρχίας Του, ώστε να γνωρίσει ο λαός ότι Αυτός είναι ο μόνος αληθινός και ζωντανός Θεός. Δεν επιτράπηκε στον Μωυσή να μπει μέσα στο σύννεφο της δόξας, παρά μόνο να πλησιάσει και να εισχωρήσει στο πυκνό σκοτάδι που το περιέβαλλε. Ο ηγέτης στεκόταν ανάμεσα στο λαό και στον Κύριο.

Η Διακήρυξη του Νόμου του Θεού

Αφού ο Θεός έδειξε στο λαό τρομερά δείγματα της δύναμής Του, τούς είπε ποιος ήταν: «Ἐγὼ είμαι Κύριος ο Θεός σου, ο εξαγαγών σε εκ γης Αιγύπτου, εξ οίκου δουλείας». Ο ίδιος Θεός που φανέρωσε τη δύναμή Του στους Αιγύπτιους, άρχισε να ανακοινώνει το νόμο Του:

«ΜΗ ἔχης ἄλλους θεούς πλην εμού.

ΜΗ κάμης εις σεαυτὸν εἰδωλον, μηδὲ ὅμοιώμα τινός, ὅσα είναι εν τω ουρανῷ ἀνώ, ἡ ὁσα εν τη γη κάτω, ἡ ὁσα εν τοις ὑδασιν υποκάτω της γης. Μη προσκυνήσης αυτά, μηδὲ λατρεύσης αυτά, διότι Εγώ Κύριος ο Θεός σου είμαι Θεός ζηλότυπος, ανταποδίδων τας αμαρτίας των πατέρων επὶ τα τέκνα, ἐώς τρίτης και τετάρτης γενεάς των μισούντων με και κάμνων ἐλεος εις χιλιάδας γενεών των αγαπώντων με και φυλαττόντων τα προστάγματά μου.

ΜΗ λάβης το ὄνομα Κυρίου του Θεού σου επὶ ματαίῳ, διότι δεν θέλει αιθωώσει ο Κύριος τὸν λαμβάνοντα επὶ ματαίῳ τὸ ὄνομα αυ-

Ο Νόμος του Θεού

τού.

ΕΝΘΥΜΟΥ την ημέραν του Σαββάτου, δια να αγιάζης αυτήν, εξ ημέρας εργάζου, και κάμνε πάντα τα έργα σου, η ημέρα όμως η εβδόμη είναι Σάββατον Κυρίου του Θεού σου. Μη κάμης εν ταύτη ουδέν έργον, μήτε συ, μήτε ο υιός σου, μήτε η θυγάτηρ σου, μήτε ο δούλος σου, μήτε η δούλη σου, μήτε το κτήνος σου, μήτε ο ξένος σου, ο εντός των πυλών σου. Διότι εις εξ ημέρας εποίησεν ο Κύριος τον ουρανὸν και την γην, την θάλασσαν, και πάντα τα εν αυτοῖς, εν δε τη ημέρᾳ τη εβδόμη κατέπαισε. Δια τούτο ευλόγησε Κύριος την ημέραν του Σαββάτου, και ηγίασεν αυτήν.

TIMA τον πατέρα σου και την μητέρα σου, δια να γείνης μακροχρόνιος επι της γης, την οποίαν σοι δίδει Κύριος ο Θεός σου.

ΜΗ φονεύσῃς.

ΜΗ μοιχεύσῃς.

ΜΗ κλέψης.

ΜΗ ψευδομαρτυρήσῃς κατά του πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδή.

ΜΗ επιθυμήσῃς την οικίαν του πλησίον σου, μη επιθυμήσῃς την γυναίκα του πλησίον σου, μηδέ τον δούλον αυτού, μηδέ την δούλην αυτού, μηδέ τον βουν αυτού, μηδέ τον όνον αυτού, μηδέ παν ό,τι είναι του πλησίον σου.»

Η πρώτη και η δεύτερη εντολή που πρόφερε ο Κύριος, είναι διατάξεις κατά του παγανισμού. Η ειδωλολατρία θα μπορούσε να οδηγήσει τους ανθρώπους σε μεγαλύτερα βάθη αμαρτίας - στην προσφορά ανθρώπινων θυσιών. Ο Θεός ήθελε να διαφυλάξει το λαό Του από την προσέγγιση τέτοιων αποτροπιασμών. Οι τέσσερις πρώτες διατάξεις δόθηκαν προκειμένου να δείξουν στους ανθρώπους το καθήκον τους απέναντι στον Θεό. Η τέταρτη εντολή του Σαββάτου, ένα δώρο προς όφελος των ανθρώπων και ευκαιρία απόδοσης τιμής στον Θεό, είναι ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στον μεγάλο Δημιουργό και τον άνθρωπο. Οι έξι τελευταίες εντολές παρουσιάζουν τα καθήκοντα προς το συνάνθρωπο.

Το Σάββατο επρόκειτο να είναι ένα αιώνιο σημείο ανάμεσα στον Θεό και στο λαό Του με αυτόν τον τρόπο: όλοι οσοι θα αναπαύονταν την έβδομη ημέρα θα έδειχναν με τη ζωή τους ότι ήταν προσκυνητές του ζωντανού Θεού, του Δημιουργού του ουρανού και της γης. Το σημείο αυτό θα υπάρχει για όσο διάστημα ο Θεός θα έχει ένα λαό επάνω στη γη για να Τον υπηρετεί.

«Και πας ο λαός ἐβλεπε τας βροντάς, και τας αστραπάς, και την φωνήν της σάλπιγγος, και το όρος καπνίζον, και ότε ο λαός είδε

ταύτα, εσύρθησαν και εστάθησαν μακρόθεν. Και είπον προς τον Μωυσήν, Συ λάλησον προς ημάς, και θέλομεν ακούσει, και ας μη λαλήσῃ προς ημάς ο Θεός, δια να μη αποθάνωμεν. Και είπεν ο Μωυσής προς τον λαόν, Μη φοβείσθε, διότι ο Θεός ήλθε δια να σας δοκιμάσῃ, και δια να ἡναι ο φόβος αυτού ἐμπροσθεν σας, δια να μη αμαρτάνητε.

Και εστάθη ο λαός μακρόθεν, ο δε Μωυσής επλησίασεν εις την ομίχλην ὅπου ἦτο ο Θεός. Είπε δε Κύριος προς τον Μωυσήν, Ούτως ειπέ προς τους υιούς Ισραήλ. Σεις είδετε ὅτι εκ του ουρανού ελάλησα με σας» ('Εξοδ. κ' 18-22). Η μεγαλόπρεπη παρουσία του Θεού στο Σινά, η αναταραχή που δημιούργησε ο ερχομός Του στη γη, οι τρομερές βροντές και αστραπές που συνόδεψαν την επίσκεψη του Θεού, προκάλεσαν βαθιά εντύπωση στη διάνοια του λαού και σεβασμό για τη μεγαλειότητά Του. Από ένστικτο αποτραβήχτηκαν από την τρομακτική παρουσία του Θεού γνωρίζοντας ὅτι δεν θα μπορούσαν να αντέξουν τη φοβερή Του δόξα.

Ο Κίνδυνος της Ειδωλολατρίας

Για μία ακόμη φορά ο Θεός ἡθελε να διαφυλάξει το λαό Του από την ειδωλολατρία. Τους είπε: «Μη κάμητε θεούς μετ' εμού αργυρούς, μηδὲ κάμητε εις εαυτούς θεούς χρυσούς» ('Εξοδ. κ' 23). Διετρέχαν τον κίνδυνο να μιμηθούν το παράδειγμα των Αιγυπτίων κατασκευάζοντας μορφές που να παριστάνουν τον Θεό.

Ο Κύριος είπε στον Μωυσή: «Ιδού, εγώ αποστέλλω ἀγγελον ἐμπροσθέν σου, δια να σε φυλάττη εν τη οδώ, και να σε φέρη εις τον τόπον τον οποίον προητοίμασα. Φοβού αυτόν, και υπάκουε εις την φωνήν αυτού. Μη παροργίσης αυτόν, διότι δεν θέλει συγχωρήσει τας παραβάσεις σας, επειδή το ὄνομά μου είναι εν αυτώ. Εάν όμως προσέχης να υπακούης εις την φωνήν αυτού, και πράττης πάντα ὄσα λέγω, τότε εγώ θέλω είσθαι εχθρὸς των εχθρών σου, και εναντίος των εναντίων σου. Διότι ο ἀγγελός μου θέλει προπορεύεσθαι ἐμπροσθέν σου, και θέλει σε εισαγάγει εις τους Αμορραίους, και Χετταίους, και Φερεζαίους και Χαναναίους, Ευαίους και Ιεβουσαίους, και θέλω εξολοθρεύσει αυτούς». Ο ἀγγελος που προχωρούσε μπροστά από τον Ισραήλ ἦταν ο Ιησούς Χριστός. «Δεν θέλεις προσκυνήσει τους θεούς αυτών, ουδέ θέλεις λατρεύσει αυτούς, ουδέ θέλεις πράξει κατά τα ἔργα εκείνων, αλλά θέλεις εξολοθρεύσει αυτούς, και θέλεις

Ο Νόμος του Θεού

κατασυντρίψει τα είδωλα αυτών. Και θέλετε λατρεύει Κύριον τον Θεόν σας, και αυτός θέλει ευλογεί τον ἄρτον σου, και το ὄδωρο σου, και θέλω απομακρύνει πάσαν νόσον εκ μέσου σου» (Εξοδ. κγ' 20-25).

Ο Θεός ήθελε να καταλάβουν οι Ισραηλίτες ότι μόνο Εκείνος μπορούσε να αποτελεί το αντικείμενο της λατρείας τους. Όταν θα κατακτούσαν τα γύρω έθνη δεν θα έπρεπε να διατηρήσουν κανένα από τα είδωλα, αλλά ολοκληρωτικά να τα καταστρέψουν. Πολλές από τις ειδωλολατρικές αυτές θεότητες ήταν πολυδάπανα και εξαίσια τεχνουργήματα. Εκείνοι οι οποίοι είχαν παρατηρήσει την τόσο διαδεδομένη ειδωλολατρία στην Αίγυπτο, θα μπορούσαν να μπουν στον πειρασμό να βλέπουν τα ἀψυχα εκείνα αντικείμενα με ένα αισθημα σεβασμού. Ο Κύριος ήθελε να καταλάβει ο λαός Του ότι η ειδωλολατρία ήταν εκείνη η οποία είχε οδηγήσει τα έθνη σε κάθε είδος αχρειότητας. Σκοπός Του ήταν να χρησιμοποιήσει τους Ισραηλίτες για να τιμωρηθούν οι ἀλλοί λαοί και να καταστραφούν οι θεότητές τους.

«Τον φόβον μου θέλω στείλει έμπροσθέν σου, και θέλω καταστρέψει πάντα λαόν επί τον οποίον ἔρχεσαι, και θέλω κάμει πάντας τους εχθρούς σου να στρέψωσι τα νώτα εις σε και θέλω στείλει έμπροσθέν σου σφήκας, και θέλουσιν εκδιώξει τους Ευαίους, τους Χαναναίους και τους Χετταίους απ' ἔμπροσθέν σου. Δεν θέλω εκδιώξει αυτούς απ' ἔμπροσθέν σου εις εν ἑτος, δια να μη γίνη ἐρημος η γη, και πληθυνθώσι τα θηρία του αγρού εναντίον σου. Ολίγον κατ' ολίγον θέλω εκδιώξει αυτούς απ' ἔμπροσθέν σου, εωσού αυξηνθής και κυριεύσης την γην. Και θέλω θέσει τα ὄριά σου από της Ερυθράς θαλάσσης μέχρι της θαλάσσης των Φιλισταίων, και από της ερήμου μέχρι του ποταμού, διότι εις τας χείρας υμών θέλω παραδώσει τους κατοίκους του τόπου, και θέλεις εκδιώξει αυτούς απ' ἔμπροσθέν σου. Δεν θέλεις κάμει μετ' αυτών, ουδέ μετά των θεών αυτών, συνθήκην, δεν θέλουσιν κατοικεί εν τη γη σου, δια να μη σε κάμωσι να αμαρτήσης εις εμέ, διότι, αν λατρεύσῃς τους θεούς αυτών, τούτο θέλει εξάπαντος είσθαι παγίς εις σε» (Εξ. κγ' 27-33). Η εκπλήρωση των υποσχέσεων του Θεού προς τους Ισραηλίτες εξαρτώταν από την υπακοή τους. Αν υπηρετούσαν κατά πάντα τον Κύριο, Αυτός θα έκανε μεγάλα πράγματα γι' αυτούς.

Αφού ο Μωυσής κατέγραψε τις κρίσεις και τις υποσχέσεις βασι-
μένες στην υπακοή, ο Κύριος τού είπε: «Ανάβηθι προς τον Κύριον,
συ και Ααρών, Ναδάβ και Αβιούδ, και εβδομήκοντα εκ των πρεσβυ-

Ο Νόμος του Θεού

τέρων του Ισραήλ, και προσκυνήσατε μακρόθεν, και ο Μωυσής μόνος θέλει πλησιάσει προς τον Κύριον, αυτοί όμως δεν θέλουσι πλησιάσει, ουδέ ο λαός θέλει αναβή μετ' αυτού. Και ἤλθεν ο Μωυσής και διηγήθη προς τον λαόν πάντας τους λόγους του Κυρίου, και πάντα τα δικαιώματα αυτού. Απεκρίθη δε πας ο λαός ομοφώνως, και είπε, Πάντας τους λόγους τους οποίους ελάλησεν ο Κύριος, θέλομεν κάμει» (Εξ. κδ' 1-3).

Σε αντίθεση με τις Δέκα Εντολές οι οποίες γράφτηκαν από τον ίδιο τον Θεό, τα πρόσθετα διατάγματα ανακοινώθηκαν στον Μωυσή ο οποίος όφειλε να τα μεταφέρει στο λαό. Διάβασε στους Ισραηλίτες τα λόγια του Θεού και εκείνοι υποσχέθηκαν να υπακούσουν σε ό,τι Αυτός τούς ζητούσε. Ο Μωυσής κατέγραψε σε ένα βιβλίο την επίσημη υπόσχεσή τους και για την επικύρωση της διαθήκης πρόσφερε θυσία στον Θεό. «Λαβών το βιβλίον της διαθήκης, ανέγνωσεν εις τα ώτα του λαού, οι δε είπον, Πάντα όσα ελάλησεν ο Κύριος, θέλομεν κάμνει, και θέλομεν υπακούει. Και λαβών ο Μωυσής το αἷμα, ερράντισεν επί τον λαόν, και είπεν, Ιδού το αἷμα της διαθήκης, την οποίαν ο Κύριος έκαμε προς εσάς κατά πάντας τούτους τους λόγους». Για μία ακόμη φορά ο λαός επανέλαβε την επίσημη υπόσχεσή του στον Κύριο ότι θα έκανε όλα όσα Αυτός είχε ζητήσει και ότι θα Τον υπάκουε κατά πάντα (Εξ. κδ' 7, 8).

Ο Αιώνιος Νόμος του Θεού

Ο νόμος του Θεού υπήρχε πριν από τη δημιουργία του ανθρώπου, βάση του οποίου και οι άγγελοι διοικούνταν. Ο Σατανάς αμάρτησε επειδή παραβίασε τις αρχές της διακυβέρνησης του Θεού. 'Οταν πλάστηκαν ο Αδάμ και η Εύα, ο Θεός τούς κοινοποίησε το νόμο Του. Δεν ήταν τότε γραμμένος, αλλά τον διδάχτηκαν από τον Κύριο.

Το Σάββατο, της τέταρτης εντολής, είχε καθιερωθεί στην Εδέμ. Αφού ο Θεός δημιούργησε τη γη και έπλασε τον ἀνθρωπο, αγίασε την ἔβδομη ημέρα προς όφελός του. Μετά την αμαρτία και την πτώση του Αδάμ, καμία αλλαγή δεν επήλθε στο νόμο του Θεού. Οι Δέκα Εντολές προϋπήρχαν από την πτώση και διατηρήθηκαν μετά την αμαρτία, οι αρχές των θηικών εκείνων προσταγμάτων δεν μεταβλήθηκαν, αλλά πρόσθετα διατάγματα δόθηκαν για να ανταποκριθούν στην ξεπεσμένη τώρα κατάσταση του ανθρώπου.

'Ενα σύστημα θεσπίστηκε που απαιτούσε τη θυσία ζώων, προκειμένου να δείξει στον αμαρτωλό ἀνθρωπο ότι η τιμωρία της παρακοής είναι ο θάνατος, σε αντίθεση με ό,τι το φίδι είχε πει στην Εύα. Η παράβαση του θεϊκού νόμου κατέστησε απαραίτητη τη θυσία και το θάνατο του Χριστού κάνοντας εφικτή για τον ἀνθρωπο τη διαφυγή της θανατικής ποινής, χωρίς να χρειαστεί να αλλοιωθεί ἢ να καταργηθεί ο νόμος. Το σύστημα των θυσιών είχε σκοπό να διδάξει στον ἀνθρωπο την ταπεινοφροσύνη, να τον οδηγήσει σε μετάνοια και εμπιστοσύνη στον Θεό και, μόνο μέσω του υποσχόμενου Μεσσία, σε συγχώρηση των αμαρτιών του. Αν ο νόμος του Θεού δεν είχε παραβιαστεί, ο θάνατος δεν θα υπήρχε και ούτε θα χρειάζονταν πρόσθετες διατάξεις για την αντιμετώπιση της αμαρτωλής κατάστασης του ανθρώπου.

Ο Αδάμ δίδαξε στους απογόνους του το νόμο του Θεού ο οποίος μεταδόθηκε μέσω των πιστών στις μετέπειτα γενεές. Η συνεχιζόμενη παραβίασή του προκάλεσε τον υδάτινο κατακλυσμό επάνω στη γη. Ο νόμος διατηρήθηκε από τον Νώε και την οικογένειά του οι οποίοι λόγω της δίκαιας ζωής τους σώθηκαν από θαύμα μέσα στην κιβωτό. Ο Νώε δίδαξε στους απογόνους του τις Δέκα Εντολές. Ο Κύριος είχε πάντα ένα λαό στην καρδιά του οποίου κατοικούσε ο νόμος Του. Για τον Αβραάμ λέει: «Υπήκουσεν εις την φωνήν μου, και εφύλαξε τα προστάγματά μου, τας εντολάς μου, τα διατάγματά μου, και τους νόμους μου» (Γεν. κε' 5).

Ο Κύριος παρουσιάστηκε στον Αβραάμ και του είπε: «Ἐγὼ είμαι Θεός ο Παντοκράτωρ, περιπάτει ενώπιόν μου και ἐσσο τέλειος. Και θέλω στήσει την διαθήκην μου αναμέσον εμού και σου, και θέλω σε πληθύνει σφόδρα σφόδρα» (Γεν. ιζ' 1-2). «Και θέλω στήσει την διαθήκην μου αναμέσον εμού και σου, και του σπέρματός σου μετά σε εις τας γενεάς αυτών, εις διαθήκην αιώνιον, δια να ἡμαι Θεός εις σε και εις το σπέρμα σου μετά σε» (Γεν. ιζ' 7).

Απαίτησε από τον Αβραάμ και το σπέρμα του την περιτομή, μία κυκλική τομή στη σάρκα, σαν ἐνδείξη ότι ο Θεός τούς είχε ξεχωρίσει από όλα τα ἔθνη για πολύτιμο θησαυρό Του. Με το σημείο αυτό δεσμεύονταν να μη συνάπτουν γάμους με τα ἄλλα ἔθνη, επειδή αν το ἔκαναν αυτό θα ἔχαναν το σεβασμό τους προς τον Θεό και τον ἅγιο νόμο Του, καταλήγοντας ὥπως τα ἄλλα ειδωλολατρικά κράτη.

Με την πράξη της περιτομής επίσημα συμφώνησαν με τους ὄρους της διαθήκης που είχε κάνει ο Θεός με τον Αβραάμ: θα ξεχωρίζαν ως λαός από όλα τα ἔθνη και θα γίνονταν τέλειοι. Αν οι απόγονοι

του Αβραάμ είχαν διατηρήσει την απόστασή τους από τους ξένους λαούς, δεν θα είχαν παρασυρθεί στην ειδωλολατρία. Ο πειρασμός, να εμπλακούν στις αμαρτωλές τους πράξεις και να επαναστατήσουν εναντίον του Θεού, θα απομακρυνόταν από αυτούς. Με την ανάμιξη τους όμως με τα γύρω έθνη, έχασαν σε μεγάλο βαθμό τον ιδιαίτερο, άγιο χαρακτήρα τους. Τιμωρώντας τους ο Θεός έφερε πείνα στην περιοχή που έμεναν, η οποία τους ανάγκασε να πάνε στην Αίγυπτο προκειμένου να διατηρήσουν τη ζωή τους. Ο Θεός δεν εγκατέλειψε το λαό Του στην ξένη χώρα, εξαιτίας της διαθήκης Του με τον Αβραάμ. Επέτρεψε να βασανιστούν από τους Αιγύπτιους, με σκοπό να στραφούν σ' Αυτόν μέσα στη θλίψη τους, να προτιμήσουν τη δίκαιη και συγχωρητική διακυβέρνησή Του και να υπακούσουν στις απαιτήσεις Του.

Αρχικά, ήταν λίγες οι οικογένειες που κατέβηκαν στην Αίγυπτο, στη συνέχεια όμως αυξήθηκαν και έγιναν μεγάλο πλήθος. Μερικοί έδωσαν μεγάλη προσοχή στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους και τα ανέθρεψαν με αρχές σύμφωνες με το νόμο του Θεού. Πολλοί όμως από τους Ισραηλίτες είχαν τόσο πολύ εξοικειωθεί με την ειδωλολατρία ώστε απέκτησαν συγκεχυμένες ιδέες για το θέλημα του Κυρίου. Εκείνοι που πίστευαν σ' Αυτόν έκραζαν με ψυχική αγωνία να σπάσει το ζυγό της θλιβερής δουλείας τους και να τους βγάλει από τη χώρα της σκλαβιάς, ώστε ελεύθεροι να μπορούν να Τον λατρεύουν. Ο Θεός άκουσε τις κραυγές τους και χρησιμοποίησε τον Μωυσή σαν όργανό Του για την απελευθέρωσή του λαού Του. Αφού οι Ισραηλίτες εγκατέλειψαν με σημεία και θαύματα την Αίγυπτο και τα νερά της Ερυθράς Θάλασσας χωρίστηκαν με εντυπωσιακό τρόπο μπροστά τους, ο Κύριος τούς υπέβαλε σε ταλαιπωρία για να δει αν θα Του έδειχναν εμπιστοσύνη. Απέτυχαν στη δοκιμασία. Γόγγυζαν εναντίον του Θεού εξαιτίας των δυσκολιών που συναντούσαν στο δρόμο, εκφράζοντας συνεχώς την επιθυμία να επιστρέψουν στην Αίγυπτο.

Γραμμένος σε Λιθίνες Πλάκες

Για να τους καταστήσει αδικαιολόγητους, ο ίδιος ο Κύριος περιβαλλόμενος με δόξα και περιστοιχισμένος από τους αγγέλους Του κατέβηκε στο Σινά με εντυπωσιακό τρόπο και φανέρωσε το νόμο των Δέκα Εντολών. Δεν εμπιστεύτηκε τη διδαχή σε κανέναν άλλον,

Ο Νόμος του Θεού

ούτε ακόμη στους αγγέλους Του, αλλά πρόφερε ο ίδιος το νόμο του με δυνατή φωνή. Ακόμη και τότε δεν στηρίχτηκε στη φευγαλέα μνήμη ενός λαού που έτεινε να λησμονεί τις απαιτήσεις του, αλλά τις έγραψε, με το δικό του άγιο δάκτυλο, επάνω σε πέτρινες πλάκες. Ήθελε να απομακρύνει κάθε πιθανότητα να αναμιχτούν οι άγιες εντολές του με οποιαδήποτε παράδοση ή να συγχυστούν οι απαιτήσεις του με τις πράξεις των ανθρώπων.

Πλησίασε ακόμη περισσότερο το λαό του, που τόσο εύκολα παρασυρόταν, και δεν τον άφησε μόνο με τα διατάγματα του δεκαλόγου. Διέταξε τον Μωυσή να γράψει τις κρίσεις και τα νομοθετήματα που θα του υπαγόρευε, προκειμένου να δώσει λεπτομερείς οδηγίες σχετικά με τον τρόπο ζωής του λαού και να διαφυλάξει τις Δέκα Εντολές που είχε χαράξει επάνω στις λίθινες πλάκες. Οι ιδιαίτερες αυτές καθοδηγήσεις και απαιτήσεις δόθηκαν με σκοπό να ελκύσουν τον αμαρτωλό άνθρωπο στην υπακοή του ηθικού νόμου, που τόσο εύκολα έτεινε να παραβιάσει.

Αν ο άνθρωπος είχε τηρήσει το νόμο του Θεού, όπως είχε δοθεί στον Αδάμ μετά την πτώση, όπως είχε διαφυλαχτεί στην κιβωτό από τον Νώε και είχε τηρηθεί από τον Αβραάμ, δεν θα ήταν απαραίτητη η εντολή της περιτομής. Αν οι απόγονοι του Αβραάμ είχαν τηρήσει τους όρους της διαθήκης που είχαν συνάψει με την τελετή της περιτομής, δεν θα είχαν ποτέ ασπαστεί την ειδωλολατρία, δεν θα ήταν υποχρεωμένοι να κατεβούν στην Αίγυπτο και ούτε θα ήταν ανάγκη να διακηρύξει ο Θεός το νόμο του από το Σινά, να τον καταγράψει επάνω σε πέτρινες πλάκες και έπειτα να τον διαφυλάξει με ιδιαίτερες καθοδηγήσεις και διατάγματα.

Οι Κρίσεις και τα Διατάγματα

Ο Μωυσής κατέγραψε τις κρίσεις και τα διατάγματα όπως ακριβώς τα άκουσε από το στόμα του Θεού όταν ήταν μαζί του στο βουνό. Αν ο λαός του Θεού είχε υπακούσει στις αρχές των Δέκα Εντολών, δεν θα υπήρχε ανάγκη να δοθούν οι ιδιαίτερες οδηγίες σε σχέση με τα καθήκοντά τους προς τον Θεό και προς τους συνανθρώπους τους. Οι λεπτομερείς καθοδηγήσεις που ο Θεός έδωσε στον Μωυσή σχετικά με το λαό του, καθήκοντα του ενός προς τον άλλον και προς τον ξένο, είναι οι αρχές των Δέκα Εντολών απλοποιημένες και παραδομένες κατά ένα τρόπο ώστε να μην προκύψει κα-

Ο Νόμος του Θεού

νένα λάθος.

Ο Κύριος ἐδωσε στον Μωυσή λεπτομερείς οδηγίες σχετικά με τις αιματηρές προσφορές, οι οποίες όμως επρόκειτο να καταργηθούν με τη σταύρωση του Χριστού. Το τελετουργικό σύστημα προανήγγειλε το θάνατο του Χριστού σαν ἀμώμο Αμνό.

Για πρώτη φορά, οι θυσίες θεσπίστηκαν από τον Κύριο μετά την πτώση στην αμαρτία, και ο Αδάμ τις δίδαξε στους απογόνους του. Το σύστημα αυτό είχε διαφθαρεί από εκείνους που είχαν απομακρυνθεί από τους πιστούς οπαδούς του Θεού και ανέλαβαν την ανοικοδόμηση του πύργου της Βαβέλ. Θυσίαζαν σε θεότητες δικής τους επινόησης αντί στον Θεό του ουρανού, όχι επειδή πίστευαν στον αναμενόμενο Λυτρωτή, αλλά επειδή νόμιζαν ότι θα εξευμένιζαν τους θεούς τους με το να προσφέρουν απειράριθμα ζώα επάνω σε μολυσμένους ειδωλολατρικούς βωμούς. Η δεισιδαιμονία τους τούς ώθησε σε μεγάλους παραλογισμούς. Δίδασκαν το λαό ότι όσο πιο δαπανηρή ήταν η θυσία τόσο μεγαλύτερη χαρά θα έδιναν στους ειδωλολατρικούς θεούς οι οποίοι με τη σειρά τους θα πρόσφεραν ευημερία και πλούτη στο έθνος τους. Αποτέλεσμα της σκέψης αυτής ήταν ανθρώπινες υπάρξεις να θυσιάζονται συχνά στα άψυχα αυτά ξόανα. Τα έθνη εκείνα είχαν κανόνες που κατεύθυναν τις πράξεις των ανθρώπων σε ακραία αγριότητα. Οι νόμοι θεσπίζονταν από ανθρώπους των οποίων η καρδιά δεν είχε μαλακώσει από τη χάρη του Θεού. Ενώ οι κυβερνήτες αδιαφορούσαν για τα αχρειότερα εγκλήματα, ένα μηδαμινό σφάλμα μπορούσε να απαιτήσει την πιο αποτρόπαια τιμωρία.

Αυτό είχε υπόψη του ο Μωυσής όταν είπε στους Ισραηλίτες: «Ιδού, εγώ σας εδίδαξα διατάγματα και κρίσεις, καθώς προσέταξεν εις εμέ Κύριος ο Θεός μου, δια να κάμνητε ούτως εν τη γη εις την οποίαν εισέρχεσθε δια να κληρονομήσητε αυτήν. Φυλάττετε λοιπόν και κάμνετε αυτά, διότι αύτη είναι η σοφία σας, και η σύνεσίς σας, ενώπιον των εθνών, τα οποία θέλουσιν ακούσει πάντα τα διατάγματα ταύτα, και θέλουσιν ειπεί, Ιδού λαός σοφός και συνετός είναι το μέγα τούτο έθνος. Διότι ποιὸν έθνος είναι τόσον μέγα, εις το οποίον ο Θεός είναι ούτω πλησίον αυτού, καθώς Κύριος ο Θεός ημών είναι εις πάντα όσα επικαλούμεθα αυτόν; Και ποιὸν έθνος είναι τόσον μέγα, το οποίον να έχῃ διατάγματα και κρίσεις ούτω δικαίας, καθώς πας ο νόμος ούτος, τον οποίον θέτω ενώπιόν σας σήμερον;» (Δευτ. δ' 5-8).

ΤΟ ΑΓΙΑΣΤΗΡΙΟ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο 'Έξοδος, κεφ. κε' - μ')

Το αγιαστήριο κατασκευάστηκε σύμφωνα με την εντολή του Θεού. Ο Κύριος κατέστησε άτομα ιδιαίτερα προικισμένα με δεξιοτεχνία για να επιτελέσουν το πιο επιδέξιο έργο. Δεν αφέθηκε στον Μωυσή ούτε στους εργάτες η ευθύνη να επινοήσουν το σχήμα και την τεχνουργία του οικοδομήματος. Ο ίδιος ο Θεός έδωσε στον Μωυσή το σχέδιο της δομής, με συγκεκριμένες οδηγίες για τις διαστάσεις και το σχήμα του, για τα υλικά που έπρεπε να χρησιμοποιηθούν και για κάθε είδος επιπλωσης που θα περιείχε. Στο όρος Σινά, ο Θεός παρουσίασε στον Μωυσή ένα πρότυπο σε μικρογραφία του ουράνιου αγιαστηρίου και τον διέταξε να γίνουν τα πάντα σύμφωνα με το σχέδιο που του είχε υποδειχτεί. Ο Μωυσής καταχώρησε προσεκτικά σε βιβλίο όλες αυτές τις οδηγίες και τις διάβασε στους αρχηγούς του λαού.

Κατόπιν, ο Θεός ζήτησε από το λαό μία προαιρετική προσφορά για την κατασκευή ενός αγιαστηρίου ώστε να κατοικεί ανάμεσα τους. «Και εξήλθε πάσα η συναγωγή των υιών Ισραήλ απέμπροσθεν του Μωυσέως. Και ἡλθον, πας ἀνθρωπος του οποίου η καρδία διήγειρεν αυτὸν. Και πας τις τον οποίον το πνεύμα αυτού ἐκαμε προαιρετικόν, ἐφεραν την προσφοράν του Κυρίου δια το ἔργον της σκηνῆς του μαρτυρίου, και δια πάσαν την υπηρεσίαν αυτής, και δια τας αγίας στολάς. Και ἡλθον, ἀνδρες τε και γυναίκες, ὅσοι ἦσαν προαιρετικής καρδίας, φέροντες βραχιόλια, και ενώτια, και δακτυλίδια, και περιδέραια, παν σκεύος χρυσούν και πάντες ὅσοι προσέφεραν προσφοράν χρυσίου εις τον Κύριον» ('Έξοδ. λε' 20-22).

Για την επίτευξη του σκοπού, ἡταν απαραίτητο να συγκεντρωθούν μεγάλες ποσότητες από ακριβά υλικά και να γίνουν πολυδάπανες προετοιμασίες. Ο Κύριος ὡμως δεχόταν μόνο προαιρετικές προ-

σφορές. Για την προετοιμασία ενός τόπου για τον Θεό, απαιτήθηκε από όλους, αφοσίωση στο έργο Του και πνεύμα θυσίας. Ενώ η κατασκευή του αγιαστηρίου προχωρούσε και ο λαός συνέχισε να φέρνει τις προσφορές του, οι επιστάτες του έργου είδαν ότι είχαν αρκετό υλικό και μάλιστα περισσότερο από ό,τι μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. Έτσι, ο Μωυσής ανακοίνωσε στο στρατόπεδο: «Μηδείς ανήρ μήτε γυνή, ας μη κάμνη πλέον εργασίαν δια την προσφοράν του αγιαστηρίου. Και ο λαός έπαυσεν από του να φέρη».

Παράδειγμα για τις Επόμενες Γενεές

Τα αλλεπάλληλα παράπονα των Ισραηλίτων και οι τιμωρίες του Θεού εξαιτίας των παραβάσεών τους, έχουν καταχωρηθεί ως προειδοποίηση για τις ακόλουθες γενεές. Παρόλα αυτά, η αφοσίωση, ο ζήλος και η γενναιοδωρία τους στις προαιρετικές προσφορές, είναι ένα παράδειγμα για όσους ειλικρινά αγαπούν τη λατρεία του Θεού. Όσοι εκτιμούν τις ευλογίες της θείας παρουσίας Του θα εκδηλώνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και ζήλο για την κατασκευή εκκλησίας παρά για την οικοδομή των επίγειων κατοικιών τους. Οφείλουν να αναγνωρίσουν ότι ετοιμάζουν κατοικία για τον Θεό.

Ο χώρος που ετοιμάζεται αποκλειστικά για τον Κύριο πρέπει να φροντίζεται με ιδιαίτερη προσοχή, να είναι άνετος και τακτοποιημένος, γιατί Εκείνος πρόκειται να κατοικήσει σ' αυτόν τον οίκο και να τον καθαγιάσει με την ιερή παρουσία Του. Επαρκή ποσότητα για την αποπεράτωση του έργου πρέπει να προσφέρεται αυτοπροαιρέτα, ώστε να μπορούν να πουν οι εργάτες, όπως είπαν οι κατασκευαστές του αγιαστηρίου, «Μη φέρετε περισσότερες προσφορές».

Σύμφωνα με το Σχέδιο

Όταν ολοκληρώθηκε η οικοδόμηση του αγιαστηρίου, ο Μωυσής εξέτασε όλο το έργο της κατασκευής συγκρίνοντάς το με το σχέδιο και τις οδηγίες που είχε πάρει από τον Θεό. Διαπίστωσε ότι κάθε τμήμα του συμφωνούσε με το πρότυπο και ευλόγησε το λαό.

Ο Θεός έδωσε στον Μωυσή ιδιαίτερες οδηγίες για την κατασκευή ενός κιβωτίου, που δημιουργήθηκε για να περιέχει τις λίθινες πλάκες επάνω στις οποίες ο Θεός είχε χαράξει με το δάκτυλό Του τις Δέκα

Εντολές. Το κιβώτιο αυτό ήταν καλυμμένο μέσα και έξω με καθαρό χρυσάφι. Το κάλυμμα του ονομάζόταν ιλαστήριο και γύρω από την κορυφή ήταν στολισμένο με ολόχρυσα στεφάνια. Σε κάθε άκρη του ιλαστηρίου τοποθετήθηκε ένα χερουβείμι από ατόφιο χρυσάφι. Η στάση των χερουβείμι των οποίων τα πρόσωπα ήταν στραμμένα το ένα προς το άλλο και κοίταζαν με σεβασμό κάτω προς την κιβωτό, απεικόνιζε το σεβασμό των ουράνιων αγγέλων προς το νόμο του Θεού και το ενδιαφέρον τους για το απολυτρωτικό έργο. Η μία φτερούγα του κάθε αγγέλου στηκωνόταν απλωμένη ψηλά, ενώ η άλλη ήταν διπλωμένη επάνω στο σώμα του. Η κιβωτός του επίγειου αγιαστηρίου ήταν η απομίμηση της πραγματικής κιβωτού στον ουρανό. Στο ουράνιο αγιαστήριο, ζωντανοί άγγελοι έχουν την ίδια ακριβώς στάση σε ένδειξη σεβασμού και ταπεινοφροσύνης.

Ο Μωυσής διατάχτηκε να τοποθετήσει μέσα στην επίγεια κιβωτό τις λίθινες πλάκες που ονομάζονταν, «οι πλάκες του μαρτυρίου» και η κιβωτός αποκαλούταν η «κιβωτός της διαθήκης», επειδή οι Δέκα Εντολές ήταν η βάση της διαθήκης που είχε κάνει ο Θεός με το λαό Ισραήλ.

Τα δύο Διαμερίσματα

Το αγιαστήριο χωριζόταν σε δύο διαμερίσματα με ένα παραπέτασμα. Ολόκληρη η επίπλωσή του είτε ήταν κατασκευασμένη από συμπαγές χρυσάφι είτε ήταν επίχρυση. Τα παραπετάσματά του παρουσίαζαν μία ποικιλία χρωμάτων σε πολύ ωραίους συνδυασμούς, ενώ χερουβείμι κεντημένα με χρυσές και ασημένιες κλωστές παρίσταναν τα αγγελικά στρατεύματα τα οποία σχετίζονται με το έργο του ουράνιου αγιαστηρίου και είναι άγγελοι για να υπηρετούν το λαό του Θεού στη γη.

Μέσα στο δεύτερο διαμέρισμα είχε τοποθετηθεί η κιβωτός της διαθήκης και η όμορφη, πλούσια κουρτίνα έκλεινε μπροστά από το άγιο κιβώτιο. Το παραπέτασμα δεν έφτανε όλο το ύψος του οικοδομήματος. Η δόξα του Θεού, επάνω από το ιλαστήριο, μπορούσε να φανεί από τα δύο διαμερίσματα, αλλά λιγότερο από το πρώτο διαμέρισμα.

Μπροστά ακριβώς από το παραπέτασμα που χώριζε τα άγια από τα άγια των αγίων βρισκόταν το χρυσό θυσιαστήριο του θυμιάματος. Τη φωτιά στο θυσιαστήριο την άναβε ο ίδιος ο Θεός, ενώ επάνω σ'

αυτό, κάθε πρωί και βράδυ, ο ιερέας ἐπρεπε να καίει λιβάνι. Η ωραία μυρωδιά όχι μόνο γέμιζε το αγιαστήριο, αλλά ἐφτανε αρκετά μακριά γύρω από αυτό. Κάθε φορά που ο ιερέας πρόσφερε το λιβάνι στην παρουσία του Κυρίου, το βλέμμα του κατευθυνόταν προς το Ιλαστήριο. Αν και δεν μπορούσε να το δει, ήξερε ότι αυτό ἤταν εκεί και καθώς το σύννεφο του θυμιάματος υψωνόταν, η παρουσία του Κυρίου κατέβαινε επάνω στο Ιλαστήριο γεμίζοντας τα ἀγια των αγίων. Συχνά η δόξα πλημμύριζε τόσο πολύ τα δύο διαμερίσματα ώστε ο ιερέας δεν μπορούσε να εκτελέσει τα καθήκοντά του και ἤταν υποχρεωμένος να στέκεται στην είσοδο του αγιαστηρίου.

Κάθε φορά που ο λειτουργός του Θεού στα ἀγια προσευχόταν με πίστη, στρεφόμενος προς το Ιλαστήριο το οποίο δεν μπορούσε να δει, συμβόλιζε τους πιστούς που απευθύνουν τις προσευχές τους στον Χριστό που βρίσκεται μπροστά στο Ιλαστήριο του ουράνιου αγιαστηρίου. Δεν είναι ικανοί να διακρίνουν τον Μεσίτη τους με τα φυσικά τους μάτια, με τα μάτια της πίστης όμως μπορούν να ατενίσουν στον Χριστό, να κατευθύνουν τις προσευχές τους προς Αυτόν και να ζητήσουν με πίστη τα ευεργετήματα της μεσιτείας Του.

Τα ιερά διαμερίσματα δεν είχαν παράθυρα που να επιτρέπουν τη διέλευση του φωτός. Η λυχνία, κατασκευασμένη από καθαρό χρυσάφι, έκαιγε μέρα-νύχτα σκορπίζοντας το σκοτάδι και στα δύο διαμερίσματα. Το φως των λαμπτήρων στη λυχνία αντανακλώνταν στους σανιδωτούς επίχρυσους τοίχους στα πλάγια του κτιρίου, επάνω στα ιερά είδη επίπλων και επάνω στις χρυσοῦφαντες, όμορφες, πολύχρωμες κουρτίνες με χερουβείμ, ἔνα απερίγραπτα ἐνδοξό θέαμα. Καμία γλώσσα δεν είναι ικανή να περιγράψει την ομορφιά, τη λαμπρότητα και την ιερή δόξα που παρουσίαζαν τα διαμερίσματα αυτά. Το χρυσό του αγιαστηρίου αντανακλούσε τα χρώματα των παραπετασμάτων που φαίνονταν όπως είναι τα διάφορα χρώματα του ουράνιου τόξου.

Μία μόνο φορά το χρόνο μπορούσε ο αρχιερέας να μπει στα ἀγια των αγίων και αυτό μόνο ύστερα από προσεκτική και σοβαρή προετοιμασία. Κανένα θνητό μάτι, εκτός από του αρχιερέα, δεν επιτρέποταν να κοιτάξει στο ενδότερο διαμέρισμα, επειδή αυτό αποτελούσε την ιδιαίτερη κατοικία της ορατής δόξας του Θεού. Ο ιερέας τρέμοντας ἐμπαινε για να εμφανιστεί μπροστά στον Θεό, ενώ ο λαός σιωπηλός, τελείως καθιερωμένος στην προσευχή για την εκζήτηση της θεϊκής ευλογίας, περίμενε την επιστροφή του. Μπροστά στο Ιλαστήριο ο Θεός συνομιλούσε με τον αρχιερέα. Αν αυτός παρέμενε

στα ἀγία περισσότερο από ὁ, τι συνήθως, οι Ισραηλίτες τρομοκρατούνταν από φόβο μήπως οι αμαρτίες τους ἡ κάποιο παράπτωμα του αρχιερέα προκαλούσε το θάνατό του. Ὄταν όμως ακουγόταν ο απαλός μεταλλικός θόρυβος από τα κουδούνια που ἦταν ραμμένα στον ποδόγυρο της ενδυμασίας του, η χαρά τους ἦταν μεγάλη. Τότε, εκείνος ἔβγαινε και ευλογούσε το λαό.

‘Οταν ολοκληρώθηκε η εργασία του αγιαστηρίου, «τότε εκάλυψεν η νεφέλη την σκηνήν του μαρτυρίου, και δόξα Κυρίου ενέπλησε την σκηνήν. Και δεν ηδυνήθη ο Μωυσῆς να εισέλθῃ εις την σκηνήν του μαρτυρίου διότι η νεφέλη εκάθητο επ' αυτήν και δόξα Κυρίου ενέπλησε την σκηνήν», «διότι η νεφέλη του Κυρίου ἥτο επὶ τῆς σκηνῆς την ημέραν, και πυρ ἥτο επ' αυτῆς την νύκτα, ενώπιον παντός του οίκου Ισραήλ, καθ' ὅλας αυτών τας οδοιπορίας» (Εξοδ. μ' 34, 38).

Το αγιαστήριο είχε κατασκευαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αποσυναρμολογείται και να μεταφέρεται σε όλες τις οδοιπορίες του λαού.

Ο Στύλος της Νεφέλης

Ο ίδιος ο Θεός οδήγησε τους Ισραηλίτες σε όλα τους τα ταξίδια. Ο χώρος της κατασκήνωσης καθορίζοταν από το σημείο που κατέβαινε ο στύλος της νεφέλης και όσο καιρό ἐπρεπε ο λαός να μείνει κατασκηνωμένος, το σύννεφο παρέμενε επάνω από το αγιαστήριο. Ὄταν ἐπρεπε να συνεχίσει το ταξίδι του, αυτό σηκωνόταν ψηλά από την ἀγία σκηνή.

‘Ολες οι οδοιπορίες τους γίνονταν με μεγάλη τάξη. Κάθε φυλὴ διέθετε το λάβαρό της που ἐφερε το ιδιαίτερο σήμα του οίκου της πατριάς της. Σε κάθε ταξίδι, οι διάφορες φυλές βάδιζαν με τάξη, η καθεμία κάτω από τη σημαία της και ὅταν προστάζονταν να σταματήσουν κατασκήνωναν γύρω από αυτήν. Τότε, στηνόταν το αγιαστήριο και οι διάφορες φυλές τοποθετούσαν τις σκηνές τους στη σειρά, ακριβώς σε απόσταση που είχε οριστεί από τον Θεό γύρω από το αγιαστήριο.

Στις πεζοπορίες του λαού, η σκηνή του μαρτυρίου προπορευόταν. «Και η νεφέλη του Κυρίου ἥτο επάνωθεν αυτών την ημέραν, ὅτε εστικώνοντο από του στρατοπέδου. Και ὅτε εστικώνετο η κιβωτός, ἐλεγεν ο Μωυσῆς, Ανάστα, Κύριε, και διασκορπισθήτωσαν οι εχθροί σου, και φυγέτωσαν οι μισούντες σε από προσώπου σου. Και

To Αγιαστήριο

ότε ανεπαύετο, ἐλεγεν, Επίστρεψον, Κύριε, εἰς τὰς χιλιάδας τῶν μυριάδων του Ισραὴλ» (Αριθμ. Ι' 34-36).

ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥΣ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Αριθμοί, κεφ. ιγ' 1 – ιδ' 39)

Ο Κύριος πρόσταξε τον Μωυσή να στείλει ανθρώπους να ανιχνεύσουν τη γη Χαναάν, τη χώρα που προορίζε για το λαό Ισραήλ. Ένας αρχηγός από κάθε φυλή ἐπρεπε να εκλεγεί γι' αυτόν το σκοπό. Οι δώδεκα ἀντρες πήγαν στην υποσχόμενη γη και μετά από σαράντα ημέρες επέστρεψαν από την ἔρευνά τους. Παρουσιάστηκαν στον Μωυσή, στον Ααρών και σε ολόκληρη τη συναγωγή του Ισραήλ. Σύσσωμοι οι κατάσκοποι ανέφεραν ότι η χώρα ἦταν εύφορη παρουσιάζοντας τα φρούτα και τους καρπούς που είχαν πάρει μαζί τους. Ένα τσαμπί σταφύλια ἦταν τόσο βαρύ, ώστε δύο ἀντρες χρειάστηκαν για να το κουβαλήσουν με ένα κοντάρι στους ώμους τους. Επίσης, ἐφεραν σύκα και ρόδια που αφθονούσαν στη χώρα εκείνη.

Αφού περιέγραψαν τη γονιμότητα του εδάφους, ὄλοι τους, εκτός από δύο, μίλησαν με μεγάλη απαισιοδοξία για την ικανότητά τους να κατακτήσουν τη χώρα. Δήλωσαν ότι οι κάτοικοι της ἦταν πολύ δυνατοί και ότι οι πόλεις ἦταν περιστοιχισμένες από πολύ ψηλά και γερά τείχη. Απαριθμήσαν τα ισχυρά ἔθνη και ανέφεραν ότι είδαν εκεί τους απογόνους του γίγαντα Ανάκ και ότι ἦταν αδύνατο, ακόμη και να προσπαθήσουν να την κατακτήσουν.

Ακούγοντας οι Ισραηλίτες την αναφορά, εξέφρασαν την απογοήτευσή τους με δριμύτατες επιπλήξεις και θρηνωδίες. Δεν σκέφτηκαν ότι ο Θεός που τους ἐφέρε μέχρι εκεί, σίγουρα θα τους ἔδινε τη γη. Οι Ισραηλίτες απογοητεύτηκαν αμέσως. Περιόρισαν τη δύναμη του Πλανάγαθου Θεού και δεν εμπιστεύτηκαν Αυτόν ο οποίος μέχρι τότε τους είχε οδηγήσει. Κατηγορούσαν τον Μωυσή και γογγύζοντας ἐλεγαν ο ἔνας στον ἄλλο: «ώστε, λοιπόν, εδώ σταματούν οι ελπίδες

Οι Κατάσκοποι και η Αναφορά τους

μας. Αυτή είναι η χώρα που ταξιδέψαμε από την Αίγυπτο για να αποκτήσουμε;»

Ο Χάλεβ και ο Ιησούς του Ναυή ζήτησαν να τους διοθεί η ἀδεια να μιλήσουν, αλλά ο λαός ἡταν τόσο εκνευρισμένος που δεν μπορούσε να ησυχάσει για να ακούσει τους δύο αυτούς ἄντρες. Για μια στιγμή ο ὄχλος σιώπησε και ο Χάλεβ πήρε το λόγο: «Ἄς αναβώμεν ευθύς και ας εξουσιάσωμεν αυτήν, διότι δυνάμεθα να κυριεύσωμεν αυτήν». Οι ἄλλοι δέκα ὄμως δήλωσαν: «Δεν δυνάμεθα να αναβώμεν επί τον λαὸν τούτον, διότι είναι δυνατώτεροι ημών». Εξακολουθούσαν να επαναλαμβάνουν την κακή αναφορά τους, δηλώνοντας ότι ὅλοι οι ἄντρες ἡταν μεγάλου αναστήματος: «Καὶ εἰδομεν εκεὶ τους γίγαντας, τους υιούς Ανάκ, του εκ των γιγάντων, και εβλέπομεν εαυτούς ως ακρίδας, και τοιούτους ἔβλεπον ημάς αυτοῖς» (Αριθμ. ιγ' 30-32).

Καινούργιοι Γογγυσμοί του Ισραὴλ

«Καὶ πάσα η συναγωγή υψώσασα την φωνὴν αυτῆς εβόησε, καὶ ἐκλαυσεν ο λαός την νύκτα εκείνην. Καὶ πάντες οι υἱοί Ισραὴλ εγόγγυζον κατὰ του Μωυσέως και του Ααρὼν, και είπε προς αυτούς πάσα η συναγωγή, Εἴθε να απεθνήσκομεν εν γη Αιγύπτου! Ἡ εν τη ερήμῳ ταύτη είθε να απεθνήσκομεν, και δια τί μας ἐφερεν ο Κύριος εις την γην ταύτην να πέσωμεν δια μαχαιρας, να γίνωσι διαρπαγή αι γυναικες και τα τέκνα ημών; Δεν ἡτο καλύτερον εις ημάς να επιστρέψωμεν εις την Αίγυπτον; Και ἐλεγεν ο εις προς τον ἄλλον, Άς κάμωμεν αρχηγόν, και ας επιστρέψωμεν εις την Αίγυπτον. Τότε ἐπεσεν ο Μωυσής και ο Ααρὼν κατά πρόσωπον αυτών, ενώπιον ὄλου του πλήθους της συναγωγής των υιών Ισραὴλ» (Αριθμ. ιδ' 1-5).

Οι Ισραηλίτες δεν στράφηκαν με τα παράπονά τους μόνο εναντίον του Μωυσή, αλλά κατηγόρησαν τον ίδιο τον Θεό αφού τους υποσχέθηκε μία χώρα που δεν ἡταν ικανοί να αποκτήσουν. Στο σημείο αυτό, το επαναστατικό πνεύμα τους είχε τόσο πολὺ διεγερθεί, ώστε λησμόνησαν το ισχυρό χέρι του Παντοδύναμου που τους είχε βγάλει από τη γη της Αιγύπτου και τους είχε μέχρι τότε οδηγήσει και προφυλάξει με μία σειρά από θαύματα. Παρασύρθηκαν τόσο πολὺ ώστε αποφάσισαν να διαλέξουν ἐναν αρχηγό που να τους οδηγήσει πίσω στην Αίγυπτο, εκεί όπου υπήρχαν σκλάβοι και υπέφεραν μύριες δοκιμασίες. Με την πράξη τους αυτή απέρριψαν τον Μωυσή, τον υπομονετικό, ταλαιπωρημένο αρχηγό τους, γογγύζοντας πικρόχολα ενα-

Οι Κατάσκοποι και η Αναφορά τους

ντίον του Θεού.

Ο Μωυσής και ο Ααρών ἐπεσαν κατά πρόσωπο ενώπιον του Κυρίου, παρουσία ολόκληρης της συναγωγής, παρακαλώντας Του να δείξει την ευσπλαχνία Του στον επαναστάτη λαό. Η απόγνωση και η λύπη τους ξεπερνούσαν τη δύναμή τους να εκφραστούν. 'Εμεναν ἀφωνοί με τα πρόσωπα στη γη. Ο Χάλεβ και ο Ιησούς του Ναυή έσχισαν τα ρούχα τους εκφράζοντας θλίψη και αγανάκτηση. «Και είπον προς πάσαν την συναγωγήν των uiών Ισραήλ, λέγοντες, Η γη, την οποίαν διεπεράσαμεν δια να κατασκοπεύσωμεν αυτήν, είναι γη αγαθή σφόδρα σφόδρα. Εάν ο Κύριος ευαρεστήται εις ημάς, τότε θέλει φέρει ημάς εις την γην ταύτην, και θέλει δώσει αυτήν εις ημάς, γην ρέουσαν γάλα και μέλι. Μόνον μη αποστατείτε κατά του Κυρίου, μηδέ φοβείσθε τον λαόν της γης, διότι αυτοί είναι ψωμίον δι' ημάς. Η σκέπη αυτών απεσύρθη επάνωθεν αυτών, και ο Κύριος είναι μεθ' ημών, μη φοβείσθε αυτούς» (Αριθμ. ιδ' 7-9).

«Η σκέπη αυτών απεσύρθη επάνωθεν αυτών.» Τα λόγια αυτά σημαίνουν ότι το ποτήρι της αμαρτίας των Χαναναίων είχε ξεχειλίσει και η θεϊκή προστασία είχε αποσυρθεί από αυτούς. Ο λαός αυτός αισθανόταν ότι είναι τελείως ασφαλής, ενώ ήταν ανέτοιμος για μάχη και σύμφωνα με τη διαθήκη του Θεού, η γη είχε εξασφαλιστεί για τους Ισραηλίτες. Αντί τα λόγια αυτά να φέρουν στο λαό το προσδοκώμενο αποτέλεσμα, αύξησαν περισσότερο την αποφασισμένη ανταρσία τους. Έφτασαν σε ένα παροξυσμό οργής και φώναξαν με άγρια και έξαλλη φωνή ότι ο Χάλεβ και ο Ιησούς του Ναυή έπρεπε να λιθοβοληθούν. Αυτό θα είχε γίνει αν ο Κύριος δεν είχε επέμβει με μία ἀκρως θεαματική επιδειξη της τρομερής Του δόξας, στο αγιαστήριο της συναγωγής, μπροστά σε ολόκληρο τον Ισραήλ.

Η Αποτελεσματική Έκκληση του Μωυσή

Ο Μωυσής πήγε στο αγιαστήριο να μιλήσει με τον Θεό: «Και είπε Κύριος προς τον Μωυσήν, 'Εως πότε θέλει με παροργίζει ο λαός ούτος; Και έως πότε δεν θέλουσι πιστεύει εις εμέ, μετά πάντα τα σημεία τα οποία έκαμα εν μέσω αυτών; Θέλω πατάξει αυτούς με θανατικόν, και θέλω εξολοθρεύσει αυτούς, και σε θέλω κάμει εις ἔθνος μεγαλήτερον και δυνατώτερον αυτών. Και είπεν ο Μωυσής προς τον Κύριον, Τότε η Αίγυπτος θέλει αικούσει, διότι συ ανεβίβασας τον λαόν τούτον εν τη δυνάμει σου εκ μέσου αυτών. Και θέλουσιν ειπεί

Οι Κατάσκοποι και η Αναφορά τους

τούτο προς τους κατοίκους της γης ταύτης. Οίτινες ἡκουσαν ότι συ, Κύριε, είσαι εν μέσω του λαού τούτου, ότι συ Κύριε, φαίνεσαι πρόσωπον προς πρόσωπον, και η νεφέλη σου ίσταται επ' αυτούς, και συ προπορεύεσαι αυτών την ημέραν εν στύλῳ νεφέλης, την δε νύκτα εν στύλῳ πυρός. Εάν λοιπόν θανατώσης τον λαὸν τούτον ως ἔνα ἀνθρωπον, τότε τα ἔθνη, τα οποία ἡκουσαν το ὄνομά σου, θέλουσιν ειπεὶ λέγοντες, Επειδὴ δεν ηδύνατο ο Κύριος να φέρῃ τον λαὸν τούτον εις την γην την οποίαν ὡμοσε προς αυτούς, διὰ τούτο κατέστρεψεν αυτούς εν τη ερήμῳ» (Αριθμ. ιδ' 11-16).

Για μία ακόμη φορά ο Μωσῆς δεν θέλει να καταστραφεί ο Ισραὴλ και από τον ίδιο να προέλθει ἔνα ἔθνος μεγαλύτερο από το Εβραϊκό. Ο αγαπητός υπηρέτης του Θεού εκδηλώνει ζήλο για τη δόξα του Δημιουργού του και για την τιμή του λαού του: «Καθώς μέχρι τώρα συγχώρεσες αυτὸν τὸν λαὸν από τὴν Αἴγυπτο, μέχρι τώρα φάνηκες μακρόθυμος καὶ φιλεύσπλαχνος πρὸς αὐτὸν τὸν αχάριστο λαὸν. Όσο ανάξιος καὶ αν είναι, τὸ ἐλεός Σου παραμένει αμείωτο». Ικετεύει: «Δεν θα τους λυπηθείς, λοιπόν, αυτὴ μόνο τη φορά καὶ δεν θα προσθέσεις μία ακόμη ευκαιρία στὶς πολλές που ἡδη ἔχεις δώσει;»

«Καὶ εἶπε Κύριος, Συνεχώρησα αυτούς κατὰ τὸν λόγον σου, αλλὰ ζῷ εγώ, καὶ θέλει εμπλησθῆ πάσα η γη από τῆς δόξης του Κυρίου. Επειδὴ πάντες οἱ ἄνδρες, οἱ ιδόντες τὴν δόξαν μου, καὶ τα σημεῖα μου τα οποία ἔκαμον εν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ εν τῇ ερήμῳ, με παρώργισαν ἡδη δεκάκις, καὶ δεν υπήκουσαν εἰς τὴν φωνὴν μου, βεβαίως δεν θέλουσιν ιδεῖ τὴν γην, τὴν οποίαν ὡμοσα πρὸς τους πατέρας αυτῶν. Ουδείς εκ τῶν παροργισάντων με θέλει ιδεῖ αυτὴν. Τὸν δε δούλον μου Χάλεβ, επειδὴ ἔχει εν εαυτῷ ἄλλο πνεύμα, καὶ με ηκολούθησεν εντελώς, τούτον θέλω φέρει εἰς τὴν γην εἰς τὴν οποίαν εισήλθε, καὶ τὸ σπέρμα αυτού θέλει κληρονομήσει αυτὴν» (Αριθμ. ιδ' 20-24).

Πίσω στην Έρημο

Ο Κύριος πρόσταξε τους Εβραίους να επιστρέψουν και να πάνε στην ἔρημο από το δρόμο της Ερυθράς θάλασσας, αν και είχαν πολὺ πλησιάσει στην υποσχόμενη γη. Αν είχαν αποδεχτεί τα λόγια του Χάλεβ και του Ιησού του Ναυῆ και είχαν ξεκινήσει αμέσως, ο Θεός θα τους είχε δώσει τη γη Χαναάν. Ο Κύριος υποσχέθηκε να φυλάξει τους Ισραηλίτες από τὸν ἄμεσο θάνατο, αλλὰ εξαιτίας της απιστίας και της υπερηφάνειάς τους δεν θα χρησιμοποιούσε τη δύναμη Του

Οι Κατάσκοποι και η Αναφορά τους

για να καθυποτάξει τους εχθρούς τους. Από ευσπλαχνία προς αυτούς τούς πρόσταξε να στραφούν πάλι πίσω προς την Ερυθρά Θάλασσα, επειδή ενώ αυτοί χρονοτριβούσαν και γόγγυζαν, οι Αμαληκίτες και οι Χαναναίοι είχαν ακούσει για τους κατάσκοπους και ετοιμάστηκαν να πολεμήσουν τους Ισραηλίτες.

«Και είπε Κύριος προς τον Μωυσήν και προς τον Ααρών, λέγων, 'Έως πότε θέλω υποφέρει την συναγωγήν ταύτην την πονηράν, όσα αυτοί γογγύζουσιν εναντίον μου; Ήκουσα τους γογγυσμούς των υιών Ισραήλ, τους οποίους γογγύζουσιν εναντίον μου» (Αριθμ. ιδ' 26, 27). Ο Κύριος ζήτησε από τον Μωυσή και τον Ααρών να πουν στο λαό ότι θα εκπληρωνόταν η επιθυμία τους. Είχαν πει: «Είθε να απεθνήσκομεν εν γη Αιγύπτου! Ή εν τη ερήμῳ ταύτη είθε να απεθνήσκομεν!» Τώρα, η προσευχή αυτή επρόκειτο να εισακουστεί. Εξαιτίας της ανταρσίας και των διαμαρτυριών τους εναντίον του Κυρίου, θα εξολοθρευόταν στην έρημο, από είκοσι ετών και πάνω. Μόνο ο Χάλεβ και ο Ιησούς του Ναυή θα μπορούσαν να μπουν στη γη Χαναάν. «Αλλά τα παιδία σας, τα οποία είπετε ότι θέλουσι γένει εις διαρπαγήν, ταύτα θέλω εισάξει και θέλουσι γνωρίσει την γην την οποίαν σεις κατεφρονήσατε.»

Ο Κύριος δήλωσε ότι τα παιδιά των Εβραίων, εξαιτίας αυτής της ανταρσίας, θα περιπλανιόνταν στην έρημο μέχρι να πεθάνουν όλοι οι γονείς. Όπως πέρασαν οι κατάσκοποι σαράντα μέρες στο ταξίδι τους, έτσι τα πλήθη του Ισραήλ θα περιφέρονταν στην έρημο σαράντα χρόνια υπολογίζοντας την περίοδο αυτή από την εποχή που είχαν αφήσει την Αίγυπτο. «Και θέλετε γνωρίσει την εγκατάλειψίν μου.» Ήταν απαραίτητο να αποκτήσουν πλήρη συναίσθηση της τιμωρίας τους η οποία οφειλόταν στην ειδωλολατρία και στις επαναστατικές διαθέσεις τους που ανάγκασαν τον Κύριο να αλλάξει τα σχέδια Του γι' αυτούς. Στον Χάλεβ και στον Ιησού του Ναυή είχε διοθεί η υπόσχεση της αμοιβής, σε αντίθεση με ολόκληρο το στράτευμα του Ισραήλ που είχε απαρνηθεί την ευλογία και την προστασία του Θεού.

Η ΑΜΑΡΤΙΑ ΤΟΥ ΜΩΥΣΗ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Αριθμοί, κεφ. κ')

Ο λαός Ισραήλ οδοιπορώντας στην έρημο, πέρασε από το ίδιο ακριβώς μέρος που ο Θεός τον είχε δοκιμάσει όταν βγήκε από την Αίγυπτο. Η ζωντανή πηγή, που τόσα χρόνια έρεε ορμητικά πλάι στην κατασκήνωση, στέρεψε. Για μία ακόμη φορά, ο Κύριος σκόπευε να δοκιμάσει την εμπιστοσύνη του λαού Του προς Αυτόν.

'Όταν οι Ισραηλίτες δίψασαν, μη μπορώντας να βρουν πόσιμο νερό, έχασαν την υπομονή τους και λησμόνησαν τη δύναμη του Κυρίου που, σαράντα χρόνια πριν, τους ξεδίψασε αναβλύζοντας νερό μέσα από το βράχο. Αντί να εμπιστευτούν τον Θεό, παραπονέθηκαν στον Μωυσή και στον Ααρών και τους είπαν: «Είθε να απεθνήσκωμεν ότε οι αδελφοί ημών απέθανον ενώπιον του Κυρίου!» Εύχονταν δηλαδή να είχαν συμπεριληφθεί στον αριθμό εκείνων που είχαν εξολοθρευτεί όταν έγινε η ανταρσία του Κορέ, του Δαθάν και του Αβειρών.

Θυμωμένοι ρώτησαν: «Δια τί ανεβιβάσατε την συναγωγήν του Κυρίου εις την έρημον ταύτην, δια να αποθάνωμεν εκεί ημείς και τα κτήνη ημών; Και δια τί ανεβιβάσατε ημάς εκ της Αιγύπτου, δια να φέρητε ημάς εις τον κακόν τούτον τόπον; Ούτος δεν είναι τόπος σπιοράς, ή σύκων, ή αμπέλων, ή ροδίων, ουδέ τύρου υπάρχει δια να πίωμεν».

«Και ἡλθον ο Μωυσής και ο Ααρών απ' ἐμπροσθεν της συναγωγής εις την θύραν της σκηνῆς του μαρτυρίου, και ἐπεσον κατά πρόσωπον αυτών, και εφάνη εις αυτούς η δόξα του Κυρίου. Και ελάλησε Κύριος προς τον Μωυσήν, λέγων, Λάβε την ράβδον, και συγκάλεσον την συναγωγήν, συ και Ααρών ο αδελφός σου, και λαλήσατε προς την πέτραν ενώπιον αυτών. Και θέλει δώσει τα ύδατα αυτής, και θέλεις εκβάλει εις αυτούς ύδωρ εκ της πέτρας, και θέλεις ποτίσει την

Η Αμαρτία του Μωυσή

συναγωγήν και τα κτήνη αυτών. Και ἐλαβεν ο Μωυσῆς την ράβδον απ' ἐμπροσθεν του Κυρίου, καθώς προσέταξεν εις αυτόν» (Αριθμ. κ' 4-9).

Ο Μωυσῆς Χάνει την Υπομονή του

«Και συνεκάλεσαν ο Μωυσῆς και ο Ααρὼν την συναγωγήν ἐμπροσθεν της πέτρας, και είπε προς αυτούς, Ακούσατε τώρα σεις οι απειθεῖς, να σας εκβάλωμεν ὑδωρ εκ της πέτρας ταύτης; Και υψώσας ο Μωυσῆς την χείρα αυτού εκτύπησε με την ράβδον αυτού την πέτραν δις, και εξήλθον ὑδατα πολλά, και ἐπιεν η συναγωγή, και τα κτήνη αυτών. Και είπε Κύριος προς τον Μωυσήν και προς τον Ααρὼν, Επειδὴ δεν με επιστεύσατε, δια να με αγιάσητε ἐμπροσθεν των υιών Ισραὴλ, δια τούτο σεις δεν θέλετε φέρει την συναγωγήν ταύτην εις την γην, την οποίαν ἔδωκα εις αυτούς» (Αριθμ. κ' 10-12).

Τη στιγμή αυτή ο Μωυσῆς αμάρτησε. Κουρασμένος από τις αδιάκοπες διαμαρτυρίες του λαού, αντί να μιλήσει στο βράχο, όπως του είχε υποδείξει ο Θεός, τον χτύπησε με το ραβδί δύο φορές λεγοντας: «Να σας εκβάλωμεν ὑδωρ εκ της πέτρας ταύτης;» Ο Μωυσῆς μίλησε με εκνευρισμό. Δεν διαβεβαίωσε το λαό ότι ο Θεός θα εκδήλωνε, για μία ακόμη φορά, τη δύναμη Του και δεν απέδωσε τη δόξα στον Κύριο όταν Εκείνος έκανε θαύμα και ἐτρεξε νερό από τη σκληρή πέτρα. Για την παράληψή του αυτή, δεν του επιτράπηκε η είσοδος στη Γη της Επαγγελίας.

Η εκδήλωση της δύναμης του Θεού στη συγκεκριμένη περίπτωση, είχε μέγιστη σημασία και οι δύο ηγέτες όφειλαν να την εκμεταλλευτούν για να προκαλέσουν βαθιά εντύπωση στο λαό. Ο Μωυσῆς όμως ἦταν ταραγμένος και με ανυπομονησία και εκνευρισμό από τα ασταμάτητα παράπονα του όχλου είπε: «Ακούσατε τώρα σεις οι απειθεῖς, να σας εκβάλωμεν ὑδωρ εκ της πέτρας ταύτης;» Με αυτά τα λόγια ἦταν σαν να αποδεχόταν ως αληθινή την κατηγορία των Ισραηλιτών ότι δηλαδή ἦταν αυτός που τους ἐβγαλε από την Αἴγυπτο. Στο λαό ο Θεός είχε συγχωρήσει σοβαρότερα πταίσματα από εκείνο του Μωυσή. Στις παραβάσεις όμως των ηγετών δεν μπορούσε να φερθεί με τον ίδιο τρόπο.

Ο Κύριος, που τόσο θαυμάσια είχε ελευθερώσει τους Ισραηλίτες από την αιγυπτιακή δουλεία, απέδειξε περίτρανα στο λαό Του ότι Εκείνος ἦταν ο Ισχυρός. Ο αρχηγός τους δεν ἦταν ο Μωυσῆς, αλλά ο Δυνατός Ἅγγελος για τον οποίο ο Κύριος είχε πει: «Ιδού, εγώ αποστέλλω ἄγγελον ἐμπροσθεν σου, δια να σε φυλάττη εν τη οδώ και

Η Αμαρτία του Μωυσή

να σε φέρη εις τον τόπον τον οποίον προητοίμασα. Φοβού αυτόν, και υπάκουε εις την φωνήν αυτού. Μη παροργίσης αυτόν, διότι δεν θέλει συγχωρήσει τας παραβάσεις σας, επειδή το όνομά μου είναι εν αυτώ» (Εξ, κυ' 20-21).

Ο Μωυσής πήρε για τον εαυτό του τη δόξα η οποία ανήκε στον Θεό. Το γεγονός αυτό ανάγκασε τον Κύριο να δείξει στο λαό Του ποιος ήταν Αυτός που στην πραγματικότητα τους ελευθέρωσε από την Αίγυπτο. Ο Θεός είχε αναθέσει στον Μωυσή την ευθύνη της ηγεσίας, αλλά ο ισχυρός Άγγελος ήταν εκείνος που προηγούταν σε όλες τις οδοιπορίες τους και διηγύθυνε όλα τα ταξίδια τους. Οι Ισραηλίτες έτειναν να λησμονούν το γεγονός της θεϊκής καθοδήγησης και απέδιδαν σε άνθρωπο εκείνο που μόνο ο Ύψιστος είχε τη δύναμη να εκτελέσει. Για το λόγο αυτό, δοκιμάστηκαν επανειλημμένες φορές, σε όλες όμως τις δυσκολίες απέτυχαν να δείξουν εμπιστοσύνη. Αντί να πιστεύουν και να αναγνωρίζουν ότι ο Θεός ήταν Εκείνος που συνεχώς έδινε δείγματα της δύναμης, της φροντίδας και της αγάπης Του, εκείνοι δυσπιστούσαν σ' Αυτόν και απέδιδαν τη φυγή τους από την Αίγυπτο στον Μωυσή, τον οποίο κατηγορούσαν ως τον υπαίτιο όλων των συμφορών τους. Υπήρξε περίπτωση που απείλησαν να τον λιθοβολήσουν. Ο Μωυσής όμως, με καταπληκτική ανεκτικότητα, υπέμεινε την ισχυρογνωμοσύνη τους.

Η Βαριά Τιμωρία

Ο Κύριος θα έσβηνε την εντύπωση αυτή για πάντα από τη σκέψη τους με το να απαγορέψει στον ηγέτη τους να εισέλθει στη Γη της Επαγγελίας. Ο Θεός είχε πολύ υψώσει τον Μωυσή. Του είχε αποκαλύψει τη μεγάλη Του δόξα και μέσω αυτού είχε κοινοποιήσει τα νομοθετήματά Του στον Ισραήλ. Συγκατατέθηκε να μιλήσει με αυτόν όπως ένας άνθρωπος συζητάει με το φίλο του. Το γεγονός όμως ότι στον Μωυσή είχε δοθεί πολύ μεγάλο φως και γνώση, καθιστούσε την αμαρτία του σοβαρότερη. Ο ηγέτης λυπήθηκε για το λάθος του και ταπεινώθηκε μπροστά στον Θεό. Διηγήθηκε τη λύπη για το σφάλμα του σε ολόκληρο τον Ισραήλ. Δεν απέκρυψε την καταδίκη του, αλλά ενημέρωσε το λαό ότι δεν θα μπορούσε να τους οδηγήσει στη Γη της Επαγγελίας, επειδή απέτυχε να αποδώσει τη δόξα στον Θεό. Κατόπιν, τους έκανε να διερωτηθούν: Αν αυτό το λάθος του Μωυσή ήταν τόσο σοβαρό ώστε να τιμωρηθεί από τον Θεό, τότε

Η Αμαρτία του Μωυσή

πώς Εκείνος έβλεπε τα συνεχιζόμενα παράπονά τους για τις τιμωρίες που έστελνε εξαιτίας των αμαρτιών τους;

Στη μοναδική αυτή περίπτωση, ο Μωυσής έδωσε την εντύπωση ότι αυτός τους είχε βγάλει νερό από το βράχο, ενώ έπρεπε να είχε δοξάσει το όνομα του Κυρίου στα μάτια του λαού. Ο Θεός θα αφαιρούσε από το νου των Ισραηλιτών αυτή τη σκέψη δείχνοντας ότι ο Μωυσής δεν ήταν παρά ένας ἀνθρωπος που ακολουθούσε τις οδηγίες ενός ανωτέρου Του, του ίδιου του Υιού του Θεού. Ως προς αυτό δεν θα τους άφηνε καμία αμφιβολία. Όπου δίνεται πολύ, ζητείται πολύ. Ο Μωυσής σε μεγάλο βαθμό είχε ευνοηθεί με ιδιαίτερες αποκαλύψεις της μεγαλοπρέπειας του Υψίστου. Το φως και η δόξα του Θεού τού είχαν μεταδοθεί με αφθονία. Στην παρουσία του λαού, το πρόσωπό του αντανακλούσε το μεγαλείο που ο Κύριος είχε κάνει να λάμψει επάνω του. Όλοι θα κριθούν σύμφωνα με τη γνώση και τα προνόμια που τους δόθηκαν.

Οι αμαρτίες καλών ανθρώπων, των οποίων η συμπεριφορά είναι αξιομίμητη, είναι ιδιαίτερα προσβλητικές για τον Θεό. Με τα ελαττώματά τους κάνουν τον Σατανά να θριαμβεύει, τους αγγέλους να προσβάλλονται και δίνουν την ευκαιρία στους ασεβείς να στρέφονται εναντίον του Θεού. Ο ίδιος ο Κύριος είχε οδηγήσει τον Μωυσή με έναν ιδιαίτερο τρόπο και του είχε αποκαλύψει τη δόξα Του όπως σε κανέναν άλλον στη γη. Ο ευνοούμενος αυτός ηγέτης από τη φύση του ήταν ανυπόμονος, αλλά στηριζόμενος στη χάρη του Θεού και ζητώντας με ταπεινοφροσύνη την ουράνια σοφία, ενισχύθηκε και απέκτησε υπομονή σε τέτοιο βαθμό που ο Κύριος τον χαρακτήρισε ως τον πραότερο ἀνθρωπο σε ολόκληρη τη γη.

Ο Ααρών, επειδή μαζί με τον Μωυσή είχε αμαρτήσει όταν βγήκε νερό από το βράχο Μεριβά, δεν επρόκειτο ούτε αυτός να μπει στην υποσχόμενη γη. Πέθανε στο βουνό Ωρ. Ο Μωυσής και οι γιοι τού Ααρών τον έθαψαν στον τόπο του θανάτου του, ώστε ο λαός να μην μπει στον πειρασμό να τιμήσει το σώμα του με μεγάλες τελετές και να παρασυρθεί στην ειδωλολατρία.

Η Αμαρτία του Μωυσή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΩΥΣΗ

(Το κεφάλαιο αυτό βασιζεται στο βιβλίο Δευτερονόμιον, κεφ. λα' - λδ')

Π λησίαζε ο καιρός ο Μωυσής να πεθάνει. Ο Θεός τον πρόσταξε να εξιστορήσει όλη την πορεία του εβραϊκού λαού από τότε που έφυγε από την Αίγυπτο και όλες τις αμαρτίες των πατέρων τους που προκάλεσαν την οργή Του και Τον ανάγκασαν να απαγορέψει την είσοδο τους στη Γη της Επαγγελίας. Σύμφωνα με το λόγο Του, οι πατέρες τους είχαν πεθάνει στην έρημο και η υπόσχεση της κατάκτησης της Χαναάν θα εκπληρωνόταν στη δική τους εποχή. Τον καιρό που είχε δοθεί ο νόμος, ελάχιστοι από την παρούσα εκείνη γενεά ήταν σε ηλικία που μπορούσαν να αντιληφθούν τη μεγαλοπρέπεια του συγκεκριμένου γεγονότος. Γι' αυτόν το λόγο, ο Μωυσής διατάχτηκε από τον Θεό να ανακεφαλαιώσει το Δεκάλογο και όλα τα γεγονότα που συνέβησαν με την παράδοση του νόμου.

Ο Μωυσής είχε καταγράψει σε ένα βιβλίο τις εντολές, τις κρίσεις και τα διατάγματα. Είχε καταχωρήσει σ' αυτό όλες τις οδηγίες που είχε λάβει, τα θαύματα που είχε κάνει ο Θεός γι' αυτούς και τα παράπονα του λαού Ισραήλ. Στο τέλος κατέγραψε και τη δική του αμαρτία που προκλήθηκε από τους γογγυσμούς του λαού.

Τελική Διδασκαλία στον Ισραήλ

Ο Μωυσής συγκέντρωσε όλους τους Ισραηλίτες. Διάβασε σ' αυτούς τα γεγονότα της ιστορίας τους. Ανέφερε τις ευλογίες που τους υποσχέθηκε ο Θεός εάν έμεναν υπάκουοι και τις κατάρες που θα τους έβρισκαν αν παραβίαζαν το νόμο Του.

Ο Μωυσής τόνισε ότι, λόγω της ανταρσίας τους, ο Κύριος είχε

Ο Θάνατος του Μωυσή

πολλές φορές αποφασίσει να τους εξολοθρέψει, αλλά επειδή ο ίδιος είχε μεσολαβήσει με τόση θέρμη για χάρη τους, ο Θεός τούς είχε μεγαλόψυχα λυπηθεί. Τους υπενθύμισε τα θαύματα τα οποία είχαν γίνει σε όλη τη γη της Αιγύπτου: «Αλλ' οι οφθαλμοί σας είδον πάντα τα έργα του Κυρίου τα μεγάλα, όσα έκαμε. Δια τούτο θέλετε φυλάττει πάσας τας εντολάς, τας οποίας εγώ προστάζω εις σε σήμερον, δια να κραταιωθήτε, και να εισέλθητε, και να κληρονομήσητε την γην, εις την οποίαν υπάγετε δια να κληρονομήσητε αυτήν» (Δευτ. ια' 7, 8).

Ο Μωυσής, προειδοποίησε έντονα τους Ισραηλίτες να μην παρασυρθούν στην ειδωλολατρία, αλλά να τηρούν τις εντολές του Θεού. Εάν αυτοί ήταν υπάκουοι, αγαπούσαν τον Κύριο και Τον υπηρετούσαν με όλη τους την καρδιά, Εκείνος θα τους έστελνε βροχή όποτε χρειάζονταν, θα έκανε τα σπαρτά τους να μεγαλώνουν και θα πλήθαινε τα ζώα τους. Θα απολάμβαναν ιδιαίτερα και εξαιρετικά προνόμια και θα θριάμβευαν εναντίον των εχθρών τους.

Ο Μωυσής δίδαξε τα παιδιά του Ισραήλ με σοβαρό και εντυπωσιακό τρόπο. Γνώριζε ότι αυτή ήταν η τελευταία του ευκαιρία να τους μιλήσει. Μετά τη δημόσια επανάληψη του νόμου, ολοκλήρωσε το γράψιμο όλων των εντολών, των κρίσεων και των διακανονισμών του τελετουργικού συστήματος που είχε λάβει από τον Θεό. Το βιβλίο που περιείχε τα γραπτά αυτά ανατέθηκε στη φροντίδα ειδικών αξιωματούχων και για τη φύλαξή του τοποθετήθηκε στα πλάγια της κιβωτού. Όταν ο λαός έσφαλε, πολλές φορές, ερμήνευε τις απαιτήσεις του Θεού με τρόπο που να δικαιολογεί τις πράξεις του. Γι' αυτόν το λόγο, το βιβλίο του Μωυσή έπρεπε να φυλαχτεί σε ένα ιερό μέρος ώστε οι κριτές του Ισραήλ να μπορούν να καταφεύγουν σ' αυτό σε περίπτωση που θα παρουσιαζόταν ανάγκη.

Ο Μωυσής ολοκλήρωσε την ομιλία του προφητεύοντας με πολύ δυναμικό και συγκινητικό τρόπο. Εμπνευσμένος από τον Θεό, ευλόγησε ξεχωριστά τις διάφορες φυλές του Ισραήλ. Τα τελευταία του λόγια εξέψωσαν τη μεγαλειότητα του Κυρίου και αναφέρθηκαν στην υπεροχή που θα είχε ο Ισραήλ αν εξακολουθούσε για πάντα να έμενε υπάκουος στον Θεό, στηριζόμενος στη δύναμη Του.

Ο Θάνατος και η Ανάσταση του Μωυσή

«Και ανέβη ο Μωυσής από των πεδιάδων Μωάβ εις το όρος Νε-

Ο Θάνατος του Μωυσή

βώ, εις την κορυφήν Φασγά, την κατέναντι της Ιεριχώ. Και ἔδειξεν εις αυτὸν ο Κύριος πάσαν την γην Γαλαάδ ἡώς Δαν, και πάσαν την γην Νεφθαλί, και την γην του Εφραίμ και του Μανασσή, και πάσαν την γην του Ιούδα, ἡώς της θαλάσσης της εσχάτης, και την μεσημβρίαν, και την πεδιάδα της κοιλάδος της Ιεριχώ, πόλεως φοινίκων, ἡώς Σηγώρ. Και ο Κύριος είπε προς αυτὸν, Αὕτη είναι η γη, την οποίαν εγώ ὡμοσα προς τον Αβραάμ, προς τον Ισαάκ, και προς τον Ιακώβ, λέγων, Εις το σπέρμα σου θέλω δώσει αυτήν, εγώ σε ἔκαμα να ἴδης αυτήν με τους οφθαλμούς σου, εκεὶ ὥμως δεν θέλεις διαπεράσσει. Και ετελεύτησεν εκεὶ ο Μωυσῆς, ο θεράπων του Κυρίου, εν τη γη Μωάβ, κατά τον λόγον του Κυρίου. Και ἐθαψεν αυτὸν εν κοιλάδι εν τη γη Μωάβ, κατέναντι του Βαιθ-φεγώρ, και ουδείς γνωρίζει την ταφήν αυτού ἡώς της σήμερον. Και ἥτο ο Μωυσῆς εκατὸν είκοσι ετῶν ὅτε άρθησαν οι οφθαλμοί αυτού, ουδὲ ηλαττώθη η δύναμις αυτού» (Δευτ. λδ' 1-7).

Το θέλημα του Θεού ἦταν να ανέβει μόνος του ο Μωυσῆς στην κορυφή Φασγά. Εκεὶ στάθηκε σε ἔνα ὑψωμα βρισκόμενος στην παρουσία του Θεού και των ουράνιων αγγέλων. Αφού ικανοποιήθηκε ατενίζοντας τη γη Χαναάν, κάθισε κάτω σαν ἔνας κουρασμένος πολεμιστής για να ξεκουραστεί. Τον πήρε ο ὑπνος, αλλά αυτός ἦταν ο ὑπνος του θανάτου. Ἅγγελοι σήκωσαν το σώμα του και το ἐθαψαν στην κοιλάδα. Οι Ισραηλίτες δεν μπόρεσαν να βρουν ποτέ το μέρος της ταφής του. Ο μυστικός ενταφιασμός του είχε σκοπό να προφυλάξει το λαό από το να αμαρτήσει στον Κύριο, επιδιδόμενος στη λατρεία του σώματός του.

Ο Σατανάς θριαμβολογούσε με την επιτυχία του κάνοντας τον Μωυσή να αμαρτήσει εναντίον του Θεού. Για την παράβασή του αυτή περιήλθε στην εξουσία του θανάτου. Εάν είχε παραμείνει πιστός και η ζωή του δεν είχε σπιλωθεί από τη μοναδική εκείνη αμαρτία - ὅταν απέτυχε να δώσει δόξα στον Θεό βγάζοντας νερό από το βράχο - ο Μωυσῆς θα είχε μπει στη Γη της Επαγγελίας και θα είχε μεταφερθεί στον ουρανό χωρίς να γευτεί θάνατο. Ο Χριστός, ο επονομαζόμενος Μιχαήλ, μαζί με τους αγγέλους που ἐθαψαν τον Μωυσή, κατέβηκε από τον ουρανό λίγο μετά τον ενταφιασμό του δούλου Του, τον ανέστησε και τον πήρε στον ουρανό.

Καθώς ο Χριστός και οι ἄγγελοι πλησίαζαν τον τάφο, ο Σατανάς με τους δικούς του αγγέλους παρουσιάστηκε στο μνήμα και φύλαγε το σώμα του Μωυσή για να μη μετακινηθεί. Ὄταν ο Χριστός και οι ἄγγελοι Του ἐφτασαν κοντά, ο Σατανάς εμπόδισε την προσέγγισή

Ο Θάνατος του Μωυσή

τους, αλλά αναγκάστηκε από τη δόξα και τη δύναμή τους να οπισθοχωρήσει. Ο Διάβολος απαιτούσε για δικό του το σώμα του Μωυσή εξαιτίας της μίας εκείνης παράβασής του. Με ηρεμία όμως ο Χριστός τον παρέπεμψε στον Πλατέρα Του λέγοντας: «Ο Κύριος να σε επιτιμήσῃ» (επιστολή Ιούδα, εδάφιο 9). 'Ηξερε πως ο Μωυσής είχε ταπεινά μετανοήσει γι' αυτό το μοναδικό παράπτωμά του και έτσι καμία κηλίδα δεν σπίλωσε το χαρακτήρα του και το όνομά του έμεινε καθαρό στα κατάστιχα του ουρανού. Τη στιγμή εκείνη, το σώμα του Μωυσή που απαιτούσε ο Σατανάς, ο Χριστός το ανέστησε.

Στο όρος της Μεταμόρφωσης, ο Μωυσής παρουσιάστηκε με τον Ηλία που είχε μετατεθεί στον ουρανό. Τα δύο άτομα είχαν σταλεί να μιλήσουν με τον Χριστό για τα παθήματά Του και να γίνουν οι φορείς της δόξας του Θεού στον αγαπημένο Υἱό Του. Ο Μωυσής είχε πολύ τιμηθεί από τον Θεό. Είχε το προνόμιο να μιλάει μαζί Του όπως συνομιλεί κανείς με το φίλο του και ο Θεός τού αποκάλυψε, όσο σε κανέναν άλλον, την εξαίρετη δόξα Του.

ΜΠΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΓΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΙΑΣ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στο βιβλίο Ιησούς του Ναυή,
κεφ. α', γ'-ς', κγ', κδ')

Μετά το θάνατο του Μωυσή, ο Ιησούς του Ναυή ανέλαβε την ηγεσία των Ισραηλίτων και την ευθύνη να τους οδηγήσει στη Γη της Επαγγελίας. Κατά το μεγαλύτερο διάστημα της διαμονής του λαού στην έρημο, αυτός εκτελούσε καθήκοντα πρωθυπουργού. Είχε δει τα θαυμάσια έργα που είχε κάνει ο Θεός με τον Μωυσή και είχε καταλάβει καλά τα αισθήματα του λαού. Ήταν ένας από τους δώδεκα κατασκόπους που είχαν σταλεί να ερευνήσουν την υποσχόμενη γη και ένας από τους δύο που έδωσαν ακριβή αναφορά για την ευφορία της και ενθάρρυναν το λαό να την κατακτήσει με τη δύναμη του Θεού. Ήταν ο πιο κατάλληλος για τη σπουδαία αυτή υπηρεσία. Ο Κύριος υποσχέθηκε να είναι με τον Ιησού όπως ήταν με τον Μωυσή. Αν εκτελούσε όλες Του τις εντολές, η κατάκτηση της Χαναάν θα ήταν εύκολη υπόθεση. Αγωνιούσε για το αν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στο καθήκον να οδηγήσει το λαό στη Γη της Επαγγελίας, αλλά η ενθάρρυνση από τον Θεό διέλυσε τους φόβους του.

Ο Ιησούς διέταξε το λαό Ισραήλ να εφοδιαστεί με τρόφιμα για ένα τριήμερο ταξίδι και όλους τους πολεμιστές να είναι έτοιμοι για μάχη. «Και απεκρίθησαν προς τον Ιησούν, λέγοντες, Πάντα όσα προστάζεις εις ημάς, θέλομεν κάμει και πανταχού όπου αποστείλης ημάς, θέλομεν υπάγει. Καθώς υπηκούομεν κατά πάντα εις τον Μωυσήν, ούτω θέλομεν υπακούει και εις σε, μόνον Κύριος ο Θεός σου να ήναι μετά σου, καθώς ήτο μετά του Μωυσέως. Πας ἀνθρωπος ὁστις εναντιώθῃ εις τας προσταγάς σου, και δεν υπακούσῃ εις τους λόγους σου κατά πάντα όσα προστάξῃς αυτὸν, ας θανατόνηται. Μόνον ίσχυε και ανδρίζου» (Ιησούς του Ναυή α' 16-18).

Μπαίνοντας στη Γη της Επαγγελίας

Η διάβαση του Ιορδάνη από το λαό Ισραήλ επρόκειτο να γίνει με θαυματουργικό τρόπο. «Και είπεν ο Ιησούς προς τον λαόν, Καθαρίσθητε, διότι αύριον θέλει κάμει ο Κύριος εν μέσω υμών θαυμάσια. Και είπεν ο Ιησούς προς τους ιερείς, λέγων, Σηκώσατε την κιβωτόν της διαθήκης, και προπορεύεσθε ἐμπροσθεν του λαού. Και εσήκωσαν την κιβωτόν της διαθήκης, και επορεύοντο ἐμπροσθεν του λαού. Και είπε Κύριος προς τον Ιησούν, Εν τη ημέρᾳ ταύτη αρχίζω να σε μεγαλύνω ενώπιον παντός του Ισραήλ, δια να γνωρίσωσιν ότι καθώς ἡμην μετά του Μωυσέως, θέλω είσθαι και μετά σου» (Ιησούς του Ναυή γ' 5-7).

Η Διάβαση του Ιορδάνη

Οι ιερείς ἐπρεπε να βαδίζουν μπροστά από το λαό, μεταφέροντας την κιβωτό που περιείχε το νόμο του Θεού. Μόλις τα πόδια τους βυθίστηκαν στον Ιορδάνη ποταμό, τα νερά χωρίστηκαν από το επάνω μέρος και οι ιερείς προχώρησαν κρατώντας την κιβωτό η οποία ἦταν το σύμβολο της θείκης Παρουσίας. Τα πλήθη των Ισραηλιτών ακολούθησαν. Στην προσταγή του Θεού, οι ιερείς προχώρησαν στη μέση του ποταμού και εκεί στάθηκαν, ενώ ολόκληρο το πλήθος κατέβηκε και πέρασε στην απέναντι πλευρά. Τη στιγμή εκείνη, χαράχτηκε στο νου όλης της σύγχρονης γενεάς των Ισραηλιτών το γεγονός ότι η δύναμη που ἔκανε τα νερά του Ιορδάνη να σταθούν ἦταν η ίδια που είχε ανοίξει την Ερυθρά θάλασσα πριν από 40 χρόνια. Πολλοί από αυτούς ἦταν αυτόπτες μάρτυρες του μεγάλου εκείνου θαύματος και είχαν περπατήσει μέσα από τη θάλασσα ὅταν ἦταν παιδιά. Τώρα πια, ἀντρες δυνατοί, διέσχιζαν τον Ιορδάνη, πληρέστατα εξοπλισμένοι για πόλεμο.

Όταν όλος ο λαός ἐφτασε στη στεριά, ο Ιησούς διέταξε τους ιερείς να βγουν από τον ποταμό. Μόλις εκείνοι, μεταφέροντας την κιβωτό της διαθήκης, στάθηκαν στη χέρσα γη, ο Ιορδάνης επανήλθε στην προηγούμενή του κατάσταση και πλημμύρισε όλες τις όχθες. Το εξαίσιο αυτό θαύμα αὐξήσει πολύ την πίστη των Ισραηλιτών. Για να μην ξεχαστεί ποτέ το υπέροχο αυτό γεγονός, ο Κύριος ζήτησε από τον Ιησού δώδεκα ἀντρες που είχαν επιλεχτεί - ἑνας από κάθε φυλή - να σηκώσουν από μία πέτρα και να τη μεταφέρουν στην ἀλλη πλευρά, προκειμένου να διατηρηθεί νωπό στη μνήμη το γεγονός ότι ο Ισραήλ πέρασε τον ποταμό μέσα από στεγνή γη. Μόλις οι ιε-

Μπαίνοντας στη Γη της Επαγγελίας

ρείς βγήκαν από τον Ιορδάνη, ο Θεός απέσυρε το ισχυρό Του χέρι και τα νερά επανήλθαν στο μέρος τους σαν ορμητικός καταρράκτης.

Όταν όλοι οι βασιλείς των Αμφραίων και των Χαναναίων ἀκουσαν ότι ο Κύριος, για το λαό των Εβραίων, είχε ανοίξει δρόμο μέσα στον ποταμό, πάγωσαν από το φόβο. Οι Ισραηλίτες είχαν ἡδη θανατώσει δύο από τους βασιλείς των Μωαβιτών και τώρα το θαυματουργικό πέρασμα του ορμητικού, πλημμυρισμένου Ιορδάνη τρομοκράτησε τα γύρω έθνη. Στη συνέχεια, ο Ιησούς περιέτεμε όλο το λαό που είχε γεννηθεί στην ἔρημο και μετά την τελετή αυτή τήρησαν το Πάσχα στις πεδιάδες της Ιεριχώ. «Και είπε Κύριος προς τον Ιησούν, Ταύτην την ημέραν αφήρεσα αφ' υμών τον ονειδισμόν της Αιγύπτου.»

Τα ειδωλολατρικά ἔθνη είχαν ειρωνευτεί τον Κύριο και το λαό Του, επειδή οι Εβραίοι δεν είχαν κατακτήσει τη γη Χαναάν μετά τη φυγή τους από την Αιγύπτο ὅπως αναμένονταν, αλλά περιπλανούνταν για πολλά χρόνια στην ἔρημο. Δήλωναν με υπερηφάνεια ότι ο Θεός των Εβραίων δεν ἤταν ικανός να οδηγήσει το λαό Του στη γη την οποία είχε υποσχεθεί. Τώρα όμως οι Ισραηλίτες είχαν περάσει δια μέσου του ποταμού Ιορδάνη και κανείς πλέον δεν μπορούσε να τους ειρωνευτεί.

Ο Θεός ἐστελνε το μάννα στο λαό Του για όλο το διάστημα που βρισκόταν στην ἔρημο, αλλά τον καιρό εκείνο που οι Ισραηλίτες κόντευαν να κατακτήσουν τη Χαναάν και να γευτούν τους καρπούς της γης αυτής, δεν το χρειάζονταν και ἐτσι σταμάτησε να πέφτει.

Ο Αρχιστράτηγος της Δύναμης του Κυρίου

Ο Ιησούς αποσύρθηκε από τα ισραηλινά στρατεύματα, με σκοπό να σκεφτεί και να προσευχηθεί για να ενισχυθεί με τη δύναμη του Κυρίου. Ξαφνικά, αντίκρισε ἐναν οπλισμένο πολεμιστή με υψηλό ανάστημα, ο οποίος κρατούσε ἑνα σπαθί στο χέρι του. Ο Ιησούς, αν και δεν τον αναγνώρισε ως δικό του στρατιώτη, θεώρησε ότι δεν ἤταν εχθρός. Μέσα στον ενθουσιασμό του, απευθυνόμενος σ' Αυτόν, τον ρώτησε: «Ημέτερος είσαι ἡ των υπεναντίων ημών; Ο δε είπεν, Ουχί, αλλ' εγώ Αρχιστράτηγος της δυνάμεως του Κυρίου τώρα ἥλθον. Και ἐπεσεν ο Ιησούς επί την γην κατά πρόσωπον αυτού, και προσεκύνησε. Και είπε προς αυτόν, Τι προστάζει ο κύριός μου εις τον δούλον αυτού; Και ο Αρχιστράτηγος της δυνάμεως του Κυρίου

Μπαίνοντας στη Γη της Επαγγελίας

είπε προς τον Ιησούν, Λύσον το υπόδημά σου εκ των ποδών σου, διότι ο τόπος, επί του οποίου ίστασαι, είναι ἀγιος. Και ο Ιησούς ἔκαμεν ούτω» (Ιησούς του Ναυή ε' 13-15).

Ο ξένος δεν ήταν συνθηισμένος ἀγγελος. Ἡταν ο Κύριος Ιησούς Χριστός, Αυτός που είχε οδηγήσει τους Εβραίους δια μέσου της ερήμου, καλυμμένος από το στύλο της φωτιάς τη νύχτα και από το σύννεφο που τους επισκίαζε την ημέρα. Ο τόπος έγινε ἀγιος με την παρουσία Του. Γι' αυτὸν το λόγο, ο Ιησούς διατάχτηκε να βγάλει τα σανδάλια του.

Στη συνέχεια, ο Κύριος ἔδωσε οδηγίες στον Ιησού για την κατάκτηση της Ιεριχώ. Ὄλοι οι πολεμιστές ἀντρες τις πρώτες ἔξι μέρες ἐπρεπε να κάνουν το γύρο της πόλης μία φορά, ενώ την ἔβδομη ἐπρεπε να τη γυρίσουν επτά φορές.

Η Κατάκτηση της Ιεριχώ

«Και εκάλεσεν Ιησούς ο υιός του Ναυή τους ιερείς, και είπε προς αυτούς, Λάβετε την κιβωτόν της διαθήκης, και επτά ιερείς ας βαστάζωσιν επτά σάλπιγγας κερατίνας ἐμπροσθεν της κιβωτού του Κυρίου. Και είπε προς τον λαόν, Περάσατε, και περιέλθετε την πόλιν, και οι ωπλισμένοι ας περάσωσιν ἐμπροσθεν της κιβωτού του Κυρίου. Και αφού ο Ιησούς ελάλησε προς τον λαόν, οι επτά ιερείς βαστάζοντες τας επτά κερατίνας σάλπιγγας ἐμπροσθεν του Κυρίου επέρασαν, και εσάλπιζον με τας σάλπιγγας, και η κιβωτός της διαθήκης του Κυρίου ηκολούθει αυτούς.

Και οι ωπλισμένοι προεπορεύοντο των ιερέων, των σαλπιζόντων με τας σάλπιγγας, και η οπισθοφυλακή ηκολούθει ὥπισθεν της κιβωτού, ενώ οι ιερείς προχωρούντες εσάλπιζον με τας σάλπιγγας. Και προσέταξεν ο Ιησούς τον λαόν, λέγων, Δεν θέλετε αλαλάξει, ουδέ θέλει ακουσθή η φωνή σας, ουδέ θέλει εξέλθει λόγος εκ του στόματός σας, μέχρι της ημέρας καθ' ην θέλω σας ειπεῖ να αλαλάξητε, τότε θέλετε αλαλάξει. Και η κιβωτός του Κυρίου περιήλθε την πόλιν, κύκλω ἄπαξ, και ἡλθον εις το στρατόπεδον, και διενυκτέρευσαν εν τω στρατοπέδῳ» (Ιησούς του Ναυή c' 6-11).

Τα εβραϊκά στρατεύματα προχωρούσαν με μεγάλη τάξη. Το προβάδισμα είχαν οι πολεμιστές, ἔνα σώμα επιλεγμένων αντρών ντυμένοι με τις πολεμικές στολές τους, όχι για να νικήσουν με τη δική τους επιδεξιότητα στα ὄπλα, αλλά με την υπακοή τους στις ο-

Μπαίνοντας στη Γη της Επαγγελίας

δηγίες του Θεού. Ακολουθούσαν επτά ιερείς με σάλπιγγες. Ἐπειτα, η κιβωτός του Κυρίου, περιβαλλόμενη από ἔνα φωτοστέφανο θεϊκής δόξας, μεταφερόταν από ιερείς ντυμένους με τα εντυπωσιακά ἄμφια που φανέρωναν το ιερό λειτουργημά τους. Ακολουθούσαν τα στρατεύματα του Ισραὴλ, παρατεταγμένα με τέλεια τάξη, η κάθε φυλὴ κάτω από τη σημαία της. Αυτή ἡταν η παρέλαση που ἔκανε τον κύκλο της πόλης. Κανένας θόρυβος δεν ακουγόταν εκτός από το βηματισμὸν του πελώριου εκείνου στρατεύματος και την εντυπωσιακή βοή των σαλπίγγων που ηχούσαν στα βουνά και αντιλαλούσαν στους δρόμους της Ιεριχώ.

Αναστατωμένοι και ξαφνιασμένοι, οι φρουροὶ της καταδικασμένης εκείνης πόλης, παρατηρούσαν την κάθε κίνηση και ἐδίναν αναφορά στους υπευθύνους τους. Δεν γνώριζαν τη σημασία ὅλης αυτῆς της παρέλασης. Μερικοὶ ειρωνεύονταν την ιδέα της κατάληψης της πόλης με ἔναν τέτοιο τρόπο, ενώ ἀλλοὶ αντίκριζαν με δέος τη λαμπρότητα της κιβωτού και την επίσημη και επιβλητική παρουσία των ιερέων και των ακολούθων στρατευμάτων με τον Ιησού επικεφαλής. Θυμήθηκαν ότι σαράντα χρόνια πριν, η Ερυθρά Θάλασσα είχε χωρίστει μπροστά σ' αυτὸν το λαό και ότι πρόσφατα ἔνα πέρασμα είχε ανοιχτεῖ γι' αυτούς στον Ιορδάνη ποταμό. Τρομοκρατήθηκαν, χωρίς να μπορούν πλέον να αστειευτούν. Διατήρησαν, ὅσο ἡταν δυνατόν, τις πύλες της πόλης ερμητικά κλειστές με γενναίους πολεμιστές να φυλάν σκοπιά.

Ἐπι ἔξι ημέρες τα στρατεύματα των Ισραηλίτων ἔκαναν το γύρο της πόλης. Την ἔβδομη, περπάτησαν γύρω από την Ιεριχώ επτά φορές. Ο λαός διατάχτηκε και πάλι να παραμείνει σιωπηλός. Μόνο ο ἥχος των σαλπίγγων ἐπρεπε να ακούγεται. Οι Ισραηλίτες ὄφειλαν να είναι προσεκτικοί και μόλις οι σαλπιγκτές θα ἐβγαζαν μία βοή μεγαλύτερης διάρκειας του συνηθισμένου, τότε ὅλοι ἐπρεπε να αλαλάξουν με δυνατή φωνή, γιατί τη στιγμή εκείνη ο Θεός θα τους παρέδιδε την πόλη. «Και την εβδόμηνη ημέραν εξηγέρθησαν, περὶ τα χαράγματα, και περιήλθον την πόλιν επτάκις κατά τον αυτὸν τρόπον, μόνον εν ταύτῃ τη ημέρᾳ περιήλθον την πόλιν επτάκις. Και εἰς την εβδόμην φοράν, ενώ εσάλπιζον οι ιερείς με τας σάλπιγγας, εἴπεν ο Ιησούς προς τὸν λαόν, Αλαλάξατε, διότι ο Κύριος παρέδωκεν εἰς εσάς την πόλιν.» «Και ηλάλαξεν ο λαός, ὅτε εσάλπισαν με τας σάλπιγγας. Και ως ἤκουσεν ο λαός την φωνὴν των σαλπίγγων, τότε ηλάλαξεν ο λαός αλαλαγμὸν μέγαν, και κατέπεσε το τείχος υφ' εαυτό, και ανέβη ο λαός εἰς την πόλιν, ἔκαστος κατενώπιον αυτού, και

Μπαίνοντας στη Γη της Επαγγελίας

εκυρίευσαν την πόλιν» (Ιησούς του Ναυή c' 15, 16, 20).

Σκοπός του Θεού ήταν να δείξει στους Ισραηλίτες ότι η κατάκτηση της Χαναάν δεν θα γινόταν με τη δική τους δύναμη. Ο Αρχηγός του στρατεύματος του Θεού κυρίεψε την Ιεριχώ. Αυτός και οι άγγελοι Του ασχολήθηκαν με την κατάκτηση της πόλης. Ο Χριστός διέταξε τα στρατεύματα του ουρανού να γκρεμίσουν τα τείχη της Ιεριχώ και να κάνουν την ετοιμασία για την είσοδο του Ιησού και των ισραηλινών στρατευμάτων. Με το υπέροχο αυτό θαύμα ο Θεός όχι μόνο ενίσχυσε την πίστη του λαού Του στη δύναμή Του να υποτάσσει τους εχθρούς τους, αλλά επιτίμησε την προηγούμενη απιστία τους.

Οι κάτοικοι της Ιεριχώ είχαν καταφρονήσει τα στρατεύματα του Ισραήλ και τον Θεό του ουρανού. Όταν παρατίρησαν τον Εβραϊκό στρατό να βαδίζει κάθε μέρα γύρω από την πόλη, αναστατώθηκαν. Εξετάζοντας όμως την ισχυρή τους άμυνα, τα γερά και υψηλά τους τείχη, ήταν βέβαιοι ότι θα μπορούσαν να αντικρούσουν οποιαδήποτε επιθεση. Παρόλα αυτά, όταν τα οχυρώματά τους ξαφνικά άρχισαν να κλονίζονται και έπεσαν με συγκλονιστικό θόρυβο, σαν ηχηρή έκρηξη της πιο εκκωφαντικής βροντής, παρέλυσαν από το φόβο και ήταν ανήμυποι να προβάλλουν οποιαδήποτε αντίσταση.

Ο Ιησούς του Ναυή, Συνετός και Καθιερωμένος Ηγέτης

Κανένα στίγμα δεν παρουσίασε ο άγιος χαρακτήρας του Ιησού. Υπήρξε συνετός καθοδηγητής. Η ζωή του ήταν εξολοκλήρου αφιερωμένη στον Θεό. Πριν πεθάνει, συγκέντρωσε τα εβραϊκά στρατεύματα και, ακολουθώντας το παράδειγμα του Μωσή, ανακεφαλίωσε τις οδοιπορίες τους στην έρημο και την ευσπλαχνική συμπεριφορά του Θεού προς αυτούς. Μίλησε στο λαό με πειστικό και εκφραστικό τρόπο. Αναφέρθηκε στο βασιλιά του Μωάβ που προσπάθησε να τους πολεμήσει ζητώντας από τον προφήτη του Θεού να τους καταραστεί. Ο Κύριος όμως δεν θέλησε να ακούσει τον Βαλαάμ, αλλά ευλόγησε το λαό Του. Κατόπιν τους είπε: «Αλλ' εάν δεν αρέσκη εις εσάς να λατρεύητε τον Κύριον, εκλέξατε σήμερον ποίον θέλετε να λατρεύητε, ή τους θεούς τους οποίους ελάτρευσαν οι πατέρες σας πέραν του ποταμού, ή τους θεούς των Αμορραίων, εις των οποίων την γην κατοικείτε, εγώ όμως και ο οίκος μου, θέλομεν λατρεύει τον Κύριον» (Ιησούς του Ναυή κδ' 15).

Μπαίνοντας στη Γη της Επαγγελίας

«Και απεκρίθη ο λαός, λέγων, Μη γένοιτο να αφήσωμεν τον Κύριον, δια να λατρεύσωμεν ἀλλους θεούς! Διότι Κύριος ο Θεός ημών, αυτός ανεβίβασεν ημάς και τους πατέρας ημών εκ γης Αιγύπτου, εξ οίκου δουλείας, και αυτός ἔκαμεν ενώπιον ημών εκείνα τα σημεία τα μεγάλα, και διεφύλαξεν ημάς καθ' ὅλην την οδόν την οποίαν διωδεύσαμεν, και μεταξύ πάντων των εθνών δια των οποίων διέβημεν» (Ιησούς του Ναυή κδ' 16, 17).

Ο λαός ανανέωσε τη διαθήκη του δηλώνοντας: «Κύριον τον Θεόν ημών θέλομεν λατρεύει, και εις την φωνήν αυτού θέλομεν υπακούει». Τα λόγια αυτά κατεγράφησαν στο βιβλίο που περιείχε τους νόμους και τα διατάγματα του Μωυσή. Ο Ιησούς του Ναυή ἡταν αγαπητός και σεβαστός από όλους τους Ισραηλίτες οι οποίοι θρήνησαν πολύ το θάνατό του.

Η ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ Η ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στα βιβλια:
Α' Σαμουήλ γ'- ζ', Β' Σαμουήλ ζ', Α' Βασιλέων η')

Η κιβωτός του Θεού ήταν κατασκευασμένη για να αποτελεί έναν ασφαλή χώρο εναποθήκευσης των Δέκα Εντολών, του νόμου του ίδιου του Θεού. Το ιερό αυτό κιβώτιο θεωρούνταν ως η δόξα και η δύναμη του Ισραήλ. Το σύμβολο της θεϊκής παρουσίας παρέμενε επάνω της ημέρα και νύκτα. Οι ιερείς οι οποίοι υπηρετούσαν μπροστά σ' αυτήν, ήταν αυστηρά καθιερωμένοι στο λειτούργημά τους. Φορούσαν ένα περιστήθιο πλαισιωμένο από πολύτιμες πέτρες διαφόρων ειδών, ιδιες με εκείνες που θα αποτελέσουν τα δώδεκα θεμέλια της πόλης του Θεού. Μέσα στο πλαίσιο και επάνω στις πέτρες που ήταν τοποθετημένες σε θήκες από χρυσό, ήταν χαραγμένα τα ονόματα των δώδεκα φυλών του Ισραήλ. Αυτό ήταν ένα πλουσιότατο, πανέμορφο έργο που κρεμόταν από τους ώμους των ιερέων μπροστά στο στήθος τους.

Δεξιά και αριστερά από το περιστήθιο, βρίσκονταν τοποθετημένες δύο μεγαλύτερες πέτρες που άστραφταν με θαυμάσια ακτινοβολία. Κάθε φορά που οι κριτές αντιμετώπιζαν δύσκολες υποθέσεις που δεν ήταν ικανοί να επιλύσουν, τις ανέφεραν στους ιερείς και εκείνοι ρωτούσαν τον Θεό ο οποίος τους έδινε την απάντηση. Όταν ενέκρινε τα σχέδια τους, ένα ένδοξο φωτοστέφανο παρουσιαζόταν στην πολύτιμη πέτρα στα δεξιά. Όταν τα αποδοκίμαζε, ένα νεφέλωμα φαινόταν να εγκαθίσταται στην πολύτιμη πέτρα στα αριστερά. Κάθε φορά που ρωτούσαν τον Θεό αν έπρεπε να εμπλακούν σε μάχη, ήταν η πολύτιμη πέτρα στα δεξιά περιβαλλόταν με φως, αυτό σήμαινε: «Πηγαίνετε και θα πετύχετε». Όταν όμως η πέτρα στα αριστερά σκοτείνιαζε με ένα ίσκιωμα, το μήνυμα ήταν: «Μην προχωρήστε, δεν

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

θα πετύχετε».

'Όταν μία φορά το χρόνο ο αρχιερέας ἐμπαινε στα ἀγία των αγίων και μπροστά στην κιβωτό, στην παρουσία του Θεού, υπέβαλε την ερώτησή του, ο Κύριος τού αποκρινόταν με ευδιάκριτη φωνή. Σε περίπτωση που η απάντηση δεν δινόταν λεκτικά, ο Θεός ἔστελνε δέσμες λαμπρών ακτινών να φωτίσουν τον ἄγγελο στο δεξιό μέρος της κιβωτού. Αν το αίτημά τους δεν γινόταν αποδεκτό, ἔνα σύννεφο σκίαζε το χερουβείμ στα αριστερά. Με αυτό τον τρόπο, εκδηλωνόταν η θεϊκή ἐγκριση ἢ η αποδοκιμασία.

Τέσσερις ἀγγελοι του ουρανού συνόδευαν πάντοτε την κιβωτό του Θεού σε όλα της τα ταξίδια. Ευθύνη τους ἦταν να την προφυλάσσουν από κάθε κίνδυνο και να εκπληρώνουν κάθε υποχρέωση που είχαν προς αυτήν. Ο Ιησούς, ο Υἱός του Θεού, ακολουθούμενος από ουράνιους αγγέλους, βρισκόταν μπροστά από την κιβωτό ὅταν αυτή ἐφτασε στον Ιορδάνη ποταμό. Τα νερά διαχωρίστηκαν στην παρουσία Του. Στεκόταν κοντά στο ιερό κιβώτιο ἐώς ότου ολόκληρος ο Ισραὴλ πέρασε τον Ιορδάνη. Ἦταν παρών κατά την περιφορά της κιβωτού γύρω από την Ιεριχώ και τελικά ο Ίδιος με τους ουράνιους αγγέλους Του γκρέμισαν τα συμπαγή τείχη της πόλης και την παρέδωσαν στα χέρια του Ισραὴλ.

Αποτέλεσμα της Αμέλειας του Ηλεί

Τον καιρό που ο Ηλεί ἦταν αρχιερέας, ανατέθηκε στους γιους του το ιερατικό αξίωμα, αλλά μόνο στον ίδιο επιτρεπόταν η είσοδος στα ἀγία των αγίων μία φορά το χρόνο. Οι γιοι του υπηρετούσαν στην είσοδο του αγιαστηρίου και προϊσταντο στη σφαγή των ζώων και στο βωμό του θυσιαστηρίου. Συνεχώς ἔκαναν κατάχρηση του ιερού αυτού λειτουργήματος. Ἦταν φίλαυτοι, πλεονέκτες, λαίμαργοι και ανήθικοι. Ο Θεός ἐλεγχει τον Ηλεί για την εγκληματική παράληψη να ασκήσει πειθαρχία στην οικογένειά του. Ο αρχιερέας επέπληξε τα παιδιά του, αλλά δεν τα συγκράτησε. Ο λαός παραπονέθηκε στον Ηλεί για τη διαγωγή των γιων του λέγοντάς του ότι εξαπατούσαν τους Ισραηλίτες στις προσφορές τους, ότι παρέβαιναν με θράσος το νόμο του Θεού και συμπεριφέρονταν βίαια κάνοντας το λαό να αμαρτήσει.

Ο Κύριος φανέρωσε στο μικρό Σαμουὴλ την τιμωρία που θα επέβαλε στην οικογένεια του Ηλεί εξαιτίας της αδιαφορίας του. «Και είπεν ο Κύριος προς τον Σαμουὴλ, Ιδού, εγώ θέλω κάμει εις τον Ισ-

ραήλ πράγμα, ώστε παντός ακούοντος αυτό θέλουσιν ηχήσει αμφότερα τα ώτα. Εν εκείνη τη ημέρα θέλω εκτελέσει εναντίον του Ηλεί πάντα όσα ελάλησα περί του οίκου αυτού, θέλω αρχίσει, και θέλω επιτελέσει. Διότι ανήγγειλα προς αυτόν, ότι εγώ θέλω κρίνει τον οίκον αυτού ἔως αιώνος, δια την ανομίαν, επειδή γνωρίσας ότι οι υιοί αυτού ἐφερον κατάραν εφ' εαυτούς, δεν συνέστειλεν αυτούς. Και δια τούτο ὡμοσα εναντίον του οίκου του Ηλεί, ότι η ανομία των υιών του Ηλεί δεν θέλει καθαρισθή εις τον αιώνα δια θυσίας, ουδὲ δια προσφοράς» (Α' Σαμ. γ' 11-14).

Οι παραβάσεις των γιων του Ηλεί ήταν τόσο αναιδείς, τόσο προσβλητικές για τον ἄγιο Θεό, που καμία θυσία δεν μπορούσε να προσφερθεί για να εξιλεώσει τις ενσυνείδητες αυτές παρανομίες. Οι αμαρτωλοί αυτοί ιερείς βεβήλωναν τις θυσίες οι οποίες απεικόνιζαν τον Υἱό του Θεού. Με τη βλάσφημη διαγωγή τους ποδοπατούσαν το εξιλαστήριο αίμα από το οποίο πήγαζε η αποτελεσματικότητα όλων των θυσιών.

Ο Σαμουήλ μετέδωσε στον Ηλεί τα λόγια του Κυρίου και εκείνος αποκρίθηκε: «Αυτός είναι Κύριος, ας κάμη το αρεστόν εις τους οφθαλμούς αυτού». Ο αρχιερέας γνώριζε την προσβολή που είχε υποστεί ο Θεός και συναισθανόταν την ενοχή του. Οι αγγελίες της πρειδοποίησης και της κρίσης κοινοποιήθηκαν από τον Ηλεί σε ολόκληρο το έθνος. Ἐλπιζε ότι με αυτόν τον τρόπο θα ἐφερνε κάποιο αντιστάθμισμα στην κακή επιρροή της προηγούμενης αμέλειάς του. Το κακό που είχε αναγγελθεί δεν άργησε να φτάσει.

Οι Ισραηλίτες πολέμησαν με τους Φιλισταίους, νικήθηκαν και τέσσερις χιλιάδες από αυτούς σκοτώθηκαν. Οι Εβραίοι τρομοκρατήθηκαν. Ἡξεραν ότι όταν η ἡπτα τους θα γινόταν ευρύτερα γνωστή, τότε τα άλλα έθνη θα ενθαρρύνονταν να τους πολεμήσουν. Οι πρεσβύτεροι του Ισραήλ κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η πανωλεθρία τους οφειλόταν στο γεγονός ότι δεν είχαν μαζί τους την κιβωτό του Κυρίου. Αμέσως ἐστειλαν ἀτόμα στη Σηλώ για να τη μεταφέρουν στο πεδίο της μάχης. Αναλογιζόμενοι πόσο εύκολη ήταν η διάβαση του ποταμού Ιορδάνη και η κατάκτηση της Ιεριχώ με την περιφορά της κιβωτού, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το μόνο που τους χρειαζόταν για να θριαμβέψουν κατά των εχθρών τους ήταν να την έχουν κοντά τους. Δεν σκέφτηκαν ότι η δύναμή τους βασιζόταν στην υπακοή που ὄφειλαν να δείξουν στο νόμο, που περιείχε η κιβωτός, ο οποίος ήταν ο αντιπροσωπευτικός τύπος του ίδιου του Θεού. Οι αμαρτωλοί ιερείς, Οφνεί και Φινεές, αχώριστοι από το ιερό

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

κιβώτιο, παραβάτες όμως του νόμου του Θεού, οδήγησαν την κιβωτό στο στρατόπεδο του Ισραήλ. Οι πολεμιστές επανέκτησαν το θάρρος τους και ήταν πλέον σίγουροι για την επιτυχία τους.

Η Κιβωτός Αιχμαλωτίζεται

«Και ὅτε ἤλθεν η κιβωτός της διαθήκης του Κυρίου εις το στρατόπεδον, πας ο Ισραὴλ ηλάλαξε μετά φωνῆς μεγάλης, ώστε αντίχησεν η γη. Και ακούσαντες οι Φιλισταίοι την φωνήν του αλαλαγμού, εἶπον, Τί σημαίνει η φωνή του μεγάλου τούτου αλαλαγμού εν τω στρατοπέδῳ των Εβραίων; Και ἐμάθον ὅτι η κιβωτός του Κυρίου ἤλθεν εις το στρατόπεδον. Και εφοβήθησαν οι Φιλισταίοι, λέγοντες, Ο Θεός ἤλθεν εις το στρατόπεδον. Και είπον, Ουαὶ εἰς ημάς! Διότι δεν εστάθη τοιούτον πράγμα χθες και προχθές, ουαὶ εἰς ημάς! Τις θέλει σώσει ημάς εκ της χειρός των θεών τούτων των ισχυρών; Ούτοι είναι οι θεοί, οι πατάξαντες τους Αιγυπτίους εν πάσῃ πληγῇ εν τη ερήμῳ. Ενδυναμώθητε, Φιλισταίοι, και στάθητε ως ἀνδρες, δια να μη γίνητε δούλοι εις τους Εβραίους, καθώς αυτοὶ εστάθησαν δούλοι εις εσάς. Στάθητε ως ἀνδρες και πολεμήσατε αυτούς. Τότε οι Φιλισταίοι επολέμησαν, και εκτυπήθη ο Ισραὴλ, και ἐφυγεν ἔκαστος εις την σκηνήν αυτού, και ἐγεινε σφαγὴ μεγάλη σφόδρα και ἐπεσον εκ του Ισραὴλ τριάκοντα χιλιάδες πεζοί. Και η κιβωτός του Θεού επιάσθη, και αμφότεροι οι υἱοί του Ἡλεὶ, Οφνεὶ και Φινεές, εθανατώθησαν» (Α' Σαμ. δ' 5-11).

Οι Φιλισταίοι νόμιζαν ότι το κιβώτιο αυτό ήταν ο Θεός των Εβραίων. Δεν ἤξεραν ότι ο ζωντανὸς Θεός που ἔδωσε το νόμο Του επάνω στο ὄρος Σινά, ο Δημιουργὸς του ουρανού και της γης, ήταν Εκείνος που ἐστελνε επιτυχία ἡ τιμωρία ανάλογα με την υπακοή ἡ την παράβαση στο νόμο Του που φυλασσόταν μέσα στο ιερό κιβώτιο.

Τεράστια ήταν η απώλεια που υπέστη ο Ισραὴλ. Ο Ἡλεὶ καθόταν στο πλάι του δρόμου περιμένοντας με τρεμάμενη ψυχὴ νέα από το στρατό. Φοβόταν ότι η κιβωτός του Θεού μπορούσε να πιαστεί και να μολυνθεί από το στρατό των Φιλισταίων. Ἐνας αγγελιοφόρος ἤρθε από το στράτευμα στη Σηλὼ και πληροφόρησε τον Ἡλεὶ ότι οι δύο γιοι του είχαν σκοτωθεί. Το θάνατο των παιδιών του τον δέχτηκε με σχετικὴ ψυχραιμία, επειδή είχε λόγους να τον περιμένει. Ὄταν όμως ο μηνυτής πρόσθεσε, «Και η κιβωτός του Θεού επιάσθη», τότε ο Ἡλεὶ από την ταραχὴ του κλονίστηκε και ενώ ήταν καθισμένος, ἐπεσε προς τα πίσω και πέθανε. Είχε υποστεί την ίδια

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

οργή του Θεού που έπεσε στους γιους του. Λογίστηκε σοβαρά ένοχος για τις αποτρόπαιες πράξεις τους, επειδή με ασυγχώρητη αμέλεια παρέλειψε να σταματήσει το κακό. Η αιχμαλωσία της κιβωτού του Θεού από τους Φιλισταίους θεωρούταν ότι ήταν η μεγαλύτερη πανωλεθρία που μπορούσε να υποστεί ο Ισραὴλ. Ετοιμοθάνατη η σύζυγος του Φινεές, ονόμασε το παιδί που γέννησε την ώρα εκείνη, Ιχαβὼδ, και ξεψυχώντας είπε: «Η δόξα ἐφυγεν εκ του Ισραὴλ, διότι η κιβωτός του Θεού επιάσθη».

Στη Γη των Φιλισταίων

Ο Θεός επέτρεψε να πιαστεί η κιβωτός από τους εχθρούς, για να ταπεινώσει το λαό Του, απομακρύνοντας από αυτόν το καύχημα της δύναμης και της εμπιστοσύνης του. Επιπλέον, σκοπός Του ήταν να δείξει στους Ισραηλίτες πόσο μάταιο ήταν να στηρίζουν το θάρρος τους στο σύμβολο της παρουσίας Του, ενώ βεβήλωναν τις εντολές που περιέχονταν σ' αυτό.

Οι Φιλισταίοι θριαμβολογούσαν ότι είχαν στην κατοχή τους, όπως νόμιζαν, το φημισμένο Θεό των Ισραηλιτών, ο οποίος είχε εκτελέσει τόσα θαύματα γι' αυτούς και τους είχε κάνει να είναι ο φόβος και ο τρόμος των εχθρών τους. Μετέφεραν την κιβωτό στην Άζωτο, σε ένα μεγαλοπρεπή ναό που είχαν αναγείρει προς τιμή του Δαγών, και την τοποθέτησαν στα δεξιά του θεού τους. Το πρωί, οι ιερείς αυτών των θεών μπήκαν στο ναό και τρομοκρατήθηκαν, βρίσκοντας το Δαγών πεσμένο μπρούμυτα μπροστά στην κιβωτό του Κυρίου. Σήκωσαν με ευλάβεια το είδωλο και το τοποθέτησαν στην προηγούμενη θέση του. Νόμισαν ότι είχε πέσει τυχαία. Το επόμενο όμως πρωί το ξαναβρήκαν πάλι πεσμένο με το πρόσωπο καταγής, με κομμένα αυτή τη φορά το κεφάλι και τα δύο του χέρια.

Οι άγγελοι, οι οποίοι διαρκώς συνόδευαν την κιβωτό, έριξαν το άψυχο αυτό άγαλμα και μετά το ακρωτηρίασαν για να δείξουν ότι ο ζωντανός Θεός είναι ανώτερος από κάθε ύπαρξη στο σύμπαν και ότι, μπροστά σ' Αυτόν, τα είδωλα είναι ανύπαρκτα. Οι Φιλισταίοι έτρεφαν μεγάλο σεβασμό για το θεό τους Δαγών και όταν τον βρήκαν εντελώς ακρωτηριασμένο και πεσμένο με το πρόσωπο στη γη μπροστά στην κιβωτό του Κυρίου, λυπήθηκαν και το θεώρησαν κακό γι' αυτούς οιωνό. Η ερμηνεία που έδωσαν στο γεγονός ήταν ότι προμηνύόταν η καταστροφή των ίδιων καθώς και των ειδώλων τους

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

μπροστά στον Θεό των Εβραίων, ο οποίος παρέμενε ανώτερος και ισχυρότερος από τους ἄλλους θεούς. Μετέφεραν την κιβωτό του Κυρίου από τον ειδωλολατρικό ναό τους και την τοποθέτησαν σε ένα χώρο μονάχη της.

Η κιβωτός ἔμεινε επτά μήνες στην ξένη γη. Οι Φιλισταίοι την είχαν αιχμαλωτίσει από τότε που είχαν νικήσει τους Ισραηλίτες. Σ' αυτήν απέδιδαν την υπεροχή τους. Πίστευαν ότι είχαν εξασφαλίσει για πάντα την ασφάλειά τους και δεν κινδύνευαν πλέον από το στρατό του Ισραήλ. Η χαρά της επιτυχίας τους ξαφνικά σταμάτησε. Μία θρηνωδία απλώθηκε σε ολόκληρη τη χώρα τους που τελικά αποδόθηκε στην κιβωτό του Θεού. Οι Φιλισταίοι τη μετέφεραν με τρόμο από το ένα μέρος στο ἄλλο. Οπουδήποτε όμως αυτή πήγαινε, ακολουθούσαν οι τιμωρίες του Θεού. Οι ἀγγελοι που τη συνόδευαν, την προστάτευαν από κάθε κακό. Οι Φιλισταίοι βρέθηκαν σε φοβερή αμηχανία και δεν ἤξεραν τι να την κάνουν. Δεν τολμούσαν να την ξεσκεπάσουν. Φοβόνταν να την αγγίξουν ἢ να την πλησιάσουν, επειδή ο θεός τους Δαγών είχε πάθει μεγάλη πανωλεθρία. Ο λαός κάλεσε τους ιερείς και τους μάγους και τους ρώτησαν τι ἐπρεπε να κάνουν με την κιβωτό του Θεού. Τους δόθηκε η συμβουλή να την επιστρέψουν στο λαό στον οποίο ανήκε μαζί με μία ακριβή δωρεά για την αδικία που διέπραξαν. Αν η προσφορά γινόταν αποδεκτή από τον Θεό, τότε θα θεραπεύονταν. Οι Φιλισταίοι ἐπρεπε να καταλάβουν ότι το χέρι του Υψίστου στράφηκε εναντίον τους επειδή είχαν πάρει την κιβωτό η οποία αποκλειστικά ανήκε στον Ισραήλ.

Επιστροφή της Κιβωτού στον Ισραήλ

Μερικοί από τους Φιλισταίους δεν ἤταν σύμφωνοι με τη λύση αυτή. Θεωρούσαν ότι ἤταν πολύ ταπεινωτικό να επιστρέψουν την κιβωτό και συνέστησαν να μην τολμήσει κανείς από τους συμπατριώτες τους να διακινδυνέψει τη ζωή του για τη μεταφορά της. Οι ιερείς όμως και οι μάντεις παρότρυναν το λαό να μη σκληρύνουν τις καρδιές τους, ὅπως ἔκαναν οι Αιγύπτιοι και ο Φαραώ, για να μην προκαλέσουν μεγαλύτερες συμφορές. Αφού όλοι τους φοβόνταν να μετακινήσουν την κιβωτό του Θεού, τους συμβούλεψαν με αυτά τα λόγια: «Τώρα λοιπόν λάβετε και ετοιμάσατε μίαν ἀμαξαν νέαν, και δύο βους θηλαζούσας, εις τας οποίας δεν επεβλήθη ζυγός, και ζεύξατε τας βους εις την ἀμαξαν, τους δε μόσχους αυτών επαναφέρετε

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

απ' όπισθεν αυτών εις τον οίκον. Και λάβετε την κιβωτόν του Κυρίου, και θέσατε αυτήν επί της αμάξης, και τα σκεύη τα χρυσά, τα οποία αποδίδετε εις αυτὸν προσφοράν περὶ ανομίας, θέσατε εν κιβωτίῳ εις τα πλάγια αυτής, και εξαποστείλατε αυτήν να υπάγῃ. Και βλέπετε, εάν αναβαίνῃ διὰ της οδού των ορίων αυτής εις Βαιθ-σεμές, αυτός ἔκαμεν εις ημάς το μέγα τούτο κακόν, εάν δε μη, τότε θέλομεν γνωρίσει ὅτι δεν επάταξεν ημάς η χειρ αυτού, αλλ' ὅτι τούτο εστάθη συμβεβηκός εις ημάς. Και ἔκαμον ούτως οι ἀνδρες, και λαβόντες δύο βους θηλαζύσας, ἔζευξαν αυτάς εις την ἀμαξαν, τους δε μόσχους αυτών, απέκλεισαν εν τω οίκω... Και διευθύνθησαν αι βους εις την οδόν την εις Βαιθ-σεμές, την αυτήν οδόν εξηκολούθουν, μυκώμεναι ενώ υπήγαινον, και δεν μετεστρέφοντο δεξιά ἢ αριστερά» (Α' Σαμ. c' 7-12).

Οι Φιλισταίοι ἤξεραν ὅτι δεν θα κατάφερναν ποτέ να κάνουν τις αγελάδες να απομακρυνθούν από τα μοσχαράκια τους παρά μόνο αν αυτές εξαναγκάζονταν από κάποια αόρατη δύναμη. Οι αγελάδες τελικά απομακρύνθηκαν από τα μικρά τους και, μολονότι μούγκριζαν, τράβηξαν κατευθείαν για το δρόμο της Βαιθ-σεμές. Οι ἀρχοντες των Φιλισταίων ακολούθησαν την κιβωτό μέχρι τα σύνορα της πόλης. Δεν τολμούσαν να εμπιστευτούν το ιερό εκείνο κιβώτιο στα βόδια. Φοβόνταν ὅτι αν κάποιο κακό συνέβαινε σ' αυτό, μεγαλύτερες ακόμη συμφορές θα τους ἐβρισκαν. Δεν ἤξεραν ὅτι ἄγγελοι του Θεού κατεύθυναν την πορεία που ακολουθούσαν οι αγελάδες και συνόδευαν την κιβωτό μέχρι που αυτή ἔφτασε στον προορισμό της.

Η Αυθάδεια Τιμωρείται

Οι κάτοικοι της Βαιθ-σεμές θέριζαν τα χωράφια τους και μόλις αντίκρισαν την κιβωτό του Θεού χάρηκαν υπερβολικά. Οι αγελάδες ἐσυραν την ἀμαξα σε μία μεγάλη πέτρα και ἐμειναν ακίνητες. Οι Λευίτες κατέβασαν την κιβωτό του Κυρίου και τις προσφορές των Φιλισταίων. Ἐκαψαν την ἀμαξα και θυσίασαν τα ζώα που την ἐφεραν, προσφέροντας θυσία ολοκαυτώματος στον Θεό. Οι Φιλισταίοι αρχηγοί, που παρακολουθούσαν την υποδοχή που της ἐγίνε, επέστρεψαν στην Ακκαρών και η πληγή σταμάτησε.

Οι Βαιθ-σεμίτες ἤταν περίεργοι να μάθουν ποια μεγάλη δύναμη που κρυβόταν μέσα στην κιβωτό μπορούσε να κατορθώσει τόσα θαυμάσια πράγματα. Τη θαυμαστή ὄμως ενέργεια δεν την απέδιδαν

στον Θεό. Κανένας δεν επιτρεπόταν να κοιτάξει μέσα στην κιβωτό εκτός από τους άντρες εκείνους που είχαν οριστεί γι' αυτόν το σκοπό. Αν κάποιος τολμούσε να τη δει ξεσκέπαστη θα πέθαινε, επειδή ήταν το ίδιο σαν να έβλεπε τον ίδιο τον Θεό. Ο λαός ικανοποίησε την περιέργειά του, άνοιξε την κιβωτό και εξέτασε το άγιο περιεχόμενό της. Ούτε οι ειδωλολάτρες Φιλισταίοι δεν είχαν τολμήσει να την ξεσκεπάσουν. Οι άγγελοι που συνόδευαν το ιερό κιβώτιο σκότωσαν περισσότερους από σαράντα χιλιάδες ανθρώπους.

Οι κάτοικοι της Βαιθ-σεμές φοβήθηκαν και είπαν: «Τις δύναται να σταθή ενώπιον του Κυρίου, του αγίου τούτου Θεού; Και προς τίνα θέλει αναβή αφ' ημών; Και απέστειλαν μηνυτάς προς τους κατοίκους της Κιριάθ-ιαρείμ, λέγοντες, Οι Φιλισταίοι ἔφεραν οπίσω την κιβωτόν του Κυρίου, κατάβητε, αναβιβάσατε αυτήν προς εαυτούς» (Α' Σαμ. c' 20, 21). Οι κάτοικοι της Κιριάθ-ιαρείμ τοποθέτησαν την κιβωτό του Κυρίου στο σπίτι του Αβιναδάβ του Λευίτη και ανέθεσαν στο γιο του την ευθύνη να την προστατεύει. Επί σαράντα χρόνια οι Εβραίοι ήταν υποταγμένοι στη δύναμη των Φιλισταίων. Βαθιά ταπεινωμένοι μετανόησαν για τις αμαρτίες τους, καθώς ο Σαμουήλ προσευχόταν γι' αυτούς, και ο Θεός τους ελέησε ξανά. Οι Φιλισταίοι έκαναν πόλεμο με τους Ισραηλίτες και ο Κύριος θαυματούργησε για μία ακόμη φορά προς όφελος του Ισραήλ και οι εχθροί τους νικήθηκαν.

Η κιβωτός παρέμεινε στο σπίτι του Αβιναδάβ για πολλά χρόνια. Όταν ο Δαβίδ έγινε βασιλιάς, συγκέντρωσε τριάντα χιλιάδες από τα ηγετικά στελέχη του Ισραήλ, σκοπεύοντας με τη μεγάλη αυτή πομπή να μεταφέρει την κιβωτό του Κυρίου στα Ιεροσόλυμα. Το ιερό κιβώτιο μετακινήθηκε από το σπίτι του ιερέα και τοποθετήθηκε σε μία καινούρια άμαξα την οποία οδηγούσαν οι γιοι του Αβιναδάβ, Ουζά και Αχιώ. Ο Δαβίδ μαζί με το λαό ἐπαιζαν για τον Κύριο όλων των ειδών τα μουσικά όργανα. «Και ὅτε ἤλθον ἔως του αλωνίου του Ναχών, εξήπλωσεν ο Ουζά την χείρα αυτού εις την κιβωτόν του Θεού, και εκράτησεν αυτήν, διότι ἐσείσαν αυτήν οι βόες. Και εξήφθη ο θυμός του Κυρίου κατά του Ουζά και επάταξεν αυτόν ο Θεός εκεί δια την προπέτειαν αυτού, και απέθανεν εκεί παρά την κιβωτόν του Θεού» (Β' Σαμ. c' 6, 7). Ο Ουζά θύμωσε με τα ζώα επειδή σκόνταψαν. Εκδήλωσε καθαρά ἐλλειψη εμπιστοσύνης στον Θεό, δείχνοντας ότι Εκείνος ο οποίος είχε φέρει την κιβωτό από τη γη των Φιλισταίων, δεν ήταν ικανός να την προστατέψει. Οι άγγελοι που τη συνόδευαν σκότωσαν τον Ουζά που με ανυπομονησία τόλμησε να

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

αγγίξει το ιερό κιβώτιο του Θεού.

«Και εφοβήθη ο Δαβίδ τον Κύριον την ημέραν εκείνην, και είπε, Πώς θέλει εισέλθει προς εμέ τη κιβωτός του Κυρίου; Και δεν ηθέλησεν ο Δαβίδ να μετακινήσῃ την κιβωτόν του Κυρίου προς εαυτόν εις την πόλιν Δαβίδ, αλλ' ἐστρεψεν αυτήν ο Δαβίδ εις τον οίκον Ωβήδ-εδώμ του Γετθαίου.» Ο Δαβίδ ἡξερε ότι ἡταν αμαρτωλός ἀνθρωπος και φοβόταν μήπως και αυτός, ὅπως ο Ουζά, θα μπορούσε να φανεί προπετής και να προκαλέσει την οργή του Θεού εναντίον του. «Και εκάθισεν η κιβωτός του Κυρίου εν τω οίκω Ωβήδ-εδώμ του Γετθαίου τρεις μήνας και ευλόγησεν ο Κύριος τον Ωβήδ-εδώμ, και πάντα τον οίκον αυτού» (Β' Σαμ. θ' 9-11).

Ο Θεός ἡθελε να διδάξει το λαό Του ότι αν και η κιβωτός προξενούσε τρόμο και θάνατο στους παραβάτες των εντολών Του, από την ἄλλη πλευρά θα προκαλούσε μεγάλη ευλογία σ' αυτούς που υπάκουαν στις εντολές Του. Ὁταν ο Δαβίδ ἔμαθε πως το σπίτι του Ωβήδ-Εδώμ ευλογήθηκε πολύ και ότι κατά πάντα ευημερούσε εξαιτίας της κιβωτού του Θεού, ανυπομονούσε να τη μεταφέρει στη δική του πόλη. Πριν όμως τολμήσει να μετακινήσει το ιερό κιβώτιο, καθιέρωσε τον εαυτό του και πρόσταξε όλους τους ιθύνοντες ἀντρες του βασιλείου να απομακρυνθούν από κάθε κοσμική ενασχόληση που ενδεχομένως θα αποσπούσε τις σκέψεις τους από την αφοσίωσή τους στον Θεό.

Με αυτόν τον τρόπο ἐπρεπε όλοι να καθιερωθούν για την μεταφορά της ιερής κιβωτού στην Ιερουσαλήμ. «Τότε υπήγεν ο Δαβίδ, και ανεβίβασε την κιβωτόν του Θεού εκ του οίκου του Ωβήδ-εδώμ εις την πόλιν Δαβίδ εν ευφροσύνη... και ἐφεραν την κιβωτόν του Κυρίου, και ἐθεσαν αυτήν εις τον τόπον αυτής, εις το μέσον της σκηνής την οποίαν ἐστησεν δι' αυτήν ο Δαβίδ, και προσέφερεν ο Δαβίδ ολοκαυτώματα και ειρηνικάς προσφοράς ενώπιον του Κυρίου» (Β' Σαμ. σ' 12, 17).

Στο Ναό του Σολομώντα

Ὁταν ο Σολομώντας ολοκλήρωσε το ἔργο της κατασκευής του ναού, συγκέντρωσε τους πρεσβύτερους του Ισραήλ και τους ισχυρότερους ἀντρες του λαού για να μεταφέρουν την κιβωτό της διαθήκης του Κυρίου ἔξω από την πόλη του Δαβίδ. Οι ἀνθρωποι αυτοί καθιέρωσαν τον εαυτό τους στον Θεό και με μεγάλη επισημότητα και σε-

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

βασιμό συνόδευαν τους ιερείς που μετέφεραν το ιερό κιβώτιο. «Και ανεβίβασαν την κιβωτόν του Κυρίου, και την σκηνήν του μαρτυρίου, και πάντα τα σκεύη τα ἅγια τα εν τη σκηνή, οι ιερείς και οι Λευίται ανεβίβασαν αυτά. Και ο βασιλεὺς Σολομών, και πάσα η συναγωγή του Ισραήλ, οι συναχθέντες προς αυτόν, ἵσαν μετ' αυτού ἐμπροσθεν της κιβωτού, θυσάζοντες πρόβατα και βόας, ὅσα δεν ἡτο δυνατόν να λογαριασθώσι και να αριθμηθώσι δια το πλήθος» (Α' Βασ. η' 4-5).

Ο Σολομώντας ακολούθησε το παράδειγμα του Δαβίδ, του πατέρα του. Με ψαλμούς, με μουσική και με μεγάλη επισημότητα, «εισήγαγον οι ιερείς την κιβωτόν της διαθήκης του Κυρίου εις τον τόπον αυτής, εις το χρηματιστήριον του οίκου, εις τα ἅγια των αγίων, υποκάτω των πτερύγων των χερουβείμ. Διότι τα χερουβείμ είχον εξηπλωμένας τας πτέρυγας επί τον τόπον της κιβωτού, και τα χερουβείμ εκάλυπτον την κιβωτόν και τους μοχλούς αυτής ἀνωθεν» (Α' Βασ. η' 6-7).

Ἐνας θαυμάσια λαμπρός ναός είχε χτιστεί, σύμφωνα με το σχέδιο που είχε δειχτεί στον Μωυσή στο ὄρος Σινά και είχε αργότερα παρουσιαστεί από τον Κύριο στον Δαβίδ. Το επίγειο αγιαστήριο είχε κατασκευαστεί ὅπως ἡταν το ουράνιο. Εκτός από τα χερουβείμ επάνω στην κιβωτό, ο Σολομώντας ἔκανε δύο ἄλλους αγγέλους μεγαλυτέρων διαστάσεων, που παρίσταναν τους ουράνιους αιώνιους φύλακες του νόμου του Θεού. Αδύνατο είναι να περιγραφεί η ομορφιά και η λάμψη του οικοδομήματος. Ὄπως προηγουμένως στο αγιαστήριο, ἔτσι και τώρα, η ιερή κιβωτός μεταφέρθηκε με επισημότητα, σεβασμό και τάξη και τοποθετήθηκε στη θέση της, κάτω από τις φτερούγες των δύο μεγαλόπρεπων χερουβείμ που στέκονταν στο πάτωμα.

Ἡ ιερή χορωδία, συνοδευόμενη με ὄλων των ειδών τα μουσικά ὄργανα, δοξολογούσε τον Θεό. Καθώς οι υμνωδίες αντηχούσαν μέσα στο ναό και μεταδίδονταν στην Ιερουσαλήμ, το σύννεφο της δόξας του Θεού πλημμύρισε το οικοδόμημα, ὅπως είχε ἀλλοτε γεμίσει το αγιαστήριο. «Και ως εξήλθον οι ιερείς εκ του αγιαστηρίου, η νεφέλη ενέπλησε τον οίκον του Κυρίου, και δεν ηδύναντο οι ιερείς να σταθώσι δια να λειτουργήσωσιν, εξαιτίας της νεφέλης, διότι η δόξα του Κυρίου ενέπλησε τον οίκον του Κυρίου» (Α' Βασιλ. η' 10, 11).

Ο βασιλιάς Σολομώντας στάθηκε επάνω σε μία χάλκινη εξέδρα, μπροστά από το βωμό, και ευλόγησε το λαό. Κατόπιν, γονάτισε, ὑψώσε τα χέρια του στον ουρανό και προσευχήθηκε με μεγάλη κα-

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

τάνυξη και επισημότητα. Στο μεταξύ, η συναγωγή είχε γονατίσει με το πρόσωπο στραμμένο στη γη. Μόλις ο Σολομώντας τελείωσε την προσευχή του, φωτιά κατέβηκε από τον ουρανό και έκαψε τη θυσία.

Η συμφορά που είχε πει ο Θεός ότι θα έβρισκε το αγιαστήριο, αν ο λαός Του απομακρυνόταν από Αυτόν, εκπληρώθηκε μερικές εκατοντάδες χρόνια μετά την ανέγερσή του. Ο Θεός υποσχέθηκε στον Σολομώντα ότι, αν ο Ισραήλ παρέμενε πιστός σ' Αυτόν και φύλαγε τις εντολές Του, το ένδοξο αγιαστήριο θα έστεκε παντοτινά, ως ένα αιώνιο σημείο της ιδιαιτερης εύνοιάς Του στον εκλεκτό λαό Του.

Η Αιχμαλωσία του Ισραήλ

Επειδή ο λαός παραβίασε τις εντολές του Θεού και έκανε πράξεις αμαρτωλές, ο Θεός επέτρεψε να αιχμαλωτιστεί για να ταπεινωθεί και να τιμωρηθεί. Οι Ισραηλίτες ήταν τόσο υπερήφανοι για το ναό που τον κατέστησαν είδωλό τους, ενώ παράλληλα αμάρταναν στον Θεό. Ο Κύριος έκανε γνωστό σε μερικούς από τους πιστούς υπηρέτες Του ότι το τέλος του αγιαστηρίου πλησίαζε. Οι δίκαιοι αυτοί άνθρωποι, μόλις λίγο πριν από την καταστροφή του, μετακίνησαν την ιερή κιβωτό που περιείχε τις λίθινες πλάκες και με λύπη και θρήνο την έκρυψαν σε μία σπηλιά. Εκεί ήταν απομονωμένη από το λαό Ισραήλ εξαιτίας των αμαρτιών τους και δεν επρόκειτο να αποδοθεί ξανά σ' αυτούς. Η κιβωτός αυτή εξακολουθεί να παραμένει κρυμμένη. Από τότε δεν τη βρήκε κανείς.

Η Κιβωτός του Θεού και η Ευημερία του Ισραήλ

Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Εφτασε ο καιρός που ο Ιησούς θα ἐπαιρνε επάνω Του την ανθρώπινη φύση, θα ταπείνωνε τον εαυτό Του γενόμενος ἀνθρώπος και θα υπέφερε τους πειρασμούς του Σατανά.

Καμία επίγεια μεγαλοπρέπεια δεν χαρακτήριζε τον ερχομό Του. Γεννήθηκε μέσα σε ένα σταύλο και το πρώτο του κρεβάτι ήταν μία φάτνη. Και όμως, η γέννησή Του τιμήθηκε περισσότερο από τη γέννηση οποιουδήποτε ανθρώπου. Άγγελοι του ουρανού πληροφόρησαν τους βοσκούς για τον ερχομό του Ιησού και το φως και η δόξα του Θεού συνόδευε τη μαρτυρία τους. Η αγγελική χορωδία ἀγγίζε τις ἄρπες της δοξάζοντας τον Θεό. Θριαμβευτικά ανίγγειλε την ἐλευση του Υιού του Θεού σε ένα πεσμένο στην αμαρτία κόσμο. Ο ερχομός Του είχε σκοπό να επιτελέσει το ἔργο της σωτηρίας και με το θάνατό Του να φέρει την ειρήνη, την ευτυχία και την αιώνια ζωή στον ἀνθρωπο. Ο Θεός τίμησε την ἐλευση του Υιού Του.

Η Βάπτιση του Ιησού

Άγγελοι του Θεού αιωρούνταν επάνω από τη σκηνή της βάπτισης του Ιησού. Το Αγιό Πνεύμα κατέβηκε με μορφή περιστεριού, σχηματισμένη από λαμπρότατο φως, και καθώς ο λαός ἐστεκε ἐκπληκτος με τα μάτια στυλωμένα σ' Αυτόν, η φωνή του Πατέρα ακούστηκε λέγοντας: «Συ είσαι ο Υιός μου ο αγαπητός, εις σε ευηρεστήθην».

Ο Ιωάννης δεν ήταν βέβαιος ότι Εκείνος που είχε ἐρθει να βαπτιστεί στον Ιορδάνη ήταν ο Σωτήρας. Ο Θεός όμως του είχε υποσχεθεί ένα σημείο με το οποίο θα αναγνώριζε τον Αμνό του Θεού. Η ἐνδειξη δόθηκε όταν το περιστέρι από τον ουρανό κάθισε επάνω στον Ιησού και η δόξα του Θεού ἐλαμψε γύρω Του. Τότε, ο Ιωάν-

Η Πρώτη Έλευση του Χριστού

νης άπλωσε το χέρι του και δείχνοντας τον Ιησού φώναξε με δυνατή φωνή: «Ιδού ο Αμνός του Θεού, ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου» (Ιωαν. α' 29).

Η Υπηρεσία του Ιωάννη

Ο Ιωάννης πληροφόρησε τους μαθητές του ότι ο Ιησούς ήταν ο αναμενόμενος Μεσσίας, ο Σωτήρας του κόσμου. Προς το τέλος της υπηρεσίας του τούς δίδαξε να στραφούν στον Ιησού και να τον ακολουθήσουν ως τον Μεγάλο Δάσκαλο. Η ζωή του Ιωάννη χαρακτηρίζόταν από λύπη και αυταπάρνηση. Ανήγγειλε τον πρώτο ερχομό του Χριστού, αλλά δεν του είχε επιτραπεί να δει τα θαύματά Του ή να χαρεί τη δύναμη που Εκείνος έδειξε. Όταν ο Ιησούς παρουσιάστηκε ως δάσκαλος, ο Ιωάννης ήξερε ότι αυτός ο ίδιος θα πέθαινε. Η φωνή του σπάνια ακούγόταν εκτός της ερήμου. Η ζωή του ήταν μοναχική. Δεν έμεινε προσκολλημένος στην οικογένεια του πατέρα του για να απολαύσει τη συντροφιά της, αλλά την εγκατέλειψε προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή του. Πλήθη άφηναν τις πολυάσχολες πόλεις και τα χωριά και συνέρρεαν στην ερημιά για να ακούσουν τα λόγια του θαυμάσιου αυτού προφήτη. Ο Ιωάννης με το τσεκούρι χτύπησε στη ρίζα του δέντρου. Κατέκρινε την αμαρτία αδιαφορώντας για τις συνέπειες και προετοίμασε το δρόμο για τον Αμνό του Θεού.

Ο Ηρώδης είχε επηρεαστεί ακούγοντας τις δυναμικές και καυστικές δηλώσεις του προφήτη και με μεγάλο ενδιαφέρον ρωτούσε τι έπρεπε να κάνει για να γίνει μαθητής του. Ο Ιωάννης γνώριζε ότι ήταν έτοιμος να παντρευτεί τη γυναίκα του αδελφού του, ενώ ο άντρας της ήταν ζωντανός, και με ειλικρίνεια είπε στον Ηρώδη ότι αυτό ήταν παράνομο. Ο βασιλιάς δεν ήθελε να υποβληθεί σε καμία θυσία. Παντρεύτηκε τη γυναίκα που επιθυμούσε και επηρεασμένος από αυτήν, συνέλαβε τον Βαπτιστή και τον φυλάκισε, με την πρόθεση όμως να τον απελευθερώσει. Αποκλεισμένος ο Ιωάννης, μάθαινε από τους μαθητές του τα θαυμάσια έργα που έκανε ο Χριστός. Δεν ήταν σε θέση ο ίδιος να ακούσει τα υπέροχα λόγια Του. Οι μαθητές του όμως τον πληροφορούσαν και τον παρηγορούσαν με τα νέα που του έφερναν. Μετά από λίγο καιρό ο Ιωάννης αποκεφαλίστηκε εξαιτίας της επιρροής που ασκούσε η γυναίκα του Ηρώδη. Είναι γεγονός ότι οι ταπεινότεροι μαθητές που ακολούθησαν τον Ιησού, είδαν τα θαύματά Του και άκουσαν τα παρηγορητικά λόγια που έβγαιναν από τα χείλη Του, υπερτερούσαν από τον Βαπτιστή, γιατί στο σημείο

Η Πρώτη Έλευση του Χριστού

αυτό ἡταν περισσότερο προνομιούχοι από αυτόν.

'Οπως ο Ιωάννης ἤρθε με το πνεύμα και τη δύναμη του Ηλία για να εξαγγέλει την πρώτη ἐλευση του Ιησού, ἔτσι και οι πιστοί στις ἔσχατες ημέρες, εμπνευσμένοι με το ίδιο πνεύμα και θάρρος, θα αναγγέλλουν την ημέρα της θεϊκής οργής και της δευτέρας παρουσίας του Ιησού Χριστού.

Ο Πειρασμός

Μετά τη βάπτισή Του στον Ιορδάνη, ο Ιησούς πήγε στην ἑρημό για να πειραστεί από τον Διάβολο. Το Άγιο Πνεύμα Τον είχε προετοιμάσει γι' αυτή την ιδιαίτερη σκηνή των τρομερών πειρασμών και ἡταν Εκείνο που τον κατεύθυνε στο μέρος της δοκιμασίας. Ο Ιησούς σαράντα ημέρες πειραζόταν από τον Σατανά και κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου είχε μείνει τελείως νηστικός. Το γεγονός ότι δεν περιβαλόταν από οτιδήποτε ευχάριστο, μπορούσε να κάνει την ανθρώπινη φύση Του να λυγίσει. Βρισκόταν με τα ἀγρια θηριά και τον Διάβολο σε ἑνα απομονωμένο, ερημικό μέρος. Ο Υἱός του Θεού ἡταν χλωμός και εξαντλημένος από τη νηστεία και τις κακουχίες. Η πορεία Του όμως είχε καθοριστεί και ἐπρεπε να εκπληρώσει το ἔργο που είχε ἔρθει να κάνει.

Ο Σατανάς επωφελήθηκε από την ταλαιπωρία του Υιού του Θεού και ετοιμάστηκε να Του επιτεθεί με διάφορους πειρασμούς. Ἐλπίζε να Τον νικήσει, επειδή ο Ιησούς αντιμετώπιζε τις δοκιμασίες ως ἀνθρωπος. Αρχικά, ο Διάβολος εμφανίστηκε με το δελεασμό: «Εάν ἂσαι Υἱός του Θεού, εἰπέ προς τον λίθον τούτον να γείνη ἄρτος». Ἡθελε να κάνει τον Ιησού να εξασκήσει τη θεϊκή Του δύναμη προκειμένου να αποδείξει ότι Αυτός ἡταν ο Μεσσίας. Με ηρεμία, ο Χριστός τού απάντησε: «Είναι γεγραμμένον, "Οτι με ἄρτον μόνον δεν θέλει ζήσει ο ἀνθρωπος, αλλά με πάντα λόγον Θεού"» (Λουκάς δ' 3-4).

Ο Σατανάς ἡθελε να φιλονικήσει με τον Ιησού για το αν Αυτός ἡταν ο Υἱός του Θεού. Αναφέρθηκε στην αδύναμη, ταλαιπωρημένη ὑπαρξή Του και, καυχόμενος, υποστήριξε ότι εκείνος ἡταν ισχυρότερος από τον Ιησού. Τα λόγια όμως που ακούστηκαν από τον ουρανό, «Συ είσαι ο Υἱός μου ο αγαπητός, εις σε ευηρεστήθην» (Λουκάς γ' 22), ἡταν αρκετά για να ενισχύσουν τον Χριστό σε όλα Του τα βάσανα. Δεν χρειαζόταν να κάνει οτιδήποτε για να πείσει τον Σατανά για τη δύναμή Του ἡ για το ότι ἡταν ο Σωτήρας του κόσμου. Ο

Η Πρώτη Έλευση του Χριστού

Διάβολος είχε αρκετές ενδείξεις για την υπεροχή και την κυριαρχία του Υιού του Θεού. Η ἀρνησή του να υποχωρήσει στην εξουσία του Χριστού τον είχε αποκλείσει από τον ουρανό.

Για να δείξει τη δύναμή του ο Σατανάς, ἔφερε τον Ιησού στην Ιερουσαλήμ. Τον τοποθέτησε επάνω στην πτέρυγα του ιερού και εκεὶ τον προκάλεσε να πέσει από το ὑψος που ἔφερνε ἰλιγγο, για να αποδείξει ότι ἡταν Υἱός του Θεού. Ο Σατανάς χρησιμοποίησε τα ακόλουθα λόγια της Αγίας Γραφής: «Διότι είναι γεγραμμένον, "Οτι εις τους αγγέλους αυτού θέλει προστάξει περὶ σου, δια να σε διαφυλάξωσι", και "Οτι θέλουσι σε σηκώνει επὶ των χειρών αυτών, δια να μη προσκόψης προς λίθον τον πόδα σου"». Απαντώντας ο Ιησούς τού είπε: «Είναι ειρημένον, "Δεν θέλεις πειράσει Κύριον τον Θεόν σου"» (Λουκάς δ'10-12). Ο Σατανάς ἦθελε να κάνει τον Ιησού να φερθεί αλαζονικά ως προς το ἐλεος του Πατέρα Του και να διακινδυνέψει τη ζωή Του πριν να ολοκληρώσει την αποστολή Του. Ἐλπιζε ότι το ἔργο της σωτηρίας θα αποτύχαινε. Το σχέδιο όμως αυτό ἡταν ανεξήτηλα γραμμένο και εξαιρετικά στερεωμένο για να μπορέσει ο Σατανάς να το ανατρέψει ἢ να το βλάψει.

Ο Χριστός είναι το παράδειγμα όλων των Χριστιανών. Ὅταν αυτοί ἔρχονται σε πειρασμό, ἢ ὅταν τα δικαιώματά τους αμφισβητούνται, πρέπει να υπομένουν καρτερικά. Δεν ἔχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από τον Κύριο να κάνει επιδειξη της δύναμής Του για να αποδειχτούν νικητές ἐναντί των εχθρών τους, εκτός αν ο Θεός μπορεί με αυτόν τον τρόπο να δοξαστεί. Αν ο Χριστός είχε πέσει από το πτερύγιο του ναού, δεν θα είχε τιμήσει τον Πατέρα Του, επειδή κανείς δεν είχε παραστεί μάρτυρας της πράξης αυτής, εκτός από τον Σατανά και τους αγγέλους του Θεού. Ο Κύριος μπήκε στον πειρασμό να εκδηλώσει τη δύναμή Του στον πιο ἀσπονδο εχθρό Του. Αν το ἔκανε αυτό θα ἡταν σαν να συγκατέβαινε με εκείνον που ἤρθε να τον πολεμήσει και να τον νικήσει.

«Και αναβιβάσας αυτὸν ο διάβολος εἰς ὄρος υψηλόν, ἐδειξεν εις αυτὸν πάντα τα βασίλεια της οικουμένης εν μια στιγμῇ χρόνου. Και είπε προς αυτὸν ο διάβολος, Εἰς σε θέλω δώσει ἀπασαν την εξουσίαν ταύτην και την δόξαν αυτών, διότι εἰς εμέ είναι παραδεδομένη, και εἰς ὄντινα θέλω, δίδω αυτήν. Συ λοιπὸν εάν προσκυνήσῃς ενώπιον μου, σού θέλουσιν είσθαι πάντα. Και αποκριθείς προς αυτὸν είπεν ο Ιησούς, Ὑπαγε οπίσω μου, Σατανά, διότι είναι γεγραμμένον, "Θέλεις προσκυνήσει Κύριον τον Θεόν σου, και αυτὸν μόνον θέλεις λατρεύσει"» (Λουκάς δ' 5-8).

Η Πρώτη Έλευση του Χριστού

Ο Σατανάς παρουσίασε στον Ιησού τα βασίλεια του κόσμου. Το φως που έπεφτε επάνω τους τα έκανε να φαίνονται περισσότερο ελκυστικά. Ο πειραστής είπε στον Χριστό ότι, εάν τον προσκυνούσε, θα παραιτούταν από την εξουσία της γης. Ο Σατανάς ήξερε ότι εάν το έργο της σωτηρίας πετύχαινε και ο Ιησούς πέθαινε για την απολύτρωση του ανθρώπου, η δική του δύναμη θα μειωνόταν και τελικά θα εξολοθρευόταν. Σκοπός του ήταν να εμποδίσει όσο γίνεται την ολοκλήρωση της μεγάλης αποστολής που είχε καταστρωθεί από τον Υιό του Θεού. Αν το σχέδιο της σωτηρίας του ανθρώπου αποτύχαινε, ο Σατανάς θα ξανακέρδιζε το βασίλειο που ισχυριζόταν ότι ήταν δικό του. Εάν πετύχαινε, κολάκευε τον εαυτό του ότι θα βασίλευε εναντιώμένος στον Θεό του ουρανού.

Η Επίπληξη του Πειραστή

Ο Σατανάς πανηγύρισε όταν ο Χριστός εγκατέλειψε τη δύναμη και τη δόξα Του και άφησε τον ουρανό. Νόμισε ότι, με αυτόν τον τρόπο, ο Υιός του Θεού είχε περιέλθει στη δική του εξουσία. Ο πειρασμός σημείωσε τόσο μεγάλη επιτυχία με το πρώτο ζευγάρι στην Εδέμ, που έλπιζε ότι με τη σατανική του δύναμη και πανουργία θα μπορούσε να ανατρέψει και τον Υιό του Θεού, με αποτέλεσμα τη σωτηρία της δικής του ζωής και βασιλείας. Αν κατόρθωνε να πειράσει τον Ιησού να παρεκκλίνει από το θέλημα του Πατέρα Του, ο σκοπός του θα είχε πετύχει. Ο Ιησούς όμως αντιμετώπισε τον πειραστή με την επίπληξη: «Υπαγε οπίσω μου, Σατανά». Θα προσκυνούσε μόνο τον Πατέρα Του.

Ο Διάβολος διεκδικούσε το επίγειο βασίλειο για δικό του. Υπαινίχτηκε στον Χριστό ότι θα μπορούσε να απαλλαγεί από όλα τα δεινά, ότι δεν χρειαζόταν να πεθάνει για να αποκτήσει τα βασίλεια του κόσμου και ότι αν μόνο τον προσκυνούσε θα μπορούσε να τα έχει στην κατοχή Του. Ο Ιησούς όμως παρέμεινε ακλόνητος. Ήξερε ότι πλησίαζε ο καιρός που θα μπορούσε με τη δική Του δύναμη να αποσπάσει τη βασιλεία από τον Σατανά και ότι μετά από ένα διάστημα τα πάντα, τόσο στον ουρανό όσο και στη γη, θα υποτάσσονταν σ' Αυτόν. Προτίμησε τη ζωή των βασάνων και του μαρτυρικού θανάτου Του γιατί αυτός ήταν ο τρόπος που είχε ορίσει ο Πατέρας Του για να μπορέσει να γίνει ο νόμιμος και ο αιώνιος κληρονόμος των βασιλειών της γης. Ο Σατανάς θα παραδοθεί και αυτός στα χέρια

Η Πρώτη Έλευση του Χριστού

Του για να εξολοθρευτεί και για να μην μπορέσει ποτέ πλέον να ενοχλήσει τον Ιησού ή τους ένδοξους αγίους.

Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Οταν ο Σατανάς τελείωσε τους πειρασμούς του, απομακρύνθηκε για ένα διάστημα από τον Ιησού. Οι ἄγγελοι ετοίμασαν για τον Κύριό τους τροφή στην ἔρημο και Τον ενίσχυσαν, ενώ η ευλογία του Πατέρα Του παρέμεινε επάνω Του. Ο Σατανάς είχε αποτύχει στους σφοδρούς πειρασμούς του, σκόπευε όμως να Τον δοκιμάσει με πανούργους τρόπους κατά τη διάρκεια της διακονίας Του. Ἐλπιζε ακόμη να υπερισχύσει εναντίον Του με το να ξεσηκώσει εκείνους που θα απέρριπταν τον Ιησού ώστε να Τον μισήσουν και να Τον εξολοθρέψουν.

Ο Σατανάς κάλεσε τους αγγέλους του σε ἑκτακτη σύσκεψη. Ἡταν απογοητευμένος και εξοργισμένος που δεν είχαν τίποτα καταφέρει εναντίον του Υιού του Θεού. Αποφάσισαν να δείξουν μεγαλύτερη πανουργία και να χρησιμοποιήσουν όλη τους τη δύναμη προκειμένου να σκορπίσουν την απιστία και ο ἰδιος ο λαός του Θεού να μην Τον αναγνωρίσει ως Σωτήρα του κόσμου. Με αυτὸν τον τρόπο, σκόπευαν να αποθαρρύνουν τον Ιησού στην αποστολή Του. Ανεξάρτητα με το πόσο τυπικοί ήταν οι Εβραίοι στις τελετές και στις θυσίες τους, αν ἐμεναν τυφλωμένοι στην εκπλήρωση των προφητειών και ἐφταναν στο σημείο να πιστέψουν ότι ο Μεσσίας θα παρουσιάζοταν ως ἁνας ισχυρός, επίγειος βασιλιάς, τότε θα κατέληγαν να περιφρονήσουν και να απορρίψουν τον Ιησού.

Κατά την επίγεια διακονία του Χριστού, ο Σατανάς και οι ἄγγελοι του ἤταν πολυάσχολοι, εμπνέοντας στους ανθρώπους την απιστία, το μίσος και την περιφρόνηση. Πολλές φορές, όταν ο Ιησούς μιλούσε για την αλήθεια επικρίνοντας τις αμαρτίες τους με καυστικό τρόπο, οι ἀνθρώποι εξοργίζονταν. Ο Σατανάς και οι δαιμονές του τούς παρακινούσαν να αφαιρέσουν τη ζωή του Υιού του Θεού. Περισσότερες από μία φορές σήκωσαν πέτρες να Τον λιθοβολήσουν, ενώ οι ἄγγελοι του Θεού Τον προφύλαξαν και Τον απομάκρυναν σε

έναν τόπο ασφαλή, μακριά από τα μανιασμένα πλήθη. Κάποια άλλη φορά, ενώ λόγια αλήθειας προφέρονταν από τα άγια χείλη του Ιησού, το πλήθος Τον έπιασε και Τον οδήγησε στην άκρη μιας βουνοκορφής με την πρόθεση να Τον ρίξει στον γκρεμό. Μεσολάβησε μία φιλονικία μεταξύ τους για το τι έπρεπε να κάνουν σ' Αυτόν, όταν και πάλι οι άγγελοι του Θεού Τον έκρυψαν από τα μάτια του πλήθους και Εκείνος, περνώντας ανάμεσά τους, απομακρύνθηκε.

Ο Σατανάς ακόμη έλπιζε ότι το σπουδαίο σχέδιο της σωτηρίας μπορούσε να αποτύχει. Χρησιμοποίησε όλη του τη δύναμη για να σκληρύνει τις καρδιές των ανθρώπων και να δηλητηριάσει τα αισθήματά τους εναντίον του Ιησού. Επειδή μόνο λίγοι θα Τον παραδέχονταν ως Υιό του Θεού, έλπιζε ότι Εκείνος θα θεωρούσε υπερβολή να υποστεί τόσα βάσανα και τη θυσία για ένα τόσο μικρό σύνολο ανθρώπων. Και όμως, ο Θεός αποκάλυψε ότι ακόμη και αν δύο μόνο άτομα είχαν δεχτεί τον Ιησού ως τον Υιό του Θεού και πίστευαν σ' Αυτόν, Εκείνος θα εκπλήρωνε το σχέδιο Του για τη σωτηρία των ψυχών τους.

Ανακουφίζοντας τους Πάσχοντες

Ο Ιησούς ξεκίνησε το έργο Του συντρίβοντας τη δύναμη που ο Σατανάς ασκούσε επάνω στην πάσχουσα ανθρωπότητα. Επανέφερε την υγεία στους αρρώστους, έδωσε φως στους τυφλούς, θεράπευσε τους χωλούς κάνοντάς τους να πηδούν από χαρά και να δοξάζουν τον Θεό. Χάρισε την υγεία σ' αυτούς που ήταν άρρωστοι και δεμένοι για πολλά χρόνια από τη σκληρή δύναμη του Σατανά. Με καλοσυνάτα λόγια παρηγορούσε τους ανήμπορους, τους τρεμάμενους και τους απελπισμένους. Ελευθέρωνε τους αδύναμους και βασανισμένους, που ο Σατανάς κρατούσε σφιχτά, και Εκείνος τους πρόσφερε σωματική υγεία και μεγάλη ευτυχία. Επανέφερε τους νεκρούς στη ζωή και αυτοί δόξαζαν τον Θεό για τη θαυμαστή επίδειξη της ισχύς Του. Εργάστηκε με όλη Του τη δύναμη γι' αυτούς που έδειχναν πίστη σ' Αυτόν.

Η ζωή του Χριστού ήταν γεμάτη από λόγια και έργα καλοσύνης, συμπάθειας και αγάπης. Ήταν πάντοτε πρόθυμος να ακούει εκείνους που έρχονταν σ' Αυτόν και να τους ανακουφίζει από τα προβλήματά τους. Πλήθη ολόκληρα αγγίχτηκαν από τη θεϊκή Του δύναμη. Παρόλα αυτά, ο λαός δεν ήθελε να δεχτεί τον Ιησού, επειδή οι κυβερ-

νήτες δεν πίστευαν σ' Αυτόν. 'Ήταν άνθρωπος θλίψης και γεύτηκε πολύ πόνο. Οι Ισραηλίτες δεν ανέχονταν να κυβερνώνται από την τόσο σοβαρή και γεμάτη αυταπάρνηση ζωή Του. 'Ήθελαν να απολαύσουν τις τιμές που προσφέρει ο κόσμος. Αρκετοί όμως ακολουθούσαν τον Υιό του Θεού και άκουγαν τις οδηγίες Του, απολαμβάνοντας τη διδασκαλία που έβγαινε με τόση χάρη από τα χείλη Του. Τα λόγια Του, παρόλη την απλότητά τους, ήταν γεμάτα νόημα, ώστε και οι πιο αμόρφωτοι μπορούσαν να τα καταλάβουν.

Αντίδραση χωρίς Αποτέλεσμα

Ο Σατανάς μαζί με τους αγγέλους του τύφλωσαν τα μάτια των Εβραίων και σκοτείνιασαν τη διάνοιά τους. Παρακίνησαν τους άρχοντες και τους ιερείς να αφαιρέσουν τη ζωή του Σωτήρα. Για το σκοπό αυτό, έστειλαν κάποιους υπηρέτες για να βρουν τον Ιησού και να Τον οδηγήσουν σ' αυτούς. Μόλις οι απεσταλμένοι πλησίασαν στο σημείο που Εκείνος βρισκόταν, έμειναν κατάπληκτοι. Είδαν τον Ιησού γεμάτο συμπάθεια και συμπόνια να έρχεται σε επαφή με την ανθρώπινη συμφορά. Άκουσαν να απευθύνεται με αγάπη και τρυφερότητα στους αδύναμους και στους δυστυχισμένους και να επιτίμα τη δύναμη του Σατανά με αυταρχικό ύφος, ελευθερώνοντας τους αιχμαλωτισμένους από αυτόν. Πρόσεξαν τα σοφά λόγια που έβγαιναν από τα χείλη Του και καταγοητεύτηκαν. Δεν μπορούσαν να απλώσουν χέρι επάνω Του. Επέστρεψαν στους ιερείς και στους πρεσβύτερους χωρίς τον Ιησού.

'Όταν ρωτήθηκαν, «Δια τί δεν εφέρετε αυτόν?», εκείνοι αναφέρθηκαν στα θαύματα που είχαν δει και στα άγια λόγια σοφίας, αγάπης και γνώσης που είχαν ακούσει και στο τέλος αποκρίθηκαν, «Ουδέποτε ελάλησεν άνθρωπος ούτω, καθώς ούτος ο άνθρωπος». Οι ιερείς τούς κατηγόρησαν ότι είχαν και αυτοί πλανηθεί και ειρωνικά ρώτησαν αν κάποιος από τους αρχηγούς είχε πιστέψει σ' Αυτόν. Μερικοί από τους αξιωματούχους ντράπηκαν που δεν Τον συνέλαβαν. Στην πραγματικότητα όμως πολλοί από τους δικαστές και τους πρεσβύτερους πίστεψαν στον Ιησού, αλλά ο Σατανάς τούς εμπόδισε να το ομολογήσουν. Φοβήθηκαν περισσότερο την κατάκριση των ανθρώπων από ό,τι τον ίδιο τον Θεό.

Μέχρι αυτό το σημείο η πονηριά και το μίσος του Σατανά δεν είχε εξουδετερώσει το σχέδιο της σωτηρίας. Ο χρόνος για την εκπλήρω-

ση του θεϊκού σκοπού πλησίαζε να λήξει. Ο Σατανάς με τους αγγέλους του συσκέφτηκαν και αποφάσισαν να παρακινήσουν τους ομοεθνεῖς του Χριστού να απαιτήσουν έντονα το αίμα Του και να στραφούν με σαρκασμό και ασπλαχνία εναντίον Του. 'Ελπιζαν ότι ο Ιησούς θα πικραινόταν από μία τέτοια συμπεριφορά και θα αποτύχαινε να διατηρήσει μέχρι το τέλος την ταπεινοφροσύνη και την πραότητά Του.

Ενώ ο Σατανάς κατέστρωνε τα σχέδιά του, ο Ιησούς παρουσίαζε με προσοχή στους μαθητές Του τα βασανιστήρια που επρόκειτο να υποστεί - ότι θα σταυρωνόταν και θα ανασταινόταν την τρίτη ημέρα. Η αντίληψή τους όμως είχε θολώσει και δεν μπορούσαν να καταλάβουν αυτά που τους έλεγε.

Η Μεταμόρφωση

Η πίστη των μαθητών ενισχύθηκε πολύ κατά τη Μεταμόρφωση, όταν τους επιτράπηκε να αντικρίσουν τη δόξα του Χριστού και να ακούσουν τη φωνή από τον ουρανό να μαρτυρεί για τη θεϊκή καταγωγή Του. Ο Θεός έκρινε σωστό να χορηγήσει στους οπαδούς του Ιησού μία ισχυρή απόδειξη ότι Αυτός ήταν ο αναμενόμενος Μεσσίας, ώστε, μέσα στη βαθιά θλίψη και απογοήτευσή τους κατά τη σταύρωσή Του, να μη χάσουν ολοκληρωτικά την εμπιστοσύνη τους σ' Αυτόν. Στη Μεταμόρφωση ο Θεός έστειλε τον Μωυσή και τον Ήλια να συζητήσουν με τον Ιησού τα παθήματά Του και το θάνατό Του. Αντί να εμφανιστούν άγγελοι για να συνομιλήσουν με τον Υἱό Του, ο Θεός διάλεξε εκείνους που, από προσωπική εμπειρία, είχαν γευτεί τις επίγειες δοκιμασίες.

Ο Ήλιας είχε βαδίσει με τον Θεό. Το έργο του υπήρξε επώδυνο και εξαντλητικό, επειδή είχε κατακρίνει τις αμαρτίες του Ισραήλ. Ήταν προφήτης του Θεού, αλλά ήταν υποχρεωμένος να φεύγει από το ένα μέρος στο άλλο για να προστατεψει τη ζωή του. Το ίδιο του το έθυνος τον καταδίωκε, σαν άγριο θηρίο, για να τον εξολοθρέψει. Ο Θεός όμως μετέθεσε τον Ήλια. Άγγελοι με ένδοξο και θριαμβευτικό τρόπο, τον μετέφεραν στον ουρανό.

Ο Μωυσής ήταν ο σπουδαιότερος από τους ανθρώπους που είχαν ζήσει πριν από αυτόν. Ο Θεός τον είχε τιμήσει πολύ και του είχε δώσει το προνόμιο να συνομιλεί μαζί Του, όπως ένας άνθρωπος συζητάει με το φίλο του. Επιτράπηκε σ' αυτόν να δει το φως και την

υπέροχη δόξα που περιέβαλλε τον Πατέρα. Ο Θεός μέσω του Μωυσή, απελευθέρωσε το λαό από την αιγυπτιακή δουλεία. Κάθε φορά που η οργή Του εξαπτόταν εναντίον του Ισραήλ, εξαιτίας της δυσπιστίας τους, των παραπόνων τους και των σοβαρών αμαρτημάτων τους, η αγάπη του Μωυσή γι' αυτούς δοκιμαζόταν. Ο ηγέτης αυτός συχνά μεσολαβούσε για τον Ισραήλ. Ο Θεός του πρότεινε να καταστρέψει το λαό και να κάνει τον ίδιο έθνος ισχυρό. Ο Μωυσής όμως έδειξε την αγάπη του για τους Ισραηλίτες και με θερμές γι' αυτούς ικεσίες Τον παρακάλεσε να αποστραφεί από τον άγριο θυμό Του και να τους συγχωρήσει. Διαφορετικά, ζήτησε να εξαλειφτεί και το δικό του όνομα από το βιβλίο της ζωής.

Ο Μωυσής γεύτηκε το θάνατο. Παρά τις προσπάθειες του Σατανά νά να κατακρατήσει το νεκρό σώμα απαιτώντας το για δικό του, ο Μιχαήλ κατέβηκε και το επανέφερε στη ζωή πριν αυτό αποσυντεθεί. Ανέστησε τον Μωυσή και τον πήρε μαζί Του στον ουρανό. Ο Σατανάς επιτίμησε έντονα τον Θεό, με την κατηγορία ότι ήταν άδικος γιατί επέτρεψε να του αφαιρεθεί το θύμα του. Ο Χριστός όμως δεν επέληξε τον εχθρό Του, αν και αυτός ήταν η αιτία που ο Μωυσής είχε πέσει στην αμαρτία. Με ηρεμία τον παρέπεμψε στον Πατέρα Του λέγοντας: «Ο Κύριος να σε επιτιμήσει» (επιστολή Ιούδα, εδάφιο 9).

Ο Ιησούς είχε πει στους μαθητές Του ότι μερικοί που βρίσκονταν μαζί Του δεν θα γεύονταν θάνατο πριν δουν να έρχεται με δύναμη η βασιλεία του Θεού. Η προφητεία αυτή εκπληρώθηκε με τη Μεταμόρφωση. Η φυσιογνωμία του Ιησού άλλαξε και έλαμψε όπως ο ήλιος. Το ένδυμά Του έγινε κάτασπρο και αστραφτερό. Ο Μωυσής εμφανίστηκε συμβολίζοντας τους δίκαιους που θα αναστηθούν κατά τη δευτέρα παρουσία του Ιησού. Ο Ηλίας που μεταφέρθηκε χωρίς να γευτεί θάνατο, αντιπροσώπευε όλους τους πιστούς που θα είναι ζωντανοί κατά τη δεύτερη έλευση του Χριστού και θα μεταφερθούν στον ουρανό χωρίς να έχουν ποτέ πεθάνει. Οι μαθητές παρατηρούσαν έκπληκτοι και φοβισμένοι την υπέροχη μεγαλειότητα του Ιησού, το σύννεφο που τους κάλυψε και τη φωνή του Θεού που δήλωσε με τρομακτικό μεγαλείο: «Ούτος είναι ο Υιός μου ο αγαπητός, αυτού ακούετε».

Η ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Εφτασε ο καιρός που ο Ιησούς γευμάτισε το πασχαλινό δείπνο με τους μαθητές Του. Ο Σατανάς είχε εξαπατήσει τον Ιούδα και τον έκανε να νομίζει ότι ήταν ένας από τους πραγματικούς οπαδούς του Χριστού. Η καρδιά του όμως ήταν πάντοτε κοσμική. Ήταν αυτόπτης μάρτυρας των θαυμάσιων έργων του Ιησού, βρισκόταν μαζί Του σε όλο το διάστημα της διακονίας Του και είχε υποχωρήσει μπροστά στην ακατάσχετη ένδειξη ότι Αυτός ήταν ο Μεσσίας. Ο Ιούδας όμως ήταν τσιγκούνης, πλεονέκτης και φιλοχρήματος. Διαμαρτυρήθηκε, εκφράζοντας θυμό, για το ακριβό μύρο που χύθηκε στα πόδια του Ιησού.

Η Μαρία αγαπούσε τον Κύριό της. 'Ενιωθε ότι τίποτα δεν ήταν αρκετά πολύτιμο να δοθεί σ' Αυτόν ως έκφραση ευγνωμοσύνης για τη συγχώρηση των πολλών αμαρτιών της και την ανάσταση του πολυαγαπημένου αδελφού της. Πίστευε ότι όσο ακριβότερο ήταν το μύρο, τόσο περισσότερο θα μπορούσε να ευχαριστήσει τον Σωτήρα αφιερώνοντάς το σ' Αυτόν.

Ο Ιούδας πρόβαλε σαν δικαιολογία της πλεονεξίας του το επιχείρημα ότι το μύρο μπορούσε να πουληθεί και το αντίτιμο να δοθεί στους φτωχούς, χωρίς στην πραγματικότητα να νοιώθει κάποιο ενδιαφέρον γι' αυτούς. Ήταν φίλαυτος και συχνά κατακρατούσε για προσωπική του χρήση ό,τι του ανέθεταν να αποδώσει στους άπορους. Ο Ιούδας ήταν αδιάφορος για την άνεση και για τις ανάγκες του Ιησού και για να δικαιολογήσει την απληστία του, πολλές φορές αναφερόταν στους φτωχούς. Η γενναιόδωρη πράξη της Μαρίας αποτελούσε την πιο αιχμηρή επίπληξη για την αχόρταγη φύση του. Ο δρόμος είχε λειανθεί στην καρδιά του Ιούδα, για να βρει ο πειρασμός του Σατανά εύφορο έδαφος.

Οι ιερείς και οι άρχοντες των Εβραίων μισούσαν τον Ιησού, ενώ από την άλλη μεριά πλήθη συνωστίζονταν για να ακούσουν τα σοφά

Η Προδοσία του Ιησού

Του λόγια και να δουν τα μεγάλα Του έργα. Οι άνθρωποι, κινούμενοι από βαθύτατο ενδιαφέρον και μεγάλη αγωνία, ακολουθούσαν τον Ιησού για να ακούσουν τις οδηγίες του υπέροχου αυτού Δασκάλου. Πολλοί από τους ἀρχοντες πίστευαν σ' Αυτόν, αλλά δεν τολμούσαν να ομολογήσουν την πίστη τους από φόβο μήπως γίνουν αποσυνάγωγοι. Οι ιερείς και οι πρεσβύτεροι αποφάσισαν ότι κάτι έπρεπε να γίνει για να αποσπάσουν την προσοχή από τον Ιησού. Φοβόνταν ότι όλος ο λαός θα Τον πίστευε. Ἐνοιωθαν ανασφάλεια σκεπτόμενοι ότι θα έχαναν τη θέση τους. Ακόμα και αν κατάφερναν να θανατώσουν τον Ιησού, πάλι θα υπήρχαν εκείνοι που είχαν γίνει ζωντανά μνημεία της δύναμής Του.

Ακόμα και αν σκότωναν τον Ιησού, ο Λάζαρος, ο ζωντανός φίλος Του, θα μαρτυρούσε για τη μεγάλη δύναμή Του. Πλήθη συγκεντρώνονταν για να δουν τον αναστημένο από τους νεκρούς. Οι ἀρχοντες αποφάσισαν να φονέψουν και τον Λάζαρο για να κατασιγάσουν την αναστάτωση. Στη συνέχεια σκόπευαν να στρέψουν το λαό στις παραδόσεις και στις ανθρώπινες διδασκαλίες, στον αποδεκατισμό του κύμινου και του ἄνηθου, προκειμένου να αποκτήσουν πάλι την επιρροή τους σ' αυτούς. Συμφώνησαν να συλλάβουν τον Ιησού κάποια στιγμή που θα ἤταν μόνος Του, επειδή αν επιχειρούσαν να Τον πιάσουν ανάμεσα στα πλήθη, την ώρα που το ενδιαφέρον των ανθρώπων ήταν στραμμένο σ' Αυτόν, θα κινδύνευαν να λιθιοβοληθούν.

Ο Ιούδας ἡξερε πόσο ανυπομονούσαν οι ιερείς και οι πρεσβύτεροι να συλλάβουν τον Ιησού. Ωθούμενος από φιλοχρηματία, προθυμοποιήθηκε να προδώσει τον Κύριό του στους πιο ἀσπονδούς εχθρούς Του, με αμοιβή μερικά αργύρια. Ο Σατανάς εργαζόταν απευθείας στην καρδιά του Ιούδα και κατά τη διάρκεια της πιο εντυπωσιακής σκηνής του τελευταίου δείπνου, ο προδότης κατέστρωνε σχέδια για το πώς να παραδώσει τον Κύριό του. Λυπημένος ο Χριστός φανέρωσε στους μαθητές ότι, εξαιτίας Του, όλοι τους θα σκανδαλίζονταν εκείνη τη νύχτα. Ο Πέτρος, αμφισβητώντας τα λόγια αυτά, εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι θα έμενε σταθερός. Ο Ιησούς τού είπε: «Ο Σατανάς σας εζήτησε, δια να σας κοσκινίσῃ ως τον σίτον. Πλην εγώ εδεήθην περὶ σου δια να μη εκλείψῃ η πίστις σου, και συ, όταν ποτέ επιστρέψης, στήριξον τους αδελφούς σου» (Λουκάς κβ' 31-32).

Στον Κήπο

Η Προδοσία του Ιησού

Ο Ιησούς κατευθύνεται στον κήπο της Γεθσημανής με τους μαθητές Του. Βαθιά θλιψμένος, ζητά από αυτούς να αγρυπνούν και να προσεύχονται για να μην πέσουν σε πειρασμό. Ξέρει ότι η πίστη τους θα δοκιμάζοταν, ότι οι ελπίδες τους θα διαψεύδονταν και ότι θα χρειάζονταν μεγάλη δύναμη που θα μπορούσαν να αποκτήσουν μόνο με αγρυπνία και ένθερμη προσευχή. Με ηχηρές κραυγές και με δάκρυα στα μάτια, ο Ιησούς ικέτευε: «Πάτερ, αν θέλης ν' απομακρύνης το ποτήριον τούτο απ' εμού, πλην ουχί το θέλημά μου, αλλά το σον ας γείνη» (Λουκάς κβ' 42). Ο Υιός του Θεού προσευχόταν με αγωνία. Μεγάλες αιματηρές σταγόνες συγκεντρώνονταν στο πρόσωπό Του και έπεφταν καταγής. Άγγελοι αιωρούνταν στο μέρος εκείνο, μάρτυρες της σκηνής αυτής, αλλά ένας μόνο είχε την εντολή να ενισχύσει τον Υιό του Θεού μέσα στην αγωνία Του. Δεν υπήρχε χαρά στον ουρανό. Οι άγγελοι κατέθεσαν τα στέμματα και τις άρπες τους και με μεγάλο ενδιαφέρον, σιωπηλά, παρατηρούσαν τον Ιησού. Επιθυμούσαν να περιστοιχίσουν τον Υιό του Θεού, αλλά οι ανώτεροι τους τούς εμπόδισαν, μηπως παρακολουθώντας την προδοσία Του, θα ήθελαν να επέμβουν για να Τον ελευθερώσουν. Το σχέδιο είχε καταστρωθεί και έπρεπε να εκτελεστεί μέχρι το τέλος.

Ο Χριστός μετά την προσευχή Του πλησίασε τους μαθητές Του, αλλά αυτοί κοιμόντουσαν. Εκείνη την τρομερή ώρα δεν είχε τη συμπάθεια και τη στήριξη των ικεσιών ούτε ακόμη και αιυτών των αποστόλων Του. Ο Πέτρος, που πριν από λίγο ήταν τόσο ένθερμος, είχε πέσει σε βαθύ ύπνο. Ο Ιησούς τού υπενθύμισε τις θετικές δηλώσεις του και του είπε: «Ούτω δεν ηδυνήθητε μίαν ώραν να αγρυπνήσητε μετ' εμού;» Τρεις φορές ο Υιός του Θεού προσευχήθηκε με αγωνία.

Ο Ιούδας Προδίδει τον Ιησού

Τότε εμφανίστηκε ο Ιούδας με μία ομάδα οπλισμένων ανθρώπων και όπως συνήθιζε, πλησίασε τον Κύριό του για να Τον χαιρετήσει. Ο όχλος περικύκλωσε τον Ιησού. Τη στιγμή εκείνη όμως αποκαλύφτηκε η θεϊκή Του δύναμη και απευθυνόμενος στην ομάδα που ήρθε να Τον συλλάβει ρώτησε: «Τίνα ζητείτε; ... Εγώ είμαι». Το πλήθος οπισθοχώρησε και έπεσε κατά γης. Ο Ιησούς υπέβαλε την ερώτηση αυτή για να μπορέσουν όλοι να αισθανθούν τη δύναμή Του και να βεβαιωθούν ότι, αν ήθελε, μπορούσε εύκολα να ελευθερωθεί από τα χέρια τους.

Οι ελπίδες των μαθητών άρχισαν να αναπτερώνονται όταν είδαν τον όχλο με τα ξύλα και τα σπαθιά του να σωριάζεται τόσο γρήγορα στη γη. Ο Πέτρος ἐβγαλε το μαχαίρι του και ἐκοψε το αυτί ενός υπηρέτη του αρχιερέα. Ο Ιησούς τού ζήτησε να αποσύρει το κοφτερό του όπλο λέγοντας: «...νομίζεις ότι δεν δύναμαι ήδη να παρακαλέσω τον Πατέρα μου, και θέλει στήσει πλησίον μου περισσοτέρους παρά δώδεκα λεγεώνας αγγέλων;» (Ματθ. κς' 53). Όταν ειπώθηκαν τα λόγια αυτά, τα πρόσωπα των αγγέλων ζωήρεψαν με ελπίδα. Είχαν τη βαθιά επιθυμία να περικυκλώσουν τον Αρχηγό τους και να διαλύσουν το εξαγριωμένο εκείνο πλήθος. Η λύπη όμως ζωγραφίστηκε και πάλι στην όψη τους καθώς ο Ιησούς πρόσθεσε: «Πώς λοιπόν θέλουσι πληρωθή αι γραφαὶ, ότι ούτω πρέπει να γίνη;» (Ματθ. κς' 54). Οι καρδιές των μαθητών βυθίστηκαν και αυτές στην απόγνωση και στη σκληρή απογοήτευση, όταν ο Ιησούς αφέθηκε να συλληφθεί από τους εχθρούς Του.

Οι μαθητές φοβήθηκαν για τη ζωή τους. Όλοι τους Τον εγκατέλειψαν και ἐφύγαν. Ο Ιησούς αφέθηκε μόνος Του στα χέρια του δολοφονικού συρφετού. Ω, τι θριαμβος ἦταν αυτός για τον Σατανά! Και τι λύπη και πόνος για τους αγγέλους του Θεού! Πολλές ομάδες αγίων αγγέλων, η καθεμία με τον ιθύνοντα ἀγγελὸ της, είχαν σταλεί για να παραστούν μάρτυρες της σκηνής αυτής. Ήταν ενταλμένοι να καταχωρήσουν κάθε προσβολή και σκληρότητα που έμελλε να υποστεί ο Υἱός του Θεού και να καταγράψουν κάθε οξύ πόνο αγωνίας που θα υπέφερε ο Ιησούς. Οι ἀνθρώποι που συνέβαλαν σ' αυτή την τρομερή σκηνή πρόκειται στο μέλλον, για μία ακόμη φορά, να την αντικρίσουν ολοζώντανη μπροστά τους.

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Οι ἄγγελοι, καθώς ἐφευγαν από τον ουρανό λυπημένοι, ἔβγαλαν τα αστραφτερά τους στέμματα. Δεν μπορούσαν να τα φορούν ενώ ο Αρχηγός τους υπέφερε και επρόκειτο να φορέσει ἔνα ακάνθινο στεφάνι. Ο Σατανάς και οι δαίμονές του ἦταν απασχολημένοι στη δικαστική αίθουσα επιθυμώντας να νεκρώσουν κάθε ανθρώπινο αἰσθημα συμπάθειας. Μέχρι και η ατμόσφαιρα ἦταν βαριά και μολυσμένη από την επιρροή τους. Οι αρχιερεῖς και οι πρεσβύτεροι εμπνέονταν από αυτούς, για να προσβάλουν και να βλάψουν τον Ιησού με το σκληρότερο τρόπο που μπορεί να αντέξει η ανθρώπινη φύση. Ο Σατανάς ἐλπίζε ότι μία τέτοια γελοιοποίηση και κακοποίηση θα προξενούσε την αντίδραση του Υιού του Θεού και θα Τον ωθούσε να αποκαλύψει τη θείκή Του δύναμη για να ελευθερωθεί από το πλήθος. Αν συνέβαινε αυτό, το σχέδιο της σωτηρίας θα αποτύχαινε.

Η Άρνηση του Πέτρου

Μετά την προδοσία του Κυρίου, ο Πέτρος Τον ακολούθησε. Αγωνιούσε να δει τι θα συνέβαινε. Ὄταν ὁμως κατηγορήθηκε ότι ἦταν ἔνας από τους μαθητές του Ιησού, από φόβο για τη δική του ασφάλεια, ἐφτασε στο σημείο να ισχυριστεί ότι δεν γνώριζε αυτὸν τὸν ἀνθρωπὸν. Οι μαθητές ξεχώριζαν για την αγνότητα της ομιλίας τους και ο Πέτρος προκειμένου να πείσει τους κατήγορούς του ότι δεν ἦταν ἔνας από τους ακόλουθους του Χριστού, αρνήθηκε για τρίτη φορά τον ισχυρισμὸν τους με ὄρκους και κατάρες. Ο Ιησούς, που βρισκόταν σε μικρὴ απόσταση από τον Πέτρο, τού ἐριξε μία θλιμμένη, επιτιμητική ματιὰ. Τη στιγμὴ εκείνη, ο μαθητής θυμήθηκε τα λόγια που του είχε πει ο Χριστός στο ανώγειο, καθώς και τη δική του γεμάτη ζήλο διαβεβαίωση: «Και αν πάντες σκανδαλισθώσιν εν σοι,

εγώ ποτέ δεν θέλω σκανδαλισθή» (Ματθ. κς' 33). Είχε αρνηθεί τον Κύριό του χρησιμοποιώντας όρκο και κατάρες. Αφού ἐκλαψε πικρά, μετανόησε για το μεγάλο αμάρτημά του και ἀλλαξε τρόπο σκέψης, τότε ἔγινε ἐτοιμος να στηρίξει τους αδελφούς του.

Στο Δικαστήριο

Ο όχλος κραύγαζε ζητώντας το θάνατο του Ιησού. Τον μαστίγωσαν χωρίς οίκτο, Τον ἐντυσαν με μία κόκκινη βασιλική χλαμύδα και Του φόρεσαν στο ἄγιο κεφάλι Του ἑνα ακάνθινο στεφάνι. Του ἐδώσαν να κρατάει ἑνα καλάμι, υποκλίνονταν μπροστά Του και Τον χαιρετούσαν ειρωνικά: «Χαίρε, ο βασιλεὺς των Ιουδαίων» (Ιωαν. ιθ' 3). Παίρνοντας το καλάμι από το χέρι Του, Τον κτυπούσαν με αυτό στο κεφάλι μπήγοντας τα αγκάθια στους κροτάφους Του και κάνοντας το αίμα να τρέχει στο πρόσωπο και στο γένι Του.

Ήταν δύσκολο για τους αγγέλους να αντέξουν τη σκηνή. Ήθελαν να ελευθερώσουν τον Ιησού, αλλά οι υπεύθυνοι τους τούς το απαγόρεψαν λέγοντας ότι το λύτρο που θα πληρωνόταν για τον ἀνθρώπο ήταν μεγάλο και θα προκαλούσε το θάνατο Εκείνου που είχε τη δύναμη του θανάτου. Ο Ιησούς ήξερε ότι ἀγγελοι παρακολουθούσαν τη σκηνή της ταπείνωσής Του. Ακόμα και η πιο αδύναμη ουράνια αγγελική ὑπαρξη θα μπορούσε να απελευθερώσει τον Ιησού, κάνοντας το σαρκαστικό όχλο να πέσει ανήμπορο στο ἐδαφος. Ήξερε ότι αν το ζητούσε από τον Πατέρα Του, οι ἀγγελοι αμέσως θα Τον ελευθέρωναν. Προκειμένου όμως να ολοκληρωθεί το σχέδιο της σωτηρίας, ήταν απαραίτητο να υποφέρει τη βία των αμαρτωλών ανθρώπων.

Ο Ιησούς ήταν ἡρεμος και ταπεινός μπροστά στο εξαγριωμένο πλήθος που Τον συμπεριφερόταν με τη χειρότερη απανθρωπιά. Τον ἐφτυσαν στο πρόσωπο. Στο πρόσωπο εκείνο από το οποίο θα θελήσουν μια ημέρα να κρυφτούν. Στο πρόσωπο που θα φωτίσει την πόλη του Θεού και θα λάμψει περισσότερο από τον ἥλιο. Ο Χριστός δεν ἐριξε κανένα θυμωμένο βλέμμα στους ενόχους. Εκείνοι κάλυψαν το κεφάλι Του με ἑνα κουρέλι για να μην μπορεί να δει και ἀρχισαν να Τον κτυπούν στο κεφάλι και να φωνάζουν: «Προφήτευσον, τις είναι ὁστις σε εκτύπησε;» (Λουκ. κβ' 64). Οι ἀγγελοι ταράχτηκαν. Θα Τον είχαν γλυτώσει αμέσως, αλλά εμποδίστηκαν από τους ανωτέρους τους.

Μερικοί από τους μαθητές είχαν πάρει την άδεια να μπουν στο χώρο όπου βρισκόταν ο Ιησούς και να παρακολουθήσουν τη δίκη Του. Περίμεναν ότι Εκείνος θα εκδήλωνε τη θεϊκή Του δύναμη, θα γλίτωνε από τα χέρια των εχθρών Του και θα τους τιμωρούσε για την απάνθρωπη συμπεριφορά τους. Οι ελπίδες τους έσβηναν και ξαναζόύσαν καθώς οι σκηνές διαδέχονταν η μία την άλλη. Μερικές φορές αμφέβαλλαν και φοβόνταν ότι είχαν παραπλανηθεί. Η φωνή όμως που ακούστηκε στο όρος της μεταμόρφωσης και η δόξα που αντίκρισαν εκεί, ενίσχυσαν την πίστη τους ότι Αυτός ήταν ο Υιός του Θεού. Ξαναθυμήθηκαν τις σκηνές που είχαν δει, τα θαύματα που είχαν παρατηρήσει να εκτελεί ο Ιησούς θεραπεύοντας τους αρρώστους, ανοίγοντας τα μάτια των τυφλών και τα αυτιά των κωφών, επιτιμώντας και βγάζοντας ακάθαρτα πνεύματα, επαναφέροντας τους νεκρούς στη ζωή, ακόμη και ησυχάζοντας τον άνεμο και τη θάλασσα.

Δεν μπορούσαν να πιστέψουν ότι θα πέθαινε. Έλπιζαν ότι θα επανερχόταν η δύναμη Του και με την επιτακτική φωνή Του θα διέλυε το αιμοβόρο πλήθος, όπως όταν μπήκε στο ναό και έδιωξε αυτούς που είχαν κάνει τον οίκο του Θεού τόπο εμπορίου. Τότε, όλοι είχαν εξαφανιστεί από την παρουσία Του σαν να τους καταδίωκαν ομάδες από ένοπλους στρατιώτες. Οι μαθητές έλπιζαν ότι ο Ιησούς θα έδειχνε τη δύναμη Του και θα έπειθε όλους ότι ήταν ο Βασιλιάς του Ισραήλ.

Η Ομολογία του Ιούδα

Ο Ιούδας είχε καταληφθεί από πικρές τύψεις συνείδησης όταν αντίκρισε την κακομεταχείριση που υφίστατο ο Σωτήρας και από ντροπή για την πράξη της προδοσίας του, συντρίφτηκε. Είχε αγαπήσει τον Χριστό αλλά αγαπούσε περισσότερο το χρήμα. Δεν είχε σκεφτεί ότι ο Ιησούς θα επέτρεπε στον εαυτό Του να συλληφθεί από το συρφετό που αυτός οδηγούσε. Ο Ιούδας περίμενε ότι Εκείνος θα έκανε ένα θαύμα και θα ελευθερωνόταν από τον όχλο. Όταν όμως είδε στην αιθουσα του δικαστηρίου το εξαγριωμένο, διψασμένο για αίμα πλήθος, ένοιωσε τρομερά ένοχος. Ενώ πολλοί κατηγορούσαν παθιασμένα τον Κύριό του, ο Ιούδας βιαστικά διέσχισε το πλήθος, ομολογώντας ότι είχε αμαρτήσει παραδίδοντας αίμα αθώου. Πρόσφερε στους ιερείς τα χρήματα που του είχαν δώσει και τους

Η Δίκη του Χριστού

παρακάλεσε να ελευθερώσουν τον Ιησού, δηλώνοντας ότι Αυτός δεν έφταιξε σε τίποτα.

Για λίγο οι ιερείς έμειναν σιωπηλοί, ενοχλημένοι και συγκεχυμένοι. Δεν ήθελαν να μάθει ο λαός ότι είχαν πληρώσει έναν από τους μαθητές του Χριστού για να Τον παραδώσει στα χέρια τους. Ήθελαν να κρατήσουν κρυφό το κυνήγι που έκαναν στον Ιησού σαν να ήταν ληστής και να αποσιωπήσουν το μυστικό τρόπο της σύλληψής Του. Η ομολογία όμως του Ιούδα και η καταβεβλημένη, ένοχη παρουσία του, εξέθετε τους ιερείς στα μάτια του όχλου, δείχνοντας ότι το μήσος ήταν η αιτία που συνέλαβαν τον Ιησού. Όταν ο Ιούδας φώναξε αποκαλώντας τον Κύριό του αθώο, οι ιερείς απάντησαν: «Τί προς ημάς; Συ όψει» (Ματθ. κ' 4). Είχαν τον Ιησού στη διάθεσή τους και ήταν αποφασισμένοι να κάνουν σ' Αυτόν ό,τι ήθελαν. Συντριμμένος ο Ιούδας πέταξε τα μισητά πλέον χρήματα στα πόδια εκείνων που τον είχαν μισθώσει και, βασανισμένος από αγωνία και τρόμο, πήγε και κρεμάστηκε.

Ο Ιησούς, στον εκκλησιαστικό κύκλο που Τον περιέβαλλε, είχε πολλές συμπάθειες και η ηρεμία με την οποία απαντούσε στις διάφορες ερωτήσεις που Του υπέβαλλαν εξέπληξε τα πλήθη. Μέσα σε όλο το σαρκασμό και τη βιαιότητα του όχλου, ούτε ένα συνοφρύωμα, ούτε μία ενοχλημένη έκφραση ζωγραφίστηκε στο πρόσωπό Του. Ήταν αξιοπρεπής και συγκρατημένος. Οι θεατές Τον έβλεπαν απορημένοι. Σύγκριναν την τέλεια όψη Του και την αμετάβλητη, αξιοπρεπή συμπεριφορά Του και έλεγαν ο ένας στον άλλο ότι Εκείνος έμοιαζε περισσότερο με βασιλιά από ότι οποιοσδήποτε από τους άρχοντές τους. Δεν φαινόταν να είναι κακούργος. Το βλέμμα Του ήταν ήρεμο, καθαρό, ατρόμητο. Το μέτωπό Του ευρύ και εκτεταμένο. Κάθε χαρακτηριστικό ήταν έντονα ζωγραφισμένο με καλοσύνη και ευγενικά αισθήματα. Η υπομονή και η ανεκτικότητά Του, που ήταν τόσο μεγαλύτερες από αυτές που πολλές φορές επιδεικνύει η ανθρώπινη συμπεριφορά, έκαναν πολλούς να τρέμουν. Ακόμη και αυτοί, ο Ηρώδης και ο Πιλάτος, ταράχτηκαν από την ευγενική, θεοπρεπή συμπεριφορά Του.

Ο Ιησούς Μπροστά στον Πιλάτο

Από την αρχή ο Πιλάτος είχε καταλάβει ότι ο Ιησούς δεν ήταν κοινός άνθρωπος. Πίστεψε ότι είχε εξαιρετικό χαρακτήρα και ότι

ήταν αθώος από τις κατηγορίες που Του καταλόγισαν. Οι άγγελοι που παρακολουθούσαν τη σκηνή, πρόσεξαν τις πεποιθήσεις του Ρωμαίου ηγεμόνα. Για να τον προφυλάξουν, προσπάθησαν να τον εμποδίσουν να εμπλακεί στην τρομερή πράξη της σταύρωσης του Χριστού. 'Ενας άγγελος στάλθηκε στη γυναίκα του Πιλάτου και με ένα όνειρο την πληροφόρησε ότι ο άντρας της είχε να κάνει με τη δίκη του Υιού του Θεού ο οποίος ήταν ένα αθώο θύμα. Εκείνη έστειλε αμέσως ένα μήνυμα στο σύζυγό της και τον ενημέρωσε ότι είχε πολύ αναστατωθεί στον ύπνο της με ένα όνειρο που αφορούσε τον Ιησού. Τον προειδοποίησε ότι έπρεπε να απέχει από οτιδήποτε θα καταδίκαζε τον άγιο Αυτὸν ἀνθρωπο. Ο μηνυτής, ανοίγοντας βιαστικά δρόμο ανάμεσα στο πλήθος, παρέδωσε το γράμμα στα χέρια του Πιλάτου. Καθώς εκείνος το διάβασε, χλόμιασε, άρχισε να τρέμει και αποφάσισε να μην κάνει οποιαδήποτε ενέργεια που θα οδηγούσε τον Ιησού στο θάνατο. Αν οι Εβραίοι ήθελαν το αίμα του Χριστού, αυτός δεν θα έδινε την ἐγκρισή του, αλλά θα προσπαθούσε να Τον ελευθερώσει.

Σταλμένος στον Ηρώδη

'Όταν ο Πιλάτος έμαθε ότι ο Ηρώδης βρισκόταν στα Ιεροσόλυμα, χάρηκε πολύ. 'Ελπιζε ότι ο ίδιος θα απαλλασσόταν από κάθε ευθύνη έναντι του Ιησού. Μαζί με τους κατήγορους του, Τον έστειλε αμέσως στον ανθύπατο της Γαλιλαίας. Ο Ηρώδης, ήταν ένας ηγέτης που είχε σκληρυνθεί από την αμαρτία. Ο φόνος του Ιωάννη του Βαπτιστή είχε αφήσει στη συνείδησή του ένα στίγμα από το οποίο δεν μπορούσε να απαλλαγεί. 'Όταν άκουσε για τον Ιησού και τα θαυμαστά έργα που Εκείνος έκανε, φοβήθηκε και έτρεμε επειδή πιστευεί ότι Αυτός ήταν ο Ιωάννης ο Βαπτιστής που είχε αναστηθεί από τους νεκρούς. 'Όταν ο Πιλάτος ανέθεσε σ' αυτὸν την ευθύνη της δίκης του Ιησού, ο Ηρώδης θεώρησε ότι με την πράξη αυτή ο Ρωμαίος κυβερνήτης αναγνώριζε τη δύναμη, την εξουσία και την κρίση του. Η ενέργεια αυτή είχε ως αποτέλεσμα τη συμφιλίωση των δύο αρχηγών οι οποίοι στο παρελθόν ήταν εχθροί. Ο Ηρώδης χάρηκε όταν είδε τον Ιησού και περίμενε ότι Εκείνος θα έκανε κάποιο μεγάλο θαύμα για να τον ευχαριστήσει. Το έργο όμως του Χριστού δεν ήταν να ικανοποιεί την περιέργεια ή να επιζητεί τη δική Του ασφάλεια. Χρησιμοποιούσε τη θεϊκή, θαυματουργική Του δύναμη

μόνο για τη σωτηρία των άλλων και όχι για το δικό Του συμφέρον.

Ο Ιησούς δεν απάντησε σε καμία από τις πολλές ερωτήσεις που Του υπέβαλε ο Ηρώδης και ούτε αποκρίθηκε στους εχθρούς Του που Του επιτέθηκαν με σφοδρές κατηγορίες. Ο κυβερνήτης της Γαλιλαϊας εξοργίστηκε επειδή ο Ιησούς φαινόταν ότι δεν φοβόταν τη δύναμή του. Με τους στρατιώτες του ειρωνεύτηκε, διακωμώδησε και κακοποίησε τον Υἱό του Θεού. Παρόλα αυτά, απόρησε με την ευγενική, θεϊκή όψη που είχε ο Ιησούς ενώ υπέφερε εξευτελιστική κακομεταχείριση. Φοβούμενος να Τον καταδικάσει, Τον έστειλε πάλι στο Ρωμαίο κυβερνήτη.

Ο Σατανάς με τους αγγέλους του πείραζαν τον Πιλάτο και προσπαθούσαν να τον ωθήσουν στην καταστροφή του. Προκάλεσαν στο νου του τη σκέψη ότι, αν αυτός δεν έπαιρνε μέρος στην καταδίκη του Ιησού, άλλοι θα το έκαναν. Ο όχλος διψούσε για το αίμα Του και αν δεν Τον παρέδιδε στο θάνατο, θα έχανε τη θέση του και τις κοσμικές τιμές και θα κατηγορούταν ως ακόλουθος του απατεώνα. Από φόβο μη χάσει τη δύναμη και την εξουσία του, ο Πιλάτος έδωσε τη συγκατάθεσή του για τη σταύρωση του Ιησού. Παρόλο ότι μετέθεσε την ευθύνη για το θάνατο του Χριστού στους κατηγόρους Του και τα πλήθη τη δέχτηκαν κραυγάζοντας, «Το αίμα αυτού ας ήναι εφ' ημάς, και επί τα τέκνα ημών» (Ματθ. κζ' 25), αυτό δεν αθώωσε τον Πιλάτο. Ήταν ένοχος για το αίμα του Ιησού. Εξαιτίας της δικιάς του φίλαυτης επιθυμίας να τιμηθεί από τους μεγάλους της γης, παρέδωσε έναν αθώο στο θάνατο. Αν ο Πιλάτος είχε ακολουθήσει την προσωπική του πεποίθηση, δεν θα είχε καμία ανάμιξη με τη σταύρωση του Χριστού.

Η εμφάνιση και τα λόγια του Ιησού κατά τη διάρκεια της δίκης Του, προκάλεσαν βαθιά εντύπωση στη σκέψη πολλών παρευρισκομένων. Το αποτέλεσμα της επιρροής αυτής έγινε αισθητό μετά την ανάστασή Του. Ανάμεσα σ' αυτούς που αργότερα προστέθηκαν στην εκκλησία, πολλοί ήταν εκείνοι που η μεταστροφή τους χρονολογούταν από τον καιρό της δίκης του Ιησού.

Η λύσσα του Σατανά έγινε τεράστια όταν είδε ότι όλη η αγριότητα που είχε πείσει τους Εβραίους να επιφέρουν κατά του Ιησού δεν απέσπασε από Αυτόν το παραμικρό παράπονο. Αν και είχε περιβληθεί την ανθρώπινη φύση, ενισχυόταν από ένα σχεδόν θεϊκό ψυχικό σθένος και δεν ξέφυγε ούτε στο ελάχιστο από το θέλημα του Πατέρα Του.

Η Δίκη του Χριστού

Η ΣΤΑΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ο Χριστός, ο πολύτιμος Υἱός του Θεού, φέρθηκε ἔξω από το Πραιτόριο και παραδόθηκε στο λαό για να σταυρωθεί. Οι μαθητές και οι πιστοί από τις γύρω περιοχές, ενώθηκαν με τα πλήθη και Τον ακολούθησαν στο Γολγοθά. Στην πορεία εκείνη βρισκόταν και η μητέρα Του υποβασταζόμενη από τον Ιωάννη τον αγαπητό Του μαθητή. Η καρδιά της είχε πληγωθεί από απερίγραπτη αγωνία. Εκείνη, όπως και οι μαθητές, έλπιζε ότι η επώδυνη σκηνή θα ἀλλαζε, ότι ο Ιησούς θα ανακτούσε τη δύναμή Του και θα εμφανιζόταν στους εχθρούς Του ως Υἱός Θεού. Κάθε φορά όμως που θυμόταν τα λόγια του Ιησού, σχετικά με τα γεγονότα που θα διαδραματίζονταν εκείνη την ημέρα, η μητρική της καρδιά βυθίζόταν στη λύπη.

Ο Ιησούς μόλις είχε διαβεί την πύλη του πραιτορίου του Ηρώδη, όταν ο σταυρός που είχε ετοιμαστεί για τον Βαραββά, φέρθηκε και τοποθετήθηκε επάνω στους πληγωμένους και ματωμένους ώμους Του. Επίσης, σταυροί δόθηκαν στους συντρόφους του Βαραββά, οι οποίοι επρόκειτο να θανατωθούν μαζί με τον Ιησού. Ο Σωτήρας κουβάλησε το όργανο του βασανιστηρίου Του μερικά μέτρα, αλλά από απώλεια αίματος, υπερβολική κόπωση και πόνο, ἐπεσε στο ἁδαφός λιπόθυμος.

Όταν ανέκτησε τις δυνάμεις Του, ο σταυρός τέθηκε πάλι στους ώμους Του και αναγκάστηκε από τους στρατιώτες να προχωρήσει. Παραπάτησε μερικά βήματα φέροντας το βαρύ φορτίο Του και τότε ἐπεσε στη γη αναισθήτος. Στην αρχή όλοι νόμισαν ότι πέθανε, αλλά τελικά συνήλθε. Οι ιερείς και οι ἀρχοντες δεν αισθάνονταν καμία συμπόνια για το βασανισμένο θύμα τους, αλλά αντιλήφθηκαν ότι ήταν αδύνατο να μεταφέρει το όργανο του μαρτυρίου μακρύτερα. Ενώ σκέπτονταν τι να κάνουν, ο Σίμων ο Κυρηναίος που ερχόταν από την αντίθετη κατεύθυνση και συνάντησε το πλήθος, αρπάχτηκε

Η Σταύρωση του Χριστού

κατ' εντολή των ιερέων και αναγκάστηκε να στηκώσει το σταυρό του Χριστού. Οι γιοι του Σίμωνα υπήρξαν μαθητές του Ιησού, αλλά ο ίδιος δεν είχε έρθει ποτέ σε επαφή μαζί Του.

'Ένα μεγάλο πλήθος ακολουθούσε τον Σωτήρα στον Γολγοθά, πολλοί περιγελώντας και χλευάζοντας, αλλά μερικοί κλαίγοντας και εξιστορώντας τα εγκώμια Του. Τα άτομα που είχε θεραπεύσει από διάφορες ασθένειες και εκείνα που είχε επαναφέρει από το θάνατο, ανέφεραν με συγκίνηση τα αξιοθαύμαστα έργα Του και ζητούσαν να μάθουν το λόγο που συμπεριφέρονταν τον Ιησού σαν κακοποιό. Μόλις πριν λίγες ημέρες Τον είχαν υποδεχτεί φωνάζοντας χαρούμενα "ωσαννά" και κινώντας δαφνόκλαδα, ενώ καβαλάρης έκανε την είσοδό Του θριαμβευτικά στην Ιερουσαλήμ. Πολλοί όμως από αυτούς που δόξαζαν τότε το όνομά Του, επειδή έτσι έκαναν όλοι, τώρα κραύγαζαν: «Σταύρωσον αυτόν, σταύρωσον αυτόν!»

Καρφωμένος στο Σταυρό

'Όταν έφτασαν στον τόπο της εκτέλεσης, οι κατάδικοι δέθηκαν στα όργανα του μαρτυρίου. Ενώ οι δύο ληστές αντιστέκονταν στους στρατιώτες που τους τοποθέτησαν επάνω στο σταυρό, ο Ιησούς δεν πρόβαλε αντίσταση. Η μητέρα Του Τον κοίταζε με εναγώνια προσμονή, ελπίζοντας ότι θα έκανε ένα θαύμα για να ελευθερωθεί. Είδε τα χέρια Του απλωμένα επάνω στο σταυρό – τα αγαπημένα εκείνα χέρια που σκόρπιζαν πάντοτε ευλογίες και πρόσφεραν θεραπεία στους αρρώστους. Τώρα, τα καρφιά τρυπούσαν την τρυφερή Του σάρκα και στερεώνονταν στο ξύλο. Οι μαθητές με σπαραγμένη καρδιά απομάκρυναν από την απάνθρωπη σκηνή το μισολιπόθυμο σώμα της μητέρας του Χριστού.

Ο Ιησούς δεν ξεστόμισε ούτε ένα παράπονο. Το πρόσωπό Του ήταν χλωμό και ήρεμο, αλλά μεγάλες σταγόνες ιδρώτα κάλυψαν το μέτωπό Του. Δεν υπήρχαν χέρια συμπόνιας να σκουπίσουν τη δρόσο του θανάτου από το πρόσωπό Του, ούτε λόγια συμπάθειας, σταθερής αφοσίωσης, να στηρίξουν την ανθρώπινη καρδιά Του. Ολομόναχος πάτησε το ληνό και από όλο εκείνο το πλήθος κανένας δεν βρέθηκε κοντά Του. Ενώ Εκείνος περνούσε την πιο σκληρή αγωνία, προσευχήθηκε για τους στρατιώτες που επιδίδονταν στο μακάβριο έργο τους: «Πάτερ, συγχώρησον αυτούς, διότι δεν εξεύρουσι τι πράττουσι» (Λουκάς κγ' 34). Η προσευχή του Χριστού για τους ε-

Η Σταύρωση του Χριστού

χθρούς Του, συμπειριλάμβανε όλους τους ανθρώπους, τον κάθε α-μαρτωλό που θα ζει μέχρι τη συντέλεια του κόσμου.

Όταν τελείωσε η σταύρωση του Χριστού, ο σταυρός υψώθηκε από μερικούς χειροδύναμους άντρες και μπήχτηκε με ορμή στο άνοιγμα που είχε ετοιμαστεί για την τοποθέτησή του, προξενώντας τον πιο σπαραξικάρδιο πόνο στον Υιό του Θεού. Τη στιγμή εκείνη διαδραματίστηκε μία τρομερή σκηνή. Ιερείς, άρχοντες και γραμματείς, ξεχνώντας την αξιοπρέπεια που απαιτούσαν τα ιερά αξιώματά τους, ενώθηκαν με το συρφετό, ειρωνευόμενοι και κοροϊδεύοντας τον ετοιμοθάνατο Υιό του Θεού: «Εάν συ ήσαι ο βασιλεύς των Ιουδαίων, σώσον σεαυτόν» (Λουκ. κγ' 37). Άλλοι περιγελώντας έλεγαν μεταξύ τους: «Άλλους έσωσεν, εαυτόν δεν δύναται να σώσῃ» (Μαρκ. ιε' 31). Οι αξιωματούχοι του ναού, οι άσπλαχνοι στρατιώτες, ο κακούργος στο σταυρό και οι πιο τιποτένιοι και απάνθρωποι του πλήθους, όλοι τους ενώθηκαν βρίζοντας τον Χριστό.

Οι ληστές που είχαν σταυρώθει μαζί με τον Ιησού υπέφεραν το ίδιο μαρτύριο. Ο ένας από αυτούς από τον πόνο είχε σκληρυνθεί, απελπιστεί και είχε γίνει προκλητικός. Συμμερίστηκε την ειρωνεία του ιερέα και επέκρινε με δριμύτητα τον Ιησού λέγοντας: «Εάν συ είσαι ο Χριστός, σώσον σεαυτόν και ημάς» (Λουκ. κγ' 39). Ο άλλος ληστής δεν ήταν ενσυνείδητος εγκληματίας. Όταν άκουσε τα ειρωνικά λόγια του συντρόφου του, τον επέπληξε λέγοντας: «Ουδέ τον Θεόν δεν φοβείσαι συ, δύστις είσαι εν τη αυτή καταδίκη, και ημείς μεν δικαίως, διότι άξια των όσα επράξαμεν απολαμβάνομεν, ούτος όμως ουδέν άτοπον ἐπραξε» (Λουκ. κγ' 40-41). Καθώς πλησίασε τον Ιησού, μία ουράνια διαφώτιση πλημμύρισε τη σκέψη του. Στην πληγωμένη, χλευασμένη και κρεμασμένη στο σταυρό μορφή του Ιησού, διέκρινε τον Λυτρωτή του, τη μόνη του ελπίδα, και απευθύνθηκε σ' Αυτόν με ταπεινή πίστη: «Μνήσθητί μου, Κύριε, όταν ἐλθης εν τη βασιλείᾳ σου. Και είπε προς αυτόν ο Ιησούς: «Αληθώς σοι λέγω σήμερον, θέλεις είσθαι μετ' εμού εν τω παραδείσω» (Λουκ. κγ' 43).

Έκπληκτοι οι άγγελοι παρακολούθισαν την άπειρη αγάπη του Ιησού που, ενώ υπέφερε την πιο σπαραξικάρδια αγωνία ψυχής και σώματος, σκεπτόταν μόνο τους άλλους και ενθάρρυνε τη μετανοημένη ψυχή να πιστέψει. Ενώ η ζωή Του έφτανε στο τέλος της, εκδήλωσε μία αγάπη για τον άνθρωπο ισχυρότερη από το θάνατο. Πολλοί που παρέστησαν μάρτυρες των σκηνών αυτών στο Γολγοθά στηρίχτηκαν αργότερα στην πίστη τους για τον Χριστό.

Με ανυπομονησία οι εχθροί του Ιησού περίμεναν το θάνατό Του,

Η Σταύρωση του Χριστού

πιστεύοντας ότι έτσι θα εξαφανιζόταν για πάντα η θεϊκή Του δύναμη και θα σταματούσαν τα θαυματουργικά Του έργα. Χαίρονταν με την ιδέα ότι δεν θα φοβόνταν πλέον την επιρροή Του. Οι άσπλαχνοι στρατιώτες που είχαν καρφώσει το σώμα του Ιησού στο σταυρό, μοιράστηκαν τα ρούχα Του και φιλονικούσαν για το χιτώνα επειδή ήταν μονόραφος. Τελικά, αποφάσισαν να ρίξουν κλήρο γι' αυτόν. Η πένα της θεοπνευστίας είχε περιγράψει με ακρίβεια τη σκηνή αυτή εκατοντάδες χρόνια πριν: «Διότι κύνες με περιεκύκλωσαν, σύναξις πονηρευομένων με περιέκλεισεν, ετρύπησαν τας χείρας μου και τους πόδας μου... Διεμερίσθησαν τα ιμάτιά μου εις εαυτούς και επί τον ιματισμόν μου ἔβαλον κλήρον» (Ψαλμ. κβ' 16,18).

Μάθημα από την Αγάπη ενός Γιου

Η ματιά του Ιησού περιφέρθηκε στο πλήθος που είχε συγκεντρωθεί για να πιστοποιήσει το θάνατό Του και διέκρινε στα πόδια του σταυρού τον Ιωάννη που υποβάσταζε τη μητέρα Του. Η Μαρία είχε επιστρέψει στην τρομερή σκηνή, επειδή δεν μπορούσε να αντέξει περισσότερο την απομάκρυνσή της από το Γιο της. Το τελευταίο μάθημα που δίδαξε ο Χριστός, ήταν μάθημα υιικής αγάπης. Παρατήρησε το βαθιά θλιμμένο πρόσωπο της μητέρας Του, στη συνέχεια είδε τον Ιωάννη και, απευθυνόμενος σ' εκείνη είπε: «Γύναι, ίδού ο υιός σου. Έπειτα λέγει προς τον μαθητήν, ίδού η μήτηρ σου» (Ιωάν. ιθ' 27). Ο Ιωάννης κατάλαβε αμέσως τα λόγια του Ιησού και την ιερή παρακαταθήκη που του είχε αναθέσει. Μετά από λίγο, απομάκρυνε τη μητέρα του Χριστού από την τρομερή σκηνή του Γολγοθά. Από εκείνη τη στιγμή την πήρε στο σπίτι του και φρόντισε γι' αυτήν σαν αφοσιωμένος γιος. Το τέλειο παράδειγμα της υιικής αγάπης του Χριστού εξακολουθεί να λάμπει με αμείωτη λάμψη μέσα από την ομίχλη των αιώνων. Αν και υπέφερε το τρομερότερο μαρτύριο, δεν λησμόνησε τη μητέρα Του, αλλά πρόβλεψε για την κάλυψη των μελλοντικών της αναγκών.

Η αποστολή της επίγειας ζωής του Χριστού πλησίαζε να ολοκληρωθεί. Η γλώσσα Του καιγόταν και είπε: «Διψώ». Βούτηξαν ένα σφουγγάρι σε ξίδι και χολή και Του το πρόσφεραν να πιει. Όταν το γεύτηκε, το αρνήθηκε. Τώρα πια ο Κύριος της ζωής και της δόξας πέθαινε, προσφέροντας με το αίμα Του το λύτρο για την ανθρώπινη φυλή. Ως Αντικαταστάτης πήρε πάνω Του τις αμαρτίες όλου του

Η Σταύρωση του Χριστού

κόσμου και η οργή του Πατέρα που στράφηκε εναντίον Του λόγω της αμαρτίας, έκανε το ποτήρι Του τόσο πικρό που ράγισε την καρδιά Του.

Ως Αντικαταστάτης και Εγγυητής του ανθρώπου, ο Χριστός επιφορτίστηκε την ανθρώπινη αμαρτία. Λογίστηκε παραβάτης για να μπορέσει να λυτρώσει τον κόσμο από την κατάρα του νόμου. Η ενοχή κάθε απόγονου του Αδάμ, σε όλους τους αιώνες, πίεζε την καρδιά Του. Η οργή του Θεού, που εκδηλώθηκε με φοβερή δυσαρέσκεια για την ανομία, δημιούργησε μεγάλη αναστάτωση στην ψυχή του Υιού Του. Η απουσία της θείας παρουσίας από τον Σωτήρα, την ώρα εκείνη της μέγιστης αγωνίας, ράγισε την καρδιά Του με τέτοια βαθιά λύπη που είναι αδύνατο να καταλάβει ποτέ ο άνθρωπος. Κάθε οξύς πόνος που αισθάνθηκε ο Υιός του Θεού στο σταυρό, οι σταγόνες αίματος που στάλαξαν από το μέτωπό Του, τα πόδια και τα χέρια Του, το εναγώνιο τρέμουλο που συντάραξε το σώμα Του και η εντονότατη θλίψη που γέμισε την ψυχή Του την ώρα που το πρόσωπο του Πατέρα Του κρύφτηκε από Αυτόν, μιλούν στον άνθρωπο και του λένε: Ο Υιός του Θεού, εξαιτίας της αγάπης Του για σένα, πήρε επάνω Του όλες αυτές τις αποτρόπαιες αμαρτίες. Για σένα καταστρέφει το κράτος του θανάτου και ανοίγει τις πύλες του Παραδείσου και της αιώνιας ζωής. Εκείνος ο οποίος καθησύχασε τα μανιασμένα κύματα με το λόγο Του και περπάτησε επάνω στην αφρισμένη θάλασσα, που έκανε τα δαιμόνια να τρέμουν και την αρρώστια να υποχωρεί στο άγγιγμά Του, που επανέφερε τους νεκρούς στη ζωή και άνοιξε τα μάτια των τυφλών, προσφέρει τον εαυτό Του επάνω στο σταυρό σαν την τελική θυσία για τον άνθρωπο. Ο Ιησούς, ο βαστάζων τις αμαρτίες, πληρώνει την ποινική ρήτρα της παρανομίας και γίνεται ο ίδιος αμαρτία χάρη του ανθρώπου.

Ο Σατανάς, με τους άγριους πειρασμούς του, πόνεσε βαθιά τον Ιησού. Η αμαρτία, η τόσο μισητή στα μάτια Του, συσσωρεύτηκε επάνω Του μέχρι που στέναξε κάτω από το τυραννικό της βάρος. Δεν είναι να απορεί κανείς που η ανθρώπινη φύση Του έτρεμε την τρομερή εκείνη ώρα. Οι άγγελοι έκπληκτοι παραστάθηκαν μάρτυρες της αποκαρδιωτικής αγωνίας του Υιού του Θεού που υπερέβαινε το σωματικό Του πόνο σε σημείο που τον αισθανόταν υποδεέστερο. Οι ουράνιοι θεατές έκρυψαν τα πρόσωπά τους από την απαίσια αυτή σκηνή.

Η άψυχη φύση εξέφρασε συμπάθεια για τον προσβεβλημένο, ετοιμοθάνατο Δημιουργό της. Ο ήλιος αρνήθηκε να κοιτάξει την απο-

Η Σταύρωση του Χριστού

τρόπαια σκηνή. Οι λαμπρές, ολόγιομες ακτίνες που φώτιζαν τη γη το καταμεσήμερο, ξαφνικά εξαφανίστηκαν. Πυκνό σκοτάδι σκέπασε το σταυρό και τύλιξε όλη τη γύρω περιοχή σαν νεκρικό σάβανο. Για τρεις ολόκληρες ώρες δεν υπήρχε καθόλου φως. Την ένατη ώρα το φοβερό σκοτάδι σηκώθηκε από τους ανθρώπους, αλλά εξακολούθησε να περιβάλει τον Σωτήρα σαν μανδύας. Άγριοι κεραυνοί φαινόνταν να ωρύονται καθώς ο Υἱός του Θεού ήταν κρεμασμένος στο σταυρό. Τότε, ο Ιησούς φώναξε με δυνατή φωνή: «Ελωί, Ελωί, λαμμά σαβαχθανί; Το οποίον μεθερμηνευόμενον είναι, «Θεέ μου, Θεέ μου, διατί με εγκατέλιπες;»» (Μαρκ. ιε' 34).

Τετέλεσται

Σιωπηλοί οι άνθρωποι περίμεναν το τέλος της φρικτής αυτής σκηνής. Ο ήλιος παρουσιάστηκε ξανά, αλλά ο σταυρός έμεινε τυλιγμένος στο σκοτάδι. Ξαφνικά, το ζόφος εξαφανίστηκε και με φωνή που ακούστηκε σαν σάλπιγγα και έμοιαζε να αντηχεί πέρα για πέρα στην οικουμένη, ο Ιησούς κραύγασε: «Τετέλεσται». «Πάτερ, εις χείρας σου παραδίδω το πνεύμα μου» (Λουκ. κγ'46). Ένα έντονο φως περιέβαλε το σταυρό και το πρόσωπο του Σωτήρα έλαμψε σαν τον ήλιο. Τότε, έγιερε το κεφάλι στο στήθος Του και ξεψύχησε.

Τη στιγμή που ο Χριστός πέθανε, οι ιερείς λειτουργούσαν στο ιερό μπροστά στο παραπέτασμα που χώριζε τα άγια από τα άγια των αγίων. Ξαφνικά αισθάνθηκαν τη γη να τρέμει κάτω από τα πόδια τους. Το παραπέτασμα του ναού, μία πλούσια, βαριά κουρτίνα που άλλαζε κάθε χρόνο, σχίστηκε στα δύο, από πάνω μέχρι κάτω, από το ίδιο εκείνο αόρατο χέρι που έγραψε τα λόγια της καταδίκης στον τοίχο του παλατιού του Βαλτάσαρ.

Ο Ιησούς παρέδωσε την ψυχή Του όταν τελείωσε το έργο που είχε έρθει να κάνει και, αφήνοντας την τελευταία Του πνοή φώναξε: «Τετέλεσται». Οι άγγελοι χάρηκαν στο άκουσμα της λέξης αυτής, επειδή το μεγάλο σχέδιο της απολύτρωσης είχε θριαμβευτικά εκπληρωθεί. Χαρά βασίλευε και πάλι στον ουρανό, γιατί οι απόγονοι του Αδάμ μπορούσαν, με μία ζωή υπακοής, να υψωθούν τελικά στην παρουσία του Θεού. Ο Σατανάς νικήθηκε και γνώριζε πια ότι το βασιλείο του το είχε χάσει.

Η Ταφή

Ο Ιωάννης δεν ήξερε τι έπρεπε να κάνει για την ταφή του Ιησού. Έτρεμε στη σκέψη ότι το νεκρό σώμα του αγαπημένου του Κυρίου μπορούσε να παραδοθεί σε σκληρά χέρια και να ενταφιαστεί σε έναν απρεπή τόπο. Ήξερε ότι δεν είχε τη δυνατότητα να ζητήσει χάρες από τις ιουδαϊκές αρχές και ότι υπήρχαν ελάχιστες ελπίδες βοήθειας από τον Πιλάτο. Την ώρα όμως αυτή της ανάγκης, εμφανίστηκαν ο Ιωσήφ και ο Νικόδημος. Οι δύο αυτοί άντρες - πλούσιοι, ευυπόληπτοι, μέλη του συνεδρίου και γνωστοί του Πιλάτου - αποφάσισαν να γίνει στον Ιησού ένας έντιμος ενταφιασμός.

Ο Ιωσήφ πήγε με θάρρος στον Ρωμαίο κυβερνήτη και ζήτησε το σώμα του Χριστού για την ταφή. Ο Πιλάτος δέχτηκε και αμέσως έδωσε επίσημη εντολή να ικανοποιηθεί η αίτησή του. Ενώ ο Ιωάννης αγωνιούσε για τα ιερά λείψανα του αγαπητού Δασκάλου του, ο Ιωσήφ από την Αριμαθαία επέστρεψε με την άδεια από τον ηγεμόνα. Ο Νικόδημος, περιμένοντας το αποτέλεσμα της συνέντευξης του Ιωσήφ με τον Πιλάτο, επέστρεψε με ένα ακριβό μείγμα μύρου και αλόης, βάρους εκατό περίπου λίτρων. Ούτε στον πιο τιμημένο Ιεροσολυμίτη θα μπορούσε να του δειχτεί τόσος σεβασμός στο θάνατό Του.

Απαλά και σεβάσμια κατέβασαν με τα ίδια τους τα χέρια το σώμα του Ιησού από το όργανο του μαρτυρίου. Τα δάκρυα έπεφταν βροχή βλέποντας το τραυματισμένο, σχισμένο σώμα το οποίο έπλυναν προσεκτικά και καθάρισαν από τα αίματα. Ο Ιωσήφ είχε στην κατοχή του ένα καινούριο μνήμα, λαξευμένο από πέτρα, το οποίο βρισκόταν κοντά στον Γολγοθά και προοριζόταν για προσωπική του χρήση. Τώρα πια το ετοίμαζε για τον Ιησού. Το σώμα, μαζί με τα μύρα που είχε φέρει ο Νικόδημος, τυλίχτηκαν με προσοχή σε ένα λινό σεντόνι και οι τρεις άντρες μετέφεραν το πολύτιμο φορτίο τους στον καινούργιο τάφο όπου κανείς δεν είχε ως τότε ενταφιαστεί. Εκεί, ίσιωσαν τα πληγωμένα εκείνα πόδια και δίπλωσαν τα τρυπημένα χέρια επάνω στο άψυχο στήθος. Οι Γαλιλαίες γυναικες πλησίασαν για να βεβαιωθούν ότι όλα έγιναν σωστά για το άψυχο σώμα του αγαπημένου τους Δασκάλου. Έπειτα, είδαν τη βαριά πέτρα να κυλιέται στο άνοιγμα του μνήματος και ο Υἱός του Θεού αφέθηκε σε ησυχία. Οι γυναικες ήταν οι τελευταίες που έφυγαν από το σταυρό και από τον τάφο του Χριστού.

Παρόλο ότι οι Εβραίοι αρχηγοί είχαν εκπληρώσει την εχθρική

Η Σταύρωση του Χριστού

τους πρόθεση να θανατώσουν τον Υἱό του Θεού, η ανησυχία τους δεν σταμάτησε, ούτε η ζήλεια τους για τον Χριστό ἐσβησε. Ανάμικτος με τη χαρά και την ικανοποίηση της εκδίκησης βρισκόταν ο ἀσβεστος φόβος, μήπως το νεκρό σώμα του Ιησού μέσα στον τάφο του Ιωσήφ, επανερχόταν στη ζωή. Γι' αυτό «συνήχθησαν οι αρχιερεῖς και οι Φαρισαίοι προς τον Πιλάτον, λέγοντες, Κύριε, ενεθυμήθημεν ότι εκείνος ο πλάνος είπεν ἔτι ζων, Μετά τρεις ημέρας θέλω αναστηθή. Πρόσταξον λοιπόν να ασφαλισθή ο τάφος ἐώς της τρίτης ημέρας, μήποτε οι μαθηταί αυτού ελθόντες δια νυκτός κλέψωσιν αυτόν και είπωσι προς τον λαόν, Ανέστη εκ των νεκρών, και θέλει είσθαι η εσχάτη πλάνη χειροτέρα της πρώτης» (Ματθ. κζ' 63, 64). Ο Πιλάτος ἤταν το ίδιο απρόθυμος με τους Εβραίους να δει τον Ιησού να ανασταίνεται για να τιμωρήσει τους υπαίτιους της σταύρωσής Του. Παραχώρησε στη διάθεση των ιερέων μία ομάδα Ρωμαίων στρατιωτών και είπε: «Έχετε φύλακας, υπάγετε, ασφαλίσατε καθώς εξεύρετε. Οι δε υπήγον και ησφάλισαν τον τάφον, σφραγίσαντες τον λίθον, και επιστήσαντες τους φύλακας» (Ματθ. κζ' 65, 66).

Οι Εβραίοι επωφελήθηκαν από το πλεονέκτημα να έχουν μια τέτοια φρουρά στον τάφο του Ιησού. Τοποθέτησαν μία σφραγίδα επάνω στην πέτρα που ἔκλεινε το μνήμα, ώστε να είναι αδύνατη η μετακίνησή της χωρίς αυτό να γίνει αντιληπτό. Πήραν όλα τα μέτρα για να μην μπορέσουν οι μαθητές να επιχειρήσουν οποιοδήποτε τέχνασμα σχετικά με το σώμα του Ιησού. Όλα τους τα σχέδια όμως και οι προφυλάξεις συντέλεσαν μόνο στο να κάνουν το θρίαμβο της ανάστασης τελειότερο και να εδραιώσουν πληρέστερα την πραγματικότητα του γεγονότος.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Οι μαθητές αναπαύτηκαν το Σάββατο θλιμμένοι για το θάνατο του Κυρίου τους, ενώ ο Ιησούς, ο ένδοξος Βασιλιάς, βρισκόταν στον τάφο. Όταν νύχτωσε, στρατιώτες τοποθετήθηκαν να φυλάξουν τον τόπο της ανάπαισης του Σωτήρα και αόρατοι άγγελοι αιωρούνταν επάνω από το ιερό εκείνο μέρος. Η νύχτα πλησίαζε να τελειώσει και, ενώ ήταν ακόμη σκοτεινά, οι άγρυπνοι άγγελοι ἡξεραν ότι είχε σχεδόν φτάσει η ώρα για να ελευθερωθεί ο προσφιλής Υιός του Θεού, ο αγαπημένος Αρχηγός τους. Καθώς περίμεναν βαθιά συγκινημένοι την ώρα του θριάμβου Του, ένας ισχυρός άγγελος ἥρθε πετώντας βιαστικά από τον ουρανό. Το πρόσωπό του ήταν φωτεινό σαν αστραπή και το ένδυμά του λευκό όπως το χιόνι. Με το πέρασμά του, η λάμψη σκόρπισε το σκοτάδι και ἔκανε τους πονηρούς αγγέλους που θριαμβευτικά απαιτούσαν το σώμα του Ιησού, να φύγουν τρομαγμένοι από τη λαμπρότητα και τη δόξα του. Ένας από το αγγελικό πλήθος που είχε παρακολουθήσει τη σκηνή της ταπεινωσης του Χριστού και φύλαγε τον τόπο της ανάπαισής Του, ενώθηκε με τον άγγελο που είχε ἐρθει από τον ουρανό και μαζί οι δύο κατέβηκαν στο μνήμα. Η γη ἀρχισε να τρέμει με την παρουσία τους και ἐγίνε ένας δυνατός σεισμός.

Η ρωμαϊκή φρουρά καταλήφθηκε από φόβο. Πού βρισκόταν τώρα η δύναμή της για να κρατήσει το σώμα του Ιησού; Δεν σκέφτηκαν ούτε το καθήκον τους ούτε τους μαθητές να Τον απαγάγουν. Όταν το φως των αγγέλων ἐλαμψε γύρω τους λαμπρότερο από τον ήλιο, οι Ρωμαίοι εκείνοι φύλακες ἐπεσαν σαν νεκροί στο έδαφος. Ο ένας από τους αγγέλους ἐπιασε τη μεγάλη πέτρα, την κύλησε μακριά από την είσοδο του μνημείου και κάθισε επάνω σ' αυτήν. Ο άλλος μπήκε στον τάφο και ἐλυσε το σάβανο από το κεφάλι του Ιησού.

«Ο Πατήρ Σου Σε Καλεί»

Ο ἀγγελος που κατέβηκε από τον ουρανό φώναξε με δυνατή φωνή: «Υἱέ του Θεού, ο Πατήρ Σου σε καλεί. Έλα έξω». Ο θάνατος δεν μπορούσε να Τον κρατήσει περισσότερο. Ο Ιησούς σηκώθηκε ως μεγαλοπρεπής νικητής. Καθώς βγήκε από τον τάφο, οι λαμπροί εκείνοι ἀγγελοι ἐπεσαν στο ἔδαφος, Τον προσκύνησαν και Τον δοξολόγησαν με νικητήρια και θριαμβικά ἀσματα.

Οι σατανικοί δαιμονες αναγκάστηκαν να απομακρυνθούν από το λαμπρό, διαμπερές φως των ουράνιων απεσταλμένων από τον Θεό. Με πικρό παράπονο διαμαρτυρήθηκαν στον αρχηγό τους ότι η λεια τους είχε με βίᾳ αρπαχτεί και ότι Αυτός, που τόσο ἀσπονδα μισούσαν, αναστήθηκε από τους νεκρούς. Ο Σατανάς και τα στρατεύματά του ἦταν πανευτυχείς, επειδή με την επιρροή που ασκούσαν στους αμαρτωλούς ανθρώπους προκάλεσαν το θάνατο στον Ἀρχοντα της ζωής. Ο σατανικός θρίαμβος τους ὄμως δεν κράτησε πολύ. Όταν ο Ιησούς βγήκε από τον τόπο της φυλάκισής Του, τιμημένος νικητής, ο Σατανάς ἤξερε ότι σε λίγο ἐπρεπε αυτός να πεθάνει και το βασίλειό του να περιέλθει σ' Εκείνον που το δικαιούταν. Θρηνούσε και λυσσομανούσε, γιατί παρόλες τις προσπάθειες που είχε καταβάλει, ο Ιησούς δεν είχε νικηθεί, αλλά είχε ανοίξει ἑνα δρόμο σωτηρίας για τον ἀνθρωπο, ὡστε οποιοσδήποτε βάδιζε σ' αυτὸν θα σωζόταν.

Οι πονηροί ἀγγελοι και ο διοικητής τους συνήλθαν σε συνεδρίαση για να σκεφτούν πώς ακόμη θα μπορούσαν να εργαστούν εναντίον του κυβερνητικού συστήματος του Θεού. Ο Σατανάς πρόσταξε τους υφισταμένους του να παν στους αρχιερείς και στους πρεσβυτέρους και να τους πουν: «Πετύχαμε να τους εξαπατήσουμε, τυφλώνοντας τα μάτια τους και σκληραίνοντας τις καρδιές τους εναντίον του Ιησού. Κατορθώσαμε να πιστέψουν ότι Αυτός ἦταν απατέωνας και κάναμε τους ιερείς και τους πρεσβυτέρους να μισήσουν τον Ιησού και να Τον θανατώσουν. Η ρωμαιϊκή φρουρά θα διαδώσει τη μισητή είδηση της ανάστασής Του. Τώρα εσείς πείστε τους ότι, αν μαθευτεί το γεγονός αυτό, θα λιθοβοληθούν από το λαό, επειδή δολοφόνησαν ἑνα αθώο ἀνθρωπο».

Η Αναφορά της Ρωμαιϊκής Φρουράς

Μόλις οι ἄγγελοι από τον ουρανό απομακρύνθηκαν από τον τάφο και το ἐνδοξό φως εξαφανίστηκε, οι Ρωμαίοι φρουροί τόλμησαν να σηκώσουν τα κεφάλια τους και να κοιτάξουν γύρω τους. Ἐμειναν κατάπληκτοι ὅταν είδαν ότι η μεγάλη πέτρα είχε κυλιστεί και ότι το σώμα του Ιησού ἐλλειπε. Ἐτρέξαν στην πόλη για να κάνουν γνωστό στους ιερείς και στους πρεσβύτερους το γεγονός της ανάστασης. Μόλις οι εγκληματίες ἀκουσαν τη θαυμαστή εἰδηση, χλόμιασαν. Τρομοκρατήθηκαν ὅταν σκέφτηκαν τι είχαν κάνει. Αν η αναφορά της φρουράς ἤταν σωστή, αυτοί ἤταν χαμένοι. Για ἑνα διάστημα ἔμειναν σιωπηλοί, κοιτάζοντας ο ἕνας τον ἄλλον, χωρίς να ξέρουν τι να πουν. Η αποδοχή των γεγονότων, θα σήμαινε την καταδίκη τους. Αποσύρθηκαν για να αποφασίσουν για την επόμενη κίνησή τους. Σκέφτηκαν ότι αν η εἰδηση που ἔφεραν οι φύλακες κυκλοφορούσε στο λαό, εκείνοι που είχαν θανατώσει τον Χριστό, θα εκτελούνταν ως δολοφόνοι.

Πήραν την απόφαση να μισθώσουν τους στρατιώτες-φρουρούς για να κρατήσουν την υπόθεση μυστική. Οι ιερείς και οι πρεσβύτεροι τούς πρόσφεραν ἑνα σεβαστό ποσό χρημάτων λέγοντάς τους: «Είπατε, ότι οι μαθηταί αυτού ελθόντες δια νυκτός ἐκλεψαν αυτόν» (Ματθ. κη'13). Ὁταν οι φρουροί αναφέρθηκαν στις επιπτώσεις που θα είχαν αν ισχυρίζονταν ότι κοιμόντουσαν την ὥρα του καθήκοντος, οι Ιουδαίοι αρχηγοί υποσχέθηκαν να μιλήσουν στον ηγεμόνα και να σιγουρέψουν την ασφάλειά τους. Από αγάπη για το χρήμα, οι Ρωμαίοι φύλακες πούλησαν την τιμή τους και συμφώνησαν να ακολουθήσουν τη συμβουλή των ιερέων και των πρεσβυτέρων.

Οι Πρώτοι Καρποί της Απολύτρωσης

Ὅταν ο Ιησούς κρεμασμένος στο σταυρό κραύγασε, «Τετέλεσται», οι βράχοι σχίστηκαν, η γη τραντάχτηκε και μερικά μνημεία ἀνοιξαν. Την ὥρα που ο Χριστός νίκησε το θάνατο και βγήκε από τον τάφο, ὅταν η γη ἀρχίσε να τρέμει και η δόξα του ουρανού να λάμπει γύρω από το ιερό εκείνο σημείο, πολλοί από τους δίκαιους νεκρούς, υπακούοντας στην κλήση Του, παρουσιάστηκαν σαν μάρτυρες της ανάστασής Του. Οι ευνοούμενοι αναστημένοι βγήκαν δο-

ξασμένοι. Ήταν ένα δράγμα εκλεκτών και αγίων από κάθε γενεά, αρχιζόντας από τη δημιουργία μέχρι την εποχή του Χριστού. Έτσι, ενώ από τη μια πλευρά οι Εβραίοι άρχοντες προσπαθούσαν να αποκρύψουν την ανάσταση του Χριστού, από την άλλη ο Θεός έδωσε ζωή σε μία ομάδα για να μαρτυρήσει το μεγάλο γεγονός και να εξαγγείλει τη δόξα Του.

Τα άτομα που αναστήθηκαν είχαν διαφορετικό ανάστημα και μορφή και ορισμένοι είχαν μεγαλοπρεπέστερη όψη από τους άλλους. Με το γεγονός αυτό φάνηκε καθαρά ότι οι κάτοικοι της γης είχαν εκφυλιστεί, είχαν χάσει τόσο την αντοχή όσο και την ωραιότητά τους. Ο Σατανάς κατέχει τη δύναμη της ασθένειας και του θανάτου και με το κύλισμα του χρόνου, τα αποτελέσματα της κατάρας γίνονται ολοένα πιο αισθητά. Οι σύγχρονοι του Νώε και του Αβραάμ έμοιαζαν σε ομορφιά και δύναμη με τους αγγέλους. Όμως, κάθε επόμενη γενεά γινόταν πιο ανίσχυρη, εκτεθειμένη στην ασθένεια, με μειωμένη διάρκεια ζωής. Ο Σατανάς είχε μάθει πώς να ενοχλεί και να εξασθενεί την ανθρώπινη φυλή.

Εκείνοι που εμφανίστηκαν με την ανάσταση του Χριστού παρουσιάστηκαν σε πολλούς, λέγοντάς τους ότι η θυσία για τον άνθρωπο είχε γίνει τέλεια και πως ο σταυρωμένος από τους Ιουδαίους Ιησούς είχε εγερθεί από τους νεκρούς. Προκειμένου να γίνουν πειστικοί, δήλωναν: «Εμείς αναστηθήκαμε μαζί Του». Μαρτυρούσαν ότι με τη δική Του δύναμη κλήθηκαν να βγουν έξω από τους τάφους τους. Παρόλες τις ψεύτικες ανακοινώσεις που κυκλοφορούσαν, η ανάσταση του Χριστού δεν ήταν δυνατόν να κρατηθεί μυστική από τον Σατανά, από τους αγγέλους του και από τους αρχιερείς. Η άγια ομάδα ανθρώπων που βγήκε από τους τάφους διέδωσε τη θαυμάσια χαρμόσυνη είδηση. Ο Ιησούς εμφανίστηκε στους θλιμμένους και συντετριμμένους μαθητές Του, διαλύοντας τους φόβους τους και φέρνοντας τους χαρά και ευφροσύνη.

Οι Γυναίκες στον Τάφο

Το πρωί της πρώτης ημέρας της εβδομάδας, πριν φέξει ακόμη, οι άγιες γυναίκες πήγαν στο μνήμα έχοντας μαζί τους μύρα και αρώματα για να αλείψουν το σώμα του Ιησού. Βρήκαν κυλισμένη τη βαριά πέτρα που είχε φράξει την είσοδο του τάφου και το λείψαντο του Χριστού να λείπει. Το γεγονός αυτό ράγισε την καρδιά τους. Φοβή-

θηκαν ότι οι εχθροί τους είχαν απαγάγει το σώμα. Ξαφνικά αντίκρισαν δύο αγγέλους, ασπροντυμένους, με λαμπερά πρόσωπα. Οι ουράνιες αυτές υπάρξεις κατάλαβαν το λόγο της επίσκεψης των γυναικών και τις είπαν ότι ο Ιησούς δεν βρισκόταν εκεί, είχε αναστηθεί. Πρόσταξαν να ειδοποιήσουν τους μαθητές ότι ο Ιησούς θα πήγαινε στη Γαλιλαία πριν από αυτούς. Γεμάτες φόβο και μεγάλη χαρά, οι γυναίκες έσπευσαν να τους βρουν και τους διηγήθηκαν τα όσα είδαν και άκουσαν.

Οι μαθητές δεν μπορούσαν να πιστέψουν ότι ο Χριστός είχε πράγματι αναστηθεί. Μαζί με τις γυναίκες που είχαν φέρει την είδηση, βιαστικά έτρεξαν στον τάφο. Διαπίστωσαν ότι ο Ιησούς δεν ήταν εκεί. Είδαν τα σάβανα Του, αλλά ακόμη δεν μπορούσαν να πιστέψουν στο γεγονός της ανάστασής Του. Επέστρεψαν στο σπίτι τους έκπληκτοι από τον άδειο τάφο που είδαν και από την είδηση που τους είχαν φέρει οι γυναίκες.

Η Μαρία προτίμησε να παραμείνει κοντά στο μνήμα λίγο περισσότερο, βασανισμένη με την ιδέα ότι μπορεί να είχε γελαστεί. Φοβόταν ότι καινούργιες δοκιμασίες την περίμεναν. Καταλήφθηκε από λύπη και ξέσπασε σε αναφιλητά. Έσκυψε για να κοιτάξει άλλη μία φορά στο εσωτερικό του τάφου και αντίκρισε δύο αγγέλους ντυμένους στα άσπρα. Ο ένας στεκόταν στο μέρος όπου το κεφάλι του Χριστού είχε ακουμπήσει και ο άλλος στο σημείο όπου είχαν τεθεί τα πόδιά Του. Της μίλησαν με τρυφερότητα και τη ρώτησαν το λόγο για τον οποίο έκλαιγε. Εκείνη απάντησε: «Εσήκωσαν τον Κύριο μου και δεν εξεύρω πού έθεσαν αυτόν» (Ιωαν. κ' 13).

«Μη Μου Άπτου»

Βγαίνοντας από τον τάφο είδε τον Ιησού να στέκεται κοντά της, αλλά δεν Τον γνώρισε. Ο Κύριος μίλησε σ' αυτήν τρυφερά ζητώντας να μάθει την αιτία της λύπης της. Η Μαρία, υποθέτοντας ότι ήταν ο κηπουρός, Τον ρώτησε αν ήταν εκείνος που είχε μεταφέρει τον Κύριο της. Ήθελε να ξέρει πού είχε τεθεί το νεκρό σώμα για να μπορέσει να το βρει. Ο Ιησούς της μίλησε με τη δική Του θεϊκή φωνή λέγοντας: «Μαρία!» Η μαθήτρια του Χριστού, αναγνώρισε τον τόνο της αγαπημένης της εκείνης φωνής και αμέσως φώναξε: «Δάσκαλε». Από τη μεγάλη της χαρά θέλησε να Τον αγκαλιάσει. Ο Χριστός όμως τη σταμάτησε: «Μη μου άπτου, διότι δεν ανέβην έτι προς τον Πατέ-

ρα μου, αλλ' ύπαγε προς τους αδελφούς μου, και ειπέ προς αυτούς, Αναβαίνω προς τον Πατέρα μου και Πατέρα σας, και Θεόν μου και Θεόν σας» (Ιωαν. κ'17). Καταχαρούμενη ἔτρεξε στους μαθητές με τα καλά νέα. Σύντομα, ο Ιησούς ανέβηκε στον Πατέρα Του για να ακούσει από τα χείλη Του ότι η θυσία Του είχε γίνει αποδεκτή και για να παραλάβει ολοκληρωτικά όλη την εξουσία στον ουρανό και στη γη.

'Ενα σύννεφο αγγέλων περιέβαλε τον Υἱό του Θεού και απαίτησε να ανοίξουν οι αιώνιες πύλες για να περάσει ο Βασιλιάς της δόξας. Βρισκόμενος ο Ιησούς στο λαμπρό εκείνο ουράνιο περιβάλλον, παρουσία του Θεού και περιβεβλημένος τη δόξα Του, δεν λησμόνησε τους μαθητές Του κάτω στη γη, αλλά πήρε δύναμη από τον Πατέρα Του προκειμένου να τη μεταδώσει σ' αυτούς. Την ίδια ημέρα επέστρεψε και εμφανίστηκε στους μαθητές Του. Τότε, τους επέτρεψε να Τον αγγίξουν, επειδή νωρίτερα είχε ανεβεί στον Πατέρα Του και είχε λάβει δύναμη από Αυτόν.

Ο Άπιστος Θωμάς

Την ώρα εκείνη, ο Θωμάς δεν ήταν παρών. Άκουσε από τους αποστόλους την είδηση της εμφάνισης του Ιησού, αλλά δεν τη δέχτηκε με ταπεινοφροσύνη. Αποφασιστικά και με αυτοπεποίθηση, δήλωσε ότι δεν θα πιστέψει παρά μόνο αν βάλει τα δάκτυλά του στα ίχνη των καρφιών και το χέρι του στην ουλή που άφησε η λόγχη που τρύπησε το πλευρό του Κυρίου του. Με τα λόγια αυτά έδειξε έλλειψη εμπιστοσύνης στους αδελφούς του. Αν όλοι ζητούσαν παρόμοια απόδειξη, κανείς σήμερα δεν θα δεχόταν τον Χριστό, ούτε θα πίστευε στην ανάστασή Του. Ο Θεός ήθελε το μήνυμα των μαθητών να γίνει αποδεκτό από εκείνους που δεν θα μπορούσαν προσωπικά να ακούσουν και να δουν τον αναστημένο Σωτήρα.

Ο Ιησούς δυσαρεστήθηκε με τη δυσπιστία του Θωμά. Κατά την επόμενη εμφάνισή Του, ο μαθητής αυτός ήταν παρών και μόλις αντίκρισε τον Ιησού πίστεψε. Νωρίτερα όμως είχε δηλώσει ότι δεν θα ικανοποιούταν χωρίς την απόδειξη που θα του προσέφερε η αφή και η όραση και έτσι, ο Ιησούς του έδειξε τα σημάδια που είχε ζητήσει. Ο Θωμάς αναφώνησε: «Ο Κύριος μου και ο Θεός μου». Ο Ιησούς όμως αποδοκίμασε τη δυσπιστία του λέγοντας: «Επειδή με είδες, Θωμά, επίστευσας. Μακάριοι όσοι δεν είδον και επίστευσαν» (Ιωαν.

κ' 28-29).

Η Ταλαιπωρία του Φονιά του Χριστού

Ενώ η είδηση της ανάστασης διαδιδόταν από πόλη σε πόλη και από χωριό σε χωριό, οι Εβραίοι φοβόνταν για τη ζωή τους και έκρυβαν το μίσος που έτρεφαν για τους αποστόλους. Η μόνη τους ελπίδα ήταν η διάδοση της δικής τους κίβδηλης αναφοράς, η οποία γινόταν αποδεκτή από όσους επιθυμούσαν την επαλήθευση της ψευτιάς αυτής. Ο Πιλάτος, μόλις πληροφορήθηκε το γεγονός της ανάστασης του Χριστού, άρχισε να τρέμει. Δεν μπορούσε να αμφιβάλει για τη μαρτυρία των ανθρώπων και από την ώρα εκείνη έχασε την ηρεμία του. Χάρη κοσμικών τιμών και από φόβο μη χάσει την εξουσία και τη δύναμή του, είχε παραδώσει τον Ιησού στο θάνατο. Τώρα πια, ακράδαντα πείστηκε ότι δεν ήταν απλά ένοχος για το αίμα ενός αθώου ανθρώπου, αλλά του ίδιου του Υιού του Θεού. Αξιοθρήνητη μέχρι τέλους ήταν η ζωή του Πιλάτου. Η αγωνία και η απόγνωση εξαφάνισαν κάθε ελπιδοφόρο, χαροποιό αίσθημα. Αρνήθηκε κάθε παρηγοριά και πέθανε με τραγικό τρόπο.

Σαράντα Ημέρες με τους Μαθητές

Ο Ιησούς έμεινε με τους μαθητές Του σαράντα ημέρες, προξενώντας τους χαρά και ψυχική αγαλλίαση καθώς τους μιλούσε για τη βασιλεία του Θεού. Ανέθεσε σ' αυτούς την αποστολή να καταθέσουν στους ανθρώπους τη μαρτυρία τους για τα γεγονότα που είχαν δει και ακούσει. Έπρεπε να μιλήσουν για τα πάθη του Κυρίου τους, το θάνατο και την ανάστασή Του, ότι είχε υποστεί μία θυσία για την αμαρτία και ότι όλοι όσοι επιθυμούσαν θα μπορούσαν να έρθουν σ' Αυτόν και να βρουν αιώνια ζωή. Με μεγάλη τρυφερότητα τούς είπε ότι θα διώκονταν και θα υπέφεραν, αλλά θα ανακουφίζονταν ανακαλώντας τις εμπειρίες τους και φέρνοντας στη μνήμη τους τα λόγια Του. Δήλωσε ότι είχε περάσει επιτυχώς τους πειρασμούς του Σατανά και βγήκε νικητής μέσα από τις δοκιμασίες και τα βάσανα. Ο Σατανάς δεν μπορούσε πια να ασκήσει δύναμη επάνω Του, αλλά θα έστρεφε τους πειρασμούς του προς αυτούς και προς όλους εκείνους

που θα πίστευαν στο όνομά Του. Οι μαθητές όμως θα μπορούσαν να νικήσουν όπως Αυτός νίκησε. Ο Ιησούς τούς έδωσε δύναμη να κάνουν θαύματα και τους είπε ότι παρόλο ότι θα διώκονταν από ασεβείς ανθρώπους, Εκείνος θα τους έστελνε κατά διαστήματα τους αγγέλους Του για να τους ελευθερώσει. Η ζωή τους θα διατηρούταν, έως ότου η αποστολή τους θα είχε τελειώσει. Τότε θα έπρεπε να σφραγίσουν με το αίμα τους τις μαρτυρίες που είχαν δώσει.

Οι πρόθυμοι ακόλουθοι Του άκουγαν χαρούμενοι τις υποδείξεις Του, απολαμβάνοντας κάθε λέξη που έβγαινε από τα άγια χείλη Του. Ήξεραν πλέον με βεβαιότητα ότι Αυτός ήταν ο Σωτήρας του κόσμου. Η διδασκαλία Του εισχωρούσε βαθιά στην καρδιά τους και λυπόντουσαν με τη σκέψη ότι σύντομα θα έπρεπε να αποχωριστούν από τον ουράνιο Κύριο τους χωρίς να μπορούν πλέον να ακούν τα ευλογημένα, παρήγορα λόγια από τα χείλη Του. Παρόλα αυτά, τις καρδιές τους θέρμαινε η αγάπη και η υπέρμετρη χαρά που πήγαζε από την υπόσχεση του Ιησού ότι θα πήγαινε να ετοιμάσει σπίτια γι' αυτούς και ότι θα επανερχόταν για να τους παραλάβει και να τους έχει πάντοτε μαζί Του. Υποσχέθηκε επίσης να τους στείλει τον Παρήγορο, το Πνεύμα το Άγιο, που θα τους καθοδηγούσε σε όλη την αλήθεια: «Και υψώσας τας χείρας αυτού, ευλόγησεν αυτούς» (Λουκάς κδ' 50).

Η ΑΝΑΛΗΨΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ο λος ο ουρανός περίμενε την ώρα που ο Ιησούς θα ανέβαινε προς τον Πατέρα Του. Άγγελοι ἐφτασαν να παραλάβουν το Βασιλιά της δόξας και να Τον συνοδέψουν θριαμβευτικά στον ουρανό. Αφού ο Ιησούς ευλόγησε τους μαθητές Του, αποχωρίστηκε από αυτούς και αναλήφτηκε. Ενώ ο Κύριος κατευθυνόταν προς τον ουρανό, η ομάδα των αιχμαλώτων του θανάτου που είχε ξυπνήσει κατά την ανάστασή Του, Τον ακολούθησε. Μεγάλος αριθμός ουράνιων απεσταλμένων παρευρίσκονταν μαζί Του, ενώ στον ουρανό ἔνα αμέτρητο πλήθος αγγέλων περίμενε τον ερχομό Του.

Καθώς εισέρχονταν στην Αγία Πόλη, οι άγγελοι που συνόδευαν τον Ιησού φώναξαν: «Σηκώσατε, πύλαι, τας κεφαλάς σας, Και υψώθητε, θύραι πιώνιοι, Και θέλει εισέλθει ο Βασιλεύς της δόξης». Οι ουράνιες υπάρξεις που βρίσκονταν μέσα στην πόλη ἐκραξαν με ἔξαλλη χαρά: «Τις ούτος ο Βασιλεύς της δόξης;» Οι συνοδοί ἀγγελοι αποκρίνονταν εκστατικοί: «Ο Κύριος ο κραταιός και δυνατός, ο Κύριος ο δυνατός εν πολέμω. Σηκώσατε, πύλαι, τας κεφαλάς σας, και θέλει εισέλθει ο Βασιλεύς της δόξης». Και πάλι φώναξαν οι άγγελοι που Τον περίμεναν: «Τις είναι ούτος ο Βασιλεύς της δόξης;» Η συνοδεύουσα ομάδα ανταπαντούσε με μελωδικούς ἥχους: «Ο Κύριος των δυνάμεων, αυτός είναι ο Βασιλεύς της δοξης» (Ψαλμ. κδ' 7-10). Τότε η ουράνια συνοδεία μπήκε στην πόλη του Θεού.

Η ολομέλεια της ουράνιας στρατιάς περιστοίχισε τη μεγαλειότητα του Διοικητή της. Με βαθιά κατάνυξη, όλοι οι άγγελοι Τον προσκύνησαν ρίχνοντας τα αστραφτερά διαδήματά τους στα πόδια Του. Κατόπιν, ἀγγίξαν τις χρυσές τους ἄρπες και με γλυκούς, μελωδικούς ἥχους γέμισαν τον ουρανό με υπέροχες υμνωδίες προς το Αρνίο που σφάχτηκε και ξαναεξήσε με μεγαλοπρέπεια και δόξα.

Η Υπόσχεση της Επιστροφής

Καθώς οι μαθητές ατένιζαν λυπημένοι τον ουρανό, προσπαθώντας να συλλάβουν μία τελευταία εικόνα του Κυρίου τους, δύο ασπροντυμένοι άγγελοι στάθηκαν κοντά τους και τους είπαν: «Άνδρες Γαλιλαίοι, τι ίστασθε εμβλέποντες εις τον ουρανόν; Ούτος ο Ιησούς όστις ανελήφθη αφ' υμών εις τον ουρανόν, θέλει ελθεῖ ούτω, καθ' ὃν τρόπον είδετε αυτὸν πορευόμενον εἰς τον ουρανόν» (Πραξ. α' 11). Οι μαθητές και η μητέρα του Ιησού, η οποία είχε μαζί με αυτούς παρακολουθήσει την ανάληψη του Υιού του Θεού, πέρασαν την επόμενη νύχτα συζητώντας τα θαυμάσια γεγονότα και τα ένδοξα συμβάντα που είχαν λάβει χώρα σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα.

Η Οργή του Σατανά

Για άλλη μια φορά, ο Σατανάς συσκέφτηκε με τους αγγέλους του. Με άσβεστο μίσος εναντίον της διακυβέρνησης του Θεού δήλωσε ότι, εφόσον διατηρούσε τη δύναμη και την εξουσία του στη γη, η ένταση των προσπαθειών τους έπρεπε να δεκαπλασιαστεί εναντίον των μαθητών του Ιησού. Μπορεί να μην κατόρθωσαν να νικήσουν τον Χριστό, έπρεπε όμως να ανατρέψουν τους ακόλουθούς Του. Σε κάθε γενέα όφειλαν να παγιδέψουν αυτούς που θα πίστευαν στον Ιησού. Ανάφερε στους αγγέλους του ότι οι μαθητές είχαν λάβει από τον Κύριό τους δύναμη να επιτιμούν τα πνεύματα και να τα διώχνουν, θεραπεύοντας εκείνους που θα υπέφεραν από αυτά. Τότε οι υπήκοοι του Σατανά απομακρύνθηκαν, βρυχώμενοι σαν λιοντάρια, με μοναδικό σκοπό την εξόντωση των οπαδών του Ιησού.

Η Ανάληψη του Χριστού

Η ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ

(Το κεφάλαιο αυτό βασιζεται στις Πράξεις, κεφ. β')

Οταν ο Ιησούς ἔκανε τους μαθητές να καταλάβουν την ερμηνεία των προφητειών που αναφέρονταν σ' Αυτόν, τους διαβεβαίωσε ότι Του είχε αποδοθεί η εξουσία τόσο στον ουρανό όσο και στη γη και τους πρόσταξε να κηρύξουν το ευαγγέλιο σε κάθε ύπαρξη. Με μία ξαφνική αναπτέρωση της παλιάς τους ελπίδας ότι ο Ιησούς έμελλε να ανακτήσει τη θέση Του επάνω στο θρόνο του Δαβίδ στα Ιεροσόλυμα, οι μαθητές ρώτησαν: «Κύριε, τάχα εν τω καιρώ τούτῳ αποκαθιστάνεις την βασιλείαν εις τον Ισραήλ;» (Πραξ. α' 6). Ο Σωτήρας ἔριξε ἔνα πέπλο απροσδιοριστίας στη διάνοιά τους ως προς το θέμα αυτό δίνοντας την απάντηση: «Δεν ανήκει εις εσάς να γνωρίζητε τους χρόνους ἡ τους καιρούς, τους οποίους ο Πατήρ ἔθεσεν εν τη ιδίᾳ αυτού εξουσία» (Πραξ. α' 7).

Οι μαθητές ἀρχίσαν να ελπίζουν ότι η θαυμαστή κάθοδος του Αγίου Πνεύματος θα ἔκανε το ιουδαϊκό ἔθνος να δεχτεί τον Ιησού. Ο Σωτήρας απέφυγε να δώσει περισσότερες εξηγήσεις. Ἡξερε ότι όταν θα λάβαιναν σε πληρότητα το Άγιο Πνεύμα, οι διάνοιές τους θα διαφωτίζονταν και θα ἤταν ικανοί να κατανοήσουν περισσότερο το ἐργο που τους αφορούσε και να το συνεχίσουν από το σημείο ακριβώς που Εκείνος το είχε αφήσει.

Οι μαθητές, με τις πιστές γυναίκες, με τη μητέρα του Ιησού και με τους αδελφούς Του, συγκεντρώθηκαν στο υπερώ προσευχόμενοι όλοι μαζί. Οι αδελφοί Του οι οποίοι παλαιότερα δεν πίστευαν στον Χριστό, είχαν πλέον ολοκληρωτικά στηρίξει την πίστη τους στις σκηνές τις σχετιζόμενες με τη σταύρωση, την ανάσταση και την ανάληψή Του. Ο αριθμός των συγκεντρωθέντων ανερχόταν περίπου στους εκατόν είκοσι.

Η Κάθοδος του Αγίου Πνεύματος

«Και ὅτε ἤλθεν η ημέρα της Πεντηκοστῆς, ἡσαν ἀπαντες οιοθυμαδὸν εν τῷ αὐτῷ τόπῳ. Και εξαίφνης ἐγείνεν ἥχος εκ του ουρανού ως ανέμου βιάιως φερομένου, και εγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον ὃπου ἦσαν καθήμενοι. Και εφάνησαν εἰς αυτοὺς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ως πυρός, και εκάθισαν επὶ ἑνὸν καστον αὐτῶν. Και επλήσθησαν ἀπαντες Πνεύματος Αγίου, και ἤρχισαν να λαλῶσι ξένας γλώσσας, καθὼς τὸ Πνεύμα ἐδίδεν εἰς αυτοὺς να λαλῶσιν» (Πραξ. β' 1-4). Το Άγιο Πνεύμα με μορφὴ πύρινων γλωσσῶν που διαχωρίστηκαν κατεβαίνοντας και ακούμπησαν επάνω στους συγκεντρωμένους, συμβόλιζε τη δωρεά του χαρίσματος των γλωσσών. Οι παρευρισκόμενοι απέκτησαν τὴν ικανότητα να μιλούν με ευφράδεια διάφορες, τελείως ἀγνωστες σ' αυτοὺς γλώσσες. Η εμφάνιση της φωτιάς εξάλλου, συμβόλιζε τὸν ἐνθερμό ζῆλο με τὸν οποίο θα εργάζονταν και τὴ δύναμη που θα συνόδευε τὰ λόγια τους.

Χάρη στην ουράνια αυτή διαφώτιση, οι περικοπές της Γραφῆς που ο Χριστός τούς είχε εξηγήσει, ξεχώριζαν στη σκέψη με ζωντανή λαμπρότητα και ομορφιά καθαρής και δυναμικής αλήθειας. Το καλυμμα που τους είχε εμποδίσει να δουν τὸ τέλος τῶν πραγματοποιημένων τώρα πια γεγονότων, είχε τώρα αποτραβηχτεί και ο σκοπός της αποστολής του Χριστού και τὸ είδος της βασιλείας Του ἐγιναν κατανοητά με τέλεια σαφήνεια.

Με τη Δύναμη της Πεντηκοστής

Οι Εβραίοι είχαν διασπαρθεί σχεδόν σε κάθε ἔθνος και μιλούσαν διάφορες γλώσσες. Τον καιρὸ τῆς Πεντηκοστῆς, ταξίδεψαν στην Ιερουσαλήμ, διανύοντας μακρινές αποστάσεις και εγκαταστάθηκαν εκεῖ προσωρινά για να παραμείνουν στο διάστημα τῶν θρησκευτικῶν γιορτῶν και να συμμετάσχουν στα απαιτούμενα ἔθιμα. Η διάδοση τῆς διδασκαλίας του Χριστού στα πιο απομακρυσμένα μέρη τῆς γης, εμποδίζόταν απὸ τὴν ανομοιότητα τῶν γλωσσών. Η ικανότητα του Θεού να εφοδιάσει τὴν ἑλλειψη τῶν αποστόλων με θαυματουργικό τρόπο, υπήρξε για τὸ λαό η πιο τέλεια επιβεβαίωση τῆς μαρτυρίας που ἐδίναν οι αντιπρόσωποι του Χριστού. Το Άγιο Πνεύμα ἐκανε γι' αυτοὺς ὅ,τι δεν θα μπορούσαν να κατορθώσουν οἱ ἴδιοι σε ολόκληρη

τη ζωή τους. Δεν θα ἤταν ικανοί να διαδώσουν την αλήθεια του ευαγγελίου ἔξω από τη χώρα, μιλώντας σωστά τη γλώσσα εκείνων για τους οποίους θα εργάζονταν. Αυτή η θαυμάσια δωρεά αποτελούσε τη σπουδαιότερη απόδειξη που μπορούσαν να παρουσιάσουν στον κόσμο για την αποστολή τους η οποία είχε τη σφραγίδα του Ουρανού.

«Ἡσαν δε κατοικούντες εν Ιερουσαλήμ Ιουδαίοι, ἀνδρες ευλαβεῖς από παντὸς ἔθνους των υπὸ τὸν ουρανὸν. Και καθὼς ἔγεινεν η φωνὴ αὐτῆς, συνήλθε το πλήθος και συνεταράχθη διότι ἡκουον αυτούς εἰς ἐκαστος λαλούντας με την ιδίαν αυτού διάλεκτον. Εξεπλήττοντο δε πάντες και εθαύμαζον, λέγοντες προς αλλήλους, Ιδού, πάντες οὗτοι οι λαλούντες δεν είναι Γαλιλαῖοι; Και πώς ημείς ακούομεν ἐκαστος εν τῇ ιδίᾳ ημών διαλέκτῳ εν ἣ εγεννήθημεν;» (Πραξ. β' 5-8).

Με το θαυμαστό αυτό γεγονός το οποίο διαδόθηκε σε ολόκληρη την Ιερουσαλήμ και στα περίχωρα αυτής, οι ιερείς και οι ἀρχοντες εξοργίστηκαν πολύ, αλλά δεν μπορούσαν να εκδηλώσουν την κακεντρέχειά τους, φοβούμενοι να μην εκτεθούν στο μίσος του λαού. Είχαν θανατώσει τον Κύριο, αλλά τώρα οι μαθητές Του, αγράμματοι Γαλιλαῖοι, αφηγούνται τη θαυμάσια εκπλήρωση της προφητείας και κηρύττουν τη διδαχή και τα δόγματα του Ιησού σε όλες τις τότε σύγχρονες ομιλούμενες γλώσσες. Μιλούν δυναμικά για τα θαυματουργικά ἔργα του Σωτήρα και αναπτύσσουν στους ακροατές τους το σχέδιο της σωτηρίας βασισμένο στην ευσπλαχνία και θυσία του Υιού του Θεού. Τα λόγια τους πείθουν και μεταστρέφουν εκαποντάδες ακροατές. Οι παραδόσεις και οι προλήψεις που είχαν ενσταλάξει οι ιερείς σαρώνονται από τη σκέψη του λαού ο οποίος δέχεται την αγνή διδαχή του Λόγου του Θεού.

Το Κήρυγμα του Πέτρου

Ο Πέτρος απέδειξε στο λαό ότι το φαινόμενο της ομιλίας διαφορετικών γλωσσών ἤταν το ἀμεσο αποτέλεσμα της προφητείας του Ιωήλ, η οποία προέλεγε ότι μία τέτοια δύναμη θα ερχόταν επάνω στους ανθρώπους του Θεού με σκοπό να τους ικανώσει για ἑνα διαιτέρο ἔργο.

Αναφερόμενος στη γενεαλογία του Χριστού, ο Πέτρος μίλησε για την τιμημένη οικογένεια του Δαβίδ. Δεν ανέτρεξε σε καμία διδαχή του Ιησού για να αποδείξει την πραγματική Του θέση, επειδή ἤξερε

ότι οι προλήψεις τους ήταν τόσο μεγάλες ώστε δεν θα έφερνε κανένα αποτέλεσμα. Αναφέρθηκε στον Δαβίδ τον οποίο οι Ιουδαίοι παραδέχονταν ως σεβάσμιο πατριάρχη του έθνους τους. Ο Πέτρος είπε: «Επειδή ο Δαβίδ λέγει περί αυτού, "Ἐβλεπον τὸν Κύριον ενώπιον μου διαπαντός διότι είναι εκ δεξιῶν μου, δια να μη σαλευθώ. Δια τούτο ευφράνθη η καρδία μου, και η γαλλίασεν η γλώσσα μου, ἐτι δε και η σαρξ μου θέλει αναπαυθή επ' ελπίδι. Διότι δεν θέλεις εγκαταλείψει την ψυχήν μου εν τω ἀδη, ουδέ θέλεις αφήσει τον ὄσιόν σου να ιδη διαφθοράν»» (Πραξ. β' 25, 27).

Με τα λόγια αυτά, ο Πέτρος αποδεικνύει ότι δεν ήταν δυνατόν να αναφέρεται ο Δαβίδ στον εαυτό του, αλλά ασφαλώς μιλάει για τον Ιησού Χριστό. Ο Δαβίδ πέθανε με φυσικό θάνατο όπως οι άλλοι ἄνθρωποι. Ο τάφος του με το πολύτιμο περιεχόμενό του, μέχρι τότε είχε προφυλαχτεί με μεγάλη φροντίδα. Ο Δαβίδ, ως βασιλιάς του Ισραήλ και προφήτης, είχε ιδιαίτερα τιμηθεί από τον Θεό. Είδε σε όραμα την απόρριψη του Ιησού, τη δίκη Του, τη σταύρωσή Του, την ταφή, την ανάσταση και την ανάληψή Του.

Ο Δαβίδ βεβαιώνει ότι η ψυχή του Χριστού δεν θα έμενε στον ἀδη ούτε η σάρκα του θα υφίστατο διαφθορά. Ο Πέτρος εξηγεί την εκπλήρωση αυτής της προφητείας στην περίπτωση του Ιησού του Ναζωραίου. Στην πραγματικότητα ο Θεός Τον είχε σηκώσει από τον τάφο πριν το σώμα Του υποστεί αλλοίωση. Τώρα ήταν ο Υψιστος στον ουρανό των ουρανών.

Με εκείνη την αξιομνημόνευτη περίπτωση, μεγάλα πλήθη που είχαν μέχρι τότε περιγελάσει την ιδέα ότι ένας τόσο σεμνός ἄνθρωπος όπως ο Ιησούς μπορούσε να είναι ο Υιός του Θεού, πείστηκαν για την αλήθεια αυτή και Τον αναγνώρισαν ως Σωτήρα τους. Τρεις χιλιάδες ψυχές προστέθηκαν στην εκκλησία. Οι απόστολοι μιλούσαν με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος και τα λόγια τους δεν ήταν δυνατόν να αμφισβητηθούν επειδή επικυρώνονταν από υπέροχα θαύματα τα οποία έκαναν με θεία φώτιση. Οι ίδιοι οι μαθητές απορούσαν με τα αποτελέσματα της θεϊκής αυτής επίσκεψης και με την πλούσια συγκομιδή ψυχών σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. 'Ολος ο λαός είχε καταληφθεί από ἐκπληξη. 'Οσοι δεν εγκατέλειψαν την πρόληψη και τη μισαλλοδοξία τους, αισθάνθηκαν τόσο μεγάλο δέος, ώστε δεν τόλμησαν να εμποδίσουν το εξαίρετο έργο και για την ώρα η αντίδρασή τους σταμάτησε.

Τα επιχειρήματα των αποστόλων από μόνα τους, όσο καθαρά και πειστικά και αν ήταν, δεν θα μπορούσαν να εξαλείψουν την προκα-

τάληψη των Ιουδαίων η οποία είχε αντιταχτεί σε τόσο μεγάλα αποδεικτικά στοιχεία. Το Άγιο Πνεύμα ἡταν Εκείνο, που με θεϊκή δύναμη, ἔβαλε τα στοιχεία αυτά στην καρδιά τους. Τα επιχειρήματα, σαν αιχμηρά βέλη του Παντοδύναμου, εισχωρούσαν μέσα τους και τους ἐπειθαν για την τρομερή ενοχή τους που απέρριψαν και σταύρωσαν τον Κύριο της δόξας. «Αφού δε ἡκουσαν ταύτα, ἡλθεν εις κατάνυξιν η καρδία αυτών, και είπον προς τον Πέτρον και τους λοιπούς αποστόλους, Τι πρέπει να κάμωμεν, ἀνδρες αδελφοί; Και ο Πέτρος είπε προς αυτούς, Μετανοήσατε, και ας βαπτισθή ἐκαστος υμών εις το όνομα του Ιησού Χριστού, εις ἀφεσιν αμαρτιών, και θέλετε λάβει την δωρεάν του Αγίου Πνεύματος» (Πραξ. β' 37-38).

Ο Πέτρος τόνισε στους μετανιωμένους το γεγονός ότι είχαν απορρίψει τον Χριστό, επειδή απατήθηκαν από τους ιερείς και τους ἀρχοντες. Εάν εξακολουθούσαν να αποβλέπουν στη συμβουλή τους και εάν περιμεναν τους αρχηγούς πρώτα να αναγνωρίσουν τον Ιησού ως Κύριο τους, ποτέ δεν θα Τον δέχονταν. Εκείνοι οι θεωρούμενοι ἀντρες πυγμής, παρόλο που υποστήριζαν ότι ἡταν θεοσεβούμενοι, ἡταν φιλόδοξοι και επιδίωκαν πλούτη και επίγειες δόξες. Δεν θα πήγαιναν ποτέ στον Χριστό για να δεχτούν φως. Ο Ιησούς προείπε ότι κάποια τρομακτική ανταπόδοση θα επισκεπτόταν το λαό, ως αποτέλεσμα της επίμονης δυσπιστίας του στην αποκάλυψη που του δόθηκε, ότι ο Ίδιος ἡταν ο Υιός του Θεού.

Από τότε και στο εξής, η ομιλία των μαθητών ἡταν αγνή, απλή και ακριβής στα λόγια και στην προφορά, είτε μιλούσαν τη μητρική τους γλώσσα είτε μία ξένη. Οι ταπεινοί εκείνοι ἀντρες, οι οποίοι δεν είχαν ποτέ φοιτήσει σε σχολή των προφητών, παρουσίαζαν αλήθειες, τόσο σημαντικές και καθαρές, που ξάφνιαζαν αυτούς που τις ἀκουγαν. Δεν μπορούσαν προσωπικά να επισκεφτούν τα πιο απόμακρα μέρη της γης. Στη γιορτή ὁμως της Πεντηκοστής συναντήθηκαν με ανθρώπους από κάθε μέρος του κόσμου. Τα άτομα που ασπάζονταν αυτές τις αλήθειες τις μετέφεραν στις διάφορες χώρες τους και τις διέδιδαν στους συμπατριώτες τους κερδίζοντας ψυχές στον Χριστό.

Ένα Μάθημα για τις Ημέρες μας

Η μαρτυρία αυτή σχετικά με την εγκαθίδρυση της χριστιανικής εκκλησίας, αποτελεί όχι μόνο ένα σημαντικό τμήμα της ιερής ιστορί-

ας, αλλά ένα σημαντικό μάθημα για εμάς σήμερα. Όλοι όσοι αγαπούν τον Χριστό οφείλουν να περιμένουν ομόψυχα, να αγρυπνούν και να προσεύχονται. Κάθε διαφορά πρέπει να παραμεριστεί και η ενότητα και η τρυφερή αγάπη του ενός για τον άλλον πρέπει να εμποτίζουν το σύνολο. Τότε οι προσευχές μας μπορούν να φτάνουν στον ουράνιο Πατέρα μας με μεγάλη και δυναμική πίστη. Τότε μπορούμε να περιμένουμε με υπομονή και ελπίδα την εκπλήρωση της υπόσχεσης.

Η απάντηση μπορεί να έρθει με απρόσμενη ταχύτητα και ακατανίκητη δύναμη, ή μπορεί να καθυστερήσει για ημέρες και για εβδομάδες και ενδεχομένως η πίστη μας να δοκιμαστεί. Ο Θεός όμως γνωρίζει πώς και πότε πρέπει να απαντήσει στις προσευχές μας. Η δική μας συμβολή σ' αυτό το έργο είναι να συνδεθούμε με το ουράνιο κανάλι. Ο Θεός είναι ο υπεύθυνος γι' αυτή τη φάση του έργου: «Πιστός είναι ο υποσχεθείς». Το μεγάλο και σημαντικό ζήτημα για εμάς είναι να είμαστε όλοι ενωμένοι με μια καρδιά και με μια ψυχή παραμερίζοντας κάθε ζηλοφθονία και κακεντρέχεια και, ως ταπεινοί ικέτες, να αγρυπνούμε και να περιμένουμε. Ο Ιησούς, ο Αντιπρόσωπός μας, η Αρχικεφαλή μας, είναι έτοιμος να κάνει για εμάς ό,τι έκανε γι' αυτούς που προσεύχονταν την ημέρα της Πεντηκοστής.

Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΧΩΛΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στις Πράξεις, κεφ. γ' και δ')

Λιγο μετά την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος και ύστερα από μία περίοδο ένθερμης προσευχής, ο Πέτρος και ο Ιωάννης πήγαν να προσκυνήσουν στο ναό. Εκεί είδαν έναν δυστυχισμένο, πάμφτωχο χωλό, ηλικίας σαράντα ετών, που το μόνο που γνώριζε στη ζωή του ήταν ο πόνος από την αναπηρία του. Ο άτυχος αυτός άνθρωπος είχε προ πολλού επιθυμήσει να πάει στον Ιησού και να θεραπευτεί, αλλά ήταν σχεδόν ανίκανος να Τον πλησιάσει γιατί βρισκόταν μακριά από τη σκηνή της δράσης του Μεγάλου Γιατρού. Τελικά, οι θερμές του ικεσίες έκαναν μερικά καλά άτομα να τον μεταφέρουν στην πύλη του ναού. Φτάνοντας όμως εκεί, ανακάλυψε ότι ο Θεραπευτής, επάνω στον οποίο στηρίζονταν οι ελπίδες του, είχε απάνθρωπα θανατωθεί.

Η απογοήτευσή του συγκίνησε εκείνους που ήξεραν πόσο καιρό περίμενε τον Ιησού και καθημερινά τον μετέφεραν στο ναό για να τον λυπηθούν οι περαστικοί και να του δώσουν πενταροδεκάρες, ανακουφίζοντας τις άμεσες ανάγκες του. Καθώς ο Πέτρος και ο Ιωάννης πέρασαν από μπροστά του, τούς ζήτησε ελεημοσύνη. Οι μαθητές τον κοίταξαν με συμπόνια. «Ατενίσας δε εις αυτὸν ο Πέτρος μετά του Ιωάννου, είπε, Βλέψον εις ημάς... Αργύριον και χρυσίον εγώ δεν έχω αλλ' ότι έχω τούτο σοι δίδω. Εν τω ονόματι του Ιησού Χριστού του Ναζωραίου, σηκώθητι και περιπάτει» (Πραξ. γ' 4, 6).

Το πρόσωπο του δυστυχισμένου σκοτείνιασε όταν ο Πέτρος ανάφερε τη δική του ανέχεια, αλλά φωτίστηκε πάλι με ελπίδα και πίστη, όταν ο μαθητής συνέχισε: «Και πιάσας αυτὸν από της δεξιάς χειρός εσήκωσε, και παρευθύς εστερεώθησαν αι βάσεις και τα σφυρά των ποδών αυτού. Και αναπηδήσας εστάθη όρθιος και περιεπάτει,

και εισήλθε μετ' αυτών εις το ιερόν, περιπατών και πηδών και δοξάζων τον Θεόν. Και είδεν αυτὸν πας ο λαός περιπατούντα και δοξάζοντα τον Θεόν, και εγνώριζον αυτὸν ότι ούτος ἡτο ο καθήμενος δια ελεημοσύνην εις την Ωραίαν πύλην του ιερού, και επλήσθησαν από θάμβους και εκστάσεως δια το γεγονός εις αυτόν» (Πραξ. γ' 7-10).

Οι Ιουδαίοι απόρησαν που οι μαθητές μπορούσαν να κάνουν θαύματα όπως ο Ιησούς. Υπέθεταν ότι επειδή Εκείνος ἦταν νεκρός, όλες οι παρόμοιες θαυματουργικές επιδείξεις θα λάβαιναν τέλος. Ο ἀνθρωπος ὅμως αυτός, που για σαράντα χρόνια ἦταν εντελώς ανάπηρος, απολάμβανε πλέον τη θεραπεία των ποδιών του, ελευθερωμένος από τον πόνο και ευτυχισμένος με την πίστη του στον Ιησού.

Οι απόστολοι παρατήρησαν την ἔκπληξη των ανθρώπων που ἀρχισαν να κοιτάζουν με δέος και τους ρώτησαν γιατί απορούσαν για το θαύμα, σαν να ἦταν η δική τους δύναμη εκείνη που το είχε επιτελέσει. Ο Πέτρος τούς διαβεβαίωσε ότι αυτὸς είχε επιτευχθεὶ με την αξία του Ιησού του Ναζωραίου τον οποίον είχαν απορρίψει και σταυρώσει, αλλά ο Θεός ανέστησε την τρίτη ημέρα. «Καὶ διὰ τῆς εἰς τὸ ὄνομα αὐτού πίστεως, τούτον τὸν οποίον θεωρεῖτε καὶ γνωρίζετε, τὸ ὄνομα αὐτού εστερέωσε, καὶ η πίστις η δι' αὐτού ἐδῶκεν εἰς αὐτὸν τὴν τελείαν ταύτην υγείαν ενώπιον πάντων υμῶν. Καὶ τώρα, αδελφοί, εξεύρω ότι επράξατε κατά ἀγνοιαν, καθὼς καὶ οι ἀρχοντές σας. Ο δε Θεός, ὃσα προείπε δια στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτού, ότι ο Χριστός ἐμελλε να πάθῃ, εξεπλήρωσεν ούτω» (Πραξ. γ' 16-18).

Μετά την εκτέλεση του θαύματος, ο λαός συγκεντρώθηκε στο ιερό και από τη μία πλευρά του ναού ο Πέτρος μιλούσε, ενώ από την ἄλλη ο Ιωάννης. Οι απόστολοι κήρυτταν με σαφήνεια για τη μεγάλη αμαρτία των Εβραίων, που απέρριψαν και θανάτωσαν τον Αρχιγό της ζωής, αλλά ἦταν προσεκτικοί, ώστε με τα λόγια τους να μην οδηγήσουν το λαό στην τρέλα και στην απόγνωση. Ο Πέτρος ἤθελε, όσο το δυνατόν περισσότερο, να ελαφρύνει τη φρικαλεότητα του αμαρτήματός τους, λέγοντας ότι ἐπράξαν εν αγνοίᾳ τους. Δήλωσε ότι το Ἅγιο Πνεύμα τούς καλούσε να μετανοήσουν για τα σφάλματά τους και ότι η μοναδική ελπίδα γι' αυτούς βρισκόταν στην ευσπλαχνία του Χριστού τον οποίον είχαν σταυρώσει. Μόνο με πίστη σ' Αυτόν θα μπορούσαν, μέσω του αίματός Του, να σβηστούν οι αμαρτίες τους.

Η Σύλληψη και η Δίκη των Αποστόλων

Το κήρυγμα ότι με το θάνατο και την ανάστασή Του ο Χριστός θα κατόρθωνε να ζωοποιήσει τους νεκρούς, αναστάτωσε βαθύτατα τους Σαδδουκαίους. Ένοιωθαν ότι το προσφιλές τους δόγμα κινδύνευε να ανατραπεί και η υπόληψή τους να διακυβευτεί. Μερικοί από τους σημαίνοντες του ναού μαζί με τον επικεφαλή του ιερού, οι οποίοι ήταν Σαδδουκαίοι, συνέλαβαν τους δύο αποστόλους και τους φυλάκισαν, επειδή ήταν πολύ αργά να εκδικαστεί η υπόθεση το ίδιο βράδυ.

Την επόμενη ημέρα, ο Άννας και ο Καϊάφας με τους άλλους επίσημους του ιερού, συνήλθαν για τη δίκη των κρατουμένων. Σε εκείνη την αίθουσα και μπροστά στους ίδιους ανθρώπους, ο Πέτρος χωρίς ντροπή, είχε αρνηθεί τον Κύριό του. Όλη αυτή η σκηνή παρουσιάστηκε στη σκέψη του μαθητή, καθώς εμφανίστηκε για τη δίκη του δίκη. Τώρα είχε την ευκαιρία να εξαλείψει την προηγούμενη απειχή του δειλία.

Οι παρευρισκόμενοι θυμόνταν το ρόλο που είχε παίξει ο Πέτρος στη δίκη του Κυρίου του και χαιρόνταν σκεπτόμενοι ότι θα δείλιαζε με την απειλή της φυλάκισης και του θανάτου. Ο μαθητής όμως που είχε αρνηθεί τον Χριστό την ώρα της μεγαλύτερης ανάγκης Του, ήταν αυθόρμητος, γεμάτος αυτοπεποίθηση και διέφερε εντελώς από εκείνο τον Πέτρο που στεκόταν εκείνη την ημέρα μπροστά στο συνέδριο. Είχε αλλάξει. Δεν είχε πια εμπιστοσύνη στον εαυτό του και δεν ήταν ένας υπερήφανος καυχησιάρχης. Με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος είχε γίνει σταθερός σαν βράχος, θαρραλέος και ταπεινός, εξυψώνοντας τον Χριστό. Ήταν έτοιμος να εξαλείψει το στίγμα της αποστασίας του με το να τιμήσει το όνομα που είχε άλλοτε αρνηθεί.

Η Θαρραλέα Άμυνα του Πέτρου

Μέχρι εκείνη την ώρα, οι ιερείς είχαν αποφύγει να αναφέρουν το γεγονός της σταύρωσης και της ανάστασης του Ιησού. Τώρα όμως, σύμφωνα με το καθήκον τους, ήταν υποχρεωμένοι να ρωτήσουν τους κατηγορουμένους με ποια δύναμη είχαν επιτελέσει την αξιοθαύμαστη θεραπεία του χωλού. Ο Πέτρος γεμάτος με Πνεύμα Άγιο, απευθύνθηκε στους ιερείς και δήλωσε: «Ἄς ήναι γνωστόν εις πάντας υμάς και εις πάντα τον λαόν του Ισραήλ, ότι διά του ονόματος του

Η Θεραπεία του Χωλού

Ιησού Χριστού του Ναζωραίου, τον οποίον σεις εσταυρώσατε, τον οποίον ο Θεός ανέστησεν εκ νεκρών, δια τούτου παρίσταται ούτος ενώπιον υμών υγιής. Ούτος είναι ο λίθος ο εξουθενηθείς υφ' υμών των οικοδομούντων, δόστις ἐγίνε κεφαλή γωνίας. Και δεν υπάρχει δι' ουδενός ἄλλου η σωτηρία, διότι ούτε ὄνομα ἄλλο είναι υπό τον ουρανὸν δεδομένον μεταξύ των ανθρώπων, δια του οποίου πρέπει να σωθώμεν» (Πραξ. δ' 10-12).

Η σφραγίδα του Χριστού είχε τεθεί στα λόγια του Πέτρου και το πρόσωπό του είχε φωτιστεί από το Άγιο Πνεύμα. Κοντά του στεκόταν, σαν μάρτυρας υπερασπίσεως, ο ἀνθρωπος που είχε τόσο θαυματουργικά θεραπευτεί. Η παρουσία του ατόμου αυτού - που μόλις πριν λίγες ώρες ἤταν ἔνας ανίκανος ανάπηρος και είχε τώρα αποκατασταθεί σε πλήρη σωματική υγεία και φωτιστεί με την επίγνωση του Ιησού του Ναζωραίου - πρόσθετε βαρύτητα στα λόγια του Πέτρου. Οι ιερείς, οι ἀρχοντες και ο λαός, σίγησαν. Οι δικαστές δεν ἤταν ικανοί να αντικρούσουν την απολογία του απόστολου. Βρέθηκαν αναγκασμένοι να ακούσουν αυτό που με κάθε τρόπο ἥθελαν να αποφύγουν: το γεγονός της ανάστασης του Ιησού Χριστού και τη δύναμη Του να κάνει θαύματα από τον ουρανὸν στη γη μέσω των αποστόλων Του.

Η υπεράσπιση του Πέτρου, κατά την οποία αποκάλυψε με τόλμη από πού προερχόταν η δύναμη του, τούς συγκλόνισε. Αναφέρθηκε στην πέτρα που εξουθένωσαν οι οικοδόμοι – εννοώντας τις εκκλησιαστικές αρχές οι οποίες όφειλαν να έχουν αντιληφθεί την αξία Εκείνου που περιφρόνησαν – και που μολαταύτα ἐγίνε ο ακρογωνιαίος λίθος. Με αυτά τα λόγια εννοούσε απευθείας τον Χριστό που θεωρείται το θεμέλιο της εκκλησίας.

Οι Ισραηλίτες απορούσαν με το θάρρος των μαθητών. Υπέθεταν ότι, επειδή εκείνοι ἤταν αγράμματοι ψαράδες, θα είχαν βρεθεί σε δύσκολη θέση ερχόμενοι αντιμέτωποι με τους ιερείς, τους γραμματείς και τους πρεσβύτερους. Ἦταν φανερή ὡμως η επιρροή της συναναστροφής τους με τον Ιησού. Οι απόστολοι μιλούσαν ὡπως Εκείνος, με απόλυτη πειστική δύναμη η οποία ανάγκαζε τους αντιπάλους τους να σιγήσουν. Προκειμένου να αποκρύψουν την αμηχανία τους, οι ιερείς και οι ἀρχοντες διέταξαν να απομακρύνουν τους κατηγορούμενους για να συσκεφτούν ιδιαιτέρως.

Ομόφωνα συμφώνησαν ότι δεν τους συνέφερε να αρνηθούν το γεγονός ότι ο ἀνθρωπος είχε θεραπευτεί με τη δύναμη που απέκτησαν οι απόστολοι στο ὄνομα του σταυρωμένου Ιησού. Ευχαρίστως

Η Θεραπεία του Χωλού

Θα είχαν καλύψει το θαύμα με ψευτιές. Η δίκη όμως είχε γίνει το καταμεσήμερο, μπροστά στα μάτια του πλήθους και είχε ήδη διαδοθεί σε χιλιάδες. Αισθάνονταν ότι το έργο των αποστόλων έπρεπε να σταματήσει αμέσως. Διαφορετικά, ο Χριστός θα αποκτούσε πολλούς οπαδούς, θα ακολουθούσε η δική τους καταισχύνη και θα αποκαλύπτονταν ένοχοι για τη δολοφονία του Υιού του Θεού.

Παρά τη διάθεσή τους να εξοντώσουν τους μαθητές, δεν τόλμησαν να κάνουν τίποτα περισσότερο από το να τους απειλήσουν με την πιο αυστηρή ποινή αν συνέχιζαν να διδάσκουν και να εργάζονται στο όνομα του Ιησού. Ο Πέτρος και ο Ιωάννης, απτόητοι, δήλωσαν ότι το έργο τους είχε ανατεθεί από τον Θεό και ότι δεν μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά παρά να λένε αυτά που είχαν δει και ακούσει. Οι ιερείς ευχαρίστως θα είχαν τιμωρήσει τους σπουδαίους αυτούς άντρες για την πιστότητα στην ιερή κλήση τους, αλλά φοβόνταν το λαό, «διότι πάντες εδόξαζον το Θεόν δια το γεγονός» (Πραξ. δ' 21). 'Υστερα από επανειλημμένες απειλές και απαγορευτικές διατάξεις, οι απόστολοι αφέθηκαν ελεύθεροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 34

ΑΦΟΣΙΩΣΗ ΣΤΟΝ ΘΕΟ ΣΕ ΚΑΙΡΟ ΔΙΩΓΜΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασιζεται στις Πράξεις ε' 12-42)

Οι απόστολοι συνέχισαν το ευσπλαχνικό τους έργο θεραπεύοντας τους αρρώστους και κηρύγγοντας με δύναμη τον σταυρωμένο και αναστημένο Σωτήρα. Μεγάλοι αριθμοί προστίθονταν συνεχώς στην εκκλησία με το βάπτισμα, και ήταν όλοι ενωμένοι έχοντας την ίδια ψυχή και καρδιά με τους πιστούς του Χριστού. Πλήθη συνέρρεαν στα Ιεροσόλυμα, φέρνοντας τους ασθενείς τους και εκείνους που πειράζονταν από ακάθαρτα πνεύματα. Πολλοί άρρωστοι τοποθετούνταν στους δρόμους, από όπου περνούσαν ο Πέτρος και ο Ιωάννης, για να πέσει η σκιά τους επάνω τους και να θεραπευτούν. Η δύναμη του αναστημένου Σωτήρα είχε πράγματι δοθεί στους αποστόλους, οι οποίοι έκαναν σημεία και θαύματα και καθημερινά αύξαναν τον αριθμό των πιστών.

Η κατάσταση αυτή έφερε σε μεγάλη αμηχανία τους ιερείς και τους ἀρχοντες, ιδίως αυτούς που ήταν Σαδδουκαίοι. Αντιλήφθηκαν ότι εάν επιτρεπόταν στους αποστόλους να κηρύγγουν έναν αναστημένο Σωτήρα και να θαυματουργούν στο όνομά Του, η δική τους διδαχή που αρνούταν την ανάσταση των νεκρών θα απορριπτόταν από όλους και σε λίγο η αίρεσή τους θα εξαφανιζόταν. Εξάλλου, οι Φαρισαίοι έβλεπαν ότι τα κηρύγματα των αποστόλων υπονόμευαν τις εβραϊκές θρησκευτικές τελετές, γεγονός που θα οδηγούσε στην κατάργηση των προσφορών και θυσιών. Οι προηγούμενες προσπάθειές τους να κατασιγάσουν τους ιεροκήρυκες αυτούς είχαν αποτύχει, τώρα όμως ήταν αποφασισμένοι να θέσουν τέρμα στην έξαψη που δημιούργησαν.

Ελευθερωμένοι από έναν Άγγελο

Οι απόστολοι συνελήφθηκαν και φυλακίστηκαν και το Συνέδριο συνήλθε για να εκδικάσει την υπόθεσή τους. 'Ένας μεγάλος αριθμός από εγγράμματους ανθρώπους, εκτός από αυτούς του Συμβουλίου, είχε συγκληθεί και συσκεφτεί για το τι έπρεπε να γίνει με αυτούς που διατάρασσαν την ήσυχια. «Άγγελος όμως Κυρίου δια της νυκτὸς ἤνοιξε τας θύρας της φυλακῆς, και εκβαλών αυτούς, εἶπεν, Υπάγετε, και σταθέντες λαλείτε εν τῷ ιερῷ προς τὸν λαὸν πάντας τους λόγους τῆς ζωῆς ταύτης. Καὶ ακούσαντες εισήλθον τὴν αυγήν εἰς τὸ ιερόν, καὶ εδίδασκον» (Πραξ. ε' 19-21).

'Όταν οι απόστολοι εμφανίστηκαν στους πιστούς, διηγήθηκαν πώς ο άγγελος τούς είχε ελευθερώσει ανοίγοντάς τους πέρασμα ανάμεσα από την ομάδα των στρατιωτών που φρουρούσαν τη φυλακή. Ο ουράνιος απεσταλμένος τούς διέταξε να συνεχίσουν το έργο που είχε διακοπεί από τους ιερείς και τους αρχηγούς του λαού. Οι αδελφοί, ακούγοντας κατάπληκτοι τα λόγια αυτά, γέμισαν από χαρά.

Οι ιερείς και οι εκπρόσωποι του συμβουλίου είχαν αποφασίσει να ζητήσουν τη θανατική τους καταδίκη κατηγορώντας τους για εξέγερση, για τη δολοφονία του Ανανία και της Σαπφείρας (βλέπε Πραξ. ε' 1-11), καθώς και για συνωμοσία με σκοπό την υπεξαίρεση των δικαιωμάτων των ιερέων. Πίστευαν ότι θα προκαλούσαν την έξαψη του όχλου, ο οποίος θα ήθελε να πάρει στα χέρια του την υπόθεση για να φερθεί στους αποστόλους όπως έκανε στον Χριστό. Αισθάνονταν ότι πολλοί που είχαν απορρίψει τη διδαχή του Ιησού είχαν κουραστεί από την αυθαίρετη κυβέρνηση των ιουδαϊκών αρχών και ανυπομονούσαν για μία αποφασιστική ανατροπή του συστήματος. Φοβόνταν ότι αν τα άτομα αυτά ασπάζονταν τη διδαχή των αποστόλων, αναγνωρίζοντας τον Ιησού ως Μεσσία, θα στρέφονταν εναντίον των ιερέων οι οποίοι θα γίνονταν υπόλογοι για τη δολοφονία του Χριστού. Αποφάσισαν να λάβουν σκληρά μέτρα για μία τέτοια αντίδραση. Τελικά ζήτησαν να φερθούν οι κρατούμενοι μπροστά τους. Μεγάλη ήταν η ἐκπληξή τους όταν άκουσαν την είδηση ότι, αν και οι πόρτες της φυλακής βρέθηκαν σφιχτά αμπαρωμένες και με το φύλακα μπροστά τους, οι φυλακισμένοι είχαν γίνει ἀφαντοί.

Μετά από λίγο, πληροφορήθηκαν τα νέα: «Ιδού, οι ἀνθρωποί τους οποίους εβάλετε εις την φυλακήν, ιστανται εν τῷ ιερῷ και διδάσκουσι τὸν λαόν» (Πραξ. ε' 25). Παρόλο ότι οι απόστολοι είχαν θαυματουργικά απελευθερωθεί από τη φυλακή, δεν απαλλάχτηκαν από την ανάκριση και από την τιμωρία. Ο Χριστός τούς είχε πει ότι

Αφοσίωση στον Θεό σε Καιρό Διωγμού

Θα βρισκόταν μαζί τους. «Σεις δε προσέχετε εις εαυτούς, διότι θέλουσι σας παραδώσει εις συνέδρια» (Μαρκ. ιγ' 9). Ο Θεός τούς είχε δώσει ένα δείγμα της φροντίδας Του και μία διαβεβαίωση της παρουσίας Του στέλνοντάς τους τον ἄγγελο. Τώρα ήταν η σειρά τους να υποφέρουν για τον Ιησού, για τον οποίον κήρυτταν. Ο λαός είχε τόσο πολύ εντυπωσιαστεί με αυτά που είχε δει και ακούσει, ώστε ήταν αδύνατο να υποκινηθεί εναντίον των αποστόλων.

Η Δεύτερη Δίκη

«Τότε υπήγειν ο στρατηγός μετά των υπηρετών, και ἐφερεν αυτούς ουχὶ μετά βίας, διότι εφοβούντο τὸν λαὸν μη λιθιβοληθώσι. Και αφού ἐφέρεαν αυτούς, ἔστησαν εν τῷ συνεδρίῳ καὶ ἡρώτησεν αυτούς ο ἀρχιερεὺς λέγων, “Δεν σας παρηγγείλαμεν ρητῶς να μη διδάσκητε εν τῷ ονόματι τούτῳ; Καὶ ίδού, εγεμίσατε τὴν Ιερουσαλήμ από τῆς διδαχῆς σας, καὶ θέλετε να φέρητε εφ’ ημάς το αἷμα του ανθρώπου τούτου”» (Πραξ. ε' 26-28). Δεν ήταν πλέον τόσο πρόθυμοι να πάρουν το βάρος της ευθύνης της δολοφονίας του Ιησού όσο ήταν όταν ωρύονταν μαζί με τον εξευτελισμένο όχλο: «Το αἷμα αυτού ας ἦναι εφ’ ημάς, καὶ επὶ τὰ τέκνα ημών» (Ματθ. κζ' 25).

Ο Πέτρος, μαζί με τους ἄλλους αποστόλους, συνέχισε την ίδια γραμμή απολογίας που είχε ακολουθήσει στην πρώτη δίκη. «Ἀποκριθεὶς δε ο Πέτρος καὶ οι απόστολοι εἰπον, Πρέπει να πειθαρχώμεν εις τὸν Θεόν μάλλον παρά εἰς τοὺς ανθρώπους». Ο σταλμένος από τον Θεό ἄγγελος ήταν εκείνος που τους είχε ελευθερώσει από τη φυλακή και τους είχε προστάξει να διδάξουν στο ιερό. Ακολουθώντας τις οδηγίες του, υπάκουον στη θεϊκή προσταγή την οποία ὀφειλαν να σέβονται, οποιοδήποτε και αν ήταν το κόστος. Ο Πέτρος συνέχισε: «Ο Θεός των πατέρων ημών ανέστησε τὸν Ιησούν, τὸν οποίον σεις εθανατώσατε κρεμάσαντες επὶ ξύλου. Τούτον ο Θεός ὑψώσε διὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα, διὰ να δώσῃ μετάνοιαν εἰς τὸν Ἰσραὴλ καὶ ἀφεσιν ἀμαρτιών. Καὶ ημεῖς εἰμεθα μάρτυρες αὐτού περὶ τῶν λόγων τούτων, καὶ τὸ Πνεύμα δὲ τοῦ Ἅγιου, τὸ οποίον ἐδώκεν ο Θεός εἰς τοὺς πειθαρχούντας εἰς αὐτὸν» (Πραξ. ε' 29-32).

Το Πνεύμα, απεσταλμένο από τον Θεό, ήταν στο πλευρό των αποστόλων. Οι κατηγορούμενοι ἐγίναν κατήγοροι, καταλογίζοντας τη δολοφονία του Ιησού στους ιερείς και στους ἀρχοντες που απο-

Αφοσίωση στον Θεό σε Καιρό Διωγμού

τελούσαν το συνέδριο. Οι Ιουδαίοι είχαν τόσο εξαγριωθεί ώστε αποφάσισαν, χωρίς περαιτέρω δίκη και χωρίς την εξουσιοδότηση των Ρωμαίων αξιωματούχων, να εφαρμόσουν το νόμο μόνοι τους και να θανατώσουν τους κρατούμενους. Ἡδη ἐνοχοὶ απὸ τὸ θάνατο του Ιησού, ἡταν τώρα πρόθυμοι να βάψουν τα χέρια τους με το αἷμα των αποστόλων Του. Υπήρχε όμως ἔνας πολυμαθής ἀνθρωπος υψηλής περιωπής και με λογική ικανή να δει τις τρομερές επιπτώσεις που μπορούσε να επιφέρει η βίαιη αυτή πράξη. Ο Θεός χρησιμοποίησε ἑνα ἄτομο, μέλος του συμβουλίου τους, για να αναχαιτίσει τη βία των ιερέων και των δικαστών.

Ο Γαμαλιήλ, μορφωμένος Φαρισαίος και διδάκτορας, ἀνθρωπος με μεγάλη υπόληψη, ἡταν προκισμένος με εξαιρετική σύνεση. Απαιτησε, πριν πάρει το λόγο, να απομακρύνουν από την αίθουσα τούς κατηγορούμενους. Μίλησε με μεγάλη προσοχή και ηρεμία: «Ἄνδρες Ισραηλίται, προσέχετε εις εαυτούς περὶ των ανθρώπων τούτων, τι μέλλετε να πράξητε. Διότι προ τούτων των ημερών εσηκώθη ο Θευδάς, λέγων εαυτόν ότι είναι μέγας τις, εις τον οποίον προσεκολλήθη αριθμός ανδρών ἔως τετρακοσίων, ὅστις εφονεύθη, και πάντες ὁσοι επείθεντο εις αυτόν διελύθησαν και κατήντησαν εις ουδέν. Μετά τούτον εσηκώθη Ιούδας ο Γαλιλαίος, εν ταις ημέραις της απογραφής, και ἐσυρεν οπίσω αυτού ἀρκετὸν λαόν, και εκείνος απωλέσθη, και πάντες ὁσοι επείθοντο εις αυτόν διεσκορπίσθησαν. Και τώρα σας λέγω, απέξχετε από των ανθρώπων τούτων, και αφήσατε αυτούς, διότι εάν η βουλή αύτη ἡ το ἔργον τούτο ἡναι εξ ανθρώπων, θέλει ματαιωθή, εάν όμως ἡναι εκ Θεού, δεν δύνασθε να ματαιώσητε αυτό, και προσέχετε μήπως ευρεθήτε και θεομάχοι» (Πραξ. ε' 35-39).

Οι ιερείς δεν μπορούσαν να αγνοήσουν τη λογική των απόψεών του. Ἡταν υποχρεωμένοι να συμφωνήσουν μαζί του και με μεγάλη διστακτικότητα απέλυσαν τους κρατούμενους. Πρώτα όμως τους ράβδισαν και τους πρόσταξαν ἐντονα να σταματήσουν να κηρύγτουν στο όνομα του Ιησού, διαφορετικά θα πλήρωναν το θράσος τους με τη ζωή τους. «Ἐκείνοι λοιπόν ανεχώρουν από προσώπου του συνεδρίου χαίροντες, ὅτι υπέρ του ονόματος αυτού ηξώθησαν να ατιμασθώσι. Και πάσαν ημέραν εν τω ιερώ και κατ' οίκον δεν ἐπαυσον διδάσκοντες και ευαγγελίζόμενοι τον Ιησούν Χριστόν» (Πραξ. ε' 41-42).

Δικαιολογημένα ταράχτηκαν οι διώκτες των αποστόλων, ὅταν διαπίστωσαν την ανικανότητά τους να αποτρέψουν τους μάρτυρες

Αφοσίωση στον Θεό σε Καιρό Διωγμού

του Χριστού από το έργο τους. Χάρη του Κυρίου τους που πριν από αυτούς υπέστη ταπείνωση και αγωνία, οι οπαδοί του Χριστού είχαν την πίστη και την τόλμη να μετατρέψουν την αισχύνη τους σε δόξα και τον πόνο τους σε χαρά. Εξακολουθούσαν να διδάσκουν δημόσια, αλλά και μυστικά σε ιδιωτικά σπίτια όταν τους το ζητούσαν οι ιδιοκτήτες που δεν τολμούσαν να ομολογήσουν φανερά την πίστη τους, επειδή φοβόνταν τους Ιουδαίους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 35

Η ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στις Πράξεις σ' 1-7)

«Εν δε ταις ημέραις ταύταις ότε επληθύνοντο οι μαθηταί, ἐγινε γογγυσμός των Ελληνιστών κατά των Εβραίων, ὅτι αἱ χήραι αυτῶν παρεβλέποντο εν τῇ καθημερινῇ διακονίᾳ» (Πραξ. σ' 1). Οι Ελληνιστές ἡταν κάτοικοι ἀλλων χωρών στις οποίες η καθομιλούμενη γλώσσα ἡταν η Ελληνική. Οι Ιουδαίοι που μιλούσαν εβραϊκά, αποτελούσαν τη μεγάλη πλειονότητα των νέων μελών της εκκλησίας. Παράπονα ἀρχισαν να αναφύονται ανάμεσά τους με τον ισχυρισμό ὅτι οι χήρες των Ελληνιστών δεν εφοδιάζονταν με την ίδια αφθονία ὅπως οι φτωχοί μεταξύ των Εβραίων. Οποιαδήποτε μεροληψία αυτού του είδους θα προξενούσε λύπη στον Θεό. Ἀμεσα μέτρα λήφθηκαν προκειμένου να επανέλθει η ειρήνη και η αρμονία των πιστών.

Το Ἅγιο Πνεύμα υπέδειξε μία μέθοδο βάση της οποίας οι απόστολοι θα μπορούσαν να απαλλαγούν από το καθήκον της κατανομής των αγαθών στους φτωχούς και από ἀλλα παρόμοια βάρη, ώστε να είναι ελεύθεροι να κηρύξουν τον Χριστό. «Τότε οι δώδεκα προσκαλέσαντες το πλήθος των μαθητών, εἶπον, Δεν είναι πρέπον ν' αφήσωμεν ημεῖς τον λόγον του Θεού, και να διακονώμεν εἰς τραπέζας. Σκέψθητε λοιπόν, αδελφοί, να εκλέξητε εξ' υμών επτά ἀνδρας μαρτυρουμένους, πλήρεις Πνεύματος Αγίου και σοφίας, τους οποίους ας καταστήσωμεν επί της χρείας ταύτης. Ήμείς δε θέλομεν εμμένειν εν τη προσευχή και τη διακονία του λόγου» (Πραξ. σ' 2-4).

Η συμβουλή αυτή εκτελέστηκε και η εκκλησία διάλεξε επτά ἀτομα γεμάτα πίστη και σοφία του Πνεύματος του Θεού, για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των μελών. Πρώτος είχε εκλεγεί ο Στέφανος. Άν και Εβραίος στην καταγωγή, μιλούσε την ελληνική γλώσσα και ἡταν εξοικειωμένος με τα ἡθη και τα ἔθιμα των Ελλήνων. Για το λόγο αυτό, θεωρούταν το καταλληλότερο πρόσωπο για να τεθεί επι-

κεφαλής και να έχει την επίβλεψη της χρηματικής δαπάνης που προορίζόταν για τις χήρες, τα ορφανά και τα πραγματικά φτωχά ἀτομα. Η εκλογή αυτή ικανοποίησε τη γνώμη όλων και έθεσε τέλος στη δυσαρέσκεια και στα παράπονα.

Οι επτά εκλεγμένοι ἀντρες χειροτονήθηκαν κατόπιν προσευχῆς και ανέλαβαν επίσημα τα καθήκοντα των διακόνων. Το γεγονός ὅτι οι αδελφοί αυτοί είχαν χειροτονηθεί για το ιδιαίτερο έργο της εξυπηρέτησης των αναγκών των φτωχών, δεν τους απέκλειε από το κήρυγμα της πίστης. Αντίθετα, είναι καταχωρημένο ὅτι «ο Στέφανος, πλήρης πίστεως και δυνάμεως, ἐκαμνε τέρατα και σημεία μεγάλα εν τω λαῷ». Οι διάκονοι ἡταν τέλεια καταρτισμένοι να διδάξουν την αλήθεια. Επιπλέον, ἡταν ἀνθρωποί με ηρεμία, ευθυκρισία και διακριτικότητα, ικανοί να χειρίζονται δύσκολες υποθέσεις, παράπονα και ζηλοτυπίες.

Η εκλογή ατόμων για την διεκπεραίωση των υποχρεώσεων της εκκλησίας, ώστε οι απόστολοι να έχουν χρόνο για το ιδιαίτερο έργο της διδαχής της αλήθειας, ευλογήθηκε πολύ από τον Θεό. «Και ο λόγος του Θεού ηύξανε και επληθύνετο ο αριθμός των μαθητών εν Ιερουσαλήμ σφόδρα, και πολύ πλήθος των ιερέων υπήκουον εις την πίστιν» (Πραξ. c' 7).

Είναι απαραίτητο η τάξη και το σύστημα που ακολουθούσε η εκκλησία την εποχή των αποστόλων να διατηρηθεί στην εκκλησία των ημερών μας. Η πρόοδος του έργου του Θεού εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα διάφορα τμήματα διευθυνόμενα από ικανούς ανθρώπους που είναι κατάλληλοι για τις θέσεις που κατέχουν. Τα ἀτομα που εκλέγονται από τον Θεό ως αρχηγοί του έργου Του και ασκούν τη γενική εποπτεία της πνευματικής κατάστασης της εκκλησίας, πρέπει να απαλλάσσονται, όσο είναι δυνατόν, από ευθύνες και προβλήματα δευτερεύουσας σημασίας. Εκείνοι που καλούνται από τον Θεό για τη διακονία του λόγου και της διδαχής πρέπει να διαθέτουν καιρό για σκέψη, προσευχή και μελέτη της Αγίας Γραφής. Η διαυγής πνευματική διορατικότητά τους, μετριάζεται ὅταν ασχολούνται με τις διάφορες ιδιοσυγκρασίες εκείνων που συσκέπτονται μεταξύ τους για τις δικαιοπραξίες της εκκλησίας. Σωστό είναι, όλα τα ζητήματα δευτερεύουσας σημασίας, να φέρονται στους κατάλληλους υπεύθυνους και να ρυθμίζονται από αυτούς. Εάν όμως εκείνοι έχουν ένα δύσκολο χαρακτήρα που συγχέει τη σύνεσή τους, τα ζητήματα πρέπει να γίνονται γνωστά στο συμβούλιο το οποίο είναι υπεύθυνο για τη γενική επίβλεψη της εκκλησίας.

Η Διοργάνωση του Ευαγγελίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 36

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στις Πράξεις ζ' 8- ζ' 60)

Ο Στέφανος ήταν πολύ ενεργό μέλος της εκκλησίας του Θεού και ομολογούσε με θάρρος την πίστη του. «Και εστηκώθησαν τινές των εκ της συναγωγής της λεγομένης Λιβερτίνων, και Κυρηναίων και Αλεξανδρέων, και των από Κιλικίας, και Ασίας, φιλονικούντες με τον Στέφανον και δεν ήδύναντο να αντισταθώσιν εις την σοφίαν και εις το πνεύμα με το οποίον ελάλει» (Πραξ. ζ' 9-10). Οι μαθητές των μεγάλων ραβίνων ήταν πεπεισμένοι ότι σε μία δημόσια συζήτηση θα μπορούσαν να θριαμβέψουν εναντίον του Στέφανου, εξαιτίας της υποτιθέμενης ἀγνοιάς του. Εκείνος όμως όχι μόνο μιλούσε με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, αλλά φάνηκε σε ολόκληρη τη μεγάλη σύναξη ότι ήταν επίσης μελετητής των προφητειών και γνώστης όλων των νομικών ζητημάτων. Με επιδέξιο τρόπο υπερασπιζόταν τις αλήθειες που υποστήριζε και παταγωδώς ανέτρεπε τους αντιπάλους του.

Οι ιερείς και οι ἄρχοντες, οι οποίοι έβλεπαν τη θαυμαστή δύναμη που συνόδευε τη διακονία του Στέφανου, ἔτρεφαν ἀσπονδο μίσος γι' αυτόν. Αντί να παραδεχτούν τη βαρύτητα των αποδείξεων που παρουσιάζε, ήταν αποφασισμένοι να σιγήσουν τη φωνή του θανατώνοντάς τον.

Συνέλαβαν τον Στέφανο και τον οδήγησαν στο συμβούλιο του ιερατικού Συνεδρίου για να δικαστεί.

Μορφωμένοι Ιουδαίοι από τα γειτονικά κράτη είχαν προσκληθεί με σκοπό να αντικρούσουν τα επιχειρήματα του κατηγορούμενου. Ο Σαύλος, γνωστός ανταγωνιστής της χριστιανικής διδαχής και διώκτης όλων εκείνων που πίστευαν στον Χριστό, ήταν επίσης παρών. Ο εγγράμματος αυτός ἀνθρωπος ἐπαιξε ηγετικό ρόλο στην υπόθεση κατά του Στέφανου. Με τη μεγάλη ευγλωττία που τον χαρακτήριζε

Ο Θάνατος του Στέφανου

και τη γνώση της επιχειρηματολογίας των ραβίνων, προσπάθησε να πείσει το λαό ότι ο κατηγορούμενος κήρυττε απατηλές και επικίνδυνες διδασκαλίες.

Ο Σαύλος όμως συνάντησε έναν εξίσου με αυτόν μορφωμένο Στέφανο, ένα άτομο που είχε πλήρη γνώση της πρόθεσης του Θεού για τη διάδοση του ευαγγελίου στα άλλα έθνη. Πίστευε στον Θεό του Αβραάμ, του Ισαάκ και του Ιακώβ και ήταν καλά καταρτισμένος σχετικά με τα προνόμια των Ιουδαίων. Είχε όμως βαθιά πίστη και γνώριζε ότι ο καιρός είχε φτάσει που οι αληθινοί πιστοί θα μπορούσαν να λατρέψουν τον Θεό, όχι μόνο σε χειροποίητους ναούς αλλά σε όλο τον κόσμο «εν πνεύματι και αληθείᾳ». Το πέπλο είχε πέσει από τα μάτια του Στέφανου και διέκρινε το τέλος εκείνων των πραγμάτων που καταργήθηκαν με το θάνατο του Χριστού.

Οι ιερείς και οι άρχοντες παρόλη την ορμητική αντίδρασή τους, δεν κατόρθωσαν τίποτα ενάντια στην ξάστερη, ήρεμη σοφία του. Ήταν αποφασισμένοι να τιμωρήσουν παραδειγματικά τον Στέφανο και με τον τρόπο αυτόν θα ικανοποιούσαν το άσβεστο μίσος τους και θα εμπόδιζαν και άλλους, τρομοκρατώντας τους να υιοθετήσουν τις πεποιθήσεις του. Κατηγορίες καταφέρθηκαν εναντίον του με τον πιο εντυπωσιακό τρόπο. Ψευδομάρτυρες είχαν πληρωθεί για να μαρτυρήσουν ότι τον είχαν ακούσει να εκφράζεται με βλάσφημα λόγια εναντίον του ναού και του νόμου. Ἐλεγαν: «ηκούσαμεν αυτόν λέγοντα, ότι Ιησούς ο Ναζωραίος ούτος θέλει καταλύσει τον τόπον τούτον, και αλλάξει τα έθιμα τα οποία παρέδωκεν εις ημάς ο Μωυσής» (Πραξ. c' 14).

Ενώ ο Στέφανος στεκόταν αντικριστά στους δικαστές του προκειμένου να απολογηθεί για το παράπτωμα της βλασφημίας, ένα άγιο φως έλαμψε το πρόσωπό του. «Και ατενίσαντες εις αυτόν πάντες οι καθήμενοι εν τα συνεδρίω, είδον το πρόσωπον αυτού ως πρόσωπον αιγγέλου» (Πραξ. c' 15). Πολλοί που αντίκρισαν την αστραφτερή μορφή του Στέφανου άρχισαν να τρέμουν και σκέπασαν τα πρόσωπά τους, αλλά λόγω της πεισματικής δυσπιστίας και προκατάληψής τους, ποτέ δεν υποχώρησαν.

Η απολογία του Στέφανου

Ο Στέφανος ρωτήθηκε για το αν ήταν αληθινές οι εναντίον του κατηγορίες. Εκείνος άρχισε την απολογία του με καθαρή φωνή που προκαλούσε ρίγη, δονώντας την αίθουσα του δικαστηρίου. Προέβη

Ο Θάνατος του Στέφανου

στην εξιστόρηση της ιστορίας του εκλεκτού λαού του Θεού με λόγια που συνάρπασαν τη συνέλευση. Επέδειξε μία βαθιά γνώση της ιουδαϊκής οικονομίας και μίλησε για την πνευματική σημασία αυτής, η οποία εκδηλώθηκε μέσω του Ιησού Χριστού. Προκειμένου να αποδείξει την ορθότητα της πίστης του, άρχισε από τον Αβραάμ και προχώρησε μέχρι τον Σολομώντα, εξιστορώντας από γενεά σε γενεά τις πιο εντυπωσιακές περιπτώσεις που ήταν καταχωρημένες στην ιστορία του Ισραήλ.

Εξήγησε τη δική του αφοσίωση στον Θεό και στην ιουδαϊκή πίστη και απέδειξε ότι ο νόμος, με τον οποίο περίμεναν οι Ιουδαίοι να σωθούν, δεν κατόρθωσε να απαλλάξει τον Ισραήλ από την ειδωλολατρία. Συνέδεσε τον Ιησού Χριστό με ολόκληρη την εβραϊκή ιστορία. Αναφέρθηκε στην πρώτη οικοδόμηση του ναού και στα λόγια του Σολομώντα και του Ησαΐα: «Ο ‘Ψωιστος δεν κατοικεί εν χειροποιήτοις ναοῖς». «Ο ουρανός είναι θρόνος μου, και η γη υποπόδιον των ποδών μου, ποίος είναι ο οίκος, τον οποίον θηέλετε οικοδομήσει δι' εμέ; και ποίος είναι ο τόπος της αναπαύσεώς μου; Διότι η χειρ μου έκαμε πάντα ταύτα και έγειναν πάντα ταύτα λέγει Κύριος» (Ησ. ξς' 1-2). Ο τόπος της ανώτερης προσκύνησης του Θεού είναι ο ουρανός.

Όταν ο Στέφανος ἐφτασε στο σημείο αυτό της ομιλίας του, ἔγινε ταραχή μεταξύ του λαού. Παρατηρώντας τα πρόσωπα που βρίσκονταν μπροστά του, ο κρατούμενος κατάλαβε τι τον περίμενε. Ἐβλεπε την αντίδραση που προκαλούσαν τα εμπνευσμένα από το Ἅγιο Πνεύμα λόγια του και ήξερε ότι ἔδινε τη μαρτυρία του για τελευταία φορά. Λίγοι είναι εκείνοι που διαβάζουν την αγόρευση του Στέφανου και την εκτιμούν όπως της αξίζει. Η περίσταση, ο χρόνος και ο τόπος πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να δοθεί η πρέπουσα σημασία στην ομιλία του.

Όταν συνέδεσε τον Ιησού Χριστό με τις προφητείες και μίλησε για το ναό, ο ιερέας προσποιούμενος ότι είχε καταληφθεί από αγανάκτηση, ξέσκισε τα άμφια του. Για τον Στέφανο η χειρονομία αυτή σήμαινε ότι σύντομα η φωνή του θα σιγούσε για πάντα. Αν και βρισκόταν στη μέση της απολογίας του, τη σταμάτησε απότομα. Ξαφνικά, αλλάζοντας τη χρονολογική σειρά της εξιστόρησης που είχε ακολουθήσει, γύρισε στους εξαγριωμένους δικαστές και είπε: «Σκληροτράχηλοι και απερίτμητοι την καρδίαν και τα ώτα, σεις πάντοτε αντιφέρεσθε κατά του Πνεύματος του Αγίου, καθώς οι πατέρες σας, ούτω και σεις. Τίνα των προφητών δεν εδίωξαν οι πατέρες σας; Μά-

Ο Θάνατος του Στέφανου

λιστα εφόνευσαν εκείνους οίτινες προκατήγγειλαν περί της ελεύσεως του Δικαίου, του οποίου σεις εγείνατε τώρα προδόται και φονείς, οίτινες ελάβετε τον νόμον εκ διαταγών αγγέλων, και δεν εφυλάξατε» (Πραξ. ζ' 51-53).

Ο Θάνατος ενός Μάρτυρα

Τη στιγμή εκείνη, οι ιερείς και δικαστές έγιναν έξω φρενών. Συμπεριφερόμενοι περισσότερο σαν άγρια θηρία παρά σαν ανθρώπινα όντα, όρμησαν επάνω στον Στέφανο τρίζοντας τα δόντια. Ο κατηγορούμενος, βλέποντας τα αγριωπά πρόσωπα που τον τριγύριζαν, διάβασε σ' αυτά το τέλος που τον περίμενε, αλλά δεν τρόμαξε. Η ήρεμη όψη του έλαμψε με αγγελικό φως. Οι εξαγριωμένοι ιερείς και ο ξεσηκωμένος όχλος δεν ενέπνεαν σ' αυτόν κανένα φόβο. «Ο δε Στέφανος πλήρης ων Πνεύματος Αγίου, ατενίσας εις τον ουρανόν, είδε την δόξαν του Θεού, και τον Ιησούν ιστάμενον εκ δεξιών του Θεού, και είπεν, Ιδού, θεωρώ τους ουρανούς ανεωγμένους, και τον Υἱόν του ανθρώπου ιστάμενον εκ δεξιών του Θεού» (Πραξ. ζ' 55-56).

Η άγρια σκηνή εξαφανίστηκε από τα μάτια του. Γι' αυτόν είχαν ανοίξει διάπλατα οι πύλες του ουρανού και, βλέποντας μέσα από αυτές, διέκρινε τις ένδοξες αυλές του Θεού και τον Χριστό, ακριβώς την ώρα εκείνη, να σηκώνεται από το θρόνο Του, έτοιμος να στηρίξει το δούλο Του. Η περιγραφή της ένδοξης σκηνής που αντίκριζαν τα μάτια του Στέφανου ήταν κάτι περισσότερο από ό,τι οι διώκτες μπορούσαν να υπομείνουν. Φράζοντας τα αυτιά τους για να μην ακούν τα λόγια του και κραυγάζοντας όσο δυνατότερα μπορούσαν, επιτέθηκαν όλοι μαζί καταπάνω του. «Και ελιθοβόλουν τον Στέφανον επικαλούμενον και λέγοντα, Κύριε Ιησού, δέξαι το πνεύμα μου. Και γονατίσας εφώναξε μετά φωνής μεγάλης, Κύριε, μη λογαριάσης εις αυτούς την αμαρτίαν ταύτην, και τούτο ειπών εκοιμήθη» (Πραξ. ζ' 59-60).

Μέσα στην αγωνία του σκληρού θανάτου, ο πιστός μάρτυρας, όπως ο θεϊκός Δάσκαλός του, προσευχήθηκε για τους δολοφόνους του. Εκείνοι που είχαν δώσει την κατήγορη μαρτυρία τους κατά του Στέφανου, έπρεπε να ρίξουν τις πρώτες πέτρες. Οι άνθρωποι αυτοί, άφησαν τα ρούχα τους στα πόδια του Σαύλου, ο οποίος είχε πάρει ενεργό μέρος στη φιλονικία και είχε δώσει τη συγκατάθεσή του για τη δολοφονία του κρατούμενου.

Ο μαρτυρικός θάνατος του Στέφανου προξένησε βαθιά εντύπωση

Ο Θάνατος του Στέφανου

σε όλους όσους τον παρακολούθησαν. Ήταν μία σκληρή δοκιμασία για την εκκλησία, αλλά συνέβαλε στην επιστροφή του Σαύλου ο οποίος δεν μπόρεσε να εξαλείψει από τη μνήμη του την πίστη, την καρτερικότητα και τη δόξα που είχαν αποτυπωθεί στο παρουσιαστικό του πρωτομάρτυρα. Η σφραγίδα του Θεού επάνω στο πρόσωπό του, τα λόγια του που άγγιζαν βαθιά την καρδιά των ακροατών - εκτός εκείνων που είχαν σκληρυνθεί αντιστεκόμενοι στο φως - έμειναν στη θύμηση των θεατών και επιβεβαίωναν τα όσα εκείνος είχε διακηρύξει.

Καμία καταδίκη σύμφωνα με το νόμο δεν είχε επιβληθεί στον Στέφανο, αλλά οι ρωμαϊκές αρχές είχαν δωροδοκηθεί με σεβαστό χρηματικό ποσό για να μη διερευνήσουν την υπόθεση. Με τη σκηνή της δίκης και του θανάτου του Στέφανου, ο Σαούλ φαινόταν να έχει ποτιστεί από ένα ξέφρενο ζήλο. Έδειχνε να έχει θυμώσει με τη δίκη του ενδόμυχη πεποιθηση ότι ο Θεός πράγματι τίμησε τον Στέφανο ακριβώς τη στιγμή που οι άνθρωποι τον είχαν ατιμάσει.

Ο Σαύλος εξακολούθησε να καταδιώκει την εκκλησία του Θεού, κατατρέχοντας τους Χριστιανούς, απαγάγοντάς τους από τα σπίτια τους και παραδίδοντάς τους στους ιερείς και στους άρχοντες, για να φυλακιστούν και να θανατωθούν. Ο ζήλος με τον οποίο εκτελούσε το διωγμό είχε τρομοκρατήσει τους Χριστιανούς στα Ιεροσόλυμα. Οι ρωμαϊκές αρχές δεν κατέβαλαν καμία προσπάθεια για να αναχαιτίσουν το απαίσιο έργο, αλλά κρυψά βοηθούσαν τους Εβραίους με σκοπό να αποκτήσουν τη συμφιλίωση και την εύνοιά τους.

Ο πολυμαθής Σαύλος έγινε ισχυρό όργανο στα χέρια του Σατανά, για τη συνέχιση της ανταρσίας του εναντίον του Υιού του Θεού. Ένας ισχυρότερος όμως από τον Διάβολο τον είχε επιλέξει να πάρει τη θέση του μάρτυρα Στέφανου για να εργαστεί και να υποφέρει για το όνομα του Κυρίου του. Ο Σαύλος έχαιρε μεγάλη εκπίμηση από τους Ιουδαίους, τόσο για τη μόρφωσή του όσο και για το ζήλο του στην καταδίωξη των πιστών. Μετά το θάνατο του Στέφανου εκλέχτηκε μέλος του Ιερατικού Συμβουλίου, σε αναγνώριση του ρόλου που έπαιξε στη δίκη εκείνη.

Ο Θάνατος του Στέφανου

Η ΜΕΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΑΥΛΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στις Πράξεις θ' 1-22)

Ο νους του Σαύλου είχε αναστατωθεί από το θριαμβευτικό θάνατο του Στέφανου. Η προκατάληψή του είχε κλονιστεί, αλλά οι γνώμες και τα επιχειρήματα των ιερέων και των αρχόντων τελικά τον έπεισαν ότι ο Στέφανος ήταν ένας βλάσφημος, ότι ο Ιησούς Χριστός που κήρυγγες ήταν ένας πλάνος και ότι οι κατέχοντες κρατικές θέσεις έπρεπε να έχουν δίκιο. Άνθρωπος αποφασιστικός και ισχυρογνώμων, έγινε άσπονδος εχθρός του Χριστιανισμού, αφού ήταν ακράδαντα πεπεισμένος ότι οι απόψεις των ιερέων και των γραμματέων ήταν σωστές. Ο ζήλος του τον ώθησε να επιδοθεί εθελοντικά στην καταδίωξη των πιστών. Ανάγκαζε αγίους ανθρώπους να οδηγούνται στα συμβούλια και να φυλακίζονται ή να καταδικάζονται σε θάνατο χωρίς καμία ενοχοποιητική απόδειξη εκτός από την πίστη τους στον Ιησού. Την ίδια χροιά, αν και προς διαφορετική κατεύθυνση, είχε και ο ζήλος του Ιωάννη και του Ιάκωβου, όταν πρότειναν να καλέσουν φωτιά να κατεβεί από τον ουρανό για να καταστρέψει αυτούς που περιφρόνησαν και χλεύασαν τον Κύριό τους.

Ο Σαύλος ήταν έτοιμος να ταξιδέψει στη Δαμασκό για δική του υπόθεση. Πηγαίνοντας όμως εκεί, αποφάσισε να επιτελέσει ένα διπλό σκοπό με το να ερευνήσει και να βρει όλους τους οπαδούς του Χριστού. Γι' αυτόν το λόγο προμηθεύτηκε επιστολές από τον αρχιερέα που θα διαβάζονταν στις συναγωγές και θα τον εξουσιοδοτούσαν να συλλάβει όλους όσους ήταν ύποπτοι οπαδοί του Ιησού και να τους στείλει στα Ιεροσόλυμα για τη δίκη και την τιμωρία τους. Ξεκίνησε το ταξίδι του γεμάτος με τη δύναμη και το σφρίγος της αντρικής ηλικίας και τη φωτιά ενός πλανημένου ζήλου.

Ενώ οι κουρασμένοι ταξιδιώτες πλησίαζαν στη Δαμασκό, το βλέμμα του Σαούλ αγκάλιασε με χαρά την εύφορη γη, τους ωραίους

Η Μεταστροφή του Σαύλου

κήπους, τους κατάμεστους οπωρώνες και τα δροσερά φλύαρα ρυάκια που κυλούσαν ανάμεσα στους ζωηρούς καταπράσινους θάμνους. Ύστερα από τη μακρινή διαδρομή περνώντας από γυμνά ερημικά τοπία, αυτές οι σκηνές αποτελούσαν πραγματική απόλαυση. Ενώ ο Σαύλος με τους συντρόφους του παρατηρούσαν και θαύμαζαν το τοπίο, ξαφνικά ένα δυνατό φως που ξεπερνούσε τη δύναμη του ήλιου άστραψε επάνω του «και πεσών επί την γην, ἡκουσε φωνὴν λέγουσαν προς αυτὸν, Σαούλ, Σαούλ, τι με διώκεις; Και εἰπε, Τις είσαι, Κύριε; Και ο Κύριος είπεν, Εγώ είμαι Ιησούς τον οποίον συ διώκεις, σκληρὸν σοι είναι να λακτίζῃς προς κέντρα» (Πραξ. θ' 4-5).

Ο Οραματισμός του Χριστού

Η σκηνή αυτή προκάλεσε μεγάλη σύγχυση. Τρομοκρατημένοι και σχεδόν τυφλωμένοι από την ένταση του φωτός, οι σύντροφοι του Σαούλ άκουσαν τη φωνή, αλλά δεν διέκριναν κανέναν. Ο Σαούλ όμως πεσμένος μπρούμπτα κατά γης, είδε ολοφάνερα μπροστά του τον Υἱό του Θεού. Στην ψυχή του ταλαιπωρου Ιουδαίου η εικόνα του Κυρίου χαράχτηκε ανεξίτηλα. Τα λόγια που άκουσε βρήκαν συγκλονιστική απήχηση στην καρδιά του. Μέσα στους σκοτεινούς θαλάμους της σκέψης του ξεχύθηκε ένας χείμαρρος φωτός αποκαλύπτοντας την πλάνη της προηγούμενης πορείας του. Μπορούσε πλέον καθαρά να δει ότι με το να καταδίώκει τους οπαδούς του Ιησού, στην πραγματικότητα εκτελούσε το έργο του Σατανά.

Κατάλαβε ότι η αντίληψή του για το σωστό και για το καθήκον του βασιζόταν κυρίως στην απεριόριστη εμπιστοσύνη που έτρεφε στους ιερείς και στους αρχηγούς, οι οποίοι επηρέαζαν σοβαρά τη σκέψη του και τον έκαναν να πιστεύει ότι η θεωρία της ανάστασης ήταν μία επιδέξια επινόηση των μαθητών του Ιησού. Με την αποκάλυψη του Χριστού, ο Παύλος πείστηκε ότι οι ισχυρισμοί των μαθητών ήταν αληθινοί και το κήρυγμα του Στέφανου άρχισε να ασκεί μεγάλη επιρροή στην κρίση του. Τα λόγια που οι ιερείς χαρακτήριζαν βλάσφημα, του φαίνονταν πλέον ειλικρινά και αληθινά. Την ώρα εκείνη της θαυμαστής διαφώτισης, το μυαλό του Σαύλου κινήθηκε με καταπληκτική ευστροφία. Οι προφητικές καταχωρήσεις τού έγιναν κατανοητές. Κατάλαβε ότι η απόρριψη του Ιησού από τους Εβραίους, η σταύρωσή Του, η ανάσταση και η ανάληψή Του είχαν προλεχθεί και οι προφητείες απέδειχναν ότι Αυτός ήταν ο αναμενό-

Η Μεταστροφή του Σαύλου

μενος Μεσσίας. Ξαναθυμήθηκε τα λόγια του Στέφανου, «Θεωρώ τους ουρανούς ανεωγμένους και τον Υἱόν του ανθρώπου ιστάμενον εκ δεξιών του Θεού» (Πραξ. ζ' 56), και κατάλαβε ότι ο μελλοθάνατος ἄγιος είχε δει τη βασιλεία της δόξας.

Τι αποκάλυψη ἡταν όλα αυτά για το διώκτη των πιστών! Ξάστερο αλλά και φοβερό φως είχε διαπεράσει την ψυχή του.

Τώρα ο Σαύλος γνώρισε με βεβαιότητα ότι ο υποσχόμενος Μεσσίας εμφανίστηκε σ' αυτόν τον κόσμο στο πρόσωπο του Ιησού του Ναζωραίου και ότι είχε απορριφτεί και σταυρωθεί από εκείνους που ἦρθε να σώσει. Γνώρισε επίσης ότι ο Σωτήρας είχε θριαμβευτικά βγει από τον τάφο και είχε αναληφθεί στους ουρανούς. Την τρομερή εκείνη στιγμή θυμήθηκε ότι με τη δική του ἔγκριση ο μάρτυρας Στέφανος είχε θυσιαστεί και ότι με τη συμβολή του πολλοί αξέπαινοι ἄγιοι είχαν οδηγηθεί στο θάνατο ὑστερά από σκληρό διωγμό.

«Ο δε τρέμων και ἐκθαμβώς γενόμενος είπε, Κύριε, τι θέλεις να κάμω; Και ο Κύριος είπε προς αυτόν, Σηκώθητι και είσελθε εις την πόλιν, και θέλει σοι λαληθή τί πρέπει να κάμης» (Πραξ. θ' 6). Δεν υπήρχε πλέον καμία αμφιβολία στη σκέψη του Σαύλου ότι Εκείνος που του μίλησε ἡταν ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ και ότι Αυτός στα αλήθεια ἡταν ο επί τόσα χρόνια αναμενόμενος Μεσσίας, ο Παρηγορητής και ο Λυτρωτής του Ισραήλ.

Όταν η ουράνια δόξα αποσύρθηκε και ο Σαύλος σηκώθηκε από τη γη, διαπίστωσε ότι είχε εντελώς χάσει το φως του. Η λαμπρότητα της δόξας του Χριστού, υπήρξε πολύ ἐντονη για την ανθρώπινη ὁρασή του. Πίστευε ότι η τύφλωσή του ἡταν η τιμωρία του Θεού για τους σκληρούς διωγμούς που επέβαλε στους οπαδούς του Ιησού. Ψηλαφώντας μέσα στο τρομερό σκοτάδι, αφέθηκε στη φροντίδα των συντρόφων του, οι οποίοι τρομοκρατημένοι και κατάπληκτοι τον οδήγησαν στη Δαμασκό.

Οδηγούμενος στην Εκκλησία

Όταν ο Σαύλος ρώτησε, «Τι θέλεις να κάμω;» η απάντηση που του δόθηκε ἡταν, «Σηκώθητι και είσελθε εις την πόλιν και θέλει σοι λαληθή τι πρέπει να κάμης». Ο Σωτήρας ἐφερε σε επαφή με την εκκλησία Του τον γεμάτο απορίες Ιουδαίο για να μάθει από αυτήν το θέλημα του Θεού. Ο Χριστός ἐκανε το ἔργο της αποκάλυψης και της μεταστροφής της καρδιάς του και τώρα ο μετανοημένος ἡταν σε

Η Μεταστροφή του Σαύλου

Θέση να διδαχτεί από αυτούς που ο Θεός είχε εξουσιοδοτήσει να μεταδώσουν την αλήθειά Του. Με αυτὸν τὸν τρόπο, ο Ἰησοὺς επικύρωσε τὴν εξουσία τῆς διοργανωμένης εκκλησίας Του και ἐφερε τὸν Σαύλο σε επαφή με τους αντιπροσώπους Του στη γη. Το φως τῆς ουράνιας διαφώτισης στέρησε τὸν Σαύλο από τὴν ὥρασή του, αλλὰ ο Ἰησοὺς, ο μεγάλος Θεραπευτής, δεν τού τὴν επανέφερε αμέσως. Ὄλες οι ευλογίες προέρχονται από τὸν Χριστό. ἔχει όμως τώρα ιδρύσει τὴν εκκλησία ᾧς αντιπρόσωπό Του στη γη και σε αυτήν ανήκει τὸ ἔργο τῆς καθοδήγησης τῶν μετανοημένων αμαρτωλῶν. Οι ίδιοι ἀνθρωποί που ο Σαύλος σκόπευε να εξοντώσει, επρόκειτο να γίνουν οι δάσκαλοί του στη θρησκεία που είχε καταφρονήσει και καταδιώξει.

Η πίστη του Σαύλου δοκιμάστηκε ἐντονα κατά τη διάρκεια τῆς τριήμερης νηστείας του και προσευχής στὸ σπίτι του Ιούδα, στη Δαμασκό. ἦταν εντελώς τυφλός και βρισκόταν σε απόλυτο πνευματικό σκοτάδι χωρίς να ξέρει τι περίμενε ο Θεός από αυτόν. Καθοδηγήθηκε να πάει στη Δαμασκό ὅπου θα μάθαινε τι ἐπρεπε να κάνει. Παλεύοντας με τὴν αβεβαιότητα και τὴν ανησυχία, ἐκραξε με θέρμη στὸν Θεό. «Ἔτο δε τὶς μαθητής εν Δαμασκῷ Ανανίας ονομαζόμενος, καὶ εἴπε πρὸς αὐτὸν ο Κύριος δὲ ὁράματος, Ανανίᾳ. Ο δε εἶπεν, Ιδού εγὼ, Κύριε. Καὶ ο Κύριος εἴπε πρὸς αὐτόν, Σηκωθεὶς ὑπαγε εἰς τὴν οδὸν τὴν ονομαζόμενην Ευθείαν, καὶ ζήτησον εν τῇ οἰκίᾳ του Ιούδα τινὰ Σαύλον ονομαζόμενον, Ταρσέα, διότι ιδού προσεύχεται, καὶ εἰδε δὲ ὁράματος ἀνθρωπον, Ανανίαν ονομαζόμενον, ὅτι εισήλθε καὶ ἐθεσεν επ' αὐτὸν τὴν χείρα διὰ να αναβλέψῃ» (Πραξ. θ' 10-12).

Ο Ανανίας δεν μπορούσε να πιστέψει στα λόγια του αγγέλου, επειδή τα νέα τῆς τρομερής καταδίωξης τῶν πιστῶν από τὸν Σαύλο είχαν διαδοθεί παντού. Τόλμησε να φέρει αντίρρηση: «Κύριε, ἡκουσα από πολλῶν περὶ του ανδρός τούτου, ὅσα κακά ἐπραξεν εἰς τους αγίους σου εν Ιερουσαλήμ, καὶ εδώ ἔχει εξουσίαν παρὰ τῶν αρχιερέων να δέση πάντας τους επικαλουμένους τὸ ὄνομά σου». Η εντολὴ ὡμῶς στὸν Ανανίᾳ ἦταν επιτακτική: «Ὑπαγε, διότι ούτος είναι σκεύος εκλογῆς εἰς εμέ, διὰ να βαστάσῃ τὸ ὄνομά μου ενώπιον εθνῶν καὶ βασιλέων, καὶ τῶν uiών Ισραήλ» (Πραξ. θ' 13-15).

Υπακούοντας στὶς υποδείξεις του ἀγγέλου, ο μαθητής ζήτησε καὶ βρήκε τὸν ἀνθρωπο που μόλις τελευταίᾳ ἦταν εξοργισμένος με ὄλους ὃσους πίστευαν στὸ ὄνομα του Ἰησού. Απευθύνθηκε στὸν μετανιωμένο αμαρτωλὸ καὶ του είπε: «Σαούλ αδελφέ, ο Κύριος με α-πέστειλεν, ο Ἰησοὺς ὃστις εφάνη εἰς σε εν τῇ οδῷ καθ' ἣν ἥρχου, διὰ

Η Μεταστροφή του Σαύλου

να αναβλέψης, και να πλησθής Πνεύματος Αγίου. Και ευθύς ἐπεσον από τον οιφθαλμών αυτού ως λέπιη, και ανέβλεψεν ευθύς, και σηκωθείς εβαπτίσθη» (Πραξ. θ' 17-18).

Ο Χριστός δείχνει τον τρόπο με τον οποίο εργάζεται για τη σωτηρία του ανθρώπου. Θα μπορούσε αμέσως Αυτός ο ίδιος να είχε κάνει όλο το έργο για τον Σαύλο. Αυτό όμως δεν ήταν σύμφωνο με το σχέδιό Του. Οι ευλογίες Του επρόκειτο να έρθουν μέσω των συντελεστών τούς οποίους είχε εξουσιοδοτήσει. Ο Σαύλος είχε έργο να κάνει στον τομέα της εξομολόγησης σε εκείνους που σκόπευε να καταστρέψει. Επιπλέον, οι άνθρωποι που είχαν ενταλθεί να ενεργούν στη θέση του Θεού, έπρεπε να εκτελέσουν ένα υπεύθυνο έργο.

Ο Σαύλος γίνεται μαθητής των μαθητών. Κάτω από το φως του νόμου βλέπει τον εαυτό του αμαρτωλό. Αναγνωρίζει ότι ο Ιησούς, τον οποίο εν αγνοία του θεωρούσε απατεώνα, είναι ο αρχηγός και το θεμέλιο της αληθινής θρησκείας από την εποχή του Αδάμ. Είναι ο τελειωτής της τόσο αγνής πιστής που φωτίζει τώρα την όρασή του, είναι ο υπερασπιστής της αλήθειας και ο εκπληρωτής των προφητειών. Μέχρι πριν λίγες ημέρες θεωρούσε ότι ο Χριστός ήταν καταργητής του θείου νόμου, αλλά όταν το δάκτυλο του Θεού άγγιξε την όρασή του, γνώρισε ότι Αυτός ήταν ο επινοητής ολόκληρου του Ιουδαϊκού τελετουργικού συστήματος, ότι είχε έρθει στον κόσμο με αποκλειστικό σκοπό να υπερασπιστεί το νόμο του Πατέρα Του και ότι στο θάνατό Του ο τύπος συνάντησε το αντίτυπο. Κάτω από το φως του ηθικού νόμου, που ο Σαύλος νόμιζε ότι τηρούσε με ζήλο, αναγνώρισε τον εαυτό του ως το μεγαλύτερο των αμαρτωλών.

Από Διώκτης σε Απόστολο

Ο Παύλος βαπτίστηκε από τον Ανανία στον ποταμό της Δαμασκού. Αφού έφαγε και δυνάμωσε, αμέσως άρχισε να κηρύγγει τον Ιησού στους πιστούς της πόλης, σ' εκείνους ακριβώς που είχε βγάλει από τα Ιεροσόλυμα με σκοπό να τους εξοντώσει. Δίδασκε στις συναγωγές ότι ο Χριστός που είχε σταυρωθεί ήταν πράγματι ο Υιός του Θεού. Τα προφητικά επιχειρήματά του ήταν τόσο πειστικά, ώστε οι αντιφρονούντες Ιουδαίοι συγχέονταν και αδυνατούσαν να του απαντήσουν. Η ραβινική και φαρισαϊκή μόρφωση του Παύλου επρόκειτο τώρα να χρησιμοποιηθεί για τον καλό σκοπό του κηρύγματος του ευαγγελίου και του στηρίγματος του έργου που άλλοτε κατέβαλε

Η Μεταστροφή του Σαύλου

κάθε προσπάθεια να καταστρέψει.

Η είδηση της μεταστροφής του Παύλου προκάλεσε μεγάλη σύγχυση και έκπληξη στους Ιουδαίους. Εκείνος που είχε εξουσιοδοτηθεί από τους ιερείς να συλλάβει και να καταδιώξει τους πιστούς, κήρυττε τώρα το ευαγγέλιο του σταυρωμένου και αναστημένου Σωτήρα, ενισχύοντας τα ήδη υπάρχοντα μέλη και προσθέτοντας διαρκώς καινούργιους πιστούς στη θρησκεία την οποία τόσο αμείλικτα άλλοτε κατέτρεχε. Ο Παύλος έδειχνε σε όλους όσους τον άκουγαν ότι η αλλαγή της πίστης του δεν προερχόταν από παρόρμηση ούτε από φανατισμό, αλλά από ένα συνταρακτικό γεγονός.

Ενώ κήρυττε στις συναγωγές, η πίστη του δυνάμωνε. Παρά την άγρια αντίδραση των Ιουδαίων, ο ζήλος του στο να υποστηρίζει ότι ο Ιησούς ήταν ο Υἱός του Θεού, ολοένα αύξανε. Δεν μπορούσε να μείνει πολύ στη Δαμασκό, γιατί όταν οι Εβραίοι συνήλθαν από την έκπληξή τους για τη θαυμαστή μεταλλαγή του και τις επακόλουθες πράξεις του, αντιτάχθηκαν αποφασιστικά στη συντριπτική του μαρτυρία που υποστήριζε τη διδαχή του Χριστού. Η κατάπληξη τους για τη μεταστροφή του Παύλου μεταβλήθηκε σε μεγάλο μίσος, ίδιο με εκείνο που έτρεφαν για τον Ιησού.

Ετοιμασία για Υπηρεσία

Ο Παύλος πήρε εντολή από τον Θεό να απομακρυνθεί από τη Δαμασκό για ένα διάστημα γιατί εκεί η ζωή του κινδύνευε. Πήγε στην Αραβία και στη μοναξιά της ερημιάς, είχε όλο τον καιρό για επικοινωνία με τον Θεό και για περισυλλογή. Ήθελε να βρεθεί μόνος με τον Κύριό του, να ερευνήσει την καρδιά του, να εμβαθύνει στη μεταμέλειά του, να προετοιμαστεί με προσευχή και να ασχοληθεί με ένα έργο που του φαινόταν πολύ δύσκολο και πολύ σημαντικό για να το αναλάβει. Ήταν ένας απόστολος που δεν είχε εκλεγεί από ανθρώπους, αλλά είχε επιλεχτεί από τον Θεό και το έργο του είχε καθοριστεί να γίνει ανάμεσα στους Εθνικούς.

Όσο έλειπε στην Αραβία, δεν είχε επικοινωνήσει με τους αποστόλους. Αναζήτησε τον Θεό με όλη του την καρδιά και δεν αναπαύτηκε παρά μόνο όταν βεβαιώθηκε ότι η μετάνοιά του είχε γίνει αποδεκτή και ότι η αμαρτία του είχε συγχωρεθεί. Λαχταρούσε να αισθανθεί τη σιγουριά ότι ο Ιησούς θα ήταν μαζί του στη μελλοντική του υπηρεσία. Θα φαίνονταν πάντα στο σώμα του τα ίχνη της δόξας

Η Μεταστροφή του Σαύλου

του Χριστού και με τα μάτια του που είχαν τυφλωθεί από το ουράνιο φως, ήθελε να διακρίνει συνεχώς στο πλευρό του τη διαβεβαίωση της ενισχυτικής χάρης του Χριστού. Ο Παύλος ήρθε σε στενή επαφή με τον Ουρανό και ο Ιησούς επικοινωνούσε μαζί του και τον στερέωνε στην πίστη προσφέροντας του χάρη και σοφία.

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στις Πράξεις θ' 23-31, κβ' 17-21)

Ο Παύλος επέστρεψε στη Δαμασκό και κήρυξε με θάρρος στο όνομα του Ιησού. Οι Ιουδαίοι, ανήμυποροι να αντιμετωπίσουν τα σοφά επιχειρήματά του, συνεννοήθηκαν όλοι μαζί να κατασιγάσουν τη φωνή του με τη βία. Αποφάσισαν να τον δολοφονήσουν. Τα σχέδιά τους μαθεύτηκαν από τον απόστολο. Οι πύλες της πόλης φυλάσσονταν άγρυπνα μέρα και νύχτα για να εμποδίσουν τη φυγή του. Την κρίσιμη αυτή ώρα, οι πιστοί ζήτησαν ένθερμα την καθοδήγηση του Θεού. Ο ύπνος τους ήταν λιγοστός καθώς ασχολούνταν να βρουν τρόπους και μεθόδους για να φυγαδέψουν τον εκλεκτό απόστολο. Στο τέλος επινόησαν ένα σχέδιο βάση του οποίου τον κατέβασαν τη νύχτα από το τείχος μέσα σε ένα καλάθι. Με αυτόν τον ταπεινωτικό τρόπο, ο Παύλος δραπέτεψε από τη Δαμασκό και κατευθύνθηκε στην Ιερουσαλήμ, με την επιθυμία να γνωρίσει τους αποστόλους και ιδιαίτερα τον Πέτρο.

Ανυπομονούσε πολύ να συναντήσει τους Γαλιλαίους ψαράδες που είχαν ζήσει, προσευχηθεί και συζητήσει με τον Χριστό επάνω στη γη. Λαχταρούσε να γνωρίσει τον κορυφαίο των αποστόλων. Μπαίνοντας ο Παύλος στα Ιεροσόλυμα, αντίκρισε την πόλη και το ιερό έχοντας τώρα διαφορετική άποψη γι' αυτά. 'Ηξερε πλέον ότι η δίκαιη ανταπόδοση του Θεού θα ερχόταν επάνω τους.

Η αλλαγή του Παύλου προκάλεσε στους Ιουδαίους μεγάλη λύπη και θυμό. Εκείνος ήταν ακλόνητος σαν βράχος. Υπήρξε τρομερά ευσυνείδητος στην αντιπαράθεσή του προς τον Χριστό και τους ακολούθους Του και όταν πιάστηκε και αποδείχτηκε ένοχος, εγκατέλειψε αμέσως την πρότερη στάση του και ασπάστηκε την πίστη του Ιησού. Πίστευε ακράδαντα ότι όταν οι φίλοι του και οι πρώην συνεργάτες

Το Ξεκίνημα της Διακονίας του Παύλου

του θα ἀκουγαν τις συνθήκες της υπέροχης μεταστροφής του και θα ἐβλεπαν την αλλαγή στη συμπεριφορά του, θα μεταπείθονταν από την πλάνη τους και θα ενώνονταν με τις τάξεις των πιστών.

Προσπάθησε να πλησιάσει τους αδελφούς του, τους μαθητές, αλλά μεγάλη ἡταν η λύπη και η απογοήτευσή του όταν εκείνοι αρνήθηκαν να τον δεχτούν σαν ἔναν από αυτούς. Θυμόνταν τους προηγούμενους διωγμούς του και υποπτεύονταν ότι υποκρινόταν με σκοπό να τους εξαπατήσει και να τους εξολοθρέψει. Η αλήθεια είναι ότι είχαν μάθει για την εξαίσια μεταστροφή του, αλλά καθώς εκείνος είχε αποτραβήξει στην Αραβία για καιρό και δεν είχαν ακούσει τίποτα το θετικό γι' αυτόν, δεν ἐδωσαν σημασία στις διαδόσεις ότι είχε πιστέψει στον Χριστό.

Συνάντηση με τον Πέτρο και τον Ιάκωβο

Ο Βαρνάβας, ο οποίος είχε γενναιόδωρα συμβάλλει στην οικονομική υποστήριξη του χριστιανικού ἔργου και στην ανακούφιση των φτωχών, είχε γνωριστεί με τον Παύλο όταν εκείνος κατέτρεχε τους πιστούς. Παρουσιάστηκε τώρα στο προσκήνιο και ανανέωσε τη γνωριμία του με τον πρώην διώκτη, ἀκουσε τη μαρτυρία του αναφορικά με την αλλαγή και την μετέπειτα εμπειρία του. Απόλυτα πίστεψε και δέχτηκε τον Παύλο και παίρνοντάς τον από το χέρι, τον ἐφερε στην παρουσία των αποστόλων. Διηγήθηκε σ' αυτούς το γεγονός που μόλις είχε ακούσει, ότι δηλαδή ο Ιησούς είχε αυτοπροσώπως παρουσιαστεί σ' αυτόν ενώ βάδιζε προς τη Δαμασκό, ότι είχε συνομιλήσει μαζί του, ότι ο Παύλος είχε επανακτήσει την ὄρασή του σε απάντηση της προσευχής του Ανανία και ότι μετέπειτα κήρυττε στις συναγωγές της πόλης πώς ο Ιησούς ἦταν ο Υἱός του Θεού.

Στο ἀκουσμα των λόγων αυτών, οι απόστολοι δεν δίστασαν περισσότερο. Δεν μπορούσαν να αντισταθούν στον Θεό. Ο Πέτρος και ο Ιάκωβος, που τις ημέρες εκείνες ἤταν οι μόνοι απόστολοι που βρίσκονταν στα Ιεροσόλυμα, ἐτείναν το δεξί χέρι της συναδέλφωσης στον πρώην ἀγριο διώκτη της πίστης τους. 'Οσο φοβερός και επικίνδυνος ἦταν, τόσο αγαπητός και αξιοσέβαστος ἐγίνε. Συναντήθηκαν οι δύο εξέχουσες προσωπικότητες της νέας πίστης: ο Πέτρος, εκλεκτός σύντροφος του Χριστού στη γη και ο Παύλος, Φαρισαίος ο οποίος μετά την ανάληψη του Ιησού Τον είχε συναντήσει πρόσωπο προς πρόσωπο, είχε συνομιλήσει με Αυτόν και είχε οραματιστεί το

Το Ξεκίνημα της Διακονίας του Παύλου

έργο της υπηρεσίας Του στον ουρανό.

Η πρώτη συνάντηση είχε μεγάλη σημασία για τους δύο αυτούς αποστόλους, αλλά ήταν μικρής διάρκειας, επειδή ο Παύλος ανυπομονούσε να καταπιαστεί με το έργο του Κυρίου του. Σε λίγο η φωνή που είχε τόσο έντονα έρθει σε προστριβή με τον Στέφανο, ακούστηκε στην ίδια συναγωγή εξαγγέλλοντας, χωρίς φόβο, ότι ο Ιησούς ήταν ο Υιός του Θεού. Διηγόταν τη θαυμάσια προσωπική εμπειρία του και με καρδιά ξέχειλη από λαχτάρα για τους αδελφούς του και τους πρώην συνεργάτες του, αποδείκνυε μέσω της προφητείας, όπως ο Στέφανος είχε κάνει, ότι ο σταυρωμένος Ιησούς ήταν ο Υιός του Θεού.

Ο Παύλος όμως είχε κάνει λάθος στους υπολογισμούς του για το πνεύμα των Ιουδαίων αδελφών του. Η ίδια μανία που είχε ξεσπάσει εναντίον του Στέφανου στράφηκε τώρα εναντίον του. Κατάλαβε ότι έπρεπε να απομακρυνθεί από τους αδελφούς του και αυτό τον λύπησε πολύ. Ήταν πρόθυμος να θυσιάσει και τη ζωή του ακόμη, αν μπορούσε με τον τρόπο αυτό να τους οδηγήσει στην επίγνωση της αλήθειας. Οι Εβραίοι άρχισαν να καταστρώνουν σχέδια για να του αφαιρέσουν τη ζωή και οι μαθητές τον παρότρυναν να εγκαταλείψει την Ιερουσαλήμ. Χρονοτριβούσε όμως, μη θέλοντας να φύγει από τον τόπο εκείνο και ανυπομονώντας να εργαστεί λίγο περισσότερο για τους Ιουδαίους αδελφούς του. Είχε πάρει ενεργό μέρος στο μαρτυρικό θάνατο του Στέφανου. Αγωνιώντας να εξαλείψει το στίγμα που τέθηκε επάνω στον αδικοσκοτωμένο εκείνο άνθρωπο, προσπαθούσε να υπερασπιστεί την αλήθεια για την οποία ο Στέφανος είχε προσφέρει τη ζωή του. Του φαινόταν άνανδρο να εξαφανιστεί φεύγοντας από την Ιερουσαλήμ.

Η Φυγή από την Ιερουσαλήμ

Ενώ ο Παύλος προσευχόταν με θέρμη στον Θεό μέσα στο ναό, αψηφώντας όλες τις συνέπειες ενός τέτοιου βήματος, ο Σωτήρας του αποκαλύφτηκε με ένα όραμα λέγοντας: «Σπεύσον, και έξελθε ταχέως εξ Ιερουσαλήμ, διότι δεν θέλουσι παραδεχθή την περί εμού μαρτυρίαν σου» (Πραξ. κβ' 18). Ακόμη και τότε, ο Παύλος δίστασε να εγκαταλείψει την Ιερουσαλήμ χωρίς πρώτα να πείσει τους ισχυρογνώμονες Ιουδαίους για την αλήθεια της πίστης του. Νόμισε ότι και αν ακόμη η ζωή του θυσιαζόταν χάρη της αλήθειας, το γεγονός αυτό

Το Ξεκίνημα της Διακονίας του Παύλου

δεν θα αντιστάθμιζε το τρομακτικό λάθος που τον βάραινε με το θάνατο του Στέφανου. Απάντησε: «Κύριε, αυτοί εξεύρουσιν, ότι εγώ εφυλάκιζον και ἐδερον εν ταις συναγωγαίς τους πιστεύοντας εις σε, και ότε εχύνετο το αἷμα Στεφάνου του μάρτυρός σου, και εγώ ἡμην παρών, και συνεφώνουν εις τον φόνον αυτού, και εφύλαττον τα ιμάτια των φονευόντων αυτόν». Η απάντηση ὅμως ἦταν πιο κατηγορηματική από πριν: «Ὕπαγε, διότι εγώ θέλω σε εξαποστείλει εις ἔθνη μακράν» (Πραξ. κβ' 19-21).

Όταν οι αδελφοί πληροφορήθηκαν το όραμα του Παύλου και τη φροντίδα με την οποία ο Θεός τον περιέβαλλε, η ανησυχία τους γι' αυτόν αυξήθηκε. Αναγνώριζαν ότι πραγματικά ἦταν σκεύος εκλογῆς του Κυρίου, για να φέρει την αλήθεια στους Εθνικούς. Επέσπευσαν τη μυστική απόδραση του από τα Ιεροσόλυμα, φοβούμενοι τη δολοφονία του από τους Εβραίους. Η αναχώρηση του Παύλου ανέστειλε για ένα διάστημα την ορμητική αντίδραση των Ιουδαίων και η εκκλησία απόλαυσε μία περίοδο ηρεμίας κατά την οποία πολλοί πιστοί προστέθηκαν σ' αυτήν.

Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασιζεται στις Πράξεις θ' 32 – ια' 18)

Στη συνέχεια του έργου του, ο Πέτρος επισκέφτηκε τους αγίους στη Λύδδα. Εκεί θεράπεψε τον παραλυτικό Αινέα ο οποίος ἦταν κατάκοιτος οκτώ χρόνια. «Και είπε προς αυτόν ο Πέτρος, Αινέα, σε ιατρεύει Ιησούς ο Χριστός, σηκώθητι και στρώσον την κλίνην σου. Και ευθύς εστηκώθη. Και είδον αυτόν πάντες οι κατοικούντες την Λύδδαν και τον Σάρωνα, οίτινες επέστρεψαν εις τον Κύριον» (Πραξ. θ' 34-35).

Η Ιόππη βρισκόταν κοντά στη Λύδδα και εκείνο τον καιρό η Ταβιθά, που το όνομα της μεταφρασμένο σημαίνει Δορκάδα, είχε πεθάνει. Υπήρξε μία πιστή μαθήτρια του Ιησού Χριστού και η ζωή της ἦταν γεμάτη με πράξεις αγαθοεργίας και καλοσύνης για τους φτωχούς και τους δυστυχισμένους. Η εκκλησία της Ιόππης αισθάνθηκε την απώλειά της. 'Όταν οι πιστοί έμαθαν τα θαύματα που είχε κάνει ο Πέτρος στη Λύδδα, ἐστειλαν σ' αυτόν μηνυτές και τον παρακάλεσαν να πάει στην Ιόππη.

«Και σηκωθείς ο Πέτρος υπήγε μετ' αυτών, τον οποίον ελθόντα ανεβίβασαν εις το ανώγειον και παρεστάθησαν ενώπιον αυτού πάσαι αι χήραι κλαίουσαι και δεικνύουσαι χιτώνας και ιμάτια ὅσα η Δορκάς ειργάζετο ότε ἡτο μετ' αυτών» (Πραξ. θ' 39). Αφού ο Πέτρος συνέστησε οι θρηνούντες φίλοι να απομακρυνθούν από το δωμάτιο, γονάτισε και προσευχήθηκε με θέρμη στον Θεό για να επαναφέρει τη ζωή και την υγεία της Δορκάδας. «Και στραφείς προς το σώμα, είπε, Ταβιθά, ανάστηθι. Η δε ἤνοιξε τους οφθαλμούς αυτής, και ιδούσα τον Πέτρον, ανεκάθισεν. Ο δε ἔδωκε χείρα εις αυτήν, και εσήκωσεν αυτήν, και φωνάξας τους αγίους και τας χήρας, παρέστησεν αυτήν ζώσαν» (Πραξ. θ' 40-41). Η φανερή ἐνδείξη της δύναμης του Θεού ἐγίνε η αιτία να ενισχυθεί το έργο στην πόλη της Ιόππης.

Ο Εκατόνταρχος

«Ήτο δε τις ἀνθρωπος εν Καισαρείᾳ ονόματι Κορνήλιος, εκατόνταρχος εκ του τάγματος του λεγομένου Ιταλικού, ευσεβής και φοβούμενος τὸν Θεόν μετά παντός του οίκου αυτού, ὅστις και ἔκαμνεν ελεημοσύνας εἰς τὸν λαὸν πολλάς, καὶ εδέετο του Θεού διαπαντός» (Πραξ. Ι' 1-2). Αν και Ρωμαίος, ο Κορνήλιος είχε γνωρίσει τὸν αληθινό Θεό. Υπάκουε στὸ θέλημά Του και Τὸν λάτρευε με ειλικρινή καρδιά. Δεν είχε συσχετιστεί με τους Ιουδαίους, αλλὰ γνώριζε και τηρούσε τὸν θηικό νόμο. Επειδὴ ὁμως δεν είχε περιτμηθεὶ οὔτε ἐπαιρνεὶ μέρος στὶς τελετουργικές θυσίες, θεωρούταν απὸ τους Ιουδαίους ακάθαρτος. Είχε γίνει γνωστός για τὴ φιλανθρωπία του και η δίκαιη ζωὴ του είχε αποκτήσει πολὺ καλή φήμη τόσο μεταξύ των Ιουδαίων ὅσο και μεταξύ των Εθνικών.

Παρόλο που ο Κορνήλιος πίστευε στὶς προφητείες και περίμενε τὸν ερχομό του Μεσσία, δεν γνώριζε τὸ ευαγγέλιο ὃπως αυτὸς αποκαλύφτηκε με τὴ ζωὴ και τὸ θάνατο του Χριστού. Είχε ἐρθει κοντά στὸν Θεό, λόγω τῆς αγάπης και τῆς υπακοής του σ' Αὐτὸν, και ἦταν ἔτοιμος να δεχεται τὸν Σωτῆρα ὅταν θα του αποκαλυπτόταν. Η καταδίκη ἐρχεται με τὴν απόρριψη του παρεχόμενου φωτός. Ο εκατόνταρχος, ἀνθρωπος πλούσιος, ευγενικής καταγωγῆς, κατείχε υψηλὴ και ἐμπιστη θέση. Παρόλα αυτά, τὰ ευγενικά γνωρίσματα του χαρακτήρα του δεν αλλοιώθηκαν. Η πραγματικὴ καλοσύνη και ανωτερότητα που τὸν διέκριναν, συντέλεσαν στὸ να τὸν κάνουν ἀνθρωπο με θηική αξία. Ασκούσε μία ευλογημένη επιρροή επάνω σε ὄλους εκείνους με τους οποίους ερχόταν σε επαφή.

Ο Κορνήλιος σεβόταν τὸν Θεό, αναγνώριζε τὴν εξουσία Του ως Δημιουργὸ του ουρανού και τῆς γης και ζητούσε τὴν καθοδήγησθή Του για ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ζωῆς. Ἡταν πιστός τόσο στὰ οικογενειακά ὅσο και στὰ επίσημα υπηρεσιακά του καθήκοντα και είχε εγείρει στὸ σπίτι του ἑνα βωμό για τὸν Θεό. Δεν τολμούσε να εκτελέσει τὰ σχέδια του ἢ να διεκπεραιώσει τὶς ευθύνες του χωρίς τὴ βοήθεια του Κυρίου και γι' αυτὸν τὸ λόγο προσευχόταν πολὺ για βοήθεια. Η πίστη χαρακτήριζε ὅλα του τὰ ἔργα. Ο Θεός τὸν εκτιμούσε για τὴν αγνότητα τῶν πράξεών του και για τὴν ευρύτητα τῶν αντιλήψεών του και τὸν πλησίασε με τὸ λόγο και τὸ Πνεύμα Του.

Ο Άγγελος Επισκέπτεται τον Κορνήλιο

Ένας ουράνιος απεσταλμένος παρουσιάστηκε στον Κορνήλιο την ώρα που προσευχόταν. Μόλις ο εκατόνταρχος ἀκουσε κάποιον να τον αποκαλεί με το όνομά του, τρόμαξε. Κατάλαβε όμως ότι ο αγγελιοφόρος είχε σταλεί από τον Θεό και είπε: «Τί είναι, Κύριε; Και είπε προς αυτόν, Αι προσευχαὶ σου και αι ελεημοσύναι σου ανέβησαν εις μνημόσυνόν σου ενώπιον του Θεού. Και τώρα πέμψων εις Ιόππην ανθρώπους και προσκάλεσσον τον Σίμωνα ὅστις επονομάζεται Πέτρος, ούτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσοδέψη, ἔχοντι οικίαν πλησίον της θαλάσσης, ούτος θέλει σοι λαλήσει τι πρέπει να κάμνης» (Πραξ. Ι' 4-6).

Στην περίπτωση αυτή πάλι ο Θεός ἐδειξε το ενδιαφέρον Του για το έργο του ευαγγελίου και για την οργανωμένη εκκλησία Του. Ο άγγελος δεν είχε εξουσιοδοτηθεί να εξηγήσει την ιστορία του σταυρού. Ένας άνθρωπος υποκείμενος όπως αυτός, στις ανθρώπινες αδυναμίες και στους πειρασμούς, επρόκειτο να του μιλήσει για τον σταυρωμένο και αναστημένο Σωτήρα. Ο ουράνιος απεσταλμένος είχε σταλεί με τον ίδιατερο σκοπό να φέρει σε επαφή τον Κορνήλιο με το δούλο του Θεού ο οποίος θα δίδασκε αυτόν και την οικογένειά του τον τρόπο της σωτηρίας.

Ο εκατόνταρχος με προθυμία υπάκουε στο μήνυμα του άγγελου και ἐστειλε αμέσως δικούς του ανθρώπους για να βρουν τον Πέτρο. Οι λεπτομερείς οδηγίες, στις οποίες αναφέρονταν μέχρι και το επάγγελμα του ανθρώπου που φιλοξενούσε τον Πέτρο, δείχνουν πόσο καλά πληροφορημένος είναι ο Ουρανός με την ιστορία και με τις ασχολίες των ανθρώπων σε όλους τους τομείς της ζωής. Ο Θεός είναι το ίδιο εξοικειωμένος με τη ζωή και την εργασία του ταπεινού εργάτη, όπως και του βασιλιά που κάθεται στο θρόνο. Η φιλαργυρία, η σκληρότητα, οι κρυφές αμαρτίες και η φιλαυτία των ανθρώπων Τού είναι όλα γνωστά, όπως και οι καλές τους πράξεις, η χριστιανική αγάπη, η γενναιοδωρία και η καλοκαγαθία. Τίποτα δεν είναι κρυφό στον Θεό.

Το όραμα του Πέτρου

Αμέσως μετά τη συνομιλία με τον Κορνήλιο, ο άγγελος πήγε στον

Πέτρο ο οποίος, κουρασμένος και πεινασμένος από το ταξίδι προσευχόταν στην ταράτσα του σπιτιού. Την ώρα εκείνη είδε ένα όραμα: «Και θεωρεί τον ουρανόν ανεψημένον, και καταβαίνον επ' αυτόν σκεύος τι ως σινδόνα μεγάλην, το οποίον ἡτο δεδεμένον από των τεσσάρων ἀκρων, και κατεβιβάζετο επί την γην, εντὸς του οποίου υπήρχον πάντα τα τετράποδα της γης, και τα θηρία, και τα ερπετά και τα πτηνά του ουρανού.

Και ἔγεινε φωνή προς αυτόν, Σηκωθείς, Πέτρε, σφάξον και φάγε. Ο δε Πέτρος είπε, Μη γένοιτο, Κύριε, διότι ουδέποτε ἔφαγον ουδὲν βέβηλον ἢ ακάθαρτον. Και πάλιν εκ δευτέρου ἔγεινε φωνή προς αυτόν, Όσα ο Θεός εκαθάρισε, συ μη λέγε βέβηλα. Ἐγεινε δε τούτο τρις, και πάλιν ανελήφθη το σκεύος εις τον ουρανόν» (Πραξ. Ι' 9-16).

Εδώ μπορούμε να παρατηρήσουμε τον τρόπο με τον οποίο ο Θεός εκτελεί το θέλημά Του στον ουρανό και στη γη. Ο Πέτρος δεν είχε ακόμη κηρύξει το ευαγγέλιο στους Εθνικούς. Πολλοί από αυτούς υπήρχαν ακροατές που με ενδιαφέρον είχαν ακούσει τις αλήθειες που δίδασκε. Το μεσότοιχο όμως του φραγμού το οποίο είχε καταρριφτεί με το θάνατο του Χριστού, υπήρχε ακόμη στη σκέψη των αποστόλων και απέκλειε τους Εθνικούς από τις ευλογίες του ευαγγελίου. Οι Ελληνο-Εβραίοι είχαν επωφεληθεί από το έργο των αποστόλων και πολλοί από αυτούς είχαν ανταποκριθεί στις προσπάθειές τους και ασπαστεί τη χριστιανική πίστη. Η μεταστροφή όμως του Κορνήλιου ἡταν η πρώτη σημαντική μεταξύ των Εθνικών.

Με το όραμα του σεντονιού και του περιεχομένου του, ο Κύριος προσπάθησε να απαλλάξει τη σκέψη του απόστολου από την προκατάληψη και να του διδάξει τη σημαντική αλήθεια ότι, μέσω του Χριστού, τα ειδωλολατρικά ἔθνη μπορούν να συμμετάσχουν στις ευλογίες και στα προνόμια του ευαγγελίου. Μερικοί ισχυρίζονται ότι η σημασία του οράματος αυτού ἡταν ότι ο Θεός επέτρεψε να τρώγονται από τον ἀνθρωπο οι ζωικές τροφές που προηγουμένως είχαν χαρακτηριστεί ως ακάθαρτες και επομένως το χοιρινό κρέας είναι κατάλληλο για σίτιση. Αυτή είναι μία πολύ περιορισμένη και εντελώς εσφαλμένη ερμηνεία και αντικρούεται από την αφήγηση της Αγίας Γραφής για το όραμα και τα επακόλουθά του.

Η αποκάλυψη εκείνη ἐδωσε στον Πέτρο καθοδήγηση και επίπληξη. Φανέρωσε ότι το σχέδιο του Θεού ἡταν τα ἔθνη να γίνουν συγκληρονόμα με τους Ιουδαίους στις ευλογίες της σωτηρίας. Η μέχρι τότε διακονία του είχε περιοριστεί εξολοκλήρου στους Εβραίους για-

Η Διακονία του Πέτρου

τί θεωρούσε τους Εθνικούς εντελώς ακάθαρτη φυλή, αποκλεισμένη από τις υποσχέσεις του Θεού. Τώρα όμως διευρύνθηκε η διάνοια του και κατανόησε την παγκόσμια έκταση του σχεδίου του Θεού.

Καθώς ο Πέτρος σκεπτόταν τη σημασία του οράματος, τότε του δόθηκε η εξήγηση: «Ἐνώ δε ο Πέτρος ἡτο εν απορίᾳ καθ' εαυτὸν, τι εσήμαινε τὸ ὄραμα το οποίον είδεν, ἵδού, οι ἀνθρωποι οι απεσταλμένοι παρὰ του Κορνηλίου, ερωτήσαντες και μαθόντες τὴν οἰκίαν του Σίμωνος, ἐφθασαν εἰς την πύλην, και φωνάζαντες ηρώτων, αν ο Σίμων ο επονομαζόμενος Πέτρος ξενίζεται ενταῦθα. Και ενώ ο Πέτρος διελογίζετο περὶ του οράματος, είπε προς αυτὸν το Πνεύμα, Ἰδού τρεις ἀνθρωποι σε ζητούσι. Σηκωθείς λοιπόν κατάβηθι, και ὑπαγε μετ' αυτῶν, μηδόλως διστάζων, διότι εγὼ απέστειλα αυτούς» (Πραξ. Ι' 17-20).

Η προσταγή ήταν δύσκολη για τον απόστολο, αλλά δεν τόλμησε να ενεργήσει βασιζόμενος στα δικά του αισθήματα. Γι' αυτό κατέβηκε από το δωμάτιο και δέχτηκε τους απεσταλμένους του Κορνηλίου. Εκείνοι του εξήγησαν την ασυνήθιστη αποστολή τους και ο Πέτρος, σύμφωνα με την καθοδήγηση που μόλις είχε πάρει από τον Θεό, αποφάσισε αμέσως να τους συνοδέψει. Τη νύχτα εκείνη τους περιποιήθηκε και το επόμενο πρωί ξεκίνησε μαζί τους για την Καισάρεια, συνοδευόμενος από έξι αδελφούς. Αυτοί θα ήταν μάρτυρες για όλα όσα θα έλεγε ή θα έκανε κατά την επίσκεψή του στους Εθνικούς. Ο Πέτρος ενήργησε έτσι, επειδή ήξερε ότι θα τον καλούσαν να δώσει λόγο για τη συγκεκριμένη παράβαση των εβραϊκών διδασκαλιών.

Είχαν περάσει δύο περίπου ημέρες από το ξεκίνημα του ταξιδιού. Ο Κορνήλιος είχε το προνόμιο να ανοίξει το σπίτι του σε έναν κήρυκα του ευαγγελίου ο οποίος, σύμφωνα με τη διαβεβαίωση του Θεού, θα δίδασκε σ' αυτόν και στην οικογένειά του τον τρόπο της σωτηρίας. Καθώς οι απεσταλμένοι εκτελούσαν το καθήκον τους να φέρουν τον ομιλητή, ο εκατόνταρχος είχε συγκεντρώσει όσους συγγενείς του ήταν διαθέσιμοι, ώστε και εκείνοι όπως αυτός, να διδαχτούν την αλήθεια. Όταν ο Πέτρος έφτασε στον προορισμό του, μία μεγάλη ομάδα είχε συγκεντρώθει περιμένοντας με ανυπομονησία να ακούσει τα λόγια του.

Η επίσκεψη στον Κορνήλιο

Όταν ο Πέτρος μπήκε στο σπίτι του Εθνικού, ο Κορνήλιος δεν

τον υποδέχτηκε σαν συνηθισμένο επισκέπτη, αλλά σαν ένα άτομο τιμημένο από τον Ουρανό και απεσταλμένο σ' αυτὸν από τον Θεό. Είναι συνήθεια στην ανατολή να υποκλίνεται κανείς μπροστά σε έναν ἀρχοντα ἢ σε μία οποιαδήποτε επίσημη προσωπικότητα, όπως επίσης και τα παιδιά να υποκλίνονται μπροστά στους γονείς. Ο Κορνήλιος όμως, κυριευμένος από βαθύτατο σεβασμό για τον απεσταλμένο αντιπρόσωπο του Θεού, ἐπεσε στα πόδια του απόστολου και τον προσκύνησε.

Τρομοκρατημένος ο Πέτρος από τη στάση αυτή του εκατόνταρχου, ἐσπευσε να τον σηκώσει ὄρθιο λέγοντας: «Σηκώθητι, και εγὼ αυτὸς ἀνθρωπος είμαι» (Πραξ. Ι' 26). Κατόπιν ἀρχισε να συνομιλεί μαζί του με οικειότητα για να ελαττώσει το αίσθημα του δέους και του υπέρμετρου σεβασμού που ἔτρεφε ο Κορνήλιος γι' αυτόν.

Αν ο Πέτρος είχε περιβληθεί με την εξουσία και την ανώτερη θέση που του απέδωσε η Ρωμαιο-Καθολική Εκκλησία, θα είχε ενθαρρύνει αντί να εμποδίσει την απονομή σεβασμού από μέρους του Κορνήλιου. Οι θεωρούμενοι διάδοχοι του Πέτρου απαιτούν από βασιλείς και αυτοκράτορες να πέφτουν στα πόδια τους, αλλά ο ίδιος ο απόστολος ισχυρίστηκε ότι είναι μόνο ένας αμαρτωλός και υποκείμενος σε σφάλματα ἀνθρωπος.

Στη συντροφιά εκείνη, ο Πέτρος πρώτα μίλησε για τη συνήθεια των Ιουδαίων, σύμφωνα με την οποία δεν επιτρεπόταν σ' αυτούς να δημιουργούν κοινωνικές σχέσεις με τους Εθνικούς και ότι η παράβαση αυτή τους κατέτασσε τελετουργικά μολυσμένους. Η συναναστροφή με τους αλλοεθνείς δεν είχε απαγορευτεί από το νόμο του Θεού, αλλά οι παραδόσεις των ανθρώπων την κατέστησαν υποχρεωτική. Ο Πέτρος τούς είπε: «Σεις εξεύρετε ότι είναι ασυγχώρητον εις ἀνθρωπον Ιουδαίον να συναναστρέψηται ἢ να πλησιάζῃ εις αλλόφυλον. Ο Θεός όμως ἐδειξεν εις εμέ να μη λέγω μηδένα ἀνθρωπον βέβηλον ἢ ακάθαρτον, ὅθεν και προσκληθείς ἥλθον χωρὶς αντιλογίας. Ερωτώ λοιπὸν δια ποίον λόγον με προσεκαλέσατε;» (Πραξ. Ι' 28, 29).

Τότε ο Κορνήλιος διηγήθηκε την πείρα του και τα λόγια του αγγέλου και κατέληξε: «Ευθύς λοιπὸν ἐπεμψα προς σε, και συ ἔκαμες καλά ότι ἥλθες. Τώρα λοιπὸν ημεὶς πάντες παριστάμεθα ενώπιον του Θεού, δια να ακούσωμεν πάντα ὡσα προσετάχθησαν εις σε υπὸ του Θεού. Τότε ο Πέτρος ανοίξας το στόμα είπεν, Επ' αληθείας γνωρίζω, ότι δεν είναι προσωπολήπτης ο Θεός, αλλ' εν παντὶ ἐθνεῖ ὄστις φοβείται αυτὸν, και εργάζεται δικαιοσύνην, είναι δεκτός εις αυτὸν»

(Πραξ. Ι' 33-36). Παρόλο που ο Θεός είχε ευνοήσει τους Ιουδαίους περισσότερο από όλα τα άλλα έθνη, η ανωτερότητά τους θα έπαινε να ισχύει εφόσον αυτοί απέρριπταν τη γνώση που τους δόθηκε και δεν ζούσαν σύμφωνα με την πίστη τους. 'Οσοι μεταξύ των Εθνικών φοβόνταν τον Θεό, όπως έκανε ο Κορνήλιος, ήταν δίκαιοι και ζούσαν σύμφωνα με το φως που είχαν λάβει, η ειλικρινής υπηρεσία τους θα γινόταν αποδεκτή από τον Θεό.

Ωστόσο, η πίστη και η δικαιοσύνη του Κορνήλιου δεν μπορούσε να είναι τέλεια χωρίς την επίγνωση του Χριστού. Γι' αυτό ο Θεός του έστειλε τη γνώση για την περαιτέρω ανάπτυξη του δίκαιου χαρακτήρα του. Πολλοί αρνούνται να δεχτούν το φως που τους στέλνει η πρόνοια του Θεού και για να δικαιολογήσουν τη στάση τους, αναφέρουν τα λόγια του Πέτρου στον Κορνήλιο: «Άλλ' εν παντί έθνει όστις φοβείται αυτόν και εργάζεται δικαιοσύνην, είναι δεκτός εις αυτόν». Ισχυρίζονται ότι δεν έχει σημασία τι πιστεύουν οι άνθρωποι, αρκεί η ζωή τους να χαρακτηρίζεται από καλά έργα. Η άποψη αυτή είναι εσφαλμένη. Η πίστη πρέπει να συνταυτίζεται με τις πράξεις και να ακολουθείται μία ανοδική πορεία σύμφωνα με το φως που έχει χορηγηθεί. Εάν ο Θεός φέρει τους πιστούς αντιμέτωπους με μια νέα διδαχή τεκμηριωμένη από το Λόγο Του, πρέπει να τη δεχτούν με προθυμία. Η αλήθεια βαδίζει προς τα εμπρός και προς τα επάνω. Από το άλλο μέρος, εκείνοι που διατείνονται ότι η σωτηρία εξαρτάται αποκλειστικά από την πίστη, είναι σαν να κτίζουν στην άμμο, επειδή η πίστη ενισχύεται και τελειοποιείται μόνο με τα έργα.

Οι Εθνικοί Δέχονται το Άγιο Πνεύμα

Στη συντροφιά εκείνη των προσεκτικών ακροατών, ο Πέτρος κήρυξε τον Χριστό - τη ζωή Του, τα θαύματά Του, την προδοσία και τη σταύρωσή Του, την ανάσταση και την ανάληψή Του, καθώς επίσης το έργο Του στον ουρανό ως Αντιπρόσωπος και Συνήγορος του ανθρώπου. Καθώς ο απόστολος μιλούσε, η καρδιά του φλεγόταν από το πνεύμα της Αλήθειας που εξέθετε. Οι ακροατές του γοητεύθηκαν από τη διδαχή που άκουγαν, επειδή οι καρδιές τους ήταν έτοιμες να τη δεχτούν. Ξαφνικά, η ομιλία διακόπηκε από τον ερχομό του Αγίου Πνεύματος, όπως είχε συμβεί την ημέρα της Πεντηκοστής. «Και εξεπλάγησαν οι εκ περιτομής πιστοί, όσοι ήλθον μετά του Πέτρου, ότι η δωρεά του Αγίου Πνεύματος εξεχύθη και επί τα έθνη. Διότι ήκου-

ον αυτούς λαλούντας γλώσσας, και μεγαλύνοντας τον Θεόν. Τότε απεκρίθη ο Πέτρος, Μήπως δύναται τις να εμποδίσῃ το ύδωρ, ώστε να βαπτισθώσιν ούτοι, οἵτινες ἐλάβον το Πνεύμα το Ἅγιον καθώς και ημεῖς; Και προσέταξεν αυτούς να βαπτισθώσιν εἰς το ὄνομα του Κυρίου. Τότε παρεκάλεσαν αυτὸν να διαμείνη ημέρας τινάς» (Πραξ. Ι' 45-48).

Η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος στους Εθνικούς δεν αντικαθίστανται στούσε το βάπτισμα, το οποίο απαραίτητα πρέπει να ακολουθείται μετά την πίστη και τη μετάνοια. Έτσι, η πραγματική χριστιανική εκκλησία ενώνεται ἔχοντας ἔναν Κύριο, μία πίστη, ἔνα βάπτισμα. Οι μεγάλες αντιθέσεις στους διάφορους χαρακτήρες μετριάζονται με την καθαγιάζουσα χάρη, και οι ὁμοιες χαρακτηριστικές αρχές ρυθμίζουν τη ζωή ὅλων. Ο Πέτρος υποχώρησε στις παρακλήσεις των ανθρώπων που πίστεψαν και ἐμεινε κοντά τους λίγο διάστημα, κηρύζοντας τον Ιησού σε ὅλους τους Εθνικούς εκείνης της περιοχής.

Όταν οι αδελφοί στην Ιουδαία ἐμαθαν ὅτι ο απόστολος εἶχε πάει στο σπίτι ενός αλλοεθνή και κήρυξε στους εκεί συγκεντρωμένους, εξεπλάγησαν και προσβλήθηκαν. Φοβήθηκαν ὅτι μια τέτοια στάση που φαινόταν αλαζονική, θα επηρέαζε αντιφατικά το κήρυγμά του. Μόλις συνάντησαν τον Πέτρο, τον επέπληξαν αυστηρά λέγοντάς του: «Εισήλθες προς ανθρώπους απεριτμήτους, και συνέφαγες μετ' αυτών» (Πραξ. ια' 3).

Ο Οραματισμός της Εκκλησίας Ευρύνεται

Ο Πέτρος τούς εξέθεσε την υπόθεση λεπτομερώς. Διηγήθηκε την εμπειρία του οράματος και υποστήριξε ὅτι δεν πρέπει πλέον να κάνει διάκριση μεταξύ περιτμημένων και απερίτμητων και ούτε να θεωρεί τους αλλοεθνεῖς ακάθαρτους επειδή ο Θεός δεν είναι προσωπολήπτης. Τους πληροφόρησε για την προσταγή του Θεού να πάει στους Εθνικούς, για τον ερχομό των απεσταλμένων στην Ιόππη, για το ταξίδι του στην Καισάρεια και για τη συνάντησή του με τον Κορνήλιο. Στους αδελφούς του ανέφερε την επιφυλακτικότητά του αφού, παρά την εντολή του Θεού να πάει σε σπίτι Εθνικού, πήρε μαζί του ἔξι από τους μαθητές για να παραστούν μάρτυρες στα ὄσα θα ἐλεγε και θα ἔκανε κατά τη διαμονή του στο σπίτι εκείνο. Επανέλαβε τα σπουδαιότερα σημεία της επίσκεψής του στον Κορνήλιο κατά την οποία εκείνος του διηγήθηκε το ὄραμα που τον οδήγησε να στείλει

αντιπρόσωπους στην Ιόππη.

Εξέθεσε εκ νέου τα γεγονότα της πρώτης συνάντησής του με τους Εθνικούς λέγοντας: «Και ενώ ἡρχισα να λαλώ, το Πνεύμα το Άγιον επήλθεν επ' αυτούς, καθώς και εφ' ημάς κατ' αρχάς. Τότε ενεθυμήθην τον λόγον του Κυρίου, ότι ἐλεγεν, Ιωάννης μεν εβάπτισεν εν ὑδατι, σεις ὄμως θέλετε βαπτισθή εν Πνεύματι Αγίω. Εάν λοιπόν ο Θεός ἐδώκεν εις αυτούς την ἰσην δωρεάν ως και εις ημάς, διότι επίστευσαν εις τον Κύριον Ιησούν Χριστόν, εγώ τίς ἡμην ὥστε να δυνηθώ να εμποδίσω τον Θεόν;» (Πραξ. ια' 15-17).

Ακούγοντας την αναφορά αυτή, οι αδελφοί ησύχασαν. Πείστηκαν ότι η συμπεριφορά του Πέτρου εκπλήρωνε ακριβώς την πρόθεση του Θεού και ότι η δική τους προκατάληψη και αποκλειστικότητα ήταν εντελώς αντίθετες προς το πνεύμα του ευαγγελίου. «Ακούσαντες δε ταύτα, ησύχασαν, και εδόξαζον τον Θεόν, λέγοντες, Και εις τα ἔθνη λοιπόν ἐδώκεν ο Θεός την μετάνοιαν εις ζωὴν» (Πραξ. ια' 18).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 40

Η ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΗ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

(Το κεφάλαιο αυτό βασίζεται στις Πράξεις Ιβ' 1-23)

Ο Ηρώδης Αγρίππας, ο τετράρχης της Γαλιλαίας, ἡταν φαινομενικά ο πατέρας της Ιουδαϊκής θρησκείας και ἐδειχνεῖ ότι ἡταν εξαιρετικά ζηλωτής στην τήρηση των ιεροτελεστιών του Ιουδαϊκού νόμου. Η διοίκηση της Ιουδαίας ἡταν στα χέρια του, υποταγμένη στην εξουσία του Ρωμαίου αυτοκράτορα Κλαύδιου. Ο Ηρώδης επιδίωξε την εύνοια των Ιουδαίων, επειδή ἤλπιζε ότι με αυτόν τον τρόπο θα εξασφάλιζε τη δόξα και τη θέση του. Γι' αυτόν το λόγο ανέλαβε να εκπληρώνει τις επιθυμίες τους, καταδιώκοντας την εκκλησία του Χριστού, καταστρέφοντας τα σπίτια και τα υπάρχοντα των πιστών και φυλακίζοντας τα ηγετικά στελέχη της εκκλησίας. Συνέλαβε τον Ιάκωβο, τον φυλάκισε και απέστειλε ἕνα δῆμιο να τον σκοτώσει με το σπαθί, ὅπως ἔνας ἄλλος Ηρώδης είχε κάνει αποκεφαλίζοντας τον Ιωάννη τον Βαπτιστή. Βλέποντας ότι οι πράξεις του υπερευχαριστούσαν τους Εβραίους, ἐγίνε τολμηρότερος και συνέλαβε τον Πέτρο. Οι απάνθρωπες αυτές ενέργειες ἐγίναν την εποχή του Πάσχα.

Ο λαός επικρότησε την πράξη του Ηρώδη για το θάνατο του Ιακώβου, αν και μερικοί δυσαρεστήθηκαν για τη μυστικότητα με την οποία ἐγίνε ο φόνος του. Ισχυρίζονταν ότι μία δημόσια εκτέλεση θα είχε ως αποτέλεσμα να τρομοκρατήσει περισσότερο τους πιστούς και τους υποστηρικτές τους. Ο Ηρώδης, λοιπόν, ἐθεσε τον Πέτρο σε επιτήρηση, ἔχοντας κατά νου να ικανοποιήσει τους Εβραίους με το δημόσιο θέάμα της εκτέλεσής του. Του είχε γίνει η σύσταση ότι δεν θα ἡταν ασφαλές ο παλαιμαχος απόστολος να θανατωθεί μπροστά σε όλο το λαό που είχε συγκεντρωθεί στα Ιεροσόλυμα για το Πάσχα. Υπήρχε ο κίνδυνος μήπως η σεβάσμια παρουσία του προξενούσε αισθήματα οίκτου και σεβασμού. Επιπλέον, φοβόνταν μήπως ο Πέτρος ἐκανε κάποια από εκείνες τις δυναμικές εκκλήσεις στο λαό που

Η Αποφυλάκιση του Πέτρου

τόσο συχνά τον είχαν παρακινήσει να εξετάσει τη ζωή και το χαρακτήρα του Ιησού Χριστού – εκκλήσεις που αυτοί παρόλη την επιδεξιότητά τους, ήταν εντελώς ανίκανοι να αντικρούσουν. Οι αρχηγοί φοβόνταν ότι αν του δινόταν η ευκαιρία να απολογηθεί για την πίστη του παρουσία του συγκεντρωμένου όχλου, τα πλήθη θα απαιτούσαν από το βασιλιά την απόλυτή του.

Ενώ για διάφορους λόγους η εκτέλεση του Πέτρου αναβλήθηκε για μετά το Πάσχα, τα μέλη της εκκλησίας είχαν την ευκαιρία να επιδοθούν σε αυστηρό αυτοέλεγχο και ένθερμη προσευχή. Προσεύχονταν ακατάπαυστα για τον απόστολο, επειδή αισθάνονταν ότι δεν θα γλίτωνε το κακό. Αναγνώριζαν ότι η χριστιανική εκκλησία είχε φτάσει σε ένα σημείο όπου, χωρίς την ιδιαίτερη μεσολάβηση του Θεού, θα κατέρρεε.

Τέλος ορίστηκε η ημερομηνία της εκτέλεσης του Πέτρου, αλλά οι προσευχές των πιστών εξακολουθούσαν να απευθύνονται στον Ουρανό. Και ενώ όλων τους η συμπάθεια, οι ενέργειες και τα αισθήματα εκδηλώνονταν με ένθερμες παρακλήσεις, άγγελοι του Θεού αγρυπνούσαν πάνω από τον φυλακισμένο απόστολο. Η μεγάλη ανθρώπινη δυσκολία είναι του Θεού η κατάλληλη ευκαιρία. Ο Πέτρος βρισκόταν δεμένος μεταξύ δύο στρατιωτών με δύο αλυσίδες, κάθε μία από τις οποίες είχε προσδεθεί σφιχτά στο χέρι του κάθε φύλακα. Ήταν αδύνατο να κινηθεί χωρίς εκείνοι να το αισθανθούν. Με τις πύλες της φυλακής ερμητικά κλειστές και με ένα χειροδύναμο φρουρό τοποθετημένο μπροστά τους, κάθε απόπειρα απελευθέρωσης ή διαφυγής αποκλειόταν εντελώς.

Ο απόστολος δεν φοβήθηκε από αυτή την κατάσταση. Μετά την αποκατάστασή του στον κύκλο των μαθητών, είχε ατρόμητα αντιμετωπίσει τον κίνδυνο και είχε εκδηλώσει υπέροχο θάρρος και τόλμη κηρύττοντας τον εσταυρωμένο, αναστημένο και αναληφθέντα Σωτήρα. Πίστευε ότι είχε φτάσει η ώρα που έπρεπε να παραδώσει τη ζωή του χάρη του Χριστού.

Τη νύχτα πριν από την καθορισμένη εκτέλεσή του, ο Πέτρος κοιμόταν ως συνήθως, αλυσοδεμένος μεταξύ των δύο στρατιωτών. Ο Ηρώδης, αναλογιζόμενος την προηγούμενη δραπέτευση των αποστόλων από τη φυλακή, έλαβε στην περίπτωση αυτή διπλά μέτρα. Ο Πέτρος είχε απομονωθεί σε ένα κελί, λαξευμένο στο βράχο, του οποίου η πόρτα ήταν κλειδωμένη και γερά αμπαρωμένη. Οι φρουροί στρατιώτες είχαν καταστεί υπεύθυνοι για την ασφάλεια του κρατούμενου. Δεκαέξι άντρες είχαν αποσπαστεί για την ειδική υπηρεσία της

φρούρησης του κελιού και τον παρακολουθούσαν σε αλληλοδιαδοχικές βάρδιες των τεσσάρων ατόμων, μέρα-νύχτα. Οι σύρτες, οι αμπάρες και οι Ρωμαίοι φρουροί που πραγματικά απέκλειαν κάθε πιθανότητα ανθρώπινης βοήθειας, στην ουσία συνέβαλαν στον τελειότερο ακόμη θρίαμβο του Θεού κατά την απελευθέρωση του Πέτρου. Ο Ηρώδης σήκωνε το χέρι του κατά του Παντοδύναμου και έμελλε να παταχτεί αμείλικτα. Χρησιμοποιώντας τη δύναμή Του, ο Θεός επρόκειτο να σώσει την πολύτιμη ζωή που οι Ιουδαίοι δολοπλοκούσαν να καταστρέψουν.

Η Απελευθέρωση από έναν Άγγελο

Την τελευταία νύχτα πριν από την εκτέλεση, ένας ισχυρός άγγελος στέλνεται από τον Θεό για να ελευθερώσει τον Πέτρο. Οι βαριές πύλες που κρατούν δέσμιο τον άγιο του Θεού ανοίγουν ξαφνικά χωρίς τη μεσολάβηση ανθρώπινων χεριών. Οι άγγελος του Υψίστου τις προσπερνάει και οι πύλες ξανακλείνουν αθόρυβα πίσω του. Μπαίνει στο κελί, λαξευμένο από ατόφιο γρανίτη, και εκεί βλέπει τον Πέτρο να κοιμάται βυθισμένος σε έναν ατάραχο ύπνο απόλυτης εμπιστοσύνης στον Θεό. Το φως που περιβάλλει τον άγγελο φωτίζει το δωμάτιο χωρίς όμως να ξυπνήσει τον απόστολο. Κοιμάται το γαλήνιο εκείνον ύπνο που χαρίζει ζωντάνια και ανανέωση και προέρχεται από μία ήρεμη συνείδηση.

Ο Πέτρος δεν ξυπνάει μέχρι που αισθάνεται τον άγγελο να τον αγγίζει και να του λέει: «Σηκώθητι ταχέως». Κοιτάζει το κελί του φωτισμένο με τη λάμψη του ουρανού και έναν πανένδοξο άγγελο να στέκεται μπροστά του. Μηχανικά υπακούει στη φωνή του ουράνιου απεσταλμένου και ενώ τα χέρια του κινούνται στην προσπάθεια που κάνει για να σηκωθεί, βλέπει ότι οι αλυσίδες έχουν πέσει από πάνω του. Για μία ακόμη φορά η φωνή του αγγέλου τον προστάζει: «Περιζώσθητι και υπόδησον τα σανδάλιά σου».

Πάλι υπακούει ο Πέτρος σαν υπνωτισμένος, προσηλώνοντας τα έκπληκτα μάτια του στον ουράνιο επισκέπτη, νομίζοντας ότι ονειρεύεται ή ότι βλέπει ένα όραμα. Οι οπλισμένοι στρατιώτες παραμένουν ακίνητοι σαν μαρμαρωμένοι, ενώ ο άγγελος προστάζει: «Φόρεσον το ιμάτιόν σου και ακολούθει μοι». Η ουράνια ύπαρξη κατευθύνεται προς την πόρτα ακολουθούμενη από τον συνήθως ομιλητικό, αλλά τώρα άφωνο από τη σαστιμάρα Πέτρο. Προσπερνούν τον ακί-

Η Αποφυλάκιση του Πέτρου

νητό φρουρό και φτάνουν στη βαριά αμπαρωμένη πόρτα που ανοίγει μόνη της και ξανακλείνει αμέσως, ενώ οι φύλακες μέσα και έξω από αυτήν παραμένουν ακίνητοι στη θέση τους.

Πλησιάζουν στη δεύτερη πύλη που και αυτή φρουρείται τόσο από την εσωτερική όσο και από την εξωτερική της πλευρά. Ανοίγει χωρίς να τρίξουν οι μεντεσέδες ή να ακουστούν οι σιδερένιοι σύρτες. Ο άγγελος και ο Πέτρος βγαίνουν έξω και η πύλη ξανακλείνει το ίδιο αθόρυβα. Με τον ίδιο τρόπο περνούν και την τρίτη έξοδο και βρίσκονται στον ανοικτό δρόμο. Δεν ακούγεται καμία λέξη ούτε θόρυβος βημάτων. Ο άγγελος αιωρείται μπροστά, περιβαλλόμενος με ένα εκτυφλωτικό φως, και ο Πέτρος ακολουθεί τον ελευθερωτή του, νομίζοντας ακόμη ότι ονειρεύεται. Διασχίζουν το δρόμο και μόλις ο άγγελος εκπληρώνει την αποστολή του, ξαφνικά εξαφανίζεται.

Το ουράνιο φως έσβησε και τότε ο Πέτρος βρέθηκε σε πυκνό σκοτάδι. Όταν όμως τα μάτια του συνήθισαν στην απώλεια του φωτός, το σκότος φάνηκε βαθμηδόν να υποχωρεί και ο Πέτρος βρέθηκε ολομόναχος στον ήσυχο δρόμο με το δροσερό νυχτερινό αέρα να του χαιδεύει το πρόσωπο. Τη στιγμή εκείνη συνειδητοποίησε ότι αυτό που έβλεπε δεν ήταν ούτε όνειρο ούτε όραμα. Ήταν ελεύθερος σε μία γνωστή συνοικία της πόλης. Αναγνώρισε το μέρος αυτό που είχε συχνά διαβεί και που περίμενε ότι την επόμενη μέρα θα το περνούσε για τελευταία φορά. Προσπάθησε να σκεφτεί τα συμβάντα των τελευταίων ωρών. Θυμόταν πως είχε αποκοιμηθεί δεμένος ανάμεσα στους δύο στρατιώτες έχοντας βγάλει τα σανδάλια και τα πανωφόρια του. Κοιτάχτηκε και είδε ότι ήταν ντυμένος και φορούσε τα υποδήματά του.

Οι καρποί των χεριών του, πρησμένοι από τα βαριά σίδερα, είχαν πλέον ελευθερωθεί από τις χειροπέδες. Κατάλαβε ότι η απελευθέρωσή του δεν ήταν αυταπάτη, αλλά μία ευλογημένη πραγματικότητα. Την επομένη επρόκειτο να εκτελεστεί. Να όμως, που ένας άγγελος τον ελευθέρωσε από τη φυλακή και από το θάνατο. «Και ο Πέτρος συνελθών εις εαυτόν, είπε, Τώρα γνωρίζω αληθώς, ότι ο Κύριος εξαπέστειλε τον άγγελον αυτού, και με ηλευθέρωσεν εκ της χειρός του Ηρώδου, και όλης της ελπίδος του λαού των Ιουδαίων».

Απάντηση στην Προσευχή

Ο απόστολος κατευθύνθηκε αμέσως στο σπίτι όπου ήταν συγκε-

ντρωμένοι οι αδελφοί του και την ώρα εκείνη προσεύχονταν γι' αυτόν θερμά. «Ότε δε ο Πέτρος ἐκρουσε την θύραν του προαυλίου, προσήλθε θεράπαινα ονομαζομένη Ρόδη, δια να ακούση. Και γνωρίσασα την φωνήν του Πέτρου, από της χαράς δεν ἤνοιξε την πύλην, αλλ' ἔτρεξε και απήγγειλεν, 'Οτι ο Πέτρος ίσταται ἐμπροσθεν της πύλης. Οι δε είπον προς αυτήν, Παραφρονείς, εκείνη ὅμως διῆσχυρίζετο ότι ούτως ἔχει. Οι δε ἐλεγον, Ο ἀγγελος αυτού είναι. Ο δε Πέτρος επέμενε κρούών, και ανοίξαντες είδον αυτὸν και εξεπλάγησαν. Και σείσας εις αυτούς την χείρα δια να σιωπήσωσι, διηγήθη προς αυτούς, πώς ο Κύριος εξήγαγεν αυτόν εκ της φυλακής. Και εἶπεν, Απαγγείλατε ταύτα προς τον Ιάκωβον και τους αδελφούς. Και εξελθών υπήγεν εις ἄλλον τόπον» (Πράξ. ιβ' 13-17).

Χαρά και δοξολογία γέμισαν τις καρδιές των πιστών, επειδή ο Θεός ἀκουσε και απάντησε στις προσευχές τους και ελευθέρωσε τον Πέτρο από τα χέρια του Ηρώδη. Το πρώι ο λαός συγκεντρώθηκε για να παρακολουθήσει την εκτέλεση του απόστολου. Ο Ηρώδης ἔστειλε αξιωματικούς στη φυλακή για να οδηγήσουν τον Πέτρο στον τόπο της εκτέλεσής του με πομπή και παράταξη στρατού και φυλάκων. Ο σκοπός δεν ἤταν μόνο να εξασφαλιστεί κάθε απόπειρα δραπέτευσής του, αλλά να τρομοκρατηθούν όλοι οι ομοιδεάτες του και να επιδειχτεί η δύναμη του βασιλιά. Ο φύλακας βρέθηκε στην πύλη της φυλακής, οι αμπάρες και οι σύρτες ερμητικά κλειστοί, η φρουρά στη θέση της, οι αλυσίδες δεμένες στα χέρια των δύο στρατιωτών, αλλά ο φυλακισμένος ἄφαντος.

Η Δίκαιη Ανταπόδοση του Ηρώδη

Όταν ο Ηρώδης πληροφορήθηκε τη δραπέτευση του Πέτρου εξοργίστηκε. Ενοχοποίησε τους φρουρούς της φυλακής για ανικανότητα και διέταξε να τους εκτελέσουν με την προβαλλόμενη κατηγορία ότι κοιμόντουσαν την ώρα του καθήκοντος. Ο Ηρώδης γνώριζε ότι ο Πέτρος δεν είχε ελευθερωθεί ύστερα από κάποια ανθρώπινη επέμβαση. Ήταν ὅμως αποφασισμένος να μην παραδεχτεί ότι θεϊκή ἤταν η δύναμη που ανέτρεψε τα σχέδιά του και ἔτσι, βάλθηκε να δείξει πόσο βαθιά περιφρονούσε τον Θεό.

Λίγο μετά την απελευθέρωση του απόστολου από τη φυλακή, ο Ηρώδης πήγε στην Καισάρεια. Ενώ βρισκόταν εκεί, διοργάνωσε μία μεγάλη γιορτή που σκοπό είχε να προκαλέσει το θαυμασμό και την

Η Αποφυλάκιση του Πέτρου

επευφημία του λαού. Κυνηγοί των απολαύσεων συγκεντρώθηκαν από παντού και επιδόθηκαν σε ξέφρενο γλέντι και φαγοπότι. Με πομπές και παρατάξεις εμφανίστηκε ο Ηρώδης μπροστά στο λαό και εκφώνησε ένα ρητορικό λόγο. Ντυμένος με μανδύα που αστραφτοκοπούσε από ασήμι και χρυσάφι και που συγκέντρωνε στις πλούσιες πτυχές του τις ακτίνες του ήλιου θαμπώνοντας τα μάτια των θεατών, παρουσίαζε ένα καταπληκτικά φαντασμαγορικό θέαμα.

Η μεγαλοπρέπεια της εμφάνισής του μαζί με τη ρητορική του δεινότητα αιχμαλώτισαν βαθύτατα το ακροατήριο. Με τις αισθήσεις τους ήδη διαστρεβλωμένες από το γλεντοκόπημα και το μεθύσι, θαμπώθηκαν από το στολισμό του Ηρώδη και μαγεύτηκαν από το φέρσιμο και την ευγλωττία του. Έξαλλοι από ενθουσιασμό έπλεκαν το εγκώμιό του, δηλώνοντας ότι ένας Θνητός δεν θα μπορούσε ποτέ να κάνει τέτοια εμφάνιση ούτε να μιλήσει με τέτοια καταπληκτική ευφράδεια. Δήλωσαν επιπλέον ότι, ενώ μέχρι τότε τον είχαν σεβαστεί σαν άρχοντα, από τώρα και στο εξής θα τον λάτρευαν σαν θεό.

Ο Ηρώδης ήξερε ότι δεν του άξιζε καθόλου η δόξα και η τιμή που του πρόσφεραν. Και όμως, δέχτηκε τη λατρεία του λαού σαν να του τη χρωστούσαν. Η καρδιά του παλλόταν από θρίαμβο και η όψη του λαμποκοπούσε από ικανοποιημένη υπερηφάνεια όταν άκουσε να υψώνεται η κραυγή: «Θεού φωνή και ουχί ανθρώπου». Οι ίδιες φωνές που δόξαζαν έναν αχρείο νηγεμόνα, λίγα μόνο χρόνια πριν, είχαν προφέρει την έξαλλη κατακραυγή: «Σήκωσον τον Ιησούν. Σταύρωσον, σταύρωσον Αυτόν». Ο Ηρώδης δέχτηκε αυτή την κολακεία και την τιμή με μεγάλη ευχαρίστηση και η καρδιά του έπαλλε θριαμβευτικά. Ξαφνικά όμως έγινε μία τρομερή αλλαγή. Το πρόσωπό του πήρε το ωχρό χρώμα του θανάτου και παραμορφώθηκε από το φρικτό πόνο. Μεγάλες σταγόνες ιδρώτα εβγαιναν από τους πόρους του. Για μία στιγμή έμεινε ακίνητος από τον πόνο και τον τρόμο. Κατόπιν, στρέφοντας το χλωμό, μιολυβένιο πρόσωπό του προς τους τρομοκρατημένους φίλους του, φώναξε με ένα βραχνό και απεγνωσμένο τόνο: «Αυτός που εξυψώσατε σαν θεό, πατάχθηκε με θάνατο».

Σε κατάσταση φρικιαστικής αγωνίας, μεταφέρθηκε μακριά από τη σκηνή της επίδειξης και του ξεφαντώματος που τώρα απεχθανόταν η ψυχή του. Πριν από ένα λεπτό ήταν ο υπερήφανος δέκτης του αἵνου και της λατρείας του μεγάλου εκείνου πλήθους, τώρα όμως ένοιωθε πως βρισκόταν στα χέρια ενός Άρχοντα ισχυρότερου από αυτόν. Καταλήφθηκε από τύψεις. Θυμήθηκε την απάνθρωπη προ-

Η Αποφυλάκιση του Πέτρου

σταγή του για τη σφαγή του αθώου Ιάκωβου. Αναλογίστηκε το σκληρό διωγμό των οπαδών του Χριστού και το σχέδιό του να θανατώσει τον απόστολο Πέτρο που ο Θεός τον γλύτωσε από το χέρι του. Θυμήθηκε πως μέσα στην ξέφρενη απογοήτευσή του για την περιπαιγμένη αξιοπρέπειά του, άφησε την οργή του να ξεσπάσει σε μία παράλογη εκδίκηση κατά των φρουρών της φυλακής. Αισθανόταν ότι ο Θεός που είχε γλυτώσει τον απόστολο από το θάνατο είχε τώρα να κάνει με αυτόν τον αμελίκτο διώκτη. Δεν έβρισκε καμία ανακούφιση ούτε από το σωματικό πόνο ούτε από την πνευματική αγωνία και ούτε περίμενε να βρει παρηγοριά. Ο Ηρώδης ήταν γνώστης του θεϊκού νόμου που λέει, «Μη έχης ἄλλους θεούς πλὴν εμού» και ήξερε ότι δεχόμενος τη λατρεία του λαού είχε ξεπεράσει τα όρια της ανομίας του και είχε προκαλέσει τη δικαιολογημένη οργή του Θεού.

Ο ίδιος άγγελος που είχε φύγει από τις ουράνιες αυλές για να ελευθερώσει τον Πέτρο έφερε την αγγελία της οργής και της κρίσης του Θεού στον Ηρώδη. Ο ουράνιος απεσταλμένος κτύπησε τον Πέτρο για να τον σηκώσει από τον ύπνο, αλλά με διαφορετικό κτύπημα πάταξε τον ασεβή βασιλιά, συντρίβοντας την υπερηφάνειά του και προξενώντας τον θανατηφόρα αρρώστια. Ο Ηρώδης έγινε σκωληκόβρωτος και σάπιος, ενώ ακόμη ζούσε. Πλέθανε σφαδάζοντας από τους πόνους και την αγωνία, υφιστάμενος τη δίκαιη ανταπόδοση από τον Θεό.

Η επίδειξη αυτή της θεϊκής δικαιοσύνης είχε μεγάλη επιρροή επάνω στο λαό. Ενώ ο απόστολος του Χριστού είχε θαυματουργικά απελευθερώθει από τη φυλακή και το θάνατο, ο διώκτης του είχε παταχτεί με την κατάρα του Θεού. Η είδηση μεταδόθηκε σε όλες τις χώρες και έγινε αφορμή να οδηγηθούν πολλοί στη χριστιανική πίστη.

Η Αποφυλάκιση του Πέτρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 41

ΣΤΙΣ ΕΠΕΚΕΙΝΑ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

(Το κεφάλαιο αυτό βασιζεται στις Πράξεις ιγ' 1-4, ιε' 1-31)

Μετά το μαρτυρικό θάνατο του Στέφανου ξέσπασε μεγάλος διώγμός και οι μαθητές ἐφυγαν από την Ιερουσαλήμ. Το μήνυμα του ευαγγελίου γρήγορα μεταδόθηκε, ενώ το έργο των αποστόλων περιοριζόταν στους Εβραίους και στους Ελληνιστές Ιουδαίους. «Και ήτο χειρ Κυρίου μετ' αυτών, και πολύ πλήθος πιστεύσαντες επεστρεψαν εις τον Κύριον» (Πραξ. ια' 21).

'Όταν οι πιστοί της Ιερουσαλήμ ἀκουσαν τα καλά αυτά νέα, χάρηκαν πολύ και ἔστειλαν στην Αντιόχεια, στην πρωτεύουσα της Συρίας, τον Βαρνάβα που αναφέρεται ως «ανήρ αγαθός και πλήρης Πνεύματος Αγίου και πίστεως» (εδ. 24), για να βοηθήσει την εκεί εκκλησία. Οι προσπάθειές του ευλογήθηκαν πλουσιοπάροχα. Καθώς το έργο προχωρούσε, ζήτησε και πέτυχε τη βοήθεια του Παύλου. Οι δύο μαθητές εργάστηκαν στην πόλη εκείνη ἑνα χρόνο, διδάσκοντας το λαό και αυξάνοντας τον αριθμό των πιστών της χριστιανικής εκκλησίας.

Η Αντιόχεια είχε μεγάλο πληθυσμό τόσο Εβραίων όσο και Εθνικών. Ήταν ἑνα κέντρο αναψυχής γι' αυτούς που ζητούσαν την ευχαρίστηση και την καλοπέραση, εξαιτίας του καλού κλίματός της, του ωραίου περιβάλλοντός της, καθώς και του πλούτου, της πνευματικής ανάπτυξης και του εξευγενισμού που κυριαρχούσαν εκεί. Εκτός από αυτό, το διοργανωμένο εμπόριο που διεξαγόταν στο πυκνοκατοικημένο εκείνο κέντρο ἐλκυε στην πόλη πολλούς κατοίκους από διάφορες εθνικότητες. Την εποχή των αποστόλων είχε εξελιχτεί σε πόλη χλιδής και ανηθικότητας. Τελικά, η τιμωρή κρίση του Θεού επισκέφτηκε την πόλη αυτή, εξαιτίας των αμαρτωλών κατοίκων της.

Στην Αντιόχεια οι μαθητές ονομάστηκαν για πρώτη φορά Χριστιανοί. Τους δόθηκε το όνομα αυτό επειδή ο Χριστός αποτελούσε το

Στις Επέκεινα Περιοχές

κύριο θέμα του κηρύγματος, της διδασκαλίας και της ομιλίας τους. Συνεχώς αναφέρονταν στα γεγονότα που είχαν μεσολαβήσει τον καιρό της επίγειας διακονίας του Ιησού, τότε που οι μαθητές Του είχαν το ευλογημένο προνόμιο της προσωπικής παρουσίας Του. Χωρίς ποτέ να κουράζονται, μιλούσαν για τις διδασκαλίες Του, για τα θαύματα που έκανε θεραπεύοντας τους άρρωστους, βγάζοντας δαιμόνια και επαναφέροντας τους νεκρούς στη ζωή. Με τρεμάμενα χείλη και δακρυσμένα μάτια, μιλούσαν για την αγωνία Του στον κήπο της Γεθσημανή, για την προδοσία Του, τη δίκη και την εκτέλεσή Του, την ανοχή και την ταπείνωση με την οποία υπέμενε τις προσβολές και τα βασανιστήρια που του επέβαλλαν οι εχθροί Του, καθώς και για τη θεϊκή ευσπλαχνία με την οποία προσευχήθηκε για τους διώκτες Του. Η ανάσταση, η ανάληψη και το μεσιτικό Του έργο στον ουρανό, χάρη του αμαρτωλού ανθρώπου, ήταν γι' αυτούς ευχάριστα θέματα. Σωστά οι Εθνικοί τούς ονόμασαν Χριστιανούς, αφού τον Χριστό κήρυτταν και μέσω Αυτού απεύθυναν τις προσευχές τους στον Θεό.

Στην πυκνοκατοικημένη πόλη της Αντιόχειας ο Παύλος βρήκε πρόσφορο έδαφος για εργασία. Η μόρφωση, η σοφία και ο ζήλος του ασκούσαν μεγάλη επιρροή στους κατοίκους και στους επισκέπτες αυτής της καλλιεργημένης πόλης.

Στο μεταξύ, το έργο των αποστόλων είχε επικεντρωθεί στα Ιεροσόλυμα. Κάθε χρόνο με την ευκαιρία των θρησκευτικών τελετών, πολλοί Ιουδαίοι προερχόμενοι από όλες τις χώρες πήγαιναν στην Ισραηλινή πρωτεύουσα για να προσκυνήσουν στο ναό. Ενώ η Ιερουσαλήμ ήταν γεμάτη από τους ξένους αυτούς, οι απόστολοι κήρυτταν τον Χριστό με ατρόμητο θάρρος αν και ήξεραν ότι με αυτόν τον τρόπο εξέθεταν σε συνεχή κίνδυνο τη ζωή τους. Το έργο τους ευλογήθηκε και ο χριστιανισμός απέκτησε πολλούς οπαδούς. Οι νέοι πιστοί, επιστρέφοντας στα σπίτια τους στα διάφορα μέρη του κόσμου, σκόρπιζαν τους σπόρους της αλήθειας σε όλα τα έθνη και σε όλες τις κοινωνικές τάξεις.

Ο Πέτρος, ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης ήταν σίγουροι ότι ο Θεός τουύς είχε προσδιορίσει να κηρύξουν τον Χριστό στους συμπατριώτες τους στη χώρα τους. Ο Παύλος όμως είχε δεχτεί την αποστολή του από τον Θεό ο οποίος του ανέθεσε να εισδύσει στον ευρύτερο ιεραποστολικό αγρό των Εθνών. Προκειμένου να τον προετοιμάσει για το μεγάλο και δύσκολο αυτό έργο, ο Θεός τον είχε φέρει σε στενή επαφή μαζί Του και είχε παρουσιάσει μπροστά στα εκστατικά του

μάτια σκηνές της ομορφιάς και της δόξας του ουρανού.

Η Χειροτονία του Παύλου και του Βαρνάβα

Ο Θεός επικοινώνησε με τους αφοσιωμένους προφήτες και δασκάλους της εκκλησίας της Αντιόχειας: «Και ενώ υπηρέτουν εις τον Κύριον και ενήστευον, είπε το Πνεύμα το Άγιον, Χωρήσατε εις εμέ τον Βαρνάβαν και τον Σαύλον δια το ἔργον εις το οποίον προσεκάλεσα αυτούς» (Πραξ. ιγ' 2). Πριν σταλούν οι κήρυκες εκεί ως ιεραπόστολοι στον ειδωλολατρικό κόσμο, καθιερώθηκαν επίσημα στον Θεό με νηστεία, προσευχή και την τελετή της χειροτονίας.

Ο Θεός ευλόγησε πλουσιοπάροχα τις προσπάθειες του Παύλου και του Βαρνάβα τη χρονία που παρέμειναν με τους πιστούς της Αντιόχειας. Κανείς από τους δύο όμως δεν είχε ακόμη χειροτονηθεί επίσημα στο έργο του ευαγγελίου. Τώρα η εκκλησία τους εξουσιοδοτούσε όχι μόνο να διδάξουν την αλήθεια, αλλά να βαπτίζουν και να διοργανώνουν νέες εκκλησίες με πλήρη δικαιώματα εκκλησιαστικού κύρους. Αυτή ήταν μία σπουδαία εποχή για το χριστιανισμό. Αν και το «μεσότοιχο του φραγμού» Ιουδαίων και Εθνικών είχε καταρριφθεί με το θάνατο του Χριστού δίνοντας στους Εθνικούς πλήρη ευαγγελικά προνόμια, το πέπλο δεν είχε ακόμη αποτραβήχτει από τα μάτια πολλών πιστών Ιουδαίων, και δεν μπορούσαν να διακρίνουν καθαρά το τέλος εκείνων που είχαν καταργηθεί με το θάνατο του Υιού του Θεού. Το κήρυγμα του ευαγγελίου μεταξύ των Εθνικών αναλαμβανόταν τώρα με ιδιαίτερη δραστηριότητα.

Οι απόστολοι οι οποίοι είχαν διοριστεί να ηγηθούν στο έργο αυτό θα εκτίθονταν σε υποψίες, προκαταλήψεις και φθόνο και θα μπορούσαν να θεωρηθούν αιρετικοί, ενώ το κύρος τους ως λειτουργοί του ευαγγελίου θα αμφισβήτησαν από πολλούς πιστούς Ιουδαίους. Ο Θεός προείδε τις δυσκολίες που θα συναντούσαν οι δούλοι Του. Για να μην αποδοθεί καμία επίκριση στην αποστολή τους, υπέδειξε στην εκκλησία με ιδιαίτερη αποκάλυψη να τους ξεχωρίσουν δημόσια για το έργο του κηρύγματος.

Στα μεταγενέστερα χρόνια δόθηκε στη χειροτονία υπερβολική σημασία. Σπουδαιότητα που δεν στηριζόταν πουθενά είχε αποδοθεί στην πράξη αυτή σαν να ερχόταν εκείνη τη στιγμή επάνω στους χειροτονημένους κάποια δύναμη η οποία αυτόματα τους καθιστούσε

Στις Επέκεινα Περιοχές

κατάλληλους για οποιαδήποτε υπηρεσία του ευαγγελικού έργου. Στην περίπτωση όμως της επιλογής των δύο αυτών αποστόλων, δεν βρίσκουμε τίποτα καταχωρημένο που να αποδεικνύει ότι κάποιο ιδιαίτερο χάρισμα τούς χορηγήθηκε με την απλή επίθεση των χεριών. Τόσο ο Παύλος όσο και ο Βαρνάβας είχαν ήδη λάβει το αξιώματος κατευθείαν από τον Θεό, ώστε η τελετή της χειροτονίας δεν πρόσθεσε καμία ουσιαστική ικανότητα σ' αυτούς. Ήταν απλώς ένας αναγνωρισμένος τρόπος για την υπόδειξη ενός ατόμου σε κάποια καθορισμένη υπηρεσία.

Το πρώτο Γενικό Συμβούλιο

Ορισμένοι Εβραίοι από την Ιουδαία κατόρθωσαν να δημιουργήσουν ένα ζήτημα το οποίο σύντομα κατέληξε σε μεγάλη διαμάχη μεταξύ στην εκκλησία και καταθορύβησε τους Εθνικούς Χριστιανούς. Με μεγάλη πεποιθηση, οι Ιουδαϊζοντες αυτοί δάσκαλοι δήλωναν ότι προκειμένου να σωθεί κάποιος έπρεπε να περιτμηθεί και να τηρήσει ολόκληρο τον τελετουργικό νόμο.

Αυτή ήταν μία σοβαρή υπόθεση που επηρέασε την εκκλησία σε μεγάλο βαθμό. Ο Παύλος και ο Βαρνάβας αντιμετώπισαν άμεσα την ψευδή αυτή διδασκαλία και δεν επέτρεψαν ούτε καν να αναφερθεί το ζήτημα στους Εθνικούς. Από το άλλο μέρος, πολλοί από τους πιστούς Εβραίους της Αντιόχειας υποστήριζαν τη στάση των νεοαφιχθέντων αδελφών από την Ιουδαία. Στην εκκλησία της Αντιόχειας το ζήτημα της περιτομής δημιουργούσε συνεχείς διενέξεις και φιλονικίες. Τελικά, τα μέλη από φόβο μήπως οι ατελείωτες συζητήσεις προκαλέσουν διάσπαση μεταξύ τους, αποφάσισαν να στείλουν στα Ιεροσόλυμα τον Παύλο και τον Βαρνάβα με μερικά άλλα υπεύθυνα πρόσωπα της εκκλησίας, για να εκθέσουν το ζήτημα στους αποστόλους και πρεσβύτερους. Εκεί θα συναντούσαν εκπροσώπους από τις διάφορες εκκλησίες, καθώς και εκείνους που είχαν πάει στα Ιεροσόλυμα για να παρευρεθούν στις γιορτές που πλησίαζαν. Στο μεταξύ, κάθε συζήτηση έπρεπε να σταματήσει μέχρι να ληφθεί μία τελική απόφαση από τη Γενική Σύνοδο η οποία θα γινόταν παγκόσμια δεκτή από όλα τα μέλη.

Όταν οι αντιπρόσωποι από την Αντιόχεια έφτασαν στην Ιερουσαλήμ, διηγήθηκαν στην ολομέλεια των εκκλησιών την επιτυχία που είχε σημειώσει η υπηρεσία τους μεταξύ των Εθνικών. Κατόπιν, έδω-

Στις Επέκεινα Περιοχές

σαν μία σαφή εικόνα της σύγχυσης που είχε προέλθει, εξαιτίας ορισμένων Χριστιανών Φαρισαίων που είχαν πάει στην Αντιόχεια και δήλωσαν ότι για να σωθούν οι Εθνικοί προσήλυτοι έπρεπε να περιτέμνονται και να τηρούν το Μωσαϊκό νόμο.

Οι Ιουδαίοι ήταν υπερήφανοι για τα θρησκευτικά τους καθήκοντα που είχαν οριστεί από τον Θεό. Πολλοί από αυτούς που είχαν ασπάστει τη χριστιανική θρησκεία εξακολουθούσαν να πιστεύουν ότι, αφού ο Θεός υπέδειξε μία φορά με σαφήνεια τον εβραϊκό τρόπο λατρείας, ήταν απίθανο ότι θα διέταζε ποτέ οποιαδήποτε, έστω και μερική, τροποποίησή του. Επέμεναν ότι οι εβραϊκοί νόμοι και οι τελετουργίες έπρεπε να ενσωματωθούν στην ιεροτελεστία της χριστιανικής θρησκείας. Άργησαν να διακρίνουν ότι όλες οι εξιλαστικές προσφορές δεν απέβλεπαν σε τίποτα άλλο παρά στην απεικόνιση του θανάτου του Υιού του Θεού, όπου ο τύπος συνάντησε το αντίτυπο και οι τελετές της Μωσαϊκής οικονομίας δεν είχαν πια κανένα κύρος.

Πριν τη μεταστροφή του ο Παύλος αισθανόταν περήφανος γιατί τηρούσε με ακρίβεια τα καθήκοντά του ως Φαρισαίος. Όταν όμως ο Χριστός τού φανερώθηκε στο δρόμο της Δαμασκού, απέκτησε σαφή αντίληψη της αποστολής του Σωτήρα ως Λυτρωτή ολόκληρου του ανθρώπινου γένους, Ιουδαϊκού και Εθνικού, και έμαθε τη διαφορά ανάμεσα στη ζωντανή πίστη και στη νεκρή τυπολατρία. Κάτω από το φως του ευαγγελίου, οι παλιές τελετές και εθιμοτυπίες που είχαν επιβληθεί στο λαό Ισραήλ έπαιρναν καινούργια και βαθύτερη σημασία. Όλα όσα σκιαγραφούσαν είχαν τώρα εκπληρωθεί και όσοι ζούσαν την εποχή του ευαγγελικού συστήματος είχαν απαλλαγεί από την υποχρέωση της τήρησής τους. Το δεκάλογο όμως, τον αναλοίωτο νόμο του Θεού, ο Παύλος τον τηρούσε πάντοτε κατά πνεύμα και κατά γράμμα.

Απόδειξη της Πείρας του Κορνήλιου

Τα διάφορα σημεία που σχετίζονταν με το κύριο θέμα προς επίλυση φαίνονταν να παρουσιάζουν ανυπέρβλητα εμπόδια για τη σύνοδο. Στην πραγματικότητα όμως το Άγιο Πνεύμα είχε ήδη διευθετήσει την υπόθεση αυτή, από τη λύση της οποίας φαίνοταν να εξαρτάται η ευημερία, αν όχι και η ύπαρξη, της χριστιανικής εκκλησίας. Χάρη, σοφία και καθαγιασμένη κρίση είχαν χορηγηθεί στους αποστόλους για τη διευθέτηση του σοβαρού θέματος.

Στις Επέκεινα Περιοχές

Ο Πέτρος υποστήριξε ότι το Πνεύμα το Ἅγιο είχε ρυθμίσει την υπό συζήτηση υπόθεση όταν κατέβηκε με ίση δύναμη επάνω στους απερίτμητους Εθνικούς, όπως και επάνω στους περιτμημένους Ιουδαίους. Διηγήθηκε πάλι το όραμά του κατά το οποίο ο Θεός τού είχε παρουσιάσει ένα σεντόνι γεμάτο με όλων των ειδών τα τετράποδα ζώα προστάζοντάς τον να σφάξει και να φάει από αυτά. 'Όταν εκείνος αρνήθηκε προβάλλοντας τη διαβεβαίωση ότι ποτέ δεν είχε φάει ακάθαρτο ζώο, ο Θεός τού είπε: «'Οσα ο Θεός εκαθάρισε, συ μη λέγε βέβηλα».

Συνεχίζοντας την ομιλία ο Πέτρος είπε: «Ο καρδιογνώστης Θεός ἔδωκεν εις αυτούς μαρτυρίαν, χαρίσας εις αυτούς το Πνεύμα το Ἅγιον καθώς και εις ημάς. Και δεν ἔκαμεν ουδεμίαν διάκρισιν μεταξύ ημών και αυτών, καθαρίσας τας καρδίας αυτών δια της πίστεως. Τώρα λοιπόν διατί πειράζετε τον Θεόν, επιβάλλοντες ζυγόν εις τον τράχηλον των μαθητών, τον οποίον ούτε οι πατέρες ημών ούτε ημείς δεν ηδυνήθημεν να βαστάσωμεν;» (Πραξ. ιε' 8-10).

Ο ζυγός αυτός δεν ήταν ο νόμος των Δέκα Εντολών, όπως διατείνονται εκείνοι που αντικρούουν την υποχρέωση της τήρησης του νόμου, αλλά ο τελετουργικός που καταργήθηκε με τη σταύρωση του Χριστού. Η ομιλία του Πέτρου προδιέθεσε τα μέλη του συμβουλίου να ακούσουν με υπομονή τον Παύλο και τον Βαρνάβα οι οποίοι διηγήθηκαν τις εμπειρίες τους εργαζόμενοι για τους Εθνικούς,

Η Απόφαση

Ο Ιάκωβος κατέθεσε με αποφασιστικότητα ότι ήταν σχέδιο του Θεού να χορηγήσει στους Εθνικούς τα ίδια προνόμια και τις ευλογίες που είχε χαρίσει στους Ιουδαίους. Το Ἅγιο Πνεύμα ἔκρινε σωστό να μην επιβληθεί ο τελετουργικός νόμος στους Εθνικούς προσήλυτους και η κρίση των αποστόλων ως προς το ζήτημα αυτό συμφωνούσε με την κρίση του Πνεύματος του Θεού. Ο Ιάκωβος προέδρευε στο συμβούλιο και η τελική του απόφαση ήταν: «'Οθεν εγώ κρίνω να μη παρενοχλώμεν τους από των εθνών επιστρέφοντας εις τον Θεόν» (Πραξ. ιε' 19).

Η απόφασή του ήταν ο τελετουργικός νόμος και η εντολή της περιτομής να μην επιβληθούν με κανέναν τρόπο στους αλλοεθνεῖς ούτε ακόμη και να τους συστήσουν κάτι τέτοιο. Ο Ιάκωβος προσάθησε να επιστήσει το ενδιαφέρον των αδελφών του στο γεγονός

Στις Επέκεινα Περιοχές

ότι, επιστρέφοντας οι Εθνικοί στον Θεό, είχαν υποστεί ριζική αλλαγή στη ζωή τους και ότι χρειάζονταν μεγάλη προσοχή ώστε να μην τους ταράζουν με πολύπλοκα, αμφίβολα και χωρίς ιδιαίτερη σημασία ζητήματα, μην τυχόν και αποθαρρυνθούν στο να ακολουθήσουν τον Χριστό.

Οι Εθνικοί Χριστιανοί όμως όφειλαν να εγκαταλείψουν τις συνήθειές τους που δεν συμφωνούσαν με τις χριστιανικές αρχές. Οι απόστολοι και οι πρεσβύτεροι αποφάσισαν να συμβουλέψουν τους Εθνικούς με μία επιστολή να απέχουν από τα ειδωλόθυτα, από την πορνεία και την κατανάλωση του αίματος και των στραγγαλισμένων ζώων. Έπρεπε να είναι προσεκτικοί στο να τηρούν τις εντολές και να διάγουν άγια ζωή. Ακόμη, έπρεπε να είναι βέβαιοι ότι τα άτομα που τους είχαν δηλώσει την αναγκαιότητα της περιτομής δεν είχαν εξουσιοδοτηθεί από τους αποστόλους.

Ο Παύλος και ο Βαρνάβας πήγαιναν συστημένοι σ' αυτούς σαν άνθρωποι που είχαν ριψοκινδυνέψει τη ζωή τους για τον Κύριο. Ο Ιούδας και ο Σίλας θα συνόδευαν τους δύο αυτούς αποστόλους για να δηλώσουν στους Εθνικούς και προφορικά την απόφαση του συμβουλίου. Ήτσι, εξαπέστειλαν τους τέσσερις δούλους του Θεού στην Αντιόχεια με την επιστολή και το μήνυμα που θα έβαζε τέλος σε όλη αυτή τη λογομαχία, επειδή αποτελούσε τη φωνή της ανώτερης εξουσίας πάνω στη γη. Η σύνοδος που αποφάσισε για την υπόθεση αυτή αποτελούταν από αποστόλους και δασκάλους οι οποίοι είχαν πρωτοστατήσει στο να ιδρύσουν ιουδαϊκές και εθνικές χριστιανικές εκκλησίες. Αντιπρόσωποι είχαν εκλεγεί από διάφορα μέρη. Πρεσβύτεροι των Ιεροσολύμων και αναπληρωτές της Αντιόχειας ήταν παρόντες και οι σημαντικότερες εκκλησίες είχαν εκπροσωπηθεί. Η σύνοδος ενήργησε σύμφωνα με τις υποδείξεις φωτισμένης κρίσης και με την επισημότητα μιας εκκλησίας που είχε εγκαθιδρυθεί με το θέλημα του Θεού. Σαν αποτέλεσμα της προσεκτικής εξέτασης του ζητήματος, όλοι τους αντιλήφθηκαν ότι ο ίδιος ο Θεός είχε δώσει τη λύση στο πρόβλημα αυτό με το να χορηγήσει στους Εθνικούς το Άγιο Πνεύμα και αναγνώρισαν ότι είχαν καθήκον να ακολουθήσουν τη θεϊκή υπόδειξη.

Η ολομέλεια των Χριστιανών δεν κλήθηκε να ψηφίσει για το ζήτημα αυτό. Οι απόστολοι και οι πρεσβύτεροι, άνθρωποι με επιρροή και κρίση, συνέταξαν και εξέδωσαν το θέσπισμα το οποίο κατά γενικό κανόνα αποδέχτηκαν οι χριστιανικές εκκλησίες. Και όμως, όλοι δεν έμειναν ευχαριστημένοι με την απόφαση εκείνη. Υπήρχε μία

Στις Επέκεινα Περιοχές

ομάδα φιλόδοξων και ψευδάδελφων που διαφωνούσαν και αποφάσισαν με δική τους ευθύνη να αναλάβουν το έργο. Γόγγυζαν διαρκώς και ανακάλυπταν λάθη στους άλλους προτείνοντας καινούργια σχέδια και προσπαθώντας να καταστρέψουν το έργο των ανθρώπων που είχαν οριστεί από τον Θεό για να κηρύξουν το άγγελμα του ευαγγελίου. Από την αρχή η εκκλησία αντιμετώπισε τέτοιου είδους εμπόδια και θα τα αντιμετωπίζει συνεχώς μέχρι το τέλος.

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Ο Παύλος υπήρξε ακούραστος εργάτης μετακινούμενος διαρκώς από το ένα μέρος στο άλλο. Μερικές φορές διέσχιζε αφιλόξενες χέρσες περιοχές, ενώ κάποιες άλλες ταξίδευε στη θάλασσα με τρικυμίες και θύελλες. Δεν επέτρεπε τίποτα να τον εμποδίσει από το να εκτελεί το έργο του. Ήταν υπηρέτης του Θεού και όφειλε να κάνει το θέλημά Του. Τόσο με τον προφορικό όσο και με το γραπτό λόγο μετέδιδε ένα μήνυμα που από τότε εφοδίαζε με βοήθεια και δύναμη την εκκλησία του Θεού. Για εμάς που ζόύμε στο τέλος της ιστορίας του κόσμου, το μήνυμα του Παύλου μιλάει καθαρά για τους κινδύνους που θα απειλούν την εκκλησία και τις πλανημένες διδαχές με τις οποίες θα έρθει αντιμέτωπος ο λαός του Θεού.

Από χώρα σε χώρα και από πόλη σε πόλη ταξίδευε ο απόστολος κηρύγγοντας τον Χριστό και ιδρύοντας εκκλησίες. Εργαζόταν συνέχως για να διορθώσει τα σφάλματα των ακροατών του και να στρέψει τα βήματά τους στο σωστό δρόμο. Τα άτομα που είχε οδηγήσει στον Χριστό, ανεξάρτητα με το πόσο μικρός ήταν ο αριθμός τους, τα οργάνωντας σε εκκλησία η οποία αποτελούσε το αντικείμενο της φροντίδας και του ενδιαφέροντός του.

Η κλήση του Παύλου απαιτούσε από αυτόν κάθε είδους υπηρεσία - χειρωνακτική εργασία για την αυτοσυντήρησή του, διοργάνωση εκκλησιών, αλληλογραφία με τις ήδη οργανωμένες εκκλησίες. Παρόλα αυτά, μέσα από όλες αυτές τις ποικίλες ασχολίες δήλωνε: "Ἐν πράττω" (Φιλιπ. γ' 14). Κατά τη διάρκεια του έργου του ένα σκοπό διατηρούσε σταθερά μπροστά του: να μένει πιστός στον Χριστό. Όταν αυτός βλασφημούσε το όνομά Του και εξανάγκαζε με κάθε μέσο και άλλους να κάνουν το ίδιο, ο Ιησούς τού αποκάλυψε τον εαυτό Του. Πλέον, ο μοναδικός σκοπός της ζωής του Παύλου ήταν να υπηρετεί και να τιμά Εκείνον που άλλοτε είχε καταφρονήσει. Η μόνη του επιθυμία ήταν να οδηγήσει ψυχές στον Σωτήρα. Μπορεί

Τα Χρόνια Υπηρεσίας του Παύλου

Εθνικοί και Εβραίοι να του εναντιώνονταν και να τον καταδίωκαν, τίποτα όμως δεν ήταν δυνατό να τον απομακρύνει από το σκοπό του.

Ανασκόπηση της Πείρας του Παύλου

Ο Παύλος, γράφοντας στους Φιλιππησίους, περιγράφει την εμπειρία του πριν και μετά από την αλλαγή του. «Εάν τις ἄλλος νομίζῃ ότι ἔχει πεποιθησιν εν τη σαρκὶ, εγὼ περισσότερον, περιτεμημένος την ογδόνη νημέραν, εκ γένους Ισραὴλ, εκ φυλῆς Βενιαμίν, Εβραίος εξ Εβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαίος, κατὰ ζήλον διώκτης της εκκλησίας, κατὰ την δικαιοσύνην την δια του νόμου διατελέσας ἀμεμπτοῖς» (Φιλιπ. γ' 4-6).

Μετά τη μεταστροφή του η μαρτυρία του ήταν: «Μάλιστα δε και νομίζω τα πάντα ότι είναι ζημία δια το ἔχον της γνώσεως του Ιησού Χριστού του Κυρίου μου, δια τον οποίον εζημιώθην τα πάντα και λογίζομαι ότι είναι σκύβαλα, δια να κερδήσω τον Χριστόν και να ευρεθώ εν αυτώ, μη ἔχων ιδικήν μου δικαιοσύνην την εκ του νόμου, αλλά την δια πίστεως του Χριστού, την δικαιοσύνην την εκ Θεού δια της πίστεως» (Φιλιπ. γ' 8-9).

Η δικαιοσύνη την οποία μέχρι τότε θεωρούσε ότι είχε μεγάλη αξία ήταν πια ἀχρηστή στα μάτια του. Η λαχτάρα της ψυχής του ήταν: «δια να γνωρίσω αυτὸν, και την δύναμιν της αναστάσεως αυτού, και την κοινωνίαν των παθημάτων αυτού, συμμορφούμενος με τον θάνατον αυτού, ίσως καταντήσω εἰς την εξανάστασιν των νεκρῶν. Ουχὶ ότι ἐλαβον ἡδη το βραβείον ἡ ἐγινα ἡδη τέλειος, τρέχω όμως κατόπιν, ίσως λάβω αυτό, δια το οποίον και ελήφθην υπό του Ιησού Χριστού. Αδελφοί, εγὼ δεν στοχάζομαι εμαυτόν ότι ἐλαβον αυτό. Άλλ' εν πράττω, τα μεν οπίσω λησμονών, εἰς δε τα ἐμπροσθεν επεκτεινόμενος, τρέχω προς τον σκοπόν δια το βραβείον της ἀνω κλήσεως του Θεού εν Χριστώ Ιησού» (Φιλιπ. γ' 10-14).

Προσαρμοζόμενος Εργάτης

Δείτε τον στη φυλακή των Φιλίππων όπου, παρά το καταπονημένο σώμα του, ο ύμνος της δοξολογίας του διακόπτει τη σιγαλιά της νύχτας. Αφού ο σεισμός ἀνοιξε τις πύλες της φυλακής, η φωνή του

ακούγεται ξανά με λόγια που προξενούν χαρά στον ειδωλολάτρη δεσμοφύλακα: «Μη πράξης μηδὲν κακόν εις σεαυτόν, διότι πάντες είμεθα εδώ» (Πραξ. ις' 28). Όλοι οι φυλακισμένοι βρίσκονταν στη θέση τους συγκρατημένοι από τη δύναμη του Θεού που δρούσε μέσω ενός κρατούμενου. Ο φύλακας, έχοντας τη σιγουριά ότι η πίστη του Παύλου ήταν γνήσια, ζητάει να μάθει τον τρόπο της σωτηρίας. Αυτός και ολόκληρη η οικογένειά του ενώνονται με την καταδιωκόμενη ομάδα των μαθητών του Χριστού.

Κοιτάξτε τον Παύλο στην Αθήνα, στο συνέδριο του Αρείου Πάγου, να αντιμετωπίζει την επιστήμη με την επιστήμη, τη λογική με τη λογική και τη φιλοσοφία με τη φιλοσοφία. Προσέξτε με τι λεπτότητα παρουσιάζει τον Κύριο ως τον «Άγνωστο Θεό» τον οποίο οι ακροατές του λάτρευαν εν αγνοίᾳ τους. Αναφερόμενος σε έναν από τους ποιητές τους, Τον απεικονίζει σαν Πατέρα του οποίου αυτοί είναι παιδιά. Ακούστε τον, σε εκείνη την εποχή που τα ανθρώπινα δικαιώματα ήταν καταφρονημένα, να μιλάει για τη μεγάλη αλήθεια της ανθρώπινης αδελφότητας και να υποστηρίζει ότι ο Θεός «έκαμψεν εξ ενός αίματος παν έθνος ανθρώπων, δια να κατοικώσιν εφ' όλου του προσώπου της γης» (Πραξ. ιζ' 26). Συνεχίζοντας, δείχνει πως όλη η συμπεριφορά του Θεού προς τον άνθρωπο χαρακτηρίζεται από έλεος και ευσπλαχνία. «Διώρισε τους προδιατεταγμένους καιρούς, και τα οροθέσια της κατοικίας αυτών, δια να ζητώσι τον Κύριον, ίσως δυνηθώσι να ψηλαφήσωσιν αυτόν και να εύρωσιν, αν και δεν ήναι μακράν από ενός εκάστου ημών» (Πραξ. ιζ' 26-27).

Ακούστε τον στην αυλή του Φήστου, όταν ο βασιλιάς Αγρίππας, πεπεισμένος για την αλήθεια του ευαγγελίου, αναφωνεί: «Παρ' ολίγον με πείθεις να γίνω Χριστιανός». Με ευγένεια και λεπτότητα ο Παύλος, δείχνοντας την αλυσίδα που έδενε τα χέρια του, απαντάει: «Ηθελον εύχεσθαι προς τον Θεόν, ουχί μόνον συ, αλλά και πάντες οι σήμερον ακούοντές με να γίνωσι και παρ' ολίγον και παρά πολὺ τοιούτοι, οποίος και εγώ είμαι, παρεκτός των δεσμών τούτων» (Πραξ. κε' 28-29).

Η ζωή του ήταν όπως ο ίδιος την περιγράφει: «εις οδοιπορίας πολλάκις, εις κινδύνους ποταμών, κινδύνους ληστών, κινδύνους εκ του γένους, κινδύνους εξ εθνών, κινδύνους εν πόλει, κινδύνους εν ερημίᾳ, κινδύνους εν θαλάσσῃ, κινδύνους εν ψευδαδέλφοις, εν κόπω και μόχθῳ, εν αγρυπνίαις πολλάκις, εν πείνη και δίψη, εν νηστείαις πολλάκις, εν ψύχει και γυμνότητι» (Β' Κορινθ. ια' 26-27).

«Λοιδορούμενοι», έλεγε, «ευλογούμεν, διωκόμενοι, υποφέρομεν,

Τα Χρόνια Υπηρεσίας του Παύλου

βλασφημούμενοι, παρακαλούμενοι», «ως λυπούμενοι, πάντοτε όμως χαίροντες, ως πτωχοί, πολλούς όμως πλουτίζοντες, ως μηδέν ἔχοντες και τα πάντα κατέχοντες» (Α' Κορ. δ' 12-13, Β' Κορ. c' 10).

Διακονία με Δεσμά

Παρόλο που ο Παύλος ήταν για μεγάλο χρονικό διάστημα φυλακισμένος, ο Κύριος χρησιμοποίησε τα δεσμά του ως μέσο για τη διάδοση της γνώσης του Χριστού και της απόδοσης δόξας στον Θεό. Καθώς αποστελλόταν από πόλη σε πόλη για την εκδίκαση της υπόθεσής του, έδινε τη μαρτυρία του, παρουσία βασιλέων και ηγεμόνων, για τον Ιησού και για τα σημαντικά γεγονότα που συνέβαλλαν στη δική του αλλαγή. Με την ομολογία του χιλιάδες πίστευαν και δοξολογούσαν τον Ιησού.

Ο ιδιαίτερος σκοπός του Θεού εκπληρώθηκε με το θαλάσσιο ταξίδι του Παύλου. Με αυτόν τον τρόπο, ο Κύριος είχε σχεδιάσει το πλήρωμα του πλοίου να μπορέσει να ακούσει το όνομα του Ιησού από τη διδασκαλία του Παύλου και να δει τη δύναμη του Θεού μέσα από τα θαύματα που έκανε ο απόστολος. Ενώ ο Παύλος με ζήλο και με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος κήρυττε για τον Χριστό και διηγούνταν τα ενδιαφέροντα συμβάντα της πείρας του, βασιλείς και ηγεμόνες πείθονταν ότι ο Ιησούς ήταν ο Υιός του Θεού.

ΜΑΡΤΥΡΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΠΕΤΡΟΥ

Για πολλά χρόνια οι απόστολοι Παύλος και Πέτρος ήταν απομακρυσμένοι μεταξύ τους, επειδή το έργο του Παύλου ήταν να φέρει το ευαγγέλιο στους Εθνικούς, ενώ ο Πέτρος εργαζόταν ειδικά για τους Εβραίους. Ο Θεός όμως προνόησε να δώσουν και οι δύο τη μαρτυρία τους για τον Χριστό στη Ρώμη και να χύσουν το αίμα τους σαν σπόρο μιας μεγάλης συγκομιδής αγίων και μαρτύρων.

Περίπου τον καιρό της δεύτερης σύλληψης του Παύλου, ο Πέτρος επίσης συλλήφθηκε και φυλακίστηκε. Είχε γίνει ιδιαίτερα ενοχλητικός στις αρχές με το ζήλο του και με την ανατροπή των μηχανορραφιών του Μάγου Σίμωνα ο οποίος τον είχε ακολουθήσει στη Ρώμη για να εμποδίσει το έργο του ευαγγελίου. Ο Νέρωνας, πιστός λάτρης της μαγείας και προστάτης του Σίμωνα, είχε εξαγριωθεί πολύ με τον Πέτρο και παρακινήθηκε να διατάξει τη σύλληψή του.

Το μίσος του αυτοκράτορα για τον Παύλο δυνάμωσε με το γεγονός ότι μέλη της αυτοκρατορικής οικογένειας καθώς και άλλα υψηλά ιστάμενα πρόσωπα είχαν ασπαστεί το Χριστιανισμό κατά την πρώτη φυλάκιση του απόστολου. Για το λόγο αυτό, ο Νέρωνας έκανε δυσκολότερη από την πρώτη τη δεύτερη φυλάκισή του, χορηγώντας του ελάχιστη ευκαιρία να κηρύξει το ευαγγέλιο. Ήταν πλέον αποφασισμένος να του αφαιρέσει τη ζωή μόλις παρουσιαζόταν η κατάλληλη ευκαιρία. Κατά την τελευταία δίκη, τα δυναμικά λόγια του Παύλου είχαν κάνει τέτοια βαθιά εντύπωση στον αυτοκράτορα, ώστε αυτός ανέβαλε την έκδοση της απόφασης, χωρίς ούτε να αθωώσει ούτε να καταδικάσει τον κατηγορούμενο δούλο του Θεού. Λίγο αργότερα ο Νέρωνας εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση του μαρτυρικού θανάτου του Παύλου. Επειδή ο νόμος απαγόρευε να υποβάλλονται οι Ρωμαίοι πολίτες σε βασανιστήρια, τον καταδίκασε σε θάνα-

Μαρτυρικός Θάνατος Παύλου και Πέτρου

το με αποκεφαλισμό.

Ο Πέτρος, ως Εβραίος και αλλογενής, αποφασίστηκε να μαστιγωθεί και να σταυρωθεί. Προσδοκώντας το φοβερό αυτό θάνατο, ο απόστολος θυμήθηκε τη μεγάλη του αμαρτία όταν αρνήθηκε τον Ιησού την ώρα της δίκης Του. Η μοναδική του σκέψη ήταν ότι θεωρούσε τον εαυτό του ανάξιο μιας τόσο μεγάλης τιμής - να πεθάνει με τον ίδιο τρόπο όπως ο Κύριός του. Ο Πέτρος είχε ειλικρινά μετανοήσει για την αμαρτία εκείνη και είχε συγχωρηθεί από τον Χριστό όπως αυτό αποδεικνύεται με τη μεγάλη αποστολή που του ανατέθηκε, να βόσκει τα πρόβατα του ποιμνίου. Άλλα ο ίδιος δεν μπόρεσε ποτέ να συγχωρέσει τον εαυτό του. Ούτε ακόμη η σκέψη του μαρτυρικού θανάτου που επρόκειτο να υποστεί, μπορούσε να ελαφρύνει την πικρία της λύπης και της μετάνοιας. Σαν τελευταία επιθυμία, παρακάλεσε τους εκτελεστές του να του επιτρέψουν να καρφωθεί στο σταυρό με το κεφάλι προς τα κάτω. Η αίτηση έγινε δεκτή και με αυτόν τον τρόπο πέθανε ο μεγάλος απόστολος Πέτρος.

Η Τελευταία Μαρτυρία του Παύλου

Με μυστικότητα οδηγήθηκε ο Παύλος στον τόπο της εκτέλεσης. Σε ελάχιστους θεατές χορηγήθηκε η άδεια να παρευρεθούν σ' αυτήν, επειδή οι διώκτες του, αναστατωμένοι από τη μεγάλη του επιρροή, φοβήθηκαν ότι η σκηνή του θανάτου του θα δημιουργούσε περισσότερους προσήλυτους στο Χριστιανισμό. Άλλα ακόμη και οι σκληροί στρατιώτες που τον συνόδευαν, άκουσαν τα λόγια του και κατάπληκτοι τον είδαν να βαδίζει προς το θάνατο ευδιάθετος, μάλιστα και χαρούμενος. Σε μερικούς από τους λιγοστούς που παρακολούθησαν το μαρτυρικό του θάνατο, το συγχωρητικό του πνεύμα για τους εκτελεστές του, καθώς και η ακλόνητη πίστη του στον Χριστό, έγιναν «οσμή ζωής δια ζωήν».

Η ζωή του Παύλου, μέχρι την τελευταία στιγμή, βεβαίωσε την αλήθεια των λόγων του στη δεύτερη επιστολή προς Κορινθίους: «Διότι ο Θεός ο ειπών να λάμψῃ φως εκ του σκότους, είναι όστις ἔλαμψεν εν ταις καρδίαις ημών, προς φωτισμόν της γνώσεως της δόξης του Θεού δια του προσώπου του Ιησού Χριστού. Έχομεν δε τον θησαυρὸν τούτον εἰς οστράκινα σκεύη δια να ἡναι η υπερβολή της δυνάμεως του Θεού, και ουχὶ εξ ημών. Κατὰ πάντα θλιβόμενοι, αλλ' ουχὶ στενοχωρούμενοι. Απορούμενοι, αλλ' ουχὶ απελπιζόμενοι.

Μαρτυρικός Θάνατος Παύλου και Πέτρου

Διωκόμενοι αλλ' ουχί εγκαταλειπόμενοι. Καταβαλλόμενοι, αλλ' ουχί απολλύμενοι. Πάντοτε την νέκρωσιν του Κυρίου Ιησού περιφέροντες εν τω σώματι, διὰ να φανερωθή εν τω σώματι ημών και η ζωὴ του Ιησού» (Β' Κορινθ. δ' 6-10). Η επάρκεια δεν βρισκόταν μέσα του, αλλά στην παρουσία και μεσολάβηση του θεϊκού Πνεύματος που γέμιζε την ψυχή του και αιχμαλώτιζε κάθε του σκέψη στο θέλημα του Χριστού. Το γεγονός ότι η προσωπική του ζωὴ υπήρξε παραδειγματική της αλήθειας που κήρυξτε, πρόσδιδε πειστική δύναμη στο κήρυγμά του. Ο προφήτης δηλώνει: «Θέλεις φυλάξει εν τελείᾳ ειρήνη το πνεύμα επὶ σε επιστηριζόμενον, διότι επὶ σε θαρρεῖ» (Ησ. κς' 3).

Ο απόστολος ατένιζε το μεγάλο υπερπέραν όχι με αβεβαιότητα και φόβο, αλλά με χαρούμενη ελπίδα και ποθητή προσδοκία. Καθώς έστεκε στη θέση του μαρτυρίου, δεν έβλεπε το αστραφτερό σπαθί του εκτελεστή ούτε την πράσινη γη που τόσο σύντομα θα δεχόταν το αίμα του. Ατένιζε ψηλά, πέρα από τον ήρεμο γαλάζιο ουρανό της καλοκαιρινής εκείνης ημέρας, στο θρόνο του Αιώνιου Θεού. Η γλώσσα του έλεγε: «Ω, Κύριε, Συ είσαι η παρηγορία μου και η μερίδα μου. Πότε θα Σε εγκολπωθώ; Πότε θα Σε δω προσωπικά χωρίς το θαμπό πέπλο ανάμεσά μας;»

Ο Παύλος έφερε μαζί του την ατμόσφαιρα του ουρανού. Όλοι όσοι τον συναναστρέφονταν αισθάνονταν την επίδραση της σχέσης του με τον Χριστό και της συναναστροφής του με τους αγγέλους. Εδώ βρίσκεται η δύναμη της αλήθειας. Η ανεπιτήδευτη, αυθόρμητη επιρροή μιας ἀγίας ζωῆς αποτελεί το πιο αποτελεσματικό κήρυγμα που μπορεί να ακουστεί υπέρ του Χριστιανισμού. Η επιχειρηματολογία, και όταν ακόμη αποδείχνεται αποστομωτική, εξάπτει μόνο την αντίσταση, ενώ ένα θεοσεβούμενο παράδειγμα επενεργεί με τέτοια δύναμη που είναι αδύνατο κανείς να αντισταθεί ολοκληρωτικά σ' αυτό.

Όταν ο απόστολος έχασε από μπροστά του το θέαμα των δικών του προσεχών βασάνων, αισθάνθηκε μία βαθιά ανησυχία για τους μαθητές του τούς οποίους θα άφηγε σε λίγο να αντιμετωπίσουν την προκατάληψη, το μίσος και το διώγμό. Προσπάθησε να ενισχύσει και να ενθαρρύνει τους λίγους Χριστιανούς που τον είχαν συνοδέψει στον τόπο της εκτέλεσης, επαναλαμβάνοντας τις πολύτιμες υποσχέσεις που δόθηκαν σε όσους διώκονται χάρη της δικαιοσύνης. Τους διαβεβαίωνε ότι τίποτα δεν θα αποτύχαινε από όλα όσα είπε ο Κύριος για τα δοκιμαζόμενα παιδιά Του. Οι πιστοί θα σηκωθούν και θα

Μαρτυρικός Θάνατος Παύλου και Πέτρου

λάμψουν και ο Κύριος θα εγερθεί ολόγυρά τους. Θα φορέσουν τα ωραία ενδύματα, όταν η δόξα του Κυρίου αποκαλυφτεί. Μπορεί για ένα διάστημα να δυσκολευτούν, περνώντας διάφορους πειρασμούς και στερούμενοι τις επίγειες ανέσεις. Πρέπει όμως να ενθαρρύνουν τις καρδιές τους λέγοντας: «...διότι εξεύρω εις τίνα επίστευσα, και είμαι πεπισμένος ότι είναι δυνατός να φυλάξῃ την παρακαταθήκην μου μέχρις εκείνης της ημέρας» (Β' Τιμοθ. α' 12). Σε λίγο η νύχτα της δοκιμασίας και των δεινών θα πάρει τέλος και το χαρούμενο πρωί της ειρήνης και της τέλειας ημέρας θα ανατείλει.

Ο Αρχηγός της σωτηρίας μας έχει ετοιμάσει το δούλο Του για τη μεγάλη διαμάχη. Εξαγορασμένος με τη θυσία του Χριστού, πλυμένος από τις αμαρτίες του με το αίμα Του και ντυμένος τη δικαιοσύνη Του, ο Παύλος νιώθει μέσα του τη διαβεβαίωση ότι η ψυχή του είναι πολύτιμη στα μάτια του Λυτρωτή του. Η ζωή του είναι κρυμμένη μαζί με τον Χριστό στον Θεό και είναι πεπισμένος ότι Εκείνος που νίκησε το θάνατο είναι ικανός να φυλάξει την παρακαταθήκη Του. Η σκέψη του αιχμαλωτίζεται από την υπόσχεση του Σωτήρα: «Θέλω αναστήσει αυτόν εν τη εσχάτη ημέρᾳ» (Ιωαν. c' 40). Οι ελπίδες του συγκεντρώνονται στη δευτέρα παρουσία του Κυρίου του. Και ενώ το σπαθί του εκτελεστή κατεβαίνει επάνω του και η σκιά του θανάτου πυκνώνει γύρω από τον μάρτυρα, η τελευταία σκέψη που τον κατέχει – αυτή που θα είναι και η πρώτη στο μεγάλο του ξύπνημα – είναι να συναντήσει τον Ζωοδότη ο οποίος θα τον υποδεχτεί με όλους τους πιστούς.

Είκοσι περίπου αιώνες πέρασαν αφότου ο γέροντας Παύλος έχυσε το αίμα του για το Λόγο του Θεού και τη μαρτυρία του Ιησού Χριστού. Κανένα πιστό χέρι δεν καταχώρησε, χάρη των επερχόμενων γενεών, τις τελευταίες σκηνές της ζωής του ἀγίου αυτού ανθρώπου. Η θεοπινευστία όμως διαφύλαξε για εμάς την επιθανάτια μαρτυρία του. Σαν βροντερή σάλπιγγα η φωνή του αντήχησε στο διάβα των αιώνων εμψυχώντας χιλιάδες μάρτυρες για τον Χριστό, και ξυπνώντας σε χιλιάδες θλιμμένες ψυχές την ηχώ της δικής του θριαμβικής χαράς: «Διότι εγώ γίνομαι ἡδη σπονδή, και ο καιρός της αναχωρήσεώς μου ἐφθασε. Τον αγώνα τον καλόν ηγωνίσθην, τον δρόμον ετελείωσα, την πίστην διετήρησα, του λοιπού μένει εις εμέ ο της δικαιοσύνης στέφανος, τον οποίον ο Κύριος θέλει μοι αποδώσει εν εκείνη τη ημέρα, ο δίκαιος κριτής, και ου μόνον εις εμέ, αλλά και εις πάντας όσοι επιποθούσι την επιφάνειαν αυτού» (Β' Τιμοθ. δ' 6-8).

Μαρτυρικός Θάνατος Παύλου και Πέτρου

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΣΤΑΣΙΑ

Οταν ο Ιησούς αποκάλυψε στους μαθητές Του την τύχη της Ιερουσαλήμ και τις σκηνές της δευτέρας παρουσίας Του, προείπε επίσης την πείρα του λαού Του από την εποχή που Εκείνος θα απομακρυνόταν από κοντά τους μέχρι την ημέρα της μεγαλόπρεπης και ένδοξης επιστροφής Του που θα σήμαινε την απολύτρωσή τους. Από το όρος των Ελαιών ο Σωτήρας οραματίζοταν τις θύελλες που θα ξεσπούσαν επάνω στην αποστολική εκκλησία. Διαπερνώντας με το προφητικό Του βλέμμα βαθύτερα στο απότερο μέλλον, διέκρινε τις άγριες θύελλες να λυσσομανούν κατά των οπαδών Του στις μετέπειτα γενεές που θα ήταν βυθισμένες στο σκοτάδι και στον κατατρεγμό. Με λίγα σύντομα λόγια που ενέπνεαν δέος, προείπε το ρόλο που θα διαδραμάτιζαν οι άρχοντες του κόσμου σε σχέση με την εκκλησία του Θεού. Οι οπαδοί του Χριστού θα βάδιζαν στο ίδιο ταπεινό μονοπάτι του διωγμού και των βασάνων που ο Κύριός τους βάδισε. Η εχθρότητα που ξέσπασε επάνω στον Λυτρωτή του κόσμου θα εκδηλωνόταν και εναντίον όλων εκείνων που θα πίστευαν στο όνομά Του.

Η ιστορία της πρώτης χριστιανικής εκκλησίας πιστοποιεί την εκπλήρωση των προφητικών λόγων του Σωτήρα. Γήινες και καταχθόνιες δυνάμεις παρατάχθηκαν εναντίον του Χριστού που εκπροσωπεύοταν τώρα από τους οπαδούς Του. Αναγνωρίζοντας ο παγανισμός ότι η πρόοδος του ευαγγελίου θα σήμαινε το σάρωμα των ειδωλολατρικών βωμών και ναών, επιστράτεψε όλες του τις δυνάμεις για να εξοντώσει το Χριστιανισμό. Οι φλόγες του διωγμού ἀναψαν. Οι Χριστιανοί απογυμνώθηκαν από τα υπάρχοντά τους και διώχτηκαν από τα σπίτια τους. Υπέφεραν «μέγαν αγώνα παθημάτων» (Εβρ. Ι' 32). «Ἐδοκίμασαν εμπαιγμούς και μάστιγας, ἐτι δε και δεσμά και φυλακήν» (Εβρ. ια' 36). Αμέτρητα πλήθη σφράγισαν τη μαρτυρία τους με το αἷμα τους. Ελεύθεροι ἡ σκλάβοι, πλούσιοι ἡ φτωχοί,

Η Μεγάλη Αποστασία

γραμματισμένοι ή αμόρφωτοι, χωρίς καμία διάκριση, σέρνονταν όλοι στη σφαγή χωρίς έλεος.

Μάταια προσπαθούσε ο Σατανάς να αφανίσει την εκκλησία του Χριστού μέσω της βίας. Η μεγάλη διαμάχη κατά την οποία οι μαθητές του Ιησού κατέθεταν τη ζωή τους δεν σταματούσε όταν οι αφοσιωμένοι εκείνοι σημαιοφόροι έπεφταν στις επάλξεις τους. Η ήττα τους μεταβαλλόταν σε νίκη. Οι εργάτες του Θεού θανατώνονταν, το έργο τους όμως προχωρούσε διαρκώς. Το ευαγγέλιο εξακολουθούσε να διαδίδεται και ο αριθμός των οπαδών Του να πολλαπλασιάζεται. Εισχωρούσε σε περιοχές που δεν ήταν προστιές ούτε σ' αυτούς ακόμη τους Ρωμαϊκούς αετούς. Όπως μαρτυρούν και τα επιπληκτικά λόγια ενός Χριστιανού μάρτυρα προς τους ειδωλολάτρες προαγωγούς του διωγμού: «Σκοτώστε μας, βασανίστε μας, καταδικάστε μας... Η αδικία σας αποδείχνει την αθωότητά μας... Η αγριότητά σας δεν θα σας ωφελήσει σε τίποτα». Αυτά δεν ήταν παρά μία ισχυρότερη πρόσκληση για να πυκνώσουν και άλλοι τις τάξεις τους. «Οσο συχνότερα μας θερίζετε, τόσο περισσότερο εμείς αιυτάνουμε. Το χριστιανικό αίμα είναι σαν το σπόρο.»

Χιλιάδες μάρτυρες φυλακίζονταν και εκτελούνταν, άλλοι όμως στηκώνταν και έπαιρναν τη θέση τους. Όσοι έδιναν μαρτυρικό θάνατο για την πίστη τους ήταν εξασφαλισμένοι στον Χριστό ο οποίος τους θεωρούσε νικητές. Είχαν αγωνιστεί τον καλό αγώνα και θα έπαιρναν το στέφανο της δόξας όταν θα ερχόταν ο Χριστός. Οι δοκιμασίες που είχαν υποφέρει έφερναν τους Χριστιανούς πιο κοντά τον έναν προς τον άλλον και όλους μαζί προς τον Λυτρωτή τους. Το παράδειγμα της ζωής τους και ο θάνατός τους γίνονταν μία διαρκής μαρτυρία της πίστης. Εκεί όπου κανείς δεν το περίμενε, οι οπαδοί του Σατανά εγκατέλειπαν την υπηρεσία του και τάσσονταν κάτω από το λάβαρο του Χριστού.

Συμβιβασμός με την Ειδωλολατρία

Για να πετύχει λοιπόν ο Διάβολος στον πόλεμο κατά της θεϊκής διακυβέρνησης, κατέστρωσε το σχέδιο να στήσει το λάβαρό του μέσα σ' αυτή τη χριστιανική εκκλησία. Αν κατόρθωνε να εξαπατήσει τους οπαδούς του Χριστού και να τους κάνει με τη στάση τους να δυσαρεστήσουν τον Θεό, τότε θα έχαναν τη σταθερότητα, το θάρρος και την αποφασιστικότητά τους και θα κατέληγαν εύκολη λεία

στα χέρια του.

Ο τρομερός εχθρός προσπαθούσε να κερδίσει με την απάτη αυτό που δεν είχε κατορθώσει με τη δύναμη. Οι διωγμοί σταμάτησαν και η θέση τους αναπληρώθηκε με τα επικίνδυνα δελεάσματα της πρόσκαιρης ευημερίας και των κοσμικών τιμών. Ειδωλολάτρες ασπάζονταν, κατά μέρος μόνο, τη χριστιανική πίστη, ενώ απέρριπταν ορισμένες από τις βασικότερες αρχές του Χριστιανισμού. Ισχυρίζονταν ότι δέχονταν τον Ιησού σαν Υιό του Θεού, ότι πίστευαν στο θάνατο και στην ανάστασή Του, κατά βάθος όμως δεν είχαν συναίσθηση της αμαρτίας ούτε αντιλαμβάνονταν την ανάγκη για μετάνοια και για αλλαγή της καρδιάς. Κάνοντας ορισμένες παραχωρήσεις από μέρους τους, πρότειναν να προβούν και οι Χριστιανοί σε υποχωρήσεις, ώστε να βρεθούν όλοι μαζί ενωμένοι πάνω στο πλατύσκαλο της πίστης, στον Χριστό.

Τώρα η εκκλησία αντιμετώπισε ένα σοβαρό κίνδυνο. Μπροστά σ' αυτόν, η φυλακή, τα βασανιστήρια, η φωτιά και το μαχαίρι δεν ήταν παρά ευλογία. Μερικοί Χριστιανοί παρέμειναν ακλόνητοι δηλώνοντας ότι τους ήταν αδύνατο να προβούν σε οποιοδήποτε συμβιβασμό. Άλλοι σκέπτονταν πως αν υποχωρούσαν στην τροποποίηση ορισμένων στοιχείων της πίστης τους και ενώνονταν με αυτούς που είχαν εν μέρη ασπαστεί το Χριστιανισμό, αυτό θα μπορούσε να φέρει τον ολοκληρωτικό εκχριστιανισμό των τελευταίων. Αυτή ήταν μία περίοδος μεγάλης ψυχικής αγωνίας για τους πιστούς οπαδούς του Χριστού. Κάτω από το κάλυμμα της προσποιητής Χριστιανοσύνης, ο ίδιος ο Σατανάς γλιστρούσε ύπουλα μέσα στην εκκλησία, αποσκοπώντας την αλλοίωση της πίστης και στρέφοντας τις καρδιές των ανθρώπων μακριά από το λόγο της αλήθειας.

Τελικά, η πλειοψηφία των Χριστιανών συμφώνησε να χαμηλώσει το λάβαρο της πίστης, με αποτέλεσμα την ένωση του Χριστιανισμού με τον παγανισμό. Αν και οι λατρευτές των ειδώλων ισχυρίζονταν ότι είχαν ασπαστεί τη νέα θρησκεία και είχαν γίνει μέλη της εκκλησίας, παρέμειναν προσλημένοι στα ειδωλολατρικά τους έθιμα, αντικαθιστώντας μόνο τα προηγούμενα αντικείμενα της λατρείας τους με τις εικόνες του Χριστού, της Παρθένου Μαρίας και των αγίων. Η μολυσμένη ζύμη της αμαρτίας, εισχωρώντας μέσα στην εκκλησία, συνέχισε το διαβρωτικό της έργο. Εσφαλμένα δόγματα, δεισιδαιμονικές τελετουργίες και ειδωλολατρικές ιεροτελεστίες ενσωματώθηκαν τότε με την πίστη και τη λατρεία της εκκλησίας. Η συμμαχία των οπαδών του Χριστού με τους ειδωλολάτρες κατέληξε στη διαφθορά

Η Μεγάλη Αποστασία

της χριστιανικής θρησκείας και στην απώλεια της εκκλησιαστικής αγνότητας και δύναμης. Παρόλα αυτά, υπήρχαν μερικοί που δεν παρασύρθηκαν από αυτές τις παραπλανήσεις. Διατηρούσαν ακόμη την πιστότητά τους στον Αρχηγό της αλήθειας και λάτρευαν αποκλειστικά και μόνο τον Θεό.

Ανέκαθεν υπήρξαν δύο τάξεις μεταξύ αυτών που ισχυρίζονται ότι είναι ακόλουθοι του Χριστού: αυτοί που μελετούν τη ζωή του Χριστού και με προθυμία καταβάλλουν κάθε προσπάθεια να διορθώσουν τα ελαττώματά τους αντιγράφοντας το Θεό Πρότυπο και οι άλλοι που αποστρέφονται τις απλές, πρακτικές αλήθειες οι οποίες αποκαλύπτουν τα σφάλματά τους. Ακόμη και στην ιδανική της κατάσταση ποτέ η εκκλησία δεν αποτελέστηκε από εντελώς αγνά και ειλικρινή άτομα. Ο Σωτήρας δίδαξε ότι όσοι φανερά υποθάλπουν την αμαρτία δεν πρέπει να γίνονται δεκτοί στους κόλπους της εκκλησίας. Γύρω Του όμως συγκέντρωσε ανθρώπους με ελαττωματικό χαρακτήρα, χορηγώντας τους το προνόμιο να παρατηρήσουν τόσο τη διδαχή όσο και την έμπρακτη ζωή Του, ώστε να έχουν την ευκαιρία να αναγνωρίσουν τα σφάλματά τους και να τα επανορθώσουν.

Δεν υπάρχει όμως σχέση ανάμεσα στον Άρχοντα του φωτός και στον άρχοντα του σκότους και ούτε μπορεί να υπάρξει ένωση μεταξύ των οπαδών τους. Όταν οι Χριστιανοί συγκατατέθηκαν να ενωθούν με τους κατά μέρος εκχριστιανισμένους ειδωλολάτρες, διάλεξαν ένα μονοπάτι που απομακρύνόταν όλο και περισσότερο από την αλήθεια. Ο Σατανάς θριάμβευε με την επιτυχία του στο να εξαπατήσει ένα τόσο μεγάλο αριθμό οπαδών του Χριστού. Επιστρατεύοντας τότε τις δυνάμεις του για την ολοκληρωτική επιβολή του επάνω τους, τους ενέπινευσε να εξοντώσουν εκείνους που εξακολουθούσαν να παραμένουν πιστοί στον Θεό. Κανείς δεν είχε μεγαλύτερη ικανότητα να καταπολεμήσει την αγνή χριστιανική πίστη από αυτούς που άλλοτε υπήρξαν οι υποστηρικτές της. Ενωμένοι τώρα οι αποστάτες Χριστιανοί με τους μισο-ειδωλολάτρες συντρόφους τους, έστρεψαν τις προσπάθειές τους εναντίον των βασικότερων αρχών της διδασκαλίας του Χριστού.

Απεγγνωσμένες τώρα προσπάθειες έπρεπε να καταβάλλουν όσοι επιθυμούσαν να διατηρήσουν την πίστη τους απαλλαγμένη από τα νοθεύματα και τα βδελύγματα που, καλυμμένα κάτω από τα ιερατικά άμφια, παρουσιάστηκαν μέσα στην εκκλησία. Η Αγία Γραφή έπαψε να θεωρείται ο κανόνας της πίστης. Η αρχή της θρησκευτικής ανεξαρτησίας θεωρήθηκε αίρεση και οι θιασώτες της έγιναν μισητοί και

κηρύχτηκαν εκτός νόμου.

Αποχώρηση των Πιστών

‘Υστερα από μία μακρόχρονη και οδυνηρή πάλη, οι ολιγάριθμοι πιστοί αποφάσισαν να διακόψουν κάθε δεσμό με την αποστάτρια εκκλησία, αφού εκείνη δεν εννοούσε να απαλλαγεί από την πλάνη και τα ειδωλολατρικά στοιχεία. Αναγνώρισαν ότι ο αποχωρισμός από αυτήν αποτελούσε τη μοναδική λύση αν επιθυμούσαν να υπακούσουν στο Λόγο του Θεού. Δεν εννοούσαν να ανεχτούν λάθη μοιραία για τη σωτηρία της δικής τους ψυχής, ούτε και να διακινδυνέψουν με το παράδειγμά τους την πίστη των παιδιών τους και των παιδιών τους των παιδιών. Για τη διατήρηση της ειρήνης και της ενότητας, ήταν διατεθειμένοι να προβούν σε οποιαδήποτε υποχώρηση, φτάνει αυτή να συμφωνούσε με την πιστότητά τους στον Θεό. Έκριναν όμως ότι και αυτή ακόμη η ειρήνη θα στοίχιζε πολύ ακριβά, αν ήταν να την εξαγοράσουν θυσιάζοντας στο βωμό τους τις υγιείς αρχές τους. Αν πρόκειται η ενότητα να εξασφαλιστεί σε βάρος της αλήθειας και της δικαιοσύνης, τότε προτιμότερη είναι η διάσταση και αυτός ακόμη ο πόλεμος.

Ο απόστολος Παύλος δηλώνει ότι: «Πάντες οι θέλοντες να ζώσιν ευσεβώς εν Χριστώ Ιησού θέλουσι διωχθεί» (Β' Τιμ. γ' 12). Πώς γίνεται λοιπόν ο διωγμός ως επί το πλείστον να κοιμάται; Η μοναδική εξήγηση είναι ότι η εκκλησία έχει προσαρμοστεί με τις αρχές του κόσμου και γι' αυτό δεν προκαλεί καμία αντίδραση. Η θρησκεία των ημερών μας δεν έχει τον ίδιο αγνό και άγιο χαρακτήρα που διέκρινε τη χριστιανική πίστη της εποχής του Χριστού και των αποστόλων. Είναι μόνο το πνεύμα του συμβιβασμού με την αμαρτία, η περιφρόνηση των πολύτιμων αληθειών του Λόγου του Θεού, η περιορισμένη θρησκευτική ζωτικότητα της εκκλησίας που έχουν καταστήσει τη χριστιανική θρησκεία τόσο φαινομενικά δημοφιλή για τον κόσμο. Ας αναζωπυρώνονταν και πάλι η πίστη και η δυναμικότητα της πρώτης εκκλησίας και αμέσως θα ξανάναψε το πάθος των διωγμών και θα ξαναζωντάνευαν οι φλόγες των μαρτυρικών βωμών.

Η Μεγάλη Αποστασία

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΑΝΟΜΙΑΣ

Ο απόστολος Παύλος, στη δεύτερη επιστολή του προς τους Θεσαλονικείς, προείπε τη μεγάλη αποστασία που θα παρουσιαζόταν σαν αποτέλεσμα της εγκαθίδρυσης της παπικής εξουσίας. Δήλωσε ότι η ημέρα του Χριστού δεν θα ερχόταν «εάν δεν έλθη πρώτον η αποστασία, και αποκαλυφθή ο ἀνθρωπος της αμαρτίας, ο ιοὸς της απωλείας, ο αντικείμενος και υπεραιρόμενος εναντίον εις πάντα λεγόμενον Θεόν ἡ σέβασμα, ὥστε να καθίσῃ εἰς τὸν ναὸν του Θεοῦ ως Θεός, αποδεικνύων εαυτὸν ὅτι είναι Θεός». Στη συνέχεια ο απόστολος προειδοποιούσε τους αδελφούς του ότι «το μυστήριον της ανομίας ἡδη ενεργεῖται» (Β' Θεο. β' 3, 4, 7). Από τότε ακόμη, ἐβλεπε να γλιστρούν ύπουλα μέσα στην εκκλησία πλάνες που ἐμελλαν να προλειάνουν το δρόμο για την εξέλιξη της παποσύνης.

Σιγά σιγά, σιωπηλά και ύπουλα στην αρχή, αλλά απροκάλυπτα αργότερα, καθώς αύξανε σε δύναμη και κυριαρχούσε στη σκέψη των ανθρώπων, «το μυστήριο της ανομίας» προχωρούσε με την εξαπατική και βέβηλη δράση του. Απαρατήρητα σχεδόν, οι ειδωλολατρικές συνήθειες εισχώρησαν μέσα στη χριστιανική εκκλησία. Η τάση του συμβιβασμού και των υποχωρήσεων είχε σταματήσει για ένα διάστημα από την αγριότητα των διωγμών που υπέστη η εκκλησία από τον παγανισμό. Μόλις όμως ἐπαψε ο κατατρεγμός και ο Χριστιανισμός ἔκανε την είσοδό του μέσα σε βασιλικά παλάτια και αυλές, η εκκλησία αντάλλαξε την ταπεινή σεμνότητα του Χριστού και των αποστόλων Του με την περήφανη επιδεικτικότητα των ειδωλολατρικών πολιτικών και θρησκευτικών αρχηγών. Στη θέση των θεϊκών απαιτήσεων μπήκαν οι ανθρώπινες θεωρίες και οι παραδόσεις. Η μεταστροφή του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου στο Χριστιανισμό, στις αρχές του τέταρτου αιώνα, προκάλεσε μεγάλη αγαλλίαση και κάτω από το προσωπείο της ευσέβειας, το κοσμικό πνεύμα ἐμπαινε μέσα στην εκκλησία. Από την εποχή αυτή το διαβρωτικό ἐργο άρχισε να

To Μυστήριο της Ανομίας

σημειώνει καταπληκτική πρόοδο. Δίνοντας την εντύπωση του νικημένου, ο παγανισμός βγήκε στο τέλος νικητής. Το πνεύμα του κατέκτησε την εκκλησία και τα δογματικά, λειτουργικά και δεισιδαιμονικά συστήματά του ενσωματώθηκαν στην πίστη και στη λατρεία των καλούμενων οπαδών του Χριστού.

Αυτός ο συμβιβασμός μεταξύ ειδωλολατρίας και Χριστιανισμού είχε σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση του «ανθρώπου της αμαρτίας» που σύμφωνα με την προφητεία, θα εναντιωνόταν και θα εξυψωνόταν πάνω από τον Θεό. Το γιγαντιαίο αυτό ψευδοθρησκευτικό σύστημα είναι ένα αριστούργημα σατανικής επινόησης – ένα στημένο μνημείο των προσπαθειών του Διαβόλου – για να ενθρονιστεί και να διοικεί τον κόσμο σύμφωνα με το θέλημά του.

Προκειμένου να εξασφαλίσει για τον εαυτό της τα πλούτη και τις τιμές του κόσμου, η εκκλησία αναζήτησε την εύνοια και την υποστήριξη των μεγάλων της γης. Απορρίπτοντας με αυτή τη στάση τον Χριστό, παρασύρθηκε να συμμαχήσει με τον αντιπρόσωπο του «άρχοντα του σκότους», τον επίσκοπο της Ρώμης.

Ένα από τα σπουδαιότερα δόγματα του Ρωμαιοκαθολικισμού διδάσκει ότι ο πάπας είναι η ορατή κεφαλή της παγκόσμιας εκκλησίας του Χριστού και ότι έχει το προνόμιο της απόλυτης υπεροχής πάνω από όλους τους επισκόπους και ποιμένες του κόσμου. Επιπλέον, στον πάπα απονεμήθηκαν και οι τίτλοι της ιδιας της Θεότητας.

Ο Σατανάς ήξερε καλά ότι οι Αγίες Γραφές θα μπορούσαν να καταστήσουν τους ανθρώπους ικανούς να ανακαλύψουν τις απατηλές μεθοδείες του και να αντισταθούν στη δύναμή του. Ο ίδιος ο Σωτήρας του κόσμου χρησιμοποίησε το Λόγο του Θεού για να αντιμετωπίσει τους πειρασμούς. Κάθε επιθεσή του ο Χριστός την αντέκρουσε με την ασπίδα της αιώνιας αλήθειας, λέγοντας: «Είναι γεγραμμένον». Σε κάθε πρόταση του αντιπάλου, αντιπαρέβαλε τη σοφία και τη δύναμη του Λόγου. Ο μόνος τρόπος για να κατορθώσει ο Διάβολος να επιβληθεί στις καρδιές των ανθρώπων και να πετύχει την εγκαθίδρυση του παπικού σφετεριστή, ήταν να κρατήσει τον κόσμο στην άγνοια των Γραφών. Αφού η Γραφή εξιψώνει τον Θεό και τοποθετεί τους θνητούς ανθρώπους στην πραγματική τους θέση, οι ιερές αλήθειες της έπρεπε να μείνουν κρυμμένες και ακυκλοφόρητες. Αυτήν ακριβώς τη λογική υιοθέτησε η Καθολική εκκλησία. Για εκατοντάδες χρόνια η κυκλοφορία της Βίβλου είχε απαγορευτεί. Ο λαός δεν είχε το δικαίωμα ούτε να τη μελετάει ούτε να την έχει στην κατοχή του. Ανώτεροι ή κατώτεροι κληρικοί, χωρίς ήθος και χαρακτήρα, ερμή-

νευαν τα διδάγματά της όπως τους συνέφερε. Έτσι, έφτασε ο πάπας στο σημείο να αποκτήσει σχεδόν διεθνή αναγνώριση σαν αντι-πρόσωπος του Θεού στη γη, εξουσιοδοτημένος με την ανώτατη θρησκευτικοπολιτική εξουσία.

Καιροί και Νόμοι Μεταβάλλονται

Όταν το βιβλίο αυτό – ο μοναδικός της πλάνης ανιχνευτής – απομακρύνθηκε, ο Σατανάς επιδόθηκε στο έργο του όπως ακριβώς ήθελε. Η προφητεία ανέφερε ότι ο παπισμός «θέλει διανοηθεί να μεταβάλη καιρούς και νόμους» (Δαν. ζ' 25). Αυτό το πρόγραμμα το ανέλαβε χωρίς καμιά χρονοτριβή. Προσφέροντας στους ειδωλολάτρες προσήλυτους μια λύση που να αντικαθιστά τη λατρεία των ειδώλων, για να διευκολύνει την από μέρους τους αποδοχή της χριστιανικής θρησκείας, η προσκύνηση των εικόνων και των ιερών λειψάνων καθιερώθηκε βαθμηδόν στη χριστιανική λατρεία. Τελικά, η απόφαση μιας ιερής συνόδου θέσπισε το σύστημα της εικονολατρίας. Και για να ολοκληρωθεί το ανοσιούργημα, η Ρώμη πήρε τη μεγάλη τόλμη να αφαιρέσει από το νόμο του Θεού, τη δεύτερη εντολή που απαγορεύει την εικονολατρία, και διαίρεσε επίσης τη δέκατη εντολή σε δύο, για να διατηρηθεί ο ακριβής αριθμός του δεκάλογου.

Το πνεύμα των παραχωρήσεων στο βωμό της ειδωλολατρίας άνοιξε το δρόμο για μια καινούρια περιφρόνηση της θεϊκής εξουσίας. Συνεργαζόμενος με τους ανόσιους εκκλησιαστικούς αρχηγούς, ο Σατανάς επιτέθηκε επίσης και εναντίον της τέταρτης εντολής και παραμερίζοντας το αρχικό Σάββατο, την αγιασμένη και ευλογημένη ημέρα του Θεού, θέσπισε στη θέση της την τήρηση «της σεβαστής ημέρας του ήλιου» την καθιερωμένη ειδωλολατρική γιορτή. Στην αρχή η αλλαγή αυτή δεν εφαρμόστηκε στα φανερά. Τους πρώτους αιώνες όλοι γενικά οι Χριστιανοί τηρούσαν το πραγματικό Σάββατο. Ζηλωτές της δόξας του Θεού και πιστοί στον αμετάβλητο νόμο Του, οι Χριστιανοί των πρώτων αιώνων τηρούσαν με μεγάλη ευλάβεια τα ιερά του προστάγματα. Χρησιμοποιώντας όλη του τη μαεστρία, ο Σατανάς εργάστηκε μέσω των πρακτόρων του για την επιτυχία του σκοπού του. Προκειμένου να στρέψει την προσοχή του κόσμου στην πρώτη μέρα της εβδομάδας, τη μετέτρεψε σε τελετή προς τιμή της ανάστασης του Χριστού. Αν και ορισμένα θρησκευτικά καθήκοντα εκτελούνταν την ημέρα αυτή, κυρίως όμως θεωρούταν ημέρα

αναψυχής. Το Σάββατο εξακολουθούσε να τηρείται ιερό.

Ο Κωνσταντίνος, ενώ ήταν ακόμη ειδωλολάτρης, εξέδωσε ένα διάταγμα με το οποίο θέσπισε την ημέρα της ανάστασης του Χριστού ως λαϊκή γιορτή σε ολόκληρη τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Μετά την αλλαγή του παρέμεινε αφοσιωμένος υπέρμαχος της πρώτης ημέρας της εβδομάδας και το ειδωλολατρικό του διάταγμα επιβλήθηκε τότε από τον ίδιο για να υπηρετήσει τα πολιτικά συμφέροντά του. Παρόλα αυτά, η αποδιδόμενη τιμή στην ημέρα αυτή δεν ήταν αρκετή για να εμποδίσει τους Χριστιανούς να θεωρούν το πραγματικό Σάββατο ως την αγία ημέρα του Θεού. 'Ένα άλλο βήμα έπρεπε να ληφθεί έτσι ώστε το πλαστό Σάββατο να υψωθεί στο ίδιο επίπεδο με το αληθινό. Μερικά χρόνια μετά το ψήφισμα του θεσπισμάτος του Κωνσταντίνου, ο Επίσκοπος της Ρώμης απένειμε στην πρώτη ημέρα της εβδομάδας τον τίτλο της Κυριακής. Με τον τρόπο αυτό, ο λαός έφτασε βαθμηδόν να θεωρεί ότι αυτή περιελάμβανε ένα βαθμό αγιοσύνης. Το αρχικό Σάββατο τηρούταν ακόμα.

Ο αρχιαπατεώνας δεν είχε ολοκληρώσει το έργο του. 'Ήταν αποφασισμένος να συγκεντρώσει ολόκληρο το χριστιανικό κόσμο κάτω από το λάβαρό του και να ασκήσει τη δύναμή του μέσω του εκπροσώπου του, του αλαζονικού ποντίφικα που ισχυριζόταν ότι αντιπροσώπευε τον Χριστό. Με τη βοήθεια των μισο-εκχριστιανισμένων ειδωλολατρών, φιλόδοξων ιεραρχών και κοσμικών κληρικών, εκπλήρωσε το σκοπό του. Στις κατά διάφορα χρονικά διαστήματα συνερχόμενες οικουμενικές συνόδους, συγκεντρώνονταν οι αρχιερατικές προσωπικότητες από όλα τα μέρη του κόσμου. Σχεδόν σε κάθε τέτοια σύνοδο, το θεοσύστατο Σάββατο έπεφτε όλο και χαμηλότερα, ενώ αντίθετα η Κυριακή έπαιρνε διαρκώς ανοδική κατεύθυνση. Με αυτόν τον τρόπο, η ειδωλολατρική γιορτή έφτασε να τιμάται σαν θεϊκό θέσπισμα, ενώ το πραγματικό Σάββατο της Γραφής ανακηρύχτηκε εβραϊκό κατάλοιπο, και όσους εξακολουθούσαν να το τηρούν η εκκλησία τούς αναθεμάτιζε.

Ο μεγάλος αποστάτης κατόρθωσε να εξυψώσει «εαυτόν εναντίον εις πάντα λεγόμενον Θεόν ή σέβασμα» (Β' Θεσ. β' 4). Είχε τολμήσει να μεταβάλει τη μοναδική εντολή του θεϊκού νόμου η οποία αναμφίσβήτητα εφιστά την προσοχή ολόκληρης της ανθρωπότητας προς τον ζωντανό και αληθινό Θεό. Στην τέταρτη εντολή ο Θεός παρουσίαζεται ως Δημιουργός του ουρανού και της γης, μια ιδιότητα που Τον διακρίνει από όλους τους ψευτικούς θεούς. Η έβδομη ημέρα αγιάστηκε σαν αναμνηστικό της δημιουργίας και καθιερώθηκε για

την ανάπauση του ανθρώπου. Προορίζοταν να φέρνει διαρκώς στη σκέψη του τον ζωντανό Θεό ως πηγή ζωής και αντικείμενο σεβασμού και λατρείας. Ο Σατανάς αγωνίζεται να αποσπάσει την αφοσίωση των ανθρώπων από τον Θεό και την απονομή υπακοής στο νόμο Του. Γι' αυτόν το λόγο στρέφει ιδιαίτερα τις προσπάθειές του κατά της εντολής εκείνης η οποία δείχνει ότι ο Θεός είναι ο Δημιουργός.

Σήμερα οι Διαμαρτυρόμενοι ισχυρίζονται ότι η ανάσταση του Χριστού την πρώτη της εβδομάδας, κατέστησε την ημέρα αυτή να είναι το χριστιανικό Σάββατο. Καμιά όμως γραφική απόδειξη δεν υπάρχει γι' αυτή την εκδοχή. Ούτε ο Χριστός ούτε οι απόστολοί Του τίμησαν την ημέρα αυτή. Η τήρηση της Κυριακής σαν θέσπισμα χριστιανικό έλκει την καταγωγή της από «το μυστήριον της ανομίας» (Β' Θεσ. β' 7) που στις ημέρες ακόμη του απόστολου Παύλου είχε αρχίσει τη δράση του. Πού και πότε ενέκρινε ο Κύριος το υιοθέτημα αυτό του παπισμού; Ποια έγκυρη δικαιολογία μπορεί να προβληθεί για μια αλλαγή την οποία δεν επιδοκιμάζουν οι Γραφές;

Τον έκτο αιώνα ο παπισμός είχε στερεωθεί πάνω σε γερές βάσεις. Έδρα της εξουσίας του ορίστηκε η πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας και ο αρχιεπίσκοπος της Ρώμης ανακηρύχτηκε κεφαλή ολόκληρης της εκκλησίας. Ο δράκοντας είχε προσφέρει στο θηρίο «την δύναμιν αυτού και τον θρόνον αυτού και εξουσίαν μεγάλην» (Αποκ. ιγ' 2). Τότε άρχισαν τα 1260 χρόνια της παπικής καταδυνάστευσης όπως είχε προλεχτεί από τις προφητείες του Δανιήλ και του Ιωάννη (Δαν. ζ' 25, Αποκ. ιγ' 5-7). Οι Χριστιανοί ήταν αναγκασμένοι να διαλέξουν μεταξύ των δύο: ή να θυσιάσουν την ακεραιότητά τους και να παραδεχτούν το παπικό λατρευτικό και λειτουργικό σύστημα ή να χάσουν τη ζωή τους σαπίζοντας στη φυλακή ή υφιστάμενοι το μαρτυρικό θάνατο του πασσάλου, της φωτιάς ή του καταπέλτη του δήμου. Τώρα έβρισκαν την εκπλήρωσή τους τα προφητικά λόγια του Ιησού: «Θέλετε δε παραδοθή και υπό γονέων και αδελφών και συγγενών και φίλων, και θέλουσι θανατώσει τινάς εξ υμών, και θέλετε είσθαι μισούμενοι υπό πάντων δια το όνομά μου» (Λουκ. κα' 16-17). Ένας ασύγκριτος ως προς την αγριότητά του διωγμός εξαπολύθηκε κατά των πιστών, και ο κόσμος μεταβλήθηκε σε ένα αχανές πεδίο μάχης. Για εκατοντάδες χρόνια η εκκλησία του Χριστού ήταν αναγκασμένη να ζει στην απομόνωση και στην αφάνεια. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο προφήτης: «Η γυνή έφυγεν εις την έρημον, όπου έχει τόπον ητοιμασμένον από του Θεού, δια να τρέφωσιν αυτήν εκεί η-

μέρας χιλίας διακοσίας εξήκοντα» (Αποκ. ιβ' 6).

Ο Μεσαίωνας

Η άνοδος της ρωμαϊκής εκκλησίας στην εξουσία σημειώνει την αρχή του Μεσαίωνα. Όσο αύξανε η δύναμή της, τόσο πύκνωνε το σκοτάδι γύρω της. Το επίκεντρο της πίστης μεταφερόταν διαρκώς από τον Χριστό, το πραγματικό θεμέλιο, στον Ρωμαίο αρχιεπίσκοπο. Αντί να εμπιστεύονται στον Υἱό του Θεού για την άφεση των αμαρτιών τους και για την αιώνια σωτηρία τους, οι άνθρωποι απέβλεπαν στον πάπα και στους ιερείς και επισκόπους του στους οποίους είχε απονείμει ιδιαίτερη εξουσία. Τα πλήθη διδάσκονταν ότι ο πάπας ήταν ο μεσίτης τους στη γη, ότι κανείς δεν μπορούσε να πλησιάσει τον Ύψιστο χωρίς τη μεσολάβησή του και ότι αυτός έστεκε στη θέση του Θεού και επομένως ο κόσμος τού όφειλε απόλυτη υποταγή. Οποιαδήποτε παραβίαση των απαιτήσεών του έφτανε για να επιβληθούν οι αυστηρότερες κυρώσεις ψυχής και σώματος στους παραβάτες.

'Ετσι, η σκέψη των ανθρώπων απομακρυνόταν από τον Θεό και στρεφόταν σε ανθρώπους υποκείμενους σε σφάλματα, παραστρατήματα και αγριότητες ή μάλλον σ' αυτόν τον ίδιο τον άρχοντα του σκότους, αφού εκείνος ενεργούσε μέσω αυτών. Η αμαρτία καλύφτηκε κάτω από το πανωφόρι της αγιοσύνης. 'Όταν οι Γραφές απαγορεύονται και ο άνθρωπος βάζει τον εαυτό του πάνω από όλους, το μόνο που μπορούμε να περιμένουμε είναι πλάνη, εξαπάτηση και θητική κατάπτωση. Με την τιμητική θέση που δόθηκε στα ανθρώπινα διατάγματα και στις παραδόσεις, δεν άργησε να εκδηλωθεί η διαφθορά, το αιώνιο αυτό αποτέλεσμα της παραμέρισης του θεϊκού νόμου.

Ημέρες Κινδύνου

Αυτές ήταν επικίνδυνες ημέρες για την εκκλησία του Χριστού. Πράγματι, ελάχιστοι πιστοί είχαν απομείνει. Αν και η αλήθεια δεν

έμενε ποτέ δίχως υπερασπιστές, ἡρθαν ὁμως στιγμές που φάνηκε ότι η πλάνη και η δεισιδαιμονία θα υπερίσχυαν και ότι η πραγματική θρησκεία θα χανόταν από το πρόσωπο της γης. Το ευαγγέλιο εξαφανίστηκε, αλλά οι διάφοροι θρησκευτικοί τύποι πολλαπλασιάζονταν, βαρύνοντας τους ανθρώπους με φορτία δυσβάστακτα.

Οι Χριστιανοί διδάσκονταν όχι μόνο να θεωρούν τον πάπα ως μεσίτη τους, αλλά και να πιστεύουν ότι μπορούν να εξιλεωθούν από τις αμαρτίες τους με τα καλά τους ἔργα. Μακρινά ταξίδια σε τόπους προσκυνήματος, κανόνες μετανοίας, λατρεία των ιερών λειψάνων, ανέγερση καθεδρικών ναών, βωμών και αγίων τάφων, καταβολή μεγάλων χρηματικών ποσών στα ταμεία της εκκλησίας, αυτά και άλλα παρόμοια μέσα είχαν εφευρεθεί για να κατευνάσουν την οργή του Υψίστου και να εξασφαλίσουν την εύνοιά Του. Σαν να ήταν ἀνθρώπος ο Θεός να οργίζεται με τιποτένια πράγματα ή να ηρεμεί με δωρεές και με τύπους μετάνοιας!

'Οσο περνούσαν τα χρόνια, τόσο πολλαπλασιάζονταν οι πλάνες των δογμάτων της Ρωμαϊκής εκκλησίας. Πριν ακόμη από την εγκαθίδρυση της παποσύνης, οι διδαχές ορισμένων ειδωλολατρών φιλοσόφων είχαν επισύρει την προσοχή της εκκλησίας και η επιρροή τους μέσα σ' αυτήν είχε γίνει αισθητή. Πολλοί που ισχυρίζονταν ότι είχαν ασπαστεί το Χριστιανισμό, έμεναν κατά βάθος προσκολλημένοι στις βασικές δοξασίες της ειδωλολατρικής φιλοσοφίας του. Εξακολουθούσαν όχι μόνο οι ίδιοι να τη μελετούν, αλλά τη συνιστούσαν και σε άλλους σαν μέσο με το οποίο μπορούσαν να επεκτείνουν την επιρροή τους μεταξύ των ειδωλολατρών. Με αυτόν τον τρόπο σοβαρές πλάνες προσκολλήθηκαν στη χριστιανική πίστη. Σημαντική ανάμεσά τους θέση κατέχει η θεωρία της αθανασίας της ψυχής και της συνειδητής κατάστασης των νεκρών. Η θεωρία αυτή αποτέλεσε τη βάση πάνω στην οποία η Ρωμαϊκή εκκλησία στηρίχτηκε για την επίκληση των αγίων και τη λατρεία της Παρθένου Μαρίας. Από αυτήν επίσης πηγάζει και η αιρετική διδαχή των αιώνιων βασάνων για τους τελικά αμετανόητους – διδαχή που πολύ νωρίς ενσωματώθηκε ήδη στη ρωμαιοκαθολική πίστη.

Η δοξασία αυτή προετοίμασε το δρόμο για την αποδοχή ενός άλλου ειδωλολατρικού παρασκευάσματος που η Ρώμη ονόμασε «καθαρτήριον πυρ» και που χρησιμοποίησε για την τρομοκρατία του ευκολόπιστου, δεισιδαιμονικού λαού. Η αιρετική αυτή διδασκαλία ισχυρίζεται ότι οι ψυχές εκείνων που δεν ενοχοποιούνται με τη βαριά αιώνια καταδίκη, υφίστανται τιμωρία ανάλογα με τα αμαρτήματά

To Μυστήριο της Ανομίας

τους σε ένα ειδικό τόπο βασάνων όπου, αφού εξαγνιστούν, γίνονται δεκτοί στον ουρανό.

Άλλο ένα τέχνασμα χρειαζόταν η Ρώμη για να επωφεληθεί από τους φόβους και τα τρωτά σημεία των οπαδών της. Αυτό της το προμήθεψε το δόγμα των συγχωροχαρτιών. Ο πάπας υποσχόταν σε όλους όσους θα έπαιρναν μέρος στους θρησκευτικούς πολέμους [Σταυροφορίες] κάτω από την αιγίδα του Ρωμαίου ποντίφικα, ολοκληρωτική συγχώρηση παρελθόντων, παρόντων ή μελλοντικών αμαρτιών και απαλλαγή από όλα τα δεινά και τις ποινές που επιβάλλονταν σ' αυτές. Οι πόλεμοι αυτοί απέβλεπαν στην επέκταση των επιγειών κτήσεών του, στην τιμωρία των εχθρών του και στην εξόντωση εκείνων που τολμούσαν να αρνηθούν την πνευματική υπεροχή του. Επιπλέον, οι άνθρωποι διδάσκονταν ότι, πληρώνοντας χρήματα στην εκκλησία, θα μπορούσαν οι ίδιοι να ελευθερωθούν από την αμαρτία και να απαλλάξουν επίσης και τις ψυχές προσφιλών τους νεκρών που βασανίζονταν μέσα στις φλόγες των βασάνων. Με τέτοια μέσα η Ρώμη γέμιζε τα χρηματοκιβώτια της και διατηρούσε τη μεγαλοπρέπεια, τη χλιδή και την αχρειότητα των αυτοκαλούμενων αντιπροσώπων Εκείνου που δεν είχε που να κλίνει το κεφάλι Του.

Η Γραφική τελετή του Κυριακού Δείπνου, αντικαταστάθηκε από μια ειδωλολατρική θυσία την ώρα της λειτουργίας. Οι παπικοί κληρικοί διατείνονταν ότι με τα ακατανόλητα μουρμουρητά τους μπορούσαν να μεταβάλλουν το απλό ψωμί και κρασί σε πραγματικό «σώμα και αἷμα του Χριστού». Με βλάσφημη αλαζονεία ισχυρίζονταν ότι είχαν την ικανότητα να δημιουργήσουν τον Θεό, τον Δημιουργό των πάντων. Οι Χριστιανοί ήταν υποχρεωμένοι με την επιβολή της θανατικής ποινής να ομολογήσουν πίστη στη φοιβερή αυτή αίρεση, την τόσο προσβλητική για τον ουρανό. Πλήθη ολόκληρα ρίχτηκαν στις φλόγες γιατί αρνήθηκαν να την αναγνωρίσουν.

Το μεσουράνημα της παπούσνης αποτέλεσε το ηθικό μεσονύκτιο του κόσμου. Οι Αγίες Γραφές κατάντησαν σχεδόν άγνωστες όχι μόνο για τους λαϊκούς, αλλά και για τους κληρικούς. Σαν τους Φαρισαίους του παλιού καιρού, έτσι και οι παπικοί αρχηγοί, μισούσαν το φως που φανέρωνε τις αμαρτίες τους. Αφού παραμέρισαν το νόμο του Θεού, τον κανόνα της δικαιοσύνης, ασκούσαν τώρα απεριόριστη δύναμη και ασυγκράτητα διέπρατταν αίσχη. Η απάτη, η φιλαργυρία και η ανηθικότητα κυριαρχούσαν. Προκειμένου να εξασφαλίσουν πλούτη και κοινωνικές θέσεις, οι άνθρωποι δεν δίσταζαν μπροστά σε κανένα έγκλημα. Τα ανάκτορα των παπών και των καρδιναλίων υ-

To Μυστήριο της Ανομίας

πήρξαν θέατρα των πιο αισχρών σκηνών διαφθοράς. Μερικοί ιεράρχες ευθύνονταν για τέτοια αποτρόπαια εγκλήματα, γι' αυτό πολιτικοί αρχηγοί προσπάθησαν να εκθρονίσουν τις εκκλησιαστικές αυτές προσωπικότητες, μη ανεχόμενοι τα τερατουργήματά τους.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΕΣ

Το σκοτάδι που σκέπασε τη γη κατά τη μακραίωνη περίοδο της παπικής υπεροχής, δεν κατόρθωσε να σβήσει ολότελα το φως της αλήθειας. Σε κάθε εποχή ο Θεός είχε τους μάρτυρές Του – άτομα που εξακολουθούσαν να πιστεύουν στον Ιησού Χριστό ως τον αποκλειστικό μεσίτη μεταξύ Θεού και ανθρώπου, που θεωρούσαν την Αγία Γραφή ως το μοναδικό κανόνα της ζωής και που αγίαζαν το πραγματικό Σάββατο. Ποτέ δεν θα μπορέσει ο κόσμος να μάθει πόσο είναι χρεώστης στους ανθρώπους αυτούς. Στιγματισμένοι ως αιρετικοί, τα κίνητρά τους είχαν αμφισβητηθεί, η υπόληψή τους κατασπιλωθεί, τα συγγράμματά τους απαγορευτεί, διαστρεβλωθεί ή καταστραφεί. Και όμως, έμειναν σταθεροί και από γενεά σε γενεά διατήρησαν την αγνότητα της πιστής τους σαν ιερό κληροδότημα για τις επερχόμενες γενεές.

Πριν από τη Μεταρρύθμιση υπήρχαν ελάχιστα μόνο αντίγραφα της Αγίας Γραφής, αλλά ο Θεός δεν επέτρεψε τον ολοκληρωτικό αφανισμό του Λόγου Του. Οι αλήθειές Του δεν θα έμεναν για πάντα κρυμμένες. Εκείνος μπορούσε να αποδεσμεύσει τους λόγους της ζωής με την ίδια ευκολία που μπορούσε να ανοίξει διάπλατα τις πόρτες της φυλακής ή να ξαμπαρώσει τις σιδερένιες πύλες που κρατούσαν αιχμάλωτους τους δούλους Του. Σε διάφορες χώρες της Ευρώπης ορισμένοι άνθρωποι, υποκινούμενοι από το Πνεύμα του Θεού, ερευνούσαν να βρουν την αλήθεια όπως ψάχνει κανείς για κρυμμένους θησαυρούς. Καθοδηγούμενοι από την Πρόνοια του Θεού προς τις Αγίες Γραφές, μελετούσαν τις ιερές σελίδες της με ζωηρό ενδιαφέρον. Ήταν πρόθυμοι να αποδεχτούν το φως, άσχετα τι θα τους στοιχίζει αυτό. Αν και δεν μπορούσαν να διευκρινίσουν το κάθε τι, ήταν όμως σε θέση βαθμηδόν να αντιληφτούν πολλές από τις μακρόχρονα θαμμένες αλήθειες. Σαν ουρανόπεμπτοι αγγελιοφόροι, προχωρούσαν σπάζοντας τα δεσμά της πλάνης και της δεισιδαιμονί-

ας, καλώντας τούς υποκείμενους στη μακραίωνη αιχμαλωσία να σηκωθούν και να υπερασπιστούν την ελευθερία τους.

Είχε φτάσει ο καιρός για να μεταφραστεί ο Λόγος του Θεού και να διατεθεί σε κάθε λαό στη μητρική του γλώσσα. Η ανθρωπότητα είχε ξεπεράσει τα πνευματικά της μεσάνυχτα. Οι ώρες του σκότους γοργοκυλούσαν και σε πολλές χώρες παρουσιάζονταν τα πρώτα σημεία της χαραυγής.

Ο Πρόδρομος της Μεταρρύθμισης

Τον δέκατο τέταρτο αιώνα παρουσιάστηκε στην Αγγλία ο Ιωάννης Ουίκλιφ ο οποίος ήταν ο «Πρόδρομος της Μεταρρύθμισης» όχι μόνο για την Αγγλία, αλλά για ολόκληρο το χριστιανικό κόσμο. Ήταν ο πρόγονος των Πουριτανών. Η εποχή του ήταν μία άση στην έρημο.

Ο Κύριος έκρινε καλό να εμπιστευτεί το έργο της μεταρρυθμιστικής κίνησης σε κάποιον που η διανοητική του ικανότητα επρόκειτο να προσφέρει χαρακτήρα και αξιοπρέπεια στην εργασία του. Αυτό σίγησε τη φωνή των εχθρών του η οποίοι δεν μπορούσαν να εκφραστούν περιφρονητικά για τη μεταρρυθμιστική κίνηση, προβάλλοντας για αιτία την αναξιότητα ή την αγραμματοσύνη του υποστηρικτή της. Όταν ο Ουίκλιφ ολοκλήρωσε τις μαθητικές του σπουδές, επιδόθηκε στη μελέτη της Αγίας Γραφής. Μέσα στο Λόγο του Θεού ανακάλυψε εκείνο που μάταια έψαχνε να βρει τόσο καιρό. Εκεί αναγνώρισε το αποκαλυμμένο σχέδιο της σωτηρίας και τον Ιησού Χριστό ως τον μοναδικό προκαθορισμένο συνήγορο του ανθρώπου. Είδε ότι η Ρώμη είχε εγκαταλείψει το Λόγο του Θεού χάρη των ανθρώπινων παραδόσεων. Αφιερώθηκε στην υπηρεσία του Χριστού, αποφασισμένος να διακηρύξει τις αλήθειες που είχε ανακαλύψει.

Το σπουδαιότερο έργο της ζωής του ήταν η μετάφραση της Αγίας Γραφής στην αγγλική γλώσσα. Τότε έγινε η πρώτη ολοκληρωμένη αγγλική μετάφραση του Λόγου του Θεού. Αφού η τυπογραφική τέχνη δεν είχε ακόμη εφευρεθεί, ο πολλαπλασιασμός των Βιβλικών αντιγράφων ήταν εφικτός μόνο ύστερα από αργές και κοπιαστικές προσπάθειες. Παρόλα αυτά, η Βιβλική μετάφραση του Ουίκλιφ άρχισε να μπαίνει στα σπίτια του λαού και το φως του Λόγου του Θεού να σκορπίζει τις λαμπρές ακτίνες του μέσα στο σκοτάδι. Ένα θεϊκό χέρι ετοίμαζε το δρόμο για τη μεγάλη Μεταρρύθμιση.

Η αφυπνισμένη λογική σκέψη των ανθρώπων τούς έκανε να αποστατούν από την παθητική υποταγή τους στα παπικά δόγματα. Οι Γραφές γίνονταν με χαρά αποδεκτές από τις ανώτερες τάξεις των διανοούμενων, επειδή την εποχή εκείνη μόνο αυτοί ήταν μορφωμένοι. Ο Ουίκλιφ ήδη δίδασκε τις χαρακτηριστικές διδαχές της Διαμαρτύρησης: τη σωτηρία μέσω του Ιησού Χριστού και το αποκλειστικό αλάθητο των Αγίων Γραφών. Οι ιεροκήρυκες που είχε στείλει ανέλαβαν την κυκλοφορία των Γραφών μαζί με τα συγγράμματα του Μεταρρυθμιστή και σημείωναν τέτοια επιτυχία ώστε ο μισός σχεδόν πληθυσμός της Αγγλίας ασπάστηκε την καινούρια πίστη. Το βασιλείο του σκότους έτρεμε.

Οι προσπάθειες των εχθρών του να σταματήσουν το έργο του και να καταστρέψουν τη ζωή του απέτυχαν και στην ηλικία των εξήντα ενός χρόνων πέθανε ειρηνικά κατά την υπηρεσία του στον άμβωνα της εκκλησίας.

Η Διάδοση της Μεταρρύθμισης

Τα συγγράμματα του Ουίκλιφ ήταν εκείνα που έγιναν αφορμή να αποκηρύξει ο Ιωάννης Χους της Βοημίας τις τόσες πλάνες του Ρωμαιοκαθολικισμού και να μυθεί στο σκοπό της Μεταρρύθμισης. Όπως ο Ουίκλιφ, ο Χους ήταν Χριστιανός ευγενής, μορφωμένος και απόλυτα αφοσιωμένος στην αλήθεια. Οι αναφορές του στις Γραφές και οι τολμηρές δημόσιες επικρίσεις του για τη σκανδαλώδη και ανήθικη ζωή των κληρικών αφύπνισε μεγάλο ενδιαφέρον και χιλιάδες δέχονταν με ευχαρίστηση μία αγνότερη πίστη. Η στάση του αυτή προκάλεσε την οργή του πάπα, των επισκόπων, των ιερέων και των μοναχών και ο Χους κλήθηκε να παρουσιαστεί στη Σύνοδο της Κωστάντης για να απολογηθεί για την κατηγορία του ως αιρετικό. Ένα πιστοποιητικό έγγραφο ασφαλείας τού είχε χορηγηθεί από τον Γερμανό αυτοκράτορα και όταν έφτασε στην Κωστάντη, ο πάπας προσωπικά τον διαβεβαίωσε ότι καμία αδικία δεν επρόκειτο να του συμβεί.

Ύστερα από μία μακρά διαδικασία κατά την οποία ο Χους υποστήριξε την αλήθεια, υποχρεώθηκε να διαλέξει ή να αποκηρύξει τις διδασκαλίες του ή να υποστεί το θάνατο. Προτίμησε το μαρτυρικό τέλος και αφού πρώτα είδε τα βιβλία του να παραδίδονται στις φλόγες, κάηκε μετά ο ίδιος στον πάσσαλο της πυράς. Στην παρουσία

Οι Πρώτοι Μεταρρυθμιστές

των συγκεντρωμένων εκκλησιαστικών και πολιτικών επισημοτήτων, ο δούλος του Θεού διαμαρτυρήθηκε έντονα για τη διαφθορά της παπικής ιεραρχίας. Η εκτέλεσή του, παρά την επίσημη και δημόσια υπόσχεση του αυτοκράτορα για προστασία, αποκάλυψε σε όλο τον κόσμο τη δολιότητα και βαναυσότητα της Ρώμης. Οι εχθροί της αλήθειας προωθούσαν, χωρίς να το ξέρουν, το έργο που μάταια προσπαθούσαν να καταστρέψουν.

Παρά την αγριότητα του διωγμού, πάντα μία ἡρεμη, ευλαβική, ἐνθερμη και υπομονητική διαμαρτυρία εναντίον της επικρατούσας διαφθοράς της θρησκείας συνέχιζε να ακούγεται. Όπως οι πιστοί της αποστολικής εποχής, πολλοί οικειοθελώς θυσίασαν τα επίγεια υπάρχοντά τους χάρη του Χριστού.

Επίμονες προσπάθειες καταβλήθηκαν για να ενισχύσουν και να παρατείνουν την παπική δύναμη, αλλά ενώ οι πάπες ισχυρίζονταν ότι ήταν οι αντιπρόσωποι του Χριστού, η ζωή τους ήταν τόσο διεφθαρμένη που προκαλούσε την αποστροφή του λαού. Με την εφεύρεση της τυπογραφικής μηχανής, οι Γραφές κυκλοφορούσαν ευρύτερα και πολλοί έβλεπαν ότι οι παπικές δοξασίες δεν βασίζονταν στο Λόγο του Θεού.

Όταν ένας μάρτυρας με το θάνατό του υποχρεωνόταν να αφήσει να πέσει ο δαυλός της αλήθειας, ένας άλλος τον έπαιρνε από το χέρι του και με απτόλητο θάρρος τον σήκωνε ψηλά. Είχε αρχίσει η πάλη η οποία επρόκειτο να καταλήξει στην ανεξαρτησία όχι μόνο απόμων και εκκλησιών, αλλά και ολόκληρων εθνών. Πάνω από το χάσμα εκατοντάδων ετών, οι άνθρωποι έτειναν τα χέρια για να πιάσουν τα χέρια των Λολλάρδων, των οπαδών του Ουίκλιφ. Με το Λούθηρο άρχισε η Μεταρρύθμιση στη Γερμανία, ο Καλβίνος κήρυξε το ευαγγέλιο στη Γαλλία. Ο Ζβίγγλιος στην Ελβετία. Ο κόσμος ξυπνούσε από τον ύπνο αιώνων, ενώ από χώρα σε χώρα ηχούσαν τα μαγικά λόγια: «Θρησκευτική Ελευθερία».

Οι Πρώτοι Μεταρρυθμιστές

Ο ΛΟΥΘΗΡΟΣ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Εξέχουσα θέση ανάμεσα σ' αυτούς που κλήθηκαν να οδηγήσουν την εκκλησία από το σκοτάδι του παπισμού στο φως μιας αγνότερης πίστης, κατέχει ο Μαρτίνος Λούθηρος. Ένθερμος, ζηλωτής και αφοσιωμένος, μη έχοντας άλλο φόβο εκτός από το φόβο του Θεού, και μη αναγνωρίζοντας θρησκευτικό θεμέλιο εκτός από την Αγία Γραφή, ο Λούθηρος ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος για την εποχή του. Μέσω αυτού του ατόμου ο Θεός επιτέλεσε ένα μεγάλο έργο για τη Μεταρρύθμιση της εκκλησίας και τη διαφώτιση του κόσμου.

'Όταν κάποια ημέρα περιεργάζόταν τα βιβλία στη βιβλιοθήκη του πανεπιστημίου, ο Λούθηρος ανακάλυψε μία λατινική Αγία Γραφή. 'Ένα τέτοιο βιβλίο δεν είχε ξαναδεί ποτέ πριν. Αγνοούσε και την ύπαρξή του ακόμη. Άκουγε στην εκκλησία την ανάγνωση περικοπών από τα Ευαγγέλια και τις Επιστολές και νόμιζε ότι αυτή ήταν όλη η Γραφή. Τώρα για πρώτη φορά αντίκριζε ολόκληρο το Λόγο του Θεού. Με αισθήματα ανάμικτα από θαυμασμό και δέος, άρχισε να ξεφυλλίζει τις θεόπνευστες σελίδες. Με συγκίνηση και καρδιοχτύπι διάβαζε με λαχτάρα τα ζωοποιά λόγια και κάθε τόσο διακόπτοντας ξεφώνιζε με θαυμασμό: «Αχ! Και να μου έδινε ο Θεός ένα τέτοιο βιβλίο για δικό μου!» Ουρανόπεμπτοι άγγελοι παραστέκονταν στο πλευρό του και φωτεινές ακτίνες πηγάζοντας από το θεϊκό θρόνο τού αποκάλυπταν τους θησαυρούς της αλήθειας. Πάντοτε είχε το φόβο μην τυχόν και λυπήσει τον Θεό. Τώρα όμως, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, καταλήφθηκε από την έμμονη ιδέα της αμαρτωλότητάς του.

Κάθε στιγμή που μπορούσε να εξοικονομήσει από τα καθημερινά του καθήκοντα, ξεκόβοντας από το λιγοστό του ύπνο ή από τα λιτά του γεύματα, την περνούσε μελετώντας το Λόγο του Θεού. Είχε

Ο Λούθηρος και η Μεγάλη Μεταρρύθμιση

ανακαλύψει μια Γραφή αλυσοδεμένη στον τοίχο του μοναστηριού και σ' αυτήν κατέφευγε συχνά και τη διάβαζε με μεγάλο ενθουσιασμό.

Ο Λούθηρος χειροτονήθηκε στην ιερατεία και έλαβε εντολή να εγκαταλείψει το μοναστήρι για να καταλάβει την καθηγητική έδρα του Πανεπιστημίου της Βυρτεμβέργης, όπου επιδόθηκε στη μελέτη των Γραφών στις πρωτότυπες γλώσσες. Άρχισε τις δημόσιες διαλέξεις του από την Αγία Γραφή και τα βιβλία των Ψαλμών, των Ευαγγελίων και των Επιστολών που γίνονταν κατανοητά από τα πλήθη των καταγοητευμένων ακροατών. Βαθύς ήδη γνώστης των Γραφών και προϊκισμένος με τη χάρη του Θεού, αιχμαλώτιζε τους ακροατές του με την ευγλωττία του. Η αλήθεια όπως την παρουσίαζε με σαφήνεια και πειθώ, τούς γινόταν κατανοητή και με το ζήλο του άγγιζε τις καρδιές των ανθρώπων.

Αρχηγός Μεταρρυθμίσεων

Ωθούμενος από την πρόνοια του Θεού, αποφάσισε να επισκεφτεί τη Ρώμη. Ένα πρόσφατο παπικό διάταγμα χορηγούσε άφεση αμαρτιών σε οποιονδήποτε ανέβαινε γονατιστός τη «σκάλα του Πιλάτου». Ανεβαίνοντας μια μέρα ο Λούθηρος με βαθιά κατάνυξη τα σκαλοπάτια αυτά, άκουσε ξαφνικά να του απευθύνεται μια βροντερή φωνή: «Ο δίκαιος θέλει ζήσει εκ πίστεως» (Ρωμ. α' 17). Σηκώθηκε απότομα στα πόδια του και, ντροπιασμένος και αναστατωμένος, έσπευσε να απομακρυνθεί από το μέρος εκείνο. Το εδάφιο αυτό άσκησε ισόβια επίδραση στη ζωή του Λούθηρου. Από τη στιγμή εκείνη κατάλαβε καλύτερα από ποτέ άλλοτε το λάθος του να ζητάει τη σωτηρία με τα έργα του και αναγνώρισε την ανάγκη της μόνιμης πίστης στην αποτελεσματική αξία του Χριστού. Τα μάτια του άνοιξαν και δεν επρόκειτο ποτέ πια να ξανακλείσουν μπροστά στις παπικές πλάνες. Αποστρέφοντας το πρόσωπό του από τη Ρώμη, απομάκρυνε από αυτήν ταυτόχρονα και την καρδιά του. Από την ημέρα εκείνη το χάσμα διευρυνόταν ολοένα και περισσότερο μέχρι που διέκοψε κάθε επαφή με την παπική εκκλησία.

Επιστρέφοντας από τη Ρώμη, ο Λούθηρος πήρε το διδακτορικό του πτυχίο από τη θεολογική σχολή του Πανεπιστημίου της Βυρτεμβέργης. Περισσότερο από κάθε φορά, ήταν ελεύθερος να αφοσιωθεί στη μελέτη στης αγαπημένης του Αγίας Γραφής. Είχε κάνει επίσημο

Ο Λούθηρος και η Μεγάλη Μεταρρύθμιση

όρκο να μελετάει με όλη του την προσοχή και να κηρύγγει πιστά σε όλη του τη ζωή αποκλειστικά από το Λόγο του Θεού και όχι από τα λεγόμενα ή τα δόγματα του πάπα. Σ' αυτό το σημείο της ζωής του δεν ήταν πια ένας απλός μοναχός ή καθηγητής, αλλά μια αναγνωρισμένη αυθεντία των Βιβλικών αγγελιών. Είχε κληθεί να φροντίσει σαν ποιμένας να θρέψει το ποιμνιό του Κυρίου που πεινούσε και διψούσε για την αλήθεια. Διακήρυξε τότε με αποφασιστικότητα ότι οι Χριστιανοί δεν πρέπει να αποδέχονται άλλες διδασκαλίες εκτός από αυτές που στηρίζονται στην αυθεντία των Γραφών. Τα λόγια εκείνα έπεφταν σαν καταπέλτης πάνω στα θεμέλια της παπικής υπεροχής. Μέσα τους κλεινόταν η ζωτική αρχή της Μεταρρύθμισης.

Αποφασιστικά τώρα ο Λούθηρος αναλάβαινε το έργο του σαν υπέρμαχος της αλήθειας. Από την καθέδρα η φωνή του υψωνόταν σε μια σοβαρή, συγκλονιστική προειδοποίηση. Εξέθετε στους ανθρώπους το βδελυρό χαρακτήρα της αμαρτίας και τους δίδασκε ότι δεν μπορεί ποτέ με τα έργα του ο άνθρωπος να ελαφρύνει το βάρος της ενοχής του ή να αποφύγει τη δίκαιη τιμωρία της. Μόνο η μετάνοια στον Θεό και η πίστη στον Χριστό μπορούν να σώσουν τον αμαρτωλό. Η χάρη του Ιησού δεν εξαγοράζεται. Προσφέρεται δωρεάν. Συμβούλευε τους ανθρώπους να μην αγοράζουν συγχωροχάρτια, αλλά να αποβλέπουν με πίστη στον σταυρωμένο Λυτρωτή. Ανάφερε τη δική του επώδυνη πείρα ότι μάταια προσπαθούσε να εξασφαλίσει τη σωτηρία του με ταπεινωτικά μέσα και τυπικές μετάνοιες και διαβεβαίωνε τους ακροατές του ότι μόνο όταν έπαιψε να στηρίζεται στον εαυτό του και πίστεψε στον Χριστό, απέκτησε τη χαρά και τη γαλήνη.

Οι διδασκαλίες του Λούθηρου τράβηξαν την προσοχή των στοχαστικών ανθρώπων σε ολόκληρη τη Γερμανία. Από τα κηρύγματα και τα συγγράμματά του ξεπηδούσαν φωτεινές ακτίνες οι οποίες αφύπνισαν και διαφώτισαν χιλιάδες. Μία ζωντανή πίστη έπαιρνε τη θέση του νεκρού τυπικισμού που επικρατούσε στην εκκλησία τόσα πολλά χρόνια. Καθημερινά οι άνθρωποι έχαναν την εμπιστοσύνη τους στη Ρωμαιοκαθολική εκκλησία. Οι φραγμοί της δεισιδαιμονίας κατέρρεαν. Ο Λόγος του Θεού, βάση του οποίου ο Λούθηρος έλεγχε κάθε διδαχή και αξιωση, ήταν σαν δίστομο μαχαίρι που διαπερνούσε τις καρδιές των ανθρώπων. Παντού αναβίωνε μία επιθυμία πνευματικής προόδου. Παντού παρατηρούνταν μία πείνα και δίψα για την επί αιώνες ανύπαρκτη δικαιοσύνη. Τα μάτια του λαού που τόσο πολύ προηγουμένως απέβλεπαν σε ανθρώπινες κατηχήσεις και ανθρώπι-

Ο Λούθηρος και η Μεγάλη Μεταρρύθμιση

νους μεσίτες, στρέφονταν τώρα με πίστη και με μεταμέλεια στον σταυρωμένο Χριστό.

Τα γραπτά και η διδαχή του Μεταρρυθμιστή έφταναν σε κάθε χριστιανική χώρα. Το έργο επεκτάθηκε στην Ελβετία και στην Ολλανδία και η αλήθεια εισχώρησε στο Βέλγιο και στην Ιταλία. Αντίτυπα των συγγραμμάτων του έκαναν την είσοδό τους στη Γαλλία και στην Ισπανία. Στην Αγγλία δέχονταν τις διδασκαλίες του σαν το λόγο της ζωής. Χιλιάδες αφυπνίζονταν από το νεκρικό τους λήθαργο και αντίκριζαν τη χαρά και την ελπίδα μιας πιστής ζωής.

Διακοπή Σχέσεων με τη Ρώμη

Η Ρώμη προσπαθούσε να εξοντώσει τον Λούθηρο, αλλά ο Θεός τον προστάτευε. Οι διδαχές του ακούγονταν παντού, σε μοναστήρια, σε καλύβες, στους πύργους των ευγενών, στα πανεπιστήμια και στα βασιλικά παλάτια και ευγενείς εμφανίζονταν από κάθε μεριά για να υποστηρίξουν τις προσπάθειές του.

Σε μια έκκλησή του προς τον αυτοκράτορα και τους άρχοντες της Γερμανίας σχετικά με την ανασυγκρότηση της χριστιανοσύνης, ο Λούθηρος έγραψε για τον πάπα: «Είναι τρομερό να βλέπει κανείς τον αυτοτιλοφορούμενο αντιπρόσωπο του Χριστού να επιδεικνύει τέτοια μεγαλοπρέπεια που κανένας αυτοκράτορας δεν μπορεί να μιμηθεί. Μοιάζει αυτός με τον πάμφτωχο Ιησού ή με τον ταπεινό τον Πέτρο; Μας λένε ότι είναι ο κυρίαρχος του κόσμου! Ο Χριστός όμως, αντιπρόσωπος του οποίου καυχιέται ότι είναι ο πάπας, δήλωσε: "Η βασιλεία η Εμή δεν είναι εκ του κόσμου τούτου". Είναι δυνατόν ποτέ η επικράτεια του αντιπροσώπου να υπερβαίνει την επικράτεια του Κυρίου του;»

Σχετικά με τα πανεπιστήμια έγραψε: «Φοβάμαι πολύ ότι τα πανεπιστήμια θα καταντήσουν πύλες του ἀδην δεν επιδοθούν σοβαρά στην ερμηνεία των Αγίων Γραφών και στην εγχάραξη αυτών πάνω στις νεανικές καρδιές. Δεν θα συμβούλευα κανέναν να στείλει το παιδί του σε μέρος όπου δεν κυριαρχούν οι Ιερές Γραφές. Κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα στο οποίο οι ἀνθρώποι δεν ασχολούνται ακατάπαυστα με το Λόγο του Θεού καταλήγει στη διαφθορά».

Σύντομα η έκκληση αυτή μεταδόθηκε από τη μια άκρη της Γερμανίας στην άλλη, βρίσκοντας μεγάλη απήχηση στις καρδιές των ανθρώπων. Ολόκληρο το έθνος συγκινήθηκε και άπειρα πλήθη ξε-

Ο Λούθηρος και η Μεγάλη Μεταρρύθμιση

σηκώνονταν για να παραταχθούν γύρω από τη σημαία της Μεταρρύθμισης. Φλεγόμενοι από το διακαή πόθο της εκδίκησης, οι αντίπαλοι του Λούθηρου παρακινούσαν τον πάπα να πάρει αποφασιστικά μέτρα εναντίον του. 'Ενα νομοθετικό διάταγμα καταδίκαζε όλες του τις διδασκαλίες. Αν σε διάστημα εξήντα ημερών ο Μεταρρυθμιστής και οι οπαδοί του δεν αποκήρυξσαν τα φρονήματά τους, όλοι τους θα αναθεματίζονταν.

'Όταν του ἡρθε η παπική βούλα, είπε: «Την περιφρονώ και την αντικρούώ ως βέβηλη και αβάσιμη... Ο ίδιος ο Χριστός καταδικάζεται σ' αυτήν... Μου προξενεί χαρά να υποφέρω τέτοιου είδους δεινά για τον ευγενέστερο από όλους σκοπό. 'Ηδη αισθάνομαι μεγαλύτερη ελευθερία στην καρδιά μου, επειδή τώρα τουλάχιστον ξέρω ότι ο πάπας είναι ο αντίχριστος και ο θρόνος του είναι ο θρόνος του Σατανά».

Παρόλα αυτά, η παπική διαταγή δεν έμεινε χωρίς αποτέλεσμα. Η φυλάκιση, τα βασανιστήρια και η μάχαιρα αποτελούσαν τα μέσα που χρησιμοποιούσε η εκκλησία για να επιβάλει υποταγή. Οι ολιγόπιστοι και οι θρησκόληπτοι έτρεμαν στο άκουσμα του παπικού αναθέματος. Αν και γενικά τα αισθήματα συμπάθειας έκλειναν με το μέρος του Λούθηρου, πολλοί θεωρούσαν τη ζωή τους πολύ αγαπητή για να τη θυσιάσουν στο βωμό της Μεταρρύθμισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 48

ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Στη Γερμανία ένας νέος αυτοκράτορας, ο Κάρολος Ε', ανερχόταν στο θρόνο. Οι απεσταλμένοι της Ρώμης έσπευσαν να υποβάλουν τα συγχαρητήριά τους και να παρακινήσουν το μονάρχη να ασκήσει τη δύναμή του κατά της Μεταρρύθμισης. Από το άλλο μέρος, ο εκλέκτορας της Σαξονίας στον οποίο ο Κάρολος όφειλε κατά μεγάλο μέρος το στέμμα του, παρακαλούσε τον αυτοκράτορα να μην πάρει μέτρα εναντίον του Λούθηρου πριν του χορηγήσει μια ακροαματική διαδικασία.

Η προσοχή όλων των παρατάξεων είχε τώρα στραφεί προς τη συνέλευση των Γερμανικών κρατών που συνήλθε στην πόλη της Βόρμης λίγο μετά την ενθρόνιση του Κάρολου. Το εθνικό αυτό συμβούλιο θα απασχολούνταν με την επίλυση σημαντικών πολιτικών ζητημάτων και συμφερόντων. Το θέμα όμως του γενικού ενδιαφέροντος κατά τη μεγάλη εκείνη συνέλευση αποτελούσε η περίπτωση του Μεταρρυθμιστή της Σαξονίας.

Ο Κάρολος είχε προηγουμένως αναθέσει στον εκλέκτορα να φέρει μαζί του τον Λούθηρο στη Δίαιτα, δίνοντας τη διαβεβαίωση της προστασίας του και την υπόσχεση ελεύθερης διαλογικής συζήτησης με πρόσωπα αρμόδια να χειριστούν τα αμφισβητούμενα θέματα. Ο Λούθηρος ανυπομονούσε να παρουσιαστεί στον αυτοκράτορα.

Οι φίλοι του τρομοκρατήθηκαν και καταστεναχωρέθηκαν. Ξέροντας την προκατάληψη και την εναντίον του εχθρότητα, φοβόνταν ότι το πιστοποιητικό της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν θα λαμβανόταν υπόψη και τον εκλιπαρούσαν να μη διακινδυνέψει τη ζωή του. Εκείνος όμως απάντησε: «Οι παπιστές δεν επιθυμούν τον ερχομό μου στην Βόρμη, αλλά μάλλον την καταδίκη και το θάνατό μου. Αυτό όμως δεν έχει σημασία. Προσεύχεστε όχι για μένα, αλλά για το Λόγο του Θεού».

Ο Λούθηρος Μπροστά στο Συμβούλιο

Τέλος, ο Λούθηρος παρουσιάστηκε μπροστά στην Εθνοσυνέλευση. Το θρόνο κατείχε ο αυτοκράτορας, περιστοιχισμένος από τις διασημότερες προσωπικότητες της αυτοκρατορίας. Ποτέ άνθρωπος δεν είχε εμφανιστεί σε επιβλητικότερο δικαστήριο από αυτό όπου παρουσιάστηκε ο Μαρτίνος Λούθηρος για να υπερασπιστεί την πίστη του.

Και μόνο αυτό το θέαμα αποτελούσε απόδειξη υπεροχής έναντι της παποσύνης. Ο πάπας είχε καταδικάσει τον άνθρωπο. Και αυτός παρουσιάζοταν τώρα υπόδικος μπροστά σε ένα δικαστήριο που γι' αυτόν ακριβώς το λόγο θεωρούνταν πάνω από τον πάπα. Ο ποντιφικας είχε εκδώσει απαγορευτική εγκύκλιο εναντίον του, αποκλείοντάς τον από κάθε κοινωνική επαφή. Και όμως, του απηγόρευαν το λόγο σε τόνο αξιοσέβαστο και τον εισήγαγαν στο επιβλητικότερο συνέδριο του κόσμου. Ο πάπας τον είχε καταδικάσει σε αιώνια σιγή, αλλά αυτός επρόκειτο σε λίγο να απευθυνθεί σε χιλιάδες προσεκτικούς ακροατές που είχαν συγκεντρωθεί από τα πιο απόμακρα μέρη του χριστιανικού κόσμου. Γαλήνιος και ατάραχος, αλλά εξαιρετικά γενναίος και επιβλητικός, έστεκε υπέρμαχος του Θεού ανάμεσα στους άρχοντες της γης. Ο Λούθηρος έδινε τις απαντήσεις του σε χαμηλόφωνο και ήρεμο τόνο χωρίς οξύτητα και πάθος. Τη στάση του τη χαρακτήριζε η ταπεινοφροσύνη και ο σεβασμός. Ταυτόχρονα εκδήλωνε μια τέτοια εμπιστοσύνη και χαρά που κατέπληξε το Συμβούλιο.

Αντίθετα, όσοι με μάτια κλειστά στο φως της αλήθειας ήταν αποφασισμένοι να μείνουν αμετάπειστοι, εξοργίστηκαν με τα δυναμικά λόγια του Λούθηρου. Μόλις εκείνος έπαψε να μιλάει, ο πρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης φώναξε με θυμό: «Δεν απάντησες στην ερώτηση που σου υποβλήθηκε... Είσαι υποχρεωμένος να δώσεις μια σαφή και συγκεκριμένη απάντηση... Αναιρείς ή δεν αναιρείς;»

Τότε ο Μεταρρυθμιστής είπε: «Αφού η γαλήνια Μεγαλειότητά σας και οι εξοχότατες Υψηλότητές σας μου ζητούν μια ρητή, σαφή και κατηγορηματική απόκριση, θα σας τη δώσω. Αυτή είναι η απάντηση: Την πίστη μου δεν μπορώ να την υποβάλω ούτε στην εξουσιοδότηση του πάπα, ούτε των Συνόδων, επειδή είναι ολοφάνερο σαν το φως της ημέρας ότι συχνά έχουν πέσει σε λάθη και σε αντιφάσεις μεταξύ τους. Επομένως, αν δεν πειστώ προηγουμένως από τη μαρ-

Πρόοδος της Μεταρρύθμισης

τυρία της Γραφής ή από την υπαγόρευση της λογικής, αν δεν μου αποδειχτεί από τις περικοπές που ανέφερα ότι η συνείδησή μου δεν αντιτάσσεται με το Λόγο του Θεού, τότε ούτε μπορώ ούτε και θα αναιρέσω, επειδή δεν είναι ασφαλές για τον Χριστιανό να εκφράζεται κατά της συνείδησής του. Αυτά πιστεύω. Διαφορετικά να κάνω δεν μπορώ. Βοηθός μου ας είναι ο Θεός. Αμήν».

Με αυτόν τον τρόπο βασίστηκε ο δίκαιος εκείνος άνθρωπος πάνω στο στερεό θεμέλιο του Λόγου του Θεού. Το παρουσιαστικό του έλαμψε από το φως του ουρανού. Όλοι όσοι άκουσαν την κατάθεση της μαρτυρίας του εναντίον των δυνάμεων της πλάνης και διαπίστωσαν την υπεροχή της πίστης εκείνης που νίκησε τον κόσμο, εντυπωσιάστηκαν από το ήθος και την αγνότητα του χαρακτήρα του και από τη γαλήνη και τη χαρά της ψυχής του.

Παρέμενε σταθερός σαν βράχος όταν τα αγριότερα κύματα της κοσμικής δύναμης χτυπούσαν κατά πάνω του χωρίς να φέρουν αποτέλεσμα. Η απλή ζωντάνια των λόγων του, η ατρόμητη στάση του, το γαλήνιο βλέμμα του και η αμετάβλητη αποφασιστικότητά του, εκδηλωμένη σε κάθε λόγο και πράξη του, προξένησαν βαθιά εντύπωση στα μέλη της συνέλευσης. Ήταν φανερό ότι δεν μπορούσε να παρακινηθεί να υποχωρήσει στο πρόσταγμα της Ρώμης ούτε με υποσχέσεις ούτε με απειλές.

Με τη μαρτυρία του Λούθηρου είχε ακουστεί η ομιλία του Χριστού με δύναμη και επιβλητικότητα που είχαν για ένα διάστημα εμπνεύσει με δέος και θαυμασμό φίλους και εχθρούς. Το Πνεύμα του Θεού ήταν παρόν στη συνέλευση εκείνη και επηρέαζε τις καρδιές της ανώτερης ηγεσίας της αυτοκρατορίας. Αρκετοί πρίγκιπες ανεπιφύλακτα αναγνώρισαν το δίκαιο της Λουθηρανής υπόθεσης. Πολλοί από αυτούς είχαν πειστεί για την αλήθεια, αλλά για μερικούς οι εντυπώσεις αυτές δεν κράτησαν πολύ. Υπήρχε και άλλη μία κατηγορία, εκείνων που δεν είχαν εκφέρει γνώμη, αλλά που αργότερα ερεύνησαν προσωπικά τις Γραφές και έγιναν ένθερμοι υποστηρικτές της Μεταρρύθμισης.

Ο εκλέκτορας Φρειδερίκος απέβλεπε με ανυπομονησία στην προσέλευση του Λούθηρου στη συνέλευση και άκουσε την αγόρευστή του με βαθιά συγκίνηση. Με χαρά μαζί και υπερηφάνεια διαπίστωσε το θάρρος, τη σταθερότητα και αυτοκυριαρχία του νεαρού διδάκτορα και αποφάσισε να τον υπερασπιστεί ακόμη σθεναρότερα. Συγκρίνοντας τις δύο αλληλοσυγκρουόμενες παρατάξεις, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η σοφία των παπών, βασιλέων και καρδιναλίων είχε

Πρόοδος της Μεταρρύθμισης

εκμηδενιστεί μπροστά στη δύναμη της αλήθειας. Η παποσύνη είχε υποστεί μία ήττα που θα γινόταν αισθητή σε όλα τα έθνη και σε όλους τους κατοπινούς αιώνες.

Αν ο Μεταρρυθμιστής υποχωρούσε και σε ένα μόνο σημείο, ο Διάβολος και τα στρατεύματά του θα είχαν νικήσει. Αλλά η άκαμπτη σταθερότητά του συνετέλεσε στην απελευθέρωση της εκκλησίας και στον εγκαινιασμό μιας καινούριας και καλύτερης εποχής. Η επιρροή του μοναδικού αυτού ανθρώπου που τόλμησε να πάρει την πρωτοβουλία να εξετάσει και να διευθετήσει θρησκευτικά ζητήματα, έμελλε να γίνει αισθητή στην εκκλησία και στον κόσμο όχι μόνο της εποχής του, αλλά και όλων των επερχόμενων γενεών. Η σταθερότητα και η πιστότητά του θα ενίσχυαν όλους όσους θα αντιμετώπιζαν μια παρόμοια πείρα μέχρι το τέλος του κόσμου. Η δύναμη και η μεγαλειότητα του Θεού τοποθετήθηκαν πάνω από τα ανθρώπινα συμβούλια, πάνω από τη μεγάλη επιρροή του Σατανά.

Ο Λούθηρος ήταν θερμός και ζηλωτής, ατρόμητος και τολμηρός στην επίπληξη της αμαρτίας και στην υποστήριξη της αλήθειας. Δεν τρόμαζε ούτε από αμαρτωλούς ανθρώπους ούτε από διαβόλους. Ήξερε ότι είχε με το μέρος του έναν ισχυρότερο από όλους αυτούς. Ο Λούθηρος κατείχε ζήλο, θάρρος και τόλμη και πολλές φορές εξέθετε τη ζωή του σε κίνδυνο, φτάνοντας στα άκρα. Ο Θεός όμως εμφάνισε στη ζωή του Λούθηρου τον Μελάγχθωνα που είχε εντελώς αντίθετη ιδιοσυγκρασία με αυτόν για να τον βοηθήσει στη συνέχεια του μεταρρυθμιστικού του έργου. Ο Μελάγχθωνας ήταν συνεσταλμένος, άτολμος, επιφυλακτικός, εξαιρετικά υπομονητικός και αγαπητός από τον Θεό. Γνώριζε πολύ καλά την Αγία Γραφή και είχε σωστή κρίση και μεγάλη σύνεση. Η αγάπη του για το έργο του Θεού ήταν ίδια με εκείνη του Λούθηρου. Ο Κύριος ἐφερε κοντά τις ζωές των δύο αυτών αντρών και ἔγιναν αχώριστοι φίλοι. Ο Λούθηρος ήταν μεγάλος βοηθός του Μελάγχθωνα και τον στήριζε όταν εκείνος παρασυρόταν από συστολή ἡ χρονοτριβή. Ο Μελάγχθωνας με τη σειρά του, με την προσεκτική οξυδέρκεια που τον χαρακτήριζε, βοηθούσε πολύ τον Λούθηρο κάθε φορά που ριψοκινδύνευε προειδοποιώντας τον για τον επερχόμενο κίνδυνο.

Το έργο δεν θα είχε προοδέψει αν αφηνόταν μόνο στον Μελάγχθωνα ενώ από την άλλη μεριά θα ζημιωνόταν αν είχε ανατεθεί αποκλειστικά στα χέρια του Λούθηρου. Η θεϊκή σοφία στην εκλογή των δύο αυτών ατόμων για τη διεκπεραίωση του έργου έγινε εμφανής.

Η Διαφώτιση στην Αγγλία και Σκωτία

Ενώ ο Λούθηρος παρουσίαζε ανοικτή τη Γραφή, που ήταν μέχρι τότε κλειστή για το Γερμανικό λαό, το Πνεύμα του Θεού παρακινούσε τον Τύνδαλο να κάνει το ίδιο για την Αγγλία. Ήταν ένας βαθυστόχαστος μελετητής των Γραφών και διακήρυξε άφοβα τις πεποιθήσεις του, συνιστώντας να συγκρίνεται η κάθε διδασκαλία με το Λόγο του Θεού. Ο ζήλος του δεν ήταν δυνατό να μην προκαλέσει την αντίδραση των παπιστών. Λίγο αργότερα ένας λόγιος Καθολικός ιεράρχης, κατά τη διάρκεια μιας θεολογικής διένεξης που είχε μαζί του, φώναξε: «Προτιμότερο είναι να απαλλαγούμε από τους νόμους του Θεού παρά από του πάπα». Σ' αυτό ο Τύνδαλος απάντησε: «Αψηφώ τον πάπα και όλους τους νόμους του. Και αν ο Θεός μου χαρίσει τη ζωή, σε λίγα χρόνια θα κάνω ώστε και ένα χωριατόπαιδο ακόμη που σέρνει το αλέτρι να ξέρει τη Γραφή καλύτερα από σένα».

Το περιστατικό αυτό δικαιώσει τη μεγάλη του επιθυμία να εφοδιάσει το λαό του με τις Γραφές της Καινής Διαθήκης στη γλώσσα του, και ρίχτηκε αμέσως στη δουλειά. Ολόκληρη η Αγγλία φαινόταν απροσπέλαστη γι' αυτόν και αποφάσισε να ζητήσει άσυλο στη Γερμανία. Εκεί άρχισε την εκτύπωση της Αγγλικής Καινής Διαθήκης. Σύντομα, τρεις χιλιάδες έντυπα είχαν ετοιμαστεί και μία νέα έκδοση ακολούθησε μέσα στον ίδιο χρόνο.

Τελικά, σφράγισε την πίστη του με μαρτυρικό θάνατο, τα όπλα όμως που ετοίμασε ικάνωσαν άλλους στρατιώτες να συνεχίσουν τον αγώνα στο διάβα των αιώνων φτάνοντας μέχρι και στην εποχή μας.

Στη Σκωτία το ευαγγέλιο συνάντησε έναν πρωταγωνιστή στο πρόσωπο του Ιωάννη Νοξ. Αυτός ο αφοσιωμένος Μεταρρυθμιστής δεν φοβήθηκε κανέναν άνθρωπο. Οι φλόγες των βασάνων που τις έβλεπε να λαμπαδιάζουν γύρω του συνέτειναν μόνο στο να προσθέτουν καινούργια ένταση στο ζήλο του. Με τον πελέκι του τυράννου να αιωρείται απειλητικά πάνω από το κεφάλι του, έμενε ακλόνητος στη θέση του, καταφέροντας καίρια πλήγματα δεξιά και αριστερά για την καταστολή της ειδωλολατρίας.

Ο Λάτιμερ επίσης υποστήριζε από τον άμβωνα ότι η Βίβλος πρέπει να διαβάζεται στη γλώσσα του λαού. Ο συγγραφέας της Αγίας Γραφής έλεγε, είναι ο ίδιος ο Θεός και η Γραφή αυτή έχει τα ισχυρά και αιώνια χαρακτηριστικά του συγγραφέα της. «Δεν υπάρχει βασιλιάς, αυτοκράτορας, δικαστής ή νομοθέτης που να μην είναι υπο-

Πρόοδος της Μεταρρύθμισης

χρεωμένος να υπακούει στον ἄγιο Λόγο Του. Ας μην ακολουθούμε το δικό μας δρόμο, αλλά ας αφήσουμε να μας οδηγεί ο Λόγος του Θεού. Ας μην ακολουθούμε τα ίχνη των πατέρων μας ούτε και να μας νοιάζει τόσο πολύ το τι ἔκαναν αυτοί, όσο το τι ἔπρεπε να ἔχουν κάνει».

Δύο πιστοί φίλοι του Τύνδαλου, ο Μπαρνς και ο Φριθ, παρουσιάστηκαν επίσης για να υπερασπιστούν την αλήθεια. Ακολούθησαν οι δύο Ράιντλι και ο Κράνμερ. Οι αρχηγοί αυτοί της Αγγλικής Μεταρρύθμισης ἤταν ἀνθρώποι μορφωμένοι και οι περισσότεροι από αυτούς εκτιμούνταν πολύ από τη Ρωμαιοκαθολική κοινωνία για το ζήλο και την ευλάβειά τους. Εναντιώθηκαν στον παπισμό μόνο όταν αντιλήφθηκαν τις πλάνες της «Αγίας Ἐδρας». Η γνώση τους για τα μυστήρια της Βαβυλώνας ἔδινε μεγαλύτερο κύρος στη μαρτυρία που ἔκαναν εναντίον της.

Η βασική αρχή που υποστήριζαν ο Τύνδαλος, ο Φριθ, ο Λάτιμερ και οι Ράιντλι ἤταν η αλάθητη αυθεντία των Αγίων Γραφών σαν κανόνας της πίστης και των ἐργών. Δεν αναγνώριζαν το δικαίωμα των παπών, των Συνόδων, των Πατέρων και των βασιλέων να παραβιάζουν την ανθρώπινη συνείδηση σε ζητήματα που αφορούν τη θρησκεία. Για αυθεντία τους είχαν τη Γραφή και με βάση τη διδασκαλία της, δοκίμαζαν κάθε δόγμα και κάθε προβαλλόμενο ισχυρισμό. Η πίστη στον Θεό και στο Λόγο Του ενίσχυαν τους ἀγιους εκείνους ανθρώπους όταν παρέδιδαν τη ζωή τους πάνω στους μαρτυρικούς βωμούς.

ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ

ΗΜεταρρύθμιση δεν σταμάτησε με τον Λούθηρο αλλά πρόκειται να συνεχιστεί μέχρι το τέλος της ιστορίας του κόσμου. Ο Λούθηρος είχε ένα μεγάλο έργο να κάνει με το να αντανακλά στους άλλους το φως που ο Θεός επέτρεψε να λάμψει σ' αυτόν. Από εκείνη την εποχή μέχρι τώρα νέο φως εξακολούθησε να λάμπει επάνω στις Γραφές και νέες αλήθειες έχουν αποκαλυφθεί.

Ο Λούθηρος και οι συνεργάτες του επιτέλεσαν ένα υπέροχο έργο για τον Θεό. Προερχόμενοι όμως από τη Ρωμαιοκαθολική εκκλησία και έχοντας οι ίδιοι πιστέψει και υποστηρίξει τις διδαχές της, δεν μπορούσαν να διακρίνουν όλα της τα λάθη. Το δικό τους έργο ήταν να σπάσουν τα δεσμά της Ρώμης και να θέσουν την Αγία Γραφή στη διάθεση του κόσμου. Ωστόσο, υπήρχαν σημαντικές αλήθειες τις οποίες δεν κατόρθωσαν να ανακαλύψουν και σοβαρές πλάνες τις οποίες δεν αποκήρυξαν. Πολλοί από αυτούς εξακολουθούσαν να τηρούν την Κυριακή μαζί με άλλες καθολικές γιορτές. Στην πραγματικότητα αναγνώριζαν ότι αυτή δεν είχε επιβληθεί, όπως θα έπρεπε με θεϊκή εξουσία. Πίστευαν όμως ότι έπρεπε να τηρηθεί σαν γενικά καθιερωμένη ημέρα λατρείας. Παρόλα αυτά, υπήρχαν μεταξύ τους μερικοί οι οποίοι τιμούσαν το Σάββατο της τέταρτης εντολής. Ανάμεσα στους εκκλησιαστικούς Μεταρρυθμιστές τιμητική θέση πρέπει να δοθεί σ' εκείνους που υποστήριξαν την αλήθεια της τέταρτης εντολής και την υποχρέωση της τήρησης του Σαββάτου η οποία κατά γενικό κανόνα ήταν άγνωστη – ακόμη και μεταξύ των Διαμαρτυρόμενων.

Αυτοί που δέχτηκαν τις μεγάλες ευλογίες της Μεταρρύθμισης, δεν προχώρησαν στο μονοπάτι που τόσο αξιοθαύμαστα ακολούθησε ο Λούθηρος. Αν και ορισμένοι πιστοί άνθρωποι παρουσιάστηκαν κατά διάφορα χρονικά διαστήματα, υποστηρίζοντας νεοφώτιστες αλήθειες και καυτηριάζοντας αιωνόβιες πλάνες, η μεγάλη πλειονότητα όμως -

Διακοπή στην Πρόοδο

όπως οι Ιουδαίοι στις μέρες του Χριστού και οι παπιστές στην εποχή του Λούθηρου - έμειναν ικανοποιημένοι με το να πιστεύουν αυτά που οι πατέρες τους πίστευαν και με το να ζουν όπως εκείνοι έζησαν. Το αποτέλεσμα ήταν η θρησκεία να καταντήσει τυπολατρία, ενώ τα λάθη και οι προκαταλήψεις που θα έπρεπε να είχαν απορριφτεί αν η εκκλησία εξακολουθούσε να βαδίζει στο φως του θεϊκού Λόγου, διατηρήθηκαν με ευλάβεια. Με αυτόν τον τρόπο, το πνεύμα της Μεταρρύθμισης σταδιακά εξασθένισε στο σημείο που οι διαμαρτυρόμενες εκκλησίες παρουσίασαν την ίδια σχεδόν ανάγκη για αλλαγή όπως και η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία την εποχή του Λούθηρου. Το ίδιο κοσμικό πνεύμα και ο ίδιος πνευματικός λήθαργος ειδηλώθηκαν και πάλι. Η ίδια βαθιά υπόληψη δίνεται στις γνώμες των ανθρώπων και οι ανθρώπινες θεωρίες αντικαθιστούν τα διδάγματα του Λόγου του Θεού. Υπερηφάνεια και επιδεικτική εκκεντρικότητα υποθάλπονταν κάτω από το κάλυμμα της θρησκείας και οι εκκλησίες υπέστησαν διάβρωση. Με αυτόν τον τρόπο, χαλάρωσαν οι αρχές για τις οποίες οι Μεταρρυθμιστές εργάστηκαν και υπέφεραν τόσο πολύ.

'Όταν ο Σατανάς διαπίστωσε ότι απέτυχε να εξοντώσει την αλήθεια με το διωγμό, κατέφυγε πάλι στο ίδιο σχέδιο του συμβιβασμού που είχε οδηγήσει στη μεγάλη αποστασία και στην εγκαθίδρυση της ρωμαϊκής εκκλησίας. Κατάφερε να πείσει τους Χριστιανούς να συμμαχήσουν όχι τώρα με τους ειδωλολάτρες, αλλά με αυτούς που με τη μεγάλη τους προσήλωση στα εγκόσμια, αποδείχτηκαν το ίδιο ειδωλολάτρες όπως και οι προσκυνητές των λαξευτών εικόνων.

Ο Σατανάς δεν ήταν ικανός να κρατήσει περισσότερο την Αγία Γραφή από το λαό, επειδή αυτή πλέον ήταν στη διάθεση όλων. Προκειμένου όμως να φτάσει οπωσδήποτε στο σκοπό του, σοφίστηκε να την υποτιμήσει στα μάτια των ανθρώπων οι οποίοι, παραμελώντας την έρευνα των Γραφών, εξακολουθούσαν να παραδέχονται λανθασμένες ερμηνείες και να ασπάζονται αστήρικτες από τη Γραφή διδασκαλίες. Ο Σατανάς εξακολουθούσε τη διαστροφή των Βιβλικών διδασκαλιών και οι παραδόσεις που θα έφερναν την καταστροφή αμέτρητων ψυχών ρίζωναν βαθιά. Η εκκλησία διατηρούσε και υποστήριζε αυτές τις παραδόσεις αντί να μένει ικανοποιημένη με «την πίστην την άπαξ παραδοθείσαν εις τους αγίους». Χωρίς καμία συναίσθηση της κατάστασής τους και του κινδύνου που διέτρεχαν, η εκκλησία και ο κόσμος γρήγορα πλησίασαν στην πιο επίσημη και βαρυσήμαντη περίοδο της ιστορίας της γης – την περίοδο της αποκάλυψης του Υιού του ανθρώπου.

Διακοπή στην Πρόοδο

Η ΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ

Η προφητεία του πρώτου αγγέλου, όπως εμφανίζεται στο ιδ' (14°) κεφάλαιο της Αποκάλυψης, εκπληρώθηκε με το μεγάλο κίνημα του Αντβεντισμού το 1840-1844. Τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αμερική, άνθρωποι πίστης και προσευχής συγκινήθηκαν βαθιά με την προσοχή που δόθηκε στις προφητείες και, εξετάζοντας τα λόγια της θεοπνευστίας, ανακάλυψαν ισχυρές αποδείξεις ότι το τέλος του κόσμου πλησίαζε. Το Πνεύμα του Θεού παρακινούσε τους δούλους Του να μεταδώσουν την προειδοποίηση. Παντού αντηχούσε το αιώνιο ευαγγέλιο: «Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις αυτόν, διότι ἡλθεν η ὥρα τῆς κρίσεως αυτού» (Αποκ. ιδ' 7).

Οπουδήποτε στον κόσμο ταξίδευαν οι ιεραπόστολοι, μαζί τους ἔφταναν και οι αιγαθές αγγελίες της σύντομης επιστροφής του Χριστού. Σε διάφορες χώρες εμφανίστηκαν μεμονωμένες ομάδες Χριστιανών οι οποίοι, αποκλειστικά με τη μελέτη των Γραφών, κατέληξαν να πιστεύουν ότι ο ερχομός του Σωτήρα πλησίαζε. Σε μερικά μέρη της Ευρώπης που οι νόμοι ήταν πολύ αυστηροί και οι κήρυκες της επικείμενης επιστροφής του Κυρίου βρέθηκαν αναγκασμένοι να σιγήσουν, ο Θεός γνωστοποίησε την αγγελία κατά ένα θαυματουργικό τρόπο μεταχειρίζόμενος μικρά παιδιά.

Η διάδοση της αγγελίας στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ανατέθηκε στον Γουλιέλμο Μίλερ και στους συνεργάτες του. Ένας αγροκτηματίας, ο οποίος είχε άλλοτε οδηγηθεί να αμφιβάλει για τη θεϊκή αυθεντία των Αγίων Γραφών, παρακινήθηκε από το Άγιο Πνεύμα να ερευνήσει τις προφητείες. Αγγελοι σταλμένοι από τον ουρανό καθοδηγούσαν τη σκέψη του και τον βοηθούσαν να κατανοήσει το Λόγο του Θεού. Ο ένας κρίκος της αλυσίδας της αλήθειας μετά τον άλλον αντάμειβε τις προσπάθειές του καθώς βήμα προς βήμα εξιχνίαζε τα σπουδαία προφητικά μονοπάτια. Ο Λόγος τον οποίο αρχικά δεν θεωρούσε θεόπνευστο, ανοιγόταν τώρα μπροστά στα μάτια του

Η Αγγελία του Πρώτου Αγγέλου

με όλη την ομορφιά και τη δόξα του. Ειδες ότι το ένα μέρος της Γραφής εξηγεί το άλλο και όταν συναντούσε κάτι το δυσονόητο, συνήθιζε να το συγκρίνει με όλα τα εδάφια που ήταν παρεμφερή προς το θέμα αυτό. Διάβαζε τον άγιο Λόγο του Θεού με χαρά και με μεγάλο σεβασμό και εκτίμηση.

Προχωρώντας στις προφητείες, κατάλαβε ότι οι κάτοικοι της γης ζούσαν στις τελευταίες σκηνές της ιστορίας του κόσμου χωρίς όμως να το ξέρουν. Παρατηρώντας τις εκκλησίες, έβλεπε ότι είχαν διαφθαρεί. Είχαν στρέψει την προσοχή τους από τον Χριστό και την είχαν προσηλώσει στον κόσμο. Ζητούσαν τις εγκόσμιες τιμές και κυνηγούσαν τα πρόσκαιρα πλούτη αντί να τοποθετούν το θησαυρό τους στον ουρανό. Διέκρινε παντού την υποκρισία, το σκοτάδι και το θάνατο. Το πνεύμα του ταρασσόταν. Όπως ο Ελισσαί είχε κληθεί να αφήσει τα βόδια και το χωράφι που όργωνε και να περιβληθεί τη μηλωτή της καθιέρωσης στο προφητικό λειτούργημα, έτσι και ο Γουλιέλμος Μίλερ πήρε την κλήση να παρατήσει το αλέτρι του και να παρουσιάσει στον κόσμο τα μυστήρια της βασιλείας του Θεού.

Με φόβο και τρόμο ανέλαβε το καινούργιο αυτό καθήκον, οδηγώντας τους ακροατές του βήμα προς βήμα στο δρόμο των προφητικών εκπληρώσεων μέχρι τον καιρό της δευτέρας παρουσίας του Χριστού. Η μαρτυρία της προφητείας που τοποθετούσε την έλευση του Χριστού στην άνοιξη του 1844 έκανε βαθιά εντύπωση στους ανθρώπους. Καθώς η αγγελία προχωρούσε από τη μία Πολιτεία στην άλλη, αφύπνιζε παντού ένα ζωηρότατο ενδιαφέρον. Πολλοί πείθονταν ότι οι προφητικές ερμηνείες ήταν ακριβείς και, θυσιάζοντας τις γνώσεις τους, χαρούμενα αποδέχονταν την αλήθεια. Ακόμη και μερικοί ιεροκήρυκες, βάζοντας κατά μέρος τις προσωπικές τους θρησκευτικές αντιλήψεις και τα αισθήματά τους, εγκατέλειπαν και το μισθό και την εκκλησία τους και διέδιδαν τον ερχομό του Ιησού.

Καθώς όμως τέτοιου είδους ιεροκήρυκες ήταν σχετικά ολιγάριθμοι, το έργο αυτό κυρίως ανέλαβαν να εκτελέσουν ταπεινά λαϊκά μέλη των εκκλησιών. Αγρότες εγκατέλειπαν τα χωράφια τους, τεχνίτες τα εργαλεία τους, έμποροι τις πραμάτειες τους, επαγγελματίες τα πόστα τους. Και πάλι ο αριθμός των εργατών αυτών ήταν μικρός ανάλογα με το έργο που έπρεπε να επιτελεστεί. Η χλιαρή κατάσταση της εκκλησίας και η αμαρτωλότητα του κόσμου πίεζε τις ψυχές των ευσυνείδητων αυτών φρουρών και χωρίς να δυσανασχετούν υπέμειναν κόπωση, στερήσεις και ταλαιπωρίες, για να μπορέσουν να καλέσουν τους ανθρώπους σε μετάνοια που οδηγεί στη σωτηρία.

Η Αγγελία του Πρώτου Αγγέλου

Παρόλη την αντίδραση του Σατανά, το έργο εξακολουθούσε να προχωρεί και χιλιάδες ψυχές ασπάστηκαν το μήνυμα της επιστροφής του Κυρίου.

Mia Μεγάλη Θρησκευτική Αναγέννηση

Παντού και συνεχώς ακουγόταν η μαρτυρία καλώντας τους αμαρτωλούς, εκκλησιαζόμενους και μη, να σωθούν από την επερχόμενη οργή. Όπως ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, ο Πρόδρομος του Χριστού, έτσι οι κήρυκες αυτοί έβαζαν την αξίνα στη ρίζα του δέντρου, παρατρύνοντας τους πάντες να φέρουν στη ζωή τους καρπούς ἀξιούς της μετάνοιας. Οι συγκλονιστικές εκκλήσεις τους έρχονταν σε άκρα αντίθεση με τα λόγια της σιγουριάς για την ειρήνη και την ασφάλεια που ακούγονταν από το ύψος των δημοφιλών αμβώνων. Όπου και αν πήγαινε το μήνυμα, συγκινούσε τις καρδιές των ανθρώπων.

Η απλή και σαφής μαρτυρία των Γραφών με την υποστήριξη του Αγίου Πνεύματος, ασκούσε τέτοια επιρροή ώστε ελάχιστοι μπορούσαν να αντισταθούν σ' αυτήν. Όσοι είχαν μία επιφανειακή μόνο θρησκεία ξυπνούσαν από την επίπλαστη ασφάλειά τους. Έβλεπαν τα ολισθήματα, την κοσμικότητα, την απιστία, την υπερηφάνεια και την ιδιοτέλειά τους. Με μετάνοια και ταπείνωση πολλοί εκζητούσαν τον Κύριο. Άνθρωποι που είχαν δώσει όλη τους τη στοργή στα πράγματα του κόσμου, στρέφονταν τώρα στα ουράνια αγαθά. Το Πνεύμα του Θεού αναπαυόταν επάνω τους και με απαλή και υποτακτική καρδιά, ένωναν και αυτοί τις φωνές τους για να διακηρύξουν: «Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις αυτόν διότι ἡλθεν η ὥρα της κρίσεως αυτού» (Αποκ. ιδ' 7).

Κλαίγοντας οι αμαρτωλοί ρωτούσαν: «Τι πρέπει να κάνω για να σωθώ;» Όσοι είχαν σπιλώσει τη ζωή τους με ανέντιμες πράξεις ήταν πρόθυμοι να προβούν σε επανορθώσεις. Όλοι όσοι βρήκαν στον Χριστό ψυχική γαλήνη, λαχταρούσαν να δουν και άλλους να γεύονται την ίδια ευλογημένη πείρα. Οι καρδιές των γονέων στρέφονταν προς τα παιδιά και οι καρδιές των παιδιών προς τους γονείς. Οι φραγμοί της υπερηφάνειας και της επιφύλαξης σαρώνονταν. Ειλικρινείς εξομολογήσεις ακολουθούσαν και ενωμένα τα μέλη της οικογένειας συνεργάζονταν για τη σωτηρία αγαπημένων συγγενών.

Συχνά γινόταν ακουστή η ἐνθερμη παράκληση. Παντού υπήρχαν ψυχές που αγωνιούσαν βαθιά ικετεύοντας τον Θεό. Πολλοί αγωνίζονταν σε ολονύχτιες προσευχές ζητώντας να βεβαιωθούν για τη συγχώρεση των δικών τους αμαρτημάτων ή για την επιστροφή συγγε-

Η Αγγελία του Πρώτου Αγγέλου

νών και γειτόνων τους. Η ειλικρινής και σταθερή πίστη έβρισκε ανταπόκριση. Αν οι σημερινοί Χριστιανοί εξακολουθούσαν να ταπεινώνονται κατά τον ίδιο τρόπο μπροστά στον Θεό και να προσεύχονται με την ίδια εμμονή μπροστά στο θρόνο της χάρης Του, θα γεύονταν μία ασύγκριτα πλουσιότερη εμπειρία από αυτή που κατέχουν τώρα. Ελάχιστα προσεύχεται σήμερα ο λαός του Θεού, ελάχιστα αναγνωρίζει την αμαρτωλότητά του και η ἐλλειψη της ζωντανής πίστης τον αποστερεί από τη χάρη που τόσο πλουσιοπάροχα παρέχει ο Λυτρωτής μας.

Άνθρωποι όλων των κοινωνικών στρωμάτων συγκεντρώνονταν στις Αντβεντιστικές συναθροίσεις. Πλούσιοι και φτωχοί, ανώτεροι και κατώτεροι, για διάφορους λόγους ανυπομονούσαν να ακούσουν, ο καθένας για τον εαυτό του, τη διδαχή της δευτέρας παρουσίας. Ο Θεός συγκρατούσε το αντιδραστικό πνεύμα για όσο διάστημα οι δούλοι Του εξηγούσαν τους λόγους της πίστης τους. Κάποτε τα όργανά Του φαίνονταν ανίσχυρα, αλλά το Πνεύμα του Θεού προσέδιδε δύναμη στην αλήθειά Του. Η παρουσία των αγίων αγγέλων γινόταν αισθητή στις συναθροίσεις εκείνες και πολλοί καθημερινά προστίθονταν στον κύκλο των πιστών. Καθώς επαναλαμβάνονταν τα σημεία της προσεχής επιστροφής του Χριστού, πλήθη μεγάλα άκουγαν τα συγκλονιστικά εκείνα λόγια με κομμένη ανάσα. Ο ουρανός και η γη φαίνονταν να αλληλοζυγώνονται. Η δύναμη του Θεού γινόταν αισθητή από γέροντες, νέους και μεσήλικες. Οι άνθρωποι επέστρεφαν στα σπίτια τους με ύμνους δοξολογίας στα χείλη και οι χαρούμενοι ήχοι αντιλαλούσαν μέσα στης νύχτας τη σιγαλιά. Κανένας από αυτούς που παραβρέθηκαν στις συναθροίσεις εκείνες δεν θα μπορέσει ποτέ να λησμονήσει σκηνές τόσο μεγάλου ενδιαφέροντος.

Αντίδραση

Η διακήρυξη του καθορισμένου καιρού της επιστροφής του Χριστού συνάντησε ζωηρή αντίδραση από άτομα όλων των κοινωνικών τάξεων, από τον ιεροκήρυκα στον άμβωνα μέχρι τον πιο θρασύ, προκλητικό αμαρτωλό. «Περί της ημέρας και της ώρας ουδείς γινώσκει», εξακολουθούσαν να αντηχούν τα λόγια αυτά τόσο από τους θρασείς εμπαίκτες όσο και από τους τιτλοφορούμενους χριστιανούς ιεροκήρυκες. Οι είρωνες έκλειναν τα αυτιά τους στη σαφή, αρμονική ερμηνεία των εδαφίων από εκείνους που επιδείκνυαν το τέλος των

Η Αγγελία του Πρώτου Αγγέλου

προφητικών περιόδων και τα σημεία τα οποία ο ίδιος ο Χριστός είχε προείπει σαν τεκμήρια της παρουσίας Του.

Πολλοί από εκείνους που δήλωναν ότι αγαπούσαν τον Σωτήρα ισχυρίζονταν ότι δεν είχαν καμία αντίρρηση ως προς τη διδασκαλία της δευτέρας παρουσίας του Χριστού, αλλά ότι διαφωνούσαν μόνο στον προσδιορισμό του καθορισμένου καιρού. Ο παντογνώστης όμως Θεός διάβαζε τις καρδιές τους. Αυτοί στην πραγματικότητα δεν είχαν καμία επιθυμία να ακούσουν ότι έρχεται ο Χριστός για να κρίνει τον κόσμο με δικαιοσύνη. 'Εζησαν τη ζωή τους σαν δούλοι πονηροί που τα έργα τους δεν ήταν σε θέση να υποστούν την εξονυχιστική επιθεώρηση του καρδιογνώστη Θεού και γι' αυτό φοβόνταν να συναντήσουν τον Κύριο τους. 'Όπως οι Εβραίοι στην εποχή της πρώτης παρουσίας του Χριστού, το ίδιο και αυτοί ήταν ανέτοιμοι να υποδεχτούν τον Ιησού. Μόλις οι άνθρωποι αφυπνίζονταν και άρχισαν να ενδιαφέρονται για τον τρόπο της σωτηρίας τους, θρησκευτικοί δάσκαλοι έμπαιναν ανάμεσα σ' αυτούς και στην αλήθεια και προσπαθούσαν να καθησυχάσουν τους φόβους τους παρεμπηνεύοντας το Λόγο του Θεού.

Ανάξιοι φρουροί ένωναν τις προσπάθειές τους στο έργο του μεγάλου απατεώνα φωνάζοντας, «ειρήνη, ειρήνη» τη στιγμή που ο Θεός δεν μιλούσε για ειρήνη. Σαν τους Φαρισαίους της εποχής του Χριστού, πολλοί όχι μόνο αρνούνταν να εισέλθουν στη βασιλεία των ουρανών, αλλά εμπόδιζαν και τους εισερχομένους. Από αυτούς ο Θεός θα ζητήσει το αίμα των ψυχών αυτών.

Στις εκκλησίες τα πιο ταπεινά και καθιερωμένα μέλη ήταν συνήθως εκείνα που πρώτα δέχονταν την αγγελία. 'Οσοι καταγίνονταν μόνοι τους με τη μελέτη της Αγίας Γραφής, δεν μπορούσαν παρά να αναγνωρίσουν τον αντιβιβλικό χαρακτήρα των λαϊκών απόψεων για την προφητεία. Εκεί όπου οι άνθρωποι έμεναν ανεπηρέαστοι από τους κληρικούς, εκεί όπου μόνοι τους επιδίδονταν στη μελέτη του Λόγου του Θεού, η διδαχή της παρουσίας του Χριστού δεν είχε παρά να συγκριθεί με τη Γραφή προκειμένου να εδραιωθεί το θεϊκό της κύρος.

Πολλοί υπέστησαν διωγμούς από τους απειθούντες αδελφούς τους. Για να μπορέσουν να παραμείνουν μέσα στην εκκλησία, μερικοί συμφώνησαν να μην ξαναμιλήσουν για την ελπίδα τους. Άλλοι όμως ένοιωθαν ότι η αφοσίωσή τους στον Θεό δεν τους επέτρεπε να αποκρύψουν τις αλήθειες που Εκείνος τούς είχε εμπιστευτεί. Δεν ήταν λίγοι εκείνοι από τους οποίους αφαιρέθηκε το δικαίωμα επικοι-

νωνίας με την εκκλησία, μόνο και μόνο επειδή ομολογούσαν ότι πίστευαν στην παρουσία του Χριστού. Πολύτιμα, για όσους πέρασαν από τη δοκιμασία αυτή, ήταν τα λόγια του προφήτη: «Οι αδελφοί σας, οίτινες σας μισούσι και σας αποβάλλουσιν ἐνεκεν του ονόματός μου, είπαν, Ας δοξασθή ο Κύριος, πλην αυτός θέλει φανή εις χαράν σας, εκείνοι δε θέλουσι καταισχυνθή» (Ησ. ξς' 5).

Άγγελοι του Θεού παρακολούθουσαν με μεγάλο ενδιαφέρον τα αποτελέσματα της αγγελίας. Όπου συναντούσαν μία γενική απόρριψη του μηνύματος, απομακρύνονταν λυπημένοι. Ήταν όμως και πολλοί που δεν είχαν ακόμη περάσει από τη δοκιμασία της διδασκαλίας της παρουσίας του Χριστού. Πολλοί είχαν παρασυρθεί από τους άντρες τους ή από τις γυναίκες τους, τους γονείς ή τα παιδιά τους στο να πιστεύουν ότι αμαρτάνουν με το να ακούν τις αιρετικές δοξασίες των Αντβεντιστών. Άγγελοι όμως είχαν ενταλθεί να φυλάξουν ιδιαίτερα τις ψυχές αυτές, επειδή ένα άλλο φως από το θρόνο του Θεού επρόκειτο ακόμη να λάμψει επάνω τους.

Ετοιμασία για τη Συνάντηση του Κυρίου

'Οσοι είχαν δεχτεί την αγγελία καρτερούσαν την επιστροφή του Σωτήρα τους με μία ανέκφραστη λαχτάρα. Ο καιρός που περίμεναν να Τον συναντήσουν πλησίαζε και αυτοί ετοιμάζονταν για την ώρα εκείνη με μία γαλήνια επισημότητα. Απολάμβαναν μία γλυκιά επικοινωνία με τον Θεό με μία εσωτερική γαλήνη που διαρκώς θα τη γεύονταν μελλοντικά. Κανένας από αυτούς που ένιωσαν αυτή την ελπίδα και τη διαβεβαίωση δεν θα μπορέσει ποτέ να ξεχάσει τις πολύτιμες εκείνες ώρες της προσμονής. Λίγες εβδομάδες πριν από την καθορισμένη ημερομηνία, οι πρόσκαιρες επιχειρήσεις είχαν κατά το μεγαλύτερο μέρος εγκαταλειφτεί. Με μεγάλη προσοχή οι πιστοί ερευνούσαν την κάθε τους σκέψη και τα αισθήματα της καρδιάς τους σαν να βρίσκονταν κοντά στο θάνατο και επρόκειτο να κλείσουν για πάντα τα μάτια τους στα εγκόσμια. Κανείς τους δεν ετοίμασε «στολές για την ανάληψη», αλλά όλοι τους αισθάνονταν ότι τους χρειάζονταν αποδεικτικά του εσωτερικού εξαγνισμού, βάση του οποίου θα κρίνονταν έτοιμοι να συναντήσουν τον Σωτήρα. Για λευκές στολές είχαν την αγγότητα της ψυχής.

Ο Θεός είχε σκοπό να δοκιμάσει το λαό Του. Το χέρι Του είχε αποκρύψει ένα λάθος στους υπολογισμούς των προφητικών περιό-

Η Αγγελία του Πρώτου Αγγέλου

δων. Οι Αντβεντιστές δεν μπόρεσαν να ανακαλύψουν το λάθος. Ούτε και αυτοί ακόμη οι πιο μορφωμένοι ανταγωνιστές τους μπόρεσαν να το βρουν και δήλωναν: «Οι υπολογισμοί των προφητικών περιόδων είναι σωστοί. Ένα μεγάλο γεγονός πρόκειται να συμβεί. Δεν είναι όμως αυτό που προλέγει ο κύριος Μίλερ. Πρόκειται για την πνευματική μεταλλαγή του κόσμου και όχι για τη δευτέρα παρουσία του Χριστού».

Ο καιρός της αναμονής πέρασε και ο Χριστός δεν παρουσιάστηκε για να λυτρώσει το λαό Του. Πικρή απογοήτευση κατέλαβε αυτούς που περίμεναν τον Σωτήρα τους με ειλικρινή πίστη και αγάπη. Ο σκοπός όμως του Θεού είχε εκπληρωθεί: δοκίμασε τις καρδιές εκείνων που ισχυρίζονταν ότι προσδοκούσαν την επιστροφή Του. Ανάμεσα σ' αυτούς υπήρχαν άνθρωποι που παρακινούνταν αποκλειστικά και μόνο από το φόβο. Η μορφή της ευσέβειας δεν είχε αγγίξει ούτε την καρδιά ούτε τη ζωή τους. Όταν το προσδοκώμενο γεγονός δεν πραγματοποιήθηκε, τα άτομα αυτά δήλωσαν ότι δεν ένοιωθαν καμία απογοήτευση. Κατά βάθος ποτέ δεν πίστεψαν ότι θα ερχόταν ο Χριστός. Αυτοί πρωτοστάτησαν στο να γελοιοποιήσουν τη θλίψη των ειλικρινών πιστών.

Ο Χριστός όμως και το πλήθος των αγγέλων παρατηρούσαν με αγάπη και συμπάθεια τους αγίους που είχαν δοκιμαστεί και έμειναν σταθεροί παρόλη την απογοήτευσή τους. Αν μπορούσε να σηκωθεί το πέπλο που διαχωρίζει τον ορατό από τον αόρατο κόσμο, θα φαίνονταν οι άγγελοι να περιβάλλουν τις αλύγιστες αυτές ψυχές και να τις προστατεύουν από τις επιθέσεις του Σατανά.

Η ΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ

Οι εκκλησίες που αρνήθηκαν να δεχτούν το μήνυμα του πρώτου αγγέλου απέρριψαν το φως του ουρανού. Η αγγελία εκείνη είχε σταλεί με ευσπλαχνία και με σκοπό να τους αφυπνίσει για να δουν την πραγματική τους κατάσταση, εκείνης της κοσμικότητας και της απομάκρυνσης από την αλήθεια και να προσπαθήσουν να προετοιμαστούν για τη συνάντηση με τον Κύριό τους.

Η αγγελία του πρώτου αγγέλου δόθηκε για να διαχωρίσει την εκκλησία του Χριστού από τη μολυσματική επιρροή του κόσμου. Για τα πλήθη όμως, και των λεγόμενων ακόμη Χριστιανών, οι δεσμοί που τους κρατούσαν δεμένους με τον κόσμο ήταν ισχυρότεροι από τα πράγματα που τους έλκυαν προς τον ουρανό. Προτίμησαν να ακούσουν τη φωνή της ανθρώπινης σοφίας και αποστράφηκαν την αγγελία που ερευνούσε το εσωτερικό της καρδιάς τους.

Ο Θεός αποκάλυψε νέα αλήθεια για να τη σέβονται και να την υπακούουν, όχι όμως να την πειριφρονούν και να την απορρίπτουν. Το φως που στέλνει μεταβάλλεται σε σκοτάδι για εκείνους που το αφηφούν. 'Όταν το Πνεύμα του Θεού παύει να προκαλεί την εντύπωση της αλήθειας στις καρδιές των ανθρώπων, ότι ακούγεται είναι μάταιο και ότι κηρύγτεται πάει και εκείνο χαμένο.

'Όταν οι εκκλησίες αντέκρουσαν την αγγελία της δεύτερης έλευσης του Χριστού, ο Θεός τις απέρριψε. Τον πρώτο άγγελο αικολούθησε ένας δεύτερος εξαγγέλλοντας: «Ἐπεσεν, ἐπεσε Βαβυλών η πόλις η μεγάλη, διότι εκ του οίνου του θυμού της πορνείας αυτής επότισε πάντα τα ἔθνη» (Αποκ. ιδ' 8). Το άγγελμα αυτό κατανοήθηκε από τους Αντβεντιστές σαν γνωστοποίηση της ηθικής κατάπτωσης των εκκλησιών, επειδή απέρριψαν την πρώτη αγγελία. Η διακήρυξη «ἐπεσε η Βαβυλών» είχε γίνει το καλοκαίρι του 1844 και είχε ως επακόλουθο πενήντα περίπου χιλιάδες μέλη να αποσυρθούν από αυτές τις εκκλησίες.

Εκείνοι που κήρυξαν την προηγούμενη αγγελία δεν είχαν καμία

πρόθεση να προκαλέσουν διαιρέσεις ἢ να σχηματίσουν ξεχωριστές οργανώσεις. «Σε όλο μου το έργο», ἐλεγε ο Γουλιέλμος Μίλερ, «ποτέ δεν μου γεννήθηκε ούτε η επιθυμία ούτε η σκέψη να δημιουργήσω κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον προς μία ορισμένη εκκλησία, διαφορετική από αυτές που ἡδη υπήρχαν, ἢ να ενισχύσω τη μία εις βάρος της ἀλλης. Ήθελα όλες να ωφεληθούν. Υποθέτοντας ότι όλοι οι Χριστιανοί θα χαίρονταν με την προοπτική της παρουσίας του Χριστού και όσοι δεν θα συμμερίζονταν τις απόψεις μου τουλάχιστον δεν θα περιφρονούσαν αυτούς που αποδέχονταν τη διδαχή αυτή, δεν μου πέρασε ποτέ από το νου ότι θα παρουσιαζόταν η ανάγκη να ἔχουμε ξεχωριστές συναθροίσεις. Ο μοναδικός σκοπός μου ἦταν οι ψυχές να στραφούν στον Θεό, ο κόσμος να προειδοποιηθεί για την επερχόμενη κρίση και οι συνάνθρωποί μου να παρακινηθούν για να επιδιθούν στην προετοιμασία εκείνη της καρδιάς που θα τους ἔκανε ικανούς να συναντήσουν με ειρήνη τον Θεό. Κατά γενική πλειοψηφία, αυτοί που μεταπείστηκαν με τις προσπάθειές μου ενώθηκαν με τις διάφορες ἡδη υπάρχουσες εκκλησίες. Όταν ορισμένα άτομα με πλησίαζαν με την ερώτηση τι ἐπρεπε να κάνουν, πάντοτε τους ἐλεγα να πηγαίνουν εκεί ὅπου νοιώθουν πιο ἀνετα και τους συμβούλευα χωρίς να υποστηρίξω καμία θρησκευτική οργάνωση».

Επειδή στην αρχή το έργο του Μίλερ θεωρήθηκε εποικοδομητικό για τις εκκλησίες, είχε για ἁνα διάστημα κριθεί με ευμένεια. Όταν όμως οι θρησκευτικοί αρχηγοί τάχτηκαν κατά της διδαχής της δευτέρας παρουσίας, προσπάθησαν να καταστείλουν την αναταραχή που δημιουργούσε το σοβαρό αυτό ζήτημα. Οι πιστοί βρέθηκαν σε μία κατάσταση μεγάλης δοκιμασίας και αμηχανίας. Αγαπούσαν τις εκκλησίες τους και δεν είχαν καμία διάθεση να χωριστούν από αυτές. Όταν όμως ἀρχισαν να χλευάζονται, να καταπιέζονται και να τους αποστερείται το δικαίωμα να μιλήσουν για την ελπίδα τους ἢ να παραβρεθούν σε κτηρύγματα για την ἐλευση του Κυρίου, τελικά πολλοί στηρώθηκαν και αποτίναξαν το ζυγό που τους είχε επιβληθεί.

Οι Αντβεντιστές δεν μπορούσαν να παραδεχτούν ότι αυτοί που απέκλειαν τη μαρτυρία του Λόγου του Θεού αποτελούσαν την Εκκλησία του Χριστού, «τον στύλο και το εδραίωμα της αληθείας». Όταν η είδηση «Ἐπεσεν η Βαβυλών» ἀρχισε να διαδίδεται, ἐνοιωθαν δικαιωμένοι να διακόψουν την πρότερη σχέση τους με αυτές.

Από τότε που απορρίφτηκε η πρώτη αγγελία, μία σημαντική αλλαγή παρατηρήθηκε στις εκκλησίες. Όπου περιφρονείται η αλήθεια η πλάνη γίνεται δεκτή και προσφιλής. Η αγάπη για τον Θεό και η

Η Αγγελία του Δεύτερου Αγγέλου

πίστη στο Λόγο Του ψυχράνθηκαν. Οι εκκλησίες λύπησαν το Πνεύμα του Θεού και αυτό αποσύρθηκε σε μεγάλο βαθμό.

Ο Χρόνος της Βραδύτητας

Το 1844 αυτοί που με πίστη περίμεναν την παρουσία του Κυρίου τον προκαθορισμένο καιρό, βρέθηκαν για ένα διάστημα μέσα στην αμφιβολία και στην αβεβαιότητα. Εξακολουθούσαν να πιστεύουν ακράδαντα στο Λόγο του Θεού, τη μοναδική γι' αυτούς πηγή παρηγοριάς. Παρόλη την απογοήτευσή τους, συνέχισαν την έρευνα των Γραφών, ανασκοπώντας από την αρχή τα αποδεικτικά στοιχεία της πίστης τους και μελετώντας με προσοχή τις προφητείες για να αποκτήσουν πρόσθετο φως. Η βιβλική μαρτυρία, σαφής και αναμφισβήτητη, βρισκόταν σε απόλυτη συμφωνία με τις απόψεις τους. Τα σημεία μαρτυρούσαν με βεβαιότητα την εγγύτητα της παρουσίας του Χριστού. Παρόλο που δεν ήξεραν πού να αποδώσουν τους λόγους της απογοήτευσής τους, δεν αμφέβαλαν καθόλου ότι ο Θεός τούς είχε οδηγήσει σε εκείνη την πείρα τους.

Η πίστη τους ενισχύθηκε κατά πολύ με την ερμηνεία των γραφικών περικοπών που αναφέρουν μία περίοδο καθυστέρησης. Νωρίς ακόμη, το 1842, το Πνεύμα του Θεού είχε παρακινήσει τον Κάρολο Φητς να σχεδιάσει ένα προφητικό χάρτη ο οποίος γενικά θεωρούνταν από τους Αντβεντιστές σαν εκπλήρωση της εντολής που δόθηκε μέσω του προφήτη Αββακούμ: «Γράψον την όρασιν και ἐκθεσον αυτὴν επὶ πινακιδίων». Κανείς όμως δεν είχε προσέξει ότι μέσα στην ίδια προφητεία, καθαρά αναφερόταν μία φαινομενική καθυστέρηση στην εκπλήρωση της όρασης – μία αργοπορία. Μετά την απογοήτευση, η γραφική αυτή περικοπή παρουσιάστηκε ιδιαίτερα σημαντική: «Γράψον την όρασιν, και ἐκθεσον αυτὴν επὶ πινακιδίων, ὡστε τρέχων να αναγινώσκει τις αυτὴν. Διότι η όρασις μένει ἔτι εις ωρισμένον καιρὸν, αλλ' εἰς το τέλος θέλει λαλήσει, και δεν θέλει ψευσθή. Αν και αργοπορή, πρόσμεινον αυτὴν, διότι βεβαίως θέλει ελθεῖ, δεν θέλει βραδύνει» (Αββ. β' 2-3)

Τότε μεγάλη χαρά ένοιωσαν οι προσμένοντες πιστοί, αναγνωρίζοντας ότι Εκείνος που γνωρίζει το τέλος από την αρχή, είχε προβλέψει την απογοήτευσή τους ολόκληρους αιώνες πριν και τους έστελνε ενθαρρυντικά και ελπιδοφόρα μηνύματα. Αν δεν υπήρχαν αυτές οι γραφικές περικοπές για να τους ενθαρρύνουν να περιμένουν με υπομονή και να διατηρήσουν ακλόνητη την εμπιστοσύνη τους στο Λόγο του Θεού, θα είχαν χάσει την πίστη τους κατά την κρίσιμη

Η Αγγελία του Δεύτερου Αγγέλου

εκείνη ώρα.

Στην παραβολή των δέκα παρθένων (Ματθ. κε' 25) η εμπειρία των Αντβεντιστών απεικονίζεται με τα γαμήλια έθιμα της ανατολής. «Τότε θέλει ομοιωθεί η βασιλεία των ουρανών με δέκα παρθένους, αἵτινες λαβούσαι τας λαμπάδας αυτών, εξήλθον εις απάντησιν του νυμφίου». «Και επειδή ο νυμφίος εβράδυνε, ενύσταξαν πάσαι και εκοιμώντο» (Ματθ. κε' 1, 5).

Το ευρύ διαδεδομένο κίνημα με την αγγελία του πρώτου αγγέλου συμβολίζεται με τη συνάντηση των παρθένων για το γάμο, ενώ η καθυστέρηση του γαμπρού υποδηλώνει την πάροδο του χρόνου κατά τον οποίο ο Κύριος αναμενόταν να επιστρέψει, την απογοήτευση και τη φαινομενική αναβολή. Όταν ο καθορισμένος καιρός πέρασε, οι αληθινοί πιστοί είχαν την πεποίθηση ότι το τέλος όλων πλησιάζει. Μέσα στη νύχτα της δοκιμασίας όμως, η παράταξη αυτή παρουσιάζει κάποια ύφεση στο ζήλο και στην αφοσίωσή της, βρισκόμενη στην κατάσταση του ύπουν οπώς παρουσιάζονται οι παρθένες στη Γραφή κατά το διάστημα της καθυστέρησης του γαμπρού.

Την εποχή εκείνη άρχισε να εκδηλώνεται φανατισμός. Μερικοί που ισχυρίζονταν ότι ήταν ένθερμοι ζηλωτές της αγγελίας, απέρριψαν τη μοναδική αλάνθαστη καθοδήγηση του Λόγου του Θεού και, με την πεποίθηση ότι ενεργούσαν κάτω από την επήρεια του Αγίου Πνεύματος, παραδόθηκαν στον έλεγχο των δικών τους αισθημάτων, εντυπώσεων και φαντασιώσεων. Ορισμένοι είχαν καταληφθεί από ένα τέτοιο τυφλό και άκαμπτο ζήλο, ώστε έφτασαν να καταδικάζουν όλους όσους δεν επιδοκίμαζαν τη στάση τους. Παρόλο που η μεγάλη πλειοψηφία των Αντβεντιστών δεν ενέκρινε ούτε τις φανατικές ιδέες ούτε τις πράξεις τους, τα άτομα αυτά έγιναν αφορμή να διασυρθεί ο σκοπός της αλήθειας.

Το κήρυγμα της πρώτης αγγελίας το 1843 και της μεσονύχτιας κραυγής το 1844, άμεσα αποσκοπούσαν στο να καταστείλουν το φανατισμό και τις διχογνωμίες. Όσοι πήραν μέρος σε εκείνες τις επίσημες εκδηλώσεις βρίσκονταν σε τέλεια αρμονία μεταξύ τους. Οι καρδιές τους ξεχείλιζαν από αγάπη για τον άλλον και για τον Χριστό που περίμεναν σε λίγο να αντικρίσουν. Η κοινή πίστη και η ελπίδα τούς ύψωναν πάνω από τον έλεγχο οποιασδήποτε ανθρώπινης επιρροής και χρησίμευαν σαν ασπίδα ενάντια στις επιθέσεις του Σατανά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 52

Η ΚΡΑΥΓΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΝΥΧΤΙΟΥ

«Ε πειδή ο νυμφίος εβράδυνεν, ενύσταξαν πάσαι και εκοιμώντο.
Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς νυκτός ἐγίνεν κραυγὴ, Ἰδού, ο νυμφίος
ἐρχεται, εξέλθετε εις απάντησιν αυτού. Τότε εσηκώθησαν πάσαι αι
παρθένοι εκείναι, και ητοίμασαν τας λαμπάδας αυτών» (Ματθ. κε' 5-
7).

Το καλοκαίρι του 1844 οι Αντβεντιστές ανακάλυψαν το λάθος στον προηγούμενο υπολογισμό τους και επιδόθηκαν να καθορίσουν τη θέση τους. Οι 2300 ημέρες του Δανιήλ ή' 14 που όλοι πίστευαν ότι κατέληγαν στη δευτέρα παρουσία του Χριστού, είχαν υπολογιστεί ότι θα τελείωναν την άνοιξη του 1844, μετά όμως είδαν ότι επεκτείνονταν μέχρι το φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς και οι σκέψεις των Αντβεντιστών στηρίχτηκαν σ' αυτό το γεγονός για την εμφάνιση του Κυρίου. Η διακήρυξη της χρονικής αυτής αναβολής ήταν άλλο ένα βήμα για την εκπλήρωση της γαμήλιας προφητείας.

'Όπως στην παραβολή η κραυγή ακούστηκε τα μεσάνυχτα αναγγέλλοντας την προσέγγιση του γαμπρού, έτσι το καλοκαίρι του 1844 - ακριβώς στο χρονικό ενδιάμεσο ανάμεσα στην άνοιξη όπου αρχικά υπολογίζονταν ότι θα κατέληγαν τα 2300 ημερονύκτια και στο φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς όπου αργότερα ανακαλύφτηκε ότι η χρονολογία επεκτεινόταν - δόθηκε η αγγελία με τις ίδιες ακριβώς λέξεις της Γραφής: «Ιδού, ο νυμφίος ἐρχεται, εξέλθετε εις απάντησιν αυτού».

Σαν φουσκωμένο κύμα, το κίνημα αυτό κατέκλυσε ολόκληρη τη χώρα. Από πόλη σε πόλη, από χωριό σε χωριό, έφτασε ως τα πιο απόμακρα μέρη, μέχρι που αφύπνισε τον προσμένοντα λαό του Θεού. Μόλις ερχόταν σε επαφή με την κηρυσσόμενη αγγελία, ο φανατισμός υποχωρούσε όπως η πρωινή πάχνη διαλύεται με τη θερμότητα του ήλιου. Οι πιστοί έβλεπαν τις αμφιβολίες και τις απορίες

Η Κραυγή του Μεσονυχτίου

τους να εξαφανίζονται και τις καρδιές τους να γεμίζουν με θάρρος και ελπίδα.

Το έργο αυτό ήταν απαλλαγμένο από τις γνωστές ακρότητες που εκδηλώνονται εκεί όπου αφυπνίζεται ο ανθρώπινος συναισθηματισμός χωρίς την επιρροή του Λόγου και του Πνεύματος του Θεού. Η φύση του θύμιζε τις εποχές που ο αρχαίος Ισραήλ ταπεινωνόταν και επέστρεφε στον Θεό, επηρεασμένος από τις επιτιμητικές αγγελίες των προφητών. Είχε τα ίδια χαρακτηριστικά που διακρίνουν το αναμορφωτικό έργο του Θεού στην κάθε εποχή. Αντί να καταλαμβάνονται από έκσταση, οι πιστοί αφοσιώνονταν στον ειλικρινή έλεγχο της ψυχής, στην εξομολόγηση των αμαρτιών και στην εγκατάλειψη των εγκόσμιων αγαθών. Το μοναδικό βάρος που πίεζε τις συντριμμένες ψυχές ήταν η προετοιμασία για τη συνάντηση του Κυρίου. Οι άνθρωποι επιδίδονταν στην προσευχή και παραδίδονταν ολοκληρωτικά στον Θεό.

Το μήνυμα, «Ιδού ο Νυμφίος έρχεται», δεν αποτελούσε ωστόσο θέμα επιχειρηματολογίας, αφού η Γραφική απόδειξη ήταν σαφής και αναμφισβήτητη. Οπουδήποτε έφτανε, συνοδευόταν από μία ακατανίκητη παρόρμηση που ξεσήκωνε την ψυχή. Δεν υπήρχαν αμφιβολίες, δεν υπήρχαν αντιρρήσεις. Στην περίπτωση της θριαμβευτικής εισόδου του Χριστού στα Ιεροσόλυμα, οι άνθρωποι, συγκεντρωμένοι από κάθε γωνιά της χώρας για τη γιορτή, συνέρρεαν προς το όρος των Ελαιών και όταν συμπτύχθηκαν με τα πλήθη που συνόδευαν τον Ιησού τούς συνεπήρε ο ενθουσιασμός της στιγμής και πρόσθεταν και αυτοί τις ζητωκραυγές τους στο τεράστιο κύμα των επευφημιών: «Ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου» (Ματθ. κα' 9). 'Ετσι και οι άπιστοι που συγκεντρώνονταν στις συναθροίσεις των Αντβεντιστών - άλλοι από περιέργεια, άλλοι απλώς για να ειρωνευτούν – αισθάνθηκαν και αυτοί την ακαταμάχητη δύναμη που περιέβαλλε την αγγελία, «Ιδού, ο Νυμφίος έρχεται».

Την εποχή εκείνη υπήρχε πίστη που έφερνε φανερά απαντήσεις σε προσευχές. Ήταν μία πίστη που ήξερε να αμείβεται. 'Όπως πέφτει η βροχή πάνω στη διψασμένη γη, έτσι και το Πνεύμα της θεϊκής χάρης κατέβαινε στους πρόθυμους ερευνητές. Αυτοί που περίμεναν να συναντηθούν πρόσωπο προς πρόσωπο με τον Λυτρωτή τους, ένοιωθαν μία σεμνή, ιερόπρεπη και ανέκφραστη χαρά. Η απαλή, εξημερωτική δύναμη του Αγίου Πνεύματος σύντριβε τις καρδιές, δίνοντας άφθονα τις ευλογίες Του στους πιστούς.

'Έτσι, με το δέος και την επισημότητα που ενέπνεε η αγγελία,

Η Κραυγή του Μεσονυχτίου

έφτασε ο καθορισμένος καιρός κατά τον οποίο οι πιστοί περίμεναν να συναντήσουν τον Κύριό τους. Κάθε πρωί το πρώτο τους μέλημα ήταν να βεβαιωθούν ότι θα γίνονταν αποδεκτοί από τον Θεό. Τους ένωνε ένας μεγάλος ψυχικός σύνδεσμος και προσεύχονταν πολὺ όλοι μαζί και ο ένας για τον άλλον. Συχνά συγκεντρώνονταν σε απομονωμένα μέρη για να επικοινωνήσουν με τον Θεό και ικετευτικές φωνές ανέρχονταν στον ουρανό από αγρούς και περιβόλια. Η εξασφάλιση της επιδοκιμασίας του Σωτήρα ήταν πολυτιμότερη γι' αυτούς από την καθημερινή τροφή. Αν τύχαινε κάποιο σύννεφο να σκιάσει τη σκέψη τους, δεν ησύχαζαν μέχρι εκείνο να διαλυθεί. Αισθάνονταν την εσωτερική επίδραση της συγχωρητικής χάρης και λαχταρούσαν να αντικρίσουν Εκείνον που αγαπούσαν με όλη τους την καρδιά.

Απογοητευμένοι αλλά όχι Εγκαταλειμμένοι

Καινούρια όμως απογοήτευση τούς περίμενε. Η προθεσμία πέρασε και ο Σωτήρας δεν παρουσιάστηκε. Είχαν περιμένει τον ερχομό Του με ακράδαντη εμπιστοσύνη και ένιωσαν τότε όπως η Μαρία που, φτάνοντας στον τάφο του Χριστού και βρίσκοντάς τον άδειο, ξέσπασε σε λυγμούς και φώναξε: «Εσήκωσαν τον Κύριόν μου και δεν εξέύρω πού έθεσαν αυτόν» (Ιωαν. κ' 13).

'Ένα αίσθημα δέους, ένας φόβος ότι μπορούσε και να βγει σωστή η αγγελία, επενεργούσε για ένα διάστημα σαν χαλινός στα πλήθη των απίστων. Το χαλινάρι αυτό δεν αφαιρέθηκε αμέσως μετά το πέρασμα της προθεσμίας. Στην αρχή δεν τολμούσαν να δειξουν το θρίαμβό τους απέναντι σ' αυτούς που είχαν καταληφθεί από απογοήτευση. Αδυνατώντας να διακρίνουν στον ορίζοντα κάποιο σημάδι της οργής του Θεού, άρχισαν να συνέρχονται από τους φόβους τους και να επιδίδονται στις επικρίσεις και στους σαρκασμούς. Τότε μία μεγάλη μερίδα από αυτούς που ισχυρίζονταν ότι πίστευαν στην επιστροφή του Χριστού εγκατέλειψαν την πίστη τους. Ορισμένοι που είχαν πιστέψει με όλη τη δύναμη της ψυχής τους, ένιωσαν τόσο πληγωμένη την αξιοπρέπειά τους που ήθελαν να εξαφανιστούν από το πρόσωπο της γης. 'Όπως ο Ιωνάς, άρχισαν και αυτοί να παραπονούνται στον Θεό, προτιμώντας το θάνατο παρά τη ζωή. Άλλοι, που είχαν στηρίξει την πίστη τους σε απόψεις τρίτων και όχι στο Λόγο του Θεού, βρέθηκαν και πάλι έτοιμοι να ξαναλλάξουν γνώμη. Οι

Η Κραυγή του Μεσονυχτίου

εμπαικτες, κερδίζοντας με την παράταξή τους τούς ασταθείς και τους δειλούς, διατυμπάνιζαν ότι από εδώ και πέρα ούτε φόβοι ούτε προσδοκίες αναμένονταν. Η προθεσμία πέρασε, ο Χριστός δεν είχε έρθει και ο κόσμος μπορούσε να μείνει ο ίδιος για χιλιάδες χρόνια ακόμη.

Οι ένθερμοι, καθιερωμένοι πιστοί είχαν απαρνηθεί τα πάντα για τον Χριστό και είχαν ετοιμαστεί όσο ποτέ προηγουμένως για την παρουσία Του. Είχαν μεταδώσει στον κόσμο την τελευταία, όπως πίστευαν, προειδοποίηση. Περιμένοντας ότι σύντομα θα έρχονταν σε άμεση επικοινωνία με το θεϊκό τους Δάσκαλο και τους ουράνιους αγγέλους, είχαν ως επί το πλείστον, αποξενωθεί από τη συναντροφή εκείνων που απέρριπταν την αγγελία. Με λαχτάρα που έβγαινε από τα βάθη της καρδιάς τους είχαν προσευχηθεί: «Ἐρχου, Κύριε Ιησού, vai ἐρχου ταχέως». Εκείνος όμως δεν ήρθε. Και τώρα έπρεπε να επιστρέψουν και να αναλάβουν πάλι το βαρύ φορτίο με τις έγνοιες και φροντίδες της καθημερινής ζωής, έχοντας επιπλέον να αντιμετωπίσουν την προσβολή και το σαρκασμό του κόσμου. Τι τρομερή δοκιμασία πίστης και υπομονής!

Και όμως, η απογοήτευση αυτή δεν ήταν τόσο μεγάλη όσο εκείνη που πέρασαν οι μαθητές κατά την πρώτη παρουσία του Χριστού. Με τη θριαμβευτική είσοδο του Ιησού στα Ιεροσόλυμα, οι οπαδοί Του πίστευαν ότι θα ανέβαινε στο θρόνο του Δαβίδ και θα λύτρωνε τον Ισραήλ από τα χέρια των καταδυναστών του. Οι ελπίδες τους κορυφώθηκαν και με χαρούμενα προσισθήματα, συναγωνίζονταν μεταξύ τους ποιος θα δείξει τη μεγαλύτερη εύνοια στον Βασιλιά τους. Πολλοί έστρωναν τα πανωφόρια τους για χαλί στο δρόμο Του, Τον ζητώκραυγάζαν μέσα σε ένα παραλήρημα χαράς και ενθουσιασμού: «Ωσαννά τω Υιώ Δαβίδ!».

Όταν οι Φαρισαίοι, δυσαρεστημένοι και εξοργισμένοι από το ξεσπασμα αυτό της χαράς, ζήτησαν από τον Ιησού να επιτιμήσει τους μαθητές Του, Εκείνος απάντησε: «Εάν ούτοι σιωπήσωσιν, οι λίθοι θέλουσι φωνάξειν» (Λουκάς ιθ' 40). Η προφητεία έπρεπε να εκπληρωθεί. Οι μαθητές πραγματοποιούσαν το σκοπό του Θεού και όμως, αναπόφευκτα και αυτοί θα περνούσαν την πικρή απογοήτευση. Ελάχιστες μέρες αργότερα έγιναν μάρτυρες της επιθανάτιας αγωνίας του Σωτήρα και κατέβαζαν το σώμα Του στον τάφο. Οι προσδοκίες τους δεν βρήκαν την παραμικρή επαλήθευση και, μαζί με το θάνατο του Χριστού, έσβησαν και οι δικές τους ελπίδες. Μόνο όταν ο Χριστός βγήκε νικητής από τον τάφο, μόνο τότε κατάλαβαν ότι όλα

Η Κραυγή του Μεσονυχτίου

αυτά είχαν προαναφερθεί στην προφητεία και ότι «έπρεπε να πάθη ο Χριστός και να αναστηθή εκ νεκρών» (Πραξ. Ιζ' 3).

Ο κόσμος παρακολούθισε περιμένοντας ότι όταν θα ἐληγε η προθεσμία και ο Χριστός δεν θα εμφανιζόταν, ολόκληρο το οικοδόμημα του Αντβεντισμού θα κατέρρεε. Ενώ όμως πολλοί εγκατέλειψαν την πίστη, άλλοι εξακολούθησαν να παραμένουν σταθεροί. Δεν μπορούσαν να ανακαλύψουν λάθος στον υπολογισμό των προφητικών περιόδων. Η αλήθεια είναι ότι απέτυχαν στον καθορισμό της ἐλευσης του μεγάλου γεγονότος, αυτό όμως δεν στάθηκε ικανό να κλονίσει την πίστη τους στην Αγία Γραφή.

Ο Θεός δεν εγκατέλειψε το λαό Του. Το Πνεύμα Του εξακολουθούσε να παραμένει με εκείνους που δεν πήραν τη βιαστική απόφαση να απομακρυνθούν από το φως που τους είχε δοθεί και να απορρίψουν το κίνημα του Αντβεντισμού. Ο απόστολος Παύλος, στην προς Εβραίους επιστολή, είχε γράψει λόγια ενθαρρυντικά και προειδοποιητικά για τους δοκιμασμένους, υπομονητικούς δούλους του Θεού κατά την κρίσιμη εκείνη ώρα. «Μη αποβάλητε λοιπόν την παρρησίαν σας, ήτις έχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. Διότι έχετε χρείαν υπομονής, δια να κάμητε το θέλημα του Θεού, και να λάβητε την επαγγελίαν. Διότι έτι ολίγον καιρόν, και θέλει ελθεί ο ερχόμενος και δεν θέλει βραδύνει, ο δε δίκαιος θέλει ζήσει εκ πίστεως. Και εάν τις συρθεί οπίσω, η ψυχή μου δεν ευαρεστείται εις αυτόν. Ήμείς όμως δεν είμεθα εκ των συρομένων οπίσω προς απώλειαν, αλλ' εκ των πιστευόντων προς σωτηρίαν της ψυχής» (Εβρ. ι' 35-39).

Η μόνη ασφαλής πορεία τους ήταν να εκτιμήσουν την αλήθεια που ο Θεός είχε μέχρι τότε στείλει, να παραμείνουν σταθεροί στις υποσχέσεις Του, να συνεχίσουν την ἔρευνα των Γραφών και με υπομονή και καρτερικότητα να αγρυπνούν μέχρι να τους χορηγηθεί πρόσθθετο φως.

ΤΟ ΑΓΙΑΣΤΗΡΙΟ

Η γραφική περικοπή «έως δύο χιλιάδων και τριακοσίων ημερού-
κτίων, τότε το αγιαστήριον θέλει καθαρισθή» (Δανιήλ η' 14),
αποτέλεσε περισσότερο από κάθε τι άλλο το στύλο και το εδραιώμα
της πίστης των Αντβεντιστών. Το εδάφιο αυτό είχε γίνει πασίγνω-
στο σε όλους όσους απέβλεπαν στην άμεση επιστροφή του Κυρίου.
Χιλιάδες στόματα επαναλάμβαναν την προφητική αυτή περικοπή σαν
σύνθημα της πίστης τους. Όλοι περίμεναν πως από τα γεγονότα τα
αναφερόμενα στην προφητική εκείνη περίοδο που έληγε το φθινό-
πωρο του 1844, εξαρτόνταν οι λαμπρότερες προσδοκίες τους και οι
προσφιλέστερες ελπίδες τους. Οι προφητικές αυτές ημέρες αποδει-
χτηκε ότι έληγαν το φθινόπωρο του 1844. Μαζί με τον υπόλοιπο
χριστιανικό κόσμο, οι Αντβεντιστές νόμιζαν και αυτοί ότι ολόκληρη η
γη ή μέρος αυτής, αποτελούσε το αγιαστήριο. Πίστευαν λοιπόν ότι
ο καθαρισμός του αγιαστηρίου συμβόλιζε τον εξαγνισμό της γης με
την εξολοθρευτική φωτιά κατά τη μεγάλη τελική ημέρα, δηλαδή κα-
τά τη δευτέρα παρουσία. Η πεποίθηση αυτή οδήγησε στο συμπέρα-
σμα ότι ο Χριστός θα επέστρεφε στη γη το 1844.

Ο καθορισμένος όμως καιρός έφτασε και ο Χριστός δεν εμφανί-
στηκε. Οι πιστοί ήξεραν ότι ο Λόγος του Θεού δεν μπορεί να είναι
ανακριβής. Η δική τους ερμηνεία στην προφητεία ήταν εσφαλμένη.
Πού έπρεπε όμως να αναζητηθεί το λάθος; Πολλοί έλυσαν το πρό-
βλημα καταλήγοντας στο βιαστικό συμπέρασμα ότι τα 2300 ημερο-
νύκτια δεν σταματούσαν το 1844. Το συμπέρασμά τους αυτό δεν
στηριζόταν σε καμία άλλη βάση εκτός από το γεγονός ότι ο Χριστός
δεν ήρθε τότε που Τον περίμεναν. Υποστήριζαν ότι αν οι προφητι-
κές ημέρες έληγαν το 1844, ο Χριστός όφειλε να είχε παρουσιαστεί
για να καθαρίσει τη γη με φωτιά. Το γεγονός όμως ότι δεν ήρθε
σήμαινε ότι η περίοδος των ημερών εκείνων δεν είχε ακόμη λήξει.

Παρόλο που πολλοί απέρριψαν τότε τους γνωστούς υπολογι-

To Αγιαστήριο

σμούς των προφητικών περιόδων και ανακήρυξαν ολόκληρο το οικοδόμημα του κινήματος πλανημένο, άλλοι όμως ήταν αποφασισμένοι να μην απαρνηθούν τα σημεία εκείνα της πίστης και της εμπειρίας που είχαν την υποστήριξη τόσο της Γραφής όσο και της μαρτυρίας του Πνεύματος του Θεού. Βέβαιοι ότι είχαν υιοθετήσει μία υγιή, ερμηνευτική μέθοδο για τη μελέτη των προφητειών, θεώρησαν καθήκον τους να μείνουν πιστοί στις αλήθειες τις οποίες ήδη είχαν αποκτήσει και να συνεχίσουν να ερευνούν κατά τον ίδιο τρόπο την Αγία Γραφή. Με ευλαβική προσευχή έκαναν μία αναθεώρηση των βασικών πεποιθήσεών τους και επιδόθηκαν στη μελέτη των Γραφών με σκοπό να ανακαλύψουν το λάθος τους. Μη βρίσκοντας κανένα σφάλμα στο χρονικό υπολογισμό της προφητείας, τούς ήρθε τότε η έμπνευση ότι έπρεπε να στραφούν σε πιο προσεκτική εξέταση του θέματος του αγιαστηρίου.

Το Επίγειο και το Ουράνιο Αγιαστήριο

Ερευνώντας έμαθαν ότι το επίγειο αγιαστήριο το οποίο με την εντολή του Θεού κατασκεύασε ο Μωυσής σύμφωνα με το σχέδιο που του είχε υποδειχτεί στο όρος, ήταν «τύπος εις τον τότε παρόντα καιρὸν καθ' ὃν προσεφέροντο δῶρα καὶ θυσίαι», ότι τα δύο διαχωρίσματά του ήταν «τύποι των επουρανίων», ότι ο Χριστός, ο Μεγάλος Αρχιερέας μας, ήταν «λειτουργός των αγίων, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς αληθινῆς, την οποίαν κατεσκεύασεν ο Κύριος, καὶ ουχὶ ἀνθρωπος» ότι «ο Χριστός δεν εισήλθεν εἰς χειροποίητα ἁγια, αντίτυπα των αληθινών, αλλ' εἰς αυτὸν τὸν ουρανὸν, διὰ να εμφανισθῇ τώρα ενώπιον του Θεού υπὲρ ημῶν» (Εβρ. θ' 9, 23, η' 2, θ' 24).

Το ουράνιο αγιαστήριο όπου ο Χριστός λειτουργεί για μας, είναι το μεγάλο πρότυπο του οποίου αντίγραφο ήταν το αγιαστήριο που κατασκεύασε ο Μωυσής. Όπως το επίγειο είχε δύο διαμερίσματα, τα ἁγια και τα ἁγια των αγίων, έτσι υπάρχουν δύο διαμερίσματα και στο ουράνιο. Η κιβωτός που περιέχει το νόμο του Θεού, το θυσιαστήριο του θυμιάματος και άλλα αντικείμενα που υπήρχαν για την υπηρεσία του επίγειου αγιαστηρίου, βρίσκονται και στο ουράνιο. Σε έναν ἄγιο οραματισμό, επιτράπηκε στον απόστολο Ιωάννη να βρεθεί στον ουρανό και να αντικρίσει εκεί τη λυχνία και το θυσιαστήριο του θυμιάματος και καθώς «ηνοίχθη ο ναός του Θεού εν τω ουρανώ», τού παρουσιάστηκε επίσης «η κιβωτός της διαθήκης αυτού» (Αποκ. δ' 5,

η' 3, ια' 19).

'Ετοι, για τους ερευνητές του θέματος, η μελέτη απέδωσε αδιάσειστα στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη ενός αγιαστηρίου στον ουρανό. Ο Μωυσής το κατασκεύασε σύμφωνα με το πρότυπο που του είχε υποδειχτεί. Ο Παύλος διδάσκει ότι ο τύπος ήταν το πραγματικό αγιαστήριο του ουρανού (Εβρ. η' 2, 5) και ο Ιωάννης διαπιστώνει ότι αυτό ακριβώς αντίκρισε στον ουρανό.

'Όταν οι 2300 ημέρες ἐληξαν το 1844, το αγιαστήριο δεν υπήρχε στη γη για πολλούς αιώνες. 'Ωστε η προφητεία «έως δύο χιλιάδων και τριακοσίων ημερονυκτίων, τότε το αγιαστήριον θέλει καθαρισθή» εννοεί, χωρίς καμία αμφιβολία, το ουράνιο αγιαστήριο. Μπορεί όμως να υπάρχει κάτι στον ουρανό που να απαιτεί καθάρισμα; Στρέφοντας πάλι στις Γραφές, οι μελετητές της προφητείας κατάλαβαν ότι ο καθαρισμός δεν αφορούσε την απομάκρυνση φυσικής ρυπαρότητας, επειδή αυτός γινόταν με αίμα. Αναφερόταν στο καθάρισμα από την αμαρτία. Ο απόστολος Παύλος λέει τα εξής: «Ανάγκη λοιπόν ήτο οι μεν τύποι των επουρανίων να καθαρίζονται δια τούτων, αυτά όμως τα επουράνια με θυσίας ανωτέρας παρά ταύτας» (Εβρ. θ' 23).

Προκειμένου να βρεθεί μία περεταίρω εξήγηση του καθαρισμού στον οποίο αναφέρεται η προφητεία, χρειαζόταν να κατανοηθεί η υπηρεσία που γινόταν στο ουράνιο αγιαστήριο. Η πληροφορία αυτή προσφέρεται μόνο από τη λειτουργία του επίγειου αντίτυπου, επειδή ο Παύλος εξηγεί ότι οι ιερείς οι οποίοι υπηρετούσαν εκεί «λειτουργούσιν εις υπόδειγμα και σκιάν των επουρανίων» (Εβρ. η' 5).

Ο Καθαρισμός του Αγιαστηρίου

'Όπως στην παλιά εποχή, οι αμαρτίες του λαού μεταβιβάζονταν μέσω της πίστης επάνω στο ζώο και κατόπιν, με το αίμα του θύματος συμβολικά μεταφέρονταν στο επίγειο αγιαστήριο, έτσι και στην εποχή της νέας διαθήκης, οι αμαρτίες των μετανιωμένων αμαρτωλών με την πίστη μεταβιβάζονται στον Χριστό και στην πραγματικότητα μεταφέρονται στο ουράνιο αγιαστήριο. 'Όπως ο τυπικός καθαρισμός του επίγειου αγιαστηρίου γινόταν με την απομάκρυνση των αμαρτιών που το μόλυναν, το ίδιο και ο πραγματικός καθαρισμός του επουράνιου αγιαστηρίου πρέπει να επιτελεστεί με την απομάκρυνση ή εξάλειψη των αμαρτιών που βρίσκονται καταχωρημένες εκεί. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο αφού προηγηθεί η εξέταση των

To Αγιαστήριο

καταχωρητικών βιβλίων, ώστε να αποδειχτεί ποιοι είναι εκείνοι που με τη μετάνοια για την αμαρτία και με την πίστη στον Χριστό δικαιούνται να απολαύσουν τα προνόμια της απολυτρωτικής θυσίας Του. Συμπεραίνεται με αυτό ότι ο καθαρισμός του αγιαστηρίου συνεπάγεται μία ανάκριση, μία δικαστική διαδικασία. Το έργο αυτό μεσολαβεί πριν από την επιστροφή του Χριστού στη γη για την απολύτρωση του λαού Του, αφού όταν ο Κύριος έρχεται, φέρνει μαζί Του το μισθό Του για να αποδώσει στον καθένα σύμφωνα με τα έργα του (Α-ποκ. κβ' 12).

'Ετοι, αυτοί που ακολούθησαν το φως του προφητικού λόγου, κατάλαβαν ότι αντί να επιστρέψει στη γη το 1844 στο τέλος των 2300 ημερών, ο Χριστός εισήλθε τότε στα άγια των αγίων του ουρανίου αγιαστηρίου για να αναλάβει την τελική φάση του εξιλαστικού έργου που γίνεται πριν από την παρουσία Του.

Η ΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ

Οταν ο Χριστός μπήκε στα άγια των αγίων του ουράνιου αγιαστηρίου, ανάθεσε στους δούλους Του να διαδώσουν στον κόσμο την τελευταία αγγελία της ευσπλαχνίας Του. Αυτό είναι το μήνυμα του τρίτου αγγέλου στο δέκατο τέταρτο κεφάλαιο της Αποκάλυψης. Αμέσως μετά το διάγγελμα αυτό ο προφήτης βλέπει τον Υιό του ανθρώπου ερχόμενο με δόξα για να αποκομίσει το θερισμό της γης.

'Οπως προλέγουν οι Γραφές, η υπηρεσία του Χριστού στα άγια των αγίων άρχισε στο τέλος των προφητικών ημερών το 1844. Σ' αυτή την εποχή αναφέρονται τα λόγια που ο Ιωάννης είπε: «Και ηνοίχθη ο ναός του Θεού εν τω ουρανώ και εφάνη η κιβωτός της διαθήκης αυτού» (Αποκ. ια' 19). Το ιερό κιβώτιο βρίσκεται στο δεύτερο διαμέρισμα του αγιαστηρίου. 'Όταν ο Χριστός μπήκε στο χώρο εκείνο προκειμένου να λειτουργήσει χάρη του αμαρτωλού, το εσωτερικό του ναού ανοίχτηκε και φάνηκε η κιβωτός του Θεού. 'Οσοι μέσω της πίστης παρακολούθησαν τον Σωτήρα στο εξιλαστικό Του έργο, είδαν τη μεγαλειότητα και τη δύναμη του Θεού. Καθώς η θέα της δόξας Του γέμισε το ναό, φως από τα άγια των αγίων ξεχύθηκε επάνω στο λαό που Τον περίμενε.

Μέσω της πίστης είχαν παρακολουθήσει τον Αρχιερέα τους από τα άγια στα άγια των αγίων και Τον είδαν να ικετεύει με το αίμα Του μπροστά στην κιβωτό του Θεού. Μέσα σ' αυτό το ιερό κιβώτιο βρίσκεται ο νόμος του Θεού, αυτός που είχε προφερθεί από τον ίδιο τον Κύριο μέσα από τις βροντές του Σινά και είχε χαραχτεί με το ίδιο Του το χέρι επάνω στις πέτρινες πλάκες. Καμία εντολή δεν έχει καταργηθεί, κανένα γιώτα ή κεραία δεν έχει αλλοιωθεί. Δίνοντας ο Θεός ένα αντίγραφο του νόμου Του στον Μωυσή, διατήρησε το πρωτότυπο στο αγιαστήριο του ουρανού. Ενώ οι ερευνητές της αλήθειας εξέταζαν τα άγια εντάλματά Του, βρήκαν στην καρδιά του

Η Αγγελία του Τρίτου Αγγέλου

Δεκαλόγου την τέταρτη εντολή όπως αυτή είχε αναγγελθεί από την αρχή: «Ενθυμού την ημέραν του Σαββάτου δια να αγιάζης αυτήν, εξ ημέρας εργάζου και κάμνε πάντα τα ἔργα σου, η ημέρα ὅμως η εβδόμη είναι σάββατον Κυρίου του Θεού σου. Μη κάμης εν ταύτη ουδὲν ἔργον, μήτε συ, μήτε ο υιός σου, μήτε η θυγάτηρ σου, μήτε ο δούλος σου, μήτε η δούλη σου, μήτε το κτήνος σου, μήτε ο ξένος σου ο εντός των πυλών σου. Διότι εις εξ ημέρας εποίησεν ο Κύριος τον ουρανὸν και την γην, την θάλασσαν και πάντα τα εν αυτοῖς, εν δε τη ημέρᾳ τη εβδόμη κατέπauσε, δια τούτο ευλόγησε Κύριος την ημέραν του Σαββάτου και ηγίασεν αυτήν» (Εξ, κ' 8-11).

Το Πνεύμα του Θεού ἀγγίξε τις καρδίες των μελετητῶν του Λόγου Του και τότε αυτοὶ διαπίστωσαν ὅτι μέσα στην ἄγνοιά τους, υπήρξαν οι ακούσιοι παραβάτες τῆς εντολῆς αυτῆς, καταπατώντας την πραγματικὴ ημέρα ανάπauσης του Δημιουργού. Ἀρχισαν να εξετάζουν τους λόγους για τους οποίους τηρούνταν η πρώτη ημέρα τῆς εβδομάδας αντί της ημέρας την οποία ο Θεός είχε αγιάσει. Δεν μπόρεσαν να ανακαλύψουν στην Αγίᾳ Γραφῇ καμία απόδειξη για την κατάργηση τῆς τέταρτης εντολῆς ἡ για την τροποποίηση του Σαββάτου. Η ευλογία με την οποία αρχικὰ αγιάστηκε η ἐβδομη ημέρα δεν είχε ποτέ μετακινηθεί. Προσπαθούσαν ειλικρινά να γνωρίσουν και να εκτελέσουν το θέλημα του Θεού. Η διαπίστωση ὅτι υπήρξαν παραβάτες του νόμου Του τούς προξένησε βαθιά λύπη. Επιθυμώντας να δείξουν την αφοσίωσή τους στον Θεό, ἀρχισαν τότε να αγιάζουν τη δική Του ημέρα του Σαββάτου.

Πολλές και επίμονες προσπάθειες καταβλήθηκαν για να ανατρέψουν την πεποιθήσῃ τους αυτή. Δεν μπορούσε κανεὶς να αρνηθεὶ ὅτι, αφού το επίγειο αγιαστήριο ἦταν τύπος και σκιά του επουράνιου, ο νόμος ο τοποθετημένος στα ἀγία των αγίων ἦταν το πραγματικό αντίγραφο του δεκαλόγου που ἦταν φυλαγμένος στο αντίστοιχο διαμέρισμα του επουράνιου αγιαστηρίου. Επομένως, η αναγνώριση της αλήθειας σχετικά με το θέμα του ουράνιου αγιαστηρίου συνεπάγόταν την παραδοχὴ των αξιώσεων του νόμου του Θεού, συμπεριλαμβανομένης και της τέταρτης εντολῆς.

‘Οσοι είχαν αποδεχτεὶ το φως του μεσιτικού ἔργου του Χριστοῦ και του αιώνιου χαρακτήρα του νόμου του Θεού, ανακάλυψαν ὅτι ίδιες αλήθειες παρουσιάζονται με το μήνυμα του τρίτου αγγελιοφόρου. Ο ἀγγελος διακηρύζεται: «Ἐδώ οι φυλάπτοντες τας εντολάς του Θεού και την πίστιν του Ιησού» (Αποκ. ιδ' 12). Η δήλωση αυτή προηγείται από μία επίσημη και τρομακτική προειδοποίηση: «‘Οστις

προσκυνεί το θηρίον και την εικόνα αυτού, και λαμβάνει χάραγμα επί του μετώπου αυτού ἡ επὶ της χειρὸς αυτού, και αυτὸς θέλει πίει εκ του οίνου του θυμού του Θεού, του κεκερασμένου ακράτου εν τω ποτηρίῳ της οργής αυτού» (Αποκ. ιδ' 9-10). Η κατανόηση της αγγελίας αυτής απαιτεί την ορθή ερμηνεία των αναφερόμενων συμβόλων. Τι παριστάνει το θηρίο, η εικόνα, το χάραγμα;

Το Θηρίο και η Εικόνα Του

Με το πρώτο αυτό θηρίο συμβολίζεται η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία, ένα εκκλησιαστικό σώμα περιβαλλόμενο με πολιτική ισχύ και με την εξουσία να τιμωρεί όλους τους αντιφρονούντες. Η εικόνα του θηρίου παριστάνει ένα άλλο θρησκευτικό σώμα καλυμμένο με παρόμοιες δυνάμεις. Η ειρηνική ἀνοδος και ο πράος χαρακτήρας του θηρίου που γίνεται σύμβολο των Ηνωμένων Πολιτειών, συντελεί στο σχηματισμό αυτής της μορφής. Εδώ συναντάται η εικόνα της Παποσύνης. Όταν οι σημαντικότερες εκκλησίες των Ηνωμένων Πολιτειών συμπτυχθούν γύρω από τα κοινά μεταξύ τους δογματικά στοιχεία και ασκήσουν την επιρροή τους επάνω στο κράτος για την επιβολή των διαταγμάτων τους και την υποστήριξη των ιδρυμάτων τους, τότε η Διαμαρτυρόμενη Αμερική θα έχει σχηματίσει μία εικόνα Ρωμαϊκής ιεραρχίας. Η επιβολή κυβερνητικών κυρώσεων θα ακολουθήσει σαν αναπόφευκτο αποτέλεσμα.

Το θηρίο με τα αρνίσια κέρατα θα διατάξει «πάντας, τους μικρούς και τους μεγάλους, και τους πλουσίους και τους πτωχούς, και τους ελευθέρους και τους δούλους, να λάβωσι χάραγμα επί της χειρὸς αυτῶν της δεξιάς, ἡ επὶ των μετώπων αυτών, και να μη δύναται μηδεῖς να αγοράσῃ ἢ να πωλήσῃ, ειμὴ ο ἔχων το χάραγμα, ἡ το ὄνομα του θηρίου, ἡ τον αριθμὸν του ονόματος αυτού» (Αποκ. ιγ' 16-17). Αυτό είναι το χάραγμα του πρώτου θηρίου ἡ του Παπισμού και είναι επόμενο να αναζητηθεί ανάμεσα στα διακριτικά χαρακτηριστικά αυτής της δύναμης. Σχετικά με το μικρὸ κέρας, τον Παπισμό, ο Δανιήλ αναφέρει: «Θέλει διανοηθῆ να μεταβάλλῃ καιρούς και νόμους» (Δανιήλ ζ' 25). Ο Παύλος αποδίδει στην ίδια αυτή εξουσία τους τίτλους: «ο ἀνθρωπὸς τῆς αμαρτίας» (Β' Θεσ. β' 3, 4), «αποδεικνύων εαυτὸν ὅτι είναι Θεός». Μόνο με την αλλαγὴ της θεϊκῆς νομοθεσίας θα μπορούσε ο Παπισμός να εξυψωθεί επάνω από τον Θεό. Όσοι συνειδητά τηρούν τον τροποποιημένο νόμο, αποδίδουν φόρο τιμῆς

Η Αγγελία του Τρίτου Αγγέλου

στη δύναμη που είναι υπεύθυνη για την αλλοίωση αυτού.

Η τέταρτη εντολή την οποία η Ρώμη επεδίωξε να θέσει εκτός δεκαλόγου, είναι το μόνο πρόσταγμα που παρουσιάζει τον Θεό ως Δημιουργό του ουρανού και της γης και με αυτόν τον τρόπο Τον ξεχωρίζει από όλους τους ψεύτικους θεούς. Το Σάββατο είχε θεσπιστεί ως αναμνηστικό του έργου της δημιουργίας, με σκοπό να οδηγεί τις σκέψεις των ανθρώπων προς τον αληθινό, τον ζωντανό Θεό. Το γεγονός της δημιουργικής Του δύναμης αναφέρεται παντού στην Αγία Γραφή ως απόδειξη ότι ο Θεός του Ισραήλ είναι ανώτερος από τις ειδωλολατρικές θεότητες. Η εντολή αυτή διακηρύγγιει ότι Αυτός είναι ο Δημιουργός του ουρανού και της γης, αποδεικνύοντας ότι είναι ο μόνος που έχει το δικαίωμα να απαιτεί το σεβασμό και τη λατρεία πάνω από κάθε άλλον. Εάν πάντοτε γινόταν η τίρηση του Σαββάτου, δεν θα υπήρχε ποτέ ένας ειδωλολάτρης, ένας άθεος ή ένας άπιστος.

Η εντολή η οποία παρουσιάζει τον Θεό ως Δημιουργό είναι ένα σημείο της δίκαιης εξουσίας Του επάνω στις υπάρξεις που δημιούργησε. Η τροποποίηση του Σαββάτου είναι ένα σημάδι ή χάραγμα της κυριαρχίας της ρωμαϊκής εκκλησίας. Επομένως όσοι, παρόλο ότι κατανοούν τις αξιώσεις της τέταρτης εντολής, προτιμούν να τηρούν το ψεύτικο αντί για το πραγματικό Σάββατο, δηλώνουν με αυτόν τον τρόπο υποταγή στην εξουσία εκείνη που αυθαίρετα το θέσπισε.

Μία Σοβαρή Αγγελία

Η τρομακτικότερη απειλή που απευθύνθηκε ποτέ σε θνητούς περίεχεται στο άγγελμα του τρίτου αγγέλου. Η αμαρτία αυτή θα πρέπει να είναι άκρως τρομερή, ώστε να προκαλέσει την οργή του Θεού χωρίς κανένα ίχνος ευσπλαχνίας. Οι άνθρωποι δεν πρόκειται να αφεθούν στο σκοτάδι σχετικά με αυτό το τόσο σπουδαίο ζήτημα. Η προειδοποίηση κατά της αμαρτίας αυτής θα δοθεί πριν οι τιμωρίες του Θεού προσβάλλουν τον κόσμο, ώστε όλοι να έχουν την ευκαιρία να τις αποφύγουν.

Στη συγκεκριμένη φάση του αγώνα, ολόκληρος ο χριστιανικός κόσμος θα βρεθεί διηρημένος σε δύο παρατάξεις: σ' αυτούς που τηρούν τις εντολές του Θεού και έχουν την πίστη του Ιησού και σ' αυτούς που προσκυνούν το θηρίο και την εικόνα του και δέχονται το χάραγμά του.

Η Αγγελία του Τρίτου Αγγέλου

Σημαντικές αλήθειες παρουσιάστηκαν μπροστά στα άτομα που δέχτηκαν το μήνυμα του τρίτου αγγέλου. Καθώς αναλογίζονταν την εμπειρία τους από τότε που πρωτοεξαγγέλθηκε η δευτέρα παρουσία μέχρι το τέλος του 1844, ανακάλυψαν την ερμηνεία της προφητείας και η ελπίδα και η χαρά ζωήρεψαν και πάλι στις καρδιές τους. Το φως του αγιαστηρίου φώτισε το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον και ήταν βέβαιοι ότι ο Θεός τους είχε καθοδηγήσει με την αλάνθαστη πρόνοιά Του. Με ανανεωμένο θάρρος και με σταθερότερη πίστη, ενωμένοι μετέδιδαν την αγγελία του τρίτου αγγέλου. Από το 1844, προς εκπλήρωση της προφητείας της αγγελίας του τρίτου αγγέλου, η προσοχή του κόσμου καλείται να δοθεί στο πραγματικό Σάββατο. Ένας συνεχώς αυξανόμενος αριθμός ατόμων επιστρέφει στην τήρηση της αγίας ημέρας του Θεού.

ΜΙΑ ΣΤΕΡΕΑ ΕΞΕΔΡΑ

Μου παρουσιάστηκε μία συντροφιά σταθερά στεκούμενη και προσεκτικά φρουρούμενη χωρίς να δίνει σημασία σε εκείνους που πήγαιναν να κλονίσουν την πίστη στο οικοδόμημα. Ο Θεός την έβλεπε επιδοκιμάζοντάς την. Διακρίνονταν τρία σκαλοπάτια: οι αγγελίες του πρώτου, του δεύτερου και του τρίτου αγγέλου. Ο ουράνιος απεσταλμένος είπε: «Άλιμονο σ' αυτὸν που θα τολμήσει να κουνήσει ένα τούβλο ή να πειράξει ένα μικρό σημείο από αυτές τις αγγελίες. Η ακριβής κατανόηση των μηνυμάτων είναι υψηλότης σημασίας. Το τέλος των ψυχών εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο οι αγγελίες γίνονται αποδεκτές».

Εξέτασα και πάλι τα μηνύματα αυτά και είδα πόσο ακριβά ο λαός του Θεού είχε εξαγοράσει την εμπειρία που είχε αποκτήσει μετά από πολλές δυσκολίες και έντονες συγκρούσεις. Ο Θεός είχε καθοδηγήσει τις αγγελίες βήμα προς βήμα έως ότου τις τοποθέτησε επάνω σε μία σταθερά στερεωμένη εξέδρα. Παρατήρησα ανθρώπους που την πλησιάζαν και εξέταζαν τα βάθρα της. Μερικοί χαρούμενα την ανέβηκαν αρμέσως. Άλλοι άρχισαν να βρίσκουν τα θεμέλια ελαττωματικά. Επιθυμούσαν να γίνουν ορισμένες μετατροπές, ώστε η πλατφόρμα θα τελειοποιούταν και ο κόσμος θα χαιρόταν περισσότερο.

Μερικοί κατέβηκαν από την εξέδρα για να την εξετάσουν και θεώρησαν ότι αυτή δεν είχε γερά θεμέλια. Όλοι όμως πατούσαν στερεά επάνω σ' αυτήν και συμβούλευαν όσους κατέβηκαν να σταματήσουν να παραπονούνται, επειδή ο Αρχιοικοδόμος ήταν ο 'Υψιστος και αυτοί με τον τρόπο τους Τον πολεμούσαν. Αναφέρθηκαν στο υπέροχο έργο του Θεού που τους είχε οδηγήσει μέχρι τη στερεά πλατφόρμα και όλοι μαζί, υψώνοντας τα μάτια στον ουρανό, δόξαζαν με δυνατή φωνή τον Κύριο. Η στάση αυτή πείραξε μερικούς από αυτούς που είχαν παραπονεθεί και είχαν εγκαταλείψει την εξέδρα και, μεταμελούμενοι μετά, την ξανανέβηκαν.

Επανάληψη της Εβραϊκής Εμπειρίας

Μου υποδείχτηκε η αγγελία σχετικά με την πρώτη παρουσία του Χριστού. Ο Ιωάννης [Βαπτιστής] είχε σταλεί με το πνεύμα και με τη δύναμη του Ηλία προκειμένου να προετοιμάσει το δρόμο για τον Μεσσία. Όσοι απέρριψαν τη μαρτυρία του δεν ωφελήθηκαν από τη διδασκαλία του Ιησού. Η αντίδρασή τους στο μήνυμα που πρόελεγε την παρουσία Του τούς έκανε να φτάσουν στο σημείο να μην μπορούν να παραδεχτούν τη μεγαλύτερη μαρτυρία ότι Εκείνος ήταν ο Μεσσίας. Ο Σατανάς έκανε εκείνους που απέρριψαν την αγγελία του Ιωάννη να προχωρήσουν ακόμη πιο μακριά, να αρνηθούν και να σταυρώσουν τον Χριστό. Με αυτές τις ενέργειες τους βρέθηκαν σε τέτοια θέση που ήταν αδύνατο την ημέρα της Πεντηκοστής να πάρουν την ευλογία η οποία θα τους δίδασκε το δρόμο προς το ουράνιο αγιαστήριο.

Το σκίσιμο του παραπετάσματος μέσα στο αγιαστήριο έδειχνε ότι οι εβραϊκές θυσίες και οι προσφορές δεν ήταν πλέον αποδεκτές. Η μεγάλη Θυσία είχε προσφερθεί και είχε γίνει δεκτή. Το Άγιο Πνεύμα που κατέβηκε την ημέρα της Πεντηκοστής οδήγησε τις σκέψεις των αποστόλων από το επίγειο στο ουράνιο αγιαστήριο. Ο Ιησούς είχε εισέλθει σ' αυτό με την αξία του αίματός Του για να μεταδώσει στους μαθητές Του τα προνόμια του εξιλασμού Του. Οι Εβραίοι όμως παρέμειναν στο πνευματικό σκοτάδι. Έχασαν όλο το φως που θα μπορούσαν να είχαν λάβει για το σχέδιο της σωτηρίας και εξακολουθούσαν να επαναπαύονται στις θυσίες και στις προσφορές τους. Το ουράνιο αγιαστήριο είχε αντικαταστήσει το επίγειο, αλλά αυτοί δεν είχαν ιδέα για την αλλαγή. Έτσι, δεν μπορούσαν να επωφεληθούν από το μεσιτικό έργο του Χριστού στα άγια των αγίων.

Πολλοί βλέπουν με αποτροπιασμό την πορεία που ακολούθησαν οι Ιουδαίοι απορρίπτοντας και σταυρώνοντας τον Χριστό. Όταν διαβάζουν το ιστορικό της επαίσχυντης προς Αυτόν συμπεριφοράς, νομίζουν ότι αυτοί Τον αγαπούν και δεν θα Τον είχαν απαρνηθεί, όπως έκανε ο Πέτρος, ούτε θα Τον είχαν σταυρώσει, όπως έκαναν οι Εβραίοι. Ο Θεός όμως που διαβάζει την καρδιά όλων, έθεσε υπό δοκιμή την αγάπη που αυτοί ισχυρίζονταν ότι νοιώθουν για τον Χριστό.

Σύσσωμος ο ουρανός παρακολουθούσε με βαθύτατο ενδιαφέρον την αντίδραση του κόσμου στην είδηση του πρώτου αγγέλου. Πολ-

Mία Στερεά Εξέδρα

λοί όμως που διατείνονταν ότι αγαπούσαν τον Ιησού και έχυναν δάκρυα διαβάζοντας την ιστορία του σταυρού, ειρωνεύτηκαν το σπουδαίο μήνυμα της παρουσίας Του. Αντί να δεχτούν την είδηση με χαρά, την αποκήρυξαν σαν εξαπάτηση. Μίσησαν εκείνους που αγάπησαν τον ερχόμό Του και τους απέκλεισαν από τις εκκλησίες τους. Όσοι απέρριψαν την πρώτη αγγελία δεν μπόρεσαν να επιωφεληθούν από τη δεύτερη και ούτε από την κραυγή του μεσονυχτίου η οποία σκοπό είχε να τους προετοιμάσει να μπουν, μέσω της πίστης, μαζί με τον Ιησού στα άγια των αγίων του ουράνιου αγιαστηρίου. Απορρίπτοντας τις δύο προηγούμενες αγγελίες, τόσο πολύ συσκότισαν τη διάνοιά τους, ώστε δεν διέκριναν καθόλου φως στο μήνυμα του τρίτου αγγέλου που δείχνει το δρόμο μέχρι το εσωτερικό του αγιαστηρίου.

ΣΑΤΑΝΙΚΕΣ ΠΑΓΙΔΕΣ

Η δήλωση του φιδιού προς την Εύα, «δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει», ήταν το πρώτο κήρυγμα που έγινε για την αθανασία της ψυχής. Ο Σατανάς ξεκίνησε αυτήν την εξαπάτηση από την εποχή εκείνη μέχρι το σημερινό καιρό και θα τη συνεχίσει έως ότου τερματιστεί η αιχμαλωσία των παιδιών του Θεού. Όταν το νεαρό ζευγάρι έφαγε από το απαγορευμένο φρούτο, το πύρινο σπαθί τοπιθετήθηκε γύρω από το δέντρο της ζωής. Τότε ο Αδάμ και η Εύα διώχτηκαν από τον κήπο για να μη γευτούν από τον καρπό του και γίνουν αθάνατοι αμαρτωλοί. Η συνομιλία που έγινε μεταξύ αγγέλων ήταν: «Ποιος από την οικογένεια του Αδάμ προσπέρασε το πύρινο σπαθί και έφαγε από το δέντρο της ζωής;» Η απάντηση του άλλου αγγέλου: «Κανείς από την οικογένεια του Αδάμ δεν ξεπέρασε το πύρινο σπαθί και δεν έφαγε από το δέντρο αυτό. Επομένως, αθάνατος αμαρτωλός δεν υπάρχει. Η ψυχή που αμαρτάνει θα υποστεί τον αιώνιο θάνατο από τον οποίο δεν υπάρχει η ελπίδα της ανάστασης. Έτσι, θα εξευμενιστεί η οργή του Θεού».

Είναι άξιο θαυμασμού πώς ο Σατανάς πέτυχε τόσο εύκολα να κάνει τους ανθρώπους να πιστέψουν ότι τα λόγια του Θεού, «η ψυχή η αμαρτήσασα αύτη θέλει αποθάνει» (Ιεζ. ιη' 4), σημαίνουν ότι η αμαρτωλή ψυχή δεν θέλει πεθάνει, αλλά θα ζήσει σε αιώνια δυστυχία! Στη συνέχεια ο άγγελος πρόσθεσε: «Η ζωή κυλάει είτε με τον πόνο είτε με τη χαρά. Ο θάνατος όμως δεν γνωρίζει ούτε πόνο, ούτε χαρά, ούτε μίσος».

Αλλά μετά την πτώση, ο Σατανάς ζήτησε από τους αγγέλους του να καταβάλουν μία ιδιαίτερη προσπάθεια για να ενσταλάξουν στον άνθρωπο την πεποίθηση της φυσικής του αθανασίας. Όταν θα τον παρέσυρε να πιστέψει στην πλάνη αυτή, θα τον έκανε μετά να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο αμαρτωλός θα ζει αιώνια μέσα στη δυστυχία. Έτσι, ο άρχοντας του σκότους, εργαζόμενος μέσω των πρα-

Σατανικές Παγίδες

κτόρων του, παριστάνει τον Θεό σαν ένα τύραννο εκδικητικό που βυθίζει στην κόλαση όλους εκείνους που Του προξενούν δυσαρέσκεια και τους αναγκάζει να υφίστανται την παντοτινή οργή Του. Καθώς αυτοί υποφέρουν από απεριγραπτή αγωνία και σφαδάζουν μέσα στις αιώνιες φλόγες, ο Δημιουργός τους τούς βλέπει από ψηλά με ικανοποίηση. Ο Σατανάς ήξερε πως αν αυτή η πλάνη γινόταν αποδεκτή, ο Θεός αντί να ήταν αγαπητός και λατρευτός, θα γινόταν μισητός από τα πλήθη. Πολλοί ακόμη θα έφταναν στο σημείο να πιστεύουν πως οι απειλές της Αγίας Γραφής δεν θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθούν στην κυριολεξία, επειδή θα έρχονταν σε αντίθεση με το χαρακτήρα της καλοσύνης και της αγάπης του Θεού να βυθίσει μέσα σε αιώνιο μαρτύριο τις υπάρξεις που έπλασε.

Μία άλλη ακραία άποψη που ο Σατανάς παρέσυρε τους ανθρώπους να υιοθετήσουν είναι να αγνοήσουν εντελώς τη δικαιοσύνη του Κυρίου και τις προειδοποιήσεις του Λόγου Του και να πιστέψουν ότι κανείς δεν θα χαθεί, αλλά όλοι, άγιοι και αμαρτωλοί, στο τέλος θα σωθούν στη βασιλεία Του.

Σαν επακόλουθο της ευρύτατης αποδεκτής πλάνης για την αθανασία της ψυχής και την ακατάπαυστη μιζέρια, ο Σατανάς εκμεταλλεύεται μία άλλη τάξη ανθρώπων και τους παρασύρει να θεωρούν τη Γραφή ως μη θεόπνευστο βιβλίο. Παρόλο που πιστεύουν ότι διδάσκει πολλά καλά πράγματα, δεν μπορούν να στηρίζονται σ' αυτήν και να την εκτιμούν, επειδή έχουν μάθει ότι αυτή υποστηρίζει τη δοξασία των αιώνιων βασάνων.

Άλλη μία κατηγορία ατόμων οδηγεί ο Σατανάς ακόμη πιο μακριά από την αλήθεια, κάνοντάς τους να πιστεύουν ότι ο Ύψιστος είναι ανύπαρκτος. Δεν μπορούν να διακρίνουν συνοχή στο χαρακτήρα του Θεού της Γραφής, όταν Αυτός επιβάλλει τρομερά αιώνια βασανιστήρια σε ένα τμήμα της ανθρώπινης οικογένειας. Επομένως, αρνούνται τη Βίβλο και τον Συγγραφέα της και θεωρούν το θάνατο έναν αιώνιο ύπνο.

Μία ακόμη τάξη ανθρώπων αποτελείται από δειλούς και συνεσταλμένους. Αυτοί πειράζονται από τον Σατανά και αφού αμαρτήσουν, εκείνος τους παρουσιάζει μπροστά τους την πλάνη ότι ο μισθός της αμαρτίας δεν είναι θάνατος, αλλά ζωή φοβερών βασάνων που πρόκειται να υποστούν στους ατελείωτους αιώνες. Μεγεθύνοντας στην άτολμη ψυχοσύνθεσή τους το φρικτό θέαμα μιας αιώνιας κόλασης, η εικόνα αυτή κυριαρχεί στη δειλή σκέψη τους μέχρι που χάνουν τα λογικά τους. Τότε ο Σατανάς και οι άγγελοί του θριαμ-

Σατανικές Παγίδες

βεύουν. Ισχυρίζονται ότι το κακό αυτό έρχεται ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα της πίστης τους στη Γραφή και στον Συγγραφέα της, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι παρά το αποτέλεσμα της αποδοχής μίας κοινής αίρεσης.

Οι Γραφές Ἐνα Σίγουρο Καταφύγιο

Η ουράνια στρατιά παρουσιάστηκε αγανακτισμένη με το θρασύ έργο του Σατανά. Γεννιέται όμως το ερώτημα: γιατί όλες αυτές οι εξαπατήσεις επιτράπηκε να επηρεάσουν τις σκέψεις των ανθρώπων, αφού οι άγγελοι του Θεού είναι τόσο ισχυροί που θα μπορούσαν χωρίς δυσκολία να καταστείλουν την πλάνη και να ανατρέψουν τη δύναμη του εχθρού; Η απάντηση βρίσκεται στο γεγονός ότι ο Θεός γνώριζε πως ο Σατανάς θα χρησιμοποιούσε κάθε μέσο για να καταστρέψει τον άνθρωπο. Γι' αυτό ακριβώς επέτρεψε να γραφτεί ο Λόγος Του, καθιστώντας τις προθέσεις Του ως προς την ανθρώπινη φυλή τόσο απλές, ώστε και το πιο αδύνατο άτομο να μη χρειαστεί να εξαπατηθεί. Όταν ο Λόγος Του παραδόθηκε στον άνθρωπο, τον προστάτεψε προσεκτικά από τον Διάβολο και τους αγγέλους του ή από οποιονδήποτε σατανικό πράκτορα και αντιπρόσωπό του. Ενώ τα άλλα βιβλία καταστρέφονταν, αυτό θα έμενε αθάνατο. Καθώς πλησιάζει το τέλος του κόσμου και οι απάτες του Σατανά αυξάνουν, η κυκλοφορία της Αγίας Γραφής θα είναι τόσο μεγάλη, ώστε όλοι όσοι επιθυμούν θα μπορούν να έχουν ένα αντίτυπο και να οπλιστούν, εάν το θελήσουν, εναντίον της απάτης και των ψεύτικων θαυμάτων του Σατανά.

Είναι φανερό ότι ο Θεός ιδιαίτερα προστάτεψε τη Βίβλο. Ωστόσο, την εποχή που ελάχιστα αντίτυπα υπήρχαν, άνθρωποι των γραμμάτων μετέτρεψαν σε ορισμένα σημεία τα λόγια της. Νόμιζαν ότι απλοποιούσαν περισσότερο τα γραπτά, ενώ στην πραγματικότητα συνέχεαν ό,τι ήταν απλοποιημένο, κάνοντάς το να συμφωνεί με τις δικές τους αντιλήψεις και παραδόσεις. Όλος ο Λόγος του Θεού είναι μία τέλεια αλυσίδα, με το κάθε μέρος του να στηρίζεται και να ερμηνεύεται από το άλλο. Ο ειλικρινής ερευνητής της αλήθειας μπορεί να προστατευτεί από την πλάνη όχι μόνο επειδή ο Λόγος του Θεού είναι απλός και νοητός, αλλά γιατί το Άγιο Πνεύμα χορηγείται ως οδηγός για την κατανόηση του τρόπου της ζωής που πρέπει να έχει ένας χριστιανός.

Σατανικές Παγίδες

Οι ἄγγελοι δὲν πρόκειται ποτέ να επιβληθούν στη θέληση του ανθρώπου. Ο Θεός θέτει μπροστά στον καθένα τη ζωή και το θάνατο. Η εκλογή είναι δική του. Πολλοί θέλουν τη ζωή αλλά εξακολουθούν να βαδίζουν στην πλατιά οδό. Προτιμούν να επαναστατούν εναντίον του κυβερνητικού συστήματος του Θεού, παρόλη την καταπληκτική ευσπλαχνία και συμπόνια που Εκείνος ἔδειξε, προσφέροντας τον Υἱό Του να πεθάνει γι' αυτούς. 'Οσοι δὲν αποδέχονται μία τόσο ακριβοπληρωμένη σωτηρία πρέπει να τιμωρηθούν. Ωστόσο, ο Θεός δὲν θα τους ρίξει στην κόλαση για να υποφέρουν αιώνια βάσανα, αλλά ούτε θα τους πάρει στον ουρανό. Η αγιότητα, η αγιοσύνη και η ειρήνη του ουρανού θα τους ἡταν μαρτύριο, γι' αυτό θα καταστραφούν ολοσχερώς ώστε να είναι σαν να μην υπήρξαν ποτέ. Η δικαιοσύνη Του θα εκπληρωθεί. Ο Θεός δημιούργησε τον ἀνθρώπο από το χώμα της γης και ὅταν οι ανυπάκουοι και αμαρτωλοί καταναλωθούν από τη φωτιά θα επιστρέψουν πάλι στο χώμα. Η καλοκαγάθια και η ευσπλαχνία του Θεού στην προκειμένη περίπτωση, θα οδηγήσει όλους να θαυμάσουν το χαρακτήρα Του και να λατρέψουν το ἀγιό ὄνομά Του. Μετά την ολοσχερή καταστροφή των αμαρτωλών από τη γη, ομόφωνη η στρατιά του ουρανού θα φωνάξει: «Αμήν!»

Ο Σατανάς παρατηρεί με μεγάλη ικανοποίηση εκείνους που, ενώ ισχυρίζονται ότι είναι οπαδοί του Χριστού, προσκολλώνται σφιχτά στις εξαπατήσεις της δικής του επινόησης. Το έργο του εξακολουθεί να είναι η εφεύρεση νέων παραπλανήσεων με ολοένα πιο ἐντεχνο τρόπο. Οδήγησε τους αντιπροσώπους του, τους πάπες και τους ιερείς, να καταδιώξουν και αμείλικτα να εξοντώσουν εκείνους που δεν συμμορφώνονταν με τις εξαπατήσεις τους. Ω, τι βάσανα και αγωνία αναγκάστηκαν να υποστούν οι πολύτιμοι οπαδοί του Χριστού! Οι ἄγγελοι με ακρίβεια ἔχουν καταχωρήσει την κάθε τους πράξη. Ο Σατανάς και οι δαιμονές του, θριαμβολογώντας ἐλέγαν στους αγγέλους που υπηρετούσαν τους βασανισμένους αγίους ότι όλοι οι πιστοί θα πέθαιναν και ότι δεν θα απέμενε ούτε ἔνας Χριστιανός στη γη. Εκείνο τον καιρό ὅμως η εκκλησία του Θεού ἡταν αγνή. Δεν υπήρχε κίνδυνος να εισχωρήσουν μέσα σ' αυτήν ἀνθρωποι με διεφθαρμένη καρδιά, επειδή οι πραγματικοί Χριστιανοί που τολμούσαν να ομολογήσουν την πίστη τους αντιμετώπιζαν τον κίνδυνο της φωτιάς, του πασσάλου και κάθε είδους βασανιστηρίου που ο Σατανάς με τους πονηρούς αγγέλους του ενέπνευσε στη σκέψη του ανθρώπου.

Σατανικές Παγίδες

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

Η δοξασία της αθανασίας της ψυχής προετοίμασε το δρόμο για το σύγχρονο Πνευματισμό. Αν οι νεκροί ήδη απολαμβάνουν την προνομιούχα θέση τους ενώπιον του Θεού και των αγίων αγγέλων και κατέχουν τώρα γνώσεις κατά πολὺ ανώτερες από ό,τι είχαν πρότα, γιατί άραγε να μην επιστρέφουν στη γη για να διαφωτίζουν και να συμβουλεύουν τους ζωντανούς; Αν, σύμφωνα με τη διδαχή ορισμένων θεολόγων, τα πνεύματα των νεκρών φτερουγίζουν πάνω από τους επίγειους φίλους τους, τότε γιατί άραγε να μην έχουν το δικαίωμα να επικοινωνούν μαζί τους και να τους προειδοποιούν για τους κινδύνους ή να τους παρηγορούν στη θλίψη τους; Πώς μπορούν όσοι πιστεύουν στη μετά θάνατο φυσιολογική κατάσταση του ανθρώπου να απορρίψουν κάτι που τους παρουσιάζεται σαν φως του ουρανού και τους μεταδίδεται από πνεύματα που έχουν περάσει στη σφαίρα της δόξας; Να ένα κανάλι το οποίο θεωρείται ιερό και χρησιμοποιείται από τον Σατανά για την εκπλήρωση των προθέσεών του. Οι αποστάτες άγγελοι οι οποίοι εκτελούν τις διαταγές του, παρουσιάζονται σαν απεσταλμένοι από τον κόσμο των πνευμάτων. Ενώ ο άρχοντας του κόσμου προσποιείται ότι φέρνει τους ανθρώπους σε επικοινωνία με τους νεκρούς, ασκεί επάνω τους τη μαγική επιρροή του.

Έχει τη δύναμη να παρουσιάζει στους ανθρώπους τη μορφή των πεθαμένων φίλων τους. Η παραποίηση είναι τέλεια. Το γνώριμο βλέμμα, τα λόγια, ο τόνος της φωνής, αποδίδονται με καταπληκτική ακρίβεια. Πολλοί παρηγορούνται με τη βεβαιότητα ότι τα αγαπητά τους πρόσωπα απολαμβάνουν τη μακαριότητα του ουρανού και, χωρίς να υποπτεύονται τον κίνδυνο, δίνουν προσοχή «εις πνεύματα πλάνης και εις διδασκαλίας δαιμονίων».

Αφού τους πείσει ότι πραγματικά οι νεκροί επιστρέφουν και επικοινωνούν μαζί τους, τότε ο Σατανάς παρουσιάζει εκείνους που πέ-

θαναν απροετοίμαστοι. Αυτοί ισχυρίζονται ότι ζουν ευτυχισμένοι στον ουρανό και μάλιστα ότι κατέχουν εκεί εξέχουσες θέσεις. Έτσι, γενικεύεται η πλάνη ότι καμία διάκριση δεν γίνεται ανάμεσα σε δικαιους και ἀδικους. Οι προφασιζόμενοι επισκέπτες από τον κόσμο των πνευμάτων κάνουν ενημερώσεις και προειδοποιήσεις που τυχαίνει κάποτε να βγουν σωστές. Μόλις κερδίσουν την εμπιστοσύνη, παρουσιάζουν διδαχές που κατευθείαν υπονομεύουν την πίστη στην Αγία Γραφή. Κάτω από το κάλυμμα γνήσιου ενδιαφέροντος για το καλό των επίγειων φίλων τους, ύπουλα εισάγουν τις πιο επικίνδυνες πλάνες. Το γεγονός ότι λένε και ορισμένες αλήθειες και κάποτε μάλιστα είναι σε θέση να προλέγουν μελλοντικά συμβάντα, εμπνέει εμπιστοσύνη στα λεγόμενά τους, ώστε πλήθη ανθρώπων φτάνουν στο σημείο να ασπάζονται τις φευτοδιδασκαλίες με την ίδια προθυμία και να τις πιστεύουν με την ίδια βαθιά πεποίθηση σαν να ήταν οι πιο ιερές αλήθειες της Βίβλου. Ο νόμος του Θεού παραμερίζεται, το Πνεύμα της χάρης περιφρονείται, το αίμα της διαθήκης λογίζεται κοινό. Τα πνεύματα αρνούνται τη θεότητα του Χριστού και βάζουν ακόμη και τον Δημιουργό στο ίδιο με αυτά επίπεδο. Έτσι, κατορθώνει ο Αρχιστασιαστής κάτω από καινούρια μεταμφίεση να κατευθύνει εναντίον του Θεού τον ίδιο αγώνα που άρχισε στον ουρανό και που συνεχίζεται στη γη για έξι περίπου χιλιάδες χρόνια.

Πολλοί προσπαθούν να ερμηνεύσουν τα πνευματιστικά φαινόμενα αποδίδοντάς τα γενικά στο δόλο και στην ταχυδακτυλουργία των μέντιουμ. Άλλα αν και είναι αλήθεια ότι συχνά τα τεχνάσματα της κατεργαρίας εκλαμβάνονται σαν αυθεντικά φαινόμενα, πολλές φορές όμως έχουν παρατηρηθεί αξιοσημείωτες επιδείξεις υπερφυσικών δυνάμεων. Οι μυστηριακοί κτύποι που σήμαναν το ξεκίνημα του σύγχρονου Πνευματισμού δεν οφείλονται σε ανθρώπινα τεχνάσματα και πανουργίες, αλλά στην άμεση δράση των πονηρών αγγέλων που εγκαινιάζουν με αυτό τον τρόπο μία από τις πιο πετυχημένες ψυχοφθόρες πλάνες. Πολλοί θα παγιδευτούν με την εκδοχή ότι ο Πνευματισμός είναι απλώς μία ανθρώπινη απάτη. Μόλις όμως αυτοί παρευρεθούν σε μία πνευματιστική συγκέντρωση με εκδηλώσεις που δεν μπορούν παρά να παραδεχτούν ως υπερφυσικές, τότε θα παραπληνηθούν και θα βρεθούν αναγκασμένοι να τις αναγνωρίσουν ως εξάσκηση της μεγάλης δύναμης του Θεού.

Τα άτομα αυτά παραβλέπουν τη μαρτυρία των Γραφών για τις υπερφυσικές ενέργειες που γίνονται από τον Διάβολο και τους αγγέλους του. Με τη σατανική επέμβαση ο Φαραώ και οι μάγοι του κα-

Ο Πνευματισμός

τόρθωσαν να πλαστοποιήσουν τα θαύματα του Θεού. Ο απόστολος Ιωάννης, περιγράφοντας τη θαυματουργική δύναμη που πρόκειται να εκδηλωθεί στις τελευταίες ημέρες, λέει: «Και ἐκαμνε σημεία μεγάλα, ώστε και πυρ ἐκαμνε να καταβαίνη εκ του ουρανού εις την γην ενώπιον των ανθρώπων. Και επλάνα τους κατοικούντας επί της γης, δια τα σημεία τα οποία εδόθησαν εις αυτό να κάμη...» (Αποκ. ιγ' 13-14). Εδώ δεν γίνεται λόγος για απλή απάτη. Οι άνθρωποι πλανώνται από τα θαύματα που οι άγγελοι του Σατανά έχουν τη δύναμη να κάνουν και όχι από αυτά που προσποιούνται ότι κάνουν.

Μαγεία στη Σύγχρονη Μορφή

Στη σύγχρονη εποχή μας, ο τίτλος της μαγείας αντιμετωπίζεται με περιφρόνηση. Ο ισχυρισμός ότι οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να έρχονται σε επικοινωνία με πονηρά πνεύματα θεωρείται ότι είναι μύθος του Μεσαίωνα. Και όμως, ο Πνευματισμός ο οποίος αριθμεί εκατοντάδες χιλιάδες μέλη, μάλιστα και εκατομμύρια, αυτός που εισχώρησε μέσα σε επιστημονικούς κύκλους, εισέβαλε μέσα σε εκκλησίες, κατέκτησε την εύνοια νομοθετικών σωμάτων και βασιλικών ακόμη αυλών, αυτό το κολοσσαίο σύστημα απατεωνιάς, δεν είναι παρά η αναγεννημένη, καμουφλαρισμένη μαγεία.

Ο Σατανás σαγηνεύει τους ανθρώπους σήμερα όπως γοήτεψε την Εύα στην Εδέμ με το να της δημιουργήσει την επιθυμία να αποκτήσει την απαγορευμένη γνώση. «Θέλετε είσθαι ως θεοί», είπε, «γνωρίζοντες το καλόν και το κακόν» (Γεν. γ' 5). Άλλά η σοφία που χορηγεί ο Πνευματισμός είναι αυτή που περιγράφει ο απόστολος Ιάκωβος: «δεν είναι άνωθεν καταβαίνουσα, αλλ' είναι επίγειος, ζωώδης, δαιμονιώδης» (Ιακώβ. γ' 15).

Ο άρχοντας του σκότους έχει εφευρετικό μυαλό και έντεχνα προσαρμόζει τους πειρασμούς του στους ανθρώπους κάθε προέλευσης και κουλτούρας. Εργάζεται με «την εξαπάτησιν της αδικίας» προκειμένου να επιβάλλει τον έλεγχό του στους ανθρώπους. Δεν μπορεί όμως να πετύχει το σκοπό του παρά μόνο όταν αυτοί οικειοθελώς παραδίδονται στους πειρασμούς του. Στη συνέχεια ο πειραστής χρησιμοποιεί τα θύματά του για να καταστρέψει και άλλα άτομα.

Δεν Χρειάζεται Κανείς να Εξαπατηθεί

Ακόμη και αν οι Χριστιανοί δεν είχαν κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο για την πραγματική υπόσταση του Πνευματισμού, και μόνο το γεγονός ότι τα πνεύματα δεν κάνουν καμία διάκριση ανάμεσα στη δικαιοσύνη και στην αμαρτία, ανάμεσα στους ευγενέστερους και αγνότερους αποστόλους του Χριστού και στους πιο διεφθαρμένους οπαδούς του Σατανά, θα έπρεπε να αποτελεί ικανό τεκμήριο. Με το να παρουσιάζει τους χυδαιότερους των ανθρώπων ότι βρίσκονται στον ουρανό απολαμβάνοντας εκεί επίζηλες θέσεις, ο Διάβολος λέει στον κόσμο: «Δεν έχει σημασία πόσο αμαρτωλός είσαι. Δεν παιζει ρόλο αν πιστεύεις ή δεν πιστεύεις στον Θεό ή στη Γραφή. Ζήσε όπως σου αρέσει. Σπίτι σου είναι ο ουρανός».

Προσωποποιημένοι από τα απατηλά αυτά πνεύματα, οι απόστολοι φαίνονται να αντιφάσκουν με ό,τι έγραψαν κατά την επίγεια ζωή τους, με την υπαγόρευση του Αγίου Πνεύματος. Παρουσιάζονται αρνούμενοι τη θείκη προέλευση των Αγίων Γραφών, υπονομεύοντας έτσι το θεμέλιο της ελπίδας του Χριστιανού και εξαλείφοντας το φως που δείχνει το δρόμο προς τον ουρανό.

Ο Σατανάς κάνει τον κόσμο να πιστεύει ότι η Βίβλος δεν αποτελεί παρά ένα απλό μύθευμα ή τουλάχιστον ένα βιβλίο προοριζόμενο για τη βρεφική ηλικία του ανθρώπινου γένους που τώρα όμως παραβλέπεται ή παραμερίζεται σαν απαρχαιωμένο ή αχρηστεμένο. Την κενή θέση του Λόγου του Θεού αντικαθιστούν οι σκηνές των πνευματιστικών συγκεντρώσεων. Αυτό είναι ένα κανάλι ολοκληρωτικά κάτω από τον έλεγχό του. Με τον τρόπο αυτόν έχει τη δυνατότητα να κάνει τον κόσμο να πιστεύει όπως ακριβώς αυτός θέλει. Το βιβλίο που πρόκειται μία μέρα να δικάσει και αυτόν και τους οπαδούς του, το τοποθετεί στην αφάνεια, ακριβώς εκεί όπου το θέλει να βρίσκεται. Τον Σωτήρα του κόσμου Τον παριστάνει ως τίποτα περισσότερο από ένα κοινό άνθρωπο. Μιμούμενοι τα ψέματα των Ρωμαίων στρατιωτών που φρουρούσαν τον Χριστό οι οποίοι, μιλημένοι από τους ιερείς και άρχοντες, διέψευσαν την ανάστασή Του, οι θιασώτες των πνευματιστικών συγκεντρώσεων προσπαθούν να αποδείξουν ότι δεν υπάρχει τίποτα το θαυματουργικό στη ζωή του Σωτήρα μας. Αφού με αυτόν τον τρόπο παραμερίζουν τον Χριστό στα παρασκήνια, εφιστούν την προσοχή στα δικά τους θαύματα που τα παρουσιάζουν για πολύ ανώτερα από τα έργα του Ιησού.

Ο προφήτης Ησαΐας λέει: «όταν σας είπωσιν, Ερωτήσατε τους

έχοντας πνεύμα μαντείας, και τους νεκρομάντεις, τους μορμυρίζοντας και ψιθυρίζοντας, αποκρίθητε, Ο λαός δεν θέλει ερωτήσει τον Θεόν αυτού; Θέλει προστρέξει εις τους νεκρούς περὶ των ζώντων; Εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὴν μαρτυρίαν, εάν δεν λαλῶσι κατὰ τὸν λόγον τούτον, βεβαίως δεν είναι φως ἐν αὐτοῖς» (Ησ. η' 19-20). Αν δέχονταν οι ἀνθρώποι τις τόσο σαφείς δηλώσεις της Γραφῆς για τη φύση του ανθρώπου και για την κατάσταση των νεκρών, θα αναγνώριζαν στα επιχειρήματα και στις παραστάσεις του Πνευματισμού την «ενέργειαν του Σατανά εν πάσῃ δυνάμει καὶ σῆμείοις καὶ τέρασι ψεύδους». Αντί όμως να θυσιάσουν την τόσο αγαπητή στη σαρκική καρδιά ελευθερία και να εγκαταλείψουν τις προσφιλείς τους αμαρτίες, πλήθη ανθρώπων κλείνουν τα μάτια τους στο φως και προχωρούν ακόμη περισσότερο περιφρονώντας τις προειδοποίήσεις, ενώ στο μεταξύ ο Σατανάς πλέκει τα δίχτυα του ολόγυρά τους και αυτοί πέφτουν στην παγίδα. «Διότι δεν εδέχθησαν την αγάπην της αληθείας διὰ να σωθῶσι. Καὶ διὰ τούτο θέλει πέμψει επ' αὐτούς ο Θεός ενέργειαν πλάνης, ὡστε να πιστεύσωσιν εἰς τὸ ψεύδος» (Β' Θεσ. β' 10-11).

'Οσοι εναντιώνονται στις διδασκαλίες του Πνευματισμού δεν επιτίθενται μόνο σε ανθρώπους, αλλά στον Σατανά και στους αγγέλους του. 'Έχουν εμπλακεί σε έναν αγώνα «εναντίον εἰς τὰς αρχὰς, εναντίον εἰς τὰς εξουσίας, εναντίον εἰς τα πνεύματα της πονηρίας τα εν τοις επουρανίοις». Ο Σατανάς δεν υποχωρεί ούτε κατά ένα εκατοστόμετρο του εδάφους του εκτός μόνο αν διωχτεί από τη δύναμη των ουράνιων απεσταλμένων. Ο λαός του Θεού πρέπει να είναι ἔτοιμος να του αντισταθεί ὥπως ακριβώς ο Σωτήρας τον αντέκρουσε με το «είναι γεγραμμένον». Ο Διάβολος μπορεί και σήμερα να αναφέρει τη Γραφή, ὥπως και στην εποχή του Χριστού, διαστρέφοντας τη διδασκαλία της προκειμένου να υποστηρίξει τις απάτες του.

'Οσοι θέλουν να μείνουν ακλόνητοι σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς του κινδύνου, οφείλουν να αποκτήσουν προσωπική γνώση της μαρτυρίας των Γραφών. Πολλοί θα ἐρθουν αντιμέτωποι με δαιμονικά πνεύματα που προσποιούνται ότι εκπροσωπούν αγαπημένα συγγενικά ἢ φιλικά ἀτομά και μεταδίδουν τις πιο επικινδυνές αιρέσεις. Οι παρουσιαζόμενοι σαν επισκέπτες από το υπερπέραν θα απευθύνονται στα τρυφερότερα αισθήματα της καρδιάς και θα επιτελούν θαύματα για να προσδώσουν κύρος στους ισχυρισμούς τους. Πρέπει να είμαστε ἔτοιμοι να τους αντικρούσουμε με τη βιβλική αλήθεια ότι οι νεκροί δεν γνωρίζουν τίποτα και ότι οι παρείσακτοι αυ-

Ο Πνευματισμός

τοί δεν είναι παρά πνεύματα δαιμόνων.

Εδώ και πολύ καιρό ο Σατανάς ετοιμάζεται γι' αυτή την τελική προσπάθεια της παραπλάνησης του κόσμου. Η βάση του έργου του στηρίζεται στη διαβεβαίωση που έδωσε στην Εύα στον κήπο της Εδέμ: «Δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει... καθ' ην ημέραν φάγητε απ' αυτού, θέλουσιν ανοιχθή οι οφθαλμοί σας, και θέλετε είσθαι ως θεοί, γνωρίζοντες το καλόν και το κακόν» (Γεν. γ' 4-5). Σιγά σιγά από τότε προετοίμασε το δρόμο για το κορύφωμα της απάτης με την ανάπτυξη του Πνευματισμού. Στο σημείο αυτό δεν έχει ακόμη φτάσει στην ολοσχερή εκπλήρωση των σχεδίων του. Αυτό θα γίνει στο ελάχιστο χρονικό διάστημα που μας υπολείπεται. Σύντομα η ανθρωπότητα νανουρίζεται στο λίκνο μιας μοιραίας σιγουριάς και δεν θα ξυπνήσει από τη νάρκη της παρά μόνο με το ξέσπασμα της οργής του Θεού.

Η ΔΥΝΑΤΗ ΚΡΑΥΓΗ

Άγγελοι φάνηκαν να σπεύδουν πηγαινοερχόμενοι από τον ουρανό στη γη, ετοιμαζόμενοι για την εκπλήρωση κάποιου σπουδαίου γεγονότος. 'Ενας άγγελος, περιβλημένος με ιδιαίτερη δύναμη, καθώς κατέβαινε έκανε τη γη να φωτίζεται με τη δόξα του. Το φως που τον περιέβαλλε διαχυνόταν παντού, ενώ έκραζε με δυνατή φωνή, ενισχύοντας το μήνυμα του τρίτου αγγέλου: «'Επεσεν, ἐπεσε Βαβυλώνη η μεγάλη, και ἔγινε κατοικητήριον δαιμόνων, και φυλακή παντός πνεύματος ακαθάρτου και φυλακή παντός ορνέου ακαθάρτου, και μισθού» (Αποκ. ιη' 2).

Το άγγελμα της πτώσης της Βαβυλώνας, όπως δίνεται από το δεύτερο άγγελο, επαναλαμβάνεται αναφερόμενο στη διαφθορά η οποία εισχώρησε στις εκκλησίες από το 1844. Το μήνυμά του αυτό φτάνει την κατάλληλη στιγμή για να συνδυαστεί με τη σημαντική αγγελία του τρίτου αγγέλου καθώς αυτό αυξάνεται σε ἐνταση και αποδίδεται με μία δυνατή κραυγή. 'Ετσι, ετοιμάζεται ο λαός του Θεού για να σταθεί την ώρα του πειρασμού που θα αντιμετωπίσει σε λίγο. Φωτίζεται από ένα λαμπρό φως και συσπειρώνεται για να εξαγγείλει άφοβα την αγγελία του τρίτου αγγέλου.

Ουράνιοι απεσταλμένοι καταφτάνουν για να βοηθήσουν τον Ισχυρό άγγελο και ακούγονται φωνές να αντηχούν παντού: «Ἐξέλθετε εξ αυτῆς, ο λαός μου, διὰ να μη συγκοινωνήσητε εἰς τας αμαρτίας αυτῆς, και να μη λάβητε εκ των πληγῶν αυτῆς, διότι αἱ αμαρτίαι αυτῆς ἐφθασαν ἡώς του ουρανού, καὶ ενεθυμήθη ὁ Θεός τα ἀδικήματα αυτῆς» (Αποκ. ιη' 4-5). Αυτό το διάγγελμα φαίνεται πως είναι μία προσθήκη στην αγγελία του τρίτου αγγέλου, όπως η μεσονύχτια κραυγή συμπτύχθηκε με το μήνυμα του δεύτερου αγγέλου το 1844. Η δόξα του Θεού στέκεται επάνω στους υπομονητικούς, προσμένοντες αγίους οι οποίοι ατρόμητα διαδίδουν την τελευταία σοβαρή προειδοποίηση που εξαγγέλλει την πτώση της Βαβυλώνας και καλεί

Η Δυνατή Κραυγή

το λαό του Θεού να βγει έξω από αυτήν για να γλυτώσουν την τρομακτική καταδίκη της.

Το φως που λάμπει επάνω στους προσμένοντες φέγγει παντού. Μέλη εκκλησιών που στο παρελθόν είχαν δεχτεί κάποια αλήθεια, αλλά δεν είχαν ακούσει την τριπλή αγγελία, υπακούουν σ' αυτή την κλήση και εγκαταλείπουν τις ξεπισμένες εκκλησίες. Πολλοί θεωρούνταν για χρόνια υπόλογοι από τότε που μεταδόθηκαν οι αγγελίες αυτές και το φως έλαμψε επάνω τους, προσφέροντάς τους το προνόμιο να εκλέξουν τη ζωή ἡ το θάνατο. Μερικοί διάλεξαν τη ζωή και πήραν θέση με εκείνους που περιμένουν τον Κύριό τους και τηρούν όλες τις εντολές Του. Η τρίτη αγγελία πρόκειται να ολοκληρώσει το έργο της. Όλοι θα δοκιμαστούν βάση αυτού του μηνύματος και τα πολύτιμα παιδιά του Θεού καλούνται να βγουν από τα διάφορα θρησκευτικά συστήματα.

Μία ακαταμάχητη ενέργεια παρακινεί τους ειλικρινείς, ενώ η δύναμη του Θεού προκαλεί φόβο στους άπιστους συγγενείς και φίλους τους οι οποίοι δεν τολμούν να εμποδίσουν όσους αισθάνονται την επιρροή του Αγίου Πνεύματος. Η τελική κλήση πρόκειται να προσφερθεί μέχρι και στους φτωχούς σκλάβους και οι πιστοί ανάμεσα σ' αυτούς θα υψώσουν μελωδίες έξαλλης χαράς, προσδοκώντας τη χαρμόσυνη απελευθέρωσή τους. Το γεγονός ότι η σκλαβιά συνεχίζεται την εποχή της Δευτέρας Παρουσίας φαίνεται από την προφητεία του Ιωάννη στην Αποκάλυψη c' 15-16, κατά την οποία δίνεται η έντονη περιγραφή ότι «πας δούλος και πας ελεύθερος... λέγουσι προς τα όρη και προς τας πέτρας» να τους κρύψουν «από προσώπου του καθημένου επί του θρόνου». Οι κύριοι τους δεν θα μπορέσουν να τους συγκρατήσουν. Ο φόβος και η κατάπληξη τούς αναγκάζουν να σιωπήσουν. Υπέροχα θαύματα πραγματοποιούνται, άρρωστοι θεραπεύονται και σημεία και τέρατα συνοδεύουν τους πιστούς. Ο Θεός είναι στο έργο αυτό και κάθε ἀγιος, αιψηφώντας τις συνέπειες, ακολουθεί τη συνείδησή του και συνταυτίζεται με τους φυλάττοντες τις εντολές του Θεού. Με εξουσία οι πιστοί διαλαλούν παντού την τρίτη αγγελία. Το μήνυμα αυτό θα κλείσει με θάρρος και με δύναμη που υπερέχει κατά πολὺ τη μεσονύχτια κραυγή.

Οι υπηρέτες του Θεού, ενισχυμένοι από τον ουρανό, με φωτισμένα πρόσωπα και με αγιασμένη καθιέρωση, βγαίνουν για να εξαγγείλουν την ουράνια αγγελία. Ψυχές σκορπισμένες στα διάφορα θρησκευτικά συστήματα ανταποκρίνονται στην κλήση και τα πολύτιμα παιδιά του Θεού σπεύδουν να βγουν από τις καταδικασμένες εκ-

Η Δυνατή Κραυγή

κλησίες, όπως ο Λωτ ἐσπευσε να απομακρυνθεί από τα Σόδομα πριν αυτά καταστραφούν. Ο λαός του Θεού, ενισχυμένος με θαυμαστή δόξα που πλούσια περιχύνεται επάνω του, ετοιμάζεται να υποστεί την ώρα του πειρασμού. Από παντού ακούγονται οι φωνές: «Εδώ είναι η υπομονή των αγίων, εδώ οι φυλάττοντες τας εντολάς του Θεού και την πίστιν του Ιησού» (Αποκ. ιδ' 12).

Η ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Όταν σταματήσει να δίνεται η αγγελία του τρίτου αγγέλου, η θεϊκή ευσπλαχνία παύει πια να συνηγορεί για τους ένοχους κατοίκους της γης. Ο λαός του Θεού έχει εκπληρώσει το καθήκον του. Δέχτηκε την «όψιμον βροχήν», τους «καιρούς αναψυχής από της παρουσίας του Κυρίου» και έχει προετοιμαστεί για την ώρα της δοκιμασίας που τον περιμένει. Η τελευταία μεγάλη προειδοποίηση έχει αντηχήσει παντού και έχει αναστατώσει ή εξοργίσει τους κατοίκους της γης που συνέβη να έχουν ακούσει το μήνυμα.

Άγγελοι πηγαινούνται βιαστικά στον ουρανό. Ένας από αυτούς επιστρέφει από τη γη και αναγγέλλει ότι το έργο του τελείωσε. Ο κόσμος πέρασε την τελευταία του δοκιμασία και όλοι όσοι έμειναν πιστοί στις θεϊκές εντολές έλαβαν τη «σφραγίδα του Θεού του ζωντος». Τη στιγμή εκείνη ο Ιησούς σταματάει το μεσιτικό Του έργο στο ουράνιο αγιαστήριο. Υψώνει τα χέρια και με δυνατή φωνή λέει: «Ετελέσθη». Κατόπιν, και ενώ σύσσωμα τα αγγελικά πλήθη αφαιρούν τα διαδήματά τους, Αυτός προβαίνει στην ακόλουθη επίσημη δήλωση: «Οστις αδικεί ας αδικήσῃ ἐτι, και ὅστις είναι μεμολυσμένος ας μολυνθῇ ἐτι, και ο δίκαιος ας γίνη ἐτι δίκαιος, και ο ἀγιος ας γίνη ἀγιος».

Η τύχη του καθενός έχει κριθεί είτε για ζωή είτε για θάνατο. Όταν ο Χριστός λειτουργούσε στο αγιαστήριο, ερευνήθηκαν πρώτα οι υποθέσεις των δίκαιων νεκρών και μετά των ζωντανών πιστών. Ο Χριστός έκανε την εξιλέωση για το λαό Του και έσβησε τις αμαρτίες του. Ο αριθμός των υπηκόων Του είναι συμπληρωμένος: «Η βασιλεία και η εξουσία, και η μεγαλωσύνη των βασιλειών των υπακάτω παντός του ουρανού» πρόκειται σε λίγο να έρθει στην κατοχή των κληρονόμων της σωτηρίας και ο Ιησούς θα βασιλέψει «ως Βασιλεὺς

Η Λήξη της Δοκιμαστικής Περιόδου

βασιλέων και Κύριος κυρίων».

Όταν ο Ιησούς μετακινήθηκε από τα ἀγια των αγίων, ακούστηκε ο μεταλλικός ἥχος των κουδουνιών στο ιμάτιό Του και καθώς Εκείνος απομακρυνόταν, ἔνα σκοτεινό σύννεφο κάλυψε τη γη. Τότε δεν υφίσταται πλέον μεσάζων μεταξύ του αμαρτωλού ανθρώπου και του προσβληθέντος Θεού. Ὁσο διάστημα ο Χριστός μεσολαβούσε στον Πατέρα Του για τους ασεβείς, υπήρχε μία αναστολή για το λαό. Αυτή ὁμως ἐπαψε όταν τελείωσε τὸ ἔργο Του ο Χριστός και τότε ο Σατανάς απέκτησε απεριόριστο ἐλεγχό επάνω στους οριστικά αμετανόητους ανθρώπους.

Ήταν αδύνατο να πέσουν οι πληγές για όσο διάστημα ο Χριστός λειτουργούσε στο αγιαστήριο. Όταν όμως λήξει η υπηρεσία Του στο διαμέρισμα εκείνο και το ἔργο τῆς μεσιτείας Του τελειώσει, δεν υπάρχει τίποτα για να σταματήσει την οργή του Θεού που ξεσπάει με μανία στους ἐνοχους αμαρτωλούς που περιφρόνησαν τη σωτηρία και μίσησαν τον ἐλεγχό. Σ' αυτό το τρομερό διάστημα μετά τη λήξη του μεσιτικού ἔργου του Ιησού, οι πιστοί ζουν στην παρουσία ενός ἀγίου Θεού χωρίς Μεσίτη. Με την κάθε υπόθεση αποφασισμένη, με το κάθε πολύτιμο πετράδι του Κυρίου αριθμημένο, ο Χριστός καθυστερεί για λίγο στο πρώτο διαμέρισμα του ουράνιου αγιαστηρίου και εκείνες οι αμαρτίες ὡσες είχαν εξομολογηθεί ενώ αυτός λειτουργούσε στα ἀγια των αγίων, τοποθετήθηκαν επάνω στον Σατανά, τον επινοητή της αμαρτίας ο οποίος αξίζει να υποστεί την τιμωρία.

Πολύ Αργά! Πολύ Αργά!

Τότε είδα τον Ιησού να αφαιρεί τα ιερατικά Του ἀμφια και να φοράει την πιο επίσημη βασιλική αμφίεστή Του. Στο κεφάλι Του υπήρχε ἔνα πολλαπλό διάδημα, ἔνα στέμμα μέσα στο ἄλλο. Τριγυρισμένος από τα στρατεύματα των αγγέλων, ἀφησε τον ουρανό. Οι πληγές ἐπεφταν επάνω στους κατοίκους της γης. Άλλοι κατηγορούσαν και βλαστημούσαν τον Θεό, ενώ ἄλλοι ἐτρέχαν στους πιστούς και ζητούσαν να μάθουν πώς μπορούν να αποφύγουν την τιμωρία Του. Οι ἀγιοι όμως δεν μπορούσαν να τους προσφέρουν βοήθεια. Το τελευταίο δάκρυ για τους αμαρτωλούς είχε χυθεί, η τελευταία ἐνθερμη προσευχή είχε προφερθεί, η τελευταία προειδοποίηση είχε δοθεί. Όταν οι ἀγιοι και ο ουρανός ολόκληρος ενδιαφέρονταν για τη σωτηρία τους, αυτοί δεν νοιάζονταν για τον εαυτό τους. Η ζωή και

Η Λήξη της Δοκιμαστικής Περιόδου

ο θάνατος είχαν τεθεί μπροστά τους. Πολλοί επιθυμούσαν τη ζωή, αλλά δεν κατέβαλλαν προσπάθειες για να την αποκτήσουν. Δεν την επέλεξαν και τώρα πια δεν υπήρχε το αίμα του εξίλασμού για να τους εξαγνίσει, δεν υπήρχε συμπονετικός Σωτήρας που να εκλιπαρεί: «Σώστε, σώστε για λίγο ακόμη τους αμαρτωλούς». Σύσσωμος ο ουρανός άκουσε μαζί με τον Χριστό την τρομερή λέξη: «Ετελέσθη». Το σχέδιο της σωτηρίας είχε ολοκληρωθεί. Λίγοι όμως επέλεξαν να επωφεληθούν από αυτό. Καθώς έσβηνε η γλυκιά φωνή της ευσπλαχνίας, φόβος και τρόμος κατέλαβε τους αμαρτωλούς. Πολύ ευδιάκριτα ξεχώριζαν τα λόγια: «Πολύ αργά! Πολύ αργά!».

Αυτοί που δεν είχαν εκτιμήσει την Αγία Γραφή, έτρεχαν παντού, περιπλανώμενοι από στεριά σε θάλασσα και από το βορρά στο νότο, ζητώντας να βρουν το Λόγο του Θεού. Ο άγγελος είπε: «Δεν θα τον βρουν. Έπεισε πείνα στη γη. Όχι πείνα για ψωμί ούτε δίψα για νερό, αλλά για την ακρόαση των λόγων του Κυρίου. Τι δεν θα έδιναν τώρα και για ένα μόνο επιδοκιμαστικό λόγο από τον Θεό! Δεν γινόταν όμως. Έπρεπε να υποστούν την πείνα και τη δίψα. Μέρα με τη μέρα περιφρονούσαν τη σωτηρία, θεωρώντας τα επίγεια πλούτη και τις εγκόσμιες απολαύσεις ανώτερα από οποιονδήποτε ουράνιο θησαυρό. Απέρριψαν τον Ιησού και καταφρόνησαν τους αγίους Του. Ο μολυσμένος πρέπει να μείνει μολυσμένος για πάντα».

Πολλοί από τους ασεβείς είχαν υπερβολικά οργιστεί ενώ υπέμειναν τις συνέπειες των τελευταίων πληγών. Αυτή ήταν μία σκηνή τρομακτικής αγωνίας. Οι γονείς κατηγορούσαν με πικρία τα παιδιά τους και τα παιδιά τούς γονείς τους, αδελφοί τις αδελφές και αδελφές τούς αδελφούς τους. Γοερές κραυγές θρηνωδίας ακούγονταν από κάθε μεριά. «Εσύ με εμπόδισες να δεχτώ την αλήθεια που θα μπορούσε να με σώσει από αυτή την τρομερή ώρα. Ο λαός στρεφόταν στους ιερωμένους του με μίσος και πικρία και τους κατηγορούσαν λέγοντας: «Δεν μας προειδοποιήσατε. Μας λέγατε ότι όλος ο κόσμος θα σωθεί και φωνάζατε, "Ειρήνη, ειρήνη" για να καθησυχάσετε κάθε φόβο που παρουσιαζόταν. Δεν μας μιλήσατε γι' αυτή την ώρα και εκείνοι που μας προειδοποιούσαν, σύμφωνα με τα λεγόμενά σας, ήταν φανατικοί, κακοί ἀνθρωποι που ήθελαν να μας καταστρέψουν». Είδα όμως ότι οι ιεροκήρυκες δεν διέφυγαν την οργή του Θεού. Η τιμωρία τους ήταν δέκα φορές βαρύτερη από εκείνη των ακολούθων τους.

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΘΛΙΨΗΣ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒ

Είδα τους αγίους να εγκαταλείπουν τις πόλεις και τα χωριά, να συγκεντρώνονται μαζί σε ομάδες και να ζουν στις πιο απομονωμένες περιοχές. Άγγελοι προμήθευαν στους πιστούς τροφή και νερό, ενώ οι ασεβείς υπέφεραν από πείνα και δίψα. Κατόπιν, αντίκρισα τους μεγάλους της γης να συσκέπτονται μεταξύ τους, ενώ ο Σατανάς και οι άγγελοι του βρίσκονταν ολόγυρά τους. Είδα ένα έγγραφο, αντίγραφα του οποίου διαμοιράστηκαν σε διάφορα μέρη της χώρας. Σύμφωνα με αυτό, μετά από ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, αν οι άγιοι δεν αρνηθούν την παράξενη πίστη τους, αν δεν παρατήσουν το Σάββατο και αν δεν τηρήσουν την πρώτη ημέρα της εβδομάδας, τότε ο λαός θα έχει το δικαίωμα να τους εκτελέσει. Την ώρα όμως αυτή της δοκιμασίας, οι πιστοί παρέμειναν ήρεμοι και ψύχραιμοι, εμπιστευόμενοι στον Θεό και στηριζόμενοι στην υπόσχεσή Του ότι θα βρεθεί γι' αυτούς ένας τρόπος διαφυγής.

Σε μερικά μέρη, πριν ακόμη λήξει η προθεσμία του διατάγματος, οι ασεβείς ορμούν εναντίον των πιστών για να τους σκοτώσουν. Άγγελοι όμως, με ανθρώπινη μορφή πολεμιστών, αγωνίζονται γι' αυτούς. Η επιθυμία του Σατανά είναι να του δοθεί η ευκαιρία να εξολοθρεύσει τους αγίους του Υψίστου, αλλά ο Χριστός προστάζει τους αγγέλους Του να τους προφυλάξουν. Ο Θεός τιμάται με τη διαθήκη που έχει κάνει με αυτούς οι οποίοι έχουν τηρήσει το νόμο Του και ο Ιησούς θα δοξαστεί όταν θα μεταφέρει στον ουρανό, χωρίς να γευτούν θάνατο, τους πιστούς που Τον περίμεναν τόσο πολύ καιρό.

Μετά από λίγο είδα τους αγίους να περνούν μία μεγάλη ψυχική αγωνία. Φαίνονταν περιστοιχισμένοι από τους αμαρτωλούς κατοίκους της γης. Όλα έδειχναν ότι ήταν εναντίον τους. Μερικοί άρχισαν να φοβούνται ότι τελικά εγκαταλείφτηκαν από τον Θεό και θα χαθούν από το χέρι των ασεβών. Αν μπορούσαν όμως να ανοιχτούν

Ο Καιρός της Θλίψης του Ιακώβ

τα μάτια τους, θα ἔβλεπαν ὅτι περιβάλλονται από τους αγγέλους του Θεού. Στη συνέχεια παρουσιάστηκε το πλήθος των οργισμένων ανθρώπων και πίσω από αυτούς οι ομάδες των πονηρών αγγέλων που ωθούσαν τους ασεβείς να εκτελέσουν τους πιστούς. Πριν όμως μπορέσουν να πλησιάσουν το λαό του Θεού, οι ασεβείς πρέπει να προσπεράσουν την ομάδα των ισχυρών, αγίων αγγέλων. Αυτό είναι αδύνατο. Οι ουράνιοι απεσταλμένοι του Θεού τούς αναγκάζουν να υποχωρήσουν, επιβάλλοντας και στους πονηρούς αγγέλους που τους πιέζουν να οπισθοδρομήσουν.

Η Κραυγή για Διάσωση

Αυτός είναι καιρός τρομακτικής αγωνίας. Μέρα και νύκτα εκλιπαρούν τον Θεό για απολύτρωση. Οι αμαρτωλοί θριαμβεύουν και η σαρκαστική κατακραυγή ακούγεται: «Πού είναι τώρα η πίστη σας; Αν είστε ο πραγματικός λαός του Θεού, γιατί δεν σας λυτρώνει από τα χέρια μας;» Άλλα οι πιστοί δεν τους δίνουν σημασία. 'Όπως έκανε ο Ιακώβ, αγωνίζονται και αυτοί με τον Θεό. Οι άγγελοι λαχταρούν να τους σώσουν, αλλά πρέπει να περιμένουν λίγο ακόμη. Ο λαός του Θεού πρέπει να πιει το ποτήρι και να βαπτιστεί το βάπτισμα. Πιστοί στο καθήκον τους, οι ουράνιοι απεσταλμένοι εξακολουθούν να τους φρουρούν. Ο Θεός δεν θα επιτρέψει να προσβληθεί το όνομά Του μεταξύ των άθεων. Ο καιρός έχει σχεδόν φτάσει οπόταν θα φανερώσει τη μεγάλη Του δύναμη και θα λυτρώσει με δόξα τους αγίους Του. Για την τιμή του ονόματός Του θα σώσει κάθε έναν από αυτούς που Τον περιμένουν με υπομονή και που τα ονόματά τους έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία του ουρανού.

Η προσοχή μου στράφηκε πίσω στον πιστό Νώε. 'Όταν η βροχή ἀρχισε να πέφτει και ξεκίνησε ο κατακλυσμός, ο πατριάρχης και η οικογένειά του είχαν ἡδη μπει στην κιβωτό και ο Θεός τούς είχε ασφαλίσει σ' αυτήν. Ο Νώε είχε προειδοποιήσει τους προκατακλυσμιαίους κατοίκους της γης, ενώ εκείνοι τον ειρωνεύονταν και τον περιφρονούσαν. Καθώς τα νερά κατέκλυσαν τη γη και ο ἐνας μετά τον ἄλλον πνίγονταν σ' αυτά, ἔβλεπαν την κιβωτό που την είχαν περιγελάσει τόσο πολύ να επιπλέει με ασφάλεια στην επιφάνεια του νερού, προστατεύοντας την οικογένεια που είχε καταφύγει σ' αυτήν. 'Ετσι, ο λαός του Θεού ο οποίος είχε πιστά προειδοποιήσει τον κόσμο για την επικείμενη οργή Του θα σωζόταν. Ο Θεός δεν θα επέ-

Ο Καιρός της Θλίψης του Ιακώβ

τρεπε στους ασεβείς να καταστρέψουν εκείνους που δεν θα υπέκυπταν στο διάταγμα του Θηρίου ούτε θα λάβαιναν το χαρακτηριστικό σημείο του. Είδα ότι αν επιτρεπόταν στους αμαρτωλούς να εξολοθρέψουν τους πιστούς, ο Σατανάς και όλοι όσοι μισούν τον Θεό θα ικανοποιούνταν. Ω, τι θρίαμβος θα ήταν για την αυτού σατανική μεγαλειότητα να αποκτήσει δύναμη, τώρα στον τελειωτικό αυτό αγώνα και νικήσει όσους περιμένουν Εκείνον που αγαπούν! Αυτοί που ειρωνεύονται την ιδέα της ανάληψης των αγίων στον ουρανό, θα διαπιστώσουν τη φροντίδα του Θεού για το λαό Του και θα παρακολουθήσουν την ένδοξη απελευθέρωσή τους.

'Όταν οι δίκαιοι εγκαταλείψουν τις πόλεις και τα χωριά, θα καταδιωχτούν από τους ασεβείς που θα προσπαθήσουν να τους εξοντώσουν. Τα όπλα όμως που υψώνονται να θανατώσουν το λαό του Θεού σπάνε και πέφτουν στο έδαφος σαν να είναι καλαμένια. Οι άγγελοι προστατεύουν τους αγίους και, καθώς αυτοί φωνάζουν μέρα και νύχτα για απολύτρωση, η κραυγή τους υψώνεται φτάνοντας στον Θεό.

Η ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Μεσάνυχτα ο Θεός φανερώνει τη δύναμή Του για την απελευθέρωση του λαού Του. Ο ήλιος παρουσιάζεται ξαφνικά, λάμποντας με όλη του τη δόξα. Σημεία και τέρατα αλληλοδιαδέχονται το ένα το άλλο με γοργό ρυθμό. Φοβισμένοι και κατάπληκτοι οι ασεβείς ατενίζουν τη σκηνή, ενώ οι δίκαιοι παρακολουθούν με ιεροπρεπή χαρά τα σημεία της απολύτρωσής τους. Κάθε στοιχείο του φυσικού κόσμου φαίνεται να έχει ξεφύγει από την τροχιά του. Οι ποταμοί σταματούν να τρέχουν. Πελώρια μαύρα σύννεφα σηκώνονται και συγκρούονται το ένα με το άλλο. Στη μέση του σκυθρωπού ουρανού διακρίνεται ένας φωτεινός χώρος απερίγραπτης λαμπρότητας, από όπου η φωνή του Θεού ακούγεται καθαρή σαν «φωνή υδάτων πολλών». Όλοι όσοι έχουν πεθάνει με την πίστη στην αγγελία του τρίτου αγγέλου βγαίνουν δοξασμένοι από τους τάφους τους για να ακούσουν τη διακήρυξη της συνθήκης της ειρήνης του Θεού με τους πιστούς τηρητές του νόμου Του.

Το στερέωμα φαίνεται τρανταγμένο να ανοιγοκλείνει. Τα βουνά σείονται από τα θεμέλια τους σαν την καλαμιά στο φύσημα του ανέμου και πελώριοι βράχοι σκορπίζονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Η θάλασσα χτυπιέται με λύσσα και πετάει βράχια έξω στη στεριά. Τότε η φωνή του Θεού ακούγεται από τον ουρανό εξαγγέλλοντας την ημέρα και την ώρα της παρουσίας του Ιησού και της μεταβίβασης της αιώνιας διαθήκης στο λαό Του. Σαν αντίλαλος δυνατής βροντής, τα λόγια Του κάνουν το γύρο της γης. Ο εκλεκτός λαός του Θεού τα ακούει, ακίνητος, με τα μάτια προσηλωμένα στον ουρανό. Η μορφή τους ακτινοβολεί από τη δόξα Του και λάμπει, όπως έλαμπε το πρόσωπο του Μωυσή όταν κατέβηκε από το όρος Σινά. Οι ασεβείς δεν αντέχουν το θέαμα αυτό. Όταν προφέρεται η ευλογία σε εκείνους που τίμησαν τον Θεό αγιάζοντας το Σάββατό Του, ακούγεται μία δυνατή νικηφόρα κραυγή θριάμβου.

Η Απολύτρωση των Αγίων

Τότε άρχισε το «ιωβηλαίο» όπου η γη θα απολαύσει την ανάπaus-
σή της. Είδα τον ευλαβή σκλάβο να σηκώνεται θριαμβευτικά και να
τινάζει τις αλυσίδες που τον έδεναν. Ο κύριός του, σαστισμένος δεν
ήξερε τι να κάνει, επειδή οι ασεβείς δεν μπορούσαν να καταλάβουν
τα λόγια της φωνής του Θεού.

Η Δευτέρα Παρουσία του Χριστού

Σε λίγο παρουσιάζεται η μεγάλη ἀσπρη νεφέλη επάνω στην οποία
κάθεται ο Υἱός του Θεού. Ὄταν πρωτοεμφανίστηκε μακριά στο διά-
στημα, το σύννεφο αυτό φαινόταν πολύ μικρό. Ο λαός του Θεού το
αναγνωρίζει σαν το σημείο του Υιού του ανθρώπου. Καθώς πλησιά-
ζει περισσότερο στη γη, οι πιστοί διακρίνουν την εξαίρετη δόξα και
μεγαλοπρέπεια του Ιησού που «εξήλθε νικών δια να νικήσῃ». Μία
ακολουθία αγίων αγγέλων, με λαμπρά απαστράπτοντα στέμματα στο
κεφάλι τους, Τον συνόδευε στο δρόμο Του.

Καμία γλώσσα δεν είναι ικανή να περιγράψει τη λαμπρότητα της
σκηνής. Καθώς το ζωντανό αυτό σύννεφο πλησιάζει στη γη, το κάθε
ανθρώπινο μάτι διακρίνει τον Αρχηγό της ζωής. Κανένα ακάνθινο
στεφάνι δεν παραμορφώνει τώρα το ιερό εκείνο κεφάλι, αλλά ένα
ἐνδοξό στέμμα είναι τοποθετημένο στο ἄγιο μέτωπό Του. Η ὄψη
Του είναι φωτεινότερη από την εκθαμβωτική λάμψη του μεσημβρι-
νού ήλιου. Επάνω στο ιμάτιό Του ένα όνομα είναι γραμμένο: «Βασι-
λεὺς βασιλέων και Κύριος κυρίων». Το βλέμμα Του είναι σαν μία
πύρινη φλόγα και τα πόδια Του μοιάζουν με χαλκολίβανο. Η φωνή
Του ακούγεται σαν ένα σύνολο από μουσικά όργανα. Η γη τρέμει
στο πέρασμά Του, οι ουρανοί ξετυλίγονται σαν κύλινδρος και όλα τα
βουνά και τα νησιά φεύγουν από τη θέση τους. «Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, καὶ οἱ μεγιστάνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλιάρχοι, καὶ οἱ δυνα-
τοί, καὶ πᾶς δούλος, καὶ πᾶς ελεύθερος, ἐκρυψαν εαυτούς εἰς τα
σπήλαια, καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ορέων, καὶ λέγουσι πρὸς τὰ ὄρη καὶ
πρὸς τὰς πέτρας, Πέσετε εφ' ημάς, καὶ κρύψατε ημάς από προσώπου
του καθημένου επὶ του θρόνου, καὶ από της οργῆς του Αρνίου. Διότι
ήλθεν η ημέρα η μεγάλη της οργῆς αυτού, καὶ τίς δύναται να στα-
θή;» (Αποκ. c' 15-17).

Εκείνοι που σκόπευαν πριν από λίγο να εξολοθρέψουν τους πι-
στούς, τώρα τους βλέπουν περιβεβλημένους με τη δόξα του Θεού.
Τρομοκρατημένοι ακούν τις φωνές των αγίων να λεν με μελωδικούς

μουσικούς ἡχους: «Ιδού, ούτος είναι ο Θεός ημών. Περιεμείναμεν αυτόν, και θέλει σώσει ημάς» (Ησ. κε' 9).

Η Πρώτη Ανάσταση

Η γη σείστηκε ορμητικά όταν η φωνή του Υιού του Θεού κάλεσε τους ἀγίους νεκρούς. Ανταποκρίνονται στην κλήση και εξέρχονται με ἐνδοξη αθανασία φωνάζοντας: «Νίκη, νίκη, κατά του θανάτου και του τάφου! Πού θάνατε το κέντρο σου; Πού ἀδη η νίκη σου;» (βλέπε Α' Κορ. ιε' 55). Οι ζωντανοί δίκαιοι μαζί με τους αναστημένους αγίους ενώνουν τις φωνές τους σε μία παρατεταμένη νικηφόρα κραυγή. Τα σώματα εκείνα που είχαν κατεβεί στον τάφο έχοντας τα σημάδια της αρρώστιας και του θανάτου, παρουσιάζονται με την υγεία και το σφρίγος της αιώνιας νιότης. Οι ζωντανοί ἀγίοι μεταμορφώνονται στη στιγμή - σε όσο χρόνο διαρκεί ἑνα ανοιγοκλείσιμο των ματιών - ανταμώνουν με τους αναστημένους αγίους και ὄλοι μαζί συναντούν τον Κύριο στον αέρα. Ω, τι θαυμάσια συνάντηση είναι αυτή! Φίλοι, χωρισμένοι για πολύ καιρό από το θάνατο, ξανασμίγουν για να μην απομακρυνθούν ποτέ πια.

Σε κάθε πλευρά του αιθέριου ἄρματος υπάρχουν πτέρυγες και κάτω από αυτό κινούνται ζωντανοί τροχοί. Καθώς το ἄρμα κυλάει προς τα πάνω, οι τροχοί φωνάζουν «Ἄγιος» και οι πτέρυγες ανοιγοκλείνοντας κραυγάζουν «Ἄγιος» και η ακολουθία των αγίων αναφωνεί «Ἄγιος, Ἅγιος, Ἅγιος, Κύριος ο Θεός, ο Παντοκράτωρ». Οι λυτρωμένοι αλαλάζουν «Δόξα! Αλληλούια!», ενώ το ἄρμα προχωρεί διαρκώς κατευθυνόμενο προς τη Νέα Ιερουσαλήμ. Πριν μπουν στην πόλη, οι ἀγίοι σχηματίζουν ἑνα τέλειο κύκλο με τον Ιησού στη μέση ο οποίος σε ύψος υπερβαίνει κατά ἑνα κεφάλι τους πιστούς και τους αγγέλους. Το μεγαλειώδες ανάστημά Του και η αξιαγάπητη φυσιογνωμία Του είναι εμφανή σε όλους.

Η Απολύτρωση των Αγίων

Η ΑΜΟΙΒΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ενα πελώριο πλήθος αγγέλων ἐφερε από την πόλη αστραφτερές κορώνες, μία για κάθε ἄγιο με το ὄνομά του γραμμένο σ' αυτήν. Ενώ ο Ιησούς καλεί για τα στέμματα, οι ἀγγελοί Του Τού τα προσφέρουν, και με το δικό Του δεξί χέρι, ο αξιαγάπητος Ιησούς τα τοποθετεί στα κεφάλια των αγίων. Με τον ίδιο τρόπο ἐφεραν οι ἀγγελοί τις ἀρπες και ο Ιησούς τις πρόσφερε και αυτές στους πιστούς. Τότε, στο σύνθημα των αρχηγών αγγέλων, κάθε χέρι αγγίζει επιδέξια τις χορδές της ἀρπας του και σκορπά γλυκιά μουσική σε πλούσια μελωδική συμφωνία.

Το πλήθος των λυτρωμένων φτάνει μπροστά στην Αγία Πόλη. Ο Ιησούς ανοίγει διάπλατα τις μαργαριταρένιες πύλες και τα ἔθνη που διαφύλαξαν την αλήθεια εισέρχονται σ' αυτήν. Μέσα στην πόλη υπάρχει κάθε τι που μπορεί να ευχαριστήσει το μάτι. Απεριγραπτη δόξα παρατηρείται παντού. Τότε ο Χριστός κοιτάζει τους λυτρωμένους αγίους Του. Τα πρόσωπά τους ακτινοβολούν με δόξα. Στρέφοντας το γλυκό Του βλέμμα επάνω τους τούς λέει με την πλούσια, μελωδική φωνή Του: «Βλέπω τον κόπο της ψυχής Μου και είμαι ικανοποιημένος. Αυτή η μεγάλη δόξα είναι για σας, για να την απολαύσετε αιώνια. Οι θλίψεις σας έληξαν. Δεν υπάρχει πλέον θάνατος, ούτε λύπη, ούτε δάκρυα, ούτε πόνος». Τα πλήθη των σωματένων υποκλίνονται, τοποθετούν τα αστραφτερά στεφάνια τους στα πόδια του Ιησού και τότε, καθώς Εκείνος τους σηκώνει με το αξιαγάπητο χέρι Του, αγγίζουν τις χρυσές ἀρπες τους και όλος ο ουρανός πλημμυρίζει με γλυκιά μουσική και υμνωδίες.

Κατόπιν, διέκρινα τον Ιησού να οδηγεί το λαό Του στο δέντρο της ζωής και ἀκουσα πάλι τη γλυκιά φωνή Του, μελωδικότερη από κάθε μουσική που ἐφτασε ποτέ σε αυτί θνητών, να λέει: «Τα φύλλα αυτού του δέντρου είναι για τη θεραπεία των εθνών. Φάτε όλοι από αυτό». Στο δέντρο της ζωής κρέμονται ωραιότατα φρούτα τα οποία

Η Αμοιβή των Αγίων

ελεύθερα μπορούν να γευτούν οι άγιοι. Στην πόλη βρίσκεται ένας ενδοξότατος θρόνος από όπου ξεκινά ένας διάφανος ποταμός με το καθαρό σαν κρύσταλλο νερό της ζωής. Στις δύο πλευρές του ποταμού βρίσκεται το δέντρο της ζωής και στις όχθες υπάρχουν και άλλα όμορφα δέντρα με καρπούς κατάλληλους για τροφή.

Καμία γλώσσα δεν μπορεί ούτε να επιχειρήσει να περιγράψει τον ουρανό. Καθώς η πανοραμική σκηνή ξετυλίγεται μπροστά μου, μένω κατάπληκτη. Παρασυρόμενη από την υπέροχη στιλπνάδα και την εξαίσια δόξα, παρατώ την πένα και αναφωνώ: «Ω! Τι αγάπη! Τι θαυμαστή αγάπη!». Το εξοχότερο μεγαλείο υστερεί να σκιαγραφήσει τη δόξα του ουρανού και τα απύθμενα βάθη της αγάπης του Σωτήρα.

Η ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΑ

Η προσοχή μου στράφηκε πάλι στη γη. Οι ασεβείς έχουν καταστραφεί και τα νεκρά σώματά τους είναι ριγμένα στην επιφάνειά της. Η οργή του Θεού με τις επτά τελευταίες πληγές είχε επισκεφτεί τους κατοίκους της γης, κάνοντάς τους να μασούν τις γλώσσες τους από τον πόνο και να καταριόνται τον Θεό. Οι ανειλικρινείς ποιμένες έγιναν τα κυριότερα αντικείμενα της οργής του Κυρίου. Τα μάτια τους είχαν βαθουλώσει και οι γλώσσες τους είχαν στεγνώσει, ενώ στέκονταν ακόμη στα πόδια τους. Όταν οι άγιοι απελευθερώθηκαν με την κλήση του Θεού, τα αμαρτωλά πλήθη ἐστρεψαν τη μανία τους ο ἑνας στον ἄλλον.

Η γη ἔμοιαζε με μια αχανή ἐρημό και φαινόταν πνιγμένη στο αἷμα και τα πτώματα ἡταν αραδιασμένα από τη μία ἀκρη στην ἄλλη. Πόλεις και χωριά χτυπημένα από το σεισμό είχαν σωριαστεί. Τα βουνά είχαν μετακινηθεί από τις θέσεις τους, αφήνοντας πίσω τους μεγάλες σπηλιές. Τραχιά βράχια, πεταμένα ἔξω από τη θάλασσα ἡ κομμένα από τη γη, είχαν διασπαρθεί σε ολόκληρη την επιφάνειά της. Πελώρια δέντρα είχαν ξεριζωθεί και σκορπιστεί επάνω στη γη. Αυτή προορίζεται να γίνει η κατοικία του Σατανά και των πονηρών αγγέλων του για χίλια χρόνια. Εδώ θα αποκλειστεί για να περιπλανάται πέραδώθε επάνω στη σχισμένη επιφάνεια της γης και να κοιτάζει τα αποτελέσματα της ανταρσίας του εναντίον του νόμου του Θεού. Χίλια χρόνια ἔχει μπροστά του για να απολαύσει τους καρπούς της κατάρας που προκάλεσε. Περιορισμένος, μόνος του στη γη, δεν ἔχει το προνόμιο να περιφέρεται σε ἄλλους πλανήτες για να πειράξει και να ενοχλήσει αυτούς που δεν ἔχουν πέσει στην αμαρτία. Στο διάστημα αυτό ο Σατανάς υποφέρει αφάνταστα. Από τον καιρό της πτώσης του, όλα τα κακά χαρακτηριστικά του βρίσκονταν σε συνεχή εξάσκηση. Τώρα όμως η δύναμή του ἔχει αφαιρεθεί και είναι ελεύθερος να συλλογιστεί το ρόλο που ἔπαιξε αφότου πρωτοστασίασε εναντίον

της ουράνιας κυβέρνησης, να αναλογιστεί με φόβο και τρόμο πιο φρικτό μέλλον τον περιμένει όταν ο ίδιος θα πρέπει να υποστεί τις συνέπειες για όλο το κακό που έκανε και να τιμωρηθεί για όλες τις αμαρτίες που έγινε αφορμή να διαπραχθούν.

Ακούγονται φωνές θριάμβου από τους αγγέλους και τους λυτρωμένους αγίους, φωνές που ηχούν σαν δέκα χιλιάδες μουσικά όργανα, επειδή δεν πρόκειται πλέον να πειραστούν και να ενοχληθούν από τον Σατανά και επειδή οι κάτοικοι των άλλων κόσμων είναι απαλλαγμένοι από την παρουσία του και από τους πειρασμούς του.

Είδα θρόνους και τον Ιησού με τους σωμένους αγίους να κάθονται σ' αυτούς. Στο διάστημα αυτό οι δίκαιοι βασιλεύουν ως βασιλείς και ιερείς του Θεού. Μαζί με τον Χριστό δικάζουν τις υποθέσεις των αμαρτωλών, αντιπαραβάλλοντας τις πράξεις τους με τον καταστατικό χάρτη, την Αγία Γραφή, και αποφασίζουν για την κάθε υπόθεση ξεχωριστά «κατά τα πεπραγμένα εν τω σώματι». Τότε απονέμεται η τιμωρία που αναλογεί στον καθένα σύμφωνα με τα έργα του, η οποία καταχωρείται απέναντι στο όνομά του, στο βιβλίο του θανάτου. Παράλληλα, κρίνονται ο Σατανάς και οι άγγελοι του από τον Χριστό και το λαό Του. Η τιμωρία του Σατανά είναι κατά πολύ βαρύτερη από την ποινή εκείνων που εξαπατήθηκαν από αυτόν. Τα βάσανά του δεν συγκρίνονται με τα δικά τους. Όταν όλοι αυτοί που εξαπάτησε απολεστούν, ο Σατανάς πρέπει να ζήσει και να υποφέρει πολύ περισσότερο.

Στο τέλος των 1000 ετών, μόλις τελειώνει η διαδικασία της κρίσης των αμαρτωλών νεκρών, ο Ιησούς αφήνει την πόλη και τους αγίους και, συνοδευόμενος από το πλήθος των αγγέλων, κατεβαίνει σε ένα βουνό το οποίο μόλις αγγίχτηκε από τα πόδια Του χωρίστηκε στα δύο και έγινε μια πελώρια πεδιάδα. Τότε κοιτάζαμε προς τα επάνω και διακρίναμε τη μεγάλη και ωραία πόλη με τα δώδεκα θεμέλια και τις δώδεκα πύλες, τρεις στην κάθε πλευρά, και με έναν άγγελο στον κάθε πυλώνα. Φωνάζαμε: «Η πόλη! Η μεγάλη πόλη! Κατεβαίνει από τον Θεό, από τον ουρανό!». Εκείνη ήρθε με όλη της τη λαμπρότητα και την απαστράπουσα δόξα της και εγκαταστάθηκε στη μεγάλη πεδιάδα που ο Ιησούς είχε ετοιμάσει γι' αυτήν!

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Στο τέλος των χιλίων ετών ο Χριστός επιστρέφει πάλι στη γη, συνοδευόμενος από τα πλήθη των λυτρωμένων και ακολουθούμενος από τους ἁγίους αγγέλους. Καθώς κατεβαίνει περιβαλλόμενος από καταπληκτική μεγαλοπρέπεια, προστάζει τους αμαρτωλούς νεκρούς να αναστηθούν για να υποστούν την καταδίκη τους. Εκείνοι βγαίνουν από τη γη, μάζες απειράριθμες σαν την ἀμμο της θάλασσας. Τι αντίθεση παρουσιάζουν με εκείνους που πήραν μέρος στην πρώτη ανάσταση! Οι δίκαιοι είχαν περιβληθεί με ἀφθαρτή νιότη και ομορφιά. Οι αμαρτωλοί φέρουν ἐντονα τα ίχνη της αρρώστιας και του θανάτου. Οι βασιλιάδες και οι μεγιστάνες της γης, οι αχρείοι και ποταποί, οι μορφωμένοι και οι αγράμματοι, όλοι βγήκαν από τους τάφους τους και αντικρίζουν τον Υἱό του ανθρώπου. Εκείνοι ακριβώς οι ίδιοι ἀνθρώποι που Τον καταφρόνησαν και Τον περιέπαιξαν, Του ἔβαλαν το ακάνθινο στεφάνι στο ιερό μέτωπό Του και Τον χτυπούσαν με το καλαμένιο ραβδί, Τον ατενίζουν τώρα μέσα σε όλη τη βασιλική μεγαλοπρέπειά Του. Εκείνοι που Τον ἔφτυναν την ώρα της δίκης Του, τώρα στρέφουν τα μάτια από το διαπεραστικό Του βλέμμα και από το πανένδοξο παρουσιαστικό Του. Εκείνοι που ἔμπηξαν τα καρφιά στα χέρια και στα πόδια Του, κοιτάζουν τώρα τα σημάδια της σταύρωσής Του. Εκείνοι που διαπέρασαν το πλευρό Του με τη λόγχη, διακρίνουν τα ίχνη της αγιότητας στο σώμα Του και αναγνωρίζουν ότι Αυτός είναι που σταύρωσαν και ειρωνεύονταν την ώρα που με αγωνία ξεψυχούσε. Τη στιγμή εκείνη υψώνεται μία ηχηρή, παρατεταμένη θρηνωδία, καθώς σπεύδουν να κρυφτούν από την παρουσία του Βασιλέα των βασιλέων και του Κυρίου των κυρίων.

'Όλοι προσπαθούν να κρυφτούν στους βράχους, να προστατευτούν από την τρομακτική δόξα Εκείνου τον οποίο περιφρόνησαν. Συντριμμένοι και βασανισμένοι από τη μεγαλειότητα και την καταπληκτική Του δόξα, υψώνουν όλοι μαζί τη φωνή και αναφωνούν:

Η Δεύτερη Ανάσταση

«Ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου!»

Ο Ιησούς και οι ἄγγελοι, συνοδευόμενοι από όλους τους αγίους, επιστρέφουν στην πόλη, ενώ οι κλαυθμοί και οι πικρές θρηνωδίες των καταδικασμένων αμαρτωλών πληρούν τον αέρα. Τώρα ο Σατανάς ξαναρχίζει το έργο του. Τριγυρίζει τους υπηκόους του, ενισχύοντας τους αδύνατους και εξασθενημένους, λέγοντάς τους ότι αυτός και οι ἄγγελοι του διαθέτουν δύναμη. Με σατανική χαρά τούς δείχνει τα αναρίθμητα πλήθη των νεοαναστημένων. Βρίσκονται εκεί βασιλιάδες και στρατηγοί, κατακτητές εθνών, γενναιοί ἀντρες, αἱττητοί στο πεδίο της μάχης, αγέρωχοι, φιλόδοξοι πολεμιστές. Εκεί βρίσκεται ο υπερόπτης, ο φιλόδοξος Ναπολέοντας του οποίου η προσέγγιση έκανε τα έθνη να τρέμουν.

Βγαίνοντας από τον τάφο, ο ειρμός των σκέψεών τους επανασυνδέεται ακριβώς στο σημείο όπου είχε διακοπεί. Κατέχονται από την ίδια επιθυμία που είχαν τη στιγμή που πέθαναν. Αφού συσκεπτεται πρώτα με τους αγγέλους του, ο Σατανάς συμβουλεύεται κατόπιν τους βασιλείς, τους κατακτητές και τους ισχυρούς του κόσμου. Υπολογίζει τη δική τους δυναμική και αριθμητική υπεροχή και τους λέει ότι η ομάδα της Αγίας Πόλης είναι μικρή και ανήμπορη και ότι αυτοί έχουν την ικανότητα να την κατακτήσουν, να διώξουν τους κατοίκους της και να αποκτήσουν τα πλούτη και τη δόξα της για τον εαυτό τους.

Ο Σατανάς πετυχαίνει την εξαπάτησή τους και αμέσως συσπειρώνονται όλοι μαζί και αρχίζουν να ετοιμάζονται για την επίθεση. Σε εκείνο το στράτευμα υπάρχουν πολλοί επιδέξιοι ἀνθρωποί που κατασκευάζουν όλων των ειδών τις πολεμικές επινοήσεις. Κατόπιν, με επικεφαλή τον Σατανά, το πλήθος ξεκινά. Βασιλιάδες και πολεμιστές είναι στη συνοδεία του, ενώ τα πλήθη ακολουθούν, παρατεταγμένα σε απέραντες φάλαγγες, καθένας βαδίζοντας πίσω από τον διορισμένο αρχηγό του. Κάθε ομάδα έχει τον αρχηγό της και προχωρεί με τάξη στην ανώμαλη, γεμάτη ρωγμές επιφάνεια της γης, βαδίζοντας προς την Αγία Πόλη. Ο Ιησούς κλείνει τις πύλες της, ενώ το αναρίθμητο στράτευμα την περιστοιχίζει και παίρνει θέση για τη μάχη αποβλέποντας σε μία τρομακτική σύγκρουση.

Η ΣΤΕΨΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τότε παρουσιάζεται και πάλι ο Χριστός στη θέα των εχθρών Του.

Στο βάθος, ψηλότερα από την υπόλοιπη πόλη, στημένος επάνω σε μία βάση από αστραφτερό χρυσάφι, φαντάζει ο θρόνος «υψηλός και επηρμένος». Επάνω στο θρόνο αυτό κάθεται ο Υιός του Θεού και ολόγυρά Του συγκεντρώνονται οι υπήκοοι της βασιλείας Του. Τη δύναμη και τη μεγαλειότητα του Χριστού καμία γλώσσα δεν μπορεί να περιγράψει, με καμία πένα δεν μπορεί να αποδοθεί. Η δόξα του Αιώνιου Πατέρα περιβάλλει τον Υιό Του. Η λαμπρότητα της παρουσίας Του πλημμυρίζει την Πόλη του Θεού και ξεχύνεται έξω από τις πύλες, κατακλύζοντας με την ακτινοβολία της ολόκληρη τη γη.

Πλησιέστερα στο θρόνο βρίσκονται εκείνοι οι οποίοι ήταν κάποτε ένθερμοι οπαδοί του Σατανά, αλλά «ως δαυλός απεσπασμένος από πυρός», ακολούθησαν τον Σωτήρα τους με βαθιά, ακλόνητη αφοσίωση. Πλάι σ' αυτούς είναι εκείνοι οι οποίοι τελειοποίησαν ένα χριστιανικό χαρακτήρα μέσα σε ένα περιβάλλον ψεύδους και απιστίας, εκείνοι που τίμησαν το νόμο του Θεού όταν ο υπόλοιπος χριστιανικός κόσμος τον ανακήρυξε άκυρο και στη συνέχεια ακολουθούν τα εκατομμύρια των πιστών όλων των αιώνων. Τελικά, έρχεται ο πολύς «όχλος τον οποίον ουδείς ηδύνατο να αριθμήσῃ, εκ παντός έθνους και φυλών και λαών και γλωσσών, οίτινες ίσταντο ενώπιον του θρόνου και ενώπιον του Αρνίου, ενδεδυμένοι στολάς λευκάς, έχοντες φοίνικας εν ταῖς χερσὶν αιτῶν» (Αποκ. ζ 9). Ο αγώνας τους έληξε, τη νίκη τους την κέρδισαν, το δρόμο τους τον τελείωσαν, το βραβείο τους το έλαβαν. Ο θρίαμβός τους συμβολίζεται με τα κλαδιά του φοίνικα στα χέρια τους, ενώ οι λευκές στολές είναι το έμβλημα της άσπιλης δικαιοσύνης του Χριστού που τώρα γίνεται δική τους.

Οι λυτρωμένοι ψάλλουν έναν ύμνο δοξολογίας που ηχεί και αντηχεί σε ολόκληρο τον ουράνιο θόλο: «Η σωτηρία είναι του Θεού ημών, του καθημένου επί του θρόνου, και του Αρνίου» (Αποκ. ζ 10).

Η Στέψη του Χριστού

Χερουβείμ και σεραφείμ ενώνουν τις φωνές της λατρείας τους. Κα-θώς οι δίκαιοι παρατηρούν τη δύναμη και την κακοήθεια του Σατανά, αντιλαμβάνονται, όσο ποτέ άλλοτε, ότι καμία άλλη δύναμη, εκτός του Χριστού, θα ήταν ικανή να τους κάνει νικητές. Ούτε ένας δεν υπάρχει σε ολόκληρο εκείνο το περίλαμπρο πλήθος που να αποδίδει τη σωτηρία στον εαυτό του, που να ισχυρίζεται ότι υπερίσχυσε με τη δική του δύναμη και καλοκαγαθία. Δεν αναφέρουν τίποτα για τα όσα έκαναν ή υπέφεραν, αλλά η κεντρική σκέψη και η επωδός του κάθε ύμνου είναι: «Η σωτηρία είναι του Κυρίου ημών, και του Αρνίου» (Αποκ. ζ' 10).

Παρουσία των συγκεντρωμένων κατοίκων της γης και του ουρανού τελείται η επίσημη στέψη του Υιού του Θεού. Περιβλημένος με την υπέρτατη μεγαλειότητα και δύναμη, ο Βασιλιάς των βασιλέων προφέρει την καταδίκη εναντίον των επαναστατών της κυβέρνησής Του και εφαρμόζει τη δικαιοσύνη σ' αυτούς που παρέβησαν το νόμο Του και καταδυνάστεψαν το λαό Του. Ο προφήτης του Θεού λέει: «Είδον θρόνον λευκόν μέγαν, και τον καθήμενον επ' αυτού, από προσώπου του οποίου έφυγεν η γη και ο ουρανός, και δεν ευρέθη τόπος δι' αυτά. Και είδον τους νεκρούς, μικρούς και μεγάλους, ισταμένους ενώπιον του Θεού, και τα βιβλία ηνοίχθησαν. Και βιβλίον άλλο ηνοίχθη, το οποίον είναι της ζωής, και εκρίθησαν οι νεκροί εκ των γεγραμμένων εν τοις βιβλίοις κατά τα έργα αυτών» (Αποκ. κ' 11-12).

Μόλις ανοίγονται τα κατάστιχα του ουρανού και ο Ιησούς στρέφει το βλέμμα προς τους ασεβείς, αμέσως αυτοί συναισθάνονται την κάθε ξέχωρη αμαρτία που διέπραξαν στη ζωή τους. Διακρίνουν ακριβώς τα σημεία εκείνα στα οποία τα πόδια τους παρέκκλιναν από το μονοπάτι της αγνότητας και της αγιοσύνης και διαπιστώνουν πόσο μακριά τούς οδήγησε η υπερηφάνεια και η ανταρσία στην παράβαση του νόμου του Θεού. Οι δελεαστικοί πειρασμοί τους οποίους ενθάρρυναν με την υπόθαλψη της αμαρτίας, οι ευλογίες που διαστρέβλωσαν, οι αγγελιοφόροι του Θεού που περιφρόνησαν, οι πρειδοποιήσεις που απέρριψαν, τα κύματα της ευσπλαχνίας που απώθησαν με πεισματωμένη, αμετανόητη καρδιά, όλα παρουσιάζονται ολοζώντανα μπροστά τους σαν να είναι γραμμένα με πύρινα γράμματα.

Πανοραμική Θέα της Μεγάλης Διαμάχης

Επάνω από το θρόνο διακρίνεται ο σταυρός και, σαν μία πανοραμική θέα, παρουσιάζονται οι σκηνές του πειρασμού και της πτώσης του Αδάμ, καθώς και τα αλληλοδιαδοχικά βήματα του μεγάλου σχεδίου της απολύτρωσης. Η ταπεινή γέννηση του Σωτήρα, τα παιδικά Του χρόνια όλο απλότητα και υπακοή, η βάπτισή Του στον Ιορδάνη ποταμό, η νηστεία και οι πειρασμοί στην έρημο, η δημόσια υπηρεσία Του, αποκαλύπτοντας στους ανθρώπους τις πολυτιμότερες ευλογίες του ουρανού, οι γεμάτες ημέρες με έργα αγάπης και ευσπλαχνίας, οι επίμακρες νύχτες προσευχής και αγρυπνίας στη μοναξιά του βουνού, οι συνωμοσίες του φθόνου, του μίσους και της κακοήθειας που εισέπραξε σαν αμοιβή για τα ευεργετήματά Του, η τρομερή, μυστηριακή αγωνία της Γεθσημανής κάτω από το συντριπτικό βάρος των αμαρτιών ενός ολόκληρου κόσμου, η προδοσία Του στα φονικά χέρια του όχλου, τα φοβερά γεγονότα της τρομοκρατικής εκείνης νύχτας, η αδιαμαρτύρητη στάση του κρατούμενου, η εγκατάλειψή Του από τους πολυαγαπημένους μαθητές Του, το άκαρδο σβάρνισμα στους δρόμους της Ιερουσαλήμ, ο έξαλλος θεατρινισμός του Υιού του Θεού μπροστά στον Άννα, η προσαγωγή στο μέγαρο του αρχιερέα, στο πραιτόριο του Πιλάτου, στην αυλή του σκληρού και άναντρου Ηρώδη, παντού εμπαιγμένος, βρισμένος, βασανισμένος και σε θάνατο καταδικασμένος – όλα αυτά απεικονίζονται ολοζώντανα.

Και μετά, μπροστά στα μάτια του ταραγμένου πλήθους, εκτυλίσσονται οι τελευταίες σκηνές του δράματος: ο υπομονητικός Μάρτυρας βαδίζοντας το δρόμο του Γολγοθά, ο Άρχοντας του ουρανού κρεμασμένος στο σταυρό, οι υπερόπτες ιερείς και ο σαρκαστικός όχλος περιγελώντας την επιθανάτια αγωνία Του, το ξαφνικό, υπερφυσικό σκοτάδι, η τρεμάμενη γη, τα σχισμένα βράχια, οι ορθάνοιχτοι τάφοι – όλα επισημαίνουν τη στιγμή που ο Λυτρωτής του κόσμου παρέδιδε το πνεύμα.

Το τρομακτικό θέαμα παρουσιάζεται όπως ακριβώς συνέβη. Ο Σατανάς, οι άγγελοι του και οι υπήκοοι του δεν έχουν τη δύναμη να αποτραβήχτούν από τη σκηνή που απεικονίζει το έργο τους. Ο καθένας αναγνωρίζει το ρόλο που διαδραμάτισε σ' αυτό. Ο Ηρώδης που έσφαξε τα αθώα μωρά της Βηθλεέμ για να εξοντώσει το βασιλιά του Ισραήλ, η χυδαία Ηρωδιάδα που η ένοχη ψυχή της είναι βαμμένη με το αίμα του Ιωάννη του Βαπτιστή, ο άτολμος, καιροσκόπος Πιλάτος, οι είρωνες στρατιώτες, οι ιερείς, οι πρεσβύτεροι και οι ξέφρενες μάζες που ωρύονταν: «Το αίμα αυτού ας ήναι εφ' ημάς και

Η Στέψη του Χριστού

επί τα τέκνα ημών» - όλοι τώρα βλέπουν το μέγεθος της ενοχής τους. Μάταια προσπαθούν να κρυφτούν από το πρόσωπο Εκείνου του οποίου η μεγαλοπρέπεια υπερβαίνει τη δόξα του ήλιου, ενώ οι λυτρωμένοι ρίχνουν τα στεφάνια τους στα πόδια του Σωτήρα αναφωνώντας: «Για εμένα πέθανε Αυτός!»

Ανάμεσα στα πλήθη των λυτρωμένων βρίσκονται οι απόστολοι του Χριστού, ο ηρωϊκός Παύλος, ο ένθερμος Πέτρος, ο αγαπημένος και γεμάτος αγάπη Ιωάννης και οι αφοσιωμένοι αδελφοί τους μαζί με το άπειρο πλήθος των μαρτύρων. Έξω από τα τείχη της πόλης, συντροφιά με όλα τα βδελυρά και κακοποιά στοιχεία, βρίσκονται εκείνοι που τους καταδίωξαν, τους φυλάκισαν και τους θανάτωσαν. Εκεί είναι και ο Νέρωνας, το τερατόμορφο αυτό δημιούργημα της απανθρωπίας και της διαστροφής. Παρατηρεί τη χαρά και την ευδαιμονία των άλλοτε βασανισμένων θυμάτων του που, στο θέαμα της πιο φρικτής αγωνίας τους, ένιωθε σατανική ευχαρίστηση. Η μητέρα του είναι και αυτή εκεί για να παραστεί μάρτυρας των αποτελεσμάτων του δικού της έργου. Για να διαπιστώσει πώς τα κακά αποτυπώματα του χαρακτήρα που μετέδωσε στο γιο της, τα πάθη που ενθάρρυνε και ανέπτυξε με την επιρροή και το παράδειγμά της, καρποφόρησαν με εγκλήματα που έκαναν τον κόσμο να τρέμει.

Εκεί είναι επίσης οι παπιστές και οι καρδινάλιοι οι οποίοι, ενώ από τη μία πλευρά ισχυρίζονταν ότι ήταν απεσταλμένοι του Χριστού, από την άλλη μεταχειρίζονταν τα βασανιστήρια, τη φυλακή και τη φωτιά για να κυριαρχήσουν στη συνείδηση του λαού Του. Εκεί είναι οι υπεροπτικοί ποντίφικες που υψώθηκαν επάνω από τον Θεό και τόλμησαν να αλλάξουν το νόμο του Υψίστου. Αυτοί οι ισχυριζόμενοι πατέρες της εκκλησίας έχουν να δώσουν λόγο στον Κύριο, πράγμα που θα εύχονταν με όλη τους την καρδιά να μπορούσαν να αποφύγουν. Διαπιστώνουν τώρα, πολύ αργά, ότι ο Πάνσοφος Θεός είναι ζηλωτής του νόμου Του και ότι με κανένα τρόπο δεν θα αθωώσει τον ένοχο. Τώρα αντιλαμβάνονται ότι ο Χριστός συνταυτίζει το ενδιαφέρον Του με εκείνο του βασανισμένου λαού Του και αισθάνονται τη βαρύτητα των λόγων Του: «Καθ' όσον εκάμετε εις ένα τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων, εις εμέ εκάμετε» (Ματθ. κε' 40).

Στο Βήμα του Δικαστηρίου

Ολόκληρος ο ασεβής κόσμος καλείται να προσαχθεί στο βήμα του

Η Στέψη του Χριστού

Χριστού με την κατηγορία της ἑσχατης προδοσίας κατά του καθεστώτος του ουρανού. Δεν έχουν κανέναν για την υπεράσπισή τους. Είναι αδικαιολόγητοι και η καταδίκη σε αιώνιο θάνατο εκδίδεται εναντίον τους.

Τώρα πια όλοι αντιλαμβάνονται ότι ο μισθός της αμαρτίας δεν είναι ούτε καμία αξιοσέβαστη ανεξαρτησία ούτε η αιώνια ζωή, αλλά σκλαβιά, καταστροφή και θάνατος. Οι ασεβείς βλέπουν τι έχασαν με τη ζωή της ανταρσίας τους. Περιφρόνησαν το «καθ' υπερβολήν εις υπερβολήν αιώνιον βάρος δόξης». Πόσο όμως επιθυμητό φαίνεται τώρα! «Όλα αυτά», θρηνεί η χαμένη ψυχή, «θα μπορούσα εγώ να τα έχω, αλλά προτίμησα να τα στερήσω από τον εαυτό μου. Τί παράλογο τυφλό πάθος! Αντάλλαξα την ειρήνη, την ευτυχία και την τιμή με την ταλαιπωρία, τον εξευτελισμό και την απόγνωση». Όλοι αναγνωρίζουν ότι η αποβολή τους από τον ουρανό είναι δίκαιη. Με τον τρόπο της ζωής τους δήλωσαν: «Δεν θέλομεν τούτον τον Ιησούν να βασιλεύει εφ' ημάς».

Σαν μαγεμένοι, οι ασεβείς παρακολούθησαν τη στέψη του Υιού του Θεού. Διέκριναν στα χέρια Του τις πλάκες του θεϊκού νόμου, τις εντολές που περιφρόνησαν και παραβίασαν. Παρατήρησαν την ἔξαρση του θαυμασμού, της αγαλλίαστης και της λατρείας των σωμάτων. Άκούν τους μελωδικούς τους ύμνους που ξεχύνονται πάνω στην ανθρωποθάλασσα, έξω από την Αγία Πόλη και αναφωνούν τότε όλοι μαζί με μία φωνή: «Μεγάλα και θαυμαστά τα ἔργα σου, Κύριε Θεέ Παντοκράτωρ, δίκαιαι και αληθινοί αι οδοί σου, βασιλεύ των αγίων» (Αποκ. ιε' 3). Πέφτοντας στο έδαφος, προσκυνούν τον Ἀρχοντα της ζωής,

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Ο Σατανάς φαίνεται να παραλύει όταν αντικρίζει τη δόξα και τη μεγαλειότητα του Χριστού. Αυτός που υπήρξε κάποτε το «επισκιάζον χερούβ» θυμάται από πού εξέπεσε. 'Ένας λαμπρός ἄγγελος, αυτός ο «Ἐωσφόρος, ο υιός της αυγής», πώς άλλαξε! Πώς κατάντησε!

Ο Σατανάς καταλαβαίνει ότι η θεληματική επανάστασή του τον απέκλεισε από τον ουρανό. Διέθεσε τις δυνάμεις του για να πολεμήσει τον Θεό. Η αγνότητα, η γαλήνη και η αρμονία του ουρανού θα ήταν γι' αυτόν μαρτύριο αβάσταχτο. Οι κατηγορίες του κατά της ευσπλαχνίας και δικαιοσύνης του Κυρίου σίγησαν πια για πάντα. Η μοιμφή που επιχείρησε να ρίξει στον Θεό, έπεισε εξολοκλήρου σ' αυτόν τον ίδιο. 'Έτσι, υποκλίνεται τώρα ο Σατανάς και ομολογεί ότι η τιμωρία που του επιβάλλεται είναι δίκαια.

Κάθε ερώτημα που είχε γεννηθεί σχετικά με την αλήθεια και την πλάνη, κατά τη μακραίωνη διαμάχη, έχει τώρα διευθετηθεί. Η δικαιοσύνη του Θεού, η σοφία και η ευσπλαχνία Του δικαιώθηκαν ολοκληρωτικά. Η μεγάλη θυσία που υπέστησαν Πατέρας και Υιός για το καλό του ανθρώπου, παρουσιάζεται ξεκάθαρα στα μάτια του σύμπαντος. 'Έφτασε η ώρα να καταλάβει ο Χριστός τη νόμιμη θέση Του και να δοξαστεί «υπεράνω πάσης εξουσίας και δυνάμεως, και παντός ονόματος ονομαζόμενου».

Παρόλο που ο Σατανάς βρέθηκε αναγκασμένος να παραδεχτεί τη δικαιοσύνη του Θεού και να υποκλίθει μπροστά στην ανωτερότητα του Χριστού, ο χαρακτήρας του εξακολουθεί να παραμένει αμετάβλητος. Το επαναστατικό πνεύμα φουντώνει πάλι μέσα του σαν ασυγκράτητος χείμαρρος. 'Έξαλλος από φρενίτιδα αποφασίζει να μην εγκαταλείψει τον αγώνα. 'Έφτασε η ώρα για μία τελική, απεγνωσμένη προσπάθεια να ανατρέψει τον Βασιλιά του ουρανού. Ορμά ανάμεσα στους υπηκόους του και προσπαθεί να τους εμπνεύσει

Ο Δεύτερος Θάνατος

τη δική του παραφορά και να τους ξεσηκώσει για μία άμεση μάχη. Από όλα όμως τα αναρίθμητα εκατομμύρια που παρέσυρε στην ανταρσία, δεν βρίσκεται ούτε ένας που να αναγνωρίζει την υπεροχή του. Η δύναμή του έληξε. Το ίδιο μίσος του Σατανά εναντίον του Θεού εμπνέει πάντοτε τους αμαρτωλούς. Έχουν όμως αντιληφθεί ότι η υπόθεσή τους είναι χαμένη και ότι δεν μπορούν να υπερισχύσουν κατά του Παντοδυνάμου. Η οργή τους εξάπτεται εναντίον του Σατανά και των συνεργατών του στο εξαπατικό του έργο και με δαιμονική ορμή ρίχνονται κατά πάνω τους. Ακολουθεί μία σκηνή παγκόσμιας σύγκρουσης.

Φωτιά από τον Ουρανό

Τότε εκπληρώνονται τα λόγια των προφητών: «Ο θυμός του Κυρίου είναι επί πάντα τα έθνη, και η φλογερά οργή αυτού επί πάντα τα στρατεύματα αυτών, κατέστρεψεν αυτά ολοκλήρως, παρέδωκεν αυτά εις σφagήν» (Ησ. λδ' 2). «Θέλει βρέξει επί τους ασεβείς παγίδας, πυρ και θείον, και ανεμοζάλη είναι η μερίς του ποτηρίου αυτών» (Ψαλμ. ια' 6). Ο Θεός ρίχνει φωτιά από τον ουρανό. Η γη διαλύεται. Κρυμμένα στα σπλάχνα της τα όπλα της γης βγαίνουν στην επιφάνεια. Γιγαντιαίες, καταναλωτικές φλόγες αναπηδούν από κάθε ορθάνοιχτο ρήγμα. Και αυτά τα βράχια ακόμη φλέγονται. Έφτασε η ημέρα «ήτις θέλει καίει ως κλίβανος» (Μαλ. δ' 1). «Τα στοιχεία [της φύσης] πυρακτούμενα θέλουσι διαλυθή και η γη και τα εν αυτή έργα θέλουσι κατακαή» (Β' Πέτρου γ' 10). Η φωτιά του Τοφέθ έχει ετοιμαστεί για το βασιλιά, τον αρχιεπαναστάτη. Ο σωρός της είναι πελώριος και βαθύς και «η πνοή του Κυρίου, ως ρεύμα θείου θέλει εξάψει αυτήν» (Ησ. λ' 33). Η επιφάνεια της γης μοιάζει με λιωμένο μέταλλο – μία απέραντη κοχλάζουσα λίμνη φωτιάς. Αυτή είναι η ώρα της κρίσης και της καταστροφής των ασεβών. Είναι η «ημέρα εκδικήσεως του Κυρίου, ενιαυτός ανταποδόσεων δια την κρίσιν της Σιών» (Ησ. λδ' 8).

Οι ασεβείς αμείβονται για τις πράξεις τους πάνω σ' αυτή τη γη. «Θέλουσιν είσθαι άχυρον και η ημέρα η ερχομένη θέλει κατακαύσει αυτούς, λέγει ο Κύριος των δυνάμεων» (Μαλ. δ' 1). Μερικοί καταστρέφονται στη στιγμή, ενώ άλλοι βασανίζονται για ημέρες. Όλοι τιμωρούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους. Αφού οι αμαρτίες των ευσεβών έχουν μεταφερθεί στον Σατανά, τον επινοητή του κακού,

Ο Δεύτερος Θάνατος

αυτός είναι αναγκασμένος να υποφέρει όχι μόνο για τη δική του την ανταρσία, αλλά και για όλες τις αμαρτίες που εξώθησε το λαό του Θεού να διαπράξει. Η δική του τιμωρία είναι ασύγκριτα βαρύτερη από την τιμωρία των θυμάτων του. 'Όταν όλοι που παρασύρθηκαν από τις απάτες του θα έχουν καταστραφεί, αυτός θα ζει ακόμη και θα εξακολουθεί να βασανίζεται. Οι καθαρτήριες φλόγες τελικά εξολοθρεύουν τους ασεβείς, «ρίζαν και κλάδον» - ρίζα είναι ο Σατανάς και κλάδοι οι οπαδοί του. Το κύρος της δικαιοσύνης του Θεού αποκαταστάθηκε και όλη η αγγελική στρατιά φωνάζει με δυνατή φωνή: «Αμήν».

'Οσο διάστημα η γη φλεγόταν από την εξολοθρευτική φωτιά, ο δίκαιος λαός του Θεού βρισκόταν ασφαλής μέσα στην Αγία Πόλη. Για όσους πήραν μέρος στην πρώτη ανάσταση, ο δεύτερος Θάνατος δεν έχει εξουσία (Αποκ. κ' 6). Ενώ ο Θεός για τους ασεβείς είναι «πυρ καταναλίσκον», για το λαό Του είναι «ήλιος και ασπίς» (Ψαλμ. πδ' 11).

Η ΝΕΑ ΓΗ

«Και είδον ουρανόν νέον και γην νέαν, διότι ο πρώτος ουρανός και η πρώτη γη παρήλθε» (Αποκ. κα' 1). Η φωτιά που καταστρέφει τους ασεβείς καθαρίζει τη γη. Κάθε ίχνος της κατάρας εξαφανίζεται. Δεν υπάρχει καμία αιώνια κόλαση για να παρουσιάζει διαρκώς στα μάτια των λυτρωμένων τις φρικτές συνέπειες της αμαρτίας. Μία μοναδική υπενθύμιση παραμένει: ο Λυτρωτής μας θα έχει στο σώμα Του για πάντα τα σημάδια της σταύρωσής Του. Στο πληγωμένο κεφάλι Του, στο πλευρό, στα χέρια και στα πόδια Του, έχουν αποτυπωθεί τα ανεξίτηλα σημάδια του απάνθρωπου έργου της αμαρτίας.

«Και συ, Πύργε του ποιμνίου, οχύρωμα της θυγατρός Σιών, εις σε θέλει ελεηθερίη η πρώτη εξουσία» (Μιχ. δ' 8). Ο Χριστός επανακτά το βασίλειο που είχε δημευτεί από την αμαρτία και οι δίκαιοι γίνονται συνιδιοκτήτες Του. «Οι δίκαιοι θέλουσι κληρονομήσει την γην και επ' αυτής θέλουσι κατοικεί εις τον αιώνα» (Ψαλμ. λζ' 29). Από φόβο μήπως υλοποιήσουν πέραν του κανονικού την ουράνια κληρονομιά των λυτρωμένων, πολλοί κατέληξαν να προσδώσουν μία αποκλειστικά πνευματική έννοια στην περιγραφή που δίνεται για τη μελλοντική μας κατοικία. Ο Χριστός διαβεβαίωσε τους μαθητές Του ότι πήγαινε να τους ετοιμάσει κατοικίες στο σπίτι του Πατέρα Του. 'Οσοι παραδέχονται τις διδασκαλίες του Λόγου του Θεού δεν αφήνονται στην άγνοια σχετικά με την ουράνια κατοικία τους. Ο απόστολος Παύλος δηλώνει: «Εκείνα τα οποία οφθαλμός δεν είδε και ωτίον δεν ἤκουσε και εις καρδίαν ανθρώπου δεν ανέβησαν, τα οποία ο Θεός ητοίμασεν εις τους αγαπώντας αυτόν» (Α' Κορ. β' 9). Η ανθρώπινη γλώσσα αδυνατεί να περιγράψει την αμοιβή των δικαίων. Μόνο αυτοί που θα την απολαύσουν θα μπορέσουν να την κατανοήσουν. Η περιορισμένη ανθρώπινη αντίληψη δεν είναι σε θέση να συλλάβει τη δόξα που θα υπάρχει στον Παράδεισο.

Η Γραφή αποκαλεί την κληρονομιά των σεσωσμένων «πατρίδα» (Εβρ. ια' 14-16). Εκεί ο ουράνιος Ποιμένας οδηγεί το ποίμνιό Του σε ζωντανές πηγές υδάτων. Εκεί το δέντρο της ζωής καρποφορεί κάθε μήνα και τα φύλλα του τίθενται στη διάθεση των εθνών. Εκεί υπάρχουν αστείρευτα ποτάμια καθαρά σαν κρύσταλλο και στις όχθες δέντρα τα οποία, καθώς κυματίζουν στην αύρα, ρίχνουν τη σκιά τους στα μονοπάτια όπου βαδίζουν οι λυτρωμένοι του Κυρίου. Εκεί οι πελώριες πεδιάδες διαμορφώνονται σε όμορφους λόφους και τα βουνά του Θεού υψώνουν τις επιβλητικές κορυφές τους. Σ' αυτό το ειδυλλιακό περιβάλλον ο λαός του Θεού, εξόριστος και περιπλανώμενος τόσα χρόνια, θα βρει τελικά κατοικία.

Η Νέα Ιερουσαλήμ

Εκεί βρίσκεται η Νέα Ιερουσαλήμ «έχουσα την δόξαν του Θεού, και η λαμπρότης αυτής ομοία με λίθον πολύτιμον, ως λίθον ιασπιν κρυσταλλίζοντα» (Αποκ. κα' 11). Ο Κύριος λέει: «Θέλω αγάλλεσθαι εις την Ιερουσαλήμ και ευφραίνεσθαι εις τον λαόν μου» (Ησ. ξε' 19). «Ιδού, η σκηνή του Θεού μετά των ανθρώπων, και θέλει σκηνώσει μετ' αυτών, και αυτοί θέλουσιν είσθαι λαοί αυτού, και αυτός ο Θεός θέλει είσθαι μετ' αυτών Θεός αυτών. Και θέλει εξαλείψει ο Θεός παν δάκρυον από των οφθαλμών αυτών, και ο θάνατος δεν θέλει υπάρχει πλέον, ούτε πένθος, ούτε κραυγή, ούτε πόνος δεν θέλουσιν υπάρχει πλέον, διότι τα πρώτα παρήλθον» (Αποκ. κα' 3-4).

Όσον αφορά την πόλη του Κυρίου «νυξ δεν θέλει είσθαι εκεί». Κανείς δεν νοιώθει ούτε την ανάγκη ούτε την επιθυμία να ξεκουραστεί. Κανείς δεν κουράζεται να εκτελεί το θέλημα του Θεού και να δοξολογεί το όνομά Του. Η πρωινή δροσιά θα γίνεται διαρκώς αισθητή χωρίς ποτέ να σταματά. «Και δεν έχουσι χρείαν λύχνου και φωτός ηλίου, διότι Κύριος ο Θεός φωτίζει αυτούς» (Αποκ. κβ' 5). Το ηλιακό φως εκτοπίζεται από μία ακτινοβολία που, χωρίς να γίνεται εκτυφλωτική, ξεπερνάει σε αφάνταστο βαθμό τη λαμπρότητα του μεσουρανήματος. Η δόξα του Θεού και του Αρνίου πλημμυρίζει την Αγία Πόλη με αιώνιο φως. Οι λυτρωμένοι περιφέρονται μέσα στον ένδοξο φωσφορισμό μιας ατέλειωτης ημέρας.

«Ναόν δεν είδον εν αυτή, διότι ναός αυτής είναι Κύριος ο Θεός ο Παντοκράτωρ και το Αρνίον» (Αποκ. κα' 22). Ο λαός του Θεού έχει το προνόμιο να βρίσκεται σε διαρκή επικοινωνία με τον Πατέρα και

τον Υιό. «Τώρα βλέπομεν δια κατόπτρου αινιγματωδώς» (Α' Κορ. ιγ' 12). Με τα έργα της φύσης και με τη συμπεριφορά Του προς τους ανθρώπους, τώρα έχουμε μία αντανακλαστική μόνο εικόνα του Θεού όπως σε καθρέπτη. Τότε όμως θα Τον αντικρίσουμε πρόσωπο προς πρόσωπο, χωρίς το θαμπό πέπλο να παρεμβάλλεται ανάμεσά μας. Θα σταθούμε στην παρουσία Του και θα ατενίσουμε το ένδοξο παρουσιαστικό Του.

Εκεί αθάνατες διάνοιες θα μελετούν με ακατάπαυστη ευχαρίστηση τα θαυμάσια έργα της δημιουργικής δύναμης και τα μυστήρια της απολυτρωτικής αγάπης Του. Δεν υπάρχει πια ο αμείλικτος, απατηλός εχθρός να επιβουλεύεται την απομάκρυνση από τον Θεό. Κάθε ιδιότητα αξιοποιείται, κάθε ικανότητα αναπτύσσεται. Η απόκτηση της γνώσης δεν κουράζει το μυαλό ούτε προξενεί σωματική εξάντληση. Εκεί μπορούν οι τολμηρότερες πρωτοβουλίες να προαχθούν, οι ευγενέστερες προσδοκίες να εκπληρωθούν, οι μεγαλύτερες φιλοδοξίες να πραγματοποιηθούν. Πάντοτε θα υπάρχουν νέα ύψη για κατάκτηση, νέες εκπλήξεις για θαυμασμό, νέες αλήθειες για κατανόηση, νέα θέματα για ανάπτυξη διανοητικών, ψυχικών και σωματικών δυνάμεων.

Και καθώς τα χρόνια κυλούν στην αιωνιότητα, παρουσιάζουν διαρκώς σπουδαιότερες και ενδοξότερες αποκαλύψεις του Θεού και του Χριστού. Παράλληλα με την προοδευτική επίτευξη της γνώσης, αυξάνουν και η αγάπη, ο σεβασμός και η ευτυχία. Όσο περισσότερο γνωρίζονται οι άνθρωποι με τον Θεό, τόσο βαθύτερα θαυμάζουν το χαρακτήρα Του. Και όσο ο Χριστός τούς αποκαλύπτει τα πλούτη της απολύτρωσης και τα καταπληκτικά επιτεύγματα στον τομέα της μεγάλης διαμάχης με τον Σατανά, οι καρδιές των λυτρωμένων πάλλουν από την πιο θερμή αφοσίωση και με εκστατική χαρά κρούουν τις χρυσές άρπες τους, ενώ χίλιες χιλιάδες και μύριες μυριάδες φωνές ενώνονται για να ενισχύσουν την υπέροχη χορωδία της δοξολογίας.

«Και παν κτίσμα το οποίον είναι εν τω ουρανώ, και επί της γης, και υποκάτω της γης, και όσα είναι εν τη θαλάσσῃ, και πάντα τα εν αυτοίς, ἡκουσα ότι ἐλεγον, Εις τὸν καθήμενον επὶ του θρόνου και εἰς τὸ Αρνίον ἔστω η ευλογία καὶ η τιμὴ καὶ η δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αιώνας τῶν αιώνων» (Αποκ. ε' 13).

Αμαρτία και αμαρτωλοί δεν υπάρχουν πια. Ολόκληρο το σύμπαν του Θεού είναι καθαρό και η μεγάλη διαμάχη ἐληξε για πάντα.

